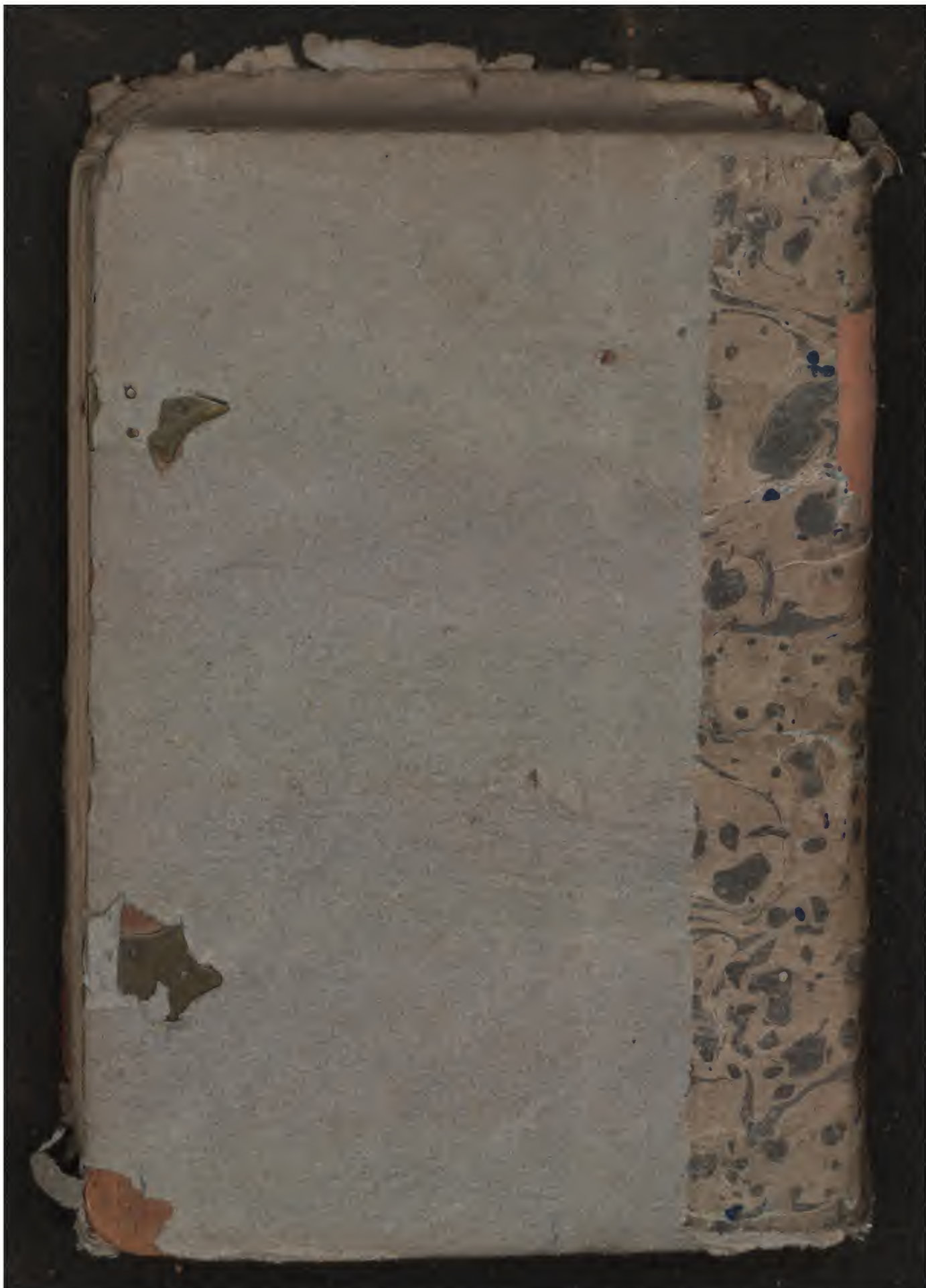
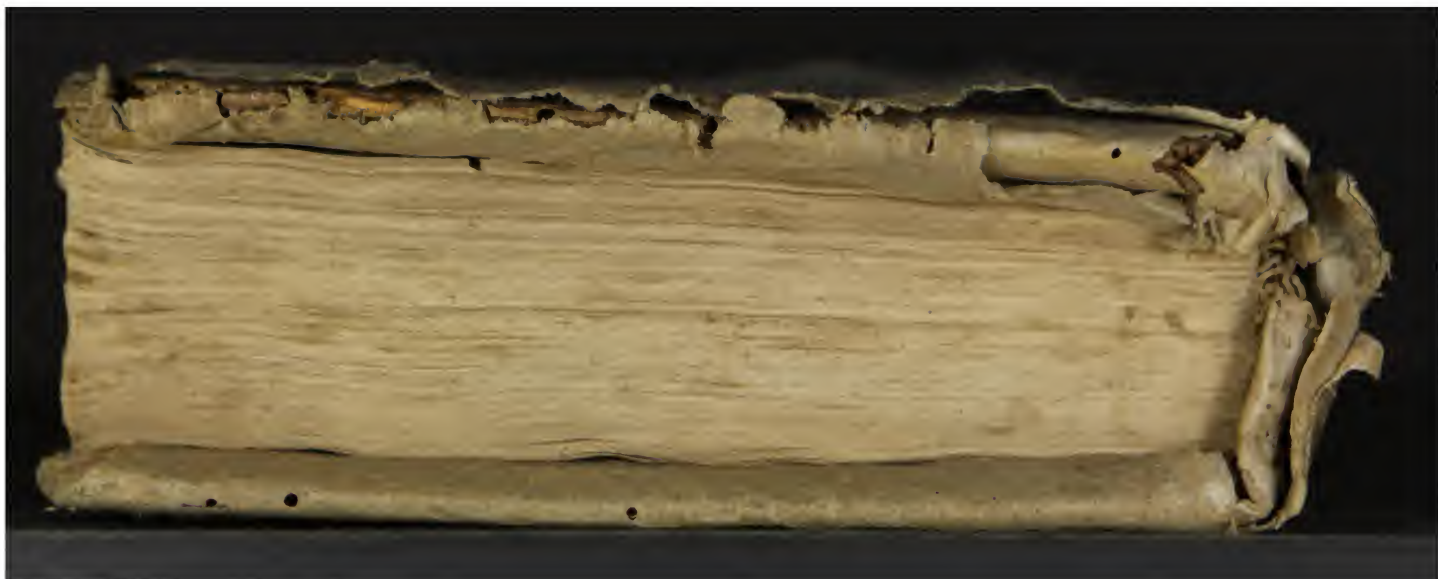

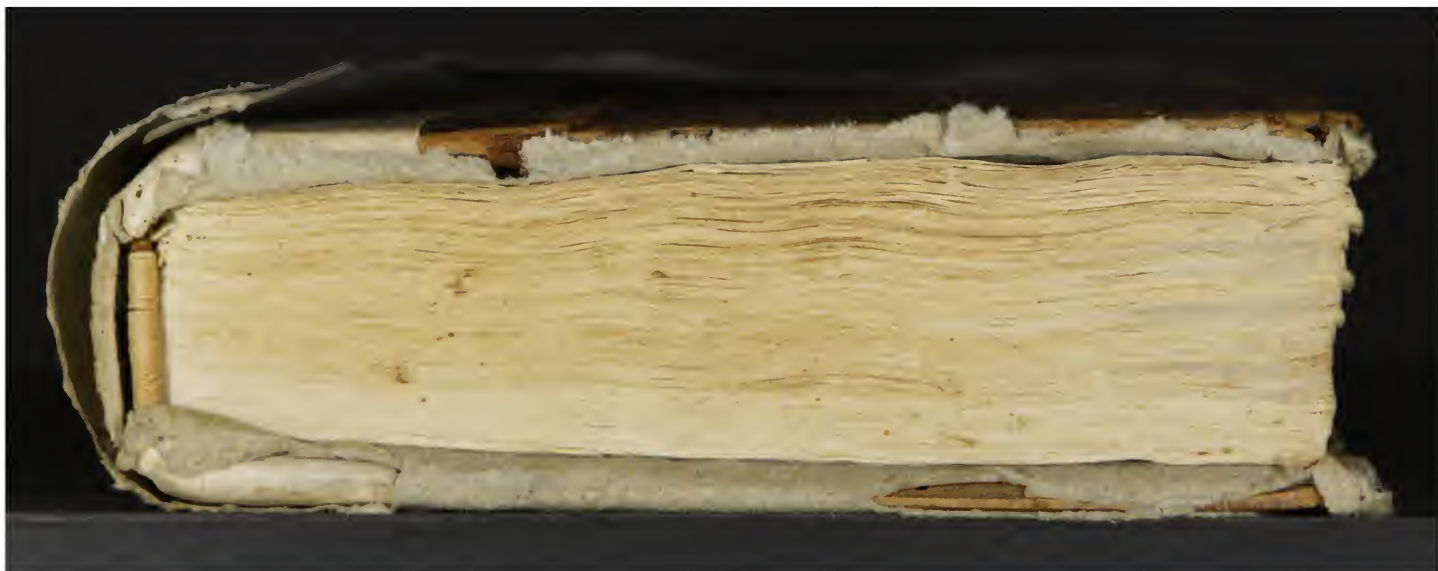

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Mogl. F.6.9

INCUNABULI

F

6

9

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

Sigma
16

F. 6. 9.

Signa
16

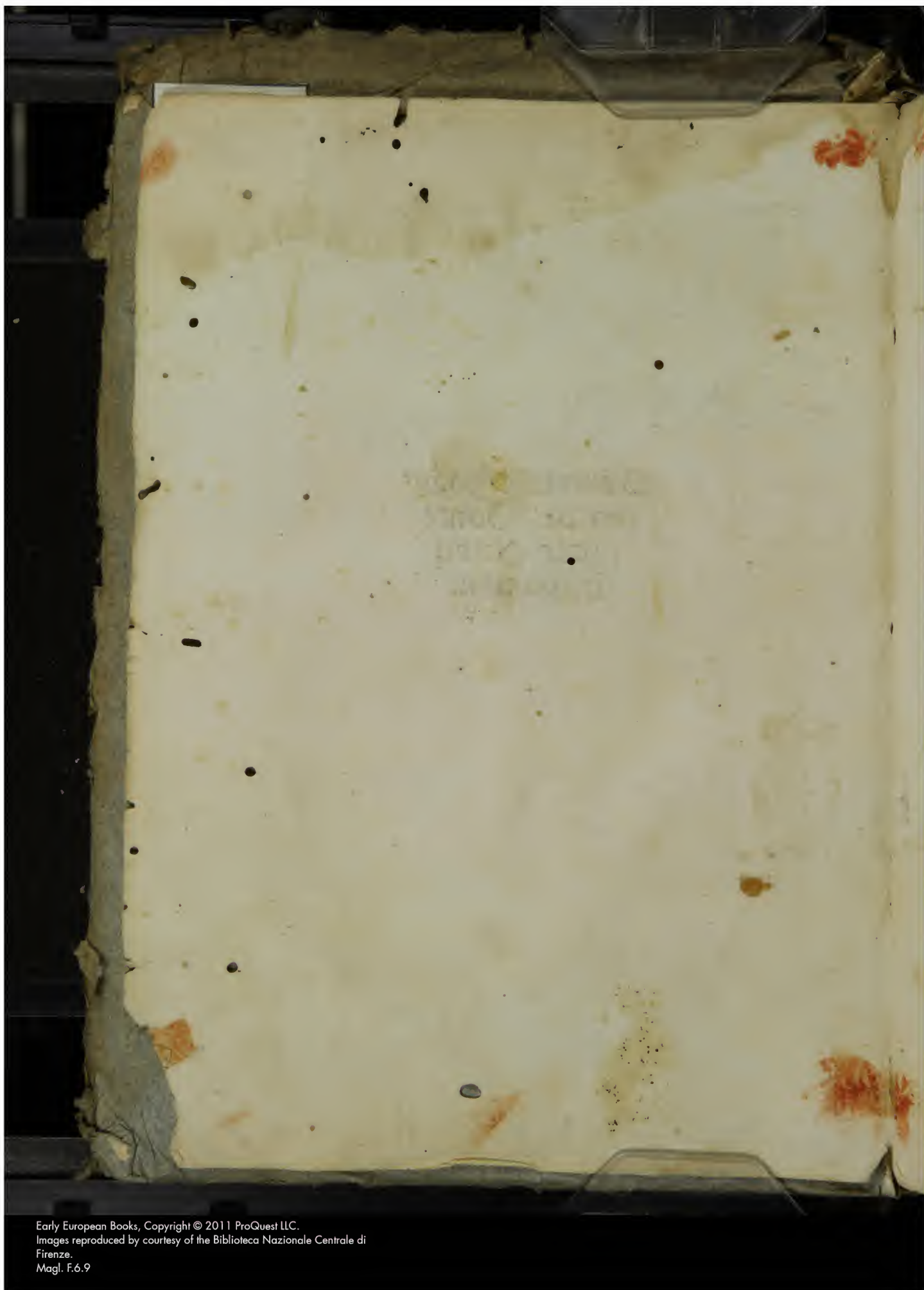
Fr. Gib. R. M. III

17

Summule Joann:
nis de Monte
super Petru
hispanum.

Pertinet ad Conventu Salci.

Prohemium.

Artium & sacre Theologie doctoris
Parisiensis excellentissimi Magistri
Joannis de Montesumularum pa-
risiensium secundum viam doctoris
subtilis Magistri Johannis Scoti
Petri hispani logice expositio vna
cum textu eiusdem incipit.

Cognitio.

nem rerum aut occul-
tarum: aut admirabi-
lium ad bene beateque
vivendum necessarias
docuimus. Cicero de
offi. li. i. c. liij. Si itaque

bene beateque vivere voluerimus iuxta
predicti auctoris sententiam philosophia
tota magnopere expetenda est & collen-
da. que omnium rerum cognitiones comprehendit:
Omnium. n. artium que ad rectam vi-
uendi viam pertinet ratio & disciplina stu-
dio sapientie que philosophia est pertinet: & ideo.
Cicero prologo primi libri tusculanarum
questionum. Sed perfectio illud sapientie &
philosophie studium sine logica & dialectica va-
num est & ridiculosum: imo sine logica que
est potentissima artium nulla propositus philosophia
perfecte acquiri potest: ipsa enim dialectica
ut vult Aristoteles. i. topicorum valet ad se-
cundam philosophiam disciplinam. Quia potentes
dubitare ad utramque facile in singulis spe-
culabimur verum & falsum. ipsa. n. cum sit in-
quisitiva veritatis ad omnium methodorum princi-
pia vana habet. Dixit et philosophus secundo me-
thaphysice. In acquisitione veritatis que
quoddammodo difficilis est operum primo homines
erudiri in scientia qua scimus quomodo sunt sin-
gula reperienda cuiusmodi est logica. Sed
quod inueniunt animi tamen grammaticalia fun-
damenta degustati logice Aristotelis tra-
ditionem haud facile accipere possent ex-
stimant venerandus doctor Petrus
hispanus eorum imbecillitati fore succur-
rendum: quod ob rem istum breuem tracta-
tum quem summularum nomen tenet

bus legendum edidit in logicam Aristotelis
introductionem. Istum sigdez tractatum ad
faciliorem iuuenum informationem & inge-
nij exercitationem dei omnipotentis auxilio:
pro viribus exponemus: premitendo tamen
quedam cetera que in principio cuiuslibet li-
bri pertractari solent: in principio. n. cuius-
libet libri de tribus inquisitione fieri consue-
uit. ut per per hos versiculos: & titulum &
causas que pars est philosophie. Si bene scrius
teria quicunque libellus habet. Istud quo-
rum inquisitione.

Primo sciendum est quod titulus
istius libri talis est: Petrus
hispani doctoris eximij tractatus sum-
mularum de silogismo feliciter incipit. Cum
dicitur Petrus hispanus tangitur causa effici-
ens istius libri. Tangitur autem aucto-
ris dignitas & auctoritas cum dicitur do-
ctoris eximij. Per hoc etiam quod di-
citur tractatus summularum nomen li-
belli designatur. Nominatur enim liber
iste tractatus summularum sic enim dicitur
nomen diminutivum per tractatus breuita-
tem. Dicitur et summularum plura ideo quod
hic libellus pluralitate tractatum partia-
lium continet: Nec hic accipitur summa
aut summa proprie ut est numerus to-
talis ex multis numeris partialibus col-
lectus sed similitudinarie prout est tracta-
tus unus totalis plures partiales tracta-
tus continens. tangit etiam in dicto titulo
materia huius libri cum dicitur de silogismo:
determinatur. n. de ipso principaliter in
hoc libro. Nec ideo in titulo alicuius libri
omnes causas explicari. sed sufficit quod ali-
que explicantur. Est enim titulus deno-
minationis libri secundum omnes suas causas aut
secundum aliquam suam causam.
Cause istius libri sicut & aliorum sunt quatuor. scilicet materialis: formalis: efficiens: & fi-
nalis. Non habet autem scientia ista materiam ex qua
quod accidentia cum sint forme simplices non
habet materiam ex qua secundum Aristotelem
vi. metaphysice. Scientia autem hec sicut &
alibi est quedam forma simplex & accidentis

Tractatus

de p^{ri}ma specie qualitatis. bene tamē hēt
materiā in qua siue subiectū inhesionis
s. intellectus. Habet etiam materiā
circa quam s. subiectum attributionis.
quod non dicitur materia proprie sed si-
militudinarie per quādam similitudinē
ad materiā in artificialibus. eo q^d circa
tale subiectū versat^r tota intentio scien-
tis: sicut circa materiā artis versatur
tota intentio artificis. Nec eadez ratioe
habet causā formalem proprie dictā
sed similitudinarie que scilicet est ordo dⁱ-
terminandorum in ista scientia per re-
spectū ad subiectum attributionis qui
ordo dici potest forma: Vel dicendum
est q^d istius scientie forma est duplex vi-
delicet forma tractandi et forma tracta-
tus. forma tractandi est modus proce-
dendi qui est distinctivus: distinctivus: pro-
bativus: et exemplativus positivus: forma
tractatus est divisio libri per tractatus:
et tractatum per capitula et ptes. Causa
efficiens fuit magister Petrus hispa-
nus sic intelligendo q^d istum tractatum
ex libris aristotilis et aliorum magistro-
rum extraxit. Causa finalis est duplex. s.
intrinseca et extrinseca: Causa finalis intri-
seca est completa cognitio subiecti et co-
rum que habent attributionem ad sub-
iectum. Sed causa finalis extrinseca est
duplex scilicet immediata et propria que
est perfecte cognitio ut hijs qⁱ in ista sciē-
tia traduntur valeamus in qualibet sciē-
tia verum a falso discernere et quālibet
scientiam acquirere: Alia est causa fina-
lis extrinseca mediata: et est ut inquisita
veritate per hanc scientiam in qualibet
scientia prefertim scientia morali possi-
mus operari virtuose et tandem sum-
mam felicitatem acquirere. Supponit^r
autem iste liber philosophie sermocina-
li: p^{ri}mo. n. sermocinali tres scias cōpre-
hendit v^z grāmaticā logicā et rhetoricā.

Secundo sciendū est q^d isti
scientie sicut et alia
rum oportet assignare aliquod subiectū

Primus

Scientia enī est unius generis subiecti
partes et passionēs eius considerans ex
p^{ri}mo posterio^rum. Sed p^{ri}mo vi-
denda est equivo^catio huius nominis
subiectum quod est equivo^cat^r ad octo:
ut patet per hos versūs. Obiectum
vna positum sub cui q^d inheret. Q^{uod}
p^{ri}us est copula p^{ro}p^{ri}ij logicaliter infra.
Quod simul ars et habet: bis sunt sub-
iecta quaternaria. p^{ri}mo enim modo ac-
cipitur hic subiectum p^{ro} obiecto poten-
tie ut color est subiectū visus id est ob-
iectum. Secundo modo sumitur sub-
iectum p^{ro} vna id est famulo ut servus ē
subiectus domino. Tertio modo acci-
pitur subiectum p^{ro} illo quod supponit^r
alteri ut fundamentum dicitur sub-
iectum parietis: quia supponitur pietati.
Quarto modo capitur p^{ro} subiecto in-
hesionis ut paries dicitur subiectum al-
bedinis. Quinto mō p^{ro} subiecto p^{ro}-
positionis ut cum dicitur hō est sub-
iectum in propositione ista homo cur-
rit. Sexto modo p^{ro} subiecto proprie
passionis ut homo est subiectū risibil-
tatis. Septimo modo p^{ro} inferiori re-
spectu alicuius superioris: sicut accipit^r
in secunda dⁱvisione ante predicamentali
vbi dicitur eorum que dicuntur quedā
dicuntur de subiecto id est de inferiori.
Octavo modo accipit^r p^{ro} subiecto sciē-
tifico considerationis et attributionis: et
isto modo accipit^r in proposito. Cui⁹ cō-
muniter assignant^r cōditiones tres. p^{ri}ma
q^d tale subiectū sit p^{ri}ncipaliter consi-
deratū in scientia cui⁹ ē subiectum. Se-
cunda q^d oīa cōsiderata in scientia habe-
ant ordinē attributionis ad ipsū. Tertia
q^d sit illi sciē adeq^uat^r: sic q^d nō excedat sciē-
tiā: nec excedat ab ea. Et ex hijs cōditio-
nib⁹ p^{ri} p^{ar}tⁱ q^d argumētatio sit subim^u
hac scia qⁱ sibi cōpetit^r tres conditiones
subi ut patet intuitu.

Tertio sciendū ē q^d aliud ē log^u
subo ist⁹ tractat^r: et ali-
ud est log^u de subo logice. Si. n. loquimur

Super libro Perhermenias

de subiecto huius tractatus difficile est assignare subiectum: nō potest enim poni argumentatio: aut silogismus pro subiecto: quia tunc subiectum non esset adequatum huic scientie sed excederet scientiam. In isto enim tractatu nihil determinatur de silogismo demonstratio vel argumentatione demonstratio: quā argumentatio non potest poni subiectum scientie huius tractatus: Si tamen. a. aut aliqua talis vox esset imposita ad significandum aliquod commune solum ad ea quibus determinatur in hoc tractatu: tunc illud nomen. a. vel quidditas communis significata per illud nomen esset subiectum huius tractatus: Si autem loquamur de subiecto logice dicendum est quod silogismus eius est subiectum.

Pro cuius probatione, ponunt tres conditiones requisite ad hoc quod aliquid sit subiectum in aliqua scientia. Prima conditio est quod subiectum illud contineat omnes veritates per se pertinentes ad illam scientiam cuius est subiectum: sic intelligendo quod per notitiam subiecti possumus cognoscere veritates. i. proposiciones veras in clausas in illo subiecto primo cuiusmodi sunt principia et conclusiones incluse in illo subiecto: Secunda conditio est quod tale subiectum contineat adequatè huiusmodi veritates: sic quod nulla sit veritas per se pertinet ad scientiam: quā sit virtualiter contenta in illo subiecto primo: et illud subiectum nullam veritatem contineat nisi per se pertineat ad illam scientiam. Tertia conditio est quod illud subiectum sit primum et omnino independens in continendo illas veritates: ita quod non dependeat ab alijs: sed alia ab ipso sic quod per rationem eius contineat: et nihil aliud contineat nisi veritates illas per rationem eius: et iste tres conditiones continentur in ratione subiecti primi quā dat Scotus super prologo primi sententiarum que talis est: quod de ratione subiecti primi est a se primo virtualiter continere omnes

veritates illius habitus cuius est subiectum: que ratio subiecti alias declarabitur. Ex hijs probatur quod silogismus in communi est subiectum logice: quia sub convenienti predictæ conditiones: Silogismus enim in communi continet virtutes liter: et adequate et independenter omnes veritates ad logicam per se pertinentes cuiusmodi sunt iste que fiunt de silogismo in communi. i. silogismus facit de nentire intellectum de notitia notā ad notitiam ignoti. silogismus facit intellectum discernere verum a falso et sic de alijs. Continet etiam veritates que fiunt de suis partibus subiectivis scilicet de silogismo simpliciter de silogismo demonstratio. de silogismo dialectico et sophisticis: Continet etiam veritates que sunt de eius partibus essentialibus et integralibus scilicet de terminis: propositionibus: Continet etiam generaliter omnes veritates habentes essentialē attributiones ad ipsum silogismum ergo silogismus est subiectum logice vel scientie.

Contra predicta arguitur tripliciter: primo sic. materia et forma sunt cause intrinsicè componentes suum effectum: sed logica est forma simplex et nullo modo composita: ergo in eius subiecto non est aliqua materia neque aliqua forma. Secundo arguitur sic nullum complexum est subiectum in aliqua scientia: sed silogismus est quod complexum cum sit oratio ex primo priori: ergo non est hic subiectum. Et confirmatur: quia silogismus non est conclusio: ergo de ipso non est scientia: tenet consequentia: quia tantum de conclusione est scientia. est enim scientia habitus conclusionis. Tercio arguitur sic subiectum debet esse adequatum: sed silogismus non est adequatum: minor patet: quia in logica determinatur de inductione: entimemate et exemplo que sunt species argumentationis distincta contra silogismum.

Tractatus

Primus

Ad rationes

Ad primas dicendum pri-
mo de materia q̄ bene vox est q̄ huius
scientie non est aliqua materia ex qua: s̄
bene in qua: et circa quas: que est solum
materia improprie: et similitudinarie: s̄
niliter de forma d̄r q̄ ipsius non est for-
ma proprie: sed similitudinarie que est
ordo vel habitudo determinando: in
ista scientia ad subiectum attributionis.

Ad secundam dic̄: q̄ silogismus p̄t
capi dupliciter vno modo pro suo per
se significato: quod est secunda intentio:
et sic est simplex et incomplexus: et hoc
modo accipitur cum dicitur: q̄ est subim-
logice. Alio modo potest capi pro denomi-
nato: sine pro re subiecta: et sic est quid
complexus: nec est subiectum in aliqua
scientia. Ad confirmationem dicitur q̄ so-
lus conclusionis est bene scientia tanq̄
de eo quod proprie scitur: p̄t tamen d̄
subiecto conclusionis esse scientia tanq̄
de eo de quo aliquid scitur. Ad tertiam
dicitur q̄ inductio emptima et exemplum
reducunt ad silogismum ut imperfectum
ad perfectum ut p̄ primo p̄loz.

Dialectica est ars ar-
tium scia scientiarum ad
omnium methodorum pri-
cipia via habes. So-
la. n. dialectica probabilis dis-
putat de principiis omnium
aliarum scientiarum. Et ideo
in acquisitione scientiarum dia-
lectica dicitur esse prior. Dicitur
autem dialectica a dia q̄
est duo: et logos quod est sermo:
vel lexis quod est ratio: quasi
duorum sermo vel ratio. s. oppo-
nentis et respondentis in dispu-
tatione. Sed quia disputatio non

p̄t haberi nisi mediante ser-
mone: nec sermo nisi mediante
voce: nec vox nisi mediante so-
no. Omnis enim vox est so-
nus ideo a sono tanq̄ a prio-
ri inchoandum est.

Dialectica est ars artium et
scientia scientiarum ad om-
nium methodorum principia
via habes. Iste est tracta-
tus summularum magistris pe-
tri hyspani: in quo ipse co-
pendiose determinat de silogismo secun-
dum aliquas eius partes: de quo deter-
minat Aristoteles. Finis eius pres. Et di-
uidit iste tractatus prius sui divisione in p̄te
probemalē et partē executivā: in p̄te pbe-
malis primo ponit definitiones dialectice:
quod talis est dialectica etc. Ultimam p̄t
probat. s. q̄ dialectica habeat vias ad prin-
cipia omnium methodorum: quia sola dialectica
probabiliter disputat de principiis omnium
sciarum. Principia. n. alicuius scie non possunt
manifestari per ea que sunt illius scien-
tie immo si eorum cognitio debet esse ma-
nifesta debent probari et ostendi per alia
qua cōia probabilia que ad dialecticam
pertinent ut vult Aristoteles primo topicorum.

Primo sciendum est: q̄ p̄ declara-
tione definitionis diale-
ctice ponuntur aliquę diffinitiones. **P**rima
dialectica p̄t capi dupliciter: vno modo sp̄ali-
ter p̄ huiusmodi logicę: quo scilicet d̄ducere
conclusiones probabiles ex p̄missis probabi-
libus et quod determinat in libris topicorum et in
quanto tractatu huiusmodi libri. Alio modo capere
tur generaliter p̄ tota logicę: et sic accipit
hic. Secunda distinctio bitus logicę est du-
plex. s. docēs quod est cognitio silogismi in se
in suis p̄tib⁹ et passionib⁹. Alia est logica
vires quod est quidā habilitas quod sum⁹ habiles fa-
cere argumentationē in quibus materia: Et
ita non est scia: s̄ vbi logica docēs d̄ qua est
ad p̄positū. **T**ertia distinctio: Ars p̄

Super libro Perihermegias

capit dñpñ: vno mō spālir: fm qd est ba-
bitus intellectualis distinct? s̄ scientiā: et
alios bitus intellectualis: qui s̄z Ari. sexto
ethicoz sunt qñqz. s. Ars. Prudentia: sci-
entia: Intellectus: Sapientia: Et ars isto
mō sumpta cōtinet septē artes mecha-
nicas in hīs v. cōtētas lana: nem? mi-
les: nauigatio: et rus: medicina. Id hīs ar-
tez fabrica cōsiliare pōt et dicunt iste ar-
tes mechanice qz faciunt intellectū nřm
mechani: et cōmisceri reb? exteriorib?:
et alienari a sua ppia operatione: q̄ est
speculatio veritatis. Aliomō accipit ars
generalit̄ put distinct a tulio: ars ē colle-
ctio multoz pceptoz in vnus sinez tē-
denz et hoc mō est superi? ad sciāz: et
ad artē spālir dictā: et ad alios habitus in-
tellect? Un secundū pñm sexto ethico
ruz qñqz sunt bitus intellectus. s. ars spe-
cialiter dicta q̄ est recta ratio rez a nob
facibiliz. i. operat̄ iluz a nobis opera-
tione trāseunte in materiā exteriorē. et
prudentia q̄ est habitus verus cū rōne
actiuz. i. q̄ fm ratiōē rectaz docet nos
operari circa agibilia. i. eligibilia. Sed sci-
entia est habit? cōclusionis p̄ demonstrā-
tione acq̄situs. Intellectus vero ē ha-
bitus pñmoz pñcipioz s̄z sapientia est
intellectus et scientia honorabilissimoz
rum in natura. Et qz in predicta dis-
tinctione ponit reflexio genitiū sapno-
minatiū ratiōe cuius importat̄ excel-
lentia: Ideo pōit quarta distinctio: quod
duplex est excellentia quedā excellentia
dignitatis et pfectionis et illa nō reperit̄
in logica: sunt enī multe scie pfectio-
res et digniores logica: Alia est excellen-
tia facultatis et administratiōis: eo mō
quo dñ secundo d̄ anima: qz manus ē o-
ganū organoz: et hoc mō logica est ex-
cellentio: oibus scijs. Quinta distin-
ctio est ista quod method? capit̄ duplir
s. pp̄le vt est breuis via et recta cito du-
cens viatorē ad terminū: Alio mō trās-
pñe et similitudinariē p scientia que di-

to ducit et facilius scientē et intellectus
nostrum in cognitionem veritatis: et sic
accipitur hic. Cuius pñmissis exponi
sic distinctio dialectice dialectica id est logi-
ca: est ars artium scientia scientiarum. i.
excellētiōz omnibus artibus que sunt
scientie: et hoc in administratiōe et serui-
tute omnium methodorum id est scien-
tiarum pñcipia viam habens: Ita
distinctio sic intellecta est bona et sufficiens.

Secundo

ad videndum si
logica sit ars liberalis vel seruilis po-
nuntur due distinctiones. Cuius pñmissis
est ista quod ars generaliter capta est
duplex. Quedam est mechanica et ser-
uilis: que ordinata est ad subleuandum
necessitates corporis. Alia est libera-
lis que ordinata est ad decorem et per-
fectionem anime: et sunt septem artes
liberales cum eoz officijs: que in
hīs versibus continentur: Grammati-
ca loquitur: Dialectica vera refertur.
Rhe. verba colorat. Mus. canit. Ar. nu-
merat. Ge. ponderat. Ast. colit. astr.

Et inter istas tres pñme dicuntur ter-
minū constituere quia ab eodem com-
muni suam considerationem incipiunt
fm tres diuersas vias. Nam grammati-
ca logica et rhetorica considerant de ser-
mone. sed hoc est diuersimode. Nam
grammatica considerat de sermone secū-
dum qd est congruus: Logica secundū
qd est verus vel falsus: Rhetorica ve-
ro fm qd est ornatus. Alie vero dicū-
tur quadriuales hoc est quadriusqz cō-
stituentes. quia earum considerationes
ab eodem communi capiunt secundū
quatuor vias diuersas. Nam oēs iste
considerant de quantitate diuersimode
tantum. Nam Geometria considerat
de quantitate communi: Arithmetica
considerat de quantitate discreta scilicet
de numero. sed Musica considerat de
quantitate vt ē numerus sonoz? Astro;

male fecimus.
sed pñ sic in-
habes docere
nos facere qua-
ritur cōclusione
ex pñcipijs sci-
entiarum: non ve-
ritas pñ pñcipijs
in nō probant
pñcipia sciē-
tiarum fm pñ
pñcipijs pñ
in ratiōe: al-
terius nō disci-
tūtur.

Tractatus

Primus

nomia vero considerat quantitatem continuā ut est magnitudo mobilis. **Tertia** distinctio est quod ars potest dici liberalis quod dicitur simpliciter. vnde dicitur simpliciter. sic quod ipsa sit sui ipsius gratia et non gratia alterius cui deferatur. Et isto modo logica non est liberalis. logica. n. deferens est alijs scientijs. pro quanto valet ad argumentationem aliarum scientiarum. Alio modo dicitur liberalis respectu respectu aliquarum artium. quia. s. ipsa sui gratia est: et non est gratia alterius tamquam deferens illis: et isto modo logica dicitur liberalis respectu artium mechanicarum: quia logica non dicitur deferre ipsis: sed magis econtra. Tercio modo potest dici liberalis: eo quod soli liberi solebant adiscere logicas: et alias artes liberales. Quarto modo dicitur ars liberalis passionaliter a proprietate sibi conueniente: que est liberare animam a cura terrenorum: et adhuc isto modo logica dicitur liberalis sicut et alie.

Tercio Sciendum est quod auctor in textu ex predicta definitione dialectica infert vniuersum correlarium dicens: quod dialectica in acquisitione omnium scientiarum dicitur esse prior: quod potest sic probari: omnis scientia per demonstrationem acquiritur: sed logica docet modum arguendi per demonstrationem. ergo logica est prior in acquisitione omnium scientiarum. Et hanc methodum philosophica et physica. sint simpliciter priores et perfectiores logica: cum sint de prioribus et perfectioribus subiecto. non tamen sunt priores in acquisitione omnium scientiarum: nec est necesse distinguere de prioritate nature doctrine quod infinita que sunt de huiusmodi scientijs soluntur satisfactorie per istam particulam. et ideo in acquisitione omnium scientiarum. **Deinde** ponit auctor interpretationem huius nominis dialectica. vnde dialectica potest dupliciter scribi: vnum modo per. γ. grecum: et tunc dicitur a dia. quod est duo: et logos quod est sermo: vel lexis ratio quasi duorum finis vel ratio. ista dialectica disputatio tota versus: et finitur inter duos. s. oppositum et

respondentem. **Non. n.** est ibi necesse sententiarum index tertius sicut in causis agendis: alio modo potest scribi per latinum: et tunc dicitur ut vult hugutio a dia quod est de: et lectos quod est dictio vel dictus: quod in ea disputatur de dictis. Vel dialectica dicitur ab hoc verbo greco dialeste quod est disputare: et inde dicitur dialectica quasi ars disputatoria vel disputatoria. **Tercio** ponit auctor: quod in logica primo incipiendum est a sono tanquam a prioribus et coloribus: probat sic: quod de coloribus primo considerandum est ex primo philosophico. sed inter considerata in logica sonus est color. ergo inter considerata in logica de sono primo est considerandum. minor: per. quod in logica consideratur de fillogismo prout per ipsum exercet disputatio. modo disputatio non potest haberi nisi immediate sermone: nec sermo nisi mediante voce: nec vox nisi mediante sono et sic consideratur in logica de disputatione sermone voce et sono. et inter ista sonus est color. ergo a sono tanquam a coloribus incipendum est. Et non capit disputatio pro disputatione mentali: que fit considerando: nihil vocaliter exprimendo. neque pro disputatione scripta: que fit per scripturas: sed capitur pro disputatione vocali: que fit vociferando. Et similiter potest dici de sermone.

Contra predicta arguitur primo sic. scientia et ars sunt habitus specificiter distincti. ergo non possunt verificari de eodem puncta de logica. et per consequens si logica sit ars non erit scientia. et si sit scientia non erit ars. Si dicatur quod in predicta definitione non capiat ars specialiter ut distinguitur contra scientiam. sed generaliter ut est commune et superius ad scientiam et artem simpliciter dicta. Contra quod quandoque inferius additur superiori immediate est negatio: ut dixit Aristoteles. vi. theophrasti. Sed si ars accipiat generaliter cum sibi addat scientiam: que est superius inferius. ergo ibi erit negatio. Secundo arguitur sic. modus scientie non est scientia: sed logica est modus scientie.

Super libro Perihermeneias

di. ergo non erit scia. maior: et minor pa-
tent. q: absurdum est simul q: sciam
et modum sciendi ex secundo metaphi-
sice. Tercio sic. p. ins docetur iuuenes
gramaticam qua logica. ergo signus est
q: gramatica pcedit logica acquisitione.
Et confirmatur. quia multe sunt scientie
piores et perfectiores logica. ergo ipsa
non est prior omnibus alijs scientijs.

Ad rones Ad prima patet
cam dñ. q: inferius et superius pnt capi
dupliciter. vno modo prout inferius hz ro-
nem inferioris. et superius rone superio-
ris. et sic pcedo q: est negatio cum infe-
rius innotat suo superiori. q. n. inferius in-
cludit suu superius. Alio modo pnt capi vt hnt
rones magis cois et minus cois. et sic non
faciunt negatione. no. u. de rone minus
cois est includere magis coe. vt ho non
includit album. Ad secundam negatur
maior. ad probationez dñ q: non est pos-
sibile simul habere sciam et modu scien-
di. i. logicam. q. n. pmo nos hnt logicaz
q: sciam. que acquiritur per logica. non
in pp hoc legitur. q: logica que est mo-
dus sciendi non sit scia. Ad tertiam dñ.
q: gramatica est duplex. s. visualis et po-
sitiua que est de impositione vocu et si-
gnificatione reru. et in illa primo do-
centur iuuenes nec est scia. Alia est gra-
matica docens et regularis. que per ve-
ros syllogismos et demonstrationes est di-
cretina congrua incongruo. et ista no
pot haberi sine logica. sicut neq: alie scie
Ad pfirmatione conceditur totum argu-
mentum. nec hoc est pira textum. quia
licet ille scientie sint piores et perfectio-
res simpliciter. non tamen sunt piores
in acquisitione scientiarum.

Sonus est quicqd proprie et
per se ab auditu percipitur. Di-
co autem proprie et per se: quia
licet homo vel capra audia-

tur: hoc non est per se: nec pro-
prie: sed per sonum eius.

Sonorum alius vox alius
non vox. Sonus vox id est est qd
vox. Unde vox est sonus ab ore
animalis prolatus naturalibus i-
strumentis formatus. Natu-
ralia autem instrumenta quibus
vox format sunt hec: guttur:
lingua: palatum: quattuor de-
tes: et duo labia et pulmo: vi-
de versus: Instrumenta noue
sunt guttur: lingua: palatum:
Quattuor et dentes pulmo: et
duo labia simul. Sonus non
vox est ille qui generatur ex col-
lisione corporum inanimato-
rum vt fragor arborum: stre-
pitus pedum.

Sonus est quicqd et. ista p
executiva istius tracta-
tus: que pntet septem partiales tractat.
In primo deteriorat de enuntiatione q: cor-
respondet duobus libris perihermeneias
Ari. In 2o deteriorat de q: p: dica-
bilibus q: corrdet libro p: dicabilis por-
phirij. In 3o deteriorat de p: dicantis: q:
corrdet libro p: dicamentoz Ari. In 4o
deteriorat de syllogismis q: corrdet li-
bris p: loz. In 5o deteriorat de locis dia-
lectice q: corrdet libris thopicoz. In 6o
deteriorat de fallacijs q: corrdet libris
ellencoz. In 7o deteriorat de parais lo-
gicalibus qui nulli spali libro Ari. corrdet:
sed est extractus a pluribus libris
Ari. Primus tractatus continet octo
capitula. in quoz primo determinat de
sono diffinitive et diuisione. et primo diffi-
nit sonu. Sonus est quicqd pprie ab au-

Tractatus

Primum

ditu percipitur. Declarat quare dicitur proprie dicens dico autem proprie rē.

Primo sciendum est. qd pro declaratione diffinitōis soni ponunt tres suppositiones: et tres distinctiōes. Prima suppo ponitur qd ad hoc qd aliqua diffinitio sit bona tres cōditiones requiruntur. Prima qd diffinitio sit conuertibilis cū diffinito: sic qd conveniat cuilibet supposito diffiniti et soli diffinito. Secūda cōditio. qd talis diffinitio dēz explicare adequate quidditatē et essentiam diffiniti nihil diminutū neq supflūū continendo. Tertia pōitio qd talis diffinitio dēz facere diffinitū differre a quolibet de quo non verificat diffinitū. Secūda suppo. fm p̄m 2° de aia. Ad soni generationē tria principaliter concurrunt. scilicet percutiens percussum et mediū: vel aliqd sup plens vicē duorū. scilicet percutientis et percussivi. qd ideo dī qd si aliquis cū vīrgula faceret sonū in aere tunc aer suppleret rationem percussivi et tūc est mediū. Tertia suppositio qd ad hoc corpora sonantia pnt facere sonum pfectum tria requiruntur. primum qd corpora sonantia sint equaliter plana. et p hoc corpora aspera et acuta nō bene sonant ut si acus percutiatur acu: nō fiet bonus sonus. Secūdo est. qd corpora sonantia sint aliqūter p̄cava. p hoc cā pane bene sonant. Tertiū qd corpora sonantia sint dura. et p hoc lana cum lana percussa non facit bonū sonum. **Prima** distinctio est. istud nomen quicquid pōt capi dup. vno mōdō proprie. et tūc est signū distributivum includens in se terminū sue distributionis. et tūc valet sicut omne ens. Aliomōdō pōt capi indefinitē et improprie. et tūc valet sicut aliquid. et sic accipitur in diffinitione soni. non at pmo modo qd si sic tunc vniuersale p̄dicaret vniuersaliter sumptū habens actu plura supposita qd est p̄tra Arī. primo peribermētiā. **Secūda** distinctio duplex est sensibile. scilicet per se et p accidens. sensi-

bile per se est qd fm se et nō rōne alterius immutat sensum ut color: Sed sensibile p accidens est qd non secundū se et p se: s; rōne alterius immutat sensum. ut hō. et quilibet substantia immutat sensum p accidens. scilicet rōne accidentis sui. **Tertia** distinctio est sensibile p se adhuc est duplex. scilicet sensibile p se propriū. et sensibile cōe. vnde sensibile p se propriū est sensibile p se. qd vnicō sensu p̄cipi pōt. et sunt quinq; secundū qd sunt quinq; sensus. scilicet color qd est sensibile propriū. visus sonus auditus. Sapor gustus. odor odoratus et tangibile. scilicet calidū frigidū humidū et siccū. qd est propriū sensibile tactus. Sed sensibile cōe est quod ab oib; v; a plibus sensibus p̄cipi pōt: et sunt quinq; sensibilia cōia. scilicet magnitudo: numerus. figura. motus. et quies. **Ex** hīs p; qd diffinitio soni dēz sic intelligi. Sonus ē qd quid. scilicet aliquod sensibile quod p̄prie p̄cipitur. scilicet natus est p̄cipi ab auditu. in qua diffinitioe ponit sensibile pro genere. p̄prie ponit ad dīam sensibilib; cōis: et sensibilib; p accidens que non sunt sensibilia proprie. Nec opz ibi subintelligere p se: qd sensibilia p accēs sufficienter excluduntur per hoc quod dicitur proprie. quia omne sensibile proprie est sensibile p se. et licet propter maiorem expressionē suppleatur ista particula p se: non est tamen de textu auctoris. Posset etiam dicta diffinitio probari per cōditiones bone diffinitionis prius positas.

Secundo sciendū est qd auctor i textu dividit sonum. In sonū voces et sonū non vocē que diuisio est diuisio generis i species. Sonus. n. est genus ad sonū vocem: et sonū non vocē. Et debent capi ista cōplexa pro quib; speciesbus incomplexis que non sunt noīate nominibus simplicibus. Posset autem probari ista diuisio per cōditiones bone diuisiōis que sunt tres. Prima qd membra diuisiōis nō

Super libro Perihermeyias

coincident inter se. Secunda q̄ mēbra diuidentia diſunctiue ſumpta conuertātur cum diuiſio. ſic q̄ non excedant diuiſum: nec excedantur a diuiſo. Tertia eſt q̄ mēbra diuidentia debent eſſe poſitiua ſaltem in diuiſione generis in ſpēs. Sed due prime conditiones verificantur in quolibet diuiſione. Unde defectu prime. iſta diuiſio non eſt bona: animalium aliud riſibile aliud homo. Defectu ſecunde. iſta diuiſio non eſt bona: animalium aliud volatile aliud aquaticum. Et iſte conditiones cōueniunt huic diuiſioni. Ad mēbra enim huius diuiſionis nō cōincidunt: ſed ſunt oppoſita. conuertitur etiam cum diuiſo: et utriq̄ eſt poſitiuū. Sonus enī non vox accipi pro vna ſpecie poſitiua. Conſequenter declarat auctor mēbra predicte diuiſionis dicens q̄ ſonus eſt ſdem q̄ ipſa vox. et eſt ibi appoſitio ſicut ibi animal homo. Unde vox eſt ſonus ab ore animalium. platus naturalibus instrumentis formatus: in qua diſtinctione ponitur ſonus loco generis. Deinde ponitur ab ore animalis prolatus ad differentiam ſoni factus ab alio corpore. naturalibus instrumentis formatus ponitur ad differentiam ſoni facti ab ore animalis: qui tamen non ſit naturalibus instrumentis ſaltem neceſſario requiſitus ad formationem vocis: ſicut eſt ſtridor: dentium: et ſicut eſt ſonus cauſatus ex contactu lingue ad palatum: vel aliq̄ alius ſonus qui non eſt factus ex reſpiratione aeris per vocalem arteriam: vel et ponitur ad ſcludendum ſonos instrumentorum muſicalium: qui nō ſunt naturalibus instrumentis ſed artificialibus. Sonus nō vox eſt qui generatur ex collisione duorum corporum inanimatorum que ſic exponitur. Sonus non vox eſt ſonus cauſatus ex violenta applicatione corporum inanimatorum ad inuicem vel corporum animatorum ad modum inanimatorum ſe habentium: quod

notanter additur. nam ſi vnus det alteri a lapam huiusmodi ſonus eſt ſonus nō vox et tamen eſt cauſatus ex violenta applicatione corporum animatorum. ſcilicet manus et gene: ſed in tali applicatione illa corpora non ſe habent tāq̄ animata: quia ſi non eſſent animata adhuc cauſarent illam ſonum.

Tertio Sciendum eſt pro maiori declaratione dicendum: q̄ ad perfectam formationem vocis quatuor requiruntur. Primo requiritur iſpiratio et aeris attractio: et propter hoc piſces non faciunt voces: quia non iſpirant ſeu non attrahunt aerem.

Secundo requiritur aeris attractio et iſpirati ſubtilitatio et habilitatio. Tertio requiritur aeris ſubtilitati reuerberatio per vocalem arteriam. Quarto requiritur vehemens expulſio aeris mediantibus instrumentis naturalibus: que ſunt: Pulmo. guttur: et alia instrumenta que ſunt nouem. vt dicit auctor in textu ſicut patet in hijs verſibus. Instrumenta nouem ſunt Guttur. lingua palatum. Quatuor: et dentes: et duo labia ſimul. Et inter hec instrumenta aliqua ſunt de neceſſitate requiſita ſicut pulmo et vocalis Arteria et Guttur. Alia vero ſunt que non requiruntur de neceſſitate ad formationem vocis: ſicut lingua: dentes: et labia: ſed ſolum requiruntur de bene eſſe: ſcilicet ſi vox debet perfecte formari. Auctor autem noſter non enumerauit pulmonem et vocalem arteriam: quia fuiſſet nimis obſcurum et prolixum illa textualiter declarare: Vel dicendum q̄ ipſa intelligit per guttur. Eſt autem vocalis arteria quedam via ſubtilis traſiens ab ore animalis verſus pulmonem per quam fit aſpiratio aeris ad refrigerandum exceſſum calorem cordis. Sz pulmo eſt ſtabellū aut follis cordis: mediante quo aer iſpiratur et reſpiratur. Et iſta habent ſecundo de ani-

Tractatus

ma ubi declaratur diffinitio vocis q̄ talis est: Vox est percussio aeris respirati ab anima ad vocalem arteriaz cu3 ymaginatione significandi idest cum intentione exprimendi mentis conceptus: anima. n. intendit aliquid exprimere seu significare per vocem.

Contradicta arguit tripliciter primo sic: diffinitio soni non convenit omni contento sub diffinito: nec soli diffinito: ergo non est bona. assis pro prima parte patet qz nullus particularis sonus est qz quid prope ab auditu percipitur. Secunda pars antecedentis patet: qz ista diffinitio convenit silentio. Silentium enim percipitur ab aliquo sensu: et non nisi ab auditu. Secundo arguit sic: unus rei est unica diffinitio cu3 unus rei sit unicus esse: sed vocis est illa diffinitio data ab Aristotele secundo de anima ut visum est: ergo diffinitio vocis quaz dat auctor non est bona sed est superflua. Tercio arguitur sic in fractione papirij vel panni est sonus non vox: et tamen ille sonus non fit ex collisione sed ex separatione corporum: ergo diffinitio soni non vocis.

Ad rationes Ad primam negatur antecedens pro utraque parte ad probationem primam patet deinde: quod quicquid accipit indefinitum: et sic bene convenit diffinitio cuilibet particulari sono. Ad probationem secundam patet deinde: quod licet non percipiat ab auditu: percipit tamen ab aliquo sensu interiori. scilicet a sensu communi. Vel percipit ab auditu non positum: sed privatum per carentiam soni. Ad secundam deinde quod unus et eiusdem rei est tamen una diffinitio quid sit illa: possunt tamen unus rei esse plures diffinitiones: quarum una sit quid sit illa et alia casualis: vel descriptiva. Ad tertiam dicitur quod ibi est collisionis corporum pro quanto in divisione partis aperte est violentia percussio cu3 cuilibet partis papiri vel panni ad aere in quo sit huiusmodi fractio.

Primus

Vocum alia significatio: alia non significativa. Vox significativa est illa que auditui nostro aliquid representat: ut homo equus: vel gemitus infirmorum que significat dolorem. Vox non significativa est illa que auditui nostro nihil representat: ut bus bas.

Vocum significativa alia significat naturaliter: alia ad placitum. Vox significativa naturaliter est illa: que apud omnes homines idem representat: ut latratus canum: gemitus infirmorum. Vox significativa ad placitum est illa que ad voluntatem primi instituitur: aliquid representat ut homo.

Vocum significatarum ad placitum: alia complexa: ut oratio: alia incompleta: ut nomen proprium.

In ista parte dividit auctor vocem in voces significativas et vocem non significativas: et sic divisio subiecti in accidentia. Accidit enim voce quod ipsa sit significativa vel non significativa. unde in voce significativa duo sunt consideranda. scilicet materiale quod est ipsa vox nuda: et ipsa significatio: que est respectus rationis vocis ad significatum: que dicitur significatio activa: a qua vox denotat significare. Sicut in significato vocis reperitur mutua relatio: que est ipsius significati vel subiecti ad voces que de significato passiva a qua res dicitur formaliter significata. Illa autem relatio que se tenet ex parte vocis accidit ipsi voci.

Primo sciendum est quod predicta divisionis membra declarantur in textu et primo ipsa significatio

Super libro Perihermenias

que sic diffinitur: vox significatiua est illa que auditui nostro aliqd representat: que diffinitio sic est intelligenda. vox significatiua est illa que representat. i. nata est representare auditui. i. intellectui vel potentie cognitiue mediante auditu aliqd p modum signi. Dicitur notanter apta nata representare: q: de rōne vocis significatiue non est q: actualiter representet suuz significatū: sed sufficit q: sit apta nata representare quandoctūq: presentabit potētie cognoscenti eius significationez. Dicitur etiaz auditui. i. intellectui vel aliu: potētie cognitiue: q: auditus non apprehendit vocem in rōne signi: sed in rōne obiecti solum. Auditus. n. solū apprehendit sonos. ideo non cognoscit vocem: nisi vt est qdam sonus: et non cognoscit eaz: vt representat suū significatū. sed aliq: alla potentia cognitiua. puta intellectus vel sensus cōis. hoc tñ est mediante auditu q: vox ipsa sicut qlibet alius sonus immitit suā spēm in auditu. deinde in fantasia: et pñter in intellectu. Et d: capi hic hoc nomē aliqd prout se extendit ad oē illud quod pōt percipi siue sit ens verū siue fictum: aut ymaginatus: siue sit ens reale vel rōnis: siue sit vnū vel multa: siue sit res aut modus rei et non solū pro illo qd est ens reale vey: et p hoc soluuntur argumenta que pñt fieri p diffinitio: nem vocis significatiue de istis vocibus nō: nullus: oīs. populus chymera. et sic de alijs. Dicitur notanter p modum signi pp voces non significatiuas. que licet significant se ipsas aut sua similia. aut suas cās efficientes. hoc non est tñ per modum signi. q: signū representat aliqd a se. a sibi simili. et a sua cā efficiente. Est. n. si gnū fm Tullii quod se offert sensui ali: quid aliud representans intellectui vel ali: ud relinqns in intellectu. Nec opz q: sp representet illud realiter vel essentialiter quod dico pp istas voces: ens. qualitas vox que nō significant aliud essentialiter a se. Nā ista vox ens significat quidditatē

entis. que est eadē realiter cum ista voce ens. sicut et cum quolibet alio ente. Distinguitur tñ ab ea ex natura rei: sicut superius a suo inferio: i. Et similiter dicendum de istius vocibus qlitatis vox sonus. Vox non significatiua est illa q: auditui nostro nihil representat supple per modū signi. vt bus bas. Possunt tamē huiusmodi voces proferri cum speciali gestu corporis: et tunc significant derisiones et sunt intētiōnes et voces significatiue.

Secundo sciendū est q: auctor diuidit voces significatiuas in significatiuas naturaliter et ad placitū: vnde vox significatiua naturaliter est illa que apud oēs idem re: presentat: sic intelligendo q: ipsa significat suuz significatū apud oēs cuiuscūq: ydiomatis sine voluntaria impositione facta circa talem vocem. Quod ideo dicitur quia si ipositiō huius vocis homo esset nota cuilibet: ipsa significaret idē apud omnes sed hoc non esset nisi quia fuit facta ipositiō circa talem vocē et ideo non significaret naturaliter. Et ponit auctor exemplū vt gemitus infirmorum: latratus canū: et hoc accipiendo ista nomina non quidem pro istis dictionibus gemitus vel latratus s: pro eo q: significant huiusmodi dictiones: Vox significatiua ad placitū est que ad voluntatē pñmi imponentis aliqd representat. itaq: ipsa nihil significaret nisi esset facta impositio voluntaria circa ipsam. vt hō significat boiem: et equus significat equū ad placitū. hoc est ex ipositione voluntaria alicuius iponentis. Et differūt vox significatiua naturaliter. et ad placitū tripliciter.

Primo quia vox significatiua ad placitū habet suam significationem ex voluntaria impositione. ita q: ipsa esset nō significatiua nisi esset facta impositio voluntaria circa talem vocem. Sed vox significatiua naturaliter habet suam significationem a natura. sic q: ipsa significat quāuis non sit facta impositio circa ipsam.

Secundo differat: q: significatio vocis ad placitū significantis non est notū oib⁹ s; significatio vocis naturaliter significantis est nota cuilibet videnti ratione cuiuscunq; ydiomatis fuerit. Tercio differunt: q: vox significatiua naturalis significat obiectiue ⁊ vltimate passiones ⁊ affectiones aie quib⁹ non subordinantur scripture in significando: Sed vox significatiua ad placitum significat vltimate res qbus subordinant scripture in significando: Ista. n. se habent p ordinez scripturae vox: ⁊ conceptus secundū Aristotilem primo peribermenas ita q scriptura quodāmodo significat voces ⁊ vox conceptus: cōceptus vero est naturalis rei similitudo. Ista tamē tria soluz significat pprie ⁊ vltimate rē: vt alias patebit.

Tercio sciendū est q vox significatiua ad placitum dicitur p complexam ⁊ incomplexam. vox incomplexa est cui in mente correspondet conceptus simplex ⁊ incomplexus: q conceptus significat rem naturaliter: quem vox simplex ad placitū significat vt homo vel currit. Cui conceptus simplex est rei simplex intuitus vt cōcept⁹ hominis. Et ad vocem incomplexam nō requiritur q ipsa nullo modo sit cōposita. Dictio enim composite figure est incomplexa que tñ est aliquo modo cōposita: sed sufficit q ipsa nō sit composita ex pluribus vocibus actualiter significatiuis: Nec etiam requiritur q vox incomplexa habeat tantū vnū significatū: quia tunc dictiones equivoce non essent incomplexae cum habeant plura significata. sed sufficit q sit vnitās vocis ⁊ mōi proferendi. Et ideo voces equivoce sunt bene incomplexae vt canis: Sed vox complexa est cui in mente correspondet conceptus non complexus qui significat rē naturaliter quem vox complexa ad placitum significat. Et debet hic accipi res generaliter pro omni re significabili per vocem. Est autem concept⁹ complexus

duarum rer⁹ aut plurium simul apprehensarum intuitus vt conceptus hominis albi. Et ad vocem complexam requiritur primo q subordinetur conceptui mentali complexo: Secundo requiritur q cōponatur ex pluribus vocibus habentibus cōplexiones: ⁊ vnionem adinice. sit q vna sit composita cum alia. vt predicatum cui⁹ subiecto: vel q sit vnitā cū alia sicut determinatio cum suo determinabili: Defectu primi. Ista vox complexus animatum non est pprie complexa put accipitur pro vno genere subalterno cui non est nomen impositum. Defectu secundi: si ista vox. a. significaret tantum quantū ista vox bō currit. non esset complexa q: nō componit ex pluribus vocibus nec etiā ista vox homo asinus. q: partes non habent vnionem inter se sicut vt determinatio ⁊ sūū determinabile.

Contra predicta arguit. 1. primo sic: Sēns popularis ⁊ alia verba collectiua. ⁊ etiam nomina pluralis numeri sunt voces significantiue: ⁊ tñ nihil significant ergo contra ⁊ infinitiue vocis significantiue minor patet: quia tales voces non significant aliquid vnum ergo nihil significat tenet cōsequentiā q: illud q non vnum significat: nihil significat. Secundo arguit sic: quolibz vox significat se ipsam naturaliter q⁹ quilibz vox est significatiua naturaliter: ⁊ sic nulla est significatiua ad placitū. Secundo arguitur sic: omnes conceptus sunt simplices ⁊ incomplexi cum sint qualitatis predicamentales ergo si vox dicatur complexa quia sibi correspondet conceptus complexus nulla erit vox complexa.

Ad rōnes Ad primam dicitur primo q nomina collectiua lz non significant aliquid vnum distinguendo vnum contra multa: significat tamen aliquid vnum capiēdo vnam transcendentis. Secundo dicitur q licet significatum nominis collectiui non sit vnū vnitāte compositionis

aut simplicitatis. est tñ vnus vnitate ag/
gregationis. que vnitas sufficit ad vni/
tatem significati. Tercio dicitur q noia
pluralis numeri significat idem sicut re/
ct^o suis singularis numeri: vt hoies signi/
ficat idē sic hō: licz sub alio^o significadi.

Ad secundam dicitur q
libet vox significet seipsam naturaliter
communiter: non tamen naturaliter p/
prie modo vox dicit significatiua natu/
raliter quia significat suum significatum
naturaliter proprie: et non naturaliter cō/
muniter. Ad tertiam dicitur: q conce/
ptus mentales sunt incomplexi realiter
et entitative: quia sunt entia simplicia de
prima spē qualitatis: sunt tamen comple/
xi representatiue quia complexu repre/
sentant. ideo cum dicitur q vox comple/
xa subordinatur conceptu complexo: d3
sic intelligi. i. cōplexu representati.

Nomen est vox significati/
ua ad placitum sine tempore
cuius nulla pars separata ali/
quid significat finita: et recta.
vox ponitur in diffinitione no/
minis pro genere. Significati/
ua ponitur ad differentiā vo/
cis non significatiue. Ad placi/
tum ponitur ad differentiam
vocis significatis naturaliter.
Sine tēpore ponitur ad diffe/
rētiā verbi quod significat cu3
tempore. Cuius nulla pars se/
parata aliquid significat: pon/
itur ad differentiam orationis
cuius partes separate aliquid
significant. Finita ponitur ad
differentiam nominis infiniti:
vt nō homo quod non est no-

men secundum dialecticum:
sed nomē infinitum. Recta po/
nitur ad differētiā nominuz
obliquozum: vt Catonis cato/
ni que nō sunt nomina secūdu
dialecticū: s3 nomia obliqua.

Unde solus nominatiuus
siue rectus dicitur esse nomē
secūdu dialecticum.

¶ Istud est secundum capitulum isti^o
primi tractatus in quo determinat au/
ctor de partibus integralibus enuntia/
tionis: scilicet de nomine: et diuiditur in
duas partes secundum q sunt due par/
tes integrales enuntiationis. In prima
determinat de nomine ponendo eius
diffinitionem et declarationem diffinitio/
nis: sicut patet in textu.

Primo sciendum est q pro ma/
iori declaratione nomi/
nis ponuntur tres distinctiones. Prima
est q nomen est triplex nomen in men/
te. Nomen in voce: et nomen inscripto.
vnde Nomen in mēte est quod potest
reddere supposituz verbo mentali in p/
positione mentali: et Nomen in voce est
quod potest reddere supposituz verbo
in propositione vocali: nomen inscripto
est quod potest reddere suppositū ver/
bo scripto in propositione scripta. Se/
cūda distinctio nomē pōt capi duplr. i.
lage et trāscendenter vt se extendit ad oē
illud qd pōt esse extremū in ppōne silogi/
stica: siue illud sit cōplexuz siue incōple/
ruz siue teneat significatiue aut mālter:
siue sit significatiuū aut nō significatiuū
et isto mō vna totalis ofo bñ pōt esse no/
mē. Silr bus bas et cetera voces non si/
gnificatiue. vl voces māltr tēte sunt noia
q: oia talia pñt subijci aut pōdici in ppō/
ne. Silr et noia infinita: vt non hō: non
equ^o: et sic de alijs. Scdo mō accipit
nomē stricte: et spāltr: et sic nomē ē illd qd

Tractatus

Primus

per se et significatiue sumptū potest red-
dere suppositum verbo personali modū
finitū et quod potest esse extremū in pro-
pōne deteriate vera vel falsa: et isto mō
sola noīa significatiue sumpta finita et re-
cta sunt noīa. Tertia distinctio adhuc no-
men pōt capi duplī vno mō pro secun-
da intētiōne qđ p se significat: et sic ē qđā
respectus rationis ipsius vocis significā-
tis sine tpe ad suū significatū. Alio mō
pōt capi nomen pro re subiecta illi secun-
de intētiōni que denoiatur ab ea. secūda
intētiōne: vt puta pro isto noīe hō: vel p
isto noīe lapis. Ex istis distinctiōibus col-
ligitur primo ex prima qđ ibi non diffini-
tur nomen mentale aut nomen scriptū:
qđ nullum tale est vox. Sed ibi diffini-
tur nomen vocale nō qđ ipm nomen vocale
pūcipaliter pōderet a logico: imo pot?
nomen mētale cū enuntiatio mentalis sit
subm in hoc tractatu. Sed ideo diffini-
tur nomen vocale qđ est nobis manifestius
noīe mentali: et per ipm possumus de-
uenire in cognitionē noīs mentalis. Se-
cundo colligit ex secunda distinctiōne qđ
ibi ē diffinitur nomē stricte et spālter sū-
ptum qđ. s. pōt esse extremum in enun-
tiatione. Tercio colligit ex tertia distin-
ctiōne qđ ibi diffini-
tur nomen pro secunda
intētiōne qđ logicus considerat pūcipal-
rea intentionales vel intentiones. et tunc
dicendo nomen est vox est pōcatio ma-
terialis fundamenti de respectu: potest
etiā esse pōcatio formalis: si vox ac-
ciptatur secunde intētiōnaliter pro respe-
ctu ad suū significatū.

Secundo Sciendū est. qđ diffi-
nitiō noīs in textu
posita dī sic intelligi: nomen vocale sup-
ple stricte sumptū est vox significatiua. i.
apta nata significare ex impōne facta cir-
ca ipsū ad placitū. i. ad voluntatē primi
ipostoris vel alienius cōitatis: sine tpe
supple deteriato cuius nulla pars signifi-
cat sepata finita. In qua diffinitione po-
nitur vox pro genere. vox. n. est genus

ad nomen et ad vbu: et ad ofone: po-
nitur ēt vox ad dīam sonorū q non sunt
voces. Deinde ponit significatiua ad dif-
ferentiā vocis nō significatiue: et dī apta
nata significare: qđ l3 voces non significa-
tiue possint significare si de nouo iponan-
tur ad significandū. non tñ sunt apte na-
te significare ex impōne facta circa eas.
Deinde ponit ad placitū ad dīam vo-
cis nālter significantis: que nō significat
ad placitū: s3 ex instinctu nature. i. ex in-
clinatione nālī. Sine tpe limitato deter-
minato ponit ad dīam vbi. qđ signifi-
cat cū aliquo deteriato tpe: Et l3 ista no-
mina tps: hora: annus significēt tps. non
tñ significant cū tpe. vñ aliud est signifi-
care tps: et est aliud significare cū tpe. nā
significare tps est ipotare tps de pūci-
palī significato s3 significare cum tpe est
significare aliquid sub aliqua dīa tps. s.
sub pūti pretō vel futuro. et dī deteria-
te pp participia que significant cū tpe s3
indeteriate. Deinde dī cuius nulla ps
significat. Sepata ad dīam ofonis cui-
us partes sepate aliqd significant. Et l3
partes noīs compositi sepate realiter et
extra compositiones posite aliquid signi-
ficent. non tamen significant aliquid: vt
sunt adhuc in compositione: separate ta-
men et separatiz intellecte finita ponitur
ad differentiaz nominis infiniti: quod nō
est nomen secundū quod diffinitur ibi
nomen. Recta ponitur ad differentiam
nominum obliquorum vt chatonis cha-
toni: que non sunt nomina secundum lo-
gicum: sed sunt casus noīum que diffini-
tio sic intellecta est bona et sufficiens nālī
pūens supfluum aut diminutum.

Tercio Sciendū est. qđ sicut dī-
ctum est. autor: excludit
a ratione nominis nomina infinita et no-
mina obliqua. Cuius ratio est. quia de
ratione noīs stricte sumpti prout diffini-
tur ab auctore ē qđ possit facere pōne-
primo p se et deterinate veraz noīa at
obliqua non faciunt propōnem primo

Super libro Perihermenias

p se et determinate verā: ideo non sunt
noia. minor pater: pmo de noibus obli
quis: qd ppo in qua ponit obliquus si
ne recto nō est vera nisi p quāto redu
dit ad vnā de recto qd includit vt ista: re
gis iterest bellare reducitur ad istā: Rex
est ad quē interest bellare. et sic de alijs.
De noie infinito. pz: q: nomen infinitū
non significat aliqd determinate: ideo p
positio in qua ponit non est determina
te vera aūs patet p diffinitionē nois infi
niti q talis est: nomē infinitū est cui⁹ pri
uata est q̄litas determinata substantia ei⁹
remanente infinita .i. indeterminata ad
omne aliud a significato terminū finiti vn
de vt cōmuniter dicūt ad hoc qd nomē
possit infinitari due cōditiones regunt.
Prima est qd tale nomen habeat q̄lita
tem finitā et determinatā: defectu cui⁹
transcendentia sic ens et res: et similiter
noia infinita vt quis q̄lis: et signa distri
butiua vt ois: quibet non possunt infinitari.
Secunda cōditio qd tale nomen non
sit negatiuū: defectu cuius ista noia ne
mo nullus non possunt infinitari. Tertiū
bñ videt qd noia transcendentia possunt
infinitari: dicit. n. Az. non ens esse non
ens dicimus: vbi non ens infinitat: nec
videt incōueniens istud nomē ens pos
se infinitari q: t3 significet q̄litatez cōem
illa tñ q̄litas cōis est determinatū signi
ficatū istius nois ens. et ideo sic est in
telligēda diffinitio nois infiniti. Nomen
infinitū est cui⁹ priuata est q̄litas deter
minata. .i. in quo negatio infinitans negat
et priuat formā significatā p terminum
finitū: substantia eius remanente infinita
idest relinquendo p significato terminū
infinitū ens intelligibile vel ymaginabile
indeterminatū ad qd cūq; apprehensi
bile. sub ratiōe q̄litis negat sicut i isto
noie nō homo priuat q̄litas: vel forma
significata p istum terminū homo relin
quendo ens indeterminatū ad qd cūq;
apprehensibile sub negatione humani
tas vel ut pōt sic diffinitari. Nomen infi

niti est qd est terminus sumpt⁹ cū ne
gatione infinitante. vnde triplex est ne
gatio. Scz negatio negans et est illa que
cadit s coplāz distribuens qdlibz distri
buibile sup qd cadit s qua dicūt logici:
qd negatio tā natur⁹ malignātis ē quā qe
quid innent p⁹ se destruit et ei⁹ oppo^m
ponit. Alia ne⁹ infinitans: q cadit solum
s terminūz cui immediate adtinget: et h
s aliūz nisi sit determinat⁹ terminū super
qd cadit. Alia est ne⁹ priuans et est pri
uatio inclusa in aliq dictione q negat ha
bitūz: vel formā Alicuius subiecti relin
quendo in illo subiecto apitudinē ad il
lam formā: exemplūz priuati. vt in hac po
sitione homo non est lapis: hec nega
tio non est infinitans. exemplūz secundi.
Non hō: non lapis: exemplūz tertij: vt
cecus: et sic de alijs.

Contra predicta primo arguit^r
Omne diffinitū vt om
ne diffinibile d3 esse vnū: s3 nomen nō
est vnū: cū multa sint noia: ergo nomē
non est diffinibile. Secūdo sic: Paterfa
milias res publi. sunt noia: et tamē eoz
partes significant separate aliquid: ergo
male ponit in diffinitione nois illa p̄tici
la cui⁹ nulla pars significat sepata. Ter
tio sic noia infinita et noia obliq possunt i
trare filogisimū p medio ergo noia infi
nita et noia obliqua sunt noia secundū lo
gicū: t3 p̄tici qz filogisim⁹ p̄pōtur ex pro
positionibus et ppositiones ex noibus.
Ad rationes. Ad primā dicūt qd ibi diffi
nit nomen pro secunda intentione: quā
p se significat: et illa secunda intentio est
vna fundata super aliquo nomine pri
me intentionis intentionaliter sumpto.
Ad secundā dicūt qd ptes istoz nomi
nūz paterfa. respu. et sic de alijs possunt
dupliciter p̄siderari vno mō prout sunt
extra cōpositionē: et sic sunt significatiue
per se: qd amplius non sunt partes nois
cōpositi. Alio modo possunt considerari
prout sunt in cōpositione: et vt sunt actua
liter partes nois cōpositi separatim tñ i
b

Tractatus

reflece: et sic non sunt per se significatiue aliqua alia significatione totius: immo ipse simul sumpte in compositione significant vnam rem mediante vno conceptu.

Ad tertiam dicitur: quod nomina infinita et nomina obliqua sunt nomina capiēdo nomen large pro illo quod potest facere propositiones sufficientem ad syllogismum: non tamen sunt nomina capiēdo nomen pro illo quod potest reddere superpositum verbo personali modi finiti in propositione primo per se et determinate vera et licet obliqua possit esse subiectum distributionis in syllogismo: nunquam tamen est secundum propositionis nisi samas cum recto et tunc aggregatum ex recto et obliquo bene est subiectum.

Verbū ē vox significatiua ad placitū cū tpe: cui nulla pars separata aliquid significat: finita: et recta. Cū tēpore ponitur ad differentiam nominis quod significat sine tēpore. Finita ponitur ad differentiam uerbi infiniti: ut non currit: non laborat: que non sunt verba secundum dialecticum. Recta ponitur ad differentiam verborum obliquorum: ut currebat: currit: quod non sunt verba secundum dialecticum: sed verba obliqua. Solum. n. verbum presentis temporis indicatiui modi dicitur esse verbum secundum dialecticum. Quia autem alia verba eiusdem modi et aliorum modorum dicuntur verba obliqua. Omnes autem alie dīe ponuntur hic in verbo eadem ratione quod et in

Primus

noīe. Et sciēdū ē quod dialecticus solū pōit duas partes orōnis. scilicet nomē et vrbuz Alias autem omnes appellat syncategoreumaticas. id est. cōsignificatiuas.

In hac parte deteriat de verbo quod ē aucto: scilicet per integralē entitā totius. diffiniēdo ipso verbo et eius distinctionē aliquā explanādo sic patet in textu.

Primo sciendū est quod pro declaratione distinctionis verbi ponuntur tres distinctiones. Prima quod verbum est triplex: scilicet mentale: vocale et scriptū. vñ verbum mentale est: quod potest esse appositū nomini mentali in propositione mentali. verbum vocale ē: quod potest esse appositū nomini vocali in propositione vocali. Sed verbum scriptū ē: quod potest esse appositū nomini scripto in propositione scripta. hic autem diffinitur solū verbum vocale per causas similes: quod data est de noīe. Secunda distinctio. verbum potest capī dupliciter vno modo large: et cōiter: pro illo quod potest esse appositū nominis nominatiui casus: et isto modo verba cuiuslibet temporis: aut modi fuerint dummodo possint esse apposita respectu nominis nominatiui casus sunt verba: ut currebat: currit: curref et sic de alijs. Alio modo capī verbum stricte et spālī pro illo: quod potest esse appositū nominis nominatiui casus in propositione primo per se et determinate vera: et isto modo solū verba personalia presentis temporis indicatiui modi sunt verba. Et isto secundo modo accipiēdo verbum diffinitur ab auctore nostro. dicit. n. in textu quod solū verbum presentis temporis indicatiui modi dicitur verbum apud dialecticum. Tertia distinctio verbum potest capī dupliciter vno modo per se intentione quod per se significat: quod est respectus rationis vocis significantis cum tpe ad significatū. Alio modo potest capī per priam intentionem: scilicet. ne. pro subiecta illi se intentioni: puta pro isto verbo amo: vel curro super quod fundatur ista per intentionem verbum per intellectū comparatur ista voce amo: vel curro ad suū signā

Super libro Perhermenias

scatū. diffinit aut verbū b primo modo
ppter eāz dictaz in nomine.

Secūdo sciendū est: qd diffō v/
bi d3 sic explanari:
vbnz vocale stricte sūptū ē vox significa
tina ad placitū euz tpe supple deteriato
cul? nulla ps significat separa. i. sepati in
tellecta: finita: et recta: in q diffinitōe po
nitur cū tpe ad differentiā noīs qd signi
ficat sine tpe: et supple determinato pro
pter picipia et verba infinitiui mōi que
non significant cū tpe determinato. vñ li
cet picipiuz significet oīno aliquā certaz
differentiāz tps. puta aut pñs tātnz aut
preterituz tñ aut futuruz tñ. non tñ si
gnificat illaz tps differentiā determinate:
s3 indeterminate: eo q tal dñia tps pōt
determinari p aliā dñia tps: applicādo
picipiū vbi singulor tēpoz. vt istud p
dicipiū amans s3 significet certuz tps sc3
pñs: tñ illd pñs pōt determinari p pteri
tuz et futuruz: vt dicēdo: ego fui amās: et
ego ero amās. Deinde ponit finita ad
dñia vboz infinitoz: vt non currit: non
laborat: q sunt infinita verba: et ponitur
recta ad dñia vboz obliquo: que non
sunt verba s3 logicū: s3 sunt vba obliq.
Ex quo pcludit auctor q solū verbū
pñtis tps indicatui mōi dñi verbū s3 lo
gicū. Et s3 rectitudo noialis: q est mod?
significādi noīs noiatui casus: et ē obliq
tas noialis: q est mod? dicēdi noīs obli
qui casus conueniat soluz noīb? verū tñ
rectitudo verbalis: q est mod? significādi
vbi pñtis tps indicatui mōi: et obliqtas
vbi q est mod? significādi alteri? tps
vñ mōi q pñtis indicatui mōi bñ con
ueniūt verbo. Alie aut pñtule: q ponū
tur indiffinitione vbi debēt cōsimilr ex
planari sicut dictū est indiffinitōe noīs.
Dicta at diffinitio vbi sic intellecta: et sic
explanata est sufficiens nihil supflū neq3
diminutū pñtēs. Et s3 Ap. addiderit in
diffinitōe vbi istā pñtula: et est sp eoz q
d altero dñunt nota. s3 tñ eaz addidit tā
q pñt diffinitōis verbū. s3 hoc addidit

ad explicandū nāz. pñtā passionē ipst?
vbi q est ista: q vbi ē vñtū extremorū
i. pñtē. i. pñtati cū subo. et id auctor
nñ: qā noluit illā passionē explicare nō ad
didit illā pñtula i pñtā diffinitōe vbi.
Tertio sciendū est qd vba obli
qua: et verba infinita re
mouent a rōne vbi. pp eāz similē q di
cta ē de noie obliquo et infinito. Verba
n. obliq nō cōstituit enūttationē primo
p se verā: vel falsā: vt ista propō sotes
currebat: vñ sotes cūcurrit: nō est vera
nisi qz ista d pñtē sotes currit fuit vera
et sic de alijs. Similiter vba infinita nō
faciūt pñtēz determinate veraz eo q
nō significāt aliqd determinate: sic neq3
noia infinita. qd patet p diffinitōe vbi i
finitū in q dicit q vbnz infinitum est cui?
pñt? est actus special' actu general' re
manēte infinito. i. indeterminate. Unde
ad hoc qd aliqd verbuz possit infinitari
op3 q includat actū specialē cū actu ge
nerali: rōne cui? hoc vbnz est nō pñtē
potest infinitari: qz nō includit aliqd ac
tūz specialē distinctū ab ipso actu genera
li. imo ipsuz vbi significat solū ipsuz ac
tūz generalē. Actus. n. generalis in quo
libz verbo importat p hoc verbuz est:
actus vero specialis importat p partici
piuz verbū. et vtrūq3 sc3 taz actus gene
ralis: qz act? specialis reperinnē in vbi
adiectiuis: et ideo talia verba adiectiua
possunt infinitari p negationē infinitantes
aduenientē tali vbo negādo et pñtādo
actū specialē relinquēdo actū generalē i
terminatū: et indeterminate. Ita q tale
verbum infinitum significat negationēz
communem vñtūcam ad omne con
ceptibile sine sit ens: siue non ens: sicut
non homo est cōmunis ad omne quod
non est homo siue sit ens: vt lapis: afn?
siue non ens: vt Chimera: Ad ons aure
us. Ex predictis patet: q soluz sunt dne
partes orationis secūdū logicū. i. nomē
stricte sumptuz: et verbum stricte sum
ptū: qā ex eis principaliter pñtuit pro

Tractatus

positio primo per se et determinate vera vel falsa. Alias autem partes orationis appellat logicus ut dicit auctor: sicut abegoreumaticas. id est significativas vel cum alijs significativas. Non est tamen intelligendum quod logicus nullum modo utat eis: imo logicus aliquando utit alijs partibus orationis: sicut qui ponunt in oratione: non tanquam principale subiectum. aut predicationem principale. sed tanquam determinationes subiectorum: vel predicatorum aut tanquam partes eorum.

Contra predicta primo sic arguitur. Nullum nomen significat cum tempore: sed verbis quod ibi diffinitum est nomen: cum posset ibi subijci respectu nominis diffinitionis ergo non significat cum tempore. Secundo sic: verba obliqua idem significant cum verbis rectis: ergo verba obliqua sunt verba apud logicum sicut verba recta. Tertio sic grammatici ponunt octo partes orationis: ergo logici male ponunt tantum duas.

Ad rationes Ad primam dicitur quod licet nomen diffinitum. id est hoc nomen verbum sit nomen: et significet sine tempore: sicut alia nomina: Tamen diffinitum. id est secunda intentio verbi que per se significat per hoc nomen concretum verbum non est nomen: non enim significatum nominis est nomen.

Ad secundam dicitur quod licet verba obliqua significant idem cum verbis rectis: hoc est tamen sub alio modo significandi: quod sufficit ad impedendum quod huiusmodi verba obliqua non sint verba secundum logicum.

Ad tertiam dicitur quod grammaticus aliter accipit partem orationis quam logicus. Logicus enim accipit partem orationis stricte pro dictione que de necessitate requiritur ad componendum enuntiationem. Grammaticus vero accipit partem large pro omni dictione que potest esse pars constructionis siue sit necessario requisita ad constructionem siue non.

Primus

Ratio est vox significativa ad placitum cuius partes separate aliquid significant. hoc totum cuius partes et ponitur ad differentiam nominis et verbi quorum partes separate nihil significant. Reliquae autem particulae ponuntur hic sub eadem ratione: qua in nomine et verbo ponebantur.

Orationum alia perfecta alia imperfecta. Oratio perfecta est que perfectum sensum generat in animo auditoris ut homo currit. Oratio imperfecta est illa que imperfectum sensum generat in animo auditoris ut homo albus. Orationum perfectarum alia indicativa: ut homo currit: alia imperativa: ut Petre fac ignem: alia optativa: ut utinam essem bonus clericus: alia subiunctiva: ut si veneris ad me dabo tibi equum. Alia deprecativa: ut miserere mei deus. Harum autem orationum sola indicativa oratio dicitur esse propositio.

In hoc tertio capitulo determinat auctor de oratione que est genus enuntiationis diffiniendo: et dividendo ipsam orationem primo ergo diffinit ipsam dicens orationem. Sciendum est quod pro intentionis ponuntur aliquae distinctiones. Prima distinctio est. Oratio potest tri-

Super libro Perhermentas

placiter considerari: vno modo sub ratione congrui et sic eius consideratio pertinet ad grammaticum. Alio modo potest considerari sub ratione ornatus vel inornatus: et sic eius consideratio pertinet ad rethoricum. Tercio potest considerari sub ratione veri vel falsi et sic pertinet ad logicum. Secunda distinctio Oratio est triplex scilicet mentalis que fit ex dictionibus mentalibus. Alia est vocalis que fit ex dictionibus vocalibus. Alia est scripta que fit ex dictionibus scriptis. Tercia distinctio oratio accipitur dupliciter: vno modo simpliciter per voce complexa ex pluribus vocibus: quod quibet est per se et secundum suam significatiue: et sic capitur in proposito. Alio modo accipitur per voce complexa ex pluribus vocibus: siue quilibet illarum sit significatiua siue non: ut bus currit: vel bas est vox: et sic non accipitur in proposito. Quarta distinctio: oratio potest adhuc accipi dupliciter: vno modo per ista intentione que est respectu rationis vocis complexe ad suum significatum. Alio modo potest capi per priam intentionem subiecta illi se intentioni. Distinctio autem hic facta intentione orationis: non per se, proprie res subiecta. Quinta distinctio triplices sunt partes orationis. scilicet per priamque cuiusmodi sunt dictiones integre. Alie sunt remote cuiusmodi sunt syllabe dictionis. Alie sunt remotissime scilicet syllabae. Ex his potest exponi distinctio orationis sic. oratio est vox significatiua. id est oratio vocalis simpliciter sumpta est vox significatiua. id est apta nata significare ad placitum: non intelligendo tamen quod ipsa secundum se tota sit imposita ad significandum: sed quod sua significationem trahit a partibus suis que semel fuerint impositae ad significandum. Cuius partes per priamque: siue sepe aliqd significat quod ponitur ad dictionem et ubi: quorum partes sepe nihil significant: et licet aliquae partes orationis sepe non significant aliqd. scilicet partes remote: non tamen est distinctio quod in distinctio non de cuius omnes partes: sed solum cuius partes separate.

Secundo sciendum est. quod oratio diuiditur in orationem perfectam et imperfectam. vnde oratio perfecta est

illa que generat. id est apta nata est generare. id est facere sensum perfectum et sententiam perfectam in animo et intellectu auditoris. Sed oratio imperfecta est illa que generat imperfectum sensum in animo auditoris. que distinctio potest explicari si cut praecedens. exemplum de oratione perfecta ut homo currit et de imperfecta: ut homo albus. Est autem sensus perfectus sententia perfecta perfecte et complete terminans intellectum alicuius audientis non suspendens eius animam ad aliquid ulterius audiendum. Sed sensus imperfectus est qui incomplete et imperfecte terminat intellectum suspendendo animam eius ad aliquid ulterius audiendum: ut me legere. Et non dicitur oratio perfecta vel sensus perfectus simpliciter sic: quod si bi nulla posset fieri additio: sed dicitur oratio perfecta vel sensus perfectus secundum quod vbi in genere orationis vel sensuum.

Tercio sciendum est: quod oratio perfecta diuiditur in indicatiuam: ut homo currit: que fit per verbum indicatiui modi. In imperatiuam: ut petre fac ignem: que fit per verbum imperatiui modi. In optatiuam ut vtiā essem bonus que fit per verbum optatiui modi. In coniunctiuam: ut si veneris ad me: dabo tibi equum que fit per verbum coniunctiuui modi: et indeprecatiuam que fit per verbum deprecatiuum: quod realiter est. imperatiuum: distinguitur tamen ab eo per rationem deprecationis. Et non ponit auctor noster infinitiuam quod verbum infinitiuui modi per quod fit ipsa infinitiuua non potest sine verbo finito constituere orationem perfectam: et ideo non prietur sub diuisione et subdit auctor noster: quod sola indicatiua deesse propositio: cuius ratio potest esse propter se: et determinate vera vel falsa. Alie vero ab indicatiua tamen sunt vere vel false: nisi pro quanto reducuntur ad indicatiuam: et ideo dicit Aristoteles primo perhermentas. quod ipse magis spectat ad rethoricum. vel ad poetam: quam ad logicum.

Contra predicta primo arguitur sic: quod non est vox

Tractatus

Primus

vna: ergo non est vox. Secundo sic definitio debet conuenire diffinito: sed definitio orationis non puenit orationi: ergo non est bona. minor: p3 q: aut puenit orationi pro re suba: et hoc nō: q: est cōplexa: et nullū complexum pōt diffiniri. aut conuenit secunde intētionē: et hoc non: q: est simplex et incōplexa: et per pñs non bz ptes significatiuas separatas. Tercio sic. Oratio pñctiua pōt esse ps principalis hypotēice: vt dicendo: si veneris ad me dabo tibi equum: ergo ē cathegorica: et per pñs propō: ergo male dicta est: q: sola indicatiua est propositio.

Ad rationes

Ad primaz dñ: q: l3 oratio sit plures voces partiales. est tñ vna totalis. qz partes eius hñt in tota ofone unitatē: continue plationis vel unitatem ordinis et determinationis et determinatilis. Ad secundā dñ: q: ibi diffinitur ofo scde intentionali: et diffinitio puenit scde intentioni non p se: sed pro re subiecta.

Ad tertiam dñ: q: ofo pñctiua nō est neqz vera: neqz falsa: nisi pro quāto reducitur ad indicatiuā: nec est cathegorica: s3 est reducibilis ad cathegoricam: q: sufficit ad hoc: q: sit pars hypotēice. vt poſtea patebi.

Capitulum de propositione.

Propositio ē oratio vey vel falsum significans indicando: vt homo currit. Propositionum alia cathegorica ali a hypothetica.

Propositio cathegorica ē illa que habet subiectum predicatum et copulam tanq̃ principales partes sui: vt homo currit. in hac. ii. propōne hō currit. hō est subiectum: currit

vero predicatū: et quod cōiungit vnū cum altero est copula vt p3 in resoluendo: vñ hō currit. i. hō est currēs. ibi hoc nomen hō est subm: et currens p̃dicatū: et hoc verbū est dicitur esse copula: qz cōiungit vnum cū altero: et dicitur cathegorica a cathegorizo as. q: idē est quod p̃dico cas. vnde cathegorica: id est propositio predictiua. Subm est illud de quo aliud dicitur. Predicatur est illud q: de altero dicitur scilicet de suo subiecto.

Propositio

est oratio. In hoc quarto capitulo determinat auctor de ipsa enūtiatione diffinitue et diuisione ipsam p̃mo diffinitendo noīe propōnis dicens. ppō est oratio vey vel falsū significans indicando. C̃. Primo sciendū est q: pro itet lectione huius diffinitionis ponunt aliq̃ distinctiones. Prima est ppō p̃nt capl duplr vñmō pro oi ofone posita vt ponibll pro p̃missa in sillogismo ad inferendū aliquā conclusionē. isto mō diffinitur ab Ari. primo prior et ab auctore nostro in quarto tractatu. q: est affirmatio vel negatio alicuius de aliquo. vel alicuius ab aliquo sic pōt fieri ex terminis trāscendentibus vel nō significatiuis vt dicendo oē. b. est. a. vel nullū. b. est. a. Alio mō capif. ppō pro ofone enūtiatiua veri vel falsi et sic diffinitur ab auctore nro i textu et ē cōis ad cathego. et ypote. Secunda distinctio. ppō est triplex. s. mentalis vocalis et scripta q: pōt intelligi p ea q̃ dicta sunt prius. Tercia distinctio ē ppō pōt capi duplr. vñmō pro secunda intētionē: q̃ est quedā respectus rōis

Super libro Perihermenias

fundatus in oratione perfecta indicativa in ordine ad significatum. Aliomodo potest capi pro prima intentione vel pro re sub intentione scilicet. puta pro ista oratione. hoc est alii et sic non diffinitur in proposito. cum sit quod completum. Sed ibi diffinitur propositio secunde intentionali sumpta. et sic intelligi diffinitio ipsius propositionis. propositio se intentionali ter. id est enuntiatio est oratio significans. id est apta nata significare verum vel falsum indicando. id est asserendo vel assertive significando nihil dubitando vel interrogando. In qua diffinitione ponitur oratio loco generis. est. n. oratio intentionali sumpta genus enuntiationis. Deinde diffinitio significans. id est apta nata significare pro propositiones ad quas nullus aduertit. que licet non actu significant. tamen sunt apte nate significaret. sicut dicendum est de propositionibus scriptis in libro clauso. Dicitur verum vel falsum significans ad differentiationem dictionum que non significant verum vel falsum. nisi pro quanto eis addit esse vel non esse ut vult Aristoteles. pro piber. ponitur et ad orationem orationis imperfectam. et et aliarum perfectarum ab indicativa. Dicitur indicando. id est asserendo ad orationem interrogationis que significat dubitando nihil assertive significando. unde istud completum verum vel falsum est passio disjuncta propositioni et circuleque nobis propria eius orationis. unde significare verum est significare esse. quod est in affirmativis. vel non esse quod non est sicut in negativis. sed significare falsum est significare esse quod non est. ut in affirmativis. vel non esse quod est. ut in negativis.

Secundo sciendum est. quod ipsi tres divisiões ab auctore nostro quare una sumitur penes substantiam. et est hec. Propositionis. alia cathetice. alia hypothetice. Tamen propositio cathetice. est illa que habet unum subiectum unum predicatum explicite vel implicite formaliter vel equaliter et copulatur tamque principales partes sui. Per illud relatum illa intelligitur genus diffinitum. scilicet propositio. de explicite vel implicite formaliter vel equaliter

naliter pro propositiones cathetice de est: secundo adiacente in quibus licet non ponatur formaliter predicatum materiale. ponitur tamen implicite. ut dicendo hoc est. in isto predicato est intelligitur ens vel existens. hoc est ponitur ut volunt alii pro verba impersonalia. ut legist. et pro verba exceptionis. ut tonat pluit ningit. que faciunt propositiones equaliter. quare legist tamen valet. sicut lectio fit. et pluit sicut pluita cadit. et sic de aliis. Et sic licet in talibus non ponatur subiectum aut predicatum materiale formaliter. ponitur tamen equaliter. De etiam tamque principales partes sui ad orationem hypothetice in qua licet ponatur subiectum et predicatum. non tamen tamque principales partes sui. Propositionis. n. hypothetice habet plures cathetice. tamque principales partes sui. Et est tenendum pro regula. quod nihil debet poni in cathetice. nisi unum totale subiectum. et unum totale predicatum. et una copula nisi sit determinatio aut pars alicuius eorum. Ex quo sequitur primo quod propositiones exponibiles. sicut iste tamen hoc currit hoc differt ab alio hoc incipit legere. et sic de aliis sunt cathetice quare in eis non ponitur nisi unum subiectum totale. et unum predicatum totale. et una copula nisi esset determinatio aut pars alicuius eorum.

Secundo sequitur. quod propositiones modales sunt cathetice eadem ratione.

Tertio

sciendum est quod propositio cathetice reperitur in duplici oratione quedam. n. est de hoc verbo est. secundo adiacente in qua post istud verbum est non ponitur aliud predicatum materiale ut hoc est. deus est. alia est. propositio est. 3. adiacente in qua post hoc verbum est ponitur aliud predicatum materiale. ut deus hoc est aial. unde in quibus propositiones cathetice. siue sit de est. 2. adiacente. siue sit de est. 3. adiacente repunt formaliter vel equaliter explicite vel implicite tria. scilicet subiectum materiale quod sic diffinitur. Subiectum est de quo alio diffinitur. scilicet predicatum. Reperitur predicatum materiale quod dicitur de alio. scilicet de subiecto. reperitur etiam copula que unit predicatum materiale cum subiecto. ut deus hoc est aial. hoc est ibi subiectum. aial est predicatum

Tractatus

inmateriale ē: vero ē copula vniens vnū cū reliquo. Et l3 subm̃i ⁊ p̃dicatuz sint opposita vnū tñ diffinit p̃ reliquū eo q̃ sunt relatiua. modo vnū relatiuum hēt diffinitū per reliquū.

Contra p̃dicta argu. p̃o sic verū vel falsū sūt opposita ergo nō debēt poni i diffōne p̃pōnis. 2o sic. iste ofones sole lucēte dies ē. ⁊ neutri oculū hādo tu potes videre sūt p̃pōnes: ⁊ tñ nō sunt eba. ergo p̃ diuisio/ nem p̃pōnis. 3o sic. ista ē eba. isti sunt boies ⁊ asini. ⁊ tñ nō ē ibi vnū solū p̃dicatū. ergo p̃ diffōnes p̃pōnis cathe.

Ad rōnes ad p̃maz dicit q̃ nō ē incoēueniens duo opposita imediata p̃ p̃fūctionē diffi/ ctūā poni in diffōne aliq̃ put circunlo/ quā nobis dīam p̃p̃ia diffinit nobis ignotā sicut ē i p̃posito. Ad scđam dī q̃ ille p̃pōnes sūt hypothetice q̃ p3. q2 siue resoluāt p̃ si. p̃ dñ. vel p̃ q2. sp̃ faci/ unt p̃pōnē hypo. ⁊ lō sūt ibi plures ca/ the. saltē equalē. Ad tertiā dī q̃ l3 sint ibi duo p̃dicata p̃tialia vel magis p̃p̃ile due p̃tes vni p̃dicatū ē tñ ibi vnū totale p̃dicatū. s. hoc aggregatū homines ⁊ asi/ ni. quod dicitur de isto subiecto isti me/ diante ista copula sunt.

Propōnuz cathe. alia vni/ uersalis alia p̃ticularis: alia in/ definita alia singularis. Pro/ positio vniuersalis ē illa i qua subiecti termin⁹ cōis signo vni/ uersali determinat⁹. Vel p̃pō vniuersalis ē illa q̃ oī aut nulli iēē significat: vt oīs hō currit vel nullus hō currit. Termini⁹ cōis ē q̃ apt⁹ nat⁹ ē predica/ ri de plurib⁹: vt hō ē termin⁹ cōis: q̃ p̃dicat de sorte ⁊ pla/ tone ⁊ de vnoquoq3 homie.

Primus

Signa vniuersalia sunt hec oīs: nullus: nihil: q̃libz: alter vter neuter ⁊ similia. Pro/ positio p̃ticularis ē illa in qua subiecti termin⁹ cōis signo p̃ticulari determinat⁹ vt aliquis hō currit: qdā equ⁹ mouetur.

Signa p̃ticularia sūt hec ali/ q3: qdā reliqu⁹ alter ⁊ similia

In hac pte ponit auctor scđam diu/ sionē p̃pōnis sūptaz penes q̃titatē q̃ ta/ lis ē. Propōnam cathe. alia vlis alia p̃ticularis alia infinita ⁊ alia singularis ⁊ nō ē hec diuisio g̃nis i sp̃es. s3 subiecti in accidentia. ⁊ nō accipit ibi q̃titas pro/ prie p̃ q̃titate reali mēsuratiue substā tie quomō accipit in p̃dicamētis: sed ac/ cipit ibi q̃titas put ē p̃p̃ietas p̃pōnis categorice que puenit sibi rōe subiecti p̃ quā mēsurat acceptio eius p̃ vno vel p̃ pluribus. Idulus diuisionis declarat auctor: membra per ordinem primo p̃ pōnem vniuersalem p̃ quo.

Primo sciendū ē q̃ aliqua p̃pō pōt dici vlis triplicif. s. a parte sol⁹ subiecti. A parte solius p̃dica/ ti. ⁊ tertio a pte vtriusq3. s. subiecti ⁊ p̃dica/ ti. Unde p̃pō vlis a parte subiecti ē p̃pō mere affirmatiua in qua subiecti termin⁹ cōis distribuit⁹ p̃ aliquod signū distributiuū. vt oīs hō mouet. Pro/ positio vlis a pte solius p̃dica/ ti est illa in qua nullū signū distributiuū addit sub/ iecto. sed in ea p̃dicat terminus cōis di/ stribuit⁹ p̃ negationē latā ad copulā. exē/ plis: vt homo nō ē lapis. Sed p̃positio vlis ex pte vtriusq3. s. subiecti ⁊ p̃dica/ ti ē p̃pō negatiua i qua p̃dicat ⁊ subiecti terminus cōis distribuit⁹. vt null⁹ hō ē lapis. Logimur aut in p̃posito de p̃ pōne vli a parte subiecti. quia illa solū facit dici de omni vel dici de nullo in fil/ logismo modo ea que ibi dicuntur ma/

Super libro Perihermeneias

prime ordinant ad syllogismum. De
ppōne ergo vli a parte subiecti dat au
cto: nō duas diffinitiones quarū prima
ē. Propō vlis est illa in qua subijcitur
terminus cōis signo vnuerſali determi
natus que diffinitio debet sic intelli
gi. Propō vnuerſalis est illa in qua subij
citur formalit vel equualēter explicite
vel implicite terminus cōis vel cōiter ten
tus signo vli determinatus et distribut⁹
p signū vli nulla negatione pcedente.
Dī notāter formalit vel equualēter
pp istas ppōnes nō quidam hō currit:
vel nō hō currit. tenēdo istā negationē
non negāter. et ē pp istas si quidam hō
nō currit: et nō hō non currit. capiēdo
et negāter istā negationē nō. que oēs
sūt vles eo q i talibus subijct equualē
ter terminus cōis distribut⁹ vli signo.
Dicit et explicite vel implicite pp istas
ppōnes. Nemo legit nihil est in bursa
mea: et sic de alijs que oēs sunt vles in
quibus implicite subijct terminus cōis
distributus. Et notant et dī vli termini
nus cōiter tētus pp istas ppōes. Omne
fons ē dictio dissyllaba. et pp istas oēs
isti hoies currūt. In quarū pīa nō sub
ijct terminus cōis. s; solū cōiter tētus
. s; lī sortes. et i secūda termin⁹ cōis nō. te
nēt cōit s; singl rōe h⁹. pnois isti. Dicit
tur et nulla negatione pcedente q: si ne
gatio pcedat signū tunc mutat quātitas
signi et ppō illa nō erit ampli⁹ vlis. sed
magis pīcularis. et iō ista non erit vlis
non oīs homo currit. ergo nec ista non
nullus homo currit. Secūda diffō p
pōnis vlis est ista ppō vlis est illa que
omni ant nulli in eē significat. i. est illa in
qua pīcatuz dī de subiecto vli et affir
matue vel vli et negatiue. Ex quo seq
tur pīo q ista est vlis: nō homo currit
si ista negatio non teneatur neganter q
valet ista nullus homo currit. Secū
do seqtur q ista est vlis tota dom⁹ con
buritur. et hoc si lī tota capitur sine abe
goreumatice. q: tñ valet sicut ista quē

bet pars domus comburitur. Terti⁹
seqtur q iste sunt vles. semp erit alijs
homo vbiq; est corpus q: prima valet
istam in quolibet tpe erit alijs homo. et
secūda valet istam in quolibet loco erit cor
pus. Quarto seqtur q ista est vnuer
ſalis. Oēs apli dei sūt duodecī. si lī oēs
teneatur distributiue siue collectiue: eo
q subijct ibi termin⁹ cōis cōit ten⁹ dī
tributus p signū vnuerſale.

Secūdo sciendum est q ad d
clarationem predictę
diffōis: diffinit auctor terūm cōez dīcēs
q terminus cōis est qui est ap⁹ natus
predicari de pluribus que diffō pōt sic
exponi. Terminus cōis est cui ex mō
sue ipōnis vere vel significationis nālis
non repugnat supponere pro pluribus
vniuoe et diuisim. Dicit notāter cui
ex modo sue impositionis ppter termi
nus cōes vocales qbus ex modo sue i
positionis non repugnat supponere pro
pluribus: vt homo sol luna et c. Dicitur
etiam vel significationis naturalis pro
pter terminos naturales quibus non re
pugnat supponere pro pluribus. sed hoc
non est ex impositione: sed ex naturali
eorum significatione. Dicitur notāter
p pluribus vniuoe. quia lī termini sin
gulares possent supponere p pluribus
non tamē vniuoe. ideo non sunt termi
ni cōmunes. Dicitur etiam diuisim pp
istum terminū. isti homines: quia licet
supponat p pluribus coniectim. non ta
men diuisim. ideo non ē terminus com
munis. Cū triplex potest assignari diffe
rentiam inter terminum cōmunē et ter
minum singularem. Et prima differē
tia sūmitur ex parte significationis q: ter
min⁹ cōis significat rem vlem cōicabi
lem pluribus. Termin⁹. vero singu
laris significat rem singularem oīno icō
municabilem. Secūda differētia ē ex pre
suppositionis: quia terminus cōmunis fa
cit suppositionem cōmunem: sed termi
nus singularis facit suppositionē discre

Reuē

tam: ut patebit in parvis logicalibus. Tertia differentia est ex parte determinationis: quia terminus communis est determinabilis per signum universale: et est distribuibilis per ipsam. sed terminus singularis non potest determinari per signum universale: eo quod non significat aliquid communicabile. Ideo non potest distribui. Enumerat etiam auctor signa universalis que sunt in multis plicis differentia. Nam quedam sunt affirmativa: ut omnis quilibet quedam sunt negativa: ut nullus nullus: quedam sunt distributiva plurius: ut omnis: nullus: quedam vero distributiva duorum: quorum differentia alias patebit in septimo tractatu.

Tertio sciendum est: quod propositio particularis est illa: in qua subijcitur terminus communis signo particulari determinatus: que distinctio sic debet intelligi. Propositio particularis est propositio categorica in qua formaliter: vel equivalenter: explicite: vel implicite subijcitur terminus communis: vel terminus communiter tentus signo particulari determinatus. Dicitur notanter formaliter: vel equalenter: quod iste propositiones: Alter istorum currit: Non omnis homo currit: aliquid est: sunt particulares: et tamen in illis non subijcitur formaliter terminus communis communiter tentus signo particulari determinatus: sed bene equalenter. Dicitur etiam notanter communiter tentus: quia aliquid est propositio particularis: ubi subiectum est terminus singularis: ut in ista quodam sortis est nomen: vel dictio dissyllaba: sed sufficit quod ille terminus singularis teneatur communiter. Debet etiam intelligi: quod nulla negatio precedat signum particulare: quia si precedat negatio: tunc illa non est amplius particularis: sed magis universalis. Ex quo sequitur primo quod iste propositiones non omnis homo currit: vel non omnis homo non currit:

et etiam iste nonnullus homo currit. et nonnullus homo non currit sunt particulares. Similiter iste aliquando erit dies. Aliubi est corpus. Aliquid currit: et sic de alijs. Signa autem particularia silentia propositionem particularem sunt ista: quidam aliquis alter reliquus: et sic de alijs. Differunt autem in signa universalis et particularia: quia signa universalis faciunt terminum communem: quem distribuunt stare pro omnibus suis suppositis copulative sed signa particularia faciunt terminum commune stare pro suis suppositis disjunctive: dum tamen talia signa non impediant per negationem: aut per aliud syncategorica precedens huiusmodi signa universalis: vel particularis: ex quo patet quod ista distinctio: tantum non est signum particulare: neque universale: cum non faciant terminum cui immediate adiungere stare pro omnibus suis suppositis copulative: vel disjunctive. Secundo patet quod signum particulare facit terminum cui immediate adiungitur stare pro tot suppositis: pro quot facit signum universale stare terminum cui immediate adiungitur: licet non eodem modo. quia signum universale facit ipsius stare copulative: signum vero particulare disjunctive.

Contra predicta sic arguitur: quia omnis bona divisio debet esse bimembria secundum boetium. sed predicta non est huiusmodi: ergo non est bona. Secundo sic sub subiecto propositionis universalis potest fieri descensus ad singularia. sed in ista propositione. Di. omnes apostoli dei sunt et duodecim non potest fieri descensus ad singularia: ergo illa non est universalis. Tertio sic ista est singularis: aliquid est: et tamen in ea non subijcitur terminus communis cum signo particulari ergo contra distinctionem propositionis particularis.

Ad rationes ad primam dicitur quod ma

Super libro Perhermenias

io: habet verum de diuisione generis per differentias: cuiusmodi non est predicta diuissio: vel dicendum qd licet ipsa non sit binembris potest tamen reduci ad binembris. Ad secundam dicitur qd est maior: vera: si subiectum eius distribuatur per signa: vniuersale sumptum distribuitur: non tamen oportet: qd fiat descensus sub subiecto proposito: nis vniuersalis distributo per signum vniuersale collectivae sumptio cuiusmodi est in ista propositione. Omnes apostoli dei sunt duodecim. In q istud signum omnes tenetur collectivae. Et sic dicendum est etiam de ista propositione: omnia predicamenta sunt. x. similiter d ista: omnia predicabilia sunt. v. Ad tertiam dicitur: qd in predicta propositione li aliquid potest capi dupliciter: vno^o transcendenter prout convertitur cum ente: et tantu valet sic ref. et tunc ipsa est indifinita. Alio^o potest capi. li. aliquid prout est nomen neutri generis: cui⁹ masculinum an aliquis: et femininum aliqua: et tunc aut tenetur inere adiective: et sic non potest esse subiectum in aliqua propositione: vel tenetur substantie: et tantu valet sicut aliquod ens: et tunc facit propositionem particularem: in qua subicitur saltem. Implicite terminus communis si g^o particulari determinat⁹: et sic de alijs.

Propositio indefinita est illa in qua subicitur terminus communis nullo signo determinatus: vt homo currit.

Propositio singularis est illa i qua subicitur terminus singularis vel discretus vt sortes currit: vel terminus communis cu3 pronomine demonstratiuo primitiue speciei: vt iste homo currit. Terminus

singularis vel discretus e qui aptus natus est predicari de vno solo: vt sortes de seipso.

Propositionum cathegaricarum alia affirmatiua alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua predicatum coniungitur cu3 subiecto: vt homo currit. Negatiua est illa in qua predicatum remouetur a subiecto: vt homo non currit. Si uisa propositione tunc sciendum est qd triplex est quesitiuum p qd q^{um} de ipsa ppone: .s. q: q^l: et q^{nta}. Que qrit de substantia ppois: An interrogatio ne facta p q: r^{ndu} e cathegarica: v^l ipotetica: p qlis r^{ndu} e affirmatiua: v^l negatiua: qz q^l qrit de qlitate ppois: p quata r^{ndu} e vniuersal pticularis ide finita: v^l singularis. quata. n. qrit de qntitate ppois. vñ x. sus. Que ca. v^l hip. qualne: p as. u quata par. in fin.

Propositio indefinita: in ista pte determinat auctor de ppositione indefinita: qd alq^o mo conuenit: et aliquo no differt a ppoe pticulari. Conuenit. n. in hoc qd ta pticularis: qz indefinita reddunt ve p vnico supposito: reddunt false p oibus suppositis sub. Sz differut i hoc: qd subiectu ppois pticularis: determinat sig^o pticulari: r^{oe} cui⁹ no e indifferens ad multas supposes: sed determinat ad vnam tm. Sed subm propois indefinte sumitur sine sig^o particulari: vel vniuersal

Tractatus

h: et est indifferens: et indeterminatum ad
diversas supposiciones. Item n. quibus suppo-
nere simpliciter per natura cōi: ut hō est
spēs. et quibus personaliter: per suppositis. ut
hō currit: et aliquā materialiter per voce ut
hō est dictio dissillaba.

Primo sciendum ē. pōs inde-
finita sic diffinitur ab
auctore nostro: qd est illa in q subicitur
termin⁹ cōis sine sig⁹: ut hō currit q dif-
finitio sic dicitur intelligi. Item pōs indefinita
est pōs categorica: in q explicite: vel
implicitē: foris: vel equivalenter subicit
termin⁹ cōis: vel terminus cōiter tent⁹
sine sig⁹ vniuersali supple vlt plicari nul-
la negatione negante pcedēte ipsius ter-
minum cōez. **¶** Dicitur notant explicite
vel implicitē propter ista verba pluit
tonat et. equivalent facit pōnē inde-
finita per quanto dant intelligere suppo-
sitū suū: sicut pluit tantū valet sicut plu-
it cadit. vel deus: vel natura: pluit et
sic de alijs. **¶** Dicitur notanter et vlt ter-
min⁹ cōiter tentus: per istas pōs. for-
est nomen: plō dissillabuz: q sunt indefi-
nite. In quibus nō subicit termin⁹ cōis
s; solaz terminus cōiter tentus. **¶** Dicitur
etiam sine sig⁹ vniuersali: particulari: q non
oz ad hoc: q aliqua pōs sit indefinita: q
nullaz ponat significatum. iste. n. sunt in-
definite solus hō currit: tantū animal est
hō: in quib⁹ a parte subiecti ponit signi-
ficatū exclusiū. sufficit ergo ad pōnēz
indefinitam q eius subiectus non deter-
minatur aliq⁹ sig⁹ vniuersali: vel parti-
culari. **¶** Dicitur etiam notanter nulla nega-
tione negante pcedēte: quia si negatio
negans pcedat terminū cōez. Illa non ē
indefinita: s; magis vniuersalis. ut non
hō est lapis. Si vero negatio pcedēs
sit infinitans illa erit indefinita. Ex quo
sequit q iste sunt indefinite: homo est
spēs. Animal est gen⁹: homo est dignis-
sima creaturaz: Rosa est pulcherrim⁹
flos. Deus est animal vltimū aratro:
Leo est fortissimus animalium. et sic de

Primus

alijs. In quib⁹ subiectū supponit simplr
eo q in talibus subicitur terminus cōis
cōiter tentus: predicabilis de pluribus.
Item termino singulariter tento nō pōt
addi signum vniuersale: vel particu-
lare. Sed subiectis huiusmodi propo-
sitionum potest addi signus vltē: vel par-
ticulare: etiā congrue: s; falsificet propo-
ergo tales sunt indefinite.

Secundo sciendum est q pro-
positio singularis
est illa in qua subicitur termin⁹ discret⁹:
ut sortes currit: vel terminus cōis cum
pronominē demonstratiuo: ut iste ho-
mo currit: et potest sic intelligi predicta
diffinitio. **¶** Propositio singularis est illa
propositio categorica. in qua implicitē
vel explicite subicitur terminus cōis sin-
gulariter tentus. **¶** Dicitur notantur sin-
gulariter tentus: propter istas pōnes:
Sortes est nomen. **¶** Plato est termin⁹
singularis: In quibus subiectum non te-
netur singulariter: s; communiter: ideo
non ille sunt singulares: vnde propo-
singularis pōt fieri tribus modis: vno
quādo i ea subicit terminus discretus:
ut sortes currit. **¶** Secundo modo: quādo
in ea subicitur pronomen demonstratiū
primitiue speciei: ut ego curro: tu curris.
¶ Tercio quando subicitur terminus sin-
gulariter tentus: qd pōt fieri tripliciter:
vel per pronomē demonstratiū primitiue
speciei additū termino cōi ut iste homo
currit: vel per implicationem scām per
terminū singularem per hoc nomē relatiū
quis. et hoc verbo sum. es. est. ut dicen-
do homo qui est sortes currit. et ens qd
est sortes currit. **¶** Tercio per terminum
singularem additum immediate termi-
no comuni per appositionem: ut dicē
do animal sortes currit: homo Joānes
disputat et sic de alijs. Ex quo sequitur
q ista est singularis omne ens quod
est **¶** Plato currit: quia subiectum eius
est determinat⁹ sic precise pro vno sin-
gulari q sibi repugnat accipi pro plu-

Super libro Perihermenias

ribus. Ad maiorem declarationem pre-
dicte diffinitionis diffinit auctor terminū
discretum et singularem dicens quod termi-
nus discretus est qui est aptus natus pre-
dicari de vno solo: ut sortes de seipso.
que diffinitio potest sic exponi. Ter-
minus singularis est cui ex suo modo si-
gnificandi vel ex sua significatione repu-
gnat supponere vel accipi pro pluribus
vniuerso et diuisim. Ex quo sequitur. quod
isti termini non sunt termini singulares
Sol: Luna: Mundus: fenix quia ipsis
ex sua significatione non repugnat accipi
vel supponere pro pluribus: significant
enim naturam communicabilem multis.
Secundo sequitur quod istud ppter. Sor.
vel Plato non est terminus singularis
quod sibi non repugnat accipi pro pluribus
diuisim puta pro sorte: quod ista est vera.
Sortes est sortes vel Plato: et etiam p
plato quod ista est vera: Plato est sortes
vel plato. Ex quo sequitur primo: quod ista
non est singularis: sortes vel plato currit:
sed magis indefinita. Secundo sequitur
quod ista est singularis: sortes et plato cur-
rant: quia istud copulatum sortes et pla-
to facit terminum singularem ex eo: quod
sibi repugnat supponere pro pluribus
diuisim. Tercio sequitur: quod terminus
potest dici singularis dupliciter scilicet in
significando: et est ille: qui significat aliquam
rem incommunicabilem ut sor. Secun-
do modo potest dici singularis in sup-
ponendo: et est ille cui repugnat suppo-
nere pro pluribus ut postea patebit.

Tercio sciendum est: quod ad veri-
tatem propositionis vni-
uersalis requiritur: quod predicatum insit
subiecto pro omnibus suis suppositis se-
orsum: Et hoc si signum distributum
teneatur distributive: Si vero teneatur
collective: tunc ad veritatem vniuersalis
propositionis requiritur: quod predica-
tum insit subiecto pro omnibus suis sup-
positis simul: et collective sumptis: sicut
patet de ista propositione: Omnes apo-

stoli desunt duodeci. ¶ Sed ad falsi-
tatem vniuersalis sufficit: quod sit vnū sup-
positum subiecti: cui non conueniat pre-
dicatum. ¶ Et opposito modo dicendum
est. in vniuersalibus negatiuis: Ad veri-
tatem vniuersalis negatiue requiritur:
quod predicatum nulli supposito subiecti in-
sit: Et ad falsitatem sufficit: quod alicui insit.
¶ Ad veritatem vero particularis: et in-
definite requiritur: et sufficit: quod predica-
tum insit subiecto pro aliquo supposito.
¶ Sed ad falsitatem earum requiritur
quod predicatum nulli supposito subiecti in-
sit: et hoc in affirmatiuis: vel cuiuslibet in-
sit: et hoc in negatiuis. Et hoc habet verum
indefinita cuius subiectum supponit per-
sonaliter pro suppositis: non autem in de-
finita: cuius subiectum supponit simpli-
citer: immo ad veritatem talis propo-
sitionis sufficit: quod predicatum insit subie-
cto pro suo tantum significato: et non pro
suppositis contentis in subiecto: vel sub
significato: ut patet in ista propositione:
animal est genus: homo est species: et sic de
alijs. ¶ Sed ad veritatem singularis re-
quiritur: quod predicatum insit subiecto.
¶ Sed ad falsitatem eius sufficit: quod pre-
dicatum non insit subiecto: Ex quo sequi-
tur quod ad veritatem affirmatiue cuiuscum-
que quantitatis fuerit requiritur predicatum
inesse subiecto. Sed ad veritatem nega-
tiue cuiuscumque quantitatis fuerit: suffi-
cit: aut quod predicatum non insit subiecto.
aut quod subiectum pro nullo supponat.

Contra predicta primo sic ar-
guitur: Subiectum istius
propositionis homo est species suppo-
nit pro vna natura singulari. ergo illa pro-
positio est singularis. Secundo sic ista
est indefinita: omnis homo est totum in
quantitate: Et similiter ista: Nullus ho-
mo est totum in quantitate: et tamen in
eis subijcitur terminus communis signo
vniuersali determinatiue: ergo contra dif-
finitionem propositionis indefinite. Tercio
sic: ista est singularis: ens quod est sor.

Tractatus

currit et tñ in ea subiicitur terminus cō-
munis cōmuniter tentus: ergo contra
diffinitionez ppositionis singularis.

Ad rationes Ad pñmaz
dñ: q in ista
propositione: hō est spēs. Iste terminus:
homo supponit p vna natura cōmuni-
cabili pluribus: et ideo sibi nō repugnat
simpliciter supponere pro pluribus: sō
ē terminus cōis cōmuniter tentus: ratioe
cui pōt cōgrue sibi addi signū vnuer-
sale. Et licet illa propositio reddat fñ p
additionez signi vñs: non tñ reddit inco-
grua: ideo nihil facit q qñtatē propōis:
quātitas. n. non respic veritatem vel fal-
sitatem propositionis.

Ad secundum dñ: q
istud cō-
plexū ois hō: vñ nullus hō pōt capi du-
pliciter. s. materialiter: et tunc pñcte pro-
pōnes sunt indefinite in qñ? subiicit illud
cōplexū. Aliomō pōt capi significatue
et pñaliter: et tunc tales pñones sunt
vñs: quaz affirmatiua est falsa: et nega-
tiua ē vera. Ad tertiā dñ cōcedēdo qd
pñcta pñō est singularis: et negatur q
ibi subiicit terminus cōis cōiter tentus:
s. ibi subiicit terminus discrete tentus vt
pñ? patuit. Et si arguatur: q terminus
singulari vñ termino singulariter tēto nō
pōt addi signū vnuer-sale: s. subo illi? p
pñtis possum? addere signū vnuer-sale:
le: ergo illa non est singularis. mīno: pñ:
ō deo oē ens qd est sortēs currit. Dicē-
daz est q bñ possum? addere termino
singulari cōplexo signū vnuer-sale saltez
illū cui? vna pñ est terminus cōis.

Item pro pñonaz cathego-
ricaz. Alie pñcipāt vñroqz ter-
mio: vt hō currit: hō nō currit.
Alie vero altero tñmino tātū:
vt hō currit: homo disputat.
Alie hō nullo termino: vt hō
currit: sortēs mouet. Itē p-

Primus

pñonū pñcipantiū vñroqz ter-
mio: Quedaz pñcipāt vñroqz
terminio secūdū eūdez ordinē:
vt hō currit: hō non currit: qñ-
dā vero ordine econuerso: vt
hō est aīal: aīal est hō.

In ista parte ponit auctor: triplicē di-
uisionem propositionis: que sumitur pe-
nes qualitatem. Est autem qualitas p-
positionis passio propositionis pueniēs
ipsi pñonū scdm dispōem copule: que
est pars formalis propositionis pro quo.

Primo sciendum est. q auctor:
sic diuidit propositionē
penes qualitatem dicens. C. pñposi-
tionū alia negatiua alia affirmatiua: ita q
diuisum est propositio in cōmuni et nō
propositio cathegorica: quia qualitas p-
positionis scilicet affirmatio vel nega-
tio nō solum cōuenit cathegorice: s. etia
ypotetice: vt postea patebit. Est autem
propositio affirmatiua illa in qua predi-
catum affirmatur de subiecto idest in qñ
predicatum enuntiat de subiecto me-
diante copulā affirmatiua: vt homo est aīal.
Sed propositio negatiua est illa in qua
predicatum remouetur a subiecto idest
enuntiat de subiecto mediante copulā
negatiua: vt homo nō est lapis. Et debēt
sic exponi: vt volunt aliqui propter istas
pñpositiones de mō loquēdi in cōsuetō:
hō aīal est: hō aīal non est in quib? pre-
dicatum non proprie affirmat aut nega-
tur de subiecto: s. enūtiat mediante co-
pula affirmatiua vñ negatiua. Itē n. n. affir-
mat aut negat pñdicatū sñm eos. nisi cuqz
tale pñdicatū sequitur sñm sñtū vocalē ipsaz
copulā verbales. Tertiū credo verius
esse dicendū q siue pñdicatū precedat
copulā: siue sequat sñm sñtū vocalē: tñ
actus verbi q est pñpositio sp denotatur
cadere supra pñdicatū vñiendo ipsum
cuqz subiecto: ideo tale pñdicatū aut sñm
pñliciter affirmat de subiecto qñ copula

Super libro Perihermenias

est affirmata: aut simpliciter negatur de
subiecto qñ copula est negata: et hoc si-
ne illud predicatū pcedat sine sequat:
ppositio. n. vel postpositio nihil facit ad
hoc q tale pñcatū affirmet aut nege-
tur: vt alias patebit.

Secundo sciendū est. q sic
est quedā ppō ca-
thegorica. de simplici subiecto sine pre-
dicato: sicut ista: hō est animal: ita est ali-
qua de subiecto copulato vel disiuncto:
vt ista: duo et tria sunt quos. sor. vel pla-
to currit. et etiā aliqua de predicato ma-
teriali copulato vel disiuncto: vt ista sor-
tes currit vñ non currit: quia sunt duo
et tria. Ita etiam pñt dici q qdā est ca-
thegorica de simplici copla: vt ista hō ē
risibilis: et aliqua est de copula disiuncta:
vt chymera est vñ non est: quodlibet est
vel non est: et de copla copulata: vt nul-
la res simul est et non est: et sic de alijs.
¶ Pro cui⁹ intellectu ponit talis distin-
ctio q in ppositionibus reperit duplex
copula. s. copula que est verbū: et copla
q est pñctio q differunt inter se: qz co-
pula que est verbū habet copulare: et
vnire partes cathegorice principales. s.
subiectum et pñcatum. et nullā aliā hz
vnire vel copulare preter quā subiectū
et pñcatū de qua dicitur Ar. qñ signifi-
cat quādam cōpositionē quāz sine extre-
mis non est intelligere. Sed copula q
est cōiunctio hz vnire vel copulare par-
tes subiecti: vel partes pñcati: vel par-
tes copule. Ex quo patet: q copla se-
cundo mō deā cōiungit aliquā partes co-
pule primo mō dicte: vt pñ in ppositi-
onib⁹ de copula disiuncta vel de copla
copulata. Quod aut oporteat ponere
tales pposōes probat sic: q in ista pro-
positione sortes currit necessario et non
currit necessario: que est vna cathegori-
ca de simplici subiecto: et de copulato p-
dicato ista cōiunctio cōiunctiua: et cōi-
iungit partes pñcati cui⁹ sit de copu-
lato predicato: ergo cōiungit quicquid in-

cludit in partibus pñcati: s. in eis in-
cludit copula verbalis. s. hoc verbū est:
ergo cōiungit etiam copulam verbālē in
clausam in vna parte cū copula verbalis in
clausa in alia parte. Similiter de ista pro-
positione sortes currit necessario: vñ nō
currit necessario: que est de simplici su-
biecto et de disiuncto pñto: eodē modo ē
dō sicut de priā. Item nisi sic sequeret
q pñcā ppō q ē vñima enī falsissima:
pñ resolūdo eā sic: Sor. ē currēs neōio
vñ nō currēs neōio: vñ nō currit neōio: er-
go habet q est aliqua ppositio cui⁹
copula est disiuncta.

Tertio sciendū est: q aucto: nñ i-
hac vltima pte hui⁹ ca-
pituli pñt triplex qñctiū p qd qñm⁹ d-
ipsa ppōe. s. qñctis et qñta: Que qñt de
sba pposōis: Est. n. qñctiū sube: et corre-
spōdet pñe diuisioni ppōis q data est
penes subam: ad interrogatiōē factā
p qñndendū est p mēbra pñe diuīso-
nis. S. quāta qñt de quātitate ppōis:
et corrēdet se diuisioni: q data est penes
quātitatē: Ideo ad interrogatiōē factā
p quanta rñndendū est p mēbra se diuī-
sionis. Qualis vero qñt d qñtate ppō-
nis: et corrēdet tertie diuisioni q data est
penes qualitatē. Ideo ad interrogatiō-
nem factā p qñs rñndendū est p mēbra
tertie diuisionis sicut pñ p versūz. Que
ca. vel yp. qñs. ne. vel af. v. qñta p. f. sin.
Contra predicta arguit. pmo
sic ista est cathegorica.
Non hō est asinus: et tñ nō est affirmati-
ua cū ibi ponat negatiō an copulam: nec
negatiua cū sua pñertens sit affirmatiua
s. ista asinus est nō hō: ergo et. Secū-
do sic: copula ē forma ppōis: ergo vbi
sunt due copule. sunt due pposōes: et
per pñs nō est aliqua cathegorica de co-
pula disiuncta vel de copula copulata.
Tertio sic: vnus rectus non pñ suppo-
nere duab⁹ vñs: qñ nñ vñ a quo illoz pos-
s. regi ille rectus: g⁹ nulla erit cathē: q
sit de simplici subo: et d copula disiuncta.

Tractatus

Ad rationes: ad primas distinguendum est: quod vel ista negatio non tenetur infinitanter. et tunc est pars subiecti et sic preterea propositio est affirmativa de subiecto infinito: vel tenetur neganter: et sic cadit super copulam et quod est extremum propositio: et tunc propositio est simpliciter negativa a valens istas: nullus homo est asinus.

Ad secundam dicendum: quod in casibus propositionibus sunt due copule vocales et preteriales: est inibi tamen una copula totalis secundum finem et formam propositio: alie enim due partiales copule coniunguntur per conjunctionem. et ita faciunt unam copulam in sententia et in forma propositio: quod sufficit ad unitatem propositio. Ad tertiam dicitur: quod sic duo recte possunt regere ab uno verbo et redere suppositum uni verbo: ita est unus rectus potest regere duobus verbis: et redere suppositum cuilibet eorum.

Item propositionum participantium utroque termino secundum eundem ordinem: Alie sunt contrarie: Alie sunt subcontrarie: Alie contradictorie: Alie subalterne: Contrarie sunt universales affirmativa: universalis negativa eiusdem subiecti: et eiusdem predicati: ut omnis homo currit: et nullus homo currit.

¶ Prius determinat doctor de propositione in se de partibus eius integralibus: et subiectivis. nunc vero incipit auctore: determinare de passionibus: vel proprietatibus ipsius propositionis. Sed ante quod determinet de eis: premitit in prima parte istius capituli duas divisiones valentes ad cognitionem huiusmodi passionum que sunt tres. scilicet oppositio: equipollentia: et conuersio.

Primo sciendum est: quod prima divisio talis est. propositio categoricarum quedam participant

Primus

utroque termino: et sunt ille que sunt eorundem terminorum sic: quod quicunque sunt termini unus sunt termini alterius: ut homo est animal: homo non est animal. Alie sunt participantibus altero termino: et sunt ille que sic se habent: quod conveniunt in uno termino: et differunt in alio: ut homo est substantia: homo non est lapis: Alie sunt nullo termino participantibus: que sic se habent: quod nullus terminus subiectus: vel predicatus positus in una ponitur in altera: ut nullus homo est accidens: omne animal est substantia. Et debet accipi terminus in ista divisione et in sequenti: pro extremo propositio: eodem modo quo accipitur terminus primo priorum cum dicitur quod terminus est in quibus resoluitur propositio ut in predicatus: et in id de quo predicatur. Tertia divisio est ista quod propositionum participantium utroque termino: quedam participant utroque termino secundum eundem ordinem: ut sunt ille: que sic se habent: quod quicunque terminus est subiectus in una: et etiam in alia: et quicunque terminus est predicatus in una: et etiam in alia ut homo currit: homo non currit. Alie sunt participantibus utroque termino ordine conuerso: et sunt ille que sic se habent: quod quicunque terminus est subiectus in una est predicatus in alia: et quicunque terminus est predicatus in una: est subiectus in alia: ut homo est animal: animal est homo.

Secundo sciendum est quod propositis duabus divisionibus predictis: incipit determinare de passionibus propositionis: et primo de oppositio: que est passio propositionum utroque termino participantium secundum eundem ordinem. Pro quo ponitur talis distinctio quod oppositio est duplex: quedam est oppositio terminorum que est repugnancia duorum terminorum non possibilium verificari de se invicem: nec de tertio respectu eiusdem: ut virilus: et cecitas: pater et filius homo non homo albus et niger. et sic de alijs. Alia est oppositio propositionum. et ista est duplex nam quedam est oppositio propositionum:

Sup libro perihermenias

q̄ sit penes p̄dicata oppōita quomō op
ponūtur iste homo ē albus: homo est
niger. Socrates ē cecus: sor. est videns. ⁊
sic de alijs. Alia est oppō p̄positionuz
que fit fm̄ diuersos modos enuntiādi
⁊ de illa ē solum hic ad p̄positū q̄ po
test sic diffiniri. Oppō ē repugnātia dua
rum p̄pōnūm cathegoricarū vtroq̄
termino participantū ordine eodē. In
quātitate tm̄: in qualitate tm̄: v̄l in quā
titate ⁊ qualitate simul. Et addunt aliq̄
in veritate tm̄: in falsitate tantū: in falsita
te ⁊ veritate fil. Et ad oppōnem isto
modo sumptam tres conditiones reg
runtur. Prima q̄ p̄pōnes oppositae
debent eē eiusdem subiecti eiusdē p̄dī
cati ⁊ eiusdem copule. debent enī par
ticipare vtroq̄ termino fm̄ eundē ordi
nem. ⁊ ideo iste nō opponūtur: oīs hō
ē totum in quātitate: aliq̄s hō nō ē totū
in quātitate: capiendo oīs homo ⁊ aliq̄s
homo materialr quia non est p̄cise idē
subiectum in vtroq̄. In p̄ia enī subiect
hoc totū: oīs hō. in secunda vero hoc
totū: aliq̄s hō. Nec etiā iste opponun
tur. Oē aīal fuit in archa noe. nullū aīal
ē in archa noe. Secda p̄ditio ē q̄ termi
ni p̄pōnūm oppositarū debent sup
ponere eodē genere suppositionis. s. ma
terialis simplicis ⁊ personalis. Ita q̄
si subiectum vnus supponat materiali
ter. vel personalr: ant simplr. Ita ⁊ subie
ctum alterius defectu cuius iste nō op
ponuntur: homo est species. nullus hō
est species. q̄ in p̄ia subiectū suppo
nit simplr. in secunda vero personaliter.

Tertia conditio est q̄ termini illarū
propositionū que debent opponi te
neantur eque ample ⁊ eque restricte: d
sectu cui⁹ iste non contradicunt: oīs hō
mouet nullus homo mouet. q̄ in p̄ia
iste terminus hō tenet tā pro maribus
quā pro femellis. in secunda vero pro
marib⁹ tm̄ ratione huius signi nullus.

Tertio sciendum est q̄ propo
sitiōes oppositae sūt qua

druplices: quedam sunt contrarie. Alie
sunt sub contrarie. Alie sunt p̄dictorie.
Alie sunt subalterne. Contrarie sūt vni
uersalis affirmatiua. ⁊ v̄līs negatiua eius
dem subiecti ⁊ eiusdē p̄dicati. vt quili
bet homo mouet. nullus homo moue
tur. Et p̄ter conditiones ḡnales p̄ius
positas ad hoc q̄ aliquae p̄pōnes sint
contrarie tres conditiones requiruntur in
sp̄ali. Prima est q̄ ambe sint vniuer
sales. ⁊ ideo iste non contrariantur. oīs
homo currit. ⁊ iste homo non currit de
monstrādo p̄ ly iste platonē non curren
tem. Secunda conditio est q̄ vna sit af
firmatiua ⁊ alia negatiua. Tertia con
ditio q̄ termin⁹ distribuibilis non distri
butus in vna distribuatur in alia. s. non
contra. defectu cuius iste non contrari
antur. Cuiuslibet hoīs oculus ē dexter
Cuiuslibet hoīs oculus non est dexter.
quia in nulla earū iste terminus oculus
distribuitur. sed stat confuse tantū. eo q̄
signū vniuersale non habet distribuere
nisi terminū immediate sequentē. Pro
pter defectum ē istius conditionis di
cunt aliqui istas non esse cōtrarias. Oīs
homo aīal est. oīs homo aīal non est. q̄
in neutra earū iste terminus aīal distri
buitur. quia si distribuaretur maxie eēt
in secunda per istam negationem nō. sed
hoc non quia habent pro p̄cīpio q̄ ne
gatio non agit in p̄cedens sed solū in
sequens. sed oppositum huius videtur
esse verius vt alīs patebit.

Contra predicta arguitur p̄i
mo sic. Omnes propo
sitiōes habent subiectum p̄dicatum
⁊ copulā. ergo omnes participāt vtro
q̄ termino. Secundo sic iste propo
sitiōes opponuntur: omnis hō currit:
sor. h̄cur. ⁊ si aliquo illoꝝ genēꝝ opposi
tionis. ergo diuisio illa est insufficiens.

Tertio sic casu posito q̄ sole mulieres
sint. ⁊ oēs currāt iste sūt simul vere. oīs
hō currit. null⁹ hō currit. ergo nō sūt cō
trarie. ⁊ p̄ p̄ns male ponit p̄ ex⁹ p̄riar
c

Ad rationes ad primam dicitur
quod licet omnes propositiones
fines habeant subiectum et predicatum non ta-
men habent omnes idem subiectum: et idem pre-
dicatum. Non enim requiritur quod habeant
idem subiectum in numero, sed sufficit quod ha-
beant eosdem terminos in specie ad hoc quod
participent utroque termino.

Ad secundam dicitur quod ille
proponens non
opponitur de forma oppositi cum non
habeat idem subiectum: sed bene opponitur de le-
ge, ut postea patebit. Ad tertiam dicitur
quod de rigore sermonis ille non sunt contra-
rie: sed si iste terminus homo in prima
accipitur per restrictionem vellem per vi-
ris tantum sicut communiter facit vulga-
res: tunc possunt dici contrarie.

**Subcontrarie sunt particula-
ris affirmatiua et particularis
negatiua eiusdem subiecti et
predicati: ut quidam homo cur-
rit: et quidam homo non currit.**

**Contradictorie sunt vniuer-
salis affirmatiua et particula-
ris negatiua: vel vniuersalis
negatiua et particularis affirma-
tiua eiusdem subiecti et predica-
ti: ut omnis homo currit et quidam
homo non currit: vel nullus homo
currit: quidam homo currit.**
**Subalterne sunt vniuersalis
affirmatiua et particularis affir-
matiua: vel vniuersalis nega-
tiua et particularis negatiua
eiusdem subiecti et predicati:
omnis homo currit: quidam
homo currit. Nullus homo
currit: quidam homo non currit**

et hoc totum patebit in sequen-
ti figure.

In ista parte determinat auctor id sub-
contrariis que ideo dicuntur subcontra-
rie: quia ponuntur subcontrariis, vel quia con-
tradiciunt contrariis pro quo.

Primo sciendum est quod subcontra-
rie sunt particularis vel
indefinita affirmatiua particularis vel
indefinita negatiua ut quidam homo cur-
rit quidam homo non currit. Et ad hoc quod
alique propositiones opponuntur subcontrarie
propter conditiones generales prius enume-
ratas tres conditiones requiruntur.

Prima conditio est quod ambe propositiones
sint particulares aut indefinite. Secun-
da quod repugnent in qualitate sic: quod vna
sit affirmatiua alia negatiua. Tertia
quod si predicatum fuerit terminus distribui-
lis et non distributus in vna debet distri-
bui in alia et e contra. Defectu cuius istae
non sunt subcontrarie: quidam homo om-
nis animal est: quidam homo nullum animal est: cum in
eis iste terminus animal distributus: et similiter
iste ut voluit aliqui non sunt subcontrarie. scilicet
quidam homo animal est: quidam homo animal non
est. Ex quo sequitur prius quod sicut nulla vna
habet subcontrariam, ita nulla particularis
aut indefinita habet contrariam. Tercio se-
quitur quod subiecta subcontrariarum nullo mo-
do distribuuntur: quia si distribuuntur: tunc
essent viles: quod est contra primam condi-
tionem. Tertio sequitur quod aliqui sunt subcon-
trarie in quarum nulla predicatum distri-
buitur. per de istis: quidam homo est sortis. quid-
am homo non est sortis. Quarto sequitur
quod ista sunt subcontrarie: homo est species. homo
non est species. cum sint due indefinite diuer-
se qualitates utroque termino participantem
sub eodem ordinem. Quinto sequitur
quod est aliqua indefinita cuius non est aliqui con-
tradictoria vna. cuiusmodi est ista: ho-
mo est species et sic de alijs.

Secundo Sciendum est quod
duplices sunt con-

Sup libro perihermenias

Contradictorie: quedam sunt contradictorie
 subiecto singulari cuiusmodi sunt due sin-
 gulares diuerse quantitates: ut fortes cur-
 rit fortes non currit. Et ad illas sufficit
 quod sint eiusdem predicati: eiusdem sub-
 iecti et eiusdem copule diuerse tamen quan-
 titas sic quod una sit affirmativa et alia nega-
 tiva. Alie sunt contradictorie de subie-
 cto communi que diffiniuntur sic ab auctore.
 Contradictorie sunt vltis affirmativa et
 particularis vel indefinita negativa: vel
 vltis negativa et particularis vel indefini-
 ta affirmativa. Et ad ipsas cum genera-
 libus conditionibus prius positis tres
 conditiones requiruntur. Prima quod re-
 pugnent in quantitate et qualitate. Secunda
 quod termini in eis teneantur vniuocce et
 non equiuocce: et ideo iste non contradi-
 cunt. Omnis canis currit quidam canis
 non currit. et hoc si canis teneatur equiuo-
 cum equiuocis enim non fit contradictio. Ter-
 tia conditio est quod quicunque terminus distri-
 buibilis non distribuatur in una contradictio-
 ne distribuatur in alia et contra. et ideo iste
 non contradicunt. Nulli libet hominis oculus est
 dexter. Alii hominis oculus non est
 dexter. possunt enim simul esse vere: sed con-
 tradictoria prima est ista alii hominis
 nullus oculus est dexter. Et est tenendum
 regula: quod quotiescunque petis a nobis con-
 tradictoria alicuius proponis. et est difficile
 dare contradictorias de signis. debemus dare
 contradictoriam proponendo toti proponi negati-
 onem quod non est veri? dare contradictoriam quod
 toti propositioni proponere negationem si non
 fuerit vel delere si fuerit.

Tertio sciendum est quod subalter-
 ne sunt vniuersalis affir-
 mativa et particularis vel indefinita affir-
 mativa. ut omnis homo currit: quidam homo
 currit: quidam homo non currit. Ad
 quas requiruntur due conditiones. Prima
 est quod sint diuerse quantitates et eiusdem
 quantitates. Secunda contradictio est quod subiecti ipsi
 teneantur difformiter quatenus ad distribu-

vel non distribuatur et predicatum vniuociter.
 Ita quod si predicatum in una teneatur
 distributive. Ita et in alia. et si teneatur
 non distributive ita et in alia. Defectu
 cuius secundum aliquos iste non sunt sub-
 alterne nullus homo est animal. quidam
 homo animal non est eo quod iste terminus
 animal in secunda non distribuatur sicut
 in prima. Sed hoc an sit verum alias videbitur.

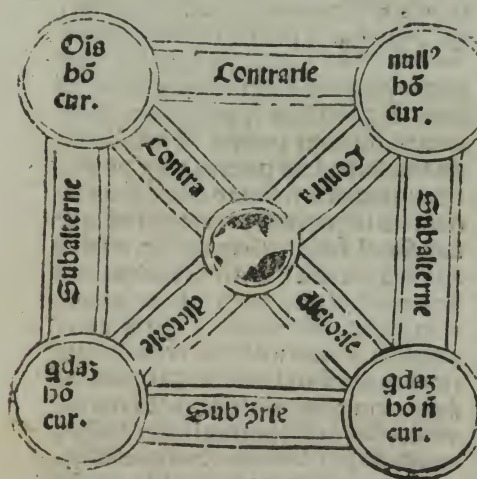
Contra predicta primo sic argu-
 itur. Due subcontrarie
 non repugnant: nec in veritate nec in fal-
 sitate. ergo non sunt opposite: ante cedens
 quo ad primam partem est notum: sed
 quo ad secundam partem patet de istis
 duabus: quidam homo omne animal est
 quidam homo. nullum animal est que
 sunt simul false. Secundo sic. omnes
 apostoli dei sunt duodecim: et aliqui apo-
 stoli non sunt duodecim se habent: sicut
 vniuersalis affirmativa et particularis
 negativa. et tamen non sunt contradicto-
 rie cum sint simul vere. ergo contra dif-
 finitionem contradictoriorum. Tertio sic:
 vniuersalis infert particularem eiusdem
 qualitatis per bonam consequentiam.
 ergo vniuersalis et particularis non sunt
 opposite et per consequens nulla est op-
 positio subalterna.

Ad rationes ad primam dicitur
 quod subcontrarie
 quod non repugnent in veritate repugnant
 tamen in falsitate: et etiam in modo enun-
 tiandi nec ille propositiones assumpte ad
 probandum secundam partem antecede-
 tis sunt subcontrarie: quia deficit eis ter-
 tia conditio requisita ad propositiones
 subcontrarias. Ad secundam dicitur
 quod istud signum omnes quando tene-
 tur collective non habet signum parti-
 culare oppositum sibi quod possit te-
 neri collective: et ideo non habet contra-
 dictoriam de signo particulari: nec hoc
 est inconueniens. Sed contradictoria
 eius est ista. Non omnes apostoli dei sunt. xij.

Tractatus

Ad tertiam dicitur qd lz subalterne nō repugnent neq; in veritate. neq; in falsitate: eo qd vna sequitur ad alia. repugnat tñ in modo enuntiandi: eo qd in vniuersali predcatu enūtiatur vniuersali sed in particulari vel indefinita pūculariter.

Sequitur figura.

Propōnes triplex ē materia. s. naturalis contingens et remota. Naturalis ē illa in qua predicatum ē de eē subiecti vel ppiū eius: vt hō ē animal: hō ē risibilis. Cōtingens materia ē illa in qua predicatum pōt adesse vel abesse subiecto preter eius corruptiōem vt homo ē albus hō nō ē albus. Remota materia ē in qua predicatum nullo mō po

Primus

test conuenire subiecto vt hō est asinus: lignum ē lapis: leo est vacca.

Rius determinauit auctor de oppōne in se nūc inten- dū determinare de quadā ppietate ppiōis. s. de lege oppōis. S; q; ipa lex nō bene potest cognosci nisi cognoscēdo materiā ppiōum. lō ppiū determinat de materia ppiōum que valet ad cognoscendū leges oppōum preponendo talē diuisionē qd ppiōus triplex ē materia. s. naturalis contingēs et remota. Adā. n. ppiōis nihil aliud ē quā termini ipsius ppiōis vī bitudo tñior ppiōis vī g' tal' bitudo ē miorū ē i ppiōe in qua ppiōis repugnat subiecto et sic ē in materia remota: vel conuenit subiecto. et hoc dupliciter. q; aut conuenit necessario et sic est in materia naturali. aut contingēt: et sic ē in materia cōtingenti. Et non accipit hic materia proprie p subiecto forme. Ex qua cum forma sit totum compositū. sed similitudinārie p terminis ppiōis vel p habitu dī- ne terminorum. et ē similitudo in hoc qd sicut materia ppiōe dicta ē in potētia ad recipiendū formas oppositas. Ita etiā termini ppiōis sunt in potētia ad recipiendū diuersas ppiōes. s. affirmati- uam vel negatiuam compositū. autem est forma ppiōis.

Primo sciendū ē. qd ad cogno- sciendū materias ppiōis pōnt vna regula gñalis que talis ē. qd ppiōes participātes vtroq; ter- mino. siue que sunt eorū dē terminorum sunt in eadē materia. et ex ista regula infē- runtur multe alie regule. Quarū prima ē qd ppiō de predicatione directa et indi- recta sunt in eadē materia. Est autē pre- dicatio directa in qua predicat superiōs inferiori. vel accidens de subiecto. vel ppiū de subiecto. vt homo ē animal bō ē

Super libro perihermenias

albus: homo est risibilis: sed predicatio indi-
recta est quia predicatur inferius de superiori:
vel subim de accidente. vel subim de pro-
prio. ut animal est homo: albus est paries. et
risibile est homo. Secunda regula est quod propositio affirmativa et negativa de eisdem terminis
sunt in eadem materia. Tertia regula est: quod vltis
et particularis et indefinita de eisdem terminis
sunt in eadem materia. Quarta regula est
propositio vltis et omnes singulares illius vltis sunt
in eadem materia. Quinta regula est omnes
propositiones oppositae aliquo genere oppositis
sunt in eadem materia. Sexta regula est: con-
uertens et perversa sunt in eadem materia. Se-
ptima regula est propositiones de presenti preterito et
futuro sunt in eadem materia. Octava regula
est: propositiones de in esse et modales si sint de
eisdem terminis vltis subitis et predicatis sunt in
eadem materia. Ex quo sequitur primo quod propositio
necesse et impossibilis vera et falsa sunt se-
pe in eadem materia: quia sunt sepe eorundem ter-
minorum. Secundo sequitur falsitas regule
aliquorum dicentium quod aliqui vltis est in materia natu-
rali cuius omnes singulae res sunt in materia contingenti.

Tertio sequitur falsitas illius regule que
dicit quod omnis necessaria est in materia naturali. omnis pro-
positio impossibilis est in materia remota.

Secundo sciendum est quod materia
naturalis est illa in qua
predicatum est de essentia subiecti et de conceptu
quod sitatio vel de diffinitione quod sitatio subiecti:
vel proprium eius exemplum ut homo est animal
homo est risibilis. Sed ad cognoscendum
quod propositiones ponuntur in materia naturali: ponuntur
quatuor regule spaciales. Quarum prima est
quod omnis propositio illa est in materia naturali: in qua pre-
dicatur affirmative vel negative superius et
per se inferiori et e converso: aut per se superioris de
parte per se inferiori: vel e converso. ut homo est animal
animal est homo rationale est sensibile: sensibi-
le est rationale. Secunda regula est quod omnis
propositio est in materia naturali in qua predicatur affir-
mative vel negative diffinitionis vel per se diffini-
tionis de diffinitione et e converso. aut de aliquo
supposito diffinitionis. vel una pars diffinitionis
de alia vel e contra. ut homo est animal rationale

nale mortale: animal rationale: mortale est
homo: homo est rationalis mortale est homo: ratio-
nalis est rationalis: rationale est homo: ratio-
nale est animal: animal est rationale. rationale
est mortale. mortale est rationale. et sic de aliis.
Tertia regula est quod omnis propositio in qua
predicatur affirmative vel negative. idem
de se ipso est in materia naturali: ut homo est ho-
mo: sortes est sortes. dum tamen in tali propo-
sitione non subiiciatur aut predicetur ratio in
se falsa vel ratio in se contingens: ut ista non
est in materia naturali homo rudibilis est homo
rudibilis: filius nec ista: homo albus est homo al-
bus. Quia sicut de ratione in se falsa nihil
potest verificari: filius de ratione in se contingens
nihil potest necessario verificari. Quar-
ta regula est quod omnis propositio in qua predicatur af-
firmative vel negative. propria passio de
suo subiecto: vel de superiori ad subiectum vel
de inferiori ad subiectum: vel de diffinitione aut
aliqua parte diffinitionis subiecti: vel passio su-
perioris de passione inferioris. aut eadem
passio de se ipsa: omnis talis est in materia natu-
rali. ut homo est risibilis: animal est risibile
sortes est risibilis: animal rationale est risibile.
risibile est sensibile. risibile est risibile et
e converso. Ex quo sequitur primo quod predi-
catio entis de quocumque ente particulari. scilicet
subiecta vel accidente est in materia naturali. Secundo
sequitur quod multe sunt propositiones false et
impossibiles in materia naturali. Tertio sequitur
quod omnis propositio necessaria: et omnis negati-
va impossibilis est in materia naturali. Quar-
to sequitur quod ista propositio: sortes est risibilis.
et quilibet sibi similis est in materia natura-
li. Quinto sequitur quod non omnes predi-
cate propositiones simili modo ponuntur in materia
naturali: aliquae enim ponuntur primo et di-
recte. vix ille in quibus predicari est de quod sita-
tione subiecti. Aliae vero omnes ponuntur tan-
tummodo reductivae.

Tertio sciendum est quod materia con-
tingens est illa in qua pre-
dicatum potest adesse vel abesse subiecto propter
subiecti corruptionem. hoc est illa in qua pre-
dicatum potest affirmative et negative af-

Tractatus

Primus

firmari de subto sic q subm non repu-
gnat itelligi sine p̄dicato: ⁊ sub opposito
ei⁹ sine repugnātia p̄ceptuuz. Et ad vī.
dēdū q̄ ppōnes ponūt i mā cōtingenti
ponūt q̄tuo: regle spāles. Quaz p̄ia ē
q̄ ois illa ppō ē i mā cōtingenti i qua
p̄dicat affirmatiue vī negatiue cōcretum
aliē nō ē accētū de suba. vt hō ē q̄tus
hō ē q̄lls. cor: p̄ ē coloratū. ⁊ sic de alijs.
Secda regla ois illa ppō ē i mā con-
tingenti i q̄ p̄dicat i concreto vñ accētū p̄-
dicatū de alio. vt sup̄ficies ē alba. al-
bedo ē filis. vī diffilis ⁊ sic d̄ alijs. 3^a
regla ē illa ppō ē i mā cōtingenti i q̄ p̄-
dicat rō accētū aggregata d̄ aliq̄ s̄ hō
vel ē: vel rō accētū aggregata de
rōne accētū aggregata: vt hō albus ē
hō. hō ē hō albus: hō alb⁹ ē hō albus.
4ª regla ē q̄ ois illa ppō ē i mā cō-
tingenti i q̄ p̄dicat aliq̄ scda intētiō d̄ p̄ia
i q̄ fundat vt hō ē spēs. aīal ē gen⁹ sor.
ē indidū. ⁊ sic de alijs. Ex quo se-
quitur p̄io q̄ iste ppōnes sūt i mā p̄m-
gēt: ignis ē calidus cor: p̄ est q̄tū cor: p̄
ē coloratū. ⁊ sic de alijs. Secdo seq̄ q̄
oēs ppōnes de est hō adiacēte sūt i mā
p̄tingēt p̄ter istā. De⁹ ē q̄ ē i mā nālī.
3° seq̄ q̄ ois ppō q̄ ē i mā p̄tingenti
est possibilis. l3 nō econtra.

Materia remota ē illa i q̄ p̄-
dicatū nō pōt p̄uē-
re subo. i. ē illa i q̄ p̄dicatū repugnat s̄ hō
ista at̄ repugnātia pōt eē aut rōe si signi-
ficatē p̄ subm ⁊ p̄dicatū ⁊ hī oī signifi-
cādī: vt ista hō ē asin⁹ vī rōe mōi signifi-
cādī. ⁊ nō rei significatē vt hō ē q̄tū. Ad
cognoscēdū q̄ ppōnes ponūt i mā
rēota ponūt q̄tuo: regle spāles. P̄ia ē
q̄ illa ppō ē i mā rēota i q̄ p̄dicat vñ
dispatū de alio: vt hō ē asin⁹: hō ē rudibī-
lis. vñ illa dicūt dispatā q̄ nō pōt vīfica-
ri de se inuicē: nec de aliquo singlarī sin-
gulariter tēto mediāte coplā d̄ p̄tī nul-
lō mō āplīata: qd̄ d̄ pp̄ istas spēs dispe-
ratas albū: nigrū: cecū: vidēs: meretrīx
vgo: ⁊ sic de alijs: q̄ l3 possūt vīficari de

eodē vel de se inuicē mediāte coplā de
p̄terito aut de futuro. vel coplā de p̄tī
āplīata: nō tñ pōt vīficari de se inuicē
aut de 3° mediāte coplā de p̄tī nullo
āplīata. 2ª regla ē illa ppō ē i mā
remota: i q̄ p̄dicat rō i se falsa de rōe i
se falsa: vt hō ē hō rudibīlis: hō rudibīl-
is hō: rudibīlis ē hō: hō ē hō rudibīlis.
D̄ at̄ rō i se falsa q̄ includit p̄dictorū.

3ª regla ē illa ppō ē i mā rēota i q̄
p̄dicat i abstracto accētū de suo subo: si-
ne vītinato siue nō vītiato ⁊ ē: vt hō ē
albedo: q̄tū ē q̄litas. ⁊ sic d̄ alijs. 4^a
regla ē illa ppō ē i mā remota i q̄ p̄-
dicat vñ abstractū de alio abstracto. Ista
q̄ nō idē de se ipso: vī i q̄ p̄teritū p̄dicat
de abstracto: aut ē: vt hūmāitas ē aīa/
litas: hō ē albedo: hō ē rōnābilitas. ⁊ sic
de alijs. Et d̄z itelligi hec regla refe-
rendo abstractiōem ⁊ p̄teritiōem ad idē
vt puta vī ip̄ ad sup̄pōitū: vel vīrobīq̄
ad subm pōt. n. p̄dicari abstractū d̄ s̄ hō
vī p̄terito ad sup̄pōitū nō tñ i mā rēo-
ta: s̄ i mā nālī vt albedo ē color. Ex q̄
seq̄ p̄io q̄ ois affirmatiua ip̄possibilis: ois
negatiua necēsa sūt i mā rēota. vt ois hō ē
asin⁹. null⁹ hō ē asin⁹. 2° seq̄ q̄ multe
sūt ppōes affirmatiue vī ⁊ possibiles i
mā rēota: puta iste: Lecum erit vidēs
Albū erit nigrū: meretrīx erit vgo. 3^a se-
quit q̄ ppō i q̄ p̄dicat vñ ididū d̄
alio i q̄nē sube siue ē eadē spēs siue i dī-
uersis: ois talis ē i mā rēota. vt s̄entē pla-
to: brunellus ē fanellus et sic d̄ alijs.

Cōtra p̄dca p̄io sic arguit. Ista
ē i mā nālī. oē aīal ē hō: ⁊
tñ p̄dicatū nō ē de eēntia subī nec pp̄: iuz.
ei⁹: g^o d̄ diffōnē māe nālī. 2° sic i istis
ppōib⁹ ignis ē calid⁹: cor: p̄ ē q̄tū hō ē
p̄dicatū nō pōt abeē subo p̄ter s̄bi coru-
ptiōem. g^o ille nō sūt i mā p̄tingētī. 3°
sic: ista ē i mā rēota: hō ē albedo: ⁊ tamē
p̄dicatū nō repugnat subo: i mō sibi i n-
est. ergo d̄ diffōnē materie remote.

Ad rōes ad p̄mā d̄r: q̄ licz i n-
ista ppōne oē aīal ē

Super libro perihermenias

hō p̄dicatū nō sit de eētia subī vel pro-
p̄tū: tñ in ista ofone: hō ē aīal q̄ ē sua
directa: p̄dicatū ē de eētia subī. ⁊ hō suf-
ficīt: q̄ vt patuit p̄ vnā regulā gīalē q̄ p̄
dicatō directā ⁊ indirectā sūt in eadē mā.
Ad scđaz dđm ē: q̄ l3 p̄dicatū nō possit
abeē subō p̄ realē sepatōez: pōt tñ abeē
p̄ sepatōem intellectuālē sic q̄ nō repug-
net subō itelligi sine p̄dicato ⁊ subō op-
posito ei⁹ sit repugnātia p̄ceptuū. Ad
tertiā dī q̄ l3 p̄dicatū nō repugnet subō
q̄tū ad rem significatā sibi tñ repugnat
q̄tum ad modū significandi quod suf-
ficiet ad mā remotā vt patuit.

Lex siue natura cōtrariarū
talis ē q̄ si vna ē vera reliqua
erit falsa: ⁊ nō ecōuerso. P̄nt
.n. ambe eē false icōtigēti ma-
teria: vt oīs hō ē alb⁹: ⁊ null⁹
hō ē alb⁹. In naturali at mate-
ria semp si vna ē vera reliqua
erit falsa ⁊ ecōuerso: vt oīs hō
ē aīal nullus hō ē aīal. Sifr in
remota materia: vt oīs hō est
asīnus: nullus hō ē asīn⁹ ⁊ in
materia cōtingēti qñ accidēs
ē inseparabile: vt oīs coruus est
niger null⁹ coru⁹ ē niger. Sed
ille q̄ sunt de accidēte sepabili
ambe possunt simp eē false: vt
oīs hō ē alb⁹ null⁹ hō ē albus.

**Lex siue natura subcontra-
riarū** talis ē q̄ si vna ē falsa reli-
qua erit vera ⁊ nō ecōuerso.
P̄ssūt enim ambe sif eē ve-
re incōtingēti materia. ⁊ hoc
quādo accidēs ē sepabile: vt
qdā hō ē alb⁹: qdā hō nō est al-

bus. Unde lex subcōtrariarū
contrario modo se habet ad
legem contrariarū.

**Lex ⁊ natura cōtradictori-
arū** talis ē q̄ si vna ē vera reli-
qua erit falsa ⁊ ecōuerso: i nul-
la. n. materia possūt abe eē sif
vere vel false: vt oīs hō ē aīal:
qdā homo non est animal:
⁊ sic de aliis.

Lex ⁊ natura subalternarū
talis ē q̄ si vna ē vera sua pti-
cularis erit vera: ⁊ nō ecōuer-
so. P̄ōt enīz vna eē falsa sua
pticulari existēte vera ⁊ si pti-
cularis ē falsa sua vna erit fal-
sa ⁊ non econuerso.

Usūm est de mā p̄pōnū q̄ est ad
cognoscendū leges p̄pōnū oppositarū
nunc videndum est de ipsa lege: q̄ est q̄
dam maxīma vel regula qua firmatur
p̄sa ab vna oppositaz ad alterū.

Primo sciendum est q̄ lex con-
trariarū talis est: q̄ si
vna est vera reliqua est falsa: ⁊ non ecō-
uerso: sicut p3 in textu. Et ista lex decla-
rat per tres p̄pōnes. C̄ p̄ma p̄pō ē
ista: due cōtrarie nūq̄ p̄nt simul esse ve-
re in q̄cūq̄ mā fiāt. p3 q̄ si sic: cū due p̄rie
iferāt subp̄rias s̄balternas eis: tunc oēs
p̄pōnes de quatuor agulis essent simul
vere. ⁊ per consequens cōtradictorie es-
sent simul vere quod est contra legem
contradictoriarū. Ex quo potest eli-
ci talis regula: q̄ a veritate vnus p̄riaz
ad falsitatem alterius bene valet cōseqn-
tia. Nec ē repibīl istāia vt bñ seq̄ iste
due sūt p̄rie. Oīs hō est aīal nullus hō
est aīal: ista oīs hō est aīal est vā. ḡ ista
est falsa: nullus hō est aīal. Scđa p̄pō ē
q̄ due p̄rie possunt simul esse false i mā

Tractatus

Primus

contingenti qñ accidens est sepabile. vt quilibet homo monetur. nullus hō mo- uet. Ex quo seq̃r q̃ ista pñā non valet. iste due sunt pñe et vna est falsa. ergo re- liqua est vera. Tertia ppō est ista q̃ due pñe in mā nālī et remota de predi- catione directa nunq̃ pñt simul esse fal- se quod pz q̃ in mā nālī pñcatum con- uenit subo p quolibet supposito subī. iō affirmatiua est vera et negatiua falsa. et silr dōm est de duabus pñis in mā cō- tinenti qñ accidens est inseparabile af- firmatiua est vera et negatiua est falsa.

Sed in mā remota pñcatum repu- gnat subiecto p quolibet supposito. et iō negatiua est semp vā. et affirmatiua ē sp̃ falsa. vt pz de istis. Vis hō est rudibilis nullus hō est rudibilis. Ex quo patz q̃ ista pñā est bona. Iste due sunt pñe in mā nālī vel remota vel contingen- ti: de accidente inseparabili de pñcatio- ne directa: sed vna est falsa. ergo reliq̃ est vera. Et his oibz potest haberi talis maxima qua pñmat argumentū ab vna pñe ad aliā. Si vna pñarū est vera reliqua est falsa. Et ista mā est lex formalis pñararū. eo q̃ cōuenit pñis i omni mā. Pñt et alia maxia hēri. Ista Si vna pñararū ē falsa altera ē vera. sz ista nō ē lex formalis pñararū cum nō pueniat eis in oi mā. sed solum in mate- ria nālī vel remota vel contingenti de ac- cidente inseparabile.

Secundo sciendū ē q̃ lex si- ne natura subcon- trariarū tal' ē q̃ si vna ē falsa reliq̃ ē vā. et nō ecōuerso. sic pz in textu et ista tota lex pñet in tribz propōnibz. Quaz pñā ē q̃ due subcōtrarie nūq̃ pñt sil' ēē false in quacūq̃ materia: q̃ si sic enz ad falsitatem pñclaris vñ indefinite seq̃r fal- sitas vñ: tūc vñs q̃b' subalternat' sub pñe essent sil' false. et sic propōes de q̃t- tuor: angulis essent sil' false. et p̃ psequēs due pñtorie ēēnt sil' false. Et ex hoc eli- cit talis regula q̃ a falsitate vñ' subcō-

trariarū ad vītatem alteri' bñ valet pñā formalr vt bñ sequit'. vnde iste due sūt subcōtrarie: quidā hō mouet: quidam hō nō mouet: et ista est falsa quidāz hō nō mouet. gō ista est vā quidā hō mo- uet. Secūda ppō est ista. q̃ due subcō- trarie i mā pñgenti qñ accñs est sepa- bile bñ pñt sil' esse vñ. sicut patz de istis quidā hō est alb': quidā hō nō est alb'. et hoc nō est gñalr vñ: sūt. n. aliq̃ sub- pñe in mā pñgenti de accñte sepabili q̃ nō pñt sil' esse vñ. sicut iste: aliquis sol est in oriente. et aliquis sol nō est in orien- te. Et est tenendū p̃ reglā q̃ ille subcō- trarie nūq̃ pñt sil' esse vere: q̃ inferit su- as vñs quib' subalternat'. Ex quo se- quit' q̃ ista pñā nō valet: iste sūt subcō- trarie hō currit hō non currit. et ista est vā. hō nō currit. gō ista est falsa. hō cur- rit: pñt. n. sil' esse vñ. Tertia ppō est due subcōtrarie in mā nālī et remota. et etiā i mā pñgenti: qñ accñs est insepa- bile i pñcatōe directa: nūq̃ pñt sil' esse vñ neq̃ false pz q̃ in mā nālī vel pñ- genti: si accñs est inseparabile pñcatum puenit subiecto p quolibet supposito. et ita affirmatiua p̃ est vā: negatiua vñ sp̃ est falsa. Sz in mā remota pñcatuz re- pugnat subiecto p quolibet supposito. et ita affirmatiua semp est falsa a negati- ua vero semper est vera. Ex quo sequi- tur q̃ hec consequentia est bona demō- stratis duabus ppōnibus subcōtrariis i materia naturali vñ remota: iste sunt sub- cōtrarie et vna est vera. ergo reliqua est falsa. Sed non sequitur gratia forme. sz gratia materie. quia non cōuenit subcon- trariis i omni materia: sed arguere a fal- sitate vñus subcontrariarum ad verita- tem alterius est formalis pñā: vnde re- pugnanē in falsitate conuenit ipsis subcō- trariis in omni materia. iō est lex forma- lis ipsarum subcōtrariarum. Lex vero contradictoriarum talis est q̃ si vna est vera reliqua est falsa et ecōuerso. in nul- la enim materia possunt simul esse vere

Suplibro perihermenios

neq; simul false: et ista lex continet i dna bus ppōnibus. Quaruz prima est: iste due contradictorie nunq; possunt simul esse vere i quacūq; materia: p3 q; ipossi bile est idēz pōdicatum simul inesse et nō inesse eidem subiecto pro eodem: istud enim est primuz principiu firmissimū et notissimū: sed si due cōtradictorie essent simul vere: idēz inesset vere et nō iesset vere eidem qd p3 q; qd denotat inesse alieni i vna cōtradictoriarum illud deno tat nō iesse in alia cōtradictoriarum: er go 7c. Secūda ppositio: due cōtra dictorie nunq; possunt simul esse false in quacūq; materia: p3 q; si sic: sequeret tūc q ista ppositio esset vera. iste cōtra dictorie sunt simul false. Et ista ppositio tio bz contradictoriā: ergo aliqua cōtra dictoriarū est vera: et p pñs nulle cōtra dictorie sunt simul false: q; idē est inditiū de oibus cōtradictorijs quātum ad hoc q est: ipsas nō esse simul veras: vel nō esse simul falsas. Item si due cōtra dictorie possent simul esse vere aut false falsificaret primū pñcipium qd est icō ueniens. Ex quo elicit talis regula q a veritate vnus cōtradictorie ad falsita tez alterius: et ecōuerso: bene valet pñia. vt bene sequit iste sunt cōtradictorie de mōstrādo aliquas cōtradictorias: et vna est vera: ergo reliqua est falsa et e contra: vna est falsa: ergo reliqua est vera.

Tertio sciendum est: q lex sub alternarum talis est: q si vniversalis est vera: sua particularis erit vera: et non ecōuerso. pōt. n. pñclāris eē vā in contingentī materia sua vli exñte falsa sicut p3 in textu. Et ista lex contine tur in quatuor: ppōnib⁹. C Pñia est. si vlis ē vā sua pñclāris est vera in qua cūq; materia. p3 q; si vlis sit vā aut er go pñclāris sua est vā et sic hī ppositū aut falsa: ergo sua subcontraria est vā. p3 p legē subcontrariarū et illa pñclit vli pñclōre ei⁹ q ponebat vā. ergo due cō tradictorie eēt sit vere. qd ē p legem con

tradictoriarū. C Secūda ppō est ista si pñclāris sit vā nō est necesse vlem eē verā. p3 q; i materia contingentī vbi ac cidens est inseparabile pōt pñclāris esse vā sua vli exñte falsa. ista. n. pōt eē vera qdā bō ē alb⁹. et tñ ista erit falsa: ois bō ē albus. Tertia ppō est ista: si pñclāris sit falsa. sua vlis erit falsa: p3 q; si pñclā ris sit falsa: aut vlis ē falsa. aut non: si sic hētur ppositū si non. sed sit vera. ergo sua pñclōria erit falsa: q subcontrariatur pñe pñclāri q ponebatur falsa: et p cō sequēs due subcōtrarie erunt simul fal se: quod ē contra legem subcontrariarū prius positā. Quarta propō ē si vlis sit falsa: non est necesse pñclārē eē falsam. p3 quia in materia contingentī quando accidens est sepabile vlis pōt esse falsa: si cut ista: ois bō est albus. et tamē sua pñ clāris erit vā. s. ista qdā homo ē albus. Ex quo eliciunt due regule quarū pñia est q ad veritatem vlis segtur veritas pñclāris et non eē. Secūda regula est q ad falsitatem pñclāris segtur fal sitas vniversalis et non eē. iste regule patent satis ex dictis: et ostendunt leges formalem ipsarum subalternarum que conuenit eis in omni materia.

Contra predicta primo sic ar guitur: iste due sunt cō trarie: omnis homo ē mulier nullus bō est mulier tamen possunt simul esse ve re: quia si sole mulieres essent et nulli es sent viri ille essent simul vere. Similiē iste due. omnis bō est hoc animal: nul lus homo est hoc animal sunt contrarie in materia naturali et iste propositiones omnis coruus est hoc nigrum: nullus coruus est hoc nigrum sunt contrarie i materia contingentī de accidente insepa rabilr ergo contra legem contrariaruz Secundo sic iste sunt subcontrarie anial est genus animal non est genus: et sunt in materia contingentī de accidente sepa rabilr: et tamen nunq; possunt simul esse vere: ergo ptra legem subcontrariarū.

Tractatus

Tertio sic: iste sunt *dictio* nullus hō
currit: & for. currit: & tñ possunt simul es
se false: posito casu q̄ for. non currat: &
tñ alij hōies currant. Sīlīr iste sunt *dictio*
for. audiēs missaz nō est parisiū: & tñ
possunt sīl' esse vere q̄ posito q̄ audiat
missam parisiū: tunc ista ē vera: for. au
diens missa est parisiū. Sīlīr secunda ē
vera signādo alias missas albi q̄s nō au
dit for. q̄ tñc subiectū nīlīl est & p nullo
supponit: q̄d sufficit ad vītātē negativē.

Ad rōnes ad primaz negat
q̄ ille dñe prime

sunt *hīe* eo q̄ iste terminus hō non te
netur p marib⁹ & seimellis: s; in fa tene
tur p marib⁹ tñ rōne hui⁹ signi nullus
Sīlīr alie contrarie nō sunt pprie de pre
dicatione directa eo q̄ predicatū est re
strictuz p illud pñomen demonstratūz
b⁹: ideo l; tales propōes sunt simul fal
se. s; tñ non est contra legē *hīaz*. Ad se
cundaz descenduz q̄ subiecta illaz ppo
sitionūz supponunt semper p natura cō
ratione cui⁹ affirmativa est vera. & non
pōt esse falsa stante eadē suppone: nega
tiva vero ē falsa. Sed ea q̄ dicta sunt de
subcontrarijs sūt intelligenda de subcō
trarijs quaz suba habēt supponez pso
nalē non simplicē. Ad tertiam dñ q̄ ille
due prime nō sunt *hīe*: nec sunt oppo
site aliquo genere oppōis cum non sint
eiusdem subiecti. *hī* tñ dñi q̄ suāt
legem *hīaz* quia nūquā pñt esse simul
vere. sed bene possunt simul esse false.

De alijs duabus dicitur: q̄ ille sunt ve
re contradictorie: nec possunt simul esse
vere: quia in secunda iste terminus mis
sam tenetur pñesse pro missa quam au
dit: for. parisiū: nīlīl est enim in alia
ppōne quod faciat istam terminū mis
sam stare pro alia missa quā pro illa quā
audit for. parisiū.

Item propōnum pñcipātū
um vtroq; terminio ordie ecō

Primus

uerso: triplex ē cōuersio. s. sim
plex per accidens et per con
trapositionem.

C Postquā in pcedētī capitulo deter
minavit auctor de oppōne q̄ est passio
ppōnum cathegoricaz vtroq; terminio
participantiū ordie eodem: consequen
ter in pñtū caplō determinat de vna alia
passione ppōis. s. de conuersione que
est passio ppositionū cathegoricarum
vtrōq; terminio pñcipantiū ordie con
uerso. Et pmo diuidit istā cōuersionem
dicens q̄ ppōnū cathego. vtroq; terminio
no pñcipantiū ordie conuerso triplex est
conuersio. s. simplex per accidens & per
contrapositionem.

Primo sciendū est q̄ conuersio
est duplex. s. realis que
est mutatio vnius rei in aliam sic dicitur
pñmo de gñatione. q̄ numero est puer
sio alimenti in subam aliti: & sic non acci
pitur in pposito. Alia est conuersio logi
calis q̄ vt ad ppositum sufficit est du
plex. s. conuersio in qualitatibus. & con
uersio in terminis. Conuersio in q̄litate
bus est translatio ppōis de contingentī
ad vtrūlibet a figura. s. qualitate affirma
tiua in figurā. i. in qualitatem negativā: vt cō
tingit oīm hōminem currere contingit
nullū hōiez currere: & de tali conuersio
ne nīlīl ad pñs: sed de eadem determi
nat Arist. pñmo pñloz. Sed conuersio
in terminis est qñ sit de subo pñdicatum
& de pñdicato subm in vītate consequen
tie. ita q̄ scda ppō necessario seq̄r ad p
mā & solet sic diffiniri. Cōuersio est du
arum ppōnū cathegoricaz vtroq; ter
minio pñcipantiū ordie est conuersio
vnius ad alterā formalis consequentia
in qua diffōne ponit consequentia loco
generis. *hī* pñt formalis ad dñaz alia
ram mātiam. *hī* pñt etiam duaz pro
pōnum ad dñiam consequentie syllogi
stici que est triam ppōnum consequen

Sup libro perihermenias

tia: Dicitur categoricarum quia conuer-
sio non conuenit ypoteticis. Dicitur
utroque termino picipantium ordine eco-
uerso. ita q de subo prime fiat predica-
tam sede. et est ad diuam consequentia
rum que sunt per eppolentias in qbus
retinetur idem situs terminorum. Vel ali-
ter sic diffinit conuersio est transpositio
situs terminorum cum formali consequen-
tia propositionum. Est aut consequentia
formalis illa q tenet in oibus terminis
consili forma arguendi retenta. Sed co-
sequentiis malis solum t3 gra bitudinis ter-
minorum. ideo t3 in aliquibus terminis et
in aliquibus non. Ex quo seqt pmo q i
conuersione sunt semper due ppones. sc.
conuersa. sc. prima: et conuertens. sc. scda.
C2o seqt q in quibet conuersione sunt
semp ams et consequens. Ams est xposi-
tio conuersa vel conuertit illis. Consequens
est ppo conuertens. Est at ams pposi-
tio ad qua seqt consequens: sed conse-
quens est ppo q seqt ex ante. Et conse-
quentia bitudo ams a. l. consequens.

Secundo sciendum est q ad
bona conuersione
tres conditiones regunt. Prima q de
totali predicato conuerse fiat totale subz co-
uertentis. et ecouerso ita q qd est subz
pme sit predicatu se et ecouerso. Secun-
da conditio q termini teneat eq ample
et eq stricte in vna sicut et in alia. 3a con-
ditio q termini in conuertente et in puer-
sa debent supponere eode gne supposi-
tionis puta malis simplicis. vel psonal.
ita q si aliqs terminus in conuersa suppo-
nat simpliciter: ita et in conuertente. Et si sup-
ponat maliter. ita et in conuertente. Et
conuersa supponat psonaliter. ita ideoz ter-
minus d3 psonaliter supponere in conuer-
tente. Defectu prime conditionis ibi no
e bona conuersio. ois homo est totum i
quantitate. 9o totu in quantitate est ho: quia
subm prime e hoc totu: ois homo. io d3
et predicatu se. et ita pma d3 sic puerit. 9o
aliquid totum in quantitate est ois hois si

militer ita nullus ho est totu in quanti-
tate ergo totu in quantitate est nullus ho
mo. Defectu scde conditionis ista non
bri conuertit. nullus ho est mulier. ergo
nulla mulier est ho. s3 pma d3 sic conuer-
ti. ergo nulla mulier est aliqs homo. Si
milr nec ista bri puerit: aliqs ho e mor-
tuus. ergo aliqd mortuu est ho: sed d3
sic conuertit: aliqd mortuu est vl fuit ho.

Defectu tercie conditionis ista puerfio
no valz: aliq sps est ho. 9o aliqs ho est
species: q in pma ho supponit simpliciter:
in scda vo psonalr pp additioez signi pit-
cula: et ita mutat gen9 supponis. Ex qo
seqt pmo q in conuersione b3 conseruat
cogruitas gramatical. Conuersio. n. est
pma ab vna ppo ad alia: alia at oio q
e icogrua si est ppo: et io non seqt null9
ho est aialia. 9o nulla aialia e ho. s3 bri se-
qt nulla aialia sit ho. scdo seqt q a sup-
pone confusa et distributia ad determi-
nata bri valet pma in conuertendo. 3o
seqt q a suppone determinata ad con-
fusam distributiuam non valz pma quia
tunc argueretur a non distributo ad
distributum. Quarto seqt q a ppo-
ne confusa tui ad determinatam bri
valet consequentia. dum modo non ma-
neat idem signum confusiuu: vt bene se-
quitur: omnis homo e animal. ergo ani-
mal est homo in prima ly animal suppo-
nit confuse tantum. in secunda vero de-
terminata.

Tertio sciendum est q ad debite
conuertendum propo-
sitiones vero seruande sunt alique regu-
le generales. C1a prima regula q qua-
docunq ponitur in aliqua propositione
verbum sine supposito expresse ite de-
bemus illud suppositum exprimere.
aut per resolutionem verbi aut per ex-
plicationem suppositi subintellecti. vt si
datur ista propositio ad conuertendum
pluit supra tectum. debet primo sic re-
solut. i. pluuia cadit supra tectum. que
sic conuertitur quod cadit supra tectu3.

Tractatus

Primus

est plausa. Vel explicatio suppositi subintellectus. s. deus v. natura pluit q. sic pueritur. quod pluit e. de? vel natura: et sic de silibus. Secunda regula e. quotienscuq. in aliqua ppone conuertibili ponit vbu adiectiuu p verbo principali tunc tale verbu resoluendu e per hoc verbu e. et suum participiu qua resolutione facta fiat de subo pdicatu et e. vt p. de istis. homo currit. homo abul. Tertia regula si in ppone pueribili ponat obliquus tui a pte pdicati tuc vbum dz resolut in suu picipiu. et i hoc verbu e. et aggregatu ex picipio et obliquo quod e pdicatu in ppone conuersa erit subm in ppone conuertente: vt ista nullus homo videt equz: si e primo resolutur. nullus homo est videns equum que sic puerit nullu videns equu est ho.

Quarta regula e. si a pte pdicati pona tur obliq. cu recto. tunc aggregatu ex recto et obliquo erit pdicatum in puer. si et accipiet p subo incouertente: vt Joannes e famulus petri: famulus petri e Joanes. Quinta regla e. si a pte subij ponatur obliq. sine rectore soluendum e obliq. in suum rectu et hoc verbum e. et in hoc pronome quis vel qui eiusde casus. cu obliquo et tunc rectus e subm et totum h. qd sequitur hoc verbum e. est pdicatu: vt hec Regis interest bnfacere: sic resolut. Rex est cuius interest bn facere q. sic pueritur cui? interest benefacere ille est rex. Sicut ista petru tedet male agere. sic resolutur. Petrū est quez tedet male agere. que sic conuertitur: quez tedet male agere est petrus. et sic d. alijs.

Sexta regula est si a parte subij ponatur obliq. cu recto siue rectus pcedat: siue sequatur obliquo. tunc aggregatu ex recto et obliquo e subm: vt in ista nullus hois asinus currit. hoc totum hois asinus est subm: q. sic dz conuertit. ergo nullum currens est asinus hois. Septima regula est si aliqua determinatio addatur predicato puerse dz totum ag

gregatum poni pro subiecto conuertentis vt si b. debeat debite conuertit: null? homo false est animal. hoc totuz exis false animal quod est pdicatum puerse debet poni pro subiecto conuertentis. sic nullus existens false animal est homo.

Ex his sequitur q. sepius in conuertendo observatur totalitas subiecti et pdicati per additionem huius complexi quod est ad subiectum conuertentis: vt dicendo sic: nullum mortuuz est homo ergo nihil quod est homo est mortuum et sic de alijs.

Contra predicta arguitur primo sic: conuersio est passio terminorum: ergo no e passio propo. vel enuntiationum: p. consequentia q. conuersio causat ex mutatione termini in terminu. puta subiecti in pdicatum. Secundo arguitur sic. Aristo. p. prioru sufficenter tractat de puerfione: tamen no determinat d. puerfioe per ptra ponez. ergo de ea superflue auctor determinat. Tercio sic: propo. de obliq. sunt conuertibiles: et tamen auctor de eis nullam facit mentionem. ergo e dimissurus.

Ad rones ad primam dicte q. conuersio e passio propo. respectue eo q. conuertit propositioni in ordine ad aliam. et ista conuersio sit mutatio subiecti in pdicatum per predicationem cales: eo q. ipsa sit et causatur ex mutatione pdicati in subm non est tamen mutatio pdicati in subm per predicationem formalez.

Ad secunda d. q. Arist. in p. prioru solu determinat de conuersione vt valz ad reductionem sillogismoru imperfectoru ad perfectos ad qua reductionez no valet puerfio p. ptra pone. quia in conuersione per contra pone. no manent idem termini: sed mutantur termini finiti in terminos infinitos in reductione vero sillogismorum debent manere idē termini. Sed auctor noster largius

Sup libro perihermenias

considerant puerfionē pnt ē passio ⁊ cō
sequentia pponū siue valeat ad redn
ctiōē sillogismoꝝ siue non. ¶ Ad tertiā
dī q per easdem regulas cōuertuntur
ppōnes de obliquis sicut de rectis.

Simplex cōuersio ē quādo
de p̄dicatō sit subiectū ⁊ d̄ sub
iecto p̄dicatū manente eadez
qualitate ⁊ quātitate pponis
⁊ hoc mō cōuertitur vniuer
salis negatiua in se: ⁊ p̄ticula
ris affirmatiua i se: vt null⁹ hō
ē lapis: nullus lapis ē homo:
quidam homo est aīal: quod
dam animal est homo:

¶ In ista pte determinat auctor de cō
uersione simplicī. q̄ d̄ si simplex quia i
ea ē simplex mutatio p̄dicatū in subm et
ē manēte eadē q̄litate ⁊ q̄titate in con
uertente ⁊ conuersa: vnde puerfio sim
plex sicut dī in textu est facere de subo
p̄dicatū ⁊ de p̄dicato in subm manente
eadez qualitate ⁊ quātitate pro cui⁹ dif
finitionis declaratione.

Primo sciendū est q cōsoni
ter ad distinctionē con
uersionis in cōi pōt distīnri cōuersio sim
plex sic. Conuersio simplex ē duarū p
positionū categoricarū vtroq termino
p̄ticipantiū ordinē econuerso. similitū
q̄litarū ⁊ q̄titarū vnius ad alterā for
malis p̄na. Et per istā puerfionem con
uertūt duo genera pponū. ¶ Primum
vltis negatiua q conuertitur in vltē ne
gatiua: vt nullus aīal ē albū nullū albu
est aīal. p̄ q illa p̄na ē bona i qua ex op
posito consequētis i fertur oppositū an
tecedētis: s; ista ē hīnōl: quia ex ista: qd
dam albus ē aīal q ē oppositū p̄tis i
fertur ista quoddam aīal ē albū que est
oppositū aītis. ¶ Probat̄ ē sic q sillo
gismū expositiōnū: q; si ista sit vā quod
dam albū ē aīal: que ē contradictio: la cō

uertētis vel cōsequentis tunc erit aliqd
vnū ⁊ idem quod erit album ⁊ animal
signet illud ⁊ sit sor. ⁊ tunc arguat: sor.
ē alb⁹ sor. ē aīal. ergo quoddam animal
ē albū: ⁊ ista quoddam aīal ē albus con
tradicit isti nullū aīal ē albuꝝ que erat an
tecedens p̄ime consequētie. ¶ Scdm
genus pponū qd per istam cōuerti
onem conuertitur ē p̄ticulāris affirma
tiua q conuertit̄ per p̄ticulārē affirma
tiua: vt qdam homo est animal. ergo
quoddam aīal ē homo: p̄ q; ex opposi
to p̄tis i fert̄ oppositū aītis: oppositū
consequētis ē istud nullū aīal ē homo
ad quā sequitur oppositū antecedētis. s.
ista nullus homo ē animal per conuerti
onem simplicem vniuersalis negatiue iā
probatam. Et debent ista intelligi de p
positionib⁹ vniuersalib⁹ negatiuis ⁊ p̄ti
cularibus affirmatiuis de p̄dicatis cō
munibus: quia ille q sunt de p̄dicatis
simplicibus: vt iste nullus asin⁹ est sor.
quidam homo ē sor. non conuertit̄ sim
pliciter in terminis: sed conuersione per
accidens. v; ista nullus asinus est sor. in
istam sor. non est asin⁹. Et ista quidam
homo est sor. in istam sor. ē homo. Ex
quo loquit̄ p̄mo q vltis negatiua ē cō
uertibilis simplr. Secundo sequitur
q propositio vniuersalis negatiua cuius
p̄dicatū est terminus communis si
ue sit de modo loquendi consueto siue
de modo loquendi inconsumo pōt con
uerti simpliciter i terminis: sicut ista oīs
sol planeta non est: que ē de modo lo
quendi inconsumo: sic potest cōuerti oīs
planeta sol non est: ⁊ vtrāq illarū est
falsa quāuis aliqui dicunt oppositū. Si
militer dicendū est de propositiōe p̄ti
culari affirmatiua cuius p̄dicatū ē
terminus singularis: videlicet q ipa nō
potest conuerti simpliciter in terminis:
sed solum per accidens. in singularē: vt
ista quidam homo est sor. sic potest con
uerti: sor. est homo. Sed p̄ticulāris
affirmatiua de p̄dicato cōi pueribilis

est simplr in terminis sine sit de ino lo/
quendi consuetudo sine inconusuetudo. Et ex
quo sequit q ista ppō qdam planeta ē
ois sol ⁊ qlibet talis d3 conuertit simplr
sic v3 ois sol ē planeta ⁊ sic de alijs ⁊c.

Secundo sciendū est q pro
conuersione sim

plici ⁊ p alijs ponuntur duo notabilia.

Primo q in conuersionib⁹ non ē in/
conueniens mutare accitla grāmatica/
lia. s. gen⁹ numer⁹ persona substantiu⁹
in adiectiuū. Unde ista ē bona cōuersio
quidā homo ē aīal. ergo quoddāz aīal ē
homo: ⁊ tamē ibi mutat gen⁹ signi par/
ticularis. Sīlīr ibi ē bona conuersione ho/
mo non ē lapides: ergo lapides non sūt
homo ⁊ tamē ibi mutat verbū singula/
ris numeri in verbū pluralis numeri.

Sīlīr ē ibi bona conuersione: homo ē ego
ergo ego sum homo: ⁊ tñ ibi mutatur
verbū secūde persone in verbū prime
Sīlīr ibi ē bona conuersione: homo est al/
bus ergo albus ē homo. ⁊ tñ ibi mutat
adiectiuū in substantiuū ⁊ sic de alijs.

Secūdo notabile duplīr est conuersione
s. directa in qua de preciso p̄dicato fit p̄/
cissum subm ⁊ econtra nihil addendo vl/
remouendo qd sit de integritate extrēo/
rū conuertentis sūt conuerse: vt homo ē
aīal: aīal est homo. **Secūda** ē conuersione
reductiua in qua aliqd addit vel remo/
uetur qd ē de integritate extremorū cō/
uertentis aut conuerse: vt ista: nullus ho/
mo ē mulier. ergo nulla mulier ē aliqz
homo: nullū mortuū ē homo. ergo ni/
hil qd ē homo ē mortuū ibi in secūda
ppōne aliqd addit qd ē pars extrēi qd
non erat in prima. **Ex** quo sequit q
multe sūt ppōnes q non possūt debite
conuertit conuersione directa sicut iste ani/
mal ē pictū: homo ē pict⁹: nullū pictū
ē homo. **Prima** enī debet sic conuertit
aīal ē pictū. ergo pictū ē aīal pictū: ⁊ ista
hō ē pict⁹: sic conuertit pictū ē homo pi/
ctus. Sīlīr ista: nullū pictū ē homo sic d

bet conuertit. Nihil qd ē homo ē aliqd
pictū: ⁊ sic de multis alijs. **Secūdo**
sequit secūdū aliquos q ista ppō. a. ē ri/
sibile non pōt conuertit conuersione di/
recta posito casu q li. a. a parte subiecti
significet hoīem: ⁊ a parte p̄dicati signi/
ficet asinū: qz tūc aīal ēēt verū ⁊ conse/
quens falsum. Sed d3 conuertit conuer/
sione reductiua. sic ergo risibile ē homo
ponendo a pte p̄dicati loco d. a. illud qd
ipm. a. significabat a parte subiecti. Vel
posset dici q stante casu talis ppō non
posset conuertit: qz non manet eadem si
gnificatio terminū nec per consequens
idem terminus quod est contra rationē
conuersionis.

Tertio sciendū ē q ad debite cō/
uertendū ppōsitiones d

terminis ampliatiuis supponūt aliqua
ex paruis logicalib⁹. **Primo** q verbus
vel participiis p̄teriti t̄pis positi a pte
p̄dicati ampliat suū su hm non aliūde re/
strictū ad supponendū p illo quod ē vl/
fuit. **Ex** quo sequit q ista ē vera: qdāz
homo ē mortu⁹: ⁊ sīlīr ista: qdam virgo
fuit meretrix qz est sensus virgo que est
vel fuit: fuit meretrix: ⁊ hoc est verum.

Secundo supponitur qd verbus fu/
turi temporis vel participiū futuri tēpo/
ris positum a parte p̄dicati ampliat sub/
iectum non aliūde restrictum ad sup/
ponendum p eo quod est vel erit. **Ex**
quo sequit q iste sunt vere. quidam ho/
mo est generāduz: cecum erit videns.
Ad eretrix erit virgo. senex erit puer.

Tertio supponitur q nomina verba
lia terminata in bilis vel in tius āpliant
terminum precedentem ad supponen/
dum p illo quod est vel pōt esse. vt sor.
ē amabilis: antixps ē odibilis. **Quar**
to supponitur q hoc nomen p̄i ampliat
at terminū p̄cedentem ad supponendū
p illo quod est vel erit. ⁊ istud nomē
posterī⁹ opposito modo ampliat. **Ex**
quo sequit q ista est vera. Adam est

Sup libro perihementas

prior: antipho. **C**lids suppositis ponit
tale dictum qd propositiones de terminis
ampliatas sunt eodem modo conuer-
tende et per easdem regulas sicut ille d
terminis non ampliatis: dummodo te-
neantur eque ample in conuertente si-
cut in conuersa. Ex quo sequitur p:io
q istae propositiones debent sic conuer-
ti: nulla meretrix erit virgo. ergo nulla
virgo erit meretrix. Nullus senex erit
puer ergo nullus puer erit senex: nullu
cecum erit videns. ergo nullum videns
erit cecum. Nulla virgo fuit meretrix
ergo nulla meretrix fuit virgo. et i om-
nibus istis sicut antecedens est falsum:
ita et consequens. Secundo sequitur q
iste sunt sic conuertende. quedam virgo
erit meretrix. ergo quedam meretrix
erit virgo: quidam puer erit senex. ergo
quidam senex erit puer: quedam mere-
trix fuit virgo. ergo quedam virgo fuit
meretrix: et in omnibus istis sicut ante-
cedens est verum ita et consequens. ter-
tio sequitur q istae sunt sic conuertende
quidam homo est mortuus. ergo quod-
dam mortuum est vel fuit homo qui-
dam homo erit generandus. ergo qd-
dam generandus est vel erit ho. **Q**uar-
to sequitur q ille sunt sic conuertende.
Adam est amabilis. ergo amabile est vel
potest esse adam. Antichristus est odibi-
lis ergo odibile est vel potest esse Anti-
christus sic q ly pot ampliat ad presen-
tia preterita et futura sicut patebit i mo-
dalibus. **Q**uinto sequitur q istae de-
bent sic conuertere Cesar est prior: Antichri-
sto ergo quod est prius antichristo est vel
fuit Cesar. et similiter ista. Antichristus est
posterior: Cesare. ergo quod est posteri-
us cesare est vel erit antichristus et sic d
multis alijs talibus propositionibus.
Ex his patet q licet non valeat con-
sequentia a magis amplo ad minus am-
plum sine distributione magis ampli. ta-
men bene e contra minus amplo ad ma-

gis amplu sine distributione magis am-
pli. Et licet non sequitur: quidam homo
est mortuus. ergo quoddam mortuus
est homo tñ bene e contra. quia tñ ar-
guitur ac si argueretur a superiori ad in-
ferius: vel e contra ab inferiori ad superi-
us: patet etiam quia licet a minus am-
plo ad magis amplum non valeat con-
sequentia cum distributione magis am-
pli. tamen e contra bene valet cōsequen-
tia a magis amplo ad minus amplum
cum distributione magis ampli. Et licet
non sequitur nullam mortuum est ho-
mo. ergo nullus homo est mortuus ta-
men bene e contra nullus homo est mor-
tuus. ergo nullum mortuum est ho.

Contra dicta arguitur primo
sic. iste sunt vniuersa-
les negatiue: nullus homo est animal:
nullus homo est nullum animal: et ta-
men non possunt conuertere simpliciter.
Secundo arguitur sic iste sunt vniuer-
sales negatiue nullu vas est i vno. Nullus
murus est in lapide: et tamen non pos-
sunt conuertere simpliciter quia tunc ante-
cedens esset verum et consequens falsu
iste enim sunt falsae. Nullum vinum est
in vase. nullus lapis est in muro. ergo etc.
Tertio arguitur sic ista est particula-
ris affirmatiua aliqua mulier est homo
et tamen non potest conuertere simplici-
ter: quia vel conuerteretur in istam: ali-
quis homo est mulier. vel in istam: ali-
qua homo est mulier. sed hoc non quia
iste terminus homo in prima non restri-
gitur ad standus pro maribus tantum
aut pro femellis tantum sicut restringi-
tur i pdictis duabus conuertētib⁹.

Ad rationes ante opposi-
tum. Ad p-
mam dicitur q prima illarum duarum
debet sic conuertere: nullus homo om-
ne animal. ergo nihil quod est omne
animal est homo. Sed secunda dicitur sic
conuertere. ista. Nullus homo est nullus

Tractatus

Primus

animal. ergo nihil quod est nullū aīal est homo: et sic de alijs. Ad secundam dicē q̄ ista nullūm vas ē in vino debet sic cōnerti. Nullū ens in vino est vas. Similiter ista. Nullus murus est in lapide. ergo nullus ens in lapide est murus: et sic de similibus. Ad tertiam dicē q̄ illa ppositio aliqua mulier est homo d̄ sic cōnerti. ergo homo est mulier: vel sic ergo aliquis vel aliqua homo est mulier et sic de similibus.

Conuersio per accidens ē quando de predicato sit subiectum et de subiecto predicatum manente eadē qualitate sed mutata quātitate: et sic cōuertitur vniuersalis affirmatiua in particularem affirmatiua: vt oīs hō est aīal: quoddā aīal est homo. Et vniuersalis negatiua in particularem negatiua: vt nullus homo ē asinus: qudā asinus ē homo.

In ista parte determinat auctor d̄ cōuersione per accidens que iō dicit per accidens: q̄ ipsa h̄z fieri mutādo accēs ppositionis. i. quātitatem: vel q̄ per ipsā conuertit̄ līs per aliud. i. per particularem que ex ea inferitur. Ex quo sequit̄ q̄ v̄līs negatiua non pprie conuertitur per accidens in particularem negatiua: et inferat eam. ideo Arist. nullam de ea fecit mentionem primo p̄o: et vt dicit̄ textu s conuersio per accidens est facit̄ de subiecto p̄dicatum et econuerso manente eadem qualitate: sed mutata quantitate pro quo.

Primo sciendū est q̄ conformiter ad precedētia pōt sic diffiniri. Conuersio per accidens ē duarum ppositionum categoricarū vtroq̄ termino participantū ordine econuerso

silium qualitātū et dissimiliū quātitatū. vnus ad alterā formalis consequentiā. Et per eam conuertit̄ duo genera ppositionū. i. vniuersalis affirmatiua in particularem affirmatiua: vt oīs homo est animal. ergo quoddam animal est hō. p̄ quia ad istam: omnis homo ē aīal sequitur ista. qdā homo ē aīal per legē subalternarū. Et ad istam qdā homo est animal sequitur ista quoddā animal ē homo per conuersionem simplicē p̄batam. ergo a p̄mo ad vltimū ad istam oīs homo est animal sequitur ista quoddam animal est homo. Et ista probatio t̄z in virtute illius regule consequentiā: sed q̄qd sequitur ad consequēs bone consequentie sequit̄ ad eius antecedēs. Posset etiam p̄bari dicta cōuersio per illam regulam. Oīs illa consequentiā est bona in qua ex opposito cōsequētis inferitur oppositum antecedētis. Oppositus consequētis est istud. Nullū animal est homo ad quā sequitur per conuersionem simplicem. nullus homo est aīal q̄ ē oppositū antecedētis. **Secundū** genus p̄ponum est v̄līs negatiua que conuertitur in particularem negatiua. vt nullus lapis est animal. ergo quoddam animal nō ē lapis. p̄ q̄ ex opposito p̄ntis qd ē istud: omne aīal ē lapis inferit̄ oppositū ant̄is. i. quidā lapis est aīal per cōuersionem per accidens v̄līs affirmatiue p̄batam. **Notest** ēt probari per consequentiā de p̄mo ad vltimū. quia ad istam nullus lapis est aīal sequitur per cōuersionem simplicē. nullū aīal est lapis ad quam sequitur ista: quoddam animal nō ē lapis p̄ legē subalternarū. ergo de primo ad vltimum: ad istam nullus lapis est animal sequitur ista quoddā animal non est lapis. Et sunt ista intelligenda de p̄ponibus v̄līs de p̄dicatis cōb̄is quia p̄pones v̄līs de p̄dicatis singularibus non conuertuntur in particulares: s̄ i singlāres. vt ista nullus asinus ē sor. p̄uertit̄ p̄ accēs sic sor. nō ē asinus.

Super libro Perihermenias

Secundo

sciendum est: qd p
maiori notitia pro
ponum convertibilis supponuntur duo.
Primo qd in propoñibus i quibus sub
iectum est terminus pñm cathegoreu
maticus et pñm sincathegorematicus
talis terminus debet añ conuersione illi
us propoñis resoluti in sincathegorema
ticum in cathegorematicu inclusum
in eo: que resolutione facta pñt faciliter
conuerti: vt ista nemo currit: debet pri
mo sic resoluti: nullus homo currit: quo
facto sic conuertat nullus currens est hō:
Et ista nihil et chymera sunt fratres de
bet sic resoluti: nullam ens: et chymera
sunt fratres: que sic conuertitur simpli
ter nulli fratres sunt ens et chymera:
et sic de alijs. Similiter ista propo. a. est
.b. posito casu qd a. a pte subiecti valeat
tantus sicut hoc complexum ois hō dñ sic
resoluti. Primo ois hō est .b. que sic co
uertit: quodam .b. est hō: et sic de alijs.
Secundo supponitur qd ad conuertēdū
propoñes de verbis ipsonalibus. s. libz
opz primo resoluat verbum ipsonale i
verbum personale: et suum suppositum:
et postea possunt conuerti: sicut ille dñ ver
bis personalibus: vt ista tedit animaz
meaz vite mee: debet sic resoluti: anima
mea est habens tedium de vita mea: q
sic conuertitur: habens tedium de vita
mea est anima mea. Similiter ista: me
penitet fecisse, hominem: sic resolutur:
ego sum quem penitet fecisse hominez:
que sic conuertitur: quem pñnet fecisse
hominem est ego: Similiter ista: placet
isti iura tueri sic resolutur: iste est cui pla
cet iura tueri: que sic conuertitur: cui pla
cet iura tueri est iste: Similiter ista: mea
interest disputare sic resolutur: cuius in
terest disputare ego sum: que sic con
uertitur cuius interest disputare est ego
et sic de alijs.

Tertio

sciendum est: qd solet co
muniter queri de con
uersione istarum propositionum: si sic

et rome venditur piper: A scribendum
requiritur penna: Semper fuit homo:
domus comburitur ignis extinguitur:
sor. amatur: Et similiter solet qñ de con
uersione propositionu exponibiliu cuius
modi sunt iste: tñ animal est homo: om
nis homo preter sor. currit: infinita sunt
finita et sic de alijs. Ad istas ppositiōes
dicendum est: primo ad pñmas tenendo
qd ista dictio piper qñ precedit copulatū
supponit determinate: vñ discrete: et qñ
do sequit copulatū supponit cōfuse tñ:
tunc debet sic conuerti hic et rome vendit
piper: ergo hic et rome qd venditur est
piper. Sed tenendo qd ista dictio piper si
ne precedat copulatū sine sequat semp
supponit eodez mō: facile ē eaz puertere
re secundū regulas dictas: Et sñr dicen
duz est dñ istis bis audiui missas: bis co
medi panē: et sic dñ alijs. De scda dñ qd
si pñpō vñ postpositio istius termini pñna i
ordie ad hoc verbū requirit mutet sup
positionē: tñ opz mutare hoc vñbz re
quirat in hoc verbuz cōcurrat: et tunc sic
conuertit ad scribendū requirit penna:
ergo qd cōcurrat ad scribendū est pñna
De tertia dñ qd dñ pñ sic resoluti i quoli
bet tpe fuit hō: qñ sic conuertit: qd fuit in
aliquo tpe ē vñ fuit hō. Quarta dñ sic co
uertit dom⁹ comburit: ergo qd comburitur
est vñ fuit dom⁹. Siñ ista ignis extinguit
ergo qd extinguit est vel fuit ignis. Si
militer ista sor. amat: ergo qd amat est
vñ pñt esse sor. De pñpñb⁹ aut exponi
bilib⁹ quō sunt pñtēde patebit i pñs
logicalib⁹ in tractatu exponibiliz.

Contra

predicta arguit primo
ista pñpō est vñuersalis
affirmatiua. ois hō est ois hō. et tñ non
potest conuerti p accidens: sed simplr
in istam omnis homo est omnis homo
ergo contra ea que dicta sunt. Secū
do arguitur sic: particularis negatiua nō
potest conuerti in terminis: ergo sua vñ
uersalis negatiua nō pñt pñtēde p accidēs:
tenet pñna: qñ vñs affirmatiua dñ pñtēde
d

p accidens eo q: sua particularis cōuertit
in particulare. Tercio arguit sic: ista
est vniuersalis negatiua: Nullus hō est
homo: et tñ non videt quomodo possit
conuerſi. q: non mutaretur subiectum
in predicatum: nec eſt g^o rē.

Ad rationes

ate opposita
ad p^{ma} d^r
q illa propō omnis hō est ois homo p^t
bene conuerſi p accidens in istaz: q est
omnis homo est homo. Ad secundaz
dicat: q bene verum est: q v^lis negati-
ua non pprie cōuertit in particularem
negatiuam: sed bene concedit in cā con-
uerſi capiendo conuerſionē large p qua
cunq illatione in terminis transpositis:
modo vniuersalis negatiua bene infert
particulare negatiuaz de terminis trans-
positis. Ad tertiā d^r: q licet nō possit
conuerſi puerſiōe manifesta realit: tñ p^t
puerſi sic qubz alia v^lis negatiua.

Cōuerſio per cōtrapōnem
est quādo de subiecto fit pre-
dicatum: et de predicato sub-
iectum manente eadē qualita-
te et quantitate: sed terminis
finitis i terminos infinitos mu-
tatis. Et hoc modo conuerſi
vniuersalis affirmatiua in se et
particularis negatiua in se: vt
ois homo est aial: omne non
aial est nō homo: et quidā hō
nō est lapis: quidam nō lapis
nō est nō homo. vnde verſus:
Seci simpliciter cōuertit: eua
per acci. Alſto per cōtra: sic fit
cōuerſio tota. aſſerit. a. negat
e: sunt vniuersaliter ābe. aſſe-
rit. i. negat. o. pticulariter am-
bo. Et notādum q illud signū

quod est i subiecto propositio-
nis que debet cōuerſi qd cūq
sit illud debz poni ſupra totū
predicatum: et reducere ipſum
ad subiectum: preterea eadez
est cōuerſio et indefinita et ſin-
gularis et particularis.

In ista pte determinat auctor de con-
uerſione per p^opositionē: que ideo dicit
per cōtrapositionē quasi per cōtradictā
pōnez terminoz: in ista. n. mutantur ter-
mini finiti in terminos infinitos. Et eaz
diffinit auctor in textu. Conuerſio per
p^opositionē est mutatio predicati i sub-
iectum et cōuerſo manente eadem qualitate: et
quantitate ſz mutatis terminis finitis in
terminos infinitos.

Primo sciendū est q puerſio
per p^opositionē p^osimilr
pōteſt diffiniri ſicut pcedentes. Et est
duarū propositionū categoricarū ſic
participantiū vtroq termino ſaltez ſim-
p^oncipaliorē partes ordine cōuerſo vni-
ad alteraz formalis p^oia. Dicitur notāre
participantiū vtroq termino ſaltez ſe-
cundū p^oncipaliorē ptes: q: in conuer-
ſione non ſunt p^ociſe idem termini q
p^oius erant in conuerſa: q: in cōuertēte
ſunt termini infiniti q non ſunt idēz ter-
mini ſecundū ſe totos: ſunt ſim partes
p^oncipaliorē terminoz infinitoz: et hoc
ſufficit: et ſecundū hanc puerſionem cō-
uertunt duo genera p^opositionū: p^o v-
niūz est vniuersalis affirmatiua que con-
uertit in v^lez affirmatiuā: vt iſta ois hō
est aial ſic conuertit: ergo oē non animat
est nō hō. p^o ga ad iſtaz ois homo est
animal: ſequit iſta ois hō non est nō ani-
mal p locū a contradicto: ſia: q: de quo-
cunq affirmat vniūz p^odicto: de eodē
vere negat et reliquū. Et ad iſtā ois hō
nō est nō aial ſequit iſta omne nō aial
est hō p cōuerſionē ſimplicez v^lis nega-
tiue. Et ad iſtaz: oē nō aial est hō ſequit

Super libro Perhermenias

ista o2 non animal est non hō per locū a
contradictio: ijs: q: homo et nō hō p̄dī-
cunt ergo a primo ad vltimū bñ sequit̄
omnis homo est animal: ergo omne nō
animal est non hō. ¶ Potest etiā sic pro-
bari q: sicut animal est superius ad ho-
minem: ita nō homo est superius ad nō
animal: q: negatio addita superiori: et in-
feriori facit de superiori inferius et d in-
feriori superius. ergo sicut animal veri-
ficatur vlt̄er et affirmatiue de homine:
ita etiā non homo verificabitur vlt̄er:
et affirmatiue de non animal. Secun-
dū genus est: p̄ticularis negatiua que
conuertit̄ in particularem negatiuā in-
tatis etiā terminis finitis in terminos
infinitos: vt bene sequitur quidā homo
non est lapis: ergo quidā non lapis nō
est non homo. ¶ Patet quia bñ sequit̄:
quidā hō non est lapis. ergo quidā hō
est non lapis per locū a cōtradictio: ijs:
q: lapis et nō lapis p̄dicunt. Et vltra q:
dam homo est nō lapis: ergo quidā nō
lapis est homo per conuersionez simpli-
cem p̄ticularis affirmatiue: et vltra q:
dam non lapis est homo: ergo quidā
non lapis non est non hō p̄ locū a cōtra-
dictio: ijs: ergo a primo ad vltimū bñ
sequitur quidā hō non est lapis: ergo
quidā nō lapis nō est non hō: et sic p̄ticularis
negatiua bene p̄uertitur p̄ p̄positionez.

Secundo sciendū est: q: pro
maiori intellectu pre-
dictorū pōt auctor: duos versus: et duo
notabilia: versus sunt isti. Simpliciter
feci conuertitur Eua per acci. Asto per
contra sic fit conuersio tota. In quib⁹ po-
nuntur tres distinctiones quaz vna de-
seruit conuersioni simplici. s. ista dictio
feci in qua ponunt̄ due vocales. s. e. per
quaz intelligit̄ vniuersalis negatiua et. s.
per quam intelligitur p̄ticularis affir-
mativa que cōuertunt̄ simpliciter. Alia
dictio ponit̄ pro conuersione p̄ accidēs
scilicet ena per quaz intelligitur vniuer-
salis negatiua et vniuersalis affirmatiua

que p̄uertunt̄ per accidēs: Alia dictio
ponitur pro p̄uersione per p̄positionez
scilicet asto per quā intelligunt̄ vltis affir-
mativa: et p̄ticularis negatiua: que cō-
uertuntur per p̄positionem: quolibz. n.
vocalis illaz dictio nō denotat suū spe-
ciale genus p̄positionū vt patet p̄ hos
versus. Asserit a: negat e: s. vniuersali-
ter ambe. Asserit i. negat o: sed p̄ticu-
larit̄ ambo. ¶ Primum notabile est istud
q: signum positū a parte subiecti pro-
positionis q: debet p̄uerti d3 pōt supra
predicatu: et totum illud reduci ad sub-
iectum. qd̄ est sic intelligendū. Quādo-
cūq; in aliqua propōe cōuertibili poni-
tur signum vniuersale vlt̄ p̄ticularē a par-
te subiecti non tanq; pars sed tanq; de-
terminatio totalis subiecti: illud signum
vel aliud qd̄ potest ex eo inferri debet
poni ad predicatu: qd̄ facta conuersione
efficitur subiectu: p̄uertētis: et hoc si pre-
dicatu: cōuerse sit terminus cui possit
fieri additio signi qd̄ dicitur: ideo q: qd̄
predicatu: est terminus singularis: tūc
non est necesse q: signum subiecti cōuer-
se ponatur ad predicatum qd̄ est suble-
ctum conuertentis. Secundū notabile
est. q: eadē ē p̄uersio p̄ticularis indefinite
et singularis qd̄ d3 intelligi nō qd̄ d3 sin-
gulari negatiua: q: ipsa pōt p̄uerti sim-
pliciter: vlt̄ p̄ accidēs nō aut̄ p̄ticularis vel
indefinita negatiua: q: argueret̄ a nō di-
stributo ad distributū ex pte sub̄i p̄uerse
qd̄ nō distribuit̄ i p̄uerse distribueret̄ tñ
i p̄uertēte. S3 d3 p̄dictū notabile itelligi
d3 singulari affirmatiua q: ei⁹ et p̄ticularis: vlt̄
indefinite affirmatiue ē eadē ecōuersio. Et
adhuc nō est vniuersalit̄ vez: d3 singulari
affirmatiua: p̄ cui⁹ intellectu videndū ē
quod pōt p̄uerti singularis pro quo.

Tertio sciendū q: p̄ p̄uersione
singularis affirmatiue po-
nuntur tres propōnes. Prima est ista
Eadem est p̄uersio singularis affirmati-
ue de predicato singulari sicut indefini-
te et p̄ticularis affirmatiue d3 p̄dicato cō-
d 2

Tractatus

Primus

munī patet q: sicut p̄icularis affirmatiua vel indefinita affirmatiua de predicato communi conuertuntur simpliciter in terminis ita et singularis affirmatiua de predicato singulari. vt *Aldarcus est Tullius: ergo Tullius est marcus.* Secunda propositio: eadem est conuersio singularis affirmatiue de predicato communi sicut particularis vel indefinite affirmatiue de predicato singulari patet q: sicut particularis vel indefinita affirmatiua de predicato singulari conuertitur per accidens: ita etiam singularis affirmatiua de predicato communi conuertitur per accidens in particularem vel indefinitam: vt *for. est homo. ergo homo est fortes.*

Tertia propositio: non eadem est conuersio singularis affirmatiue de predicato communi sicut particularis vel indefinite affirmatiue de predicato communi: patet q: particularis vel indefinita affirmatiua predicato communi conuertuntur simpliciter in terminis: sed singularis affirmatiua de predicato communi conuertitur per accidens vt patuit. Sed pro conuersione singularis negative ponuntur tres propositiones. Prima singularis negativa de predicato communi conuertitur per accidens in particularem vel indefinitam negatiuam vt *universalem negatiuam: vt bene sequit. for. non est asinus: ergo asinus non est for. vel nullus asinus est for.* Secunda propositio singularis negativa de predicato simplici conuertitur simpliciter in singularem negatiuam vt *for. non est plato: ergo plato non est for.* Ex quo sequitur tertia propositio q: non est eadem conuersio singularis negative sicut particularis vel indefinite negative. Ex quo patet q: non semper eodem modo sunt conuertende particularis indefinita et singularis nec semper eadem conuersione vt patuit. Nec hoc voluit dicere auctor in textu. quia si facit notabile suum universale ideo ad verificandum eam sufficit aliquam singularem conuertit eodem modo: sicut par-

ticularem vel indefinitam. Non est etiam vniuersaliter verum de particulari et indefinita: q: semper eodem modo conuertuntur: dabitur enim aliqua indefinita puta ista tantum animal est homo. que conuertitur per accidens in ista. Omnis homo est animal. et ista particularis affirmatiua non potest conuertitur per accidens in vniuersalem.

Contra dicta arguitur p^o sic. in omni conuersione debet fieri de predicato subiectus et econtra: sicut in conuersione per propositionem non fit de subiecto predicatum nec econtra: sicut mutatur terminus finiti in terminos infinitos. Arguitur 2° sic ista est vniuersalis affirmatiua omnis homo est. Sicut ista est particularis negativa quidam chimera non est homo: et ista non possit conuertitur per propositionem: quia ex vobis sequitur falsum: ista. n. e. va: omnis homo est: et ista est falsa: omne non existens est non homo quod sua puer tens. Sicut ista est vera quidam chimera non est homo. et ista est falsa quidam non homo non est non chimera quia sua contradictoria. s. ista omnis non homo est non chimera est vera ergo et c. Tercio arguitur sic: illa consequentia non valet in qua arguitur a non distributo ad distributum. sed quando particularis negativa conuertitur per contrapositionem arguitur a non distributo ad distributum ex parte subiecti. prime quia quod non distribuitur in prima distribuitur tamen in secunda et c.

Ad rationes ad primam dicitur q: in conuersione per contrapositionem mutantur termini finiti in terminos infinitos et ad saluandum identitatem terminorum sufficit q: termini finiti qui sunt in prima sint infiniti in secunda. et hoc non maneat aut idem precise termini in conuertente sicut in conuersa manent tamen idem quantum ad principalitatem partem termini infiniti qui est terminus finitus. Et ad secundam dicitur q: predicte conuersiones sunt bone. quia in eis tam puer tens quam conuersa sunt vere: ista enim est vera omne non existens est non homo.

Super libro Perihermenias

q: infert istam omne non existens non ē
homo q̄ est vera. Sill' ista est vera: qui
dam non hō non est nō chymera: ⁊ sua
contradictoria est falsa. f. ista oīs non hō
est non chymera. Ad tertiā dī: q̄ non
est incōueniens arguere a nō distributo
ad distributū dūm mō non sit ex parte
eiusdē termini p̄esse: mō in p̄uersione
particularis negatine si est idēz termin⁹
p̄cise non distributus in p̄ima: qui po
stea distribuit in secunda: q̄ terminus si
nit⁹: ⁊ termin⁹ infinit⁹ sunt ali⁹ ⁊ alius.

Propositō hypothe
tica est illa que habz
duas propositiōes
cathgoricas coniū
ctas tanq̄ p̄cīpales partes
sui: vt si homo currit hō mo
uet. Et dicit hypothetica ab
ipso quod est sub: ⁊ thesis q̄
est positio: q̄si suppositio: quia
in ea vna pars supponitur al
teri. Propositionum hypo
theticarum tres sunt species
scilicet cōditionalis: copula
tiua: ⁊ disiunctiua.

Conditionalis est illa in q̄
coniunguntur due cathgori
ce per hanc coniunctiōem si:
vt si homo currit homo mo
uetur: ⁊ cathgorica illa cui i
mediate adiungitur hec con
iunctio si dicitur antecedens:
reliqua vero cōsequens. Ad
veritatem conductionis exi
gitur q̄ antecedens nō possit

esse veruz sine consequēte: vt
si hō est aīal est: vnde omnis
conductionalis vera est neces
saria: ⁊ omnis conductionalis
falsa est impossibilis. Ad falsi
tatez eius sufficit q̄ ātecedēs
possit esse sine cōsequente: vt
si sor. est: albus est. Copulati
ua est illa in qua coniungunt
due propositiones cathego
rice per hanc coniunctionez
⁊: vel aliquā sibi similē: vt sor.
currit: ⁊ plato disputat. Ad
veritatem copulatiue exigīt
vtranqz partez esse veram: vt
hō est aīal: ⁊ deus est. Ad falsi
tatē eius sufficit alteraz p̄tem
esse falsaz: vt hō est aīal: ⁊ equ
us est lapis. Disiunctiua ē illa
ī qua cōiungunt due p̄pōnes
cathgorice p̄ hāc cōiunctio
nem vel: aut aliā sibi equiuale
tem vt sor. currit: vel plato di
sputat. Ad veritatē disiuncti
ue sufficit alteraz p̄tē esse verā
vt hō est aīal: vel equus ē asi
nus: ⁊ permittit q̄ vtraqz p̄s
eius sit vera: s; nō ita proprie:
vt hō est aīal: vel equus ē hin
nibilis. Ad falsitatē eius opz
vtranqz p̄tem eius esse falsaz:
vt homo est asinus: vel equ
us est lapis.

Prius deterioravit auctor: de
propositione categorica: et de
propositionibus et passionibus eius.
nunc in presenti capitulo deteriorat
de propositione hypothetica: quod ex
categoricis proponitur: et eas primo sic dis-
tinguit. Propositione hypothetica est illa que
habet duas categoricas ad minus sup-
ple tanquam partes principales iunctas per
aliquam conjunctionem: vel aliquid sibi egua-
les. Unde si in hypothetica possint esse plu-
res categorice quod dicitur in quolibet tamen hypo-
thetica dicitur esse ad minus due categorice:
cum hoc tamen fiat quod in ea possint esse plures pu-
ta tres aut quatuor. Dicitur autem hypothetica
ab ypos quod est sub et thesis pro quod si sub/
positiva locutio. una enim categorica po-
nitur subalterna. scilicet posterior: sub prima. Unde si
erit in propositione categorica subiectum et predicatum
tunc se habet ut materia propositio iposita per verbum
se habet ut forma: sic in hypothetica due ca-
thegorice se habent ut materia. Conclusio vero
vnicus et coniunctio una categorica cum alia
se habet ut forma. Ratione cuius hypothetica
dicitur una unitate coniunctionis coniunctis ipsas ca-
thegoricas quod sunt partes hypothetice per quod.
Primo sciendum est quod auctor: in te-
xtu dividit hypotheticam
in tres species: quod sunt propositiones copulativa
et disiunctiva. Ab alijs vero ponuntur alie
tres. scilicet categorice temporales et locales: sed de ipsis non se-
quitur auctor mentionem: quod reducuntur ad tres
primas. Unde propositiones copulativa est illa in qua coniunguntur
due categorice vel due orationes reducibi-
les ad categoricas per hanc coniunctionem si.
vel per aliquod sibi equalis. ut si homo currit homo
mouetur. Et si ista propositiones copulativa si homo currit
homo mouetur non habeat formaliter duas cathe-
goricas. sed tamen duas orationes reducibiles
ab categoricis. Unde quod propositiones copulativa est quodammodo
propositio. sed in ea est assertio et propositio. Assertio est illa propositio
cui immediate adiacet hoc coniunctio si. Alia vero
dicitur propositio. ut si asinus volaret asinus haberet alas.
Propositio dicitur assertio. et facta dicitur propositio. quod quidem propositio
non ponitur. verum nisi cum conditione: puta si

assertio sit verum. Et ad ipsam conditionalem re-
ducitur categorica: puta ista quod sol lucet dies est. in
categorica. propositio inter se ex assertio: et in ipsa ponitur
veritas propositio per veritatem assertio: et sicut dicitur in
de reali. Ad veritatem conditionalem requiritur quod
assertio non possit esse verum sine propositio: quod in ea dicitur
esse necessaria habitudo assertio ad propositio sic in quolibet
alia propositio bona: sed dicitur auctor: quod ois condi-
tionalis vera est necessaria et ois falsa est impossibilis.
Ex quo sequitur: quod conditionalis non dicitur vera
aut necessaria per veritatem aut necessitatem suam
propositio: sed tamen modo per necessitatem habitudinem assertio
ad propositio. Ad falsitatem eius sufficit: quod assertio
possit esse verum sine propositio. Cognoscitur autem eius
falsitas non quidem ex falsitate propositio suam: sed
quod non est necessaria habitudo assertio ad propositio. ista
non est vera et necessaria: si asinus volat ipse habet
alas: cuius tamen quilibet propositio est falsa: sed hoc est pro-
positio sine necessaria: unde propositio ad aliam: ista vero
est falsa: si homo currit homo est risibilis: quod si
utrumque propositio sit vera: tamen non est necessaria habitudo
assertio ad propositio. Ex quo sequitur primo quod a tota
conditionali a propositio assertio ad propositio propositio
habetur valet propositio: ut si homo currit homo mouetur:
sed homo currit ergo homo mouetur. Secundo se-
quitur: quod a propositio propositio ad propositio assertio non
valet propositio. non enim sequitur: si homo currit homo mo-
uetur: sed homo mouetur: ergo homo currit. Ter-
tio sequitur: quod a tota conditionali a destructio
ne propositio sequitur destructio assertio in bona
propositio: ut si sequitur: si homo currit ergo homo mo-
uetur: sed homo non mouetur ergo homo non currit.
Quarto sequitur quod a destructione assertio ad
destructionem propositio non valet propositio. unde non
sequitur: si homo currit homo mouetur: sed homo non
currit: ergo non mouetur. Ex hijs ergo patet
quod quadrupliter possumus arguere per con-
ditionalem duobus modis habetur. scilicet primo et secundo.
et duobus modis. scilicet primo et secundo.

Secundo sciendum est: quod co-
pulativa est illa in
qua coniunguntur due categorice vel plures
per hanc coniunctionem et: vel per aliquod sibi eg-
ualens. ut for. currit. et plato mouetur.
Notanter dicitur vel plures. quod propositio copu-

Super libro Perihermenias

latina pōt habere plures categoricas
q̄ duas: puta tres vel quatuor. Et ad
copulatiuam reducūtur temporal' & lo/
calis. vnde tpalis habet fieri per hoc ad
uerbium qñ. vt sor. currit quando Joā
nes disputat. cuius sensus est. sor. currit
in aliquo tēpore. & in eodem tpe Joan/
nes disputat. Sed localis habet fieri p
aduerbia loci. vt sor. currit vbi plato le/
git. cuius sensus est. sor. currit in aliquo
loco. & in eodez loco plato legit. & sic de
multis alijs que lz nō sint formaliter co/
pulative pñt tñ reduci ad copulatiuas si
cut pz de istis. sortes ē tantus quātus est
plato. sor. est talis q̄lis est plato. Ad ve
ritatē copulatiue utrāqz partes requiritur
esse veraz. vt hō est animal. & deus est.
Copulatiua. n. hz rationem totius inte/
gralis ad cuius pōnem sequitur positio
cuiuslibet partis principalis eius. vt do/
mus est. ergo paries est. ita ēt tota copu
latiua non potest esse vera. nisi quelibet
pars eius sit vera. Ad possibilitatē eius
requiritur q̄ quelibet pars sit possibilis
& q̄ vna sit compossibilis alteri. ratione
cuius ista non est possibilis. Omnis hō
currit & omne currens est asinus. qz licz
veraz sit possibilis. vna tamen non est
compossibil' alteri. Ad falsitatē eius suf
ficit vnā partez esse falsaz. sicut. n. ad de/
structionē totius integralis sufficit destru
ctio vnus partis principal'. ita ēt ad falsita
tez totius copulatiue sufficit falsitas vnus
partis. Sz ad impossibilitatez eius sufficit
vnā partem esse alteri incōpossibilem.
ista. n. copulatiua est impossibil'. sor. currit
& sor. nō currit. & tñ q̄libet pars eius seor
sum est possibilis. iō non dī impossibil' ex
pte partū. sz qz vna non est alteri cōpos
sibilis. Ex quo sequitur pñ. q̄ ad verita
tem totius copulatiue. ad veritatē cuius
libet partis seorsum bene valet pñ. vñ
bene sequitur ista copulatiua tota ē vera.
Omnis hō est animal & omnis equus ē
hynnibilis. ergo ois equus est hynnibi/
lis. Secdo sequitur. q̄ a falsitate alterius

ptis ad falsitatē totius copulatiue bñ va
let pñ. vt bene sequitur. ista est falsa hō
est asinus. ergo ista copulatiua ē falsa ho
mo est animal. & homo ē asinus. Ter
tio sequitur q̄ ad veritatem vnus partis
copulatiue ad veritatez totius non valet
consequentia. Quarto sequitur. q̄ a fal
sitate totius copulatiue ad falsitatē cuius/
libet ptis seorsum non valet pñ. Quin
to sequitur. q̄ a possibilitate totius copu
latiue sequitur possibilitas cuiuslibet partis.

Sexto sequitur. q̄ ab impossibilitate to
tius copulatiue nō sequitur impossibilitas
cuiuslibet partis sue. Septimo sequitur
q̄ ab impossibilitate vnus ptis sequitur im
possibilitas totius copulatiue. Octano
sequitur. q̄ ab impossibilitate partū sequitur
possibilitas totius copulatiue. Itā seq̄
q̄ a possibilitate ptū totū copulatiue nō
sequitur possibilitas totius copulatiue: ista
.n. est impossibilis. sor. mouet: & sortes nō
mouet: & tñ q̄libet eius ps ē possibilis.

Tertio sciendū est q̄ disunctiua
est illa in qua coniungū
tur due categorice. p hanc cōiunctionē
vel: vel per aliaz sibi equivalentē: vt sor.
currit vel plato disputat: ioannes scribit
aut ipse studet. Vnde pñctio disun/
ctiua hz duos actus. s. cōiungere & disun/
gere. coniungit. n. voces & pp hoc cōue
nit cum alijs coniunctionibus & disun/
git significata vocum: & per hoc differt ab
alijs. Ad veritatem disunctiue sufficit
alterā partem esse verā: disunctiua. n. se
hz ad modū totius vniuersalis qd pōni
tur ad positionē vnus suarum partū
subiectiuaz: vt ad positionē alal' sufficit
positio hominis vel asini. Ad falsitatez
vero disunctiue requiritur falsitas vtri/
usqz partis: patet quia ad veritatez eius
sufficit veritas vnus partis. igitur ad fal
sitatez eius requiritur falsitas vtriusqz
partis: pz pñ: qz nisi ambe sint false. ipa
non erit tota falsa: sed si vna sit vera: ipa
tota erit vera. Ad possibilitatē eius suffi
cit alterā ptez eē possibilez. Et ad impossi/
d 4

biliter requiritur q̄ quilibet p̄s eius sit impossibilis. Ad necessitatez disjunctive sufficit vnam partem esse neciam: vel q̄ vna pars disjunctive alteri p̄ti in veritate p̄rietur vel repugnet. ista. n. est necessaria: scilicet currit vel non currit: sed nulla pars eius sit necessaria. Et ad hoc q̄ disjunctiua sit contingens requiritur contingētia cuiuslibet partis et cōpossibilitas vnius cū altera: rōne cuius ista non est p̄tingens: equus currit: vel nullus equus currit. Ex quo sequitur p̄mo: q̄ a veritate toti⁹ disjunctive ad veritatē cuiuslibet partis non valet p̄sa. Secūdo sequitur q̄ a falsitate toti⁹ disjunctive ad falsitatē cuiuslibet partis bene valet p̄sa. Tercio sequitur: q̄ a veritate vnius p̄tis disjunctive ad veritatem toti⁹ bene valet p̄sa. Quarto sequitur: q̄ a falsitate vnius partis ad falsitatē toti⁹ non valet p̄sa. Si militer pōt dici de possibilitate et impossibilitate. Quinto sequitur: q̄ a necessitate toti⁹ disjunctive ad necessitatē partium non valet p̄sa. Sexto sequitur: q̄ a necessitate alterius p̄tis vel a repugnātia partium in veritate sequitur necessitas toti⁹ disjunctive. Septimo sequitur q̄ a contingentia cuiuslibet partis cū cōpossibilitate earūdem partium ad contingentiaz toti⁹ bene valet consequentia. et econtra a contingentia toti⁹ ad contingentia cuiuslibet partis valet p̄sequētia. Octavo sequitur q̄ a contingentia vnius partis ad contingentiam toti⁹ valet p̄sa. Nonno sequitur: q̄ a tota disjunctiua cui⁹ destructione vnius partis ad positionez alterius bene valet consequentia: ut bene sequitur tu curris: vlt⁹ disputas: sed tu non disputas: ergo tu curris: sed a tota disjunctiua a positione vnius p̄tis ad negationem alterius non valet consequentia. Non enim sequitur: tu scribis vel tu legis: sed tu scribis: ergo tu legis. Et si q̄ratur de qualitate et quantitate oppositio ne et cōuersione hypotheticarū dicitur p̄mo de qualitate: q̄ qualitas i hypothe

tica attribuenda est ex parte coniunctio nis: que ē forma i hypotheticis. ita q̄ si illa coniunctio fuerit negata per negationem latam ad eā: tunc illa erit negatiua. si vero non fuerit negata tunc erit affirmatiua. De quantitate dī q̄ eis non cōuenit quantitas: q̄ cōuenit propōni per subiectū: quod est pars principalis propositionis cuius modi nō est in hypotheticis. De oppositione dī q̄ eis nulla cōuenit oppositio nisi contradictio: que sit in omnibus hypotheticis p̄ponēdo toti⁹ propositioni negationem. Addendo tamen q̄ disjunctiua et copulatiua de partibus contradicentibus contradicunt: ut iste contradicunt: omnis homo currit: et quidam homo non currit: nullus homo currit vel quidam hō currit. De cōuersione dī q̄ eis non cōuenit cōuersio: quia cōuersio est passio solum propositionum categoricarum.

Contra dicta arguitur p̄mo sic: quod non est propositio vna nō est propositio: sed propositio hypothetica nō est propō vna: ergo nō est propō. Secūdo arguitur sic: in ista propositione. Si veneris ad me et abo et bi equum. Similiter i ista: si facultas affuerit ego studebo: cōiunguntur due categorice per hanc coniunctionē si: tamē ipsa non est cōditionalis: cui⁹ antecedēs possit esse vtrūq̄ consequente existente falso: ergo contra diffinitionem et legē conditionalis. Tercio arguitur sic in ista propositione: non hō est animal: et hō non ē asinus coniunguntur due categorice per hanc conjunctionem et: et tñ ipsa non est copulatiua cum ipsa sit vera: igitur et c. Itē ista est disjunctiua: scilicet: vel plato currit. et tamen in ea non iungūtur due categorice per hanc coniunctionē vel: ergo contra diffinitionem disjunctive.

Ad rationes dicit ad p̄mam: q̄ i hypothetica nō sit simpliciter vna: est tñ vna coniunctio. Ad scđam dī q̄ ista

Super libro Perihermeneas

conunctio si p̄t capi dupliciter: vno modo pur̄ conditionaliter: & sic capit in p̄dictis prop̄nibus: & tunc non facit pro-
p̄rie prop̄nem conditionalem de qua hic loquitur auctor q̄ est bona p̄na. Alio^o capit ita p̄iunctio si illatue: & ē nō pur̄ cōditionalr: & sic facit p̄prie p̄ditionales: cuius modi nō accipit in p̄dictis p̄p̄nibus. Ad tertiā d̄r q̄ illa q̄ dicta sunt de copulatiua h̄nt v̄x de copulatiua affirmatiua & nō negatiua: mō p̄p̄o assūpta nō est affirmatiua: s̄ negatiua: & b̄ si illa negatio nō teneat negāter. Et s̄l̄r d̄d̄ ē de alijs sp̄ebus hypothetice. Ad aliud d̄r q̄ illa cōiunctio vel p̄t intelligi cōiungere terios: & tunc illa p̄p̄o non est disiunctiua: sed est categorica de disiuncto extremo: vel p̄t intelligi coniungere propositiones & sic est disiunctiua.

De eqpollentis: tales dātur regule. Quaz̄ prima est talis: Si alicui signo vniuersali vel particulari preponatur negatio equipollet suo cōtrario. Et ideo eqpollent iste due: nō oīs homo currit: quidāz hō non currit: & ita de alijs. Secunda regula talis est: si alicui signo vniuersali postponatur negatio: equipollet suo contrario: sicut iste omnis homo non est animal: nullus homo ē animal: Vel iste: nullus homo non currit: omnis homo currit: & ita de alijs signis vniuersalibus affirmatiuis v̄ negatiuis.

Tertia regula talis est: qđ si alicui signo vniuersali v̄ par-

ticulari preponatur & postponatur negatio equipollet suo subalterno: sicut iste due: non oīs homo non currit: quidāz homo currit: vel iste: non quidā hō non currit: omnis hō currit: & sic de alijs. similr̄ de quolibz̄ alio signo. Ex istis regulis sumit̄ alia regula talis. Si duo signa vniuersalia negatiua ponantur in eadem oratione. ita q̄ vnum sit in subiecto & reliquum fuerit in predicato: primum equipollet suo contrario per secundam regulam. reliquum vero suo cōtrario dictorio per primam regulam: vt illa: nihil ē nihil equipollet huic quodlibet est aliquid: q̄a per secundam regulā quodlibet non & nihil equipollent: & per primā regulam non nihil & aliquid equipollent. Unde hec: nihil est nihil equipollet huic quodlibet est aliquid: q̄ non nihil & aliqd equipollent sicut nonnullus & quidam: vnde versus: Non omnis: quidā non: omnis nō: quasi nullus: Non nullus quidam: sed nullus non valet omnis: Non aliquis: nullus: non quidam nō valet omnis: Non alter neuter: neuter nō prestat vterq̄.

**Item. De contradic. Post
contra. pre postqz subalter.**

In isto capitulo determinat auctor: de
tertia passione propositionis scilicet de eg
pollentia: de qua determinat: at post hypo
theticas. eo qd ipsa quodammodo pue
nit cu. ppositiōibus hypotheticis. Un
equipollentia est duarum propositionū
utroqz termino participantium ordine
eodem quantitate: et qualitate. In veri
tate: et falsitate equipollentia. Est. n. eg
ualentia magis comune qd equipollen
tia qd conuenit reb: terminis orationibz
et propositionibus: equipollentia vero so
luta ppositiōibus pro quo.

Primo sciendum est qd si equi
pollentis propositionum
ponuntur tres regule quarum prima est:
Si alicui signo vniuersali: vel particulari
preponatur negatio equipollēt suo con
tradictorio. h est ad faciendum contra
dictorias equipollere non oportet nisi p
ponere negationem. Causa huius regule
est qd due contradictorie repugnant in qn
titate et qualitate: ergo si debeant equi
pollere opz vni earum preponere nega
tiones: que mutabit quantitates: et qllitatē
illius negatio. n. negans quicqd inuenit
post se destruit et oppositū eius ponit.
Sed cum preponitur toti propositioni:
inuenit p qllitatem et qualitatem: ergo
mutata quantitate et qllitate psequens
facit illam ppositionē esse eiusdem qllita
tis et qualitatē cum sua contradictoria: et
ita ille propositiones h ante equipollentiā
fuerint pdictorie: facta tñ equipollentia nō
sunt amplius pdictorie. Secunda regu
la talis ē. Si alicui signo vniuersali post
ponatur negatio equipollēt suo cōtrario
id est ad faciendū ptrarias equipollere
opz postponere negationes signo vni
uersali: v3 qd illa negatio feratur ad co
pulam: vt iste equipollēt: qlibz homo nō
currit: nullus hō currit: Cuius ratio est:
quia due contrarie repugnant in qllitate

soluta: et in quantitate: ergo ad hoc qd eg
pollent sufficit mutare qualitatem. non
potest enim mutari solū qualitas p ne
gationem prepositā quin et mutaretur
qllitas: ergo hoc fiet p negationē prepo
sitam signo lataz ad copulaz. Patet er
go qd due contrarie sunt equipollentes
per negationē postpositā signo. Ex quo
sequitur qd prima regula et eaz prime re
gule bene cōuenit ppositionibz hypo
theticis: qd hypothetice bñ cōtradiciunt
ideo preponendo negationē vni hypo
theticarū contradicentium ipse sunt eg
pollentes. Secundo sequitur qd prima
regula h3 veritatez in omnibus contra
dictoriis tam de subiecto cōmuni qd de
subiecto singulari. Sed qd vt patuit pro
positiones singulares ita bene pdicunt si
cut et alie: vnūz tamen speciale est in ipis
qd negatio faciens singulares cōtradicto
rias equipollere non mutat quantitates
subiecti cum subiectum sit et minus sin
gularis: sed bñ mutat qualitates: et hoc
sufficit ad h qd due singulares pdictorie
q solū sūt dīner se qllitatis egpollēat.

Secundo sciendūz est qd ter
tia regula talis est:
Si alicui signo vniuersali vel particulari
preponatur et postponatur negatio eg
pollēt suo subalterno id est ad hoc qd p
positiones subalterne equipollēant opz
preponere negationes subiecto: et post
ponere subo i ordie ad copulā: vt iste eg
pollēt: non quidam hō non est animal
et omnis homo est animal: similiter iste
non omnis hō non est animal: et quidaz
homo est animal. ratio huius est qd sub
alterne sunt eiusdem qualitatis et dīuer
se quantitatis: si ergo negatio solū post
ponetur ipsa solū mutaret qualitates:
et sic non essent eiusdem qualitatis: et si so
lū preponeretur ipsa mutaret qualita
tem et quantitatem: et sic equipollētes
non essent eiusdem qualitatis: opz ergo
ad hoc qd subalterne equipollēant mu
tare solū quantitatē: et sic p negationes

prepositam: et ne illa negatio preposita
mutet simul qualitatem debet postponi
negatio que habeat impedire actum ne
gationis preposita: et ita patet quomodo
prima negatio negat quantitatem: sed
secunda impedit ne simul mutet quali-
tatem. Ex quo patet quod due negationes
equivalent vni affirmationi: quia negatio
addita negationi negat eam: et ex istis po-
nit oppositum scilicet affirmationem: sed
non est sic de duobus affirmationibus.
Affirmatio enim de natura sua non habet
destruere: sed magis ponere: ideo affir-
matio addita affirmationi non ipsam de-
struit: sed potius fortificat: ideo due affir-
mationes non equivalent vni negationi:
sicut due negationes vni affirmationi. Et
tres predictae regule intelliguntur per hunc
versum. Pre contradi- post contra:
pre postque subalter. De equipollentibus
autem sub contrariarum non dat auctor
aliquam regulam: quia si due subcontrarie pos-
sent equipollere hoc maxime esset per
negationem prepositam: sed hoc non quia
negatio preposita facit equipollere con-
tradictorias: aut per negationem postposi-
tam: sed hoc non quia tunc ille propositus si essent
proprie equipollentes sed potius eedem.
Aut hoc esset per negationem preposi-
tam et postpositam: sed hoc non: quia tunc
illa equipolleret sue subalterne: et si al-
cui subcontrarie: ideo non habuit pone-
re auctor regulam de equipollentibus subcontrariis.
Tertio sciendum est quod ex pre-
dictis regulis infert au-
ctor quartam regulam que talis est: quod
si duo signa vniuersalia negativa ponan-
tur in eadem locutione vni a parte sub-
iecti: et aliud a parte predicatorum prius eg-
polleret suo contrario: reliquum vero suo
contradictorio: ut ista: nihil est nihil: eg-
polleret huic: quodlibet est aliquid: Cuius
ratio est: quia primum nihil habet secun-
dum nihil pro negatione sibi postposita
ergo per secundam regulam equipolleret
huic quodlibet: quia nihil et quodlibet con-

trariantur: sed secundum nihil non habet pri-
mum nihil pro negatione sibi preposita:
ergo equipolleret per primam regulam
suo contradictorio. scilicet aliquid: quia nihil et
aliquid contradicunt. Debet in predicta
regula intelligi: quod negatio inclusa in pre-
dicato vel in signo posito a parte predi-
cati intelligatur precedere copulam. ac si
diceremus: nihil nihil est: vel nihil nullum
ens est: aliter enim negatio equipolleret af-
firmatiue. ista enim est negatio. nihil est
nihil si negatio secundi nihil sit pars pre-
dicati si tamen illa negatio intelligatur pre-
cedere copulam. vel ferri ad copulam.
negando ipsam. tunc quia due negatio-
nes feruntur in eandem copulam non
possunt negare copulam: quia altera al-
teram impedit: et ideo ista est simplicitas
affirmatiue: nihil nihil est: nullus homo
nullus asinus est: nulla chimera nullus
homo est. et ideo potest equipollere af-
firmatiue puta prima scilicet ista nihil
nihil est. huic quodlibet aliquid est: et
ista nullus homo nullus asinus est huic
quodlibet homo aliquid asinus est. Simi-
liter ista: nulla chimera nullus homo est
equipolleret huic: quodlibet chimera al-
iquid homo est. et sic de similibus. Et
ad maiorem declarationem predictorum
ponit auctor tales versus. non omnis:
quidam non: omnis non: quasi nullus.
non nullus quidam: sed nullus non va-
let omnis. Non alter neuter neuter non pre-
stat utrumque. Non aliquis. nullus non quid-
dam non. valet omnis.

Contra dicta arguitur primo sic
addi signo secundum Aristotilem er-
go contra regulas predictas. et confir-
matur: quia aduerbium habet determi-
nare verbum: sed negatio est aduerbium:
ergo habet determinare verbum: et per
consequens non habet determinare signum
Secundo arguitur sic. Iste non equipol-
lent: omnis homo est animal: omnis non homo est ani-
mal cum non sint simul vere: et tamen

secunda negatio postponitur signo vni/versali: ergo contra secundam regulam:

Tertio arguitur sic negatio non equi/ polletis affirmative: sed ista est negati/ na: nihil est nihil: ergo non equipollet huic quodlibet est aliquid.

Ad rationes Ad primam dicitur: qd licet negatio infinitans non possit addi signo: tamen bene negatio negans. Ad confirmationem dicitur qd licet adverbium primo et per se habeat determinare verbum: tamen ex consequenti potest determinare alias partes orationis: et sic negatio licet primo determinet copulam: et feratur ad ipsam: potest tamen ex consequenti ferri ad extrema propositionis vel determinationis. Ad secundam dicitur: qd illa regula debet sic intelligi: qd negatio postposita signo sic qd ponatur post totum subiectum distributum in ordine ad copulam facit contrarias equipollere: modo licet in ista propositione: omnis non homo est animal ponatur negatio post signum: non tamen ponitur post subiectum distributum post signum: quod tamen requiritur ad hoc qd contrarie possint equipollere. Ad tertiam patet: qd ad hoc qd ista propositio: nihil est nihil equipollet huic: quodlibet est aliquid: oportet qd negatio inclusa in secundo signo intelligatur ferri ad copulam: ac si diceretur: nihil nihil est et sic sic ipsa est simpliciter affirmativa: et hec de equipollentis.

Modus est adiacens rei determinatio et habet fieri per adiectiuum. Sed adiectiuum est duplex. Est enim quoddam adiectiuum nominis: ut albus: niger: et similia. Et quoddam est adiectiuum verbi: ut

adverbium: quia secundum Priscianum adverbium est vi verbi adiectiuum: Et ideo duplex est modus: Unus est nominalis qui fit per adiectiuum nominis: ut hic homo albus currit. Alius vero adverbialis: qui fit per adiectiuum verbi: ut homo albus currit velociter. Item adverbiorum quedam determinant verbum gratia compositionis: ut ista sex: necessario contingenter: possibiliter: impossibile: vero: et falso. Alia determinant verbum gratia rei verbi: ut fortiter agit: velociter currit: Alia determinant verbum ratione ipsius: ut adverbia temporalia. Alia determinant verbum ratione modi: ut adverbium optandi: et hortandi: et sic de aliis. Et secundum hoc sumitur multipliciter modus per adverbium. Si omissis omnibus aliis solum de illis modis qui compositionem determinant est dicendum: ut sunt hi sex: necessario: contingenter: et c. Cum enim dicitur homo currit necessario hic significat qd compositio ista sit necessaria. Cum autem dicitur homo currit bene vel male: vel velociter significat qd cursus homi-

nis sit bonus: vñ malus: vñ ve
lor: et ita in illa deteriat res
verbi: i prima vero cōpositio:
et sic intelligendū est de aliis
p̄dictis aduerbiis. Unde so
lus ille modus q̄ determinat
cōpositionem facit propōnez
modalē: et solum de tali hic in
tendimus. Et est sciendum q̄
isti sex modi q̄q̄ sumunt ad
uerbialiter: vt possibiliter: im
possibiliter: necessario: contin
genter: vero: falso. Quādoq̄
nominaliter: vt possibile: ip̄os
sibile: necessarium: contingēs:
verum: falsum.

In precedentibus determi
nauit auctor de propōne ca
thegorica d̄ inesse. i. de sim
plici inherētia. in qua vñ
delicet inherētia predica
ti ad sub̄ est simplex. i. non modificata:
vel deteriata. mō in presenti vero capi
tulo deteriat de ppōne cathegorica mo
dali: in q̄ vñ inherētia p̄dicati ad sub̄
est modificata et deteriata modo. Et q̄
propō dicitur modalis a modo: ideo p̄
mo ostendit quid sit modus: pro quo.

Primo sciendū est: q̄ modus
est adiacens rei deter
minatio: vbi ponitur determinatio loco
generis. est. n. cois ad deteriationem q̄
est modus: et ad alias determinationes.
Deinde ponitur adiacens rei. i. determi
nabili. ad d̄iam determinationis substā
tiue que nō proprie dicitur adiacere rei:
sed potius specificare suum determina
bile sine modo adiacente. vt aīal homo:
sibi homo est determinatio substantiua.
Deinde diuidit modum in modum no

minalem et modum aduerbialem: mo
dus enim et adiectiuum idē sunt. Adie
ctiuum autē est duplex. scilicet adiectiuum no
minis. vt albus niger et adiectiuum ver
bi. scilicet aduerbium. Unde aduerbium se
cundū Aristoteli: est verbi adiectiuū
ideo etiam duplex est modus. scilicet modus
nominalis qui est adiectiuum nominis.
et modus aduerbialis. qui est adiectiuum
verbi: puta aduerbium. Ex quo p̄ q̄
omne aduerbiū siue nominis: siue ver
bi: siue sit determinatio subiecti vel pre
dicati: aut cōpositionis: siue etiam sit si
gnum vniuersale vel particulare: siue sit
pronomē: vel participiū dicitur esse mo
dus sūm q̄ ibi diffinitur modus. Secū
do diuidit modum aduerbialē: quadru
pliciter s̄ q̄ in verbo quattuor reperiū
tur: duo essentialia: et duo accidentalia. in
verbo. n. reperiuntur actus generalis q̄ si
gnificat cōpositionem. ideo quedā sunt
aduerbia vel modi determinantes ver
bum gratia cōpositionis. sicut possibiliter
et impossibiliter. Contingēs vero vel
falso. Cum. n. dicitur hō currit possibili
ter significatur q̄ cōpositio ip̄odata per
hoc verbum est inclusum in hoc verbo
currit est possibilis. ideo istud aduerbiū
possibiliter determinat hoc verbum cur
rit gratia cōpositionis. In verbo etiam
reperiuntur res verbales. scilicet actus specialis:
vel participiū. ideo sunt etiam quedam
aduerbia que determinant verbum gra
tia rei verbalis. sicut aduerbia qualitatis
vt homo fortiter agit vel velociter cur
rit. Cū enim dicitur homo velociter cur
rit non significatur q̄ cōpositio sit ve
lor: sed significatur q̄ cursus hoīs sit ve
lor. ideo aduerbium velociter determi
nat verbum gratia rei verbalis: et non
gratia cōpositionis. et ista sunt duo es
sentialia que in vbo reperiuntur. scilicet actus
generalis: et res verbalis. Reperiunt
alia duo accidentalia prout nūc sufficit. scilicet
modus et tempus. ideo quedā sunt ad
uerbia que determinant verbum gratia

modi: ut aduerbia optandi et horrandi. Alia vero que deteriant verbum gratia temporis sicut aduerbia temporis: alia. ut hodie: heri: cras: et sic de alijs. Et licet istis quattuor modis possit dici modus. tamen solum hic de modo determinante verbum solum est ad propositum: cum ab illo solo dicatur proprie propositio modalis. Licet etiam sint multe acceptiones modi cum sint multa plura aduerbia verbum deteriant: quia illa que dicta sunt. tamen ista sufficiunt ad intelligendum propositum. scilicet quis modus faciat propositionem modalem.

Secundo sciendum est quod solum modi determinantes compositionem faciunt propositio nem modalem cuiusmodi sunt possibile et impossibile. necessarium. contingens. verum et falsum et non illi modi qui determinant verbum gratia vel verbalis aut temporis. aut modi. nec etiam illi qui determinant extrema. scilicet subiectum et predicatum. Possunt autem tales modi determinantes compositionem accipi dupliciter. scilicet nominaliter. ut possibile. impossibile. contingens alio modo ut possibiliter. impossibiliter et cetera. quod debet sic intelligi: quod modi deteriantes compositiones quas sunt nomina. quas sunt aduerbia. et utroque modo faciunt propositionem modalem. Et hoc quod deteriant compositionem. sic quod ampliant copulam ultra tempus prelatens faciunt modale proprie dicta. cuiusmodi sunt isti quattuor. possibile. impossibile. contingens. et necessarium. qui vero deteriant compositiones sic quod non ampliant copulam non faciunt modale proprie dictam. et ideo isti duo modi. scilicet verum. et falsum: non faciunt modale proprie dicta: eo quod non ampliant copulam: sed bene faciunt modale large dictam. Potest ergo quod isti quattuor modi. scilicet possibile et impossibile. contingens et necessarium: faciunt modalem proprie dictam sumptam. et potest capi

dupliciter: uno modo prime intentione ut dicunt modos res ad extra. et possibile significat possibilitatem in rebus: et necessarium significat necessitatem in rebus: et sic de alijs. et sic possibile tantum valet sicut res possibilis: et necesse tantum valet: sicut res necessaria. et sic de alijs. Alio modo possunt capi secunde intentione: ut dicunt modos vel habitudines propositum. et sic significant quosdam respectus denotantes propositum in ordine ad suum significatum. sicut necesse significat necessitatem compositionis: et unionis predicati ad subiectum. ut hominem necesse est esse animam. ibi denotatur compositionem huiusmodi predicati animae cum hoc subiecto hominem esse necessariam. Similiter possibile denotat possibilitatem compositionis et ita de alijs.

Tertio sciendum est quod ad hoc quod modus faciat propositionem modalem tres conditiones requiruntur. Prima est quod talis modus determinet compositionem propositio nem defectu cuius adiectiva determinantis subiectum vel predicatum non faciunt propositionem modalem. Secunda conditio est. quod talis modus dicat aliquem specialem modum entis circa compositionem propositio nem. defectu cuius negatio: et isti modi imaginabile. opinabile non faciunt propositionem modalem.

Tertia conditio est quod talis modus ampliet compositionem ultra tempus prelatens. defectu cuius verum et falsum non faciunt propositionem modalem proprie dictam. Unde propositio modalis est duplex. scilicet large sumpta. in qua scilicet ponitur modus determinans compositionem siue ampliet compositiones siue non. et isto modo verum et falsum bene faciunt propositionem modalem. Alia est propositio modalis stricte. et proprie dicta. in qua ponitur modus determinans compositionem. sic quod ampliat copulam ultra tempus prelatens. et sic

Super libro Perihermenias

nō sunt nisi quatuor modi facientes propositionem modalem. scilicet possibile: & impossibile. necessarium: & contingens de quibus postea dicitur.

Contra dicta arguitur pmo sic Albedo adiacet: & tamen non est modus. ergo contra definitionem modi. Et confirmatur quia omnis determinatio ē actio. sed modus nō est actio. ergo non est determinatio.

Secundo arguitur sic. Nomen non potest determinare verbum cum sola aduerbia habeant determinare verbum. ergo predicti modi nominaliter sumpti non determinant compositiones. & per consequens non faciunt propositionem modalem. Tercio sic arguitur: categoricū & hypotheticum faciūt propositionem modalem. & tamen non ampliant compositionem igitur &c.

Ad rationes

Ad primā dicitur. qd adiacere rei potest capi dupliciter. vno modo prime intentionaliter. & tantum valet sicut inherere rei: & sic non accipitur in definitione modi. Alio modo potest capi secunde intentionaliter. & tantum valet sicut significare per modum adiacentis. & sic accipitur in definitione modi. Adodo albedo licet significet formam adiacentem. non tamen significat per modum adiacentis rei: id est determinabili. ideo non est modus. Ad confirmationem dicitur qd duplex est determinatio. scilicet effectiua. & de illa maior est vera. Alia est determinatio formalis de qua intelligitur definitio modi. Ad secundam dicitur negando antecedens. potest enim nomen determinare compositionem quando compositio significatur per verbum infinitiui modi. vt dicendo for. currere est possibile. quia tūc compositio habet rationes nominis pro quanto verbum infinitiui modi cum suo casuali possunt reddere suppositum ver-

bo. si tamen compositio significetur per verbum finitiui modi. tūc illa non potest determinare verbum: sed bene aduerbium. Ad tertiam dicitur. qd isti modi categoricum hypotheticum. licet faciant modalem large sumptā non tamen propriissime sumptam de qua principaliter dicitur in sequentibus.

Propositio modalis est que modificatur aliquo istorum que modificatur aliquo istorum sex modorum: scilicet possibile contingens: impossibile: necessario: vero: et falso: vt sortem currere est possibile: sortem currere est contingens: & sic de aliis.

Et sciendum qd unusquisqz istorum quattuor modorum facit quattuor propositiones modales: et cum quattuor sint modi: erunt quater quattuor propositiones: & sic sunt sedecim propositiones. Verbi gratia: iste modus qui est possibile si sumatur sine negatione facit vnam propositionem modalem: vt sortem currere est possibile. Si sumatur cum negatione posita ad verbum facit secundam propositionem: vt sortem non currere est possibile. Si sumatur cum negatione po-

Tractatus

sita ad modū facit tertiāz pro-
positionē: vt sortez currere nō
est possibile. si sumatur cū du-
plici negatione: vna posita ad
modum ⁊ alia ad verbū facit
quartāz propōnem. vt sortē
non currere non est possibile.
Et sic secundum vnum quēqz
istorum quattuor modoz su-
muntur quattuor propōnes.

Et sciendum qd in modali-
bus verbū debet subiici: mo-
dus autē predicari. Omnes at
alie propōnes dicuntur de in-
esse idest de simplici inherētia
predicati ad subiectū: ⁊ p hoc
patet diuisio ppōnis que so-
let fieri. Propositionum alia
modalis: alia de inesse. Ille at
propōnes que modificantur
his modis. s. vero vlt falso mo-
do relinquuntur: qz eodē mo-
do sumitur oppositio ⁊ equi-
pollentia i eis sicut in illis de
in esse. In his autē modis qui
sunt possibile: impossibile: con-
tingens: ⁊ necesse nō sic sumi-
tur oppositio ⁊ equipollentia
vt postea patebit.

¶ Primus determinauit auctor de mo-
do: a quo propō dicitur modalis. Itāc
vero de ista propōne modalī ipsam pri-
mo sic diffiniens. Propositionis modalis
est illa que modificatur aliquo istorū sex
modorum. s. possibile: impossibile: necessa-
rium: contingens: verū ⁊ falsum. vt pos-

Primus

ssibile est sor. currere. necesse est hominē
esse animal. Et accipit auctor propōnes
modālē large. vt se extendit tam ad mo-
dalem large sumptam qz proprie sum-
ptam. ⁊ ad modālē compositam ⁊ diuisi-
sam. Subdit deinde qd propōnes que
modificātur istis modis vero ⁊ falso qz
habent easdem oppōnes ⁊ equipollen-
tias sicut ille de inesse. Ideo ad presens re-
linquuntur. qz tales modi. non faciūt p-
positionem modālē proprie sumptam.
de qua in sequentibus dicitur eo qd nō
ampliant copulam. vt prius visum est.

¶ Primo sciendum est qd in quali-
bet propōne modalī re-
peritur. dictū ⁊ modus. vnde qm in mo-
dalibus modus est nomen. tunc dictus
est oratio imperfecta cōposita ex actō ca-
sa. ⁊ verbo infinitiui modi. vt in ista sor.
currere est possibile hoc totum sor. cur-
rere est dictum. sed quando modus est
aduerbiū: tunc dictum est propositio
de inesse perfecta cōplexa ex verbo qd
determinat modus: ⁊ supposito verbū.
vt sortez currit necessario. ibi hec ppō.
sor. currit est dictum. necessario vero est
modus. Et consequenter dicit auctor: in
modalibus verbum dicitur subiecti. modus
autē predicari: quod aliter ⁊ aliter est in-
telligendum: in modalibus compositis
⁊ diuisis. Unde modalis cōposita est
illa in qua ponitur modus determinans
totam compositionē siue complexam si-
gnificationem verificabilis de tota pro-
positione: videlicet in quantum propo-
sitiō est se tenēs a parte subiecti. vel a par-
te predicatori. vt sor. currere est possibile:
si iste modus possibile intelligatur deter-
minare totam propositionem correspon-
dentem huic dicto sor. currere. tūc talis
ppō est modalis composita. Et ad dan-
dum sensum compositū opz facere mo-
dum predicari de tota propōne corre-
spondente dicto. vel econtra. dictā pro-
positionē predicari de modo. vt si que-
ratur sensus compositus istius ppōnis:

Super libro perihermenias

albi possibile est esse nigrum dicitur sic dicitur: hec propositio albi est nigrum est possibilis. Sed modalis diuisa est illa in qua ponitur modus determinans copulam: vel principale partem copule: nullo modo se tenens a parte subiecti: nec a parte predicati: sed a parte copule: quam determinat: ut dicendo foras album posse est esse nigrum: si iste modus possibile interligat determinare copulam vni entem predicatum dicti cum subiecto dicti: et non totam propositionem correspondentes dicto: tunc talis propositio est modalis diuisa.

Et ad dandum sensum diuisam oportet modum facere predicari de propositione composita ex verbo dicti: et pronome demonstrante illud pro quo supponebat subiectum dicti: ut ad dandum sensum diuisum istius albi posse est esse nigrum: oportet sic dicere: hoc esse nigrum est possibile: demonstrando per hoc pronomen hoc illud pro quo supponebat album: vel sicut Scotus dicit dandum est sensum diuisum per duas categoricas in quas vna enuntiat subiectum de pronome illud demonstrante pro quo supponit subiectum: in secunda vero predicatum enuntiat de eodem cum modo possibilitatis: vel necessitatis: vel alius alterius modi: ut sensus diuisus istius propositio nis. Album posse est esse nigrum est iste hoc est album: et hoc potest esse nigrum et similiter dicendum est de alijs. Ex quo sequitur quod in modalibus compositis verbis cum suo supposito subiicitur et modus predicatur: ut si ista sit composita: forte currere est possibile: hoc totum foras currere est subiectum. posse vero est predicatum: et hoc habet verum in predicatione directa: quod in predicatione indirecta e contrario est: modus enim subiicitur: et verbum cum suo casuali predicatur: ut dicendo posse est foras currere.

Secundo sequitur quod in modalis diuisa. modus non est subiectum nec predicatum male: nec copula. sed est determinatio copule: et ideo in modalibus diuisis verbum subiicitur. id est res subiecta: hoc est determinabile et modus predicatur. id est determinans

vel appositio verbi: et hoc est quod dicitur Aristoteles secundo perihermenias: ubi dicit quod in modalibus verba se habent sicut res subiecte: et modi sicut determinationes vel appositiones.

Secundo sciendum est quod licet modalis composita de se sensus proponendo aut postponendo modum toti dicto vel propositioni que correspondet dicto. et hoc est manifestum de sensus modalis diuisi per interpositionem modi inter partes dicti: non tamen quilibet et sola illa dicitur modalis proposita in qua proponitur vel postponitur modus: nec illa sola diuisa in qua ponitur modus inter partes dicti. per quod si sic: nulla modalis esset distinguenda penes sensum propositum et diuisum: quod quicumque data aut in ea preponeret vel postponere modum et tunc illa esset simpliciter proposita et non diuisa: aut modus poneret inter partes dicti. et sic illa esset simpliciter diuisa et non composita: et sic nulla talis esset distinguenda quod est contra omnes logicos. Sicut Aristoteles secundo perihermenias et in primo priorum in libro elenco dedit nobis multas propositiones distinguendas penes sensum compositum et diuisum: et tamen nullibi fecit ut in proponendo aut postponendo aut interserendo modum: ergo non solum ille dicitur composita in quibus preponitur aut postponitur modus: nec ille solum dicitur diuisa in quibus modus ponitur inter partes dicti. Ex quo sequitur prius quod ista propositio tacentem contingit loqui potest distinguere penes sensum compositum et diuisum secundum modum prout dictum. Secundo sequitur quod ista possibile est sedentem ambulare potest et distinguere penes sensum compositum et diuisum. Tercio sequitur quod iste albus esse nigrum est possibile non currentes currere est possibile et sic de alijs non sunt dicende false de virtute sermonis: cum possint esse vere si faciunt sensum diuisum.

Tercio sciendum est quod pro intellectu sequenti ante. do.

Tractatus

Primus

et multiplicare ppōnes modales per
nes affirmatiōe vel negatiōez et dic q
sexdecim pnt fieri ppōnes modales.
nā qlibet illoz modoz pōt facere qtuor
ppōnes modales: sed sic est q sunt qtuor
modi tñ faciētes ppōnem modalem
pprie dictam. ergo sexdecim erūt
ppōnes modales. Cñ iste modus: s.
pōt si sumatur sine negatiōe. ita q nul
la negatio ferat in ppōne in qua ponit
neq ad verbum neq ad modum. tñc
facit ppōnez modale affirmatiuaz taz
de dicto q de mō: vt for. currere ē pōt
si negatio ferat ad verbum infini
tūz modi tunc erit alia ppō. s. negatiua
de dicto: vt for. non currere est pōt. s.
si negatio feratur tñ ad modum erit ne
gatiua de modo: vt for. currere non est
pōt. si vero negatio ferat tam ad ver
bum q ad modum tunc erit negatiua
de utroq: vt for. non currere non est
pōt. et per hoc pōt haberi et cognosci
qualitas ppōnum modalium. Utrum
āt illa q est negatiua de dicto tñ sit sim
pliciter negatiua vel simplr affirmatiua
alias patebit. De q̄titate at ppōnuz
modalium alr est loquendū in ppositis:
et alr in diuisis: nam in modalib⁹ pposi
tis dcm pōt sumi duplr. s. mālter et sic
oēs modales pposite sūt indefinite. Alio
mō pōt sumi dictū significatiue: et sic cō
uenit eis q̄titas sicut in illis de inesse. ita
q si subm dicti sit termin⁹ cōis cū signo
vli: tunc illa erit vlis. vt oēm hoīez cur
rere ē possibile si vō sit termin⁹ cōis cū
signo p̄ticulari tñc erit p̄ticularis vt quē
dā hoīem currere est pōt. Et si sit ter
min⁹ cōis sine signo. tunc est indefinita:
vt hoīem currere est pōt. Si vō sit ter
min⁹ singularis vel singlr tent⁹ tñc erit
singularis. vt for. currere ē pōt vel istū
hoīem currere ē pōt. S; i modalib⁹
diuisis triplr pōt sumi q̄titas vno^o ex
pte subī et sic puenit eis q̄titas. s. ē illis
de inesse sū variā dispōnem subī. eo
mō quo dixerunt est de ppositis. Alio^o

ex pte mōi: et sic ille de neō et ipossibi
li non negātis sunt vles. eo q nece et i
possibile āpliant copulā adēe ips copu
latum. sic signavlla multiplicant subm
copulatiue. s; ille de possibili. et ptingēt
sunt p̄ticulares eo q isti duo modi. pōt
sibile et ptingens āmpliāt copulam ad
oē ips disunctiue solum. 3° mō pōt
sumi q̄titas ex pte vtriusq. et sic aliqne
modales pnt ēē vles taz ex pte dicti q
ex pte mōi. vt oēm hoīez ē aīal est ne
cesse. Uel sunt p̄ticulares tā de dicto q
de modo vt quidā hoīem currere ē pos
sibile: vel pnt esse vles de dicto: et par
ticularēs ex pte modi vt oīm hoīem
currere est possibile. vel ē p̄ticularēs
ex parte dicti et vniuersales ex pte mōi
vt quendam hominem esse asinum est
ipossibile. Ex quo sequitur q in mo
dalibus diuisis non est sumenda q̄tita
tas ex parte totius dicti. quia i eis dictū
totum non habet rationem subiecti.

Contra dicta arguitur p̄io sic.
Si esset aliqua propo
sitiō modalis vel ipsa esset cathegorica v
hypothetica non cathegorica quia in ea
sunt plures copule et non vna tantum:
nec etiam hypothetica cum non habe
at plures cathegoricas ergo nulla ē mo
dalis. Secundo arguitur sic: ista non
est modalis. for. est possibilis et tamen
in ea ponitur aliquis istorum sex mo
dorum scilicet possibile ergo q̄c. Ter
tio arguitur sic. Quantitas est passio cō
ueniens propositioni ratione partis ma
terialis scilz subiecti. sed modus i mo
dalibus neq est subiectum nec se tenet
ex parte subiecti. ergo nulla est q̄titas
ex parte modi.

Ad rationes ad primam
dicitur q q
libet modalis sine composita siue diui
sa est cathegorica. et in qualibet tali tan
tum est vna copula principalis. s. in mo
dali composita illa que vnit modum
cum dicto et i modalī diuisa illa est vnit

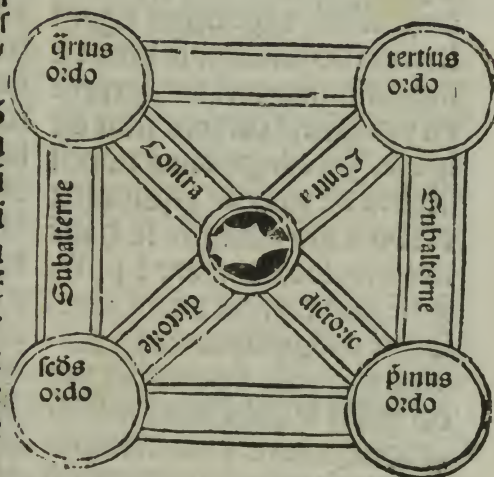
Super libro perihermenias

predicatum dicti cum subiecto dicti q̄ determinatur per modum ut visum ē.

Ad secundam dicitur q̄ iste modus possibile in ista propositione. scilicet est possibile non determinat compositionem ideo non est modalis sed de inesse. Ad tertiam dicitur q̄ duplex est quantitas. scilicet quantitas suppositorum et illa conuenit propositioni ratione subiecti. Alia est quantitas temporis: et illa potest conuenire propositioni ex parte modi ampliatif compositionem ad plures differentias temporis.

Hæc autem propositionum equipollentie siue consequentie quatuor regulis cognoscuntur. Prima regula talis est. Cui cumq̄ dicto affirmato attribuitur possibile: eidem attribuitur contingens: et ab eodem remouetur impossibile: et ab eius contradictorio opposito remouetur necesse. Secunda regula est: Cui cumq̄ dicto negato attribuitur possibile: eidem attribuitur contingens: et ab eodem remouetur impossibile: et ab eius contradictorio opposito remouetur necesse. Tertia regula est: A quo cumq̄ dicto affirmato remouetur possibile: ab eodem remouetur contingens: et eidem attribuitur impossibile: et eius contradictorio opposito attribuitur necesse. Quarta regula est: A quo cumq̄ dicto negato remouetur possibile: ab eodem remo-

uetur contingens: et eidem attribuitur impossibile: et eius contradictorio opposito attribuitur necesse: q̄ patet in ordinatione illius figure. etc.

Omnes autem ille propositiones que sunt in prima linea equipollent sibi inuicem per primam regulam et conuertuntur inter se. Que autem in secunda linea equipollent per secundam regulam: et similiter conuertuntur. Et que in tertia per tertiam: et que in quarta per quartam. Ad cuius exponendum dantur quidam versus. Omne neces-

Tractatus

Primus

se valet: valet impossibile nullū.
possibile quidā: quidam non
possibile non.

Itē equipollētia z cōuer
tentia: z cōsequētia ppōnum
modalium pōt poni per has
regulas. Omēs. n. propōnes
de possibili z impossibili eqpol
lent verbo similiter se hñte: z
mō dissimiliter: vt sor. currere
est pōse sortē currere non est
ipōse. Itē oēs ppōnes de pos
sibili: z de necesse equipollēt
verbo z mō dissimilr. se habē
tibus: vt sortē currere ē pōse:
sortē non currere nō est neces
se. Itē oēs ppōnes de impos
sibili z necesse equipollēt ver
bo dissimr se habente: z mō simr
vt sortē currere nō est impos
sibile: z sortem nō currere nō
est necesse. Et intelligat mo
dus simr: z dissimr se hñe quātū
ad affirmatiōem z negatiōez
vt dicatur modus simr se pēre
quādo affirmatur vel negat
utrobiz: dissimr aut quādo af
firmatur in vna: z negat in al
tera: z eodē mō intelligendū
est de verbo sicuti de mō. Et
sciendū ē q̄ predictē regle nō
faciunt mētiōem de cōtinge n
ti: eo qd cōtingens cōuertitur
cum possibili. Unde idem est

iudicium de ppōib' vtriusqz.
Exēpla at h' querāt i supiori
figura i pzia: scōa: tertia: z q̄r
ta lineis: quia ad oia: ista ē re
gula generalis.

Itē ppōnū modalium alie
sūt cōtrarie: alie subcōtrarie:
alie cōtradictorie: alie subal
terne. An oēs ppōnes q̄ sūt d
q̄rta linea siue ordie cōtrariā
tur. vñ versus. Terti' ē q̄rto
semp cōtrari' ordo. Primus
at ordo z secūd' subcōtrariat.
vñ versus. Sit tibi linea scō/
traria pzia sede. Itē prim' or
do z tern': z secūdus z. quar
tus cōtradicit. vñ xsus. Ter
tius ē pzio cōtradictori' ordo
pugnāt cū q̄rto cōtradicen
do secūd'. Itē pzia linea scō/
ternatur q̄rte: z secūda tertiē.
vñ versus. Pzia subest quar
te vice pticularis hñs se. Hāc
hēt ad seriē se lege secunda se
quentur vel sic. Ordo subal
ternus sit prim' siue secūdus:
z hoc totū pz i supiori figura.
C In ista pte docet auctor: equipollētiā
ppositionum modalium z earz pñas. Et
dic q̄ harz ppositionum. s. modalium eq
pollētie seu psequētie q̄ttuo: regulis co
gnoscunt. C Pro q̄rum cognitiōe sup
ponit primo: q̄ sicut sunt aliq̄ vlia affir
mativa vel negativa: z aliq̄ particularia
ita consimr est aliq̄s modus vliis z aliq̄s
particularis: aliq̄s affirmatiuus z aliq̄s
negatiuus. Itē enim modus necesse ē

Super libro perihermelias

modus vltis affirmatiu⁹ ipole vero est
modus vltis negatiu⁹: pole vo et contin
gens sunt modi p^{ri}culares. Secūdo
supponit q^{uod} imodalib⁹ necesse se h^{ab}et sic
hoc signū ois i illis de necē: et ipole sic
hoc signū nullus. Possibile at et con
tingens se h^{ab}et sicut quidā s^{ed} pole non: et
p^{ri}ngens nō se h^{ab}et: sicut qdā non. vt p^{ri}o
p^{ri}o vltis: Oē at necesse ipossibile
q^{uod}si nullus: ipole qdā: qdā nō pole nō.

3° supponit q^{uod} sicut in p^{ri}oibus d^{icitur} in
esse sumit egpollentia p^{ri}o hoc q^{uod} negatio
p^{ri}o aut postponit signo: ita in moda
libus p^{ri}o hoc q^{uod} negō preponitur aut post
ponitur modo his suppositis.

Primo sciendum ē q^{uod} p^{ri}o re/
gula talis est: Cūcūq^{ue}
dicto affirmato attribuit possibile eidez
attribuit p^{ri}ngens: q^{uod} pole p^{ri}ngens cō
uertunt. et ab eo remouet impossibile:
q^{uod} possibile et ipole p^{ri}dicunt. s^{ed} cūcūq^{ue}
attribuit vnū: ab eodē remouet reli
quum. et ab eius dco p^{ri}dicto: lo remo
uet necē: q^{uod} necesse: et possibile se h^{ab}ent
mō subalterno sicut ois et qdā. ergo eg
pollebunt p^{ri} negatōem p^{ri}positā et post
positā. Cū modū attribui alicui dicto
ē ipm affirmari de dicto: et modū remo
ueri est ipm negari. Scda reglā ta
lis est. Cūcūq^{ue} dicto negato attribuit
possibile. eidez attribuit p^{ri}ngens: et ab
eodem remouet ipole. et ab eius dicto
p^{ri}dicto: lo remouet necesse. 3^a regula
talis est. a quocūq^{ue} dicto affirmato re
mouet possibile. ab eodem remouet
p^{ri}ngens: et eidē attribuit impossibile: et
eius dco p^{ri}dicto: lo attribuit necesse.

Quarta regula talis ē. A quocūq^{ue} di
cto negato remouet possibile ab eodez
remouet cōtingens: et eidem attribuit
impossibile: et eius dco p^{ri}dicto: lo attri
buit necesse: s^{ed} dec at regule et eaz exē
pla satis patent in textu. patent etiā in fi
gura cas^{us} sunt q^{uod}uor anguli: vel ordines
q^{uod} significat p^{ri} q^{uod}uor dictōes positas in
v^{er}bis sequētib^{us}. P^{ri}mo amabimus

edēntib^{us} scōs: Tertius yllace: purpu
rea reliquis. Cū p^{ri}o amabimus inel
ligunt p^{ri}ones p^{ri}mi ordinis q^{uod}um p^{ri}o
ma est de possibili scda de p^{ri}ngenti: 3°
de ipossibili: et q^{uod}ta de necesse. Simil
ter dōm est de alijs tribus. s. edentuli.
yllace: et purpurea q^{uod} q^{uod}ez p^{ri}ones di
uerficantur penes affirmatōem vel ne
gatōem dicti vel modi. s^{ed} m^{od}o. vel vo
cales positas in illis dictiōib^{us}: ita q^{uod} a
denotat affirmatōem tā de dicto q^{uod} de
modo. i. vero denotat affirmationem d^{icitur}
dicto: et negatōem de mō. s^{ed} e. deno
tat negatiuā de dicto. et affirmatiuā de
mō. n. vero denotat negatiuā tā de dco
q^{uod} de mō iuxta istos versus. Destrui
t. n. totū s^{ed} a. p^{ri}riuat vtrūq^{ue}: Destrui
t. c. dicit^{ur} destruit. i. q^{uod} modū. Ex q^{uod}
sequit p^{ri}mo q^{uod} oēs p^{ri}ones de p^{ri}mo
ordine equipollent int se et inferunt se
iniceim p^{ri} bonā p^{ri}am: s^{ed} ille de scdo
ordine. de 3°. et de q^{uod}to pariter: Scdo
segt q^{uod} p^{ri}ones p^{ri}mi ordinis et scdi ex
parte modi sunt p^{ri}culares. 3° sequitur
q^{uod} ille de tertio et quarto ordie sunt oim
nis ex pte mōi vltis. 4° segt q^{uod} ille de
p^{ri}mo et q^{uod}to ordine sunt affirmatiue: ille
vero de scdo et tertio sunt negatiue. 5°
segtur q^{uod} ille de q^{uod}to ordine inferunt p^{ri}
bonā p^{ri}am illas de p^{ri}mo sicut vnuer
sales affirmatiue inferunt p^{ri}culares af
firmatiuas. ille vo de tertio inferunt il
las de secundo: sicut vnuer sales negati
ue inferunt p^{ri}culares negatiuas.

Secundo sciendum est q^{uod} p^{ri}o
ter has q^{uod}tuor re
gulas ponit auctor vnam regulam tres
partiales regulas comprehendētē q^{uod}u
bus facilius p^{ri}nt cognosci equipollenti
modalium quarum p^{ri}ma est. Omnes
p^{ri}ositiones de possibili et impossibile
equipollent verbo similiter se habente:
et mō dissimiliter. Dicis at verbū aut
modus similiter se habere. q^{uod} vtrobiq^{ue}
affirmatur aut vtrobiq^{ue} negatur et dicis
dissimiliter se habere quādo in vna af
firmatur et in alia negatur.

Verbu aut mo
dus dnr sunt
aut dissimiliter
se habere.

firmatur. et in alia negat: vel e contra. Et ratio huius prime regule talis est: quia possibile et impossibile predicuntur. ergo negatio propositionis modo faciet propositiones de illis modis equipollere. sicut in illis de inesse negatio preposita signo facit dictorias equipollere: ut iste equipollat: possibile est esse. non impossibile est esse. Secunda regula talis est. Omnes propositiones de possibili: et necio equipollent verbo et modo dissimili se habentibus. ut iste equipollat: possibile est esse: non necesse est non esse. Cuius ratio est: quia necesse et possibile opponuntur modo subalterno: sicut omnis et quidam. ergo ad faciendum eos equipollere oportet proponere et postponere negationem vni illorum. Tertia regula est: omnes propositiones de impossibili et necessario equipollent verbo dissimili. et modo simili se habentibus. ut iste equipollat: impossibile est esse: necesse est non esse. Cuius causa est: quia necio: et impossibile contrariantur. ideo equipollent per negationem postpositam sicut omnis et nullus. Unde versus. Impossibile possumus. modo disformis. sed compare verbo. Sed retro verte valet impossibile possumus. necesse. Impossibile necesse: modo disformis: dispare verbo. Et non loquitur auctor ibi de contingenti: quia possibile: et contingens pervertuntur. ideo quicquid dicitur de possibili intelligendum est de contingenti: sicut cum dicitur verbum similiter se habere: vel dissimiliter debet intelligi de verbo dicti veniente predicatum dicti cum subiecto dicti: et non de verbo locutionis.

Tertio sciendum est: quod propositionum modalium: alie sunt contrarie: alie subcontrarie: alie contradictorie: et alie subalterne. Pro prijs ponitur talis propositio: quod propositiones modales de tertio et quarto ordinibus sunt inter se contrarie: per quod ille se habent sicut universales affirmative: et universales negative. Ille enim que sunt in quarto ordine sunt universales affirmative. Et ille que sunt in tertio sunt universales negative: unde versus. Tertius est quod semper contrarius ordo. Pro sub-

contrarijs ponitur talis propositio: propositiones modales que sunt in primo et in secundo ordinibus sunt inter se subcontrarie: quia se habent sicut particulares affirmative et particulares negative: unde versus. Sit tibi linea subcontraria prima se.

Pro contradictorijs ponitur talis propositio: quod propositiones que sunt in primo. et tertio ordinibus. et in secundo et quarto inter se predicuntur: patet quia propositiones que sunt in primo ordine se habent ad illas tertij ordinis: sicut particulares affirmative ad universales negativas. et ille secundi ordinis ad illas quarti: sicut particulares negative ad universales affirmativas. unde versus. Tertius est pro primo contradictorius ordo: pugnat cum quarto contradicendo secundo. Pro subalternis ponitur talis propositio: propositiones primi ordinis subalternantur illis que sunt de quarto ordine. et similiter ille de secundo subalternantur illis que sunt de tertio: patet quia ille de primo et secundo ordinibus se habent ad illas de quarto et tertio: sicut particulares et universales similis qualitatis: unde versus. Prima subest quarte vice particularis habens se. Ac habet ad serie se lege secunda sequentem. Ordo subalternus sit primus sine secundus. Aliter tamen est propositio suinenda in modalibus de subiecto singulari: et aliter in modalibus de subiecto communi. Unde pro oppositione modalium de subiecto singulari ponuntur quatuor regule: quarum prima est. due modales de subiecto singulari similium extremorum differentes secundum qualitatem et quantitatem modi sunt contradictorie. ut fortem currere est possibile: fortem non currere non est possibile. Secunda regula est: due modales de subiecto singulari diverse qualitatis. ambe de modo universali sunt contrarie: vel participant legem contrariam ut fortem currere est necesse. fortem currere est impossibile. Tertia regula.

Super libro perihermesias

est. due modales de subiecto singulari diuerse qualitatis ambe de modo particulari sunt subcontrarie legem subcontrariarum participantes. vt fortez currere est possibile. fortein non currere est possibile. Quarta regula est. due modales de subiecto singulari eiusdem qualitatis vna de modo vniversalis et alia de modo particulari sunt subalterne vt fortein currere est necesse. fortein currere est possibile. Sed pro oppositione modalium de subiecto communi ponuntur quatuor regule quarum prima est. Quod pro positiones modales de subiecto communi eiusdem subiecti et predicati diuerse qualitatis. et quantitatis tam dicti quam modum sunt contradictorie. vt omnem hominem necesse est esse animal: quedam hominem possibile est non esse animal. intelligendo tamen quod quantitas vniformiter respiciat dictum et modum vniuersalem et alterius: sic quod si vna sit vniuersalis de dicto quod ipsa etiam sit vniuersalis de modo: et alia particularis tam de dicto quam de modo. Secunda regula est. si tales propositiones diuerse qualitatis sint ambe vniuersales tam de dicto quam de modo ille sunt contrarie: vt omnem hominem necesse est animal. et omnem hominem impossibile est esse animal. Tertia regula est: si tales propositiones diuerse qualitatis sint ambe particulares tam de dicto quam de modo ille sunt subcontrarie: vt quendam hominem possibile est currere quendam hominem possibile est non currere. Quarta regula est: si tales propositiones sint eiusdem qualitatis: et vna sit vtriusque particularis: alia vtriusque vniuersalis ille sunt subalterne vt omnem hominem necesse est esse animal: quendam hominem possibile est esse animal. Ex quo sequitur primo quod si due tales propositiones diuerse qualitatis sic se habeant: quod vna sit vniuersalis de dicto: et particularis de modo: Alia vero particularis de dicto: et vniuersalis de modo:

tales non sunt proprie oppositae: sed magis disperate nullam legem tenentes: vt omne animal possibile est esse hominem: quoddam animal impossibile est esse hominem. Secundo sequitur: quod ille non sunt proprie contrarie que sunt ambe vniuersales de dicto vna tamen est particularis de modo: et alia vniuersalis de modo licet iste accedant quoddammodo ad legem contrariarum: vt iste: omne animal necesse est esse hominem: omne animal possibile est esse hominem. Tercio sequitur: quod ille non sunt proprie subalterne: sed magis disperate que sic se habent: quod vna est vniuersalis de modo: et particularis de dicto: et alia est vniuersalis de dicto particularis vero de modo: vt quoddam animal impossibile est esse hominem: Et omne animal possibile est non esse hominem. Quarto sequitur quod ille non sunt proprie subcontrarie que sunt ambe vniuersales de dicto particulares vero de modo: vt omne animal possibile est esse hominem: et omne animal possibile est non esse hominem. patet ergo de qualitate et quantitate: equipollentia et oppositione modalium. De conuersione autem modalium auctor non facit mentionem id quousque ad logicas differatur: tamen quod valde est necessarium scire in hoc presertim tractatu id est: quod in fine libri pulcherrima lectio de conuersionibus modalium ponitur ideo ibi videas.

Contra predicta arguitur primo sic. Propositiones modales vnius ordinis non sunt de eiusdem terminis: ergo non equipollent. Secundo arguitur sic. hominem esse animal est possibile et non contingens immo necessarium. ergo possibile et contingens non conuertuntur. Tercio arguitur sic iste due quoddam animal esse hominem est impossibile. et quoddam animal esse hominem est possibile sunt in lineis contradictorijs scilicet in prima et in tertia. et tamen non contradicunt enim possint simul esse vere ergo et cetera.

Tractatus

Ad rationes ^{ad primā dicitur qd ille si sunt de eisdem terminis formaliter sunt tamen de eisdem equivalenter. Ultra hoc etiam dicitur qd modi in modalibus non sunt extrema: puta subiecta et predicata: sed sunt determinaciones copularum. ideo habent rationem sicut abegoren matris: modo non est necesse sicut abegoren reuinata remanere eadem formaliter: sicut patet de signis in illis de lineis. Ad secundā dicitur qd contingens potest capi dupliciter. vno modo pro contingente ad vtrumlibet quod potest esse et non esse: et sic hominem esse aial: non est contingens cum sit necessarium. Alio modo capit contingens pro contingenti alio: ut se extendat tam ad necessarium quam ad non necessarium. dummodo non sit impossibile: et isto modo aial esse hominem est contingens: et hoc modo possibile: et contingens conuertuntur. Ad tertiam dicitur qd ad hoc qd aliquae propositiones sint proprie dicitur in modalibus de subiecto communi opus. qd vna illarum sit vniuersalis tam de dicto quam de modo: et alia particularis tam de dicto quam de modo in qualitate repugnantes: inō pōdicitur pōnes non sic se habent in modo illa que est particularis de modo est vniuersalis de dicto. et illa que est vniuersalis de modo est particularis de dicto. ideo potius sunt dicēde disparte quam dicitur ut patet.}

Tractatus scōs de vlibus incipit.
Predicabile quādo
 qd sumitur proprie: et
 sic solū dicitur predi-
 cabile qd de plurib⁹
 predicatur. Quādoqz sumit
 cōiter: et sic dicitur predicabile qd
 de vno solo siue de pluribus
 predicatur. Vnde predica-
 bile proprie sumptū idē ē quod
 vniuersale: sed differūt in hoc

Secundus

qd predicabile diffinitur p di-
 ci: de vniuersale per eē in. Est
 eni predicabile qd aptū natū
 est dici de pluribus. Vniuer-
 sale aut quod aptum natum ē
 esse in pluribus.

Predicabile aut siue vni-
 uersale diuiditur p genus: spe-
 ciem: differentiam: proprium
 et accidens. et solū de his quin
 qz hic intendimus.

Ste est scōs tractatus b⁹
 lib. i. in quo determinat de
 vli sub ratione vilitatis: et de
 partibus eius et proprietatibus:
 quidē tractatus
 intitulatur tractatus predicabilis non quī
 dem a subiecto: sed a passione subiecti no-
 bis notiori: que est predicabile. Et licet
 iste tractatus via nature deberet prece-
 dere primū tractatum: qd in isto et in se-
 quenti determinatur de incompleto: in
 primo vero tractatu determinat de co-
 plexo. s. de enuntiatione et partibus ei⁹
 tñ via doctrine est facilioris cognitionis
 ideo primus tractatus rationabiliter prece-
 dit istum et sequentē. Illa enim que de-
 terminat in primo tractatu faciliores sūt
 ad cognoscendū qd ea que in isto sequen-
 do et in tertio dicunt.

Primo sciendū est qd vniuer-
 sale sit quīplex. nam
 quoddā est vniuersale in causando sicut
 dens. Aliud est vniuersale in cognoscē-
 do sicut intellectus. Aliud est vniuersa-
 le in representādo sicut spēs intelligibi-
 lis. Aliud in distribuēdo sicut signa vni-
 uersalia. Et aliud in predicādo sicut ho-
 mo aial. De vniuersali tñ predicādo solū
 hic intendit de quo: dicit auctor in tex-
 tu qd ipsum est duplex. s. cōiter sumptū
 et proprie sumptū. vnde vniuersale vī-

Sup p̄dicabilia porp h̄irii

predicabile cōiter sumptum ē qđ predi-
cetur de aliquo siue predicet de vno: si-
ue de pluribus siue vniuoce: siue eguo-
ce: siue sit limitatum: siue sit predicamē-
tale: siue illimitatum seu transcendens.
Sed vniuersale pp̄ie sumptum ē qđ
natum est predicari de pluribus vniuo-
ce. Et hoc non distinguēdo p̄dicari vni-
uoce p̄ predicari denominatiue. Accidēs
enim ⁊ pp̄iū h̄ non predicent vniuoce
capiendo predicari vniuoce p̄ predicari
quidditatiue predicatur tamē vniuoce
prout vniuoce predicari se extendit ad
predicari denominatiue ⁊ sic accipitur in p̄-
posito vniuersale vel predicabile. Unde
vniuersale pp̄ie sumptū pōt duplici-
ter considerari: vno modo p̄ime inten-
tionaliter: ⁊ sic est natura cōis apta nata
cōicari pluribus vel apta nata predicari
de pluribus q̄ quidē natura prout h̄
esse in re extra ex nā rei. seclusa operatio-
ne intellectus: dicitur fundamētū remo-
tū intentionis vniuersalitatis: ⁊ vocatur
vniuersale metaphisicum. sed prout ta-
lis natura habet esse cognitūz actuale v̄l
habitabile dicitur fundamentum pp̄i
quūz huius intentionis secūde vniuersa-
le. Alio pōt capi vniuersale pro secunda
intentione: ⁊ sic ē qđaz respectus rōnis
fundatus in natura cognita compata p̄
intellectum ad plura quibus est cōicabi-
lis. Et isto modo capiēdo vniuersale ē
subiectum primūz huius scđi tractatus
de quo p̄ se primo considerat in isto tra-
ctatu. ⁊ de partib⁹ eius subiectis. s. de
genere specie. differētia pp̄io: ⁊ acci-
dente. et de proprietatibus eius ⁊ et de
pp̄ietatibus suarū partium. De vniuer-
sali autē pro p̄ima intentione non deter-
minat h̄ nisi p̄ quanto ē fundamētū hui⁹
intentionis secūde vniuersalitatis.

Secundo sciendum ē qđ v̄l
prime intentiona-
liter sumptum est duplex. s. in potentia
⁊ in actu. Vniuersale in potentia ē natu-
ra cōis. que est in re cum singularitate:

vel differentia indiuiduali que qđez nā ē
in potentia remota ad hoc vt p̄dicet de
pluribus. Sed vniuersale in actu ē ip̄a
quidditas denudata p̄ intellectum agentē
ā singularitate ⁊ conditionibus singula-
rium: que non solū ē cōis multis: sed et
ē in potentia propinqua vt predicetur d̄
multis ⁊ de illo loquitur Ari. primo po-
steriorum cum dicit qđ vniuersale ē vñ
in multis ⁊ de multis. et et cōmenta-
tor sup primo de anima qui dicit qđ in-
tellectus facit vniuersalitatez in rebus: i-
tellectus enim facit d̄ vniuersali i potētia
vniuersale in actu. Similiter solet com-
muniter distingui qđ est triplex vniuer-
sale i predicādo. s. añ re in re: ⁊ post rez
vniuersale añ rem est duplex. s. ante rez
nā. ⁊ tempore simul: qđ est nā cōis con-
siderata scđm eē quod h̄ in intellectu p̄
me cause. s. dei. Aliud est vniuersale añ
rem natura trī: quod est eadem natura
cōis scđm se ⁊ quantum ad sua princī-
pia formalia que ē naturaliter p̄ior sin-
gularibus. Sed vniuersale in re est na-
tura cōis considerata scđm esse qđ h̄ i
singularibus: ⁊ ab alijs vocatur vniuer-
sale phisicum: sicut vniuersale ante rem
metaphisicū. Vniuersale vero post rez
est eadem natura cōis accepta secundū
esse quod h̄ in intellectu cognoscente et
abstrahente eam a singularibus. Nec
est intelligendum qđ ista sint vniuersalia
diuersa aut diuerse res. sed sunt vna et
eadez natura cōis cōsiderata secundū
esse diuersa:

Tertio sciendum est qđ predica-
bile ⁊ vniuersale idem
sunt. quod est verum non solū capiēdo
p̄dicabile ⁊ vniuersale pro fundamento
sed etiam predicabile: ⁊ vniuersale capiē-
do formaliter: p̄ta vniuersale pro se-
cunda intentione vniuersalitatis: ⁊ p̄re-
dicabile pro secunda intentione predica-
bilitatis. vnde ⁊ eadem natura d̄ vni-
uersalis ⁊ p̄dicabilis. d̄. n. vniuersalis
pro quāto apta nata est esse in pluribus

*dicatur in
inversis*

Tractatus

Secundus

Et dicitur predicabilis p qto apta na
ta est predicari de plurib⁹. Si ista se
cunda intentio p^rdicabile: et ista secunda
intentio v^l se habent sicut subm et pro
pria passio: sed passio non distinguit re
aliter a sub^o. ideo v^l qd est subm et pre
dicabile quod est propria passio sūt idez
secundum rem. sed differūt scdm rōem
vel distingunt secundū rōnes diuersas
formales. Alia ei ē rō formalis vniuer
salis. et alia ē rō formalis predicabilis vni
uersale. n. diffinitur vt dicit textus per
esse in predicabile vero per dici de. Et di
cit auctor q vniuersale et predicabile p
prie sumptū diuiditur in quinqz vniuer
salia. que sunt: genus: species: differen
tia: p^rppriū: et accidēs. Cuius ratio est: qz
oē vniuersale vel predicabile est aptū na
tū p^rdicari de pluribus vel ergo ē aptū
natū p^rdicari d pluribus in quid: vel in
qle: si in quid hoc est dupliciter: quia v^l
dicit totaz qdditatē eiusdē d quo predica
tur: et sic ē species. Spēs. n. dicit totam
qdditatē idiuidui: q: indiuiduū nō addit
supra spēm nisi singularitatē q nec est qd
ditas: nec p^rtinens ad qdditates cū ipsa
sit oīno scōdicabilis. qdditas aut oīs ē cōi
cabilis: vel dicit p^rem qdditatis eius de
quo p^rdicatur: et sic ē genus. Gen⁹. n. ē
ps species: Si vero p^rdicat i qle: hoc est
dupliciter: v^l p^rdicatur in qle essētiāle. et
sic ē differentia: vel in quale accidentale
et hoc dupliciter: qz vel emanat a princi
pijs essentialib⁹ species: et sic est p^rppriū:
vel con^regitur p^rpria principia idiuidui:
et sic est accidens. Et in ista diuisione di
uisus est ista secunda intentio vniuersale.
et mēbra diuidentia sunt ista secūde inten
tiones: genus: species: differentia: p^rppri
um: et accidens. Ex quo sequitur primo
q si diuisum sit vniuersale: ista ē diuisio
generis in spēs. Secundo sequitur q
si diuisum sit predicabile ista est diuisio
passionis alicuius subiecti in inferiora: v^l
in species illius subiecti. Tertio sequi
tur: q iste p^rpositiones sunt cōcedende

genus est spēs. Differentia est species:
p^rppriū ē spēs. et accidēs ē spēs. Et hoc
capiendo subiecta illarū propositionum
vt qd: seu vt hnt rōnem denominabilē.
Et capiendo istud predicatū species vt
modus: vt se hz per modū denominan
tis. Quarto sequitur: q tales p^rppones
sunt falsę capiendo tā subiectum qz p^re
dicatū illarum propositionum vt quid
vel vtroqz vt modus: quia vt sic: ibi
predicatur vna species opposita de alia

Contra predicta arguitur p^rmo sic: ad methaphi
sicū spectat determinare de vniuersali:
ergo non ad logicū. Secundo arguitur
sic v^l ē intētiōnalr sumptum non est ens
ergo neqz est idez cum predicabili: neqz
distinguitur ab eo. Tertio arguitur sic.
Ens est vniuersale: et tamē non aliquid
istorum qnqz: ergo diuisio ē insufficientis.
Et confirmatur. quia tot sunt predica
lia quot sunt predicamēta: sed decē sunt
predicamēta: ergo et decem predica
lia: antecedens patet quia predicabile et
predicamentum idem sunt.

Ad ratiōes Ad primaz di
citur: q hz me
thaphisic⁹ p^rsideret de vniuersali prime
intentionaliter sumpto: logicus tamen
hz cōsiderare d v^l se intētiōnalr: et non
de vniuersali prime intentionaliter: nisi
pro quanto ipsum est fundamentum in
tentionis secunde vniuersalis. Ad secun
dam d^r: q vniuersale non est ens reale:
est tamen ens rōnis: quod sufficit ad
hoc q possit esse idem: vel distinctus cū
aliquo. Ad tertiā d^r: q ens non est v^l ē
limitatū et predicamētale: s; ē vniuersale
trāscēdens et illimitatum d quo nō ē ad
propositum. Ad confirmationem dicit
tur q licet predicabile et predicamentū
capiendo vtrūqz pro prima intentione
sunt idem: non tamen capiendo predi
cabile et predicamentum pro secunda
intentione: immo predicabile et predi
camentum sunt distincte intentiones.

secunde: que licet habeant idem fundamentum: habent tamen distinctas rationes fundandi.

Genus dicitur tripliciter. Primo modo dicitur collectio multorum se habentium quodammodo ad se invicem et ad unum principium: ut collectio eorum que sunt de eadem parentela descendantium ab uno auctore. Secundo modo dicitur genus quod est principium uniuscuiusque generationis: ut pater: vel patria: siue locus. Tertio modo dicitur genus cui supponitur species: et hoc ultimo modo sumitur hic genus. Et definitur sic: Genus est quod predicatur de pluribus differentiis specie in eo quod quid: ut animal predicatur de homine: et de equo: et leone que differunt specie.

Porphyrius determinavit auctor: et predicabili seu universali incommuni determinat de quo libet eorum in speciali. Et primo de genere: quia genus predicatur de pluribus quam aliud quod aliorum: ideo verius habet rationes predicabiles. Et quia omne equivocum prius est distinguendum quam definiendum: eo quod multiplex indistinctum parit confusionem genus autem est equivocum et multiplex: ideo autem distinguat genus: et aliquid determinet de eo ponit multitudinem et diversam eius accceptionem pro quo.

Primo sciendum est: quod genus ut ad propositum sufficit accipitur tripliciter. Primo modo accipitur genus pro ut est collectio multorum habentium quandam collectionem ad invicem et ad unum principium: ut collectio romanorum: dicitur genus: vel progenies romanorum. Alio modo genus est principium illius generationis vel collectionis: ut pater a quo descendit aliqua tota generatio dicitur genus: vel etiam locus in quo quodammodo dicitur principium generationis. et per consequens genus. Dicitur porphyrius: quod patria est principium generationis quoad modum est pater. in loco. non est. quodammodo virtus generativa vel conservativa. quam habet a corporibus celestibus ratione cuius potest dici genus. Tertio modo dicitur genus illud cui supponitur species. quod est genus logicum de quo est hic ad propositum. et habet quandam similitudinem cum genere primo modo dicto et secundo modo dicto. Quia sicut genus primo modo dictum dicit collectionem multorum. sic etiam genus logicum dicit multitudinem specierum. Et sicut genus secundo modo dictum est principium descendantium ab eo sic genus logicum est principium omnium suarum specierum. in hoc tamen est differentia. quia genus secundo modo dictum est principium effectuum et extrinsecum ab eo descendantium sed genus logicum est principium intrinsecum et quidditativum suarum specierum. Differunt etiam in hoc quia genus secundo modo dictum essentialiter differt ab hijs que descenderunt ab eo. et ideo non predicatur de illis in quid, sed genus logicum est idem essentialiter cui libet species. et in qualibet specie includitur essentialiter et quidditative. et de qualibet in quid predicatur. Differt etiam a genere primo modo dicto per idem. quia illa multa collecta non includunt essentialiter illud primum a quo descendunt sed species committunt sub genere includunt

Tractatus

essentialiter genus sub quo sunt.

Secundo sciendū est qd ge-
n^o tertio mō dictū
scdm logicū sic diffinitur. Genus est
qd predicat de plurib⁹ differentib⁹ spe-
cie in quid in qua diffōne ponit vlt^o pro
gñe qd intelligitur per hoc relatiuū qd
est enim vlt^o gen^o ad qnq⁹ predicabilia
et iō ens non est gen^o: q⁹ non est vnuer-
sale salte limitatum qd prius diuidebat⁹
in ista qnq⁹ vnuerfalia. Similiter diffō-
nes specier⁹ subalternar⁹ et alia cōplexa
non sunt gñā. quia nō sunt vnuerfalia in
complexa. Residuū vō ponit⁹ pro dif-
ferentia. s. predicari de plurib⁹ ad diffe-
rentiam individui: qd predicatur d vno
solo i differentibus specie ponitur ad
differentiam spēi: et prop^oij: que predi-
catur de pluribus differentib⁹ numero
solum. In quid vō ponit⁹ ad dñam dif-
ferentia: et accūti q⁹ pdicantur in quale.
Et diffinit ibi gen^o capiēdo genus pro
scda intentione: et nō pro prima. q⁹ logi-
cus habet diffinire illud quod per se cō-
siderat sed logic⁹ secundas intentiones
p se pñderat: et non pñas: nisi pro quā-
to sunt fundamenta intentionum secun-
darum: Itē intentio prima generis nō
dicat vnitatem sufficientē ad vnitatem dif-
finitū cum nihil sit vnum et vniocū om-
nibus intentionib⁹ pñis genericis qd
possit fundare istā scdam intentionē ge-
nus. ergo ibi non diffinitur intentio pri-
ma generis. sed secunda intentio gene-
ris non qdem p se sed pro re subtracta
intentiōi: sic intelligendo qd actus signat⁹
per secundas intentiones exerceat⁹ in pri-
mis: vt iste actus significat⁹ genus pre-
dicat de spē: sic exercetur in primis intē-
tionibus dicendo: homo est animal: ali-
nus est aīal: et sic de alijs.

Tertio sciendū ē qd istd nomē cō-
cretū gen^o pñt capi dupl^r
vno modo pro suo per se significato: et
sic est quidam respectus rōnis fundat⁹
vel fabricatus per intellectum in natura

Secundus

cōicabili plurib⁹ spēbus compata p in-
tellectum ad eas: qui quidem respectus
in abstracto significatur per hoc nomen
generalitas vel per hoc complexum itē-
tio generis. Alio modo potest capi gen^o
pronominato seu pro prima intentione
fundante illum respectum rōnis: vt ani-
mal corpus: substantia et sic de alijs. vnde
predicta diffinitio generis datur de secū-
da intentione generis et non de prima:
vt prius visum est. Est autem prima in-
tentio obiectum cognitum: vel, quiddā-
tas cognita aut cognoscibilis super qua
nata est fundari aliqua intentio secūda.
Sed scda intentio est respectus rationis
fabricatus per actum intellectus cōpa-
rantis vnum obiectum cognitum alteri
obiecto cognito: verbi gratia: vt animal
est prima intentio generis: sicut homo ē
prima intentio nominis vel speciei: sed i
tellectus cognoscens istam quidditatem
animal comparat eam ad species: qbus
est cōicabilis: et in illa cōiuatione cō-
surgit quedam relatio rationis: que vo-
catur intentio secunda generis. Similiter
intellectus intelligēs hoc nomen homo
compat ipsum sād suum significatum
quod significat per modum substantie
determinate et in illa cōiuatione con-
surgit respectus rationis qui vocatur no-
men. Termini significantes primas in-
tentiones vocantur termini prime intē-
tionis: sicut: homo: animal: substantia
et sic de alijs. Similiter termini signifi-
cantes secundas intentiones dicuntur
termini secunde intentionis: vt est ter-
minus genus vnuerfale: nomen ver-
bum. et sic de alijs. Ex quo sequitur
primo qd sicut diffinitio generis fit per
secundas intentiones: ita etiam connēit
scde intentioni generis. predicari enī de
pluribus est quedā scda intentio. iō etiā
connēit gñi secūde intentionis sūpto.

Secundo sequitur qd illud quod si-
gnatur vel significatur i scdis intentionib⁹
debet exerceri in primis: quia logicus

Suplibro perihermenias

licet diffiniat scdas intentioes diffinit th
eas in concreto ⁊ vt supponit p pmiss.

Tertio seqt q act⁹ est duplex. s. signa
tus ⁊ exercit⁹ act⁹ signat⁹ est ille q vt in
plurib⁹ importat per ista vba. predicat
subijct⁹: supponit⁹: vt gen⁹ predicat de
spē: spēs subijct⁹ generis: isti sunt actus si
gnificati. Quarto seqt q act⁹ exercit⁹
h3 fieri per hoc verbum est: vt actus si
gnatus per hoc pplexū genus predicat
de specie. sic enim exercet per hoc vbu
est: dicendo: hō ē aial: bos ē aial. Qn
to seqt: q magna dīa ē inter act⁹ exer
citū ⁊ actum signatū sicut act⁹ secandi si
gnificat per hoc verbum secari ⁊ exer
cet per securim: sicut per istam negatio
nem non: exercet act⁹ negandi qui signi
ficat per istud vbum nego: vel per hoc
nomen negatio. Ex quo sequitur sexto
q a predicari signato ad predicari exer
citum in eisdem terminis non valet cō
sequentia. vt non seqt genus pdicatur d
spē. ergo species est gen⁹: sed bene seqt
a predicari signato in secundis intentioni
bus quod predicari exercitum in funda
mentis vel in primis intentionib⁹ vt bñ
seqt: genus predicatur de specie. g⁹ hō
est animal vel albedo est color:

Contra pdcā arguitur pīo sic:
totum collectiū nō ē
totum vīe: genus est totū vīe. ergo ge
nus nō est totum collectiū sen collectio
multorū. Secūdo arguitur sic gen⁹ pre
dicat de his quorū est genus. sed pīn
cipiū gñationis nō predicat de his quo
rum est pīncipiū. ergo pīncipiū gñationis
non est genus. Tertio arguit sic. Dis
finitio d3 vīficari de diffinito. sed diffini
tio generis non vīficatur de secunda i
tentione: sed de pīma cū illa scda intentio
sit spēs spālissima: cui non conuenit pre
dicari de plurib⁹ differentib⁹ specie. g⁹
ibi nō d diffinit scda intentio sed pīma.

Ad rōes ad pīma dī q h3 ge
nus logicū sit totum
vīe non th genus ciuillr dictū. imo po

test esse totum collectiū. Ad scda3 dī
sūt q genus logicum predicat de quāli
bet suaz specierū. sed non genus ciuillr
dictū: cuiusmodi est genus: secūdo mō
dictū. Ad tertiā dī q h3 ista scda inten
tio genus nō predicet de plurib⁹ differ
entibus spē predicatione exercita predi
catur tamen de pluribus differentibus
specie predicatione signata.

Ad cognoscēdū at hoc mē
brū differētib⁹ spē. op3 scire q
differēs dī tot mōis quot mo
dis dī idē. 3dē at dī triplr. s.
idem gñe: idē spē: idē numero
eadē gñe sūt quēcūq3 sub eo.
dē gñe cōtinent: vt hō ⁊ asin⁹
sub aiali: eadem spē sūt qēcūq3
sub eadē spē cōtinētur vt sor.
⁊ plato sub hoīe. idem nūe/
ro dī qdruplr. s. idē noīe: idē
diffōne: idem pprio ⁊ accñte.
Eadem noīe dicūtur quorum
res ē vna: noīa vero plura vt
marcus tullius cicero. Eadē
diffōne dicūtur quorum vnū
est diffō alterius vt aial rōna
le mortale ⁊ homo. Eadē p
prio dicūtur quorum vnū est:
ē propriū alterius ⁊ conuer
titur cum eo: vt risibile ⁊ ho
mo. Eadem accidente dicun
tur quorum vnū est accidēs
alteri⁹: vt sortes ⁊ albedo q
est i ipo. Similiter dī differēs
genere differens spē dīns nu
mero. Differētia genere sunt

quecunq3 sub diuersis generibus continetur: vt homo et arbor: quia homo continetur sub hoc genere quod est animal et arbor sub hoc genere quod est planta. Differentia species sunt quecunq3 sub diuersis speciebus continetur: vt soror sub homine. et hic asinus sub asino in communi. Differentia numero sunt quecunq3 diuersum numerum constituunt: vt soror. et plato. Illud autem dicitur predicari in quid quod conuenienter respondetur ad interrogationem factam per quid: vt quando queritur: quid est homo: conuenienter respondetur: animal. ergo animal predicatur de homine in quid. Aliiter autem diffinitur genus sic: Genus est cui supponitur species. Et diuiditur in genus generalissimum: et genus subalternum. Genus generalissimum est supra quod non est aliud genus superueniens. Vel genus generalissimum est quod cum sit genus non potest esse species. Et diuiditur in decem predicamenta: que sunt substantia: quantitas: qualitas: relatio: actio: passio: quando: situs: vbi: habitus: Hec autem predicamenta di-

cuntur generalissima: quia nullo genus habent supra se: licet enim eis dicatur de istis decem: hoc tamen non est vniuocum: sed equiuocum siue multipliciter. et ideo non est genus eorum. de his autem decem nihil modo dicemus: sed in predicamentis determinabitur de ipsis. Genus subalternum est quod cum sit genus potest esse species: vt animal est genus hominis et equi: et est species corporis animati.

In ista parte declarat auctor: quidam particulas in diffinitione generis positas. Et primo istam particulam: differentibus specie. Et quia opposita iuxta se posita clarius elucescent. quot modis etiam de vnum oppositorum: tot modis dicitur et reliquum ideo dicit auctor: quod ad cognoscendum hoc membrum differentibus specie. oportet scire quot modis dicitur idem.

Primo sciendum est quod idem de triplici. scilicet genere: specie et numero: scilicet idem numero de quod tripliciter. scilicet idem nomine idem diffinitione: idem proprio et idem accidente. unde eadem genere dicuntur quecunq3 sub eodem genere continentur: et per oppositum diffinitione sunt que sub diuersis generibus continentur: vt homo sub animali: et arbor sub planta. Vel diffinitione sunt ipsa et genera diuersa sicut substantia et quantitas. Eadem species sunt que sub eadem specie continentur vt soror. et plato sub homine: et per oppositum diffinitione sunt que sub diuersis speciebus continentur: vt soror. et brunellus: vel diffinitione sunt ipsa et species diuersae species: vt homo et asinus: Eadem vero numero dicuntur que non faciunt diuersum numerum: vel quorum vnum non ponit

Sup p̄dicabilia porphiri

numex cum alio. ut sortes et hō et aīal rōnale. Dīa vero numero sūt que faciunt diuersum numex: ut sor. et pla to faciunt numex binarium: q̄ est spēs distincta a ternario. et si addatur Cīero erit numer⁹ ternari⁹. illa. n. sunt p̄p̄e distincta numero q̄ hñt distinctas dīas numerales. sicut sunt individua distincta eiusdē sp̄s. Et subdit auctor: quatuor modos idēpitatis numeralis quorū diffinitiones et declarationes satis patent in textu. Ex quo sequitur primo: q̄ si cut idēpititas numeralis est maior idē pitas. ita etiā diuersitas generica est ma ior diuersitas. Secundo sequitur q̄ ista se habent sicut superius et inferius scilicet non idē: diuersum et differens: q̄ quicquid est diuersum vel differens ab aliquo: est sibi non idē: sed non conuer tuntur: quia chymera et homo sunt non idē: et tamen non sunt diuersa: nec dif ferentia: quia ad hoc q̄ aliqua sint diffe rentia: vel diuersa oportet q̄ sint etiam iuxta illud quartū methaphisice: nec non ens non entī: nec ens non entī est idē vel diuersum. Tertio sequitur q̄ differēs et diuersum aliquo modo differūt. mul ta enim sunt diuersa que non sunt diffe rentia: ut puta due differētie vitine. que sunt diuerse: et non differentes. illa enim que sunt differentia debent conuenire in aliquo quidditate et aliquo diffi re. Differentia exim secundū Ari. quinto methaphisice sunt aliqd idē entia.

Secundo sciendū est q̄ au ctor declarat aliaz p̄ticulari posita in diffinitione generis. s. predicari in quid: et dicit q̄ illud dicitur predicari in quid per quod conueniēter respondet ad questionem factā per qd̄ ut cū querit qd̄ ē homo conueniēter re spōdet aīal sō aīal predicatur de homie in quid. Unde nō est idē conuertibi liter predicari in quid: et eē de quiddi tate alicuius: quia differentie cōstitutiue

specierum sunt bñ de quidditate specie: et tamen non predicant in qd̄ de specie: sed in quale ut postea patebit. S3 illud dī predicari in qd̄ qd̄ est de quidditate alicui⁹: et significat per modum substā tie. vel p̄ modum p̄ se stātis. Ex quo se/ qtur primo q̄ non omnis substātia p̄di cat i quid: quia dīe substantie sunt sub stantie et nō p̄dicant in quid. Se/ cundo sequitur q̄ nō oē qd̄ predicat in quid est suba color enim p̄dicat in qd̄ et oīa alia genera et tamen non sunt sube Tertio sequitur q̄ chymera et alia signiē ta non p̄p̄e p̄dicat in qd̄ eo q̄ nec sunt de qd̄itate alicui⁹: nec habent qd̄dita tes. Quarto sequitur: q̄ in talibus signiē tis non sunt p̄p̄e genera: species aut dīe. Quinto sequit q̄ in entibus rō nis cuiusmodi sūt mentiones scdē repe riuntur genera species et differentie et per consequens bene conuenit eis pre dicari in quid.

Tertio sciendū est q̄ auctor po nit secundam diffinitio nem generis que talis est. Genus est cui sup̄pōitur spēs idēst gen⁹ est vniter sale limitatū cui directe et immediate secū dum ordinez participantis et participati supponit species. Directe p̄pter dif ferentias que supponuntur generi late raliter. Dicitur immediate propter in diuidua que nō immediate ponunt sub genere. sed inter ea et gen⁹ mediat spe cies. Dicitur etiam per modum parti cipantis et participati p̄pter p̄p̄iū qd̄ non participat genus nec speciem cuius est p̄p̄iū participare enim ip̄p̄osito ē p̄cipari rōem suscipe. Deinde di uidit gen⁹ i gñalissimū et subalternū vñ gen⁹ gñalissimū p̄io sic diffinit et. est qd̄ cū sit genus nō pōt esse spēs. Quis ratio est: quia genus generalissimū ha bet in se duo. s. q̄ sit genus et hoc hēt per respectum ad suas species habet etiam q̄ sit generalissimū: et hoc habz

Tractatus

per negationem generis superioris. **¶** p3 per aliam diffōnez gñalissimū: que talis est. Genus generalissimū est illud supra quod nō ē aliud supra veniēs gen^o.

Diuidit autē gen^o gñalissimū in decem predicamenta que sunt suba. qualitas: quantitas ad aliquid: et sic de alijs: q̄ dicunt gñalissima quia nullum gen^o habent supra se. Is enī ens dicatur de spīs nō tñ est gen^o: q̄ secundū auctores ens ē ignotū ad ipsa vtrū autem hoc sit verū: et quō sit intelligendum alias patebit. Et ē ista diuisio gñalissimū in decē predicamēta accidentis in suba: sicut si videre album in lapidem et lignū. Idbetatur enim per illā diuisionem q̄ et quot sunt qbus attribuitur hec intentō secundā gñalissimū: quia illa sunt decem. et hoc exponendo gñalissimū negatiue: et non affirmatiue. Sed genus subalter nū est: quod cū sit gen^o bñ pōt esse spēs. Est enim spēs respectu suorum superiorū: et ē gen^o respectu inferiorū: sic aīal ē genus hoīs: et equi et spēs corporis aīali.

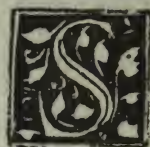
Cōtra predicta arguitur primo sic. Accidens et subz differunt gñe: sed quecūqz differūt genere differūt nūero. ergo subm et accideus differūt nūero et per pñs eadem accidēte nō sūt eādēz nūero. Secūdo arguitur sic. Genus et species sunt species distincte pte sub vli. ergo vna nō supponit ali. et per pñs p̄ scdām diffinitionē gñis. Tertio arguit sic: oīs bona diuisio gñis dī fieri p dīas i species sed predicta diuisio non est bñmōi. ergo non est bona.

Ad rōnes ad primam dicē q̄ l3 accēs et subz differūt nūero nūerositate indiuidui et singularis nō tñ nūerositate suppositi.

Ad scdām dī q̄ si capiat gen^o et species scdē intētiōalr. tūc species nō supponit gñi saltem in actu exercito licz bene in actu signato. Sed si capiat prime rētiōalr tūc species bñ supponit ge-

Primus

neri. Ad tertiā dī q̄ l3 diuisio gñis p̄ me intētiōalr capī fiat p dīas in species non tamen diuisio generis secundē intētiōaliter capī.

Spēs est quod predicatur de plurib⁹ differentibus nūmero in eo quod qd. In hac autem diffōne hoc verbum predicatur dicit aptitudinem et non actum. Sicut i alijs: vt homo predicatur dī sor. et platone et de alijs particularibus hoīb⁹: que sūt plura et dīa numero: vt prius patuit. Et predicat de his i qd: qz cum queritur quid est sor. conueniēter respōdetur hō.

Diffinitur ē sic: spēs ē que ponitur sub assignato genere de qua genus i eo q̄ qd predicat et diuiditur i spēm specialissimam et spēm subalternam. Spēs spālissima est que cum sit spēs non potest eē genus: vt homo equus vel con similia. Vel sic: spēs specialissima est sub que non est alia inferior spēs: spēs subalterna ē q̄ cum sit spēs potest esse gen^o vt animal: vnde quecūqz sūt iter genus generalissimū et spēm spālissimam possunt eē genera et spēs ad aliud et ad quid sumpta: sunt enim gñā

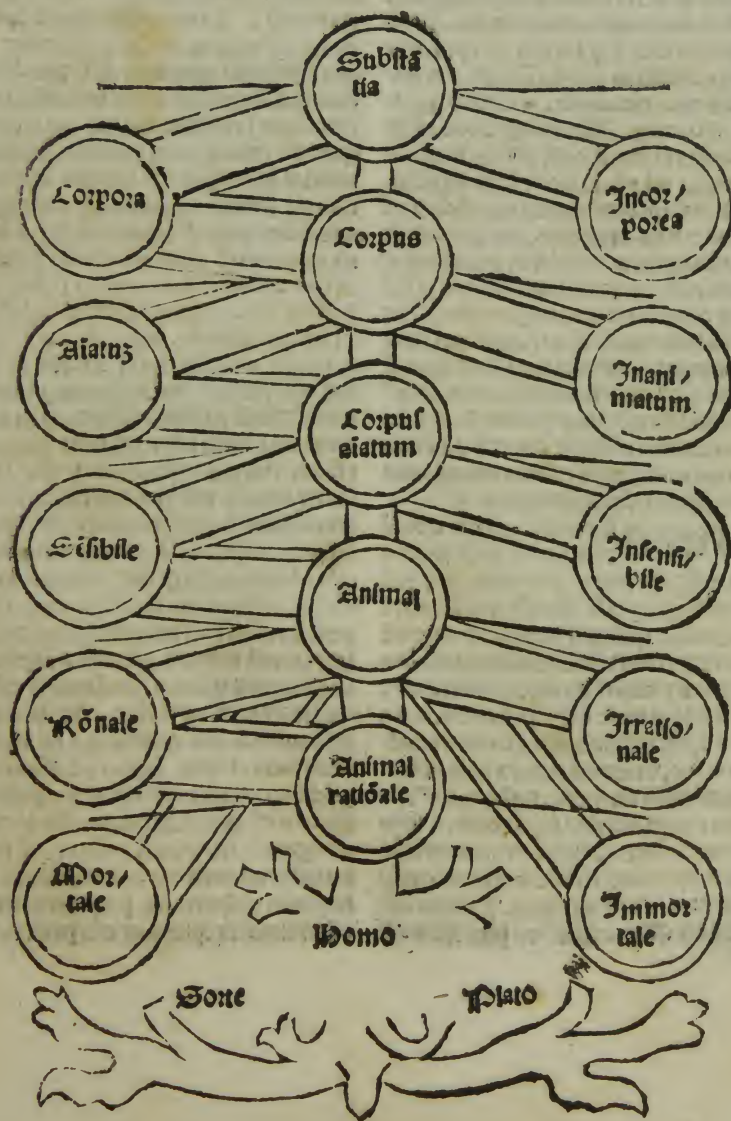
Super predicabilia Porphyrii

respectu inferiorum: species vero respectu superiorum: sicut patebit in arboze porphyriana.

At autem hoc sit magis planum summat expleto devino predicamento: ut suba est genus prius. scilicet hac

autem est corpus: sub corpore corpus aiatum: scilicet quo aial: scilicet aiali aial rationale: scilicet quo homo: sub homine scilicet individua sortes plato et cicero. Individuum autem est quod de uno solo predicatur: ut sortes de seipso.

Genus generalissimum

Determinato de genere cō
sequenter autor determi-
nat de specie. Cuius ratio
est quia gen⁹ & species di-
cuntur relatiue & vnus re-
latiuū habet cognosci p ali-
ud. dicit. n. Arist. in predicamentis q si
quis diffinitē cognouerit vnū relatiuū
diffinitē cognouerit & reliquū ideo post
determinationē de gñe qd est relatiuū
speciei. facit determinationē de specie.
Species autē sumit multis mōis. Vno
mō species idē ē q forma vel pulchri-
tudo. q consistit in debita q̄litate vel q̄n-
titate. coloris r̄suacitate. & debita ppor-
tione mēbrorū. Alio mō spēs idē est q
similitudo rei de q̄ dicit Ari. in libro de
aīa q lapis nō est. in aīa s̄ spēs lapidis.
Tertio mō spēs est mod⁹ significādi vī
accidens p̄tis orationis. de qua dicūt
grāmatici q spēs diuidit in primitiua &
deriuatiua. Quarto mō spēs sumit p spē
logicali de qua est hic ad ppositū. q h̄z
quādā similitudinē cū spē ciuili vel natu-
rali siue primo mō dicta. q: sicut spēs q̄
est forma vel pulchritudo actuat corp⁹
remouendo eius turpitudinē sic ē spēs
logica. ē natura cōplete actuatā p vīam
determinantē genus remouenteia eius
turpitudinem. s. potētiatē.

Primo sciendū ē q hoc nomē
concretū spēs sicut &
cetera noīa concreta. pōt capī duplici
Vno mō p suo p se significato siue pro
p̄a intentione quā p se significat & sic est
qdā respectus rōnis fundatus in natu-
ra cōicabili plurib⁹ numero differentib⁹.
Alio modo potest capī p denominato
seu pro fundamento illius secunde intē-
tionis & sic species est natura cōis cōica-
bilis pluribus numero differentib⁹. de
quibus est qddatiue p̄dicabilis. & spēs
isto secundo modo sumpta. non diffinit
a logico. s̄ primo modo sumpta. cuius
dat autor tres diffinitiones. Prima est:
species est qd p̄dicat de pluribus dif-

ferētib⁹ numero inquit. & d̄z subintelligi
solū. q: genus bene p̄dicat de plurib⁹
differentibus numero. sed non solū q:
etiam p̄dicat de plurib⁹ differentibus
specie. Secunda diffinitio ē: spēs est q
ponit sub assignato genere supple. ime-
diate. & directe. Donitur. n. spēs sub ge-
nere sicut minus cōe sub magis cōi: Et
ponit sub genere nō quocūq; s̄ sub ge-
nere assignato. i. determinato sicut hō s̄
animali & non sub colore vel alio genere
extraneo. Tertia diffinitio est: spēs est
de qua genus in eo qd p̄dicatur spēs
enim includit genus in cōceptu suo qd
ditiuū. si querat. n. de spē quid est. cō-
uenienter respondet gen⁹. vt si querat
quid est homo conuenienter responderet
animal ideo spēs est de qua inquit p̄-
dicatur genus Si querat etiam p̄ has
intentiones quid p̄dicat de spē. cōueniē-
ter responderet genus: sed talis p̄dicatō
debet exerceri i primis. s. i fundamētis
dicendo sic. de specie p̄dicat gen⁹ iqd.
vt hō est animal. albedo est color. Et
h̄z vnus & eiusdem rei absolute nō pos-
sunt esse plures diffinitiones qddatiue
conuertibiles cum diffinitō: eo q secun-
dum Ari. sexto topicorū sicut vnus rei nō
est nisi vnū esse: sic etia vn⁹ rei ab-
solute non est nisi vna diffinitio: itā vnus
rei relatiue se vni⁹ relatiui cōcretiue de-
signati possunt esse plures diffinitiones
quiddatiue: p̄ q: tale relatiuū vnus &
idem existens realiter siue materialiter
potest referri ad plures terminos. & s̄
hoc potest habere plures diffinitiones
notificantes ipsū p fundamētū cōpatū
ad illos diuersos terios. Et q̄libet illarū
diffinitionū erit qddatiua eo mō quo
conuenit relatiuis habere diffinitionem
qddatiuam: sic autē est in proposito: q
species est quoddā relatiuū cōcretiue
designatū. qd potest referri ad plures
terminos pluribus relationibus: ipor-
tat enim respectum. per comparationē
ad individua quorum est species. & tū

Super libro predicamentorum

diffinitur diffinitione explicante forma liter habitudinem eius ad individua. Et sic diffinitur prima diffinitione. importat secundo respectus p comparationem ad genus qui quidem respectus est respectus suppositionis et sic diffinitur secunda diffinitione. Tertio importat respectus ad genus ut est includens ipsum et tunc diffinitur tertia diffinitione: et sic patet quod non est inconueniens quod unus et eiusdem rei saltem respectu possint esse plures diffinitiones quidditati ue.

Secundo sciendum est quod positis omnibus diffinitionibus speciei diuidit eas in species specialissimas et species subalternas. unde species specialissima est que cum sit species non potest esse genus. vel est sub qua non est alia inferior species. ut homo. bos. asinus. et sic de alijs sunt species specialissime quod non habent aliam speciem sub se unde nomen speciei verius puenit speciei specialissime quam subalterne. quod in specie subalterna. non est ita perfecta actualitas nature sicut in specie specialissima: species namque dicitur a specificando seu determinando: genus autem determinat et actuator magis in specie specialissima quam non potest ulterius specificari et determinari per differentias formales quam in specie subalterne que adhuc est specificabilis per differentias formales. Species subalterna est que cum sit species bene potest esse genus ipsa enim est diuisibilis et determinabilis per differentias formales que constituent diuersas species sub ea in ordine ad quas ipsa potest esse genus: sicut animal diuiditur per differentias que sunt rationale. et irrationale. que constituent diuersas species sub animali respectu quare animal est genus. Et possunt ista declarari. per arboris porphiriana in qua ponitur unus supremus. scilicet genus generalissimus et unus infimus quod est species specialissima. Et inter media que sunt genera et species ad aliud tamen et ad aliud sumpta sunt. n. genera respectu inferiorum. Et species

respectu superiorum. Et ista ponuntur in recta linea. Et preter ista in lineis lateraliibus ponunt differentie diuisive generum et constitutione specierum: verbi gratia in predicamento substantie sub a est genus generalissimum quod diuiditur per corporeum et incorporeum. ex suba autem et corporeitate habet ex dicta constituit sub suba ista species que est corpus. sicut etiam ex suba et in corporeitate constituit una species sub qua sunt omnes substantie finite in corporee finite. Et sic potest dici de alijs generibus. Corpus enim diuidit per corpus animatum et corpus inanimatum. Corpus animatum constituit unam speciem nobis innotatam quam circū loquimur per hoc complexum corpus animatum: quod si diffinitur. diffinitur per illud complexum corpus animatum. Alterius diuiditur per sensibile et insensibile. et hoc capiendo sensibile. non quidem sensibile passivum ut tamen valet sicut aptum naturam sentire. quod sic omne corpus est sensibile. scilicet capiendo sensibile actiue. ut tamen videtur sicut aptum naturam sentire. et sic ex corpore animato. et illa dicta. scilicet sensibile constituit animam. Insuper animal diuidit per rationale et irrationale rationale autem secundum porphirium constituit ista specie. animam rationalem. Et animam rationalem diuiditur per mortale immortale. immortale constituit deum. mortale vero constituit hominem. dicitur. n. Porphirius. Sumus. n. rationales nos et dijs scilicet mortale nobis additum separat nos ab illis. Sed hoc secundum rei veritatem non est verum scilicet repugnans fidei. Sed hoc posuit autor: solum gratia exempli recitando opinionem porphirii et aliorum paganorum ponentium pluralitatem deorum quos dicebant esse animalia rationalia. sed secundum rei veritatem rationale immediate constituit hominem sub animali sub homine autem sunt individua ut socrates. plato.

Tertio sciendum est quod quod dictum est prius quod sub specie specialissima ponuntur individua. id quod incidenter taliter diffinit autor: individuum. Dicens quod individuum est quod predicatur de uno solo ut socrates. de seipso. et accipitur ibi predicari colore et non

proprie individuum. n. non est predicabile
 proprie sumptū. sed cōter sumptū. ideo
 in diffinitione individui dicitur quod predica-
 tur de vno solo ad differentiam predica-
 bilis proprie sumptū quod predicatur de
 pluribus. Et diffinitur ibi secūda intentio in-
 diuidui. et nō prima intentio. h. notificet p-
 prias intentiones. Et est advertendū
 qd individuum est duplex. s. individuum va-
 gū. et individuum signatum vnde indi-
 uiduum vagū est qd importat naturā i
 indeterminato supposito. quod solet si-
 gnificari per aggregatū ex termino com-
 muni. et signo particulari. vt aliquis ho-
 mo. aliquod animal. aliquod ens. Et ta-
 le individuum licet predicetur de pluri-
 bus non tamē vnluoce sed egnoce. S.3
 individuum signatum siue determinatum est
 quod importat naturā determinatā indeterminato
 supposito. vt for. plato. hic hō. et sic de ali-
 is. et significatur per terios singulares.
 et tale individuum. pōt dici signatū vel
 determinatū notatione. vt for. plato. vel de
 monstratōne vt hic hō. iste homo. vel
 suppone. vt Ciceronis filius si Ciceronis
 sit filius. vel circūlocutione vt homo cū
 longo naso. v. l. grosso capite. et sic d. alijs
 Et de talī individuo loquitur Porphyrius.
 cuius dicit qd individuum est qd constat ex p-
 prietatibus. quarū collectio in nullo alio
 eadem erit. Ille autē proprietates conti-
 nentur in hijs duobus vñibus. forma fi-
 gura. locus. strīps. nomen. pata. tps.
 h. dec septem propria cōtinet omnis hō.
 Et nō dicunt proprietates individui sic
 qd constituent individuum inesse individui
 individui. n. non. pñtū essentialiter ta-
 libus proprietatibus. s.3 constituitur inesse
 individui p. differentia mālē que vocat
 Echeytas. siue dñā individualis. S.3 di-
 cuntur hñmōl proprietates individuales
 q. per eas cognoscimus et discernimus
 individua. Ex hijs ergo p.3 qd sit genus
 qd species. et quid individuum que oīa po-
 nuntur directe i recta linea predicamēta.
 v. vt patebit in arboze porphūriana. que

quidem dñ arbor per quādam similitu-
 dine ad arbor est nāleū in qua sunt tria
 .s. radix truncus et ramus. Genus gene-
 ralissimū pōt dici radix inquantū conti-
 net potentia. vel permissiue. oīa inferio-
 ra. vel et ipsa individua pñt dici radices
 inquantū pñt positue et actuali super-
 riora. ¶ Ponunt autē individua in predica-
 mento pro quāto abstrahūt et pcedunt
 ab actuali existentia. Genera autē et spēs
 que ponunt in recta linea se hñt vt trun-
 cus. Differentie vero laterales se hñt vt
 rami. Et h. ipsa individua videant ponē
 laterali. qd sit ad ostendendū multitudi-
 nez ipsoz. sub eadem spē. ponunt tñ dñ
 recte in recta linea cum includant essen-
 tialiter. et additatie. genus generalissi-
 mum illius coordinationis. in qua sunt.

Contra predicta arguit primo
 sic. Diffinitio spēs pue-
 nit alijs a diffinito. ergo nō est bona. An-
 tecedens p.3 q. puenit generi. et alijs pñ-
 cabilibus. quodlibet. n. illoz est spēs vñ
 uersalis et pñs pñcat de pluribus dif-
 ferentibus numero. Secūdo sic corpus
 aiatum et aīal rōnale sunt quedā cōple-
 xa ergo non sunt genus neq. spēs et per
 pñs male ponunt in recta linea. Ter-
 tio pñdicamentali sic sola spēs diffinit sed
 individuum nō est spēs ergo non diffinit.

Ad rationes Ad primas
 dñ q. h. diffi-
 nitio spēs conueniat generi et multis alijs
 denotatiue. et accñtali. non tñ cōuenit
 eis qd additatie et essentiali. Sed solū sic
 puenit isti. secūde intentioni spēs. ista enī
 est accñtalis et denotatiua. genus pñcat
 de pluribus. differentibus numero inqd.
 sicut ista hō predicatur de pluribus differen-
 tibus nūero inqd. ista tñ est qd additatie et
 essentialis. spēs est qd pñcat de pluribus
 differentibus numero inqd. Ad scđam
 dñ q. h. cōplexa nō sint genera neq. spēs
 pñsam tñ plerūq. circūloquimur nobis
 genera innōiata vel spēs innōminatas.
 Ad tertiam dñ q. individuum potest

Super predicabilia Porphyrii

capi dupliciter. Uno modo per secundam intentionem. et sic est species. que bene potest diffiniri. Alio modo potest capi individuum pro re sub intentione et ut sic non diffinitur in proposito. sed diffinitur secunda intentio individui. non quod pro se sed pro re sub intentione ita quod illud quod significatur per diffinitionem individui datam per secundas intentiones. debet exerceri in primis dicendo sic individuum est quod predicatur de uno solo. ut fortis est fortis. plato est platonius.

Differentia dicitur tripliciter. scilicet composita et magis propria. Quod differentia est quod alterum differt ab altero vel a seipso separabili accidente: ut fortis sedens differt a seipso non sedente vel alio. Propria differentia est qua alterum differt ab altero inseparabili accidente: ut fortis simus a forte non simo: unde accipimus inseparabile dicitur ut simum aquilum. Magna propria differentia est qua alterum differt ab altero specifica differentia. id est per species differentiam: ut homo differt ab equo per rationale: et hoc ultimo modo sumitur hic differentia et diffinitur.

Differentia est quod predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale: ut rationale predicatur de homine et de diis quod sunt differentia specie. Sumus. nam rationales nos et dii ut vult Porphyrius. sed mortale additum nobis separat nos ab illis. Illud autem dicitur predicari in quale per quod convenienter

respondetur ad interrogationem factam per quale. cum. nam dicitur qualis est homo: convenienter respondetur rationale: et ideo rationale predicatur de homine in quale.

Differentia est quod species abundat a genere: ut homo abundat ab animali his differentiis quod sunt rationale mortale.

Et sciendum quod eadem differentia est diuisiva et constitutiva. scilicet diuisiva generis: constitutiva vero speciei: ut rationale diuidit animal cum differentia sibi opposita. scilicet irrationale. Dicimus. nam animalium aliud rationale: aliud irrationale: et ille differentie constituunt diuersas species sub animali. Omnis. nam differentia adueniens generi constituit speciem: et ideo constitutiva seu specifica nominatur. Mortale. nam additum super hoc genus animal constituit hominem. Et ob hoc dicit Boetius quod sola species diffinitur. Diffinitio. nam constituitur ex genere et differentia.

Prius determinauit autor de specie et genere quod predicantur in quod. nunc vero determinat de alijs predicabilibus: que predicantur in quale. quod modus predicandi in quod est perfectior: quod modus predicandi in quale: et inter illa quod predicantur in quale primo determinat de differentia. quod predicatur in quale essentielle. ponendo eius tres acceptiones. Dicitur quod differentia dicitur tripliciter. scilicet composita. propria. et magis propria: cuius ratio est quod omnis differentia aut facit differre vel ergo facit differre essentialiter et sic est differentia magis propria vel facta

Tractatus

est differre accidentaliter: & b dupliciter. q: vel facit differre accidente separabili. & sic est differentia cōs. vel accidente in separabili. & sic differentia propria.

Primo sciendū est q: dīa cōs est. q: alterz differt ab altero separabili accēte. vt sor. sedēs. differt a seipso nō sedente. q: ideo dī cōs. q: sit p accidens multoz cōe. s. per accēs separabile. Et hz idē non differat a seipso essentialiter. idē. n. non pōt de seipso vere negari. non est tñ incōueniens idēz differre a seipso accētaliter. scōm q: aliqui itat sub aliquo accēte. & aliqui sub alio. sicut sor. tes sedens differt a seipso ambulāte. In isto sensu. q: sortes vnus & idē. alia rōne dī sedere & alia rōne dī ambulare. Differentia ppria est q: alterz differt ab altero inseparabili accēte. vt sortes simus differt a platōne aquillo. Inseparabili accēte simitas. n. & acq̄sitas sunt accētia inseparabilia. Et dī ppria. q: magis accedit ad nām vere dīte. & non sit p accidens ita cōe sicut dīa cōs. sed hz fieri p accidentia appropriata. Dīa magis ppria ē qua alterz differt ab altero specifica differentia. vt hō. differt ab asino & ab alijs speciebus aīali p istaz dīam specificaz q: est rōale mortale. Et ista facit differre essentialiter. q: est de cētia. & quidditate eius. q: facit differre. Et diffinit sic. Differentia est qd predicat de pluribus differrentibus spē in qle vt sensibile p̄dicat de hoīe. & asino que differūt spē. Et vt vult p̄dixit rōnale p̄dicat de homine. & de deo. que differunt spē. Dicit. n. p̄dixit sumus. n. rōnales nos & dī. sed mortale nobis additū. separat nos ab illis. Qd autē dīa predicetur in quale pbat autor. q: illud dī predicare i quale p quod conuenienter respondet. ad interrogationem factā per quale vt si queratur. qualis est hō. conuenienter respondetur q: est rōnalis. ideo rōnale p̄dicatur de hoīe in qle. Et hoc in qle eēn male. Est. n. dīa de cōceptu qddictus

Secundus

& essentiali speciei quam constituit.

Secundo sciendū est. q: aliter sic diffinit differentia. dīa est qua habūdat spēs a genere. vt hō habundat. ab aīali hīs differentijs. que sunt rōnale mortale. Differentia. n. est forma vel realitas actualiter vel essentialiter iclusa in spē. in genere autem nulla suarum dīarūz includitur. saltem loquendo de differentijs diuisiuis. vna aut illarum differentiarum diuisuarum actualiter includitur in spē quaz cōstituit ideo eaz habundat spēs a genere. Et ista diffinitio conuenit tam differentie generice. q: specificce. est. n. duplex differentia. s. generica. que p̄stituit genus sub alternaz. de qua dicit Ari. primo thopy corum. q: dīa generalis cūz genere ordināda est. & de ista dīa datur p̄ma diffinitio. Alia est. differentia specifica & est illa. que sub genere constituit spēm specialissimam. & est conuertibilis cū ea de qua non datur p̄ma diffinitio. Et q: differentia specifica eque bene facit predicabile differentie sicut dīa generica nō. n. facit predicabile spēm. neq: generica: neq: proprii. neq: accidētis. relinquatur ergo q: facit predicabile differentie. ideo opz dare vnā diffinitionē differentie in cōi. que contēnsat tam differentie generice. q: specificce in ratione predicabilis & erit ista. Differentia est quod predicatur de pluribus i quale essentialē. Et ista potest accipi ex textu porphirij: capitulo de differentia circa finē: vbi dicit porphirius: sunt igitur specificce differentie: quecūq: faciunt alteram speciem. & in eo qd quale est accipiuntur. Sed istam diffinitionē non posuit autor. eo q: tales differentie specificce vt in pluribus sunt nobis ignote. Ex hīs sequitur p̄mo q: tam differentia generica q: specifica faciunt predicabile differentie. Secūdo sequitur q: differentia in cōmuni vt est cōmūnis ad differentiam genericam & specificam facit predicabile ab alijs distinctum: Et nō

Super libro predicabilia Porphirii

tantuz de differentia generica. Tertio sequitur falsitas opinionis eorum qui dicunt differentiam specificam non facere predicabile differentie. Et non debet capi differentia prime intentionaliter: sed secundum intentionaliter: sicut dictum est de genere et specie.

Tertio sciendum est quod ad declarationem predictorum ponit autor unum notabile: quod est tale: quod una et eadem differentia est diuisiva: et constitutiva: diuisiva quidem generis: et constitutiva speciei. ut rationale cum differentia sibi opposita diuidunt hoc genus animal: dicimus enim animalium aliud rationale, aliud irrationale. et iste due differentie: que sunt rationale et irrationale diuidentes hoc genus animal constituunt sub eo diuersas species: rationale quidem constituit hominem, irrationale vero constituit brutum. unde quodlibet genus est de se indifferens ad hoc quod contrahatur ad hanc speciem vel illam, sed cum sibi additur differentia tollitur illa indifferentia vel naturalitas generis. et contrahitur ipsum genus et ad determinatum esse specificum: unde omnis differentia adueniens generi constituit speciem. ut dicit autor, et ideo constitutiva nominatur, per hoc autem quod diuiditur genus diuisiva appellatur. Ex quo infert unum correlativum quod sola species diffinitur: quod probat sic: quia diffinitio constat ex genere et differentia, sola species habet genus et differentiam, ergo sola species diffinitur. Potest tamen diffinitio capi dupliciter. Uno modo specialiter pro oratione indicante quidditatem rei essentialia: que sunt genus et differentia, et de tali diffinitione habet verum dictum autoris. Alio modo potest capi generaliter pro oratione indicante quidditatem rei per essentialia: sine talia essentialia sunt genus et differentia: siue aliqua alia principia intrinseca cuiusmodi sunt quidditas: et modus intrinsecus: ita quod dif-

finitio sit oratio explicans conceptum formaliter sine quidditatum. Et isto modo multa alia specialiter possunt habere diffinitionem: quia multa alia habent conceptum quidditatum: sicut quodlibet genus generalissimum includit in suo conceptu ens et modum intrinsecum per quem distinguitur tale genus generalissimum a quolibet alio.

Contra predicta arguitur primo sic. Differentia est principium intrinsecum speciei: sed principium precedit principiatum: ergo prius debuit determinare de differentia quam de specie. Secundo arguitur sic: genus includit duas differentias: species autem non nisi unam: ergo species non habundat differentia a genere: sed potius econtra genus a specie. Tertio arguitur sic. Differentia non est species: et tamen diffinitur: ergo non sola species diffinitur. Ad primam dicitur: quod capiendum differentiam pro secunda intentione ipsa non est principium speciei: sed est species distincta contra speciem sub universali: quia species relative dicitur ad genus: ideo post determinationem de genere habuit determinare de specie: quia unum relativum cognoscitur per aliud, si vero caplatur differentia pro prima intentione: tunc bene est principium intrinsecum speciei, et precedit speciem ordine nature, quem non observavit autor: sed ordinem doctrine. Ad secundam dicitur: quod licet genus habeat duas differentias potestate: nullam tamen habet actu: species autem includit actu differentiam: ideo ipsa species habundat illa differentia a genere: et non econtra genus a specie. Ad tertiam dicitur quod differentia secunde intentionaliter sumpta bene diffinitur, et est species, non autem differentia prime intentionaliter sumpta: quia tunc differentie esset differentia: et sic esset processus in infinitum in differentijs.

Tractatus

Capitulum de proprio etc.

Proprium quatuorpli-
citer dicitur. Uno. n.
modo dicitur proprium
quod uest alicui
speciei: sed non oī: vt esse me-
dicum: vel grāmaticū cōuenit
alicui: sed non omni. Secun-
do modo dicitur propriū qđ
inest omni: sed nō soli: vt esse
bipedez inest omni hōi: sed nō
soli. Tercio mō dicitur pro-
priū qđ inest omni: et soli: s; nō
semper. vt canescere inest om-
ni hōi et soli: sed non semp: qz
solum in senectute. Quarto
mō dī proprium quod appel-
latur pprie propriū: et diffini-
tur sic. Proprium est qđ inest
omni et soli et sp: vt risibile uest
omni hōi: et soli hōi et sp. Non
ideo qđ actu sp rideat sed qđ ap-
tus natus est ad ridendum. et
hoc quarto mō dī ppriū vnū
de quinqz predicabilibus.

Et diffinitur sic ab Aristote-
le. Propriū est quod inest oī
soli et sp. et cōuersim p̄dicatur
de re et non indicat qđ est esse
rei: vt risibile inest hōi et nō in-
dicat quid est esse rei. ponitur
aut hoc totum in diffinitione
proprii ad oīam diffinitionis.
Diffinitio. n. cōuersim p̄dica-

Secundus

tur de re: et indicat qđ est esse
rei: vt substantia aiata sensibilis
cōuertitur cuz aiati: et indicat
qđ est esse eius: qz oīs diffini-
tio sit p subalia. Omne aut su-
perius est de essentia sui i serio-
ris. Diffinitio. n. sic diffinit ab
Aristotele. Diffinitio ē oratio
qđ ē esse rei significās. propriū
aut non indicat qđ est esse rei.

Determinato de predicabi-
libus que p̄dicant de suis
subiectilibz quidditativez
et essentialiter. s. de gener-
dīa: specie consequē de-
teriat de pprio et accīte:
q̄ p̄dicant accītaliter: et primo de pprio
quod p̄dicat accidentaliter cōuertibi-
liter de spē: et facit p̄dicationē necessariā:
et in materia naturali: cuius ponit quat-
tuor modos pro quo.

Primo sciendū ē: qđ propriū p̄-
mō est qđ inest soli: et nō
omni: soli quidē specie: et non omni con-
tento sub illā specie: vt esse medicū inest
soli homini: sed non omni homini. et dī
hic accipi esse indicū pro eo quod dicit
habere medicinā acquisitā p̄ studiū et
exercitiū: et per hoc soluit argumentū
de canibz qui nō habent medicinā acq-
sitam: s; solum naturalē: et argumentū
quod sit de anglis qui non hnt medici-
nam acquisitam per studiū: sed infusā v-
l innatā vel inconcreatā. Secūdo mō dī
pprium quod inest omni: sed non soli:
omni quidē indiuiduo alicui spēi. s; nō
soli speciei: vt esse bipedez cōuenit omni
homini p̄fecto in natura: et fm cōez cur-
sum nature: sed non soli hōi cōuenit: qz
etiaz cōuenit auibus. Tercio mō dī
ppriū quod cōuenit omni soli: sed non
semper: omni quidē indiuiduo alicuius

Super predicabilia Porphyrii

speciei et soli spēs: sed non semper: ut canescere cōuenit omni homini supple vlti-
ti fin defectus et cōez cursum nature:
cōuenit etiam soli hōi: s; nō sibi semper cō-
uenit: q; nō nisi in senectute. Et licet aliq;
alia ab hōie albescunt: nō tñ proprie ca-
nescunt: est. n. canities quoddā accidens
hōis cōueniens hōi ratione capitis ex
frigidity cerebri: in homine autē secun-
dū pportionez corporis plus est de ce-
rebro q; in cunctis animalibus: et p cō-
sequēs plus est de frigidity: q; est cā ca-
nitiei: Causat. n. canities ex superhabun-
dantia humide frigidity: et defectu ca-
loris naturalis: et hoc maxie cōuenit se-
nibus: q; at aliqui tardius canescunt vel
citius pueniunt ex superhabundantia vi-
defectu caloris naturalis: vel frigidity
tis cerebri: q; reperit in hoibus fin ma-
gis vel minus. Quarto modo dī pro-
prius qd inest omni soli: et semper: ut ri-
sibile cōuenit omni homini soli homini:
et semper: non quidez q; hō semper actu
rideat: sed q; semper ap? natus ē ridere.
Proprium. n. isto modo predicatur d
subiecto suo. s. de specie: et de quolibet
indiuo speciei per se et necessario: p-
positio autē necessaria est semper vā sic q;
nunq; potest esse falsū: ideo ppiū sem-
per predicatur de specie et de quolibet
contento sub specie.

Secundo sciendū est q; de
proprio qrtō mō
est solum hic ad ppositū: quod diffini-
tur sic: propriū est qd accidit omni soli.
et semper: que diffinitio debet sic intelligi. q;
ppriū est qd predicat accidentaliter cō-
uertibiliter: in qua diffinitione ponit vni-
uersale pro genere: et residuū pro dīa.
q; aut debeat sic exponi patet per auto-
rem in littera: qui subiūxit in diffinitione
proprij pueri predicat de re et non indi-
cat quid est esse rei: ppiū. n. puerilib;
pdicat de specie cuius est ppiū. Et p
hoc differt ab accidente. et a genere. per
hoc aut quod dicit: et non indicat qd est

esse rei differt a diffinitione: que indicat
qd est esse rei: et quidditatē vel essentia;
speciei: diffinitio. n. componit ex genere
et differentia: que sunt de essentia et qd/
ditate spēs. propriū autē non est de essen-
tia. sed est necessario consequēs essentia.

Ex quo patet: q; ipsi? proprij sicut et
alioz predicabiliū est aliq; diffinitio qddi-
tatina constans ex genere et dīa. s. pro-
priū est quod predicat in quale acciden-
tale conuertibiliter. Secundo p; q; pro-
priū habet rationē cōmunis: et rōnez
proprij respectu diuersoz: ipsum. n. cō-
paratū ad spēs habet rationē ppij: quia
soli speciei inest: et nulli inest: nisi sit contē-
tus sub spēs: sed ipsum cōparatū ad indi-
uidua spēs: d quibus p se et necessario p-
dicat habet rationem cōis:

Tertio sciendum est: q; ppiū
pōt capi duplī. Uno
mō fundamentalī: siue pme intētionallī-
ter: et tunc distinguitur contra cōe cuius
abstractū est proprietās. In qua significa-
tione accipit cū dī: q; monachus nō dī
habere propriū. Alio modo accipit for-
maliter vel secunde intētionallīter: et tūc
est secūda intentio fundata p actū intel-
lectus in aliquo pdicato: vel in aliq; reali-
tate que per se consequit quidditatem:
et emanat ex essētiālib; pīncipalib; illi?
quidditatis: ita q; illa intentio secūda
proprij habet pro fundamento illaz rea-
lītatem: et quidditatem aqua fuit p ter-
mino: et sic accipiendo propriū est spēs
vniuersalis: et diffinit a logico. Illud aut
qd significatur vel signat p illam signifi-
cationem in secundis intentionibus de-
bet exerceri in pīmis: dicendo sic: pro-
priū predicat de re conuertibiliter: ut
omnis hō est risibilis: et omne risibile ē
hō. Ex quo patet: q; licet risibile sit pro-
priū hominis: non tamē ridere: s; est
accidens: ridere. n. non semper conue-
nit homini: propriū aut semper cōuenit
spēs cuius est ppiū. Secūdo patet:
q; iste comparatiue risibilior: et similiter

Tractatus

ille superlatiue risibilissimus nō sunt p-
pria propriū. n. debet predicari vniver-
saliter de eo cuius est p-riū: mō falsū
est dicere: q̄ omnis hō sit risibilis: vel
q̄ omnis hō sit risibilissim⁹. Tercio pa-
tet q̄ nullū p-riū est separabile a subo
q̄ omne p-riū debet dicere aptitudi-
nem: que quidē aptitudo est oīo insepa-
rabilis ab eo cui⁹ est aptitudo. Quarto
patet: q̄ p-riū est idem cum subo rea-
liter cum subo vel cū specie q̄ est subie-
tum q̄ omnis aptitudo est idēz realiter
cum eo cuius est talis aptitudo.

Contra predicta arguitur p-
mo sic: Arī. primo to-
picoz ponit tres modos proprii: scilicet
propriū simplr: p-riū ad aliquid: et
p-riū quando: ergo male ponunt ab
autore quattuor modi proprii. Scdo
arguitur sic: accidentia propria magnaz
partem conferunt ad cognoscendū qd
qd est: ergo p-riū idcat qd est esse rei.
Tercio arguitur sic omne p-dicabile d-
mediate predicari de plurib⁹: s; p-riū
speciei non immediate p-dicatur de plu-
rib⁹: imo de specie primo: et immediate p-
dicat: et ex consequēti de indiuiduis: er-
go p-riū non est predicabile. Item
ens habet proprias passiones: et simili-
genera generalissima: ergo male dictūz
est: q̄ p-riūz stult ex principijs essen-
tialibus speciei.

Ad rationes ad primam
dictur: q̄ s; p-
prio ad aliquid continent primus et
secundus modus proprii: qui dicūt ha-
bitudine et respectū ad aliud. Ad s-az
dicatur: q̄ licet accidentia p-ria: seu pro-
prie passiones sine causa cognitionis qd
quid est: seu quidditatis speciei a poste-
riori: non tñ a priori: ideo nō sunt de es-
sentia speciei: sed necessario consequunt
essentiam sp-ē. Ad terciā d- q̄ negatur
maior: s; n. vniversale predicet primo
modo: et imēdiate de plurib⁹: nō tñ q̄
libet species vniversalis, sed hoc inferre

Secundus

est facere salutaris accidentis, vel conse-
quentis. Ad alias dicitur. q̄ duplex est
propriū. s. limitatum. seu p-dicamen-
tale. quod est passio quidditatis limitate
et illo modo ens non habet propriū. q̄a
ens est indifferens ad limitatū et illimi-
tatum. aliud est propriū illimitatū. et illud
est passio quidditatis illimitate. vel magis
est propriū. quod est indifferens ad limit-
atū et illimitatū. Autor at noster loquit
de proprio limitato. et non de illimitato.
loquit. n. autor d- proprio speciei. et licet
generalissima non sint species. habēt tñ
modum speciez. Aristoteles. n. sepe vo-
cat decem genera sp-ēs entis. et hoc suffi-
cit ad hoc q̄ dicunt habē p-ria.

Accidēs est qd adest
et abest preter subie-
cti corruptionez: vt
album: nigrum: sede-
re: et nō sedere. Nec enim pos-
sunt adeste homini: et abesse: p-
ter subiecti eius corruptionē.

Diffinitur etiā sic. **Accidēs**
est quod neqz est genus: neqz
species: neqz differentia: neqz
propriū inest autez rei: Vel
sic. **Accidēs** est quod contin-
git eidem inesse: et non inesse:
vt album: nigrum: sedere et c.
et de his duabus vltimis dif-
finitionibus dicit Aristoteles:
Est autem diffinitio acciden-
tis secunda melior q̄ prima:
quia ad intelligendum primā
necesse est p-escire quid sit ge-
nus: quid species quid disse-
rentia et quid sit propriū: se-

Super predicabilia Porphyrii

cunda autem p se finita est ad cognoscendum quid est quod dicitur per ipsam.

Accidentium aliud separabile aliud inseparabile. Separabile est illud quod potest separari a subiecto: ut albedo in homine. Inseparabile est quod non potest separari a subiecto: ut nigredo in coruo et ethiope: et albedo in cigno: licet enim nigrum accadat inseparabiliter coruo et ethiopi: et albu cigno tamen hoc non est contra definitionem in qua dicitur: potest adesse vel abesse preter subiecti corruptionem: quia ut vult Porphyrius coruus potest intelligi albus: et ethiops nitens candore preter subiecti corruptionem. Item accidentium aliud commune ut albu sedere et simum esse. Aliud proprium: ut albedo sortis et similitas platonis.

In ista parte autor determinat de accidente. quod est vltimum predicabile. habet. n. modum predicandi impfectiorem modis predicandi aliorum quatuor predicabilium qui est predicari in quale accidentale et non conuertibiliter. proprium enim licet predicetur in quale accidentale. predicatur tamen per se et conuertibiliter. ideo dicit perfectiorem modum predicandi quam accidentis

quod predicatur non conuertibiliter et nullo modo per se. aut necessario predicatur pro quo.

Primo sciendum est. quod accidentis accipit dupliciter. Uno modo. put est nomen prime intentionis: et hoc dupliciter: vno. modo dicitur accidentis id quod est contingens: quod evenit ut in paucioribus: sic inuentio thesauri ex fessione agri. Alio modo dicitur illud quod aduenit enti in actu post eius esse completum: et hoc modo accipitur cum diuiditur ens in substantiam et accidentis. Secundo modo potest capi accidentis prout est nomen secunde intentionis: et hoc quadrupliciter. Uno modo idem est quod extraneum: sine adesse rei non necessarium: et sic accipit in fallacia accidentis. Secundo modo accidentis est intentio secunda causata per solam considerationem intellectus in alia qua intentione prima. et hoc modo omnia quinque predicabilia sunt accidentia.

Tertio modo idem est quod predicatum non essentiale: et sic est commune duobus vltimis predicabilibus scilicet proprio et accidenti: et sic accipitur indistincte proprie cum dicitur: proprium est quod inest id est accedit omni soli et semper. Quarto modo idem est quod predicatum non essentiale nec per se nec conuertibile: et sic est quintum predicabile de quo nunc est sermo.

Secundo sciendum est: quod accidentis vltimo modo capiti dat autor tres definitiones quarum prima est: quod accidentis est quod adest: vel abest subiecto preter subiecti corruptionem: que definitio potest dupliciter exponi scilicet realiter: et logicaliter: realiter sic: accidentis est forma potens actualiter inherere et non inherere subiecto remanenti inesse: sic quod tali subiecto non repugnat intelligi sine illo accite et sub opposito sine repugnancia preceptum. Logicaliter sic exponit: accidentis est vniuersale

Tractatus

quod potest predicari affirmative de sub-
iecto vel negative. dato qd subiectu sup-
ponat pro aliquo. vel quod non desinat
supponere pro aliquo. Vel sic et meli-
us. accidens est universale quod predica-
tur accidentaliter: et non pueritibilis. Se-
cunda diffinitio accidentis est ista: acci-
dens est quod nec est genus: nec species nec definitio:
nec proprium inest alii rei. In qua diffinitio-
ne dicitur subintelligi vltimo loco generis. et resi-
duu ponitur ad definitionem aliorum predicabi-
lium. Tertia diffinitio accidentis est ista: ac-
cidents est quod contingit eidem inesse: et non in-
esse: que diffinitio potest exponi sicut prima
quod de facto coincidit cum prima. et iter istas
duas ultimas diffinitiones secunda est meli-
or: quia prima: ut vult Aristoteles. quod ad cognoscen-
dum primam oportet scire quid sit genus. quid spe-
cies: quid differentia: quid proprium: se-
cunda autem est facta nota de se.

Tertio sciendum est: quod autem po-
nitur duas diffinitiones ac-
cidentis. quarum prima est: accidentium aliud
separabile: aliud inseparabile. vnde accidens
separabile est: quod potest separari a subiecto: ut albus:
nigrum: sedere: et sic de aliis. Sed accidens
inseparabile est: quod non potest separari a subiecto
ut similitudo nasi: nigredo cornu: vel ethio-
pica. Et ut dicit autor conformiter ad por-
phyrium. hoc non est diffinitio accidentis
in qua definitur. accidens est quod adest vel abest
subiecto etc. Et hoc accidens inseparabile non pos-
sit realiter separari a subiecto: potest tamen ab eo se-
parari per intellectum sic: quod subiectum potest in-
telligi sine accidente: et sub opposito accidentis.
sine repugnantia preceptum. et hoc patet per
porphyrium: qui dicit quod cornus potest intel-
ligi albus: et ethiops nitens candore pre-
ter subiecti corruptionem. scilicet absque hoc quod
subiectum desinat esse. Et per hoc potest solui ar-
guementum de calore ignis: et quantitate cor-
poris: de albedine nivis: nigredine cornu
Et sic de aliis: que licet realiter non possint
abesse subiecto. possunt tamen abesse per intellectum:
sic quod potest subiectum intelligi sine hiis et sub op-
posito sine repugnantia in conceptibus.

Secundus

Secunda divisio est: accidentium aliud
comune. aliud proprium: commune ut album. nigrum:
proprium ut albedo solis: similitudo nasi.
Unde aliquod accidens potest dici commune tripli-
ter. Uno modo per causalitatem: quia
scilicet est causatum a multis causis. et per
oppositum accidens dicitur proprium:
quia non est natum causari nisi ab una
causa. Secundo modo dicitur accidens
comune per predicationem. quia sci-
licet natum est predicari de pluribus: et
per oppositum illud dicitur proprium
quod de uno solo potest predicari. et sic
accidentia universalis sunt communia: et
particularia sunt propria. Tercio mo-
do dicitur accidens commune: quod po-
test esse in qualibet parte subiecti: et per
oppositum illud dicitur proprium: quod
solum sibi determinat unam partem sub-
iecti: ut similitudo nasi determinat sibi nasum
et crispitudo determinat sibi capillos.

Contra predicta arguitur primo
sic: combustio et mors
sunt accidentia. et tamen non possunt adesse
se: et abesse subiecto propter subiecti corruptio-
nem. ergo contra diffinitionem. Secun-
do arguitur sic. accidens est species uni-
versalis. ergo male dicitur in secunda dif-
finitione. quod nec est species. nec genus. nec
differentia etc. Tercio arguitur sic. quod
est semper in subiecto subsistens non po-
test non inesse subiecto. sed accidens sem-
per est in subiecto subsistens. ergo male
dicitur in tertia diffinitione. quod contingit ei-
dem inesse et non inesse eidem.

Ad rationes Ad primam
dicitur quod ad-
esse. et abesse possunt dupliciter conside-
rari. scilicet secunde intentionaliter. ut adesse
tantum valet sicut affirmative predicari.
et abesse tantum valet. sicut negative pre-
dicari. et sic mors et combustio bene pos-
sunt abesse. et adesse subiecto. sic quod nulla est
repugnantia in extremis propositionis. Alio
modo potest capladesse. et abesse pri-
me intentionaliter. et ut sic bene concedi-

Super predicabilia Porphyrii

tur: qd nō possunt adesse & abesse prime intentionaliter .i. realiter inherere preter subiecti corruptionē. Ad secundā dicit qd licet accidens vt qd sit species vt modus: non tñ capiendū vtrūq; vt quid: vt pri⁹ patuit. Ad tertīā dī: qd accidēs qdū est in subiecto est subsistens: non tñ simpliciter p oī tpe est in subo subsistēs.

De cōitate & dīa quāq; p̄dicabiliū.

Comune est oībus quinq; predicabili⁹ de pluribus predi-
cari. Differunt autē: quia genus de plurib⁹ predi-
catur q̄ alia & p hoc differt ab aliis. Differentia vero differt a genere eo qd predicat iq̄le gen⁹ aut inquit. Item differt dīa a spē & a proprio: qd differe-
rentia predicat de plurib⁹ dif-
ferentib⁹ specie: alia vero non. Differt etiā ab accidente: qd accidens suscipit intentionē & remissionē. differentia vero non suscipit mai⁹ neq; min⁹. Differt autē species a genere: qd genus cōtinet species: & nō
continetur ab eis. Itē species differt a differentia: qd ex plu-
ribus differentiis bene cōsti-
tuitur vna species: vt iste due
differentie rationale. & morta-
le coniungunt ad constitutio-
nē huius speciei hō. Spēs ve-
ro non cōiungit spēi vt gignat

aliā spēm. Quedā .ii. particula-
ris equa cuidā particulari asi-
no pmiscetur ad multi genera-
tionē & nō equa & asinus ī cōi.
Itē spēs differt a proprio: qd
spēs natura priorē pprio: p-
prium at posterius est specie.
Preterea quorū termini .i. dif-
finitiones sunt differentes: &
ipsa sunt dīa: s; diffinitiones
proprii & spēi sunt differentes:
ergo & ipsa erunt dīa. Itē spe-
cies differt ab accidente: qd spe-
cies p̄dicatur inquit: accidēs
at inuale: vel quō se h; & spe-
cies natura prior est accidente.
oē aut accidens natura poste-
rius est suo subo. Proprio at
differt ab accidente: qm̄ propriū
de vna sola spē p̄dicatur cuius
est propriū. Accidēs vero de
pluribus spēb⁹: & accidēs pri-
mo inest indiuiduis: & p poste-
rius generibus: & spēbus: non
enim hō vel aīal currit: nisi qd
sortes vel plato currit. Propriū
aut primo inest speciei:
& per spēm indiuiduis. Itē ge-
nus dīa: species: propriū eq̄-
liter participant ab oībus de
quibus p̄dicatur. Accidēs ve-
ro non: sed suscipit intentionē
& remissionem. Item gen⁹ dif-
ferentia: species: propriū vna-

Tractatus

uoce predicantur. Accidens vero non predicatur in uoce: sed de nominatiue. Predicari autem in uoce est predicari secundum nomen unum: et rationem unam secundum illud nomen sumptam: ut homo secundum unum nomen solum predicatur de sorte et platone: ut sortis est homo: plato est homo. et ratio eius secundum illud nomen est una: ut animal rationale mortale secundum quod predicatur de suis inferioribus: ut sortis est animal rationale mortale: et sic de aliis. Et ob hoc ens non potest esse genus: quia secundum unum nomen predicatur de pluribus: tamen non secundum rationem unam. Ratio. n. entis secundum quod dicitur de substantia est ens per se: secundum autem quod dicitur de aliis nouem predicamentis est ens in alio: et ita predicatur secundum diuersas rationes: et ideo non predicatur in uoce: sed potius equo ce aut multipliciter. Predicari autem equo ce est predicari nomine uno et rationibus diuersis secundum illud nomen sumptis: ut canis predicatur nomine uno de latrabili animalis: marino pisce: et celesti sidere ratio autem secundum illud nomen non est eadem omnibus: sed alia: et alia. Denominatiua domini quecumque ab aliquo solo casu sunt definita: et se

Secundus

cundum illud nomen habentur appellationes: ut a grammatica grammaticus: a fortitudine fortis. Unde grammaticus: et fortis predicantur de nominatiue: et ideo accides dicitur predicari de nominatiue.

Primo determinauit autor de uerbis secundum se: nunc uero determinat de ipsis comparatione: ponendo earum convenientias: et dissimilitudines. Et primo ponit unam generalem convenientiam earum iterum se dicens: quod commune est omnibus quinque predicabilibus de pluribus predicari: per quod quicumque aliquid conuenit aliqua passio: illa passio est conueniens cuilibet contento sub illo communi: sed predicari de pluribus est passio uersa. id est. quod est commune genus ad quinque predicabilia ergo predicari de pluribus conuenit omnibus quinque predicabilibus. Tercium tamen passio communis alter conuenit ipsi communi: et aliter inferioribus suis. conuenit enim ipsi communi per se primo. id est. adequate: sed inferioribus conuenit per se. sed non primo. ista ergo passio que est predicari de pluribus conuenit per se primo uel. et cuilibet predicabili conuenit per se: sed non primo. sciendum est quod posita convenientia generali omnium predicabilium comparat unumquodque eorum ad alia penes definitionem. Et primo ponit differentiam generis ab alijs. ubi genus differt ab alijs. quia predicatur de pluribus quam alia. id est. de magis multis. Et per hoc differt ab alijs. Secundo comparat definitionem ad alia dicens: quod definitio differt a genere: quia genus predicatur inquit: definitio uero inquit: similiter definitio: specie: et proprium: quia definitio predicatur de pluribus differentibus specie: species uero: et proprium predicantur de pluribus differentibus numero solum. differt et ab accidente: quia accidentia semper suscipiunt magis et minus. Differentia uero non suscipit magis et minus. Definitio

Super libro predicamentorum

eniz est de essentia & quidditate speciei. esse autem vniuersiuius rei vnum & idē manens: neq; intensiōe neq; remissio/ nem suscipiens est. vt vnit po: pbtinus.

Tertio cōparatur specie ad alia predi/ cabilia penes differentiā: & primo ad ge/ nus: q; genus cōtinet omnes species: & non continetur ab eis. Genus autē con/ tinet potestate species suas: sicut totum vniuersale continet sua inferiora: & nulla includit actū. Species vero non cōtinet genus potestate qua continebat eas ge/ nus. Secundo differt species a diffe/ rentia: q; ex pluribus differentiis potest fieri vna tertia species: vt iste differentie rationale: mortale constituunt istam spe/ ciem homo. species autem non coniu/ gitur alteri speciei: vt constituat alteram speciem. Et licet quedā particularis equa/ culdam particulari asino commisceatur ad multi generationes: non tñ equa in cō/ muni: & asinus in cōmuni cōmiscetur ad multi generationem: ideo ex duabus spe/ ciebus nō potest fieri alia tertia species.

Tertio differt species a proprio: quia species naturaliter prior est proprio: pro/ prium vero natura est posterius specie. Item quorū termini. i. diffinitiones sunt differentes: ipsa sunt differentia: sed ter/ mini proprii: & species sunt differentes: vt patet ex dictis. ergo species: & proprii sunt inter se differentia. Differt etiā spe/ cies ab accidente: quia species predicat/ inquit. accidens vero predicatur in qua/ le. Item species prior natura est ipso ac/ cidente. accidens vero posterius.

Secundo sciendū est: q; au/ tor finaliter cōpa/ rat proprium ad accidens: tacendo diffe/ rentias proprii a genere: a specie: & diffe/ rentia: q; ille satis dicte sunt in preceden/ tibus. ponit ergo dīam proprii ab acci/ dente. q; predicatur propriū de vna sola spē: accidens vero p̄dicatur de pluribus speciebus: sicut risibile p̄dicatur de hoīe solū. & de indiuiduis contentis sub ho

mine. album vero p̄dicatur de hoīe: bo/ ne: & equo. & multis alijs differentibus specie. Itē accidens per prius inest indi/ uiduis. & p̄ posterius generibus & spe/ ciebus. non. n. hō vel al' currit. nisi quia sor. vel plato currit. p̄p̄iū aut inest spe/ ciei primo. & per spēm indiuiduis. vnde risibilitas primo inest hoī: q; sibi conue/ nit per propriā rōnem. hō. n. est risibil': q; est aīal rōnale. Sed inferioribus suis conuenit p̄ rōnem hoīs. vt soris cōuenit risibilitas. q; sibi conuenit rōne hoīs. sor/ tes. n. nō est risibilis: nisi q; est hō: & aīal rōnale mortale: que est propria rō hoīs.

Ultimo ponit differentiam inter acci/ dens & alia predicabilia. q; genus: speci/ es. differentia. proprium. equaliter par/ ticipatur ab omnibus de quibus predi/ cantur. Accidens vero nō equaliter par/ ticipatur a suis subiectibilibus: sed s; ma/ gis & minus. aliquis. n. homo ē magis aut minus albus alio homie: vel magis aut minus sciēs. & sic de alijs. Itē gen': dīa: & proprium vniuoce p̄dicantur de suis subiectibilibus. Accidēs vero non p̄/ dicatur vniuoce. sed denotatiue: p̄o cu/ sus intellectu declaratur auctor qd sit p̄/ dicari equiuoce. quid vniuoce. & quid p̄/ dicari denominatiue p̄o quo.

Tertio sciendū est: q; predicari vniuoce est p̄dicari vno nomine: & vna ratione sumpta fm illud nomen. vt hō fm vnum nomen predi/ catur de sorte. & platone. sortes. n. est ho/ mo. & plato est hōmo. Similiter rō ho/ minis sumpta fm illud nomen homo ē vna & eadem in sorte & platone. quia si/ cut sortes est homo. ita etiam est animal rationale. & sicut plato est homo. ita etiā est animal rationale. Ex quo infert au/ tor: q; ens non pōt esse genus. q; is ens predicatur de omnibus: non tñ predica/ tur fm vnam rationem. Ratio eniz en/ tis fm q; predicat de substantia est ens per se: fm autem q; dicitur de alijs no/ uem predicamentis est ens in alio: &

Tractatus

ita predicatur fm diuersas ratios: & p
consequens non vniuoce s; potius egno
ce. Veritas aut vel falsitas huius alias
parebit. Sed predicari equiuoce est p
dicari vno noie & rationib; diuersis su
pris secundū illud nomen: vt canis pre
dicatur vno noie de cane latrabili: fidei
celesti. & pscie marino: sed hoc est s; di
uersas rationes. ¶ Predicari vero deno
minatiue est predicari vno noie: & vna
ratione accidentali subiecto. Denomina
tiue enim dicuntur quecumq; solo casu
differentia sunt: & secundum illud nomē
habent appellationem: puta a grāmati
ca grāmaticus: a fortitudine fortis. Ex
quo patet: qd si capiatur predicari vniu
oce proprie vt tantum valet sicut predica
ri quidditatiue: & essentialiter. sic propriū
& accidens non predicantur vniuoce: s;
solum genus. species. & differentia pre
dicantur vniuoce de suis subiectionibus.
Secundo patet qd propriū bene pre
dicatur vniuoce: vt predicari vniuoce.
tantum valet sicut predicari per se & ne
cessario. Tertio patet qd accidens nō p
dicatur vniuoce: quia non predicatur ne
q; essentialiter: neq; per se & necessario:
sed est bene predicatum vniuocum. p
dicatur enim secundū vnum nomen: &
secundum vnā rationem: sed illa ratio est
omnino accidentalis subo & extranea. id
nullo modo debet concedi. qd predicat
vniuoce: licet possit concedi: qd sit predi
catum vniuocum.

Contra predicta arguit primo
sic: tota diffinitio spēs p
dicatur inq; de specie: sed differentia est
pars diffinitionis: ergo predicatur inq;
Ad ino: patet: quia si queratur de hoīe
quid est: conuenienter respondetur ani
mal rationale mortale: ergo diffinitio ho
minis predicatur de homine in cōmuni
& per consequens rationale predicabit
de homine inq; d. Secundo arguitur
sic. affinis & eque sunt due distincte spe
cies ex quibus generatur tertia species

Secundus

scilicet mulus ergo ex duabus speciebus
pōt fieri vna tertia species. Et confir
matur ex duabus differentijs: q; sunt sp
in actu sit vna tertia species. ergo etiā ex
duabus speciebus potest fieri vna tertia
species: p; pñā: q; sicut due species sunt
in actu. ita etiam due dñe. Tertio ar
guē sic: omne pñabile pprie sumptū
d; pñati d; plurib; vniuoce: s; accidēs
est pñabile pprie sumptū: g; d; pñica
ri vniuoce: & si solū denotiue.

Ad rationes ad primā dñ
q; tota diffini
tio bene predicat inq; capiēdo li teta
cathegoreumatice. vt tñ valet sicut inte
gra. aut sicut pñecta diffinitio sed si capia
tur sine cathegoreumatice si est vey: q; to
ta diffinitio predicet inq; d: q; nō quib;
pars diffinitionis pñicat inq; d: vna. n.
ps diffinitionis pñicat inq; d. f. genus &
alia pñicatur inq; d. f. vñā. Ad secun
dam dñ q; lz equa in particulari & affin
in particulari faciāt mulam factione na
turali: & i genere cause efficientis: tñ cō
in cōi & affinis in cōi nō cōmiserunt ad
multi generationē: nec ex eis sit qdditatiue
aliq; tertia spēs: inō ex duab; differentijs
bñ sit qdditatiue vna spēs: ista. n. spēs q
est hō formalis & qdditatiue includit istas
duas dñas q; sunt rōnale mortale: id sit
ex eis qdditatiue & formalr hō & nō es
fectiue. Ad pñimationē dñ q; nō ē simi
le de duab; speciebus actu existētib;: &
de duab; differentijs: q; lz abe dñe sint
entia i actu: vna tñ se lz quodā mō ipo
tētia ad aliam p qnto ē determinabi
lis p altaz sic ista dñā rōnale ē ipotētia in
ordine ad istā dñā mortale: q; eā dñer
minat: s; nō est sic de duab; speciebus q;
vna si se lz ipotētia ad altā. Ex duob;
āt actu existētib;: quoz vnū nullo mō ē
ipotētia ad: ad altēz si pñ fieri vnū tñū.

Ad tñā dñ qd pñicari vniuoce accipit
dupl: Vno mō gñali: vt tñ vñ sic ē p
dicatū vniuocū & sic oē illd qd predicat
s; vnū nomen & faz vnā rōez sine talis

Super predicabilia porphiri

ratio conveniat necessario subiecto: sine non dicitur predicari vniuocē: et isto modo accidens bene predicatur vniuocē. Alio modo accipitur predicari vniuocē spāliter et proprie per predicari vno noie et vna ratione essentiali subiecto: et sic accidens nō predicat vniuocē: sed solū de nominatiue. et hoc ē predicabilibus.

¶ Tractat⁹ tertius ē predicamentis incipit.

Ad cognoscendum predicamenta quedā necessaria premittenda sine quorum cognitione nequaquam haberi potest cognitio predicamentorum. Et ideo distinguiamus cum Aristotile triplicem modum predicandi: eorumque predicantia: quedam sunt equoca: quedam vniuoca: quedam denotatiua.

Iste est tertius tractatus secundum inularum magistrum petrum hyspani in quo ipse determinat de decem predicamentis: ratione cuius solet intitulari liber vel tractatus predicamentorum: qui potest sic continuari. Postquam in precedenti tractatu determinatum est de vniuersali sub ratione vniuersalitatis: consequenter in isto tractatu determinat de vniuersali sub ratione ordinabilitatis in genere. Et ratio ordinis est: quia ordinatio in genere fit sub: et supra fit secundum rationes subiectibiles et predicabiles: ideo primo videntur de sunt rationes subiectibiles: et predicabiles: quod sciamus vnamquodque ordinabile sic vel sic ordinabile: prius enim

est scire quid sit genus: et quid sit species quod sciamus verum genus ordinetur iuxta ordinatōe predicamentali supra species.

Primo sciendum est: quod subiectus istius tractatus tertij tractatus solet communiter assignari dicibile incomplexum ordinabile in genere secundum sub et supra prout stat sub voce talis ordinem significante. Sed quia subiectum cuiuslibet scientie debet esse simplex: et incomplexum ideo videtur esse aliter dictum et melius: quod subiectus istius tractatus sit predicamentum et genus generalissimum: quod idem est ex hoc: quia in isto tractatu principaliter determinatur de predicamento: vel generalissimo: et de partibus eius subiectiuis que sunt decem predicamenta: et de passionibus eorum sicut patet discurrendo per totum istum tractatum. Potest tamen predicamentum: vel generalissimum capi dupliciter: vno modo pro prima intentione puta pro substantia: quantitate: aut qualitate: et sic non est hic subiectus: quia non est aliquid vniuocum imo decem sunt predicamenta: que possunt dupliciter considerari: vno modo quantum ad suum esse reale: inquantum scilicet sunt partes entis. et de ipsis: ut sic considerat metaphysicus. Alio modo possunt considerari inquantum super ipsis cognitio potest fundari intentio secunda: et de ipsis ut sic considerat logicus. Secundo modo potest capi predicamentum pro secunda intentione fundata: vel que potest fundari super quolibet predicamentum: et sic accipiendo predicamentum est subiectum in isto tractatu. Cuius partes subiectiue sunt hoc predicamentum: et illud predicamentum vel generalissimum: que sunt secunde intentiones singulares fundate super naturis predicamentorum. Et licet ipsis predicamentis assignentur aliquę proprietates reales: illę tamen proprietates possunt exponi per secundas intentiones. Vel dicendum quod de ipsis predicamentis assignantur per quantitates

to per eas possumus deuenire i notitia
secundar intentionum in ipsis fundata /
rum: iste enim secunde intentiones pro/
pter earum minimam entitatem habet
cognosci per primas sup qbus fundat.

Secundo sciendum est q sub
iectum istius tra/
ctatus ponitur ab alijs vnuerfale sub ra/
tione ordinabilitatis ⁊ predicamentū sen
generalissimū: ideo sic dicentes conue/
niunt nobiscū in assignatiōe subiecti hui⁹
tractatus. Continet autē iste tractatus
tres partes principales que sunt pdica/
menta: antepredicamenta: ⁊ postpdica/
menta: 'Principali' tamen hic determi/
natur de predicamentis: q de antepre/
dicamentis: siue postpdicamentis. 'Ad
enim hic determinat de antepredicame/
tis: nisi p quanto eorū cognitio valet ad
notitiam predicamentorū. Similiter co/
gnitio postpredicamentorū valet aliquo/
mō ad cognitiones predicamentorum:
valet enim ad eorum completam: ⁊ to/
talem notitiaz habendam. Unde antep/
dicamentū est documentum precedēs
notitiam predicamentorū valens ime/
diatē ⁊ necessario requisitū ad habendū
illaz. s. predicamentorū notitiam. Ex q^o
patet q liber predicabilium non dicitur
antepredicamentū: q non valet imedia/
te ad notitiaz predicamentorū habendam:
imo valet immediatius ad notitiaz predi/
cabilium: ⁊ consequenter ad faciliorem
notitiaz pdicamentorū hñdā.

Tertio sciendum est. q i generali/
trā sunt antepdicamen/
ta. s. diffinitio: diuisio: rla: que quidez ex/
plicat ⁊ notificat tria: que in quolibet
predicamento reperiunt: Un in quolibz
predicamento tria reperiunt. s. modus
pdicandi: s. reperit cōdictio ⁊ suba eorū
que sunt in illo predicamento: tertio re/
perit: do illoz q ponunt i predicamen/
to: vñ antepdicamentū primū. s. diffini/
tio manifestat modū pdicandi. Scdm
antepdicamentū. s. diuisio manifestat cō

dictionē seu subaz repōibilitū i pdicame/
to. Tertū vō antepdicamentū manife/
stat eorū ordinē. Et hz sunt tria antep/
dicamenta i generali: ⁊ cōi: sunt tria septe/
in speciali sunt. n. tres diffinitiones. s. eg/
uocorū: ⁊ vniuocorū: dnoiatuorū. Diffi/
nitio vniuocorū valet ad cognoscēd mōz
pdicandi cuiuslibz generis generalissimū
d inferioribz: pnta d generibz ⁊ specie/
bus ptētis sub eo. Diffinitio vō dnoiatu/
uorū valz ad cognoscēdū mōz pdicandi
accidentiu nonē pdicamentorū de suba.

Sz diffinitio eguocorū ponitur tñ pp/
diffinitionē vniuocorū. St. n. sciam⁹ que
sunt eguoca: facilius ⁊ pfectius cogno/
scim⁹ que sunt vniuoca. Et nō ponit
h ad cognoscēdū aliquē speciales mōm
pdicandi allicui⁹ decez generū: q nullum
decez generū neq aliqd ptētū in illo ge/
nere hz modū pdicandi eguocū. Nec
ponit ibi ad cognoscēdū modū predi/
candi entis de suba: ⁊ d alijs nonez pre/
dicamentis: q ens nō predicat d eis eg/
uoce: sz vniuoce vt alias patebit. Sunt
ē due diuisiones qz vna valz ad cogno/
scēdū cognitionē eorū q ponunt i pdica/
mento. s. prima: Scda vero valz ad co/
gnoscentū subam ⁊ quātitatē eorū que
sunt in pdicamento. Sunt ē due regu/
le: quaz vna valz ad cognoscēdū ordi/
nē eorū que sunt in vno pdicamento:
Et alia valz ad cognoscēdū ordinē eorū
que sunt in diuersis pdicamentis. Ex q^o
potest facili⁹ haberi sufficientia antepre/
dicamentorū q talis est: q: oē antepdica/
mentū valet ad cognitionē pdicamentorū
vl g^o valz ad cognoscēdū modū predi/
candi. vel ad cognoscēdū pdictionē vl
ordinē. si modū pdicandi hoc est duplr
vel p accidēs: ⁊ sic est diffinitio eguivo/
corū. vel p se ⁊ hoc dupliciter. q: vel va/
let ad cognoscēdū modum pdicandi
cuiuslibz generalissimū d suis subabilibz
q ē pdicari vniuoce: ⁊ sic ē diffō vniuoc/
corū. vl ad cognoscēdū mōz pdicandi ac/
cidētū d p^a suba q ē pdicari dnoiatuorū.

Super libro predicamentorum

et sic est definitio dnoialuoz. Si valz ad cognoscendū cōdictōez: b ē duplr: q: vlt valz ad cognoscendū p̄dictōez q̄ pōit differeūtiā int̄ ea que ponunt i p̄dicamēto: et ea q̄ n̄ ponunt: et sic est p̄ma diuissio: vel valet ad cognoscendū cōdictōez q̄ ponit dīfraz iter ea q̄ ponunt i diuersis p̄dicamētis: et sic est s̄a diuissio. Si valz ad cognoscendū ordinē b ē duplr: Aut valet ad cognoscendū ordinē eoz q̄ sūt i vno p̄dicamēto: et sic est p̄ia regula: Aut valet ad cognoscendū eoz ordinē q̄ sūt i diuersis p̄dicamētis et sic est s̄a regula.

Contra p̄dicta arguit p̄o sic s̄b. iccū scie specialis d̄z eē diffinibile: s̄z gen^o generalissimuz et p̄dicamētū qd̄ idē ē n̄ ē diffinibile cū n̄ sit species: g^o n̄ ē hic sub̄z. Arguit 2° sic: si p̄dicamētū eēt h̄ sub̄m. tunc scia excederet sub̄m: et p̄ p̄ia sub̄m nō eēt adeq̄tū. p̄z p̄ia. q: in ista scia deteriat de alijs q̄ de p̄dicamētis. s̄. de antep̄dicamētis et postp̄dicamētis. Arguit 3° sic: p̄ima p̄icipia sunt p se nota. s̄z p̄dicamēta sūt p̄ma rez p̄icipia: g^o antep̄dicamēta n̄ valēt ad cognoscendū p̄dicamenta.

Ad rationes ad p̄imā dīcī: q̄ l̄z generalissimū vel p̄dicamētū captoz pro p̄ia intentione nō sit diffinibile cum tale non sit sp̄s. b̄n̄ tñ diffinit ista sc̄da intentione generalissimū p̄cretue designata nō quidē pro se. s̄z pp̄ sub̄ta. et ut sic generalissimū est sp̄s. cuius singularia sūt hoc generalissimū: et illud. Et si arguat. q: generalissimū est qd̄ cuq̄ sit gen^o nō pōt esse sp̄s. d̄m q̄ vex est capiendo generalissimū pro p̄ima intentione.

Ad secundam dī. q̄ in ista scia d̄teriat de antep̄dicamētis et postp̄dicamētis. nō in p̄cipalr. s̄z solū pro quāto valēt ad maiore cognitionē p̄dicamētoz.

Ad tertiam dī. q̄ l̄z p̄ia p̄icipia cōplexa sunt p se nota. cognoscunt. n. p̄ solā cogni-

tionē terioz. vt vult Ari. p̄o posterioz. p̄icipia tñ cōplexa cuiusmōdī sūt p̄dicamēta nō sūt p se nota. alr d̄ ip̄is n̄ eēt scia iō ad eoz cognitōez valēt postp̄dicamēta.

Equiuoca dicuntur quorū nomen solum est commune: et secundum illud nomen ratio substantie ē diuersa: vt cuz animal significat animal viuū vel verum et pictū nomen: ratio substantie est diuersa. Dicimus enim de leone picto in pariete: ecce terribile animal: et de leone viuo idem dicim^o: et de statutis regum dicimus: Isti sunt tales reges: et de his qui adhuc regnant dicimus: Isti sunt reges: sumēdo equoce nomē regis. Aniuoca dicuntur quozum nomen est cōmune: et secundum illud nomē ratio substantie est eadem: vt hoc nomē animal est commune hōi et boui: et similiter ratio substantie eius secundum illud nomē est eadem. Dicimus. n. homo est animal: bos est animal: et homo est substantia animata sensibilis: et bos est substantia animata sensibilis: et sic nomē est commune eis: et ratio eozum secundum illud nomen est eadez. Nihil. n. aliud est hō secundū q̄ ē aīal nisi substantia aīata sensibilis sūt et bos.

Denominatiua dicunt que
cunqz ab aliquo solo casu sunt
differentia: et secundum illud
nomen habent appellationē:
vt a grāmatica grāmaticus: et
a fortitudine fortis. Differūt
solo casu: id est sola cadentia: q̄
est ex parte rei: et secundum il
lud nomen habēt appellatio
nem. Nomen. n. denotiatiuum
debet cōicare cū noīe vniu
co in p̄cipio: sed differre in fi
ne vt a grāmatica grāmatic⁹.

In ista parte ponit auctor talem dī
finitionē modoz p̄dicādi dicens: Eorū
que dicunt. i. q̄ p̄dicant: quedam sunt
equoca: q̄dam vniuoca: et quedā deno
minatiua. i. q̄daz p̄dicant equoce: q̄dam
vniuoce: et quedā denotiatiue. Inter enī
equoca et vniuoca nihil mediat. oē. n. p̄
dicatū aut est equiuocū: aut vniuocū: q̄
oē p̄dicatū aut significat plura diuersis
rōnibus: et sic est equiuocū: aut iporat
plura vno noīe et vna rōne: et sic est p̄di
catū vniuocū. S; inter p̄dicari vniuoc
ce: et equoce bñ mediat aliquid. i. p̄dicari
denotiatiue. Accidētia. n. p̄dicant de suo
subo nō equiuoce: nec vniuoce. i. q̄d dī
tine: sed denotiatiue. Et q̄ nō pōt cogno
sci qd sit p̄dicari vniuoce: equiuoce: vel
denominatiue absqz hoc q̄ cognoscant
equiuoca: et vniuoca: et denotiatiua: ideo
ostendit auctor pro quo.

Primo sciendū est: q̄ equoca
dicunt. i. sunt p̄ceptus
vel res cōceptibiles. quoz nomē est cōe
i. vox ē eadē: et secundū illud nomen rō
substantie. i. cōceptus essentialis ē diuersa
i. distincta. Notāter. n. dī fin illud no
men. q̄ equoca bene p̄t hēre eandē rō
nez fin aliud nomē: s; nō fin illud nomē

fin qd sunt equoca. vt canis latrabilis.
piscis marinus. sydus celeste. i. habeāt
eandē rōnez fin q̄ significant p hoc no
men corpus. aut p hoc nomē suba. non
tñ pro q̄to significat p hoc nomē canis.

Et in p̄dicta diffinitione nō accipit no
men. vt distinguat contra verbū. et alias
partes orationis. q̄ equocatio ē cōuenit
alijs partibus orationis sicut et nomini.
sed ibi accipit nomē pro voce. nec ibi ac
cipitur rō pro diffinitione: sed pro conce
ptu. sunt enim aliqua equoca que nō ha
bent rationem. i. diffinitionem. sed bene
habent p̄ceptus. Et ibi diffiniunt equi
uoca equiuocata. et nō equiuoca equocā
tia. vnde equoca equiuocata sunt diuer
se res diuersis p̄ceptibus p idē nomē si
gnificate. sed equiuoca equiuocātia sunt
termini equiuoci significantes diuersa di
uersis p̄ceptibus. sicut hīc terminus can
is latrabilis. piscis marinus. et sydus ce
leste sunt equoca equiuocata. Datur. n.
p̄dicta diffinitio tam de equocis a con
silio q̄ de equocis a casu. vnde equiuo
cum a casu est vox vetterius eque pri
mo plura significans diuersis rōnibus.
vt canis. Sed equiuocū a consilio ē vox
vel terminus plura significans duabus
rōnibus s; prius et posterius. vt iste ter
minus aīal dicitur equiuocū equiuocās
a p̄silio respectu animalis veri. et anima
lis picti. Et ibi diffinita sunt equiuoca eq
uocata a casu et a consilio. Sed equiuo
ca equiuocata a casu sunt res diuerse di
uersis rōnibus per idē nomen eque pri
mo significate. sed equiuoca equocata a
consilio sunt res diuerse diuersis rōnib⁹
per idē nomen significate non eque pri
mo: sed fin prius et posterius. et de tali
bus equiuocis equiuocatis sine a casu. fi
ne a consilio datur p̄dicta diffinitio eq
uocorum in textu posita. et non de equi
uocis equiuocantibus. ita q̄ diffinitū in
p̄dicta diffinitione est equiuocus equi
uocatum. et non quidē capiendo illa p̄
me intensionaliter. q̄ talia nō sunt aliqua

Super libro predicamentorum

me intentionaliter. q: talia nō sunt aliqd vnum. sed capiendo equiuoca equiuocata secunde intēntionaliter vt dicūt relatio nem equiparantē fundataz super equiuocis equiuocatis prime intentionaliter sumptis. rōne cuius diffiniunt in plurali: et non in singulari. Relatiua enim equiparantē debent pluraliter diffiniri. et nō singulariter.

Secundo sciendū est. q: vni noca sunt illa quorum nomen cōe est. et secundū illud nomen ratio substantie est eadē. vt homo. vniuocantur in aīali. nomen enī animalis est eis cōe. et ratio substantie. i. cōceptus formalis est idem. et debent particule istius diffinitionis eodēmodo exponi sicut in diffinitione equorum. Et ibi diffiniunt vniuoca vniuocata. et non vniuoca vniuocantia. vnde vniuocū vniuocans est vox vel terius significans tantū vnum aliqd connotans plura contenta sub illo vno. vt aīal significat aīalitatez. et connotat oīa aīalia sub animalī contenta. sed vniuoca vniuocata sunt illa plura cōnotata p vniuocum vniuocans. Ex quo p3 dīa iter equiuoca equiuocata. et vniuoca vniuocata. q: equiuoca equiuocata significant per terium equiuocū. sed vniuoca vniuocata non significantur per terium vniuocū. sed potius connotant. sine de secundario intellectu representantur. terius. n. vniuocus salte3 cōis tantū significat naturā. et connotat inferiora nature. Diffiniunt etia3 ibi vniuoca vniuocata non qdem prime intēntionaliter sumpta: sed secunde intentionaliter sumpta. Diffinitum. n. d3 esse aliqd vñ. sed vniuoca vniuocata pīe intentionaliter sumpta non sunt aliquid vñ: ideo ibi nō diffiniuntur. sed vniuoca vniuocata secunde intentionaliter sumpta dicunt respectu3 equiparantē fundatum super vniuocis vniuocatis prime intēntionaliter sumptis et vt sic sunt aliquid vñ vñitate sufficēte ad diffinitum: et q: relatiua equiparā

te habent diffiniri in plurali numero. id tam vniuoca vniuocata q3 equoca equocata: que sunt qdam relatiua equiparantē habent diffiniri in plurali numero.

Tertio sciendū est q: denoiatiua dicuntur. i. sunt dictibilia quecūq3. i. que ab aliquo. s. a denoiante puta ab abstracto solo casu. i. sola cadentia vel teriatione vocis dīa sunt: et secundū illud nomen. s. abstracti habent appellationem. i. denoiationem. p hoc quod dicitur differunt solo casu excludunt denoiatiua significatione tantū. p hoc vero quod dī secundū illud nomen habēt appellationem excludunt denoiatiua voce tantu3: p3 ergo q: illa sunt proprie denoiatiua que sunt denoiatiua re: et voce simul: que. s. cum abstractis suis: seu denoiantibus conueniunt dupliciter: pmo in re significata: eo q: significant vnam et eandē rem: vt albedo: et albū significant albedinē. secundo pueniunt in principio dictionis: sed differunt in finali teriatione dictionis. Differunt et in modo significandi q: denoiatiuum siue concretum significat formā concretine: et cum quadā cadentia ad subiectū: sed denoians significat eā abstractine: et sine cadentia subiectum. Ex quo p3 primo: q: triplicia reperiuntur denoiatiua. s. denoiatiua voce tantū. Que conueniunt cum suis abstractis in principio dictionis. et in fine differunt sed forma denoians non est extranea subiecto denominato p ipsaz. vt humanum est denoiatiuum secunduz vocem tantu3 ab humanitate. Alia sunt denominatiua significatione tantum. et sunt illa que significant aliquā formam extraneam subiecto. sicut aliqua abstracta. sed tamen illa denoiatiua. et illa abstracta nō conueniunt in principio dictionis vt studiosus a virtute. Alia sūt denoiatiua voce. et significatione simul. Et ad ista: tria requiruntur. primo q: conueniant cum suis abstractis in principio dictionis et differūt in fine. defectu cuius et dīctus nō

Tractatus

Tertius

dicitur denotative a virtute. Secundo regitur: q̄ cōueniant in significato rōne cuius studiosus non d̄ denotative a studio. Tertio regitur q̄ significet formā extraneaz sub̄ denotabili: 7 ideo humanas non d̄ denotative ab humanitate.

Sec̄do p̄: q̄ in q̄libet denotatione tria reguntur. s. denotans puta abstractus: denotatum quod est p̄cretū: 7 denotatum qd̄ est sub̄m recipiens illā denotationem. Tertio p̄: q̄ idē est dicere cōcretus: 7 denotatum: s. idē est dicere abstractū: 7 denotans. Et s. idē est dicere sub̄m 7 denotatum. Quarto p̄: q̄ solū concreta de genere accipiuntur sicut albu: nigrum: grāmaticus: logicus: p̄p̄e sunt denotativa. ultimo p̄: q̄ ibi diffiniunt denotativa in plura p̄p̄e multitudine denotativorum in quolibet genere.

Cōtra p̄dicta arguitur primo sic: equivoconum non est diffinitio s. m. Aristotelem sexto thopico rum: ergo male ibi diffiniuntur equivoeca.

Arguitur secundo sic: vniuoca vniuocata debent significari per nomen vniuocum secundū vnam 7 eandem rōnem: sed hō 7 bos non significant per hoc nomen aial s. m. eandē rōnem: cum rō aial s. m. vniuocum aial sit altera 7 altera ergo talia non sunt vniuoca vniuocata.

Arguit tertio sic: Albu 7 nigrū sunt denotativa: 7 tñ non differūt solo casu. i. sola cadentia: vel teriatione vocis: ergo p̄tra diffinitionem denominativorum.

Ad rationes Ad primā dicitur: q̄ l̄ equiuoca non possint diffiniri: capiendo equiuoca p̄me intentionalr. bene tñ diffiniuntur capiendo ea sc̄de intentionalr. Item p̄ op̄o illa: q̄ equivoconum non ē diffinitio intelligenda est de equocis equocantibus: 7 nō de equocis equocatis: q̄ equiuoca equiuocata saltem sc̄de intentionaliter sumpta bene possunt diffiniri.

Ad secundā d̄ p̄mo: q̄ vniuoca vniuocata non p̄p̄ie significantur p̄ teriū

vniuocum: s. potius p̄notant. Secundo d̄: q̄ licet rō aialis in sp̄ali sit altera 7 altera s. m. vniuocum aial s. m. q̄ significantur singularia aialia per alia 7 alia nominina: est tñ ratio aialis eadē s. m. q̄ ip̄o tantur 7 p̄notantur p̄ hoc nomen aial.

Ad tertiā d̄: q̄ l̄ albu 7 nigrū inter se non differant sola teriatione vocis: bñ tñ a suis abstractis diffiniuntur puta albu ab albedine: 7 nigrum a nigredine.

Eorumq̄ dicuntur: quedā dicuntur cū complexione: vt hō currit: quedā sine cōplexione: vt homo vel currit.

Sed anteq̄ aliter mem̄br̄ huius diuisionis subdiuidatur distinguendi sunt modi eēdi in: in octo: q̄z necessarii sūt ad sequentē diuisionem cognoscendā: 7 ad quedam q̄ postea dicuntur. Primus igitur modus eēdi in: est qñ d̄r aliqd̄ in alio esse: sicut pars integralis in suo toto: vt digitus i manu: paries in domo: 7 similia. Secundus aut̄ modus eēdi in: est sicut totū integrale in suis partibus simul sumptis: vt domus in pariete: tecto: 7 fundamento. Tertius modus eēdi in: est sicut sp̄s i genere: vt hō: vel bos in aiali: 7 vnum quodq̄ inferius in suo superiori. Quartus modus eēdi in: est sicut genus in specie: vt animal in hoīe vel boue: 7 similr quodlibet i superius in suo in

Super libro predicamentorum

feriori. Quintus modus essendi in: est sicut forma in materia. Et iste quintus modus subdividitur: quia quedam est forma subalis: ut anima est forma subalis hominis. Quedam est forma accidentalis: ut albedo hominis. Et prima harum dicitur pro proprie esse in: sicut forma in materia: ut anima in corpore. Alia autem dicitur esse in: sicut accipiens in subiecto: ut albedo in pariete. Sextus modus essendi in: est sicut aliquid in sua causa efficiente: ut regnum in regente. Septimus modus essendi in: est sicut aliquid est in suo fine: ut virtus in beatitudine. Octavus modus essendi in: est sicut aliquid in suo continente: ut vinum in vase: locatum in loco. Hos autem octo modos essendi in: distinguit Aristoteles in physicis. Boetius autem assignat novem: quia subdividit quemadmodum dictum est. Unde versus: Insunt pars totum species generis et calor igni: Rex in regno: res in fine: locoque locatum.

Eorum autem que sunt: quedam dicuntur de subiecto: in subiecto vero nullo sunt: ut genera et species substantie: et omne earum que omnia dicuntur substantie vltimè extenso nomine subiecti: ut homo: et anima rationa-

le. Dicitur de subiecto: ut hic sumitur est dici sicut superius de inferiori: ut animal dicitur de homine: et homo de sorte: et color de albedine. Esse autem in subiecto est ut hic sumitur secundum quod accidens est in subiecto. Alia vero neque dicuntur de subiecto: neque sunt in subiecto ut in diuidua substantie. Alia vero dicuntur de subiecto et sunt in subiecto ut genera et species aliorum novem predicamentorum que dicuntur de suis inferioribus: et sunt in subiecto ut accipiens in subiecto: ut color dicitur de albedine ut de inferiori: et est in corpore ut in subiecto. Alia vero in subiecto sunt: de subiecto autem nullo dicuntur: ut hec scientia est in anima sicut accipiens in subiecto: et non dicitur de aliquo inferiori: ut iste color est in subiecto: ut in corpore: et non dicitur de subiecto: omnis enim color in corpore est.

¶ Prius visum est de primo ante predicamento. scilicet de diffinitione: nunc vero videndum est de secundo. scilicet de divisione: que valet ad cognoscendum conditionem. vel substantiam eorum que ponuntur in predicamento pro quo.

Primo sciendum est: quod due sunt divisiones antepredicamentales: quarum prima est. Eorum que dicuntur. quedam dicuntur cum complectione. ut homo currit. Alia sine complectione. ut homo. Cuius ratio est: quia omne quod significatur per vocem: aut significatur mediante uno conceptu: et

Tractatus

tunc dicitur sine cōplexione. aut significa-
tur mediātibus pluribus pceptibus ⁊
tunc dicitur cū pplexione ⁊ capitur ibi
dicuntur vt tantū valet sicut per vocem
expriuntur: vel significant: ⁊ non capiē
dicunt pro predicant: aut p proferunt.
Et est aduertendū p intellectu istius di-
uisionis qd cōplexio est duplex. s. distās
⁊ indistās: Unde cōplexio distās est
illa que est inter extrema coniuncta per
copulaz verbalem: que alio noie vocat
complexio propositionalis vt hō est ani-
mal: que ideo dicit distās qz extrema
distant ab invicē: vel qz talis cōplexio
multum distat ab incōplexione. Sed
cōplexio indistās est illa cuius extrema
vniuntur sine aliquo medio quoz vnus
habet rationem determinabilis: ⁊ aliud
determinātis: vt cuz dicitur homo grā-
maticus: hō albus: ⁊ sic d alijs. Et capi-
tur ibi cōplexio pro aggregatiōe pluriū
vorum significatiōz quarum quelibet
per se est significatiua. ex quo sequitur
qd hz ista vox homo cōponatur ex pluri-
bus litteris ⁊ syllabis ex voce ⁊ signifi-
catiōe: nō tñ proprie dicit complexa: Si-
militer etiam hz homo componatur ex
pluri⁹ partibus non tñ dicitur proprie
significare cōplexa: aut cū cōplexione.
Valet autēz hec diuisio prima ad cogno-
scendum illa que sunt in predicamento:
⁊ illa que non ponunt in predicamēto:
Unde illa que dicuntur cuz cōplexione
inquantū huiusmodi non sunt in predi-
camento: repositibilia: qz non dicunt con-
ceptum per se vnum: nec vnam per se
qdditatem: duplicia tñ sunt complexa
Quedam sunt complexa fm vocez tñ
que circūloquunt nobis aliquid incō-
plexum innotiatuz: vtpota hoc cōplexū
corpus animatum: ⁊ talia bñ ponuntur
in predicamento. Alia sunt cōplexa fm
rem ⁊ vocem simul: ⁊ talia sunt dupli-
cia. Istā quedā sūt ex quibus nō fit vnū
nisi per accidens. vt homo albus: ⁊ ta-
lia non ponunt in predicamento nisi p

Tertius

suas partes: sicut homo albus nō est in
predicamento: sed homo ponitur in p-
dicamento sube: ⁊ albedo in predicamē-
to qualitatis. Alia sunt ex quib⁹ fit vnus
per se sicut diffinitio: ⁊ etiam talia nō po-
nuntur proprie in predicamento: vt ani-
mal rationale secundū qd est diffinitio nō
ponitur in pdicamento nisi per suas par-
tes que sunt animal: quod est genus: ⁊
rationale que est differentia nisi dicam⁹
quod ponitur in pdicamēto reductiue:
qz est diffinitio alicui⁹ per se positi in p-
dicamento. Sola ergo incomplexa sūt
in predicamento repositibilia: ⁊ non oīa:
sed illa que important qdditatem limita-
tam: ⁊ que habent rationē generis aut
speciei aut differentie: aut individui. Alia
aut incomplexa aut nullo modo ponū-
tur in predicamento sicut figmenta: ⁊ si-
cut entia prohibita: aut si penant salte⁹
ponuntur reductiue puta pro qnto sunt
species per se repositibilia in predica-
mēto: aut qz sunt passiōes eoz aut mōi.

Secundo sciendum est qd p
secunda diuisione
ante pdicamentali: ponit auctor: modos
essendi in: qui sunt octo vt patet p hos
versus: In sunt pars toti: species genus
⁊ calor: igni. Rex in regno res in fine:
locoqz locatum. p. primo dī aliqd esse
in: sicut pars integralis in suo toto: vt pa-
ries in domo: digit⁹ in manu: Secundo
dī aliqd esse in: sicut totū integrale in su-
is partib⁹: qz s. p. has integratur: vt dom⁹
in tecto: pariete in fundamēto ex quib⁹
ipsa integrat. Tertio sicut species i ge-
nere: vt hō in aīali ⁊ quolibz p se infe-
rius in suo p se superiori: p quanto in eo
qdditate cōtinet. Quarto sicut gen⁹
in spē vt animal in hoīe: ⁊ qdlibz superius
in suo per se inferiori in quo actualiter: ⁊
intrinsicē cōtinet. Quinto mō sicut for-
ma in mā: ⁊ iste qntus mod⁹ sicut vult
boetius subdiuidit⁹ qz duplex ē forma
s. forma substantiā: ⁊ forma accidentalē. dī
ergo aliqd eē in: sic forma subalis in mā:

Super libro predicamentorum

que dat eē simplr vt aia in corpe. Uel fi
cut forma accidentalis in mā: que dat eē fz
qd. s. eē accidentale: Sic forma subal' facit
vnū p se cōpositūz cū mā: Sz forma ac
cidentalis facit cū mā ppositū p accidens.

Sexto mō dī aliqd esse i: sicut in suo
efficiente sicut regnū in regēte. Septio
mō dī aliqd eē in. sicut res in suo fine: vt
sic virtus in beatitudine. q: ipsa ordinat
ad beatitudinē sicut ad finē. Octauo mō
dī aliqd esse in. sicut locatum in loco. vt
vinum in vase. et sic de alijs.

Tertio sciēdū est. q. pōitū mo/
dis essendi in. ponit au/
ctor diuisione: q. valz ad cognoscendum
dīaz eoz q. ponunt in diuersis p'dicamē
tis subdiuidēdo vnū mēb:ū p'ie dionis
dicēs. q. eoz q. sunt qdaz dicunt d' subo
in subo vero nullo mō sunt. vt genera et
spēs et dīe de p'dicamēto sube. q. dīcū
tur de subo. i. de suis inferiorib' cū sint
vniuersales: et nō sūt in subo cū sint sube
vñ dīcī de subo ē p'dicari p se de suo infe
riori. vt hō de for. et platōe: eē vō i subo
ē esse in aliquo. sicut accidens in subiecto
vt albedo ē in piete: Alia vero neqz dīcū
tur de subo: nec sūt in subo: vt indiuidua
de p'dicamēto substantie q. nō dicunt de
subo cū sint singularia. et nō vniuersalia:
et nō sunt in subo cū sint substantie. Alia
sunt in subo: et dicunt de subo. et gene/
ra et spēs nouē p'dicamētoz accidentū. q.
dicunt de subo. et de suis inferiorib' qz
sunt vniuersalia et sunt in subo cū sint ac/
cidentia: Alia vō sūt in subo: et nō dicunt
de subo vt indiuidua de gñib' accidentū
vt b grāmatica. b logica. q. sunt in subie.
cto puta i aia. et nō dīcū de subo cū nō sint
vniuersalia. nec hēant sē se aliqd p se i se.
ritus. et posset ista diuisio sic reduci ad bi
mēb:ē. nā icōplexū aut significat subām
vt accidēs. si subām. vt significat subām
vlem. et sic est primus modus. vt p'ticu
lare. et sic est secundus modus: Si acci/
dens. hoc ē dupl'r. qz aut significat acci/
dēs vlt et sic ē tertius modus. aut p'ticu

lare. et sic est quartus modus.

Contra p'dicta arguit p' sic. no
mina equoca sūt dicibi
lia. et tñ nō dīcū cū p'plexiōe. nec sine cō
plexiōe cū eis nō correspōdeat cōcept'
p'plex' n' icōplex' g' p'paz diuisione. **Secundo**

arguit sic: eē in tpe
ē mod' eēndi i. et
tñ nō ē aliqz p'dcōz mōz. g' mōi essendi
in. nō sūt sufficient' positi. Tertio argui
tur sic. Dīcī de: p'supponit eē in. sz gñā et
spēs de gñe sube dīr de subo. g' sunt in
subo. et p' p'ns p' secundā diuisione.

Ad rationes ad p'mā dī
q. noia eq/
uocata sz sint incōplexa sz vocē. nō tñ sūt
incōplexa neqz cōplexa s'm cōceptū. qz
eis in mēte correspōdēt plures cōcept'
eq' p'. q. nō sē habēt p' modū determina
tōis et determinabilis. et iō equoca non
sunt in gñe. Ad hōc. n. q. aliqd sit in gñe
opz q. sit incōplexū sz cōceptū capiēdo
cōceptū p' re concepta.

Ad secundam dico. q. p
esse in lo/
co intelligit eē in tpe et b rationabilis: qz
tā p' esse in loco qz p' esse in tpe denotat
aliqd eē in. sic mēsuratū ē in mensura. si
cut. n. locus est mensura locati. ita et tps
est mensura loci temporalis.

Ad tertiam dicitur. q. licz
dīcī de subo p'
supponat eē in subo capiēdo vñso: mī
ter istū ablatiōz subo puta vtrobz p'
p' se inferiori: aut vtrobz p' subo accide
tis: non tñ capiēdo diffō: mīter.

**Quando alterum de alte/
ro p'dicat: vt de subiecto que
cunqz de eo quod predicatur
dicuntur: omnia et de subiecto
dicuntur: vt sortes est homo
homo est animal: ergo sortes
est animal: Diuersoruz gene.**

Tractatus

rum et non subalternati positorum diuerse sunt species et differentie: ut animalis: et scientie que sunt diuersa genera differentie enim animalis sunt rationale: et irrationale. diuiditur. n. p. has duas: ut aliud aliud rationale: aliud irrationale. Differentie autem scientie sunt naturale: morale: et sermotionalis. Diuiditur enim p. has differentias: ut scientiarum alia naturalis: alia moralis: alia sermotionalis.

Itemque secundum nullam complexione dicitur. Singulorum eorum ut significat substantiam: aut quantitatem: aut qualitatem: aut ad aliquid: aut agere: aut pati: aut ubi: aut quando: aut situm: aut habere. Est. n. substantia ut exemplariter dicatur ut homo: equus: quantitas ut bicubitum tricubitum: qualitas ut albedo nigredo: ut aliquid: ut duplicum triplicum: ubi vero ut in loco esse. quando autem ut heri fuisse: cras fore. situm ut iacere: sedere: habere ut calciatum esse: armatum esse: agere ut secare urere pati ut secari: uri.

Et in ista parte determinat auctor de tertio antepredicamento: quod est res: qua cognoscitur ordo tam eorum que ponuntur in uno predicamento: quam eorum que ponuntur in diuersis. Et sunt due regule quarum prima est quod alter de altero predicatur. ut de sub-

Tertius

iectis de eo quod predicatur dicuntur omnia et de subiecto dicuntur pro quo.

Primo sciendum est quod predicta regula potest sic exponi: Quando alter. i. aliquid superius predicatur de altero: ut de subiecto. s. de suo per se inferiori: quicunque de eo quod predicatur dicitur. i. quicunque predicant de illo superiori omnia de subiecto dicuntur. i. predicant de inferiori: preterea sub illo superiori: ut homo est animal. et animal est substantia. ergo homo est substantia. Et requiritur ad hoc quod ista regula sit vera quod in utraque propositione. s. prima et secunda sit predicatio essentialis. et communis directa: nulla. n. predicatio indirecta est proprie essentialis. Et valet hec regula specialiter ad cognoscendum ordinem eorum que ponuntur in uno predicamento: qui quidem ordo est essentialis. Est. n. talis ordo in quolibet predicamento: quod quicquid est essentialiter prius aliquo proprie est etiam prius essentialiter posteriore. et quicquid est superius superiore est essentialiter superius inferiore: ut substantia cuius sit prior corpore: et corpus est prius animali. Substantia ergo est essentialiter prior ipso animali. Sicut si substantia sit superius corpore: et corpus est superius animali. substantia ergo est superius ad animal. Et super ista regula fundatur modus arguendi per quartam figuram: quam ponunt aliqui: que prima valet generaliter duabus predicationibus obseruatis: prima est quod propositio prima sit affirmativa: Secunda: quod propositio secunda sit affirmativa: siue sit affirmativa. siue negatiua. vltis quod formaliter. vel equaliter sic: quod ipsa non mutata secundum veritatem et falsitatem possit fieri vniuersalis: vnde bene sequitur: homo est animal: omne animal mouetur: ergo homo mouetur: Sicut bene sequitur homo est animal: nullum animal est lapis: ergo homo non est lapis: et probantur iste conclusiones sequentie per reductionem ad primam figuram faciendo de prima propositioe falsam: et eam de secunda primam: ut arguendo: Omne animal mouetur: homo est animal: ergo homo

Super libro predicamentorum

monetur: et sic d' alijs.

Secundo sciendum est: qd se-
cunda regula ante
pdicamentalis talis est: diuersorū gene-
rū et nō subalternatiz positōz diuerse sūt spe-
cies: et dñe. Cuius ratio ē qd dñe exeūt
a potestate generis: gō a diuersitate ge-
nerūz seqt diuersitas spēs: et dñaz. Un
aliqua dicunt subalternati posita dupl'r
vno mō qd vnuz continetur sub alio. sic
animal sub corpore. alio mō qd ābo con-
tinent sub eodē tertio vt arbor et planta
sub corpore. Hec autē regula intelligen-
da est de generib' non subalternati posi-
tis vtroqz mō: ita. s. qd nec contineat sub
alio nec ābo sub tertio. Genera. n. s. bal-
ternati posita bñ habent easdēz differē-
tias sicut corporeū et aiatur cōueniūt ani-
malī et plante. Ex quo patet: qd hec re-
gula valet ad cognoscēdū dñaz eorū que
ponunt in diuersis pdicamentis talis. n. ē
ordo qd distincta pdicamēta hñt distinctas
dñas. et distinctas spēs: et nihil qd ē vñ-
us pdicamēti pñet sub aliquo alterius
pdicamēti. Ex qō sequit pñō: qd distin-
cta gñā gñalissima hñt distincta gñā s. bal-
terna et distinctas dñas tam diuissimas. qd
pñstitutinas. distinctas spēs et distincta indi-
uidua. Secūdo sequit qd nihil idem pñt
poni in distinctis pdicamentis. Tertio se-
quit. qd essentie pdicamentorū sunt in p-
mise sic. qd qd dñas vel entitas vñus ge-
neris nō est qd dñas vel entitas alterius
generis nec econtra.

Tertio sciendum est qd post ante
pdicamēta determinat
auctor de ip̄is pdicamentis p̄mo in ge-
nerali. ponēdo talē diuisionē eorū que se-
cundum nullam complexiones dicunt:
singulū aut significat substantiā. aut quā-
titatem. aut ad aliquid et sic d' alijs. sicut
patet in textu. Ita qd in generali enume-
rat ipsa pdicamenta ponendo de quo
libet exemplum. Quorum sufficiētia sic
potest haberi. quia omne pdicamen-
tum vel est absolutum vel respectiuū.

Si absolutum hoc est dupliciter. quia
vel est ens per se. et sic est substantia vel
ens in alio. et hoc dupliciter quia vel
consequitur substantiam ratione forme
et sic est qualitas. vel ratione materie.
et sic est qñtas. Si sit ens respectiuum.
hoc est dupliciter. quia vñ dicit respectū
intrinsecus aduenientez. et sic est relatio.
siue ad aliquid. vel respectū extrinsecus
aduenientē. et hoc dupl'r. qd vel dicit re-
spectū sube ad aliqd extraneū. vñ ē ali-
cuius extranei ad substantiā. Si pñmū. b
est dupl'r qd vel dicit respectum partis
sube. et sic est situs. Situs enim dicit res-
pectum partiz substantie ad totū. et ad
locum. Vel dicit respectum totius sub-
stantie. Et hoc dupliciter. quia vel dī-
cit principium formale agendi. et sic est
actio. vel patendi et sic est passio. Si di-
cat respectū alicuius extranei ad substantiā
tiaz. hoc est dupliciter. quia vel illud est
extraneum adiacens tantū. vel adiacens
et applicatum sibi. Si primum hoc est
dupliciter. quia vel adiacet i motu. et sic
est qñ. Si sit adiacens et applicatum si-
mul. sic est habitus. Ex qbus omnibus
patet. qd ad hoc qd aliquid in reponatur
in pdicamenta tria requirūtur. Prī-
mum est qd tale sit vñuocum. Secun-
dū qd sit incōplexū. Tertiū qd sit ens
reale limitatum. Defectu prīmi equoca
non ponunt in pdicamento. Defectu
secūdi complexa sicut propōnes sñm qd
sunt cōplexa non ponunt in pdicamēto.
Defectu tertij intētiōes scde. signēta
et trāscendētia nō ponunt in pdicamēto.
Contra dicta argut p̄mo sic:
qd non sequit. hō ē spe-
cies. spēs est secunda intētiō. ergo hō est
scda intētiō. et tñ arguitur p̄ primā regu-
lam. ergo hō primam regulāz. Similiter
non sequitur animal est corpus. Corpus
est quantitas. ergo animal est quātitas.
ergo prima regula est falsa. Arguitur
secundo sic. Corpus est spēs quantitatis.
et etiā substantie: et tñ substantia et quā-
titas

Tractatus

tas sunt diuersa genera non subalterna/
tim posita. ergo contra secundā regulā.

Arguitur tertio sic: Deus ē dicibile in
cōplexu. ⁊ tñ non est in aliquo decē pre
dicamentoz. ergo p̄ illam diuisionem.

Ad rōnes ad primā dicitur
q̄ ad hoc q̄ de/
bite arguat p̄ primā regulam oꝝ q̄ taz
in prima q̄z in secūda propōne sit predi
catio essentialis cuiusmodi non est in pre
dicto argumento. Debent ēt terminū te
neri vniuoce. ⁊ non equiuoce. Et ideo si
corpus teneat eodē modo i prima ⁊ in
secūda propōne. tunc vna illaz est falsa. Si
vero accipiat diuersimode puta in vna.
vt est spēs sube. ⁊ in alia pro vt est spēs
quantitatis tunc tenet equiuoce. ⁊ ideo
p̄na non valet. Ad scđam dī q̄ corpus
capit duplī. vno mō pro suba apta nata
suscipe trina diuisionē. ⁊ sic est spēs
sube. Alio mō accipit corpus pro ista tri
na diuisione. s. longitudine. latitudine.
⁊ profunditate. ⁊ sic est species quantita
tis. Ad tertiā dicitur. q̄ non omne dici
bile incomplexum est in genere. sed so
lam dicibile incomplexū finitū ⁊ limitatū.
Sed deus est ens infinitum. ⁊ illimita
tum quare non est in genere.

Is habitis dicendū
est de vnoquoqz ip̄o
rum p̄dicamentoz: ⁊
prio de substantia cuz
sit p̄or aliis p̄dicamentis. Sub
stantia diuiditur p̄ primā sub
stātiā ⁊ secundā. Prima sub
stātia ē que p̄prie ⁊ p̄ncipalī
⁊ maxie substat dī. Vel pria
suba ē que neqz de subo dī ne
qz in subiecto ē: vt aliquis ho
mo ⁊ aliquis equus.

Secūde sube sunt spēs in q

Tertius

bus sunt prie sube: ⁊ hāz spe
ciez genera: vt hō est animal.
Est enī aliqs hō in hoīe q̄ est
spēs: ⁊ hō in aīali quod est ge
nus. Indiuidua sube dicūtur
prime sube qz primo substant
aliis. genera vero: ⁊ spēs eoz
dicūtur secūde sube: qz secun
do substant. Aliqs. n. hō dicif
grāmaticus ⁊ currēs: ⁊ aīal: ⁊
suba: ⁊ ita hō dī grāmaticus:
currens: aīal: ⁊ suba. Item ea
q̄ dicūtur de subo: oīa predicā
tur noīe ⁊ rōne: vt hō predica
tur de sorte: ⁊ platone. Eozū
xō que sunt in subo: vt in plu
ribus qdem neqz nomē: neqz
rō de subo p̄dicatur: vt hec al
bedo: vel hoc albū. In aliqui
bus aut nomē nihil prohibet
p̄dicari aliqñ de subo: rōnem
vero p̄dicari de subo ē impos
sibile: vt albū de subo p̄dicat:
rō xō albi nūqz de subo p̄tur.

Item scđaz subarum spēs
est magis suba q̄ genus: quia
spēs ē propinquior prime sub
stātie q̄ genus: ⁊ ēt qz plurib⁹
substat: qbuscūqz. n. substat ge
nus: eisdem substat spēs: ⁊ cuz
hoc spēs substat ipsi generi: s.
spēs specialissime eq̄liter sub
stant: ⁊ eq̄liter sunt substantie:
vt hō: equus: ⁊ consimilia.

Super libro

predicamentorum

Philosophus determinauit auctor de predicamentis in generali: sequenter determinat de ipsis in speciali. Et primo de substantia eo quod substantia prececidit accidens natura: et diffinitione: et tempore: Et primo diuidit substantiam per primam et secundam: Omnis enim substantia aut est vniuersalis: et sic est secunda: vel singularis: et sic est prima. Unde si substantia dicatur a substantia: nomen substantie prius dicitur de prima substantia quam de secunda: et ut sic: hec diuisio est analogi in sua analogata: Si vero substantia dicatur a seipso essendo: tunc nomen substantie equaliter conuenit ambobus substantiis: Omnis enim substantia equaliter habet esse per se.

Primo sciendum est: quod prima substantia sic diffinitur: Prima substantia est: que proprie principaliter: et maxime subsistat: vel subsistere dicitur. Et ponit proprie ad differentiam aliquorum accidentium: que licet possint esse substantia aliorum accidentium: non tamen ultimate terminant eorum dependentiam: et ideo non proprie substantia. Principaliter ponitur ad differentiam secundarum substantiarum: que sunt genera: quod tales substantie non principaliter substantia. Et dicitur maxime ad differentiam secundarum substantiarum que sunt species specialissime: quia tales licet videantur principaliter subsistere quam genera: non tamen maxime substantia: imo sola prima substantia maxime subsistat. Vel sic diffinitur: prima substantia est que neque est in subiecto: neque de subiecto dicitur: in qua diffinitione intelligitur substantia loco generis. et dicitur: neque est in subiecto: ad differentiam accidentium: que sunt in subiecto: Dicitur etiam: nec dicitur de subiecto: ad differentiam secundarum substantiarum que dicuntur de subiecto scilicet de inferiori. Ex quo patet quod prima substantia quia est substantia: ideo non est in subiecto. Et quod est prima: ideo non dicitur

de subiecto: Non enim habet aliquod inferius de quo possit esse tale predicari. **Secundo** diffinit substantiam secundam dicens: quod secundae substantie sunt genera: et species: in quibus sunt prime substantie: ut homo: et animal sunt secundae substantie: in quibus sunt prime substantie. Est enim aliquis homo in homine: sicut homo in animalibus: et sicut inferius in suo superiori. Ex quo patet quod individua de genere substantie sunt prime substantie: Sed genera: et species de genere substantie sunt secundae substantie: quia secundario substantia: quod non nisi per primas substantias: homo enim dicitur grammaticus et currens: immittit animal et substantia. Consequenter propter diffinitionem prime substantie ostendit quid est dici de substantia. Et quod est esse in subiecto: ponendo differentiam inter illa per hoc: quod illa que dicuntur de substantia predicantur nomine et ratione: ut homo de se. Sed illa que sunt in substantia si significent abstractionem neque nomine neque ratione predicantur. Si vero significant per se: predicantur nomine non tamen ratione: ut albus predicatur nomine de lapide. sed ratione. id est quidditative. et essentialiter minime: albedo vero nullo modo predicatur neque nomine neque ratione.

Secundo sciendum est: quod pro intellectu predictarum diffinitionum comparat duas substantias inter se. Et primo species de genere substantie: et genera. Et dicit: quod iter secundas substantias species est magis substantia quam genus. probat dupliciter primo sic: Illud quod est propinquius prime substantie est magis substantia quam illud quod est remotius: sed species de genere substantie sunt propinquiores primis substantiis quam genera. ergo species est magis substantia quam genus. Secundo sic: illud est magis substantia quod pluribus substantiis. sed species pluribus substantiis quam genus. Quibus scilicet. n. substantia genus: et eisdem substantiis species: et cum hoc substantia ipsi generi. species ergo est magis substantia quam genus. Ex pluribus vero est magis substantia quam aliquid: quia respe

Tractatus

Tertius

ctu pluriū predicatorū subijcitur hō q̄
al. cuiusq̄. n. p̄dicato subijcitur aīal subij
citur hō: vt patuit p̄ primā regulā ante
predicamentales. et cū hic hō subijcitur ip̄si
aīali: ergo ē magis substantia q̄ animal.

Tertio sciendū est q̄ spēs spe/
cialissime de genere sbe
eq̄līter dīr: p̄ q̄ spēs specialissime sunt
eq̄līter p̄p̄que prime sbe: nec vna substi
tū p̄ aliā: sicut hō nō subsistit accidenti/
bus aut generibus sup̄ioribus p̄ asinū
vel equū. nō. n. ponit̄ ordo iter aliquas
substantias respectu huius q̄ ē substat̄e:
nisi vna substat̄ p̄ alias. **Ex** q̄bus seq̄/
tur p̄io: q̄ ad hoc q̄ aliqd̄ dicat̄ magis
sba nō sufficit q̄ pluribus substat̄: sed re
quirit̄ q̄ pluribus modis substat̄i sub/
stat̄. **Secūdo** sequit̄: q̄ l̄ genus plu
ribus substat̄ q̄ spēs: eo q̄d̄ plura accide
ntia insunt generi q̄ spectet: q̄ tñ spēs in
mediatius et pluribus modis substat̄i
substat̄ q̄ genus. id̄ ipsa ē magis sba q̄
genus. **Tertio** sequit̄ q̄ accidentia nō
insunt generi nisi mediātē sp̄e. et id̄ spēs i
mediatius substat̄ q̄ genus. **Quarto**
sequit̄: q̄ spēs pluribus modis substat̄i
substat̄ q̄ genus: q̄ sicut genus substat̄
accidentibus sic ē spēs. et cū hoc vno alio
mō substat̄: q̄ substat̄ ēt generi: q̄d̄ non
facit genus. **Quinto** sequit̄ iter p̄ias
sba vna non est magis sba q̄ alia: eo q̄
vna sba est magis sba q̄ alia: d̄z intelligi
ples act̄ substat̄i insunt vni sbe q̄ alij sbe.

Contra p̄cedā arguit̄ p̄ sic: chy/
mera nec ē i subiecto: nec
dic̄ de subiecto: et tñ nō ē prima substā
tia: ergo p̄tra diffinitionē. Arguit̄ sc̄do
sic: genera generalissima dicunt̄ d̄ subie
cto: et tñ non predicant̄ noīe et rōne cū
nō habeāt rationē. i. diffinitionē: ergo et̄.

Arguit̄ tertio sic: Quibuscūq̄ acciden
tibus substat̄ spēs eisdē substat̄ genus: et
cū hoc multis alijs q̄bus substat̄ alia spe
cies: ergo genus ē magis sba q̄ species.

Ad rationes ad primam
dic̄tur q̄ il

la diffinitio p̄ie substantie nō est pure ne
gatiua: sed dat̄ intelligere affirmationem
et id̄ nō puenit̄ chymerē. Debet. n. sic in
telligi prima sba est substantia: q̄ neq̄z de
sbo neq̄z in sbo ē: mō chymera nō ē sba.

Ad sc̄dā dic̄ q̄ ad hoc q̄ aliquid p̄/
dic̄ rōne non requirit̄ q̄ habeat diffi
nitionē: sed sufficit q̄ habeat p̄ceptus for
malē. **Ad tertiam** dic̄: q̄ l̄ genus sub/
stat̄ pluribus accidentibus q̄ aliq̄ ei spe
cies: nō tñ immediatius nec pluribus mo
dis substat̄i: q̄ spēs substat̄ ip̄si cū hoc
q̄ substat̄ acc̄tib̄. **Gen̄** at̄ nō substat̄ si
būp̄i. et id̄ non ē magis sba q̄ species.

His visis dicendum est de
cōitatibus: et proprietatibus
substantie. **Cōmune** est aut̄ oī
substantie in sub̄o nō esse: q̄z ef
se in sub̄o solū cōuenit̄ accide
nti: et hoc patet de primis sub
stantiis p̄ diffinitionē prime
substantie. de secūdis aut̄ p̄z in
ductione: et syllogismo: **Indu**
ctiōe sic: hō non ē in sub̄o: equ
us non ē in sub̄o: leo nō est in
sub̄o: neq̄z aīal: et sic de singul̄:
ergo nulla substantia secūda ē
in sub̄o: **Syllogismo** sic: Nichil
eorū que sunt in sub̄o predica
tur noīe et rōne de sub̄o: s̄z
oīs secūda substantia predica
tur noīe et rōne de subiecto: er
go nulla secūda substantia est
in sub̄o. **Id̄** at̄ non est p̄p̄iū
substantie: sed ēt d̄rie compe
tit̄: et hoc intelligitur de disse
rentiis substantie. **Neq̄z** est in
stantia de partibus substantie

Super libro predicamentorum

que sunt in suo toto: et ideo videntur esse in subiecto: quia alius est modus essendi in: ut accidens in subiecto: et alius sicut pars in suo toto: ut prius patuit.

Item omnibus secundis substantiis: et differentiis earum conuenit vniuoce predicari de primis. Hec. II. omnia predicantur de primis substantiis nomine et ratione: quare vniuoce predicantur. Item omnis prima substantia significat hoc aliquid. id est. individuum: et vnum numero: sed substantia secunda vnde significare hoc aliquid sub appellacionis figuram: eo quod est in prima substantia: et de essentia est eius: non tamen significat hoc aliquid: sed potius quale quid: siue quid compositum: non. n. illud quod significat per substantiam secundam est vnum numero: sicut est illud quod significatur per primam substantiam.

Postquam determinauit auctor de substantia secundam se et quantum ad suum esse substantialem. Consequenter determinat de ea quantum ad suum esse accidentale. prout quantum ad eius proprietates. Quibus ratio est quod substantia vnius cuiusque rei preeditur accidentia illius. Ille autem proprietates se habent ut accidentia in ordine ad substantiam. igitur etc. De ipsa substantia ponit auctor sex proprietates pro quo.

Primo sciendum est quod prima proprietas substantie talis est. Commune est omni substantie in subiecto non esse. Probatur auctor de primis substantiis per distinctiones prime substantie. Dictum

est enim quod prima substantia est que nec est in subiecto. neque dicitur de subiecto. ergo nulla prima substantia est in subiecto.

De secundis autem substantiis probatur inductione et syllogismo. Inductio: ne sic homo non est in subiecto. Equus non est in subiecto et sic de omnibus aliis secundis substantiis ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Syllogismo sic. Nullum eorum que sunt in subiecto predicatur nomine et ratione. sed omnis secunda substantia predicatur nomine et ratione. ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Et debet hec proprietas sic intelligi. Commune est omni substantie esse per se et non esse in alio sicut in subiecto. Ex quo patet quod ista proprietas non est omnino negatiua. sed dat intelligere istam affirmatiuam. quod substantie conuenit esse per se. et non esse in alio. Et subdit auctor conformiter ad Aristotelem. quod ista proprietas non est proprie propria substantie. quia conuenit differentiis substantiali. Ex quo inferitur quod differentia substantialis non est substantia quod verum est. capiendum substantiam pro illo quod est reponibile directe in predicamento substantie siue in recta linea. non est tamen verum capiendum large pro omni illo quod est in predicamento substantie siue directe siue reductiue. Secundo subdit auctor quod non est instantia. contra hanc proprietatem de partibus integralibus substantie que licet sint in suo toto non tamen sunt in suo toto eodem modo quo accidens est in suo subiecto. sed est alius modus essendi. In quo partes sunt in toto. et quo accidens est in subiecto. Accidens enim est in subiecto per quantum modum sed partes sunt in toto per primum modum essendi in.

Secundo sciendum est quod secunda proprietas substantie est. quod conuenit omnibus secundis substantiis. et differentiis earum vniuoce predicari de primis. Item quod illud predicatur

Tractatus

Tertius

vninoce. q̄ p̄dicatur vno nomine ⁊ vna ratione. sed secunde substantie. ⁊ differētie earum predicantur de primis substantijs vno nomine ⁊ vna ratione ergo predicantur de ip̄is vninoce. Adino: p̄3. q̄: oēs secunde substantie ⁊ dīe earū sunt de ratione essentiali ⁊ quidditativa p̄marum substantiarū sub eis contentarum.

Unde p̄dicari vninoce potest capi dupliciter vno modo generaliter. ⁊ tantum valet sicut predicari vno noīe ⁊ vna ratione: sine talis ratio sit essentialis subiecto. sine non. ⁊ sic accidentia bene predicantur vninoce de substantia: Alio modo capitur specialis ⁊ proprie: vt tantū valet sicut predicari. vno noīe ⁊ vna ratione essentiali vel quidditativa inclusa in subiecto de quo predicatur. ⁊ sic sole secunde substantie vel aliquid inclusus in eis. puta ens. vel dīa secundarum substantiarū predicantur de ip̄is vninoce. Ex quo p̄3 q̄ ista proprietas non est propria substantie quarto modo. q̄: conuenit enti ⁊ non cōuenit primis substantijs sed solum substantijs vniuersalibus que ponuntur in recta linea predicamentali.

Tertio sciendum est q̄ tertia p̄prietas sube est ista: q̄ oīs prima suba significat hoc aliquid. i. rē vnā numero. sine indiuiduū de genere sube. Et l̄3 secunde sube videant hoc aliquid significare pp̄ appellationis figurā. Appellamus. n. nomen secunde sube: subam particularem. sicut sortem appellamus hoīem: Ideo secunda suba. i. nomen secunde sube v̄ hoc aliquid significare. Non t̄m significat hoc aliquid s̄ potius quale quid. i. cōe seu subam cōmunicabilem multis vt hō significat hoīem vel humanitatem cōcretiue t̄m. Ex quo p̄3 q̄ non est idē significatus. prime sube ⁊ secunde. Secundo p̄3 q̄ l̄3 prima suba ⁊ secunda habeant significata realiter eadem. distinguuntur t̄m ex nā rei. que distinctio sufficit ad diuersitatem significatorū.

Tertio sequitur: q̄ l̄3 noīa secundarū

substantiarū p̄notent primas. non tamen proprie eas significant. prout significare tantū valet sicut de primario intellectu ⁊ conceptu aliquid representare.

Contra predicta arguitur p̄rio sic: propriū est sube in subo nō esse ergo male dicitur q̄ est cōmune. Arguitur secūdo sic dīe substantiales non habent rōnem sine diffinitionem. ergo male dicit q̄ predicantur nomine ⁊ ratione. Arguit tertio sic p̄me sube appellantur noībus secundarū substantiarum vt sortē hoīem dicimus ⁊ al̄i sube ergo noīa secundarū substantiarū significat primas. ⁊ p̄ p̄is significant hoc aliquid.

Ad rationes ad primam dicitur q̄ si suba capiatur s̄m se ⁊ s̄m suppositionez simplicem. sic est propriū sube in subo non esse. Sed si capitur s̄m suppositionem personalem sicut accipitur in proprietate: nam huic termino sube additur hoc signum distributiuum omnis. ⁊ sic cōe est omni substantie in subiecto non esse.

Ad secundā dicitur q̄ ad hoc q̄ aliquid predicetur vninoce. nō requiritur. q̄ habeat diffinitionem. sed sufficit q̄ habeat conceptus. q̄ sit essentialis illi de quo predicatur. Ad tertiā dicitur q̄ ad hoc q̄d prime sube appellantur nominibus secundarum substantiarum. non requiritur q̄ significetur per illa nomina. s̄ sufficit q̄ connotentur per ea. siue secundario intellectu representetur.

Item substantie nihil ē cōtrarium: sed hoc non est propriū substantie quia nō conuenit soli substantie sed etiaq̄ quantitati: ⁊ quibuscūq̄ aliis. Item substantia non suscipit magis nec minus: nō autem dico q̄ vna substantia nō substat magis q̄ alia: s̄ dico q̄ vnaqueq̄ sub.

Super libro predicamentorum

stantia secundū esse suū nō in-
tendit nec remittit: vt album
qđ qñqz ē magis album: qñqz
minus album. sortes vero nō
est magis hō in vno tēpore q̃
i alio: nec magis hō q̃ plato.

Itē pprie propriū est sube
cū sit vna z eadē numero scōz
sui mutationē esse susceptibile
cōtrarioz: vt idē hō aliqñ.

Itē pprie propriū est sube
cū sit vna z eadē numero scōz
sui mutationē esse susceptibile
cōtrarioz: vt idē hō aliqñ ē al-
bus: aliqñ niger: aliqñ calid⁹:
aliqñ frigidus z prauus: aliqñ
studiosus: neqz ē de oīone in-
stantia: qz lz eadē hec oīo: sor-
tes sedet aliqñ sit xā: aliqñ sal-
sa: non tñ est hoc scōm sui mu-
tationē: sed rei: vt qz sor. sedet
aut currit: z iō nota qđ veruz z
falsū sunt in rebus: vt in subo:
z in oīone vt in signo: vñ eq-
uocat modus essendi in: qñ di-
citur vez vel falsuz est in reb⁹
z in oīone. z sifr equocatur su-
sceptibile qñ oī res ē suscepti-
bilis veri z falsi: z oīo ē susce-
ptibilis veri z falsi: sicut. n. eq-
uocat susceptibile: qñ oī vīna
ē susceptibilis sanitatis: z aīal
ē susceptibile sanitatis: hec. n.
suscipit sanitatem: qz significat

ea: illud xō qz subm est eius:
z ita hoc propriū non puenit
orationi sed substantie.

In ista parte auctor ponit quartā p-
rietatem sube q̃ talis est: qđ sube nihil ē
prium pz sic. qz contraria possunt verifi-
cari successiue de eodem. sed nulle sub-
stantie possunt verificari de eodem suc-
cessiue. ergo vna substantia non est alte-
ri contraria. Et subdit auctor: qđ hoc nō
est proprium sube. quia conuenit etiam
quantitati z quibusdam alijs.

Primo sciendū est. qđ suba pōt
capi tripliciter. vno mō
cōiter vt se extendit ad oē illud qđ dire-
cte vel indirecte p se. vel reductiue est in
genere sube. Alio mō accipit pprie vt se
extendit ad oē illud qđ directe vel indi-
recte ponit in pdicamento sube. Ter-
tio mō capis propriissime pro illo quod
solū ponit p se z directe in genere sube.
Similr p̃ietas rex de qua nunc est ser-
mo p̃t capi triplr. Vno mō cōissime vt
se extendit ad repugnantia. que est inter
p̃uationē z habituz. z isto mō vltus z
cecitas. lux z tenebra sūt p̃ria. z hoc mō
capis primo p̃sificoz cū dī. qđ p̃ncipia
rex nālium sunt contraria. Secōdo mō
capitur p̃ietas put se extendit ad repu-
gnantia duaz dīarum ex opposito di-
uidentium idē genus. z hoc mō capitur
p̃ietas cum dī. qđ in vno quoqz genere
est vna p̃ima p̃ietas. i. vna repugnātia
duaz dīarum ex opposito diuidentiz
idē genus. Tertio mō capitur p̃ietas
pro repugnantia duaz formarū positiua-
rum actiuaz z passiuaz ab eodem subo
mutuo se expellentiz: z hoc vltimo mō
capitur cōtrarietas. Ex hijs sequit. qđ si
tam suba qz cōtrarietas accipiuntur p̃i-
mo mō. tunc suba bene hz p̃rium. eo qđ
forma suballs z eius p̃uatio illo modo
sunt p̃ria. Secundo sequit. qđ si suba z
contrarietas accipiuntur secūdo mō. suba
tūc bene hz p̃rium. qz due dīte diuidē-
b

Tractatus

tes idem genus illo modo sunt p[ro]p[ri]e.

Tertio sequitur: q[uo]d si suba p[ro]p[ri]etas capiā-
tur tertio mō: tūc sbe nihil ē cōtrariuz.
Contraria. n. illo tertio mō debēt ēē for-
me maxime distantes a se invicē: sic q[uo]d ab
vna ad aliā nō possit fieri motus secundū
successionem gradū. Talis autēz distā-
tia non reperit[ur] inter sbas: et per conse-
quens neq[ue] contrarietas.

Secundo sciēdū est q[uo]d quin-
ta p[ro]p[ri]etas sbe ē:
q[uo]d sba non suscipit magis neq[ue] minus. i.
sba nō intēditur neq[ue] remittit[ur]: q[uo]d p[er] q[ui]z
quicq[ue]d intēditur et remittit[ur]: o[mn]is q[uo]d sit acq-
sibile: et p[er]dibile successivē: sicut p[er] de ca-
litate in aqua. Substātia autē o[mn]is est in-
divisibilis et in instāti acq[ui]sibilis: ergo nul-
la sba suscipit magis neq[ue] minus. ¶ Pos-
set autem hec p[ro]p[ri]etas exponi in termi-
nis se intēcionalit[er] sumptis sic: p[ro]p[ri]ū est
sbe nō suscipere magis et minus. i. p[re]-
dicare cū illis adverbis magis et min[us]:
ut unus hō non est magis boino q[uam] al-
ius. Et o[mn]is intelligi hec p[ro]p[ri]etas de sub-
stātia quantū ad istum modū: qui est eē
per se sive capiēdo substantiā: ut dicitur
a per se essendo: nō autem capiēdo sub-
stantiā quantū ad istū modū: qui est sub-
stare: sive capiēdo substantiāz ut d[icitur] a sub-
stādo: q[uo]d ut prius patuit vna substantia
magis substat q[uam] alia: et per consequens
vna dicit[ur] magis sba q[uam] alia quantum ad
istū actum qui est substat[ur] accidētibus.

Tertio sciēdū est q[uo]d sexta p[ro]-
p[ri]etas substantie est: q[uo]d
maxime p[ro]p[ri]ū sbe est cū sit vna et eadē
numero secundūz sui mutationē esse su-
sceptibile p[ro]p[ri]oz. In qua p[ro]p[ri]etate tā-
guntur quattuor. ¶ Primū est q[uo]d sba est
susceptibilis p[ro]p[ri]oz. i. substantia est apta
nata esse subiectūz for[ma]rū p[ro]p[ri]arū: sicut
aqua ē apta nata esse sub[ie]ctū caliditatis: v[el]
frigiditatis. que sunt cōtraria. Scd[un]d[um] ē
q[uo]d suba suscipiēdo p[ro]p[ri]a manet vna et
eadēz numero: sicut idē hō nūero puta
sotes successivē p[er]t[ine]re esse bonus et malus.

Tertius

albus et niger. calidus et frigidus. Ter-
tius ē q[uo]d suba suscipit p[ro]p[ri]a scd[un]z sui mu-
tationē. illū. n. mutat[ur] quod nūc se h[ab]et ali-
ter quā prius. s[ed] vna et eadē suba q[uo]d su-
scepit p[ro]p[ri]a suscipiēdo vnuz p[ro]p[ri]ū illi
q[uo]d prius habuit se h[ab]et nūc aliter quā pri-
us. ergo mutat[ur]. Quartus q[uo]d tangit in
illa p[ro]p[ri]etate est: q[uo]d ē susceptibile p[ro]p[ri]oz
est maxime p[ro]p[ri]ū sube: q[uo]d p[ro]p[ri]ū intelligi
dupl[ic]it[er]. Uno mō s[ed]m q[uo]d illa dicitio maxie
tenet adverbialit[er]: et tunc est sensus max-
ime p[ro]p[ri]ū. i. p[ro]p[ri]ū est sube et c. Alio mō
p[ro]p[ri]ū intelligi s[ed]m q[uo]d illa dicitio maxime te-
net noialit[er] et adiective: et tūc est sensus
p[ro]p[ri]ū ē maxime sube. i. p[ro]p[ri]e sube. ¶ Po-
test it[em] dici q[uo]d hec p[ro]p[ri]etas p[ro]venit taz p[er]
mis q[uo]d secundis substantijs: s[ed] p[ri]mo p[ro]ve-
niat p[ri]mis substantijs. ex p[ro]p[ri]ū it[em] cōvenit
secundis substantijs sicut hō non ē albus:
nisi q[uo]d sotes v[el] plato est albus. Et si fiat
instantia de o[mn]one que aliq[ui]s est va et al-
q[uo]d falsa: et ita v[el] suscipere p[ro]p[ri]a. Re-
spondet auctor: q[uo]d nō est scd[un]d[um] mutatione[m]
nem o[mn]onis: s[ed] secundū mutationez re-
f[er]at eo. n. q[uo]d res ē vel non est oratio vera
vel falsa dicit[ur] eē. R[ati]o[n]e cuius subdit au-
ctor: q[uo]d v[er]x et falsum sunt in rebus ut in
sub[ie]cto. et in oratione sicut in signo. v[er]ū eq-
uocat[ur] modus essendi in: cu[us] d[icitur]: q[uo]d v[er]x
et falsum sunt in rebus: et in o[mn]one. S[ed] it[em]
equocat[ur] susceptibile cu[us] dicit[ur]: res est cō-
ceptibilis veri et falsi: et oratio ē suscepti-
bilis veri vel falsi. Sicut equocat[ur] susce-
ptibile cu[us] dicit[ur]: v[er]a est susceptibilis sa-
nitatis: et a[n]i[m]a est susceptibilis sanitatis:
a[n]i[m]a. n. suscipit sanitatem q[uo]d est eius sub[ie]ct[us]:
v[er]a vero quia est eius signum.

Contra p[re]dicta arguit[ur] primo
sic: ignis et aqua sunt
sube: et it[em] ignis p[ro]p[ri]at[ur] aque. ergo sube
est aliq[ui]d p[ro]p[ri]uz. Arguit[ur] scd[un]d[um] sic: Ant
mal est a[n]i[m]atus vel magis a[n]i[m]atum plāta:
ut dicit Boetius. ergo a[n]i[m]atus q[uo]d ē suba
suscepit magis et minus. Arguit[ur] tertio
sic: eadē superficies numero aliq[ui]s est alba
aliq[ui]s est nigra: et it[em] superficies non est

Super libro predicamentorum

substantia. ergo hec proprietates non conueniunt soli substantie.

Ad rationes

Ad primam dicitur quod ignis et aqua ratione forme accidentali contra-riantur ut ratione caliditatis et frigiditatis. non tamen contrariantur quantum ad suas formas substantiales. Ad secundam dicitur quod animal brutum est animalis planta quantum ad operationes: quod animal in suis operationibus vult pluribus potestatis animalis quod planta. non tamen est animalis quantum ad substantiam animalis. Animal. n. non est intensus animalis quod planta. Ad tertiam dicitur quod superficies non suscipit albedinem et nigredinem tanquam subiectum quod sit ultimum sed solum tanquam subiectum quo: et non ultimum. substantia autem dicitur susceptibilis contrariorum tanquam subiectum quod et ultimum: et ideo soli sibi conuenit.

Quantitatis aliud continuum aliud discretum. Quantitas continua est cuius partes copulantur ad eundem terminum communem: ut partes linee copulantur ad punctum.

Est autem discreta quantitas: ut numerus: et oratio: unde due sunt species eius: non enim est in numero aliquis communis terminus ad quem partes numeri copulantur: ut in decem quinque et quinque et tria et septem ad nullum terminum communem copulantur: sed semper discreta sunt: et separata. Est autem numerus multitudo ex unitatibus aggregata: similiter et in oratione syllabe non copulantur ad aliquem terminum communem: sed una

que quod separata est ab alia.

Quantitatis autem continue: alia linea: alia superficies: alia corpus: alia tempus: alia locus. unde quinque sunt species eius.

Postquam auctor dixerit in parte precedenti de substantia. postea in hac parte dixerit de quantitate. Et ratio ordinis est: quod quantitas immediatius inest substantie quam alia accidentia que inherant substantie mediante ipsa quantitate.

Et primo ponit tales divisiones. quantitatis: aliud primum: et aliud discretum: et ponitur aliud in neutro genere propter duas causas. Prima est ad ostendendum quod hec divisio non est in specie specialissimas: sed in genera subalterna. Ita quod sit sensus: generum quantitatis supple subalternorum: Aliud est continuum: et aliud est discretum. Secunda causa est ad ostendendum distinctionem essentialem inter membra diuidentia: Aliud. n. neutri generis dicitur diuisione essentiali. Et illius diuisionis sic potest haberi sufficientia: quod omnis quantitas denotat substantiam: vel ergo denominat eam quantam: et sic est quantitas continua: vel quodam: et sic est quantitas discreta.

Primo sciendum est quod quantitas discreta est illa cuius partes non copulantur ad aliquem terminum communem: sed semper manent discrete et separate adinuicem: ut numerus: et oratio: unde partes numeri denarii que sunt quinque et quinque vel tria et septem non copulantur ad aliquem terminum communem qui sit principium unius et finis alterius. Diuiditur autem quantitas discreta in numerum: et orationem: cuius diuisionis ratio est: quod omnis quantitas discreta est mensura alicuius rei: aut ergo ista res est permanens: et sic est numerus: aut successiva: et sic est oratio. Unde numerus est multitudo ex unitatibus aggregata: ut numerus ternarius ex tribus unitatibus. quod autem numerus sit quantitas: patet: quod secundum

Tractatus

numerus dicitur quoti. et convenien-
ter respondemus ad interrogationem fa-
ctam per quotum. Nam si queratur
quot sunt homines. convenienter respo-
demus sunt sex vel decem. Item nume-
rus mensurat substantiam. Numerus. n.
denarius imensurat decem homines. Et
non debet hic accipi numerus pro nume-
rato: nec pro numero numerate. sed pro
numero formali. Unde numerus nu-
merat? sunt ipse res numerate. ut tres
lapides numerati. Et talis numerus
numeratus non est quantitas. nec forsitam
est in aliquo genere cum non sit aliquid unum.

Sed numerus numerans est anima
que effectiue numerat ipsas res nume-
ratas. Sed numerus formalis est quo
formaliter numeramus res numerales.
sicut numerus ternarius est numerus
quo formaliter numeramus tres lapi-
des vel tres boves. et de isto est hic ad
propositum. et est species quantitatis di-
stincta contra orationem.

Secundo sciendum est quod ora-
tio potest capi tri-
pliciiter. Uno modo pro secunda intentione
que est relatio rationis fundata super aliquam
voce complexa habente partes signifi-
caturas separatas et sic oratio non repo-
nitur in aliquo predicamento cum sit ens
rationis. Secundo modo potest capi pro
oratione que est signum mentale vocale
vel scriptum. et sic est in predicamento
qualitatis. Tercio modo potest capi pro
mensura syllabarum vel vocum. ex quo sole-
mus dicere quod hec syllaba est brevis et illa
longa. et de illa dicit auctor quod est species quanti-
tatis quod sit quantitas per quod oratio sic sumpta
est mensura syllabe brevis vel longe er-
go est quantitas. quod sit discreta patet. quia
partes orationis non copulantur ad aliquem
terminum communem: sed manent se-
parate et discrete ab invicem. Verum-
tamen quod ipsa oratio non est mensura sub-
stantie. sed solus syllabe brevis vel longe
ideo a multis dicitur quod oratio non est quan-

Tertius

titas: Nam quantitas debet mensurare
substantiam. Et ad auctorem nostrum similiter:
et ad Aristotelem dicitur: quod ipsi ponendo ora-
tiones esse quantitate loquuti sunt secun-
dum opiniones aliquorum quod dixerunt: omne
illud esse quantitate quo mensurat aliquid
sive sit substantia sive sit accidens: et ideo
tales habuerunt ponere orationes: cum ipsa
oratio sit mensura syllabe brevis vel longe:
de hoc tamen latius patebit in logica.

Tercio sciendum est quod quantitas
continua sic potest diffiniri:
Quantitas continua est cuius partes copulantur ad
aliquem terminum communem: quod est principio unum et
finis alteri. Et dividitur ea auctor in quatuor
quod sunt linea: superficies: corpus. locus et tempus.
Locus diffinitionis sic potest haberi sufficienter:
quod omnis quantitas continua est mensura substantie
vel ergo est mensura extrinseca: vel intrinseca.
Si extrinseca hoc est dupliciter: vel est mensura
durationis: et sic est tempus. vel magnitudinis.
et sic est locus. Si sit mensura intrinseca: hoc
dupliciter: quod vel mensurat finem unam dimen-
sionem terminum: et sic est linea. vel finem plures
dimensiones: et hoc dupliciter: quod autem sit du-
as et sic est superficies. aut finem tres et sic est
corpus. Corpus. n. continet tres dimen-
siones. que sunt longitudo latitudo et pro-
funditas. superficies vero continet terminum du-
as. scilicet longitudinem et latitudinem. Sed linea
non continet nisi unam. scilicet longitudinem.

Contra dicta arguitur primo sic:
predicamenta distinguuntur inter se penes plures modos predi-
candi. sed quantitas non habet unum
modum predicandi. ergo quantitas non
est predicamentum. Secundo argui-
tur sic. omnis quantitas est ens absolu-
tum. sed numerus non est ens absolutum
ergo non est quantitas. Ad idem: patet
quod numerus est multitudo. sed multitudo
est relatio quodam cum suis concretum. scilicet
multum sit relativum.

Tercio arguitur sic omne accidens de-
bet habere unum subiectum: sed numerus non
habet unum subiectum ergo numerus non est

Super libro predicamentorum

accidens. Ad ino: patet: quia numerus est subiective in multis unitatibus.

Ad rationes

Ad primam dicitur: quod quantitas secundum veritatem habet unum modum predicandi communem. scilicet predicari inquantum: qui dividitur in duos speciales modos predicandi scilicet in quotum: et in alium modum predicandi cui non est nomen impositum: loco cuius accipimus modum predicandi communem scilicet predicari in quantum: et ideo licet secundum rem habeat unam denominationem: non tamen habet unum tantum secundum usum: ideo quantitas non diffinitur in textu: posset tamen sic diffiniri: quantitas est secundum quam dicimur quanti vel quoti. Ad secundam dicitur: quod multum potest capi dupliciter. Uno modo fundamentaliter scilicet pro rebus multis et sic multum non est relatum: sed quantum: et multitudo est quantitas. Alio modo potest capi formaliter: et sic multum est relatum: et multitudo est relatio fundata super unitatibus multis. Ad tertiam dicitur: quod licet quodlibet accidens quod est unum simpliciter habeat tantum unum subiectum: tamen accidens quod est unum per aggregationem cuiusmodi est numerus: potest esse in multis subiectis secundum diversas partes eius: ideo necessarium est ipsam esse in multis subiectis: aliter non esset numerus.

Ad autem linea sit quantitas continua patet: quia partes eius copulantur ad aliquem communem terminum puta ad punctum: et partes superficie ad lineam: et partes corporis ad superficiem.

Partes autem temporis ad nunc ut presentiter et futurum ad presens: partes autem loci ad eundem terminum copulantur ad quem corporis particule. Postea divisione quantitatis continue consequenter declarat membra illius di-

visionis: primo ponendo definitionem eorum pro quo.

Primo

scilicet est: quod linea est longitudo sine latitudine et profunditate cuius extrema sunt duo puncta. Cuius ratio communiter sollet assignare quia linea imaginatur causari ex fluxu puncti in longum. Punctus autem ipse est indivisibilis. Ideo linea habet ex fluxu puncti imaginario longitudinem sine latitudine et profunditate. Et quia fluxus puncti a puncto incipit: et in punctum terminatur. Ideo extremitates lineae dicitur: sunt duo puncta: quorum unus punctus incipiens: scilicet ille a quo incipit fluxus imaginarius lineae. Et alius dicitur punctus terminans scilicet ille ad quem terminatur fluxus imaginarius lineae. Quod autem linea sit quantitas patet: quia mensurat substantiam: sed quod sit continua patet: quia partes eius copulantur ad aliquem terminum communem: puta ad punctum. Ex quo patet quod in linea tripliciter reperiuntur puncta: scilicet punctus incipiens: punctus terminans: et punctus medius: iterque punctus medius est solum in potentia in linea. Alia vero duo sunt in actu. Secundo patet quod linea licet non sit sine latitudine et profunditate: tamen in sua ratione non includit latitudinem et profunditatem. Id bene dicitur in definitione lineae: quod est longitudo sine latitudine et profunditate.

Secundo

scilicet est: quod superficies est longitudo cum latitudine et sine profunditate cuius extremitates sunt due lineae: cuius ratio potest esse: quia superficies intelligitur dari ex fluxu imaginario lineae in latitudinem: ergo superficies habet longitudinem sicut linea et latitudinem que causantur ex fluxu lineae in latitudinem: et quia linea non habet profunditatem sed ex fluxu suo in latitudinem non causat aliquam profunditatem: et per consequens superficies est sine profunditate: quia autem fluxus ille incipit a linea et terminatur in lineam: ideo extremitates eius sunt due lineae. Copulantur autem partes superficiei ad lineam: que est principium unius

Tractatus

Tertius

partis et finis alterius: ideo est quantitas continua: sed quod sit quantitas patet: quod est mensura substantie. Ex quo patet: quod in superficie est linea intransiens. scilicet illa a qua incipit fluxus: et linea terminans. scilicet illa ad quam terminat fluxus: et linea medians que copulat partes superficie: et ista linea medians sine copulans est in ipsa superficie in potentia solus. Corpus autem est longitudo cum latitudine et profunditate cuius extremitates sunt due superficies: cuius ratio est: quod corpus imaginarie censatur ex fluxu superficie in profundum. Ideo ab ipsa superficie habet longitudinem et latitudinem: et a fluxu superficie in profundum habet profunditatem. Et quod ille fluxus incipit a superficie et terminat in superficie. ideo extrema corporis sunt due superficies in actu. Copulant autem partes eius ad superficies: ideo est quantitas continua: Quod autem sit quantitas patet: quod est mensura substantie. Ex quo sequitur quod in linea est tantum una dimensio scilicet longitudo. Secundo sequitur quod in superficie sunt due dimensiones. scilicet longitudo et latitudo. Tertio sequitur quod in corpore sunt tres dimensiones. scilicet longitudo: latitudo: et profunditas: et debet hic capi corpus per ipsa tria dimensionem quam mensurat substantia corporea: et non per ipsa substantia corporea quam est apta nata mensurari illis tribus dimensionibus.

Tertio notandum quod autor consequenter determinat de alijs duabus speciebus quantitatibus continue. scilicet de tempore et loco: que non sunt in suis mensuris subiecte. Tempus. n. non est in rebus generabilibus et corruptibilibus quas mensurat: sed est in primo mobili. Similiter locus non est in locato quod mensurat: sed est in locante. Diffinit autem tempus sic: quod est numerus motus secundum prius et posterius: id est tempus est mensura prioris et posterioris in motu. quod autem sit quantitas patet: quod est mensura unius substantie: et quod sit continua patet:

quia eius partes copulantur ad aliquem terminum communem. scilicet ad nunc. preteritum. n. et futurum que sunt partes temporis copulantur ad presens. scilicet ad nunc indivisibile: quod est finis preteriti: et principium futuri. Secundo diffinit locum sic: locus est superficies concava corporis continentis mensuratum locati: sicut superficies aeris circumdantis lapidem est locus lapidis: et superficies concava vasis est locus vini quod autem locus sit quantitas continua: patet: quod locus est mensura locati: ideo est quantitas: sed quod sit continua patet: quia partes eius copulantur ad aliquem terminum communem scilicet ad eundem terminum ad quem particule corporis terminantur. Et hoc dicitur secundum opinionem antiquorum qui dicebant locum esse spatium separatum cui conveniebat habere tres dimensiones sicut et corpus: sed secundum rei veritatem locus non est quantitas distincta a superficie sicut patet: bit in quarto philosophorum.

Contra dicta arguitur primo sic nunc est linea sine superficie: nec superficies sine corpore: nec e contra: ergo linea superficies et corpus non sunt distincte. Arguitur secundo sic: omne accidens debet predicari denominative de prima substantia: sed predicte species non predicantur denominative de prima substantia: ista. n. est falsa: aliquis homo est linea: vel aliquis homo est superficies: ergo non sunt accidentia: et consequens nec species quantitatis. Arguitur tertio sic: motus est species quantitatis: et tamen autor non enumerat: ergo et.

Ad rationes ad primam de negando preteritum et futurum quod per predicte species non possunt separari a se invicem: distinguuntur in re: et sunt alias et alias formalitates quod sufficit ad eorum distinctionem specificam. Ad secundam de quod linea superficies et corpus abstracte designata non possunt predicari de prima substantia sicut necq. alia accidentia: ipsa in preteritum

*Diff. tempus
et locus.*

locus.

Super libro predicamentorum

designata bene predicantur de prima substantia: ut ista est vera: aliquis homo est lineatus et superficatus: sed talia concreta non sunt nobis visitata. Ad tertiam dicitur quod autor per tempus intellexit motum: ipsa enim est passio motus secundum Aristotem tele: et est idem realiter cum motu.

His visis dicendum est de communitatibus quantitatis. Prima comitas est quod quantitati nihil est contrarium: ut bicubito tricubito: vel superficiei nihil est contrarium: quod contrarietas prima inest qualitatibus et non omnibus sed quibusdam: quantitas autem non est qualitas: quare sequitur quod contrarietas non est in quantitate. Item quantitas non suscipit magis neque minus. Non enim una linea magis est linea quam alia linea: et numerus ternarius non est magis numerus quam binarius: et sic de aliis. Item proprius est quantitati secundum eam equale vel inequale dici: ut unus numerus est equalis vel inequalis alteri numero: et unus corpus alteri corpori: et linea alteri lineae: et ita de singulis.

Primo determinavit autor de quantitate secundum se distinctivam et divisivam: Tunc vero determinat de ipsa quantum ad eius proprietates pro quo.

Primo sciendum est: quod de ipsa quantitate autor ponit tres proprietates quarum prima est: quantitati nihil est contrarium cuius ratio est: quod contraria sunt forme activae et passivae ad invicem: secundum quantitates non sunt forme activae et passivae: ergo quantitates non sunt

ergo quantitates non sunt contrariae: et per consequens quod in quantitate non reperitur contrarietas. Contrarietas enim maxime reperitur in quantitatibus et non in omnibus: sed in quibusdam: ut dicit autor: quantitas autem non est qualitas: ergo contrarietas reperitur in quantitate. Et de capite contrarietas stricte per repugnancia formarum activarum et passivarum: et non per contrarietatem quae repugnancia duarum differentiarum dividitur aliquod genus: nec est per repugnancia privationis et habitudinis. Nec est per repugnancia perfecti et imperfecti: quod talis contrarietas istis tribus ultimis modis sumpta bene reperitur in quantitate: sed non contrarietas primo modo sumpta.

Secundo sciendum est: quod secundum contrarietatem quantitatis est ista. Quantitas non suscipit magis et minus: ut una linea non est magis linea: quam alia. nec unus numerus est magis numerus quam alius. Et si una quantitas sit maior: alia: una tamen non est magis vel minus quantitas quam alia: unde magna est differentia inter magis et minus ex una parte. et maior et minus ex altera parte. unde suscipe maior et minus est suscipe maiorem extensionem partium quantitatis: ita quod illud est maior quod habet partes magis extensas. Et illud est minus quod habet partes minus extensas: sed suscipe magis et minus est in suo proprio esse substantiali perfecti et imperfecti: perfecti quod est per acquisitionem plurium graduum perfectionum. Imperfecti vero per eorum depredictionem: et ideo licet quantitas possit procedere de maiori ad minorem vel e converso: de minori ad maiorem: non tamen procedit de magis perfecta ad minus perfectam aut e converso de minus perfecta ad magis perfectam: et ideo non suscipit magis et minus licet suscipiat maius et minus.

Tertio sciendum est quod tertia proprietas quantitatis est ista: proprius est quantitati secundum eam equale vel inequale dici: ut unus numerus est equalis vel inequalis alteri numero et corpus alteri corpori: et una linea alteri lineae: cum enim sunt aliqui duo qui sunt eiusdem quantitatis in specie ea esse distincta equalia. Equaleitas enim est respectu differentiarum eadem quantitas in specie: sed cum aliqua sunt differentiarum quantitatum

spē dicimus ea esse inaequalia. Inequalitas enim est rerum differentiarum diuersa quantitas: sic videlicet quod una habeat maiorem et alia minorem. Unde in praedicta proprietate ista prepositio secundum potest dicere habitudinem cause formalis: ut sit sensus proprium est quantitati secundum eam formaliter dici equale vel inaequale: et hoc est falsum: quia secundum quantitatem non dicimur formaliter equales vel inaequales: sed secundum equalitatem que est relatio. Equalitas enim est forma a qua aliquid denotatur equale formaliter. Alio modo potest dicere habitudinem cause materialis ut sit sensus: quod secundum quantitatem aliquid dicatur esse equale vel inaequale materialiter: seu fundamentaliter: quia scilicet quantitas est nata esse subiectum vel fundamentum equalitatis. et inaequalitatis: et sic secundum quantitatem dicimur equales vel inaequales. Res enim habentes eandem quantitatem sunt equales: habentes autem quantitatem differentem sunt inaequales. Et debent accipi equale et inaequale: ut dicunt aptitudines: ut equaliter tamen valet sicut illud quod aptum natum est esse equale: et inaequale tamen valet sicut illud quod aptum natum est esse inaequale et non accipiuntur ut dicunt actus nisi dicereimus aliquam passionem realiter distinguere a subiecto.

Contra predicta primo arguitur sic. Magnū et paruum sunt contraria: et similiter Multum et paucum: et tamen sunt quantitates: ergo quantitati aliquid est contrarium. Arguitur secundo sic: una superficies est magis alba quam alia. et tamen superficies est quantitas. ergo quantitas suscipit magis et minus. Arguitur tertio sic: secundum virtutes dicimus equales et inaequales. ut homines potentes portare idem pondus dicuntur equalis virtutis: ergo hec proprietates conueniunt aliis a quantitate.

Ad rationes ad primam dicitur quod ma-

gnū et parū pōt duplici considerari. Uno modo formaliter: et sic sunt relatiue: et non propria. Alio modo pōt capi fundamētaliter: et sic bene sunt quantitates: sed non sunt propria: et sicut dicendum est de multo et paucio.

Ad secundā dicitur: quod aliquid suscipit magis et minus pōt intelligi duplici. Primo modo secundum formā propriam. quod scilicet secundum illā formam in suo esse pōt esse vel imperfecte: ut albedo: caliditas: et sic quantitas non suscipit magis et minus. Alio modo secundum formā alienā cuius est subiectum: et sic superficies suscipit bene magis et minus per eo quod est subiectum albedinis que suscipit magis et minus.

Ad tertiā dicitur quod duplex est equalitas: quod dicitur equalitas moles: et de tali equalitate nihil dicitur equale nisi secundum quantitatem. Alia est equalitas virtutis: et tali equalitate bene dicuntur aliqui equales secundum virtutem: hic autem loquitur de equalitate molis: et non de equalitate virtutis.

Capitulum de ad aliquid seu relatione.

Aliquid non talia dicuntur quantumque hoc ipsum quod sunt aliorum esse dicuntur: vel quomodolibet aliter ad aliud: ut duplici dimidii duplici: et dimidii duplici dimidii: et pater filii pater: et filius patris filius: et maius maiore minus: et minus maiore minus. Vel sub habitudine alterius casus: ut filius simili similis: vicinus vicino vicinus.

Relatiuorum tres sunt species. Quedam dicuntur secundum equephantiam ut quicumque eodem nomine dicuntur: ut filius simili filius: et equaliter

Super libro predicamentorum

lis equali equalis: et vicin⁹ vicino vicinus. Alia vero secundum suppositionem: ut dominus dupliciter tripliciter: quia ista supra ponunt alia sicut dominus seruo supponitur. Alia vero secundum suppositionem: ut seruus supponitur domino: et filius patri: et sub dupliciter siue dimidium quod idem est duplo: et sic de aliis.

Per ista parte dicitur auctor de predicamento relationis: et ista quantitas sit prior relatione sic absolutum est prius respectu: ut si quod inter relationes fundantur in quantitatibus et qualitatibus: et multo plures fundantur in quantitate quam in qualitate: sed primo dicitur de relatione post quantitates quam de qualitate: et notat hoc predicamentum ad aliquid preueniens quam relatio: vel quam relationem: quantum hoc tria nota sunt eque nota et significant idem quod relationem. Cuius ratio est quod nam eorum que sunt in hoc predicamento est esse dependens ad aliud tanquam ad terminum: sed tale esse siue dependens seu habitudo ad aliud magis explicatur per hoc nomen ad aliquid quam per hoc nomen relatio vel relationem.

Primo sciendum est quod ad aliquid sic diffinitur in textu. Ad aliquid talia dicitur quodcumque hoc ipsum quod sunt aliorum dicuntur: vel quomodo libet aliter ad aliud. Que diffinitio sic est exponenda: Ad aliquid. id est relatio: dicuntur. id est talia: quodcumque. id est hoc ipsum quod est. id est secundum suum esse: aliorum dicitur. id est referunt ad aliud sub habitudine generis casus: vel quodlibet aliter ad aliud. id est que referunt ad aliud sub habitudine causae casus: et sub qualitate esse ut dupliciter dicitur dimidii dupliciter et dimidii dupliciter dimidii. Et pater dicitur filii pater. Et filius patris filius. Ad alius minore maior: Et minus maiore minus: et sic de aliis. Et preuenit hec diffinitio tam relationis secundum

esse quam secundum dici. Unde relatio secundum esse sunt illa que essentialiter includunt respectum ad aliud. Vel sunt illa que de suo principali significato important relationem: ut pater et filius: pater enim significat paternitatem que essentialiter dicitur habitudine ad filium. Sed relatio secundum dici sunt illa que non includunt essentialiter respectum ad aliud. Vel sunt illa que de suo principali significato non important relationem: sed solum de pnotato ut scia de suo principali significato significat quantumtatem sed de pnotato important quantumtatem relationem: sed quantumtatem ad suum connotatum est in predicamento relationis: Et est hoc quod dicitur Aristoteles in predicamentis: quod nihil prohibet idem in diversis generibus connumerari. quod est verum de aliquo uno per accidens: quod importat multa: et ratio unius est in uno genere: ratio vero alterius est in alio genere sicut patuit de scientia pro quo.

Secundo sciendum est quod relatio et relatio idem sunt: sed relatio diffinitur sicut et relatio. Cuius relatio est duplex. id est realis que habet esse in re secunda comparatione intellectus: sicut paternitas: similitudo: et sic de aliis. Alia est rationalis: et est illa que habet esse per intellectum comparantem unum obiectum cognitum alteri obiecto cognito: quod quidem relatio dependet in esse et persistere ab intellectu. Cuiusmodi sunt omnes modi significandi grammaticales et omnes intentiones secunde. Relatio realis est duplex. id est aptitudinalis que regit solum terminum in aptitudine: et predicat de suo fundamento necessario et per se secundo modo: sicut risibilitas flebilis et talis relatio est in eodem genere cum suo fundamento. Alia est relatio realis actualis que requirit fundamentum et terminum in actu. ut paternitas filiatio. Relatio realis actualis ad hoc est duplex: quedam est extrinsecus adueniens: Alia est intrinsecus adueniens. Unde relatio intrinsecus adueniens est que

relatio secundum esse

relatio secundum dici

immediate et necessario ponit posito fundamento et termino secundum quacunque distantiam ponant: ut positus duobus albis in quacunque distantia immediate consurgit similitudo. Sed relatio extrinsecus ad nensens est illa que non necessario ponit aut posuit posito fundamento et termino sed regit aliud: puta applicatio vel a primatio: ut posito igne: et posita aqua non immediate sequitur calefactio: sed ad hoc quod sequatur calefactio oportet quod approximentur. Relatio intrinsecus adueniens quod est que realiter distinguit a fundamento et termino ut paternitas similitudo. Alia vero non ut creatio.

Tertio sciendum est quod autem in textu ponit tres modos relationum dicentes: quod quedam sunt relatione expectantie: et sunt illa que eodem nomine nominantur cum suis correlatiuis: ut simile si in illi simile. Equale equum equale: Alia sunt relatione suppositionis: et sunt illa que importunt superioritatem ad sua correlatiua: ut pater ad filium: dominus ad seruum. Alia sunt relatione suppositionis et sunt illa que importunt inferioritatem respectu correlatiuorum suorum: ut filius ad patrem: discipulus ad magistrum. Ex quo patet quod relatione expectantie non importunt nec superioritatem nec inferioritatem ad sua correlatiua. Secundo patet quod duplices sunt relationes intrinsecus aduenientes: nam quedam sunt relationes expectantie: et quedam disquisperantie. Unde relatio expectantie est illa que secundum eandem rationem fundamenti est in supposito quod refertur: et in supposito ad quod refertur: ut similitudo regit eandem rationem albedinis in hoc albo et in illo. Sed relatio disquisperantie non regit eandem rationem fundamenti: ut paternitas et filialis: paternitas enim fundatur in potentia activa generandi: filialis in potentia passiva. non est ergo eandem rationem fundamenti paternitatis: et filialis. Et hec relatio disquisperantie comprehendit relationes superpositionis et subpositionis. Ex hijs posset faciliter predicta diuisio reduci ad binariam.

Contra predicta arguitur primo si: cum genus dicitur esse uniuersum: sed relatio est quodammodo equiuocum. ergo relatio non est genus. Ad idem: patet quod relatio dicitur de relatione reali: quod de relatione rationis: sed nihil est uniuersum relationi reali et rationis.

Arguitur 2° sic: partes subesse debent aliquid: ut manus dicitur de his manus. et tamen non sunt relatiua vel ad aliquid. ergo definitio relationum preuenit alijs a definito.

Arguitur 3° sic: paternitas est ad aliquid. et tamen non refertur ad aliud sub habitudine alicuius obliqui casus. 8° et c. Ad idem: patet quod per alteritatem non dicitur filialis paternitas nec est.

Ad rationes Ad primam dicitur quod relatio dupliciter potest considerari. Uno modo in communi in generali ut dicitur de relatione reali quod rationis. et sic est equiuocum. nec est genus. Alio modo capit in speciali. scilicet pro relatione reali intrinsecus adueniente: et sic est quodammodo uniuersum et bene potest esse generalissimum. Ad secundam dicitur quod si partes subesse non sunt relatiua secundum esse. sunt tamen relatiua secundum dici. Uel dicendum est: quod non sunt relatiua nec dicuntur ad aliquid: sed debent alicuius. Ad tertiam dicitur quod si paternitas in abstracto non refertur ad aliud. bene tamen refertur ad aliud in concreto. et secundum suum concretum.

Post hec autem sequitur communitates relationis. Prima est quod contrarietas est in relatione: ut virtus contraria est vitio cum utrumque eorum sit ad aliquid: hoc autem non conuenit omni relationi. Duplo. n. nihil est contrarium neque triplo. Item relatiua suscipiunt magis et minus: ut simile dicitur magis et minus simile: et similiter inaequale: sed hoc non

Super libro predicamentorum

conuenit omnibus relatiuis :
duplum enim non dicitur ma-
gis et minus duplū. Neq3 tri-
plum neq3 pater.

Item omnia relatiua dicitur
ad conuertentiam: ut pater
filii pater: filius patris filius
et c. Item relatiua sunt simul na-
tura. simul enim sunt duplum
et dimidiū: pater et filius. Itē
relatiua posita se ponūt et pem-
pta se perimunt: ut si duplum
est: dimidiū est: et si pater non
est: filius non est et contra.

In hac parte ponit autor proprietates
ipsius ad aliquid sine relationis. Quarū
prima est qd in relatione est contrarietas
ut virtus contrariatur vicio: virtus autē
et vicium sunt ad aliquid.

Primo sciendū est qd hec pro-
prietates nullo mō est p-
pria ipsis relatiuis. non. n. puenit solis re-
latiuis qd et cōuenit qualitibus ut albū
prietatur nigro. et tñ album et nigrū sunt
qualitates. Nō conuenit et oibus relati-
uis. Duplo. n. nūq3 est p-riū neq3 triplo.
Et ut cōmuniter dī nullis relatiuis fm
esse couenit: Cui? ratio est: qd p-ria sunt
forme absolute actiue vel passiue. s3 relati-
ua non sunt forme actiue et passiue. et to-
tum esse relatiuū est respectū et depen-
dens: ergo nulla relatiua s3 esse h3 p-ria-
ria. Conuenit tñ hec p-rietas vel cōitas
qbusdā relatiuis fm dici fm aliqd esse
ipsoz. puta quo ad esse absolutū eorū.
Unde relatiua fm dici pnt duplū pside-
rari. Uno mō quātū ad eoz esse absolu-
tum. qd de pncipali significato iporant:
et sic bñ puenit eis h3e cōtrariū. Alio
modo pnt cōsiderari quo ad respectus
quos includit cōnotant. et sic eis nūq3 ē

p-riariū. Vel potest dici qd habere p-riū
per accidens cōuenit relatiuis nō per se.
et ratio est. qd vbiq3 est per se p-rietas
ibi potest esse mor. cū ergo in ad aliqd
nō sit p-rietas mor. sed solus p-rietas accidens. s.
ratione fundamenti sequit qd ad aliqd
non habet p-riū p-rietas. sed solum accidens
virtus. n. non cōtrariatur virtuoso ad quē
refert. nec vitiū vitiōso. s3 tñ vtiū p-rietas
vitiō saltē pp circumstantiā relationis.

Secundo sciendū est qd p-
prietates relatiuo-
rum est quod relatiua suscipiūt magis
et minus. Ut simile dī magis vlt minus
simile. sed non conuenit omnib3 relati-
uis. ut duplū non dī magis vlt min3 du-
plū. Ratio hui3 cōitatis est qd aliq3 rela-
tiua intendunt vel remittunt in suo p-
prio esse. ut p3 de equali. simili. et diffi-
mili. ergo suscipere magis et min3 con-
uenit relatiuis. Sed hoc non est p-rietas
nim quarto mō relatiuis nō. n. conuenit
soli relationi. s3 et qualitati ut postea pa-
tebit. Nec conuenit et oib3 relatiuis. s3
solum illis quoz fundamenta suscipiūt
magis et minus. vel malus et minus. sic
enim respectus causat a fundamēto. sic
ad intensiōē aut remissiōē fundamen-
ti. sequit intensio vel remissio respectus.
Ex quo patet qd si est in ad aliquid ē mo-
tus solū: et ex p-riū p acciēs putatōne fun-
damēti. sic et ad aliquid suscipit magis et
minus ex p-riū et p acciēs: sicut simile dī
magis vel minus simile: et intēdit et re-
mitte rōne albedinis i q fundat silitudo.

Tertio sciendū est qd tertia pro-
prietates relatiuorum est
ista: qd relatiua dicuntur ad cōuertentia:
quod pōt dupliciter intelligi. Uno mō
sic: qd ad esse vnius relatiui sequit esse al-
terius: ut si pater est filius est. Et si filius
est pater est: et sic intelligendo istam pro-
prietatē ipsa ē p-rietas relatiuis solum se-
cundo modo p-rietas: qd puenit oī: et nō
soli: eo qd subiectū et p-rietas passio h3 mo-
do dicuntur ad cōuertentia. Similiter

Tractatus

diffinitio et diffinitio. Aliomodo potest sic intelligi
gi relatiua dicunt ad conuertentiam. id est referunt
ad seinuicem secundum mutua dependetiam. sic quod sic unus predicat de seipso cum
obliquo sui correlatiui: ita etiam econtra
ut sicut dicitur pater est filii pater. Sic etiam dicitur
filius est patris filius: et sic exponendo hanc
proprietaem ipsa est propria quarto modo
ipsis relatiuis ita quod conuenit solis omnibus
et semper. Differunt autem conuersio conuertibilitas
et conuertentia: quia conuersio est passio
proponendi in quibus de subiecto uno sit predicatus
alterius. Sed conuertibilitas est inter subiectum
et passionem: et vniuersaliter eorum que de se
inuicem vere: et vniuersaliter predicantur ut
homo et risibile. Conuertentia vero est referibilitas
secundum mutua dependentiam: et hec
conuenit solum relatiuis. Quarta proprietas
relatiuorum est quod relatiua sunt simul natura. id est
natura intelligentia: vel conuertuntur secundum eandem
naturam: patet sic quia illa que posita se ponunt et per
empta se plinunt et vnum est cum alterius
sunt simul natura: sed relatiua posita se ponunt
et perempta se plinunt ita quod posito vno
ponunt et reliquum: et destructo vno destruitur
et reliquum: ut si pater est filius est et
conuersum. Et hoc habet verum capiendum relatiua
formaliter: et per se significatis. non autem capiendum
relatiua materialiter seu per denotatis.

Contra dicta arguitur primo sic con-
traria sunt forme actiue et
passiue. sed relatiua non sunt forme actiue
et passiue. ergo relatiua non sunt contraria.
Arguitur secundo sic. subiectum et passio sicut homo
et risibile dicuntur ad conuertentiam. et tamen non
se relatiua quod tertiam proprietatem. Arguitur
tercio sic: opposita non ponunt seinuicem: sed relatiua
se opposita: quod non ponunt seinuicem: et per
hoc: contra quartam proprietatem.

Ad rationes ad primam
dicitur quod licet con-
traria per se cuiusmodi sunt albi et nigri
calidi et frigidi sunt forme actiue et pas-
siue: non tamen propria per accidens cuiusmodi sunt
duo relatiua: que non sunt propria nisi ratione
fundamentorum. Ad secundam negat quod

Tertius

subiectum et passio dicantur ad conuertentiam: Con-
uertentia. non est passio relatiuorum: sed bene con-
uertitur quod subiectum et passio dicuntur conuertibili-
lia. Ad tertiam dicitur quod licet opposita non ponant
seinuicem in eodem subiecto: ponunt tamen seinuicem
et simul in diversis subiectis.

Item alia diffinitio relati-
uorum est talis. Ad aliquid sunt quibus
hoc ipsum esse est ad aliud
quodammodo se habere: et hec est
propria diffinitio relatiuorum.
Item proprium est relatiuorum quod
si quis diffinitive unum nouerit re-
latiuorum diffinitive noscet et reli-
quum: ut si quis nouerit diffinitive
duplum: diffinitive noscet cuius est
duplum: necesse est. non in utro-
rumque rationibus utriusque utriusque.

In ista parte ponit auctor secundam
diffinitionem relatiuorum que est propria rela-
tiuis secundum esse que talis est. Ad aliquid
sunt quibus hoc ipsum esse est ad aliud
quodammodo se habere: id est ille sunt vere
et proprie ad aliquid quorum esse proprium
est esse ad aliud quodammodo. id est secundum habi-
tudinem alicuius obliqui casus: ut pater secundum
proprium esse suum dicitur ad aliquid: ita
quod non potest intelligi nisi in habitudine
ad aliud. id est ad filium: et per hoc differunt
relatiua secundum esse a relatiuis secundum dici: que secundum
proprium esse non referuntur ad aliud. sed esse eorum
proprium est aliquid esse absolutum: licet cum absolu-
to ponatur aliquem respectum ad aliud. sic patet
de scia cuius esse est absolutum: includit tamen re-
spectum ad seibile. Ex quo patet primo quod ista dif-
finitio solum conuenit relatiuis secundum esse: 2o patet quod
relatiua secundum esse sunt simpliciter et vere relatiua. 3o patet
quod relatiua secundum dici non sunt relatiua simpliciter: sed
secundum dici: pro quo.

Primo sciendum est: quod ex predicta dif-
finitione inferuntur ultimam pro-
prietatem relatiuorum que talis est: quod si quis dif-

Super libro predicamentorum

finite nonerit vnū relatiuoz diffinitio no
nerit et reliquū p3. q: totum esse relatiui
est eē ad aliud. s. ad correlatiuū. ergo o3
q diffiniatur per ipsum diffinitio enim
debet explicare esse rei. esse aut relatiui
est esse ad aliud. puta ad correlatiuum.
o3 gº q cogitis diffinitio vno ratiūoz dif
finite: cognoscant et reliquū. Itē est tñ
intelligendū q vnū ratiūoz diffinitio cō
pleta diffiniat p reliquū: Lūiº ratio est
q: diffinitio prior est et notior diffinitio: s3
vnū relatiuū non est prius neq notius
altero: cu3 relatiua sint simul nata: gº
vnū non h3 pprie diffiniri p reliquū
s3 sic ē intelligenda ista proprietat: q re
latiuū et correlatiuū sic se hnt q si q3 sciat
diffinitionē vnū etia cognoscet diffinitio
nem alterius: et e3: vel saltē cognita diffi
nitione vnū imēdiate poterit cognoscere
diffinitionē alterius. vnde relatiua debēt
pprie diffiniri p illud qd teriat eorum
dependentia. et q: dependentia relatiui
terminatur ad aliquid absolutū qd est
fundamētū correlatiui: ideo oē relatiūz
h3 diffiniri p illud absolutū qd terminat
eius dependentiā: accūs. n. respectūz
h3 duplices dependentias. s. vnā ad sub3
siue ad fundamētū: h3 et aliaz depēdē
tiā ad terminū. Et iō oē relatiuū h3 diffi
niri p subm: seu fundamētū qd ponit
in sua diffinitione loco generis: h3 et dif
finiri p teriū qd est fundamētū sui cor
relatiui: qd ponit loco dñe. vt hoc relati
uum p3 sic pōt diffiniri. p3 est q genuit si
bi simile in nā intellectuali: vel sic: p3 est
aīal quod ex substantia sua genuit aliud
animal sibi simile in specie.

Secundo sciendū est q h3 re
lationes hēant pro
prias dñas s3m quas hnt inter se distin
ctionē specificā: sicut et entia absoluta: ve
rū tñ q: tales dñe sunt nobis ignote. iō
accipimº distinctionē relationū p earum
fundamenta: p que circūloquimur hmoi
dñas que latent nos pp eaz modicā en
tate. Et s3r si diffiniamus vnū relati

uum diffiniamus ipm p fundamētum et
terium. Ex quo p3 q vnū relatiuū h3 es
sentialē dependentia ad terium. q qdem
terius est fundamētū relationis ipora
te p correlatiuū. et ideo relatio non pōt es
se sine illo termino nec etiam sine funda
mento: q: dependentia relationis a fun
damento est etiam essentialis.

Tertio sciendū est: q ad hoc q
aliquod relatiuū sit in b
pdicamēto reponibile tria regunt: p3
mūz est q tale relatiuū sit s3m esse: et iō
relatiua s3m dici nō ponunt in hoc pdi
camento. Secūdo regit q tale relati
uū ipōtet relationēz intrinsecº adueni
entez: et ideo sex vltima pdicamēta nō
sunt relatiua i hoc pdicamēto reponibi
lia. Tertio regit q tale relatiuū ipor
tet relationē realē actualem. Ad quaz
tria regunt: prima q talis relatio hēat
extrema realia. et pp istā conditionē p
dictio nō est relatio realis. q: altere exte
rum pditionis ē sp nō ens. Scdo re
quit q extrema sint reali distincta. de
fectu cuius rla eiusdem ad se ipsum nō
est realis: s3 rōnis tñ: q: ibi extrema nō
sunt reali distincta. Tertia cōdictio est
q illa relatio p3rgat et sequat ex nā ex
tremoz. et iō relatio deī ad creaturā est
rōnis et non realis: q: talis relō est p itel
lectum cōparantez deī ad creaturam.

Ex quo p3 q licet relō sit sp inter duo
extrema. non tñ est in quolibet illoz ex
tremoz tanq in subo. s3 ē in vno tāq in
subiecto. et in alio tāq in termino.

Contra predicta pº sic arguitur:
p3ars s3 totū suū eē rela
tiue dñ ad totū et e3: et tñ totū nō est re
latiuū. s3 aliqui est substantia ergo p3am
diffinitōez relatiuoz. Scdo arguit sic:
caput et manº sunt ad aliqd: et tñ n sunt
relatiua: s3 substantia ergo nō sola relati
ua sunt essentialiter ad aliqd. Tertio sic
vna q3 res. vel vna q3 sps h3 diffini
ri p ppriū genus et p ppriam dñaz. er
go vnū relin pōt diffiniri et cognosci per

Tractatus

pprius genus et per proprias dicitur absque hoc quod in sua diffinitione ponantur fundamentum tertius et tertius: Et confirmatur quod multi cognoscunt patrem alicuius: et tamen non cognoscunt filium ergo, et cetera.

Ad rationes ad primam dicitur distinguendo maiorem: vel capiendo partes et totum formaliter: et sic conceditur quod pars essentialiter refertur ad totum: et totum et pars sunt relativa vel capiendo partem et totum materialiter. scilicet parte primo quod dicitur pars: et totum primo quod dicitur totum: et sic non dicuntur relative: sed sunt entia absoluta. Ad secundam dicitur negando: quod manus et caput sunt ad aliquid: licet sint alicuius scilicet animalis. et ideo si sunt relativa: quod esse proprium ipsorum non est esse ad aliud. Ad tertiam dicitur distinguendo antecedens: vel in entibus absolutis: et sic proceditur vel in entibus respectivis: et sic negatur. entia enim respectiva non possunt esse nec cognosci nisi in habitudine ad aliud: et per consequens non possunt diffiniri nisi diffinitione explicante illam habitudinem: et ideo in diffinitione cuiuslibet relativi oportet ponere fundamentum tertium et terminum: Ad confirmationem dicitur: quod licet illa res que est pars possit cognosci non cognoscendo illam rem que est filius: non tamen pars formaliter inquantum pars potest cognosci quando cognoscatur filius inquantum filius.

Qualitas est secundum quatuor quales esse dicimur: ut secundum albedinem dicimur albi: et secundum colorem colorati: et secundum iustitiam iusti: Qualitatis autem quattuor sunt species. Prima est habitus et dispositio. Differt autem habitus a dispositione: quod habitus est permanentior et diuturnior: ut sunt virtutes et scientie: scientia enim difficile est mobilis nisi forte grandis fiat permuta-

Tertius

tio vel ab egritudine vel ab estu: vel ab aliquo homini circa scientiam vel habentem virtutes. iustitia .n. vel castitas non cito vel de facili permutantur: Dispositiones autem dicimus que de facili permutantur: ut calor: frigiditas: egritudo: sanitas: et similia: tamen habitus possunt dici dispositiones: sed non e converso. Illi autem qui habitus habent quodammodo dispositi sunt vel melius vel penius ad ea que habent. Dispositiones autem non sunt habitus: unde habitus sic potest diffiniri. **Habitus est qualitas difficile mobilis: dispositio vero est qualitas facile mobilis.**

Postquam deterioravit auctor de relatione que est tertium predicamentum. prout determinat de qualitate que est quartum predicamentum. Ordo satis patet ex dictis: et primo sic diffinitione qualitate. Qualitas est species qua quales esse dicimur per cuius declarationem.

Primo sciendum est quod qualitas potest accipi multis modis. Uno modo et quali generis. quod est qualitas essentialis: et nunc differentia essentialis dicitur qualitas: Alio modo per quodam spiritum sic: quod licet non sit qualitas essentialis: est tamen spiritus necessario essentialis spiritus: et sic proprium dicitur in quale. Tertio modo accipitur per quali transcendenti quod consequitur esse completum rei: et sic omne accidentis dicitur in quale. Et quale isto tertio modo non distinguitur extra quantum nec per aliquod denominatio aliorum predicamentorum accidentis. omne .n. concretum cuiuscunque accidentis predicatur in quale: hoc modo capiendum quod. Quarto modo capitur quale propriissime per quali accidentali dicto a qualitate: quod distinguitur per predicari inquantum et per alios modos

Super libro predicamentorum

predicandi accidentiū: et hoc ultimo modo dicitur
pi quod in definitione quantitas: et non tribus
modis. Est ergo sensus predicte diffinitionis
quantitas est forma accidentalis supple secundum quod
nos subitane dicimur. id est denotamur quod
les simpliciter. In qua diffinitione ponitur forma
accidentalis loco generis. et non quod coe ad no-
nez generis accidentiū: et ista propositio fere dicit
ibi circumstantias cause formales. secundum n. quod
litate formalis nos dicimur quodles: et hoc b
vbi dicimur per supposito hoc pronomen
nos ut demonstrat substantias et non fere de
mostrat homines tantum. quod alie sube ab homine
distantur quodles sic et hoc. et hoc b abstractū
quantitas sit naturaliter prius notū quod: quod est suus
concretū sicut ea formalis est prius nota
naturaliter suo effectu formali. tantum coe
tum est nobis notū: ideo quantitas notifica-
tur per quale quod est notius quo ad nos: quod
le vero notificatur per qualitatem tanquam per
suus abstractū quod est prius et notius sim-
pliciter et quo ad naturam.

Secundo sciendum est quod quanti-
tatis quattuor sunt
species. prima est habitus et dispositio. secundum naturam
potentia vel potentia. tertia passio vel pas-
sibilis quantitas quarta forma vel circa aliqd
constans figura. quare sic potest haberi sufficientia
quod omnis quantitas quantificat substantiam: vel ergo quan-
tificat ea ratione materiae et sic est forma: et cir-
ca aliqd partem figura: vel quantificat substantias ra-
tione forme: et hoc dupliciter quod: vel quantificat
ea mediatis potentis naturalibus: et sic
est habitus et dispositio: vel quantificat ea imedia-
te et hoc dupliciter quod: vel est principium deter-
minatum operandi: et sic est passio vel passibi-
lis quantitas. vel indeterminatum principium et sic
est naturalis potentia vel potentia. Et non
est hec divisio generis in species propter accipie-
do species. sed est divisio alicuius generis in quod
dam modos species. ita quod illa quattuor: si quattuor
modi accidentales quantitates sumpti ex diver-
sis bitudibus quantitates ad substantias. vel ad aliqd
aliud quod aut non sunt species propter quod ipse est unus
species eiusdem generis abstractie predicari de eo
de sed de eadem quantitate in numero predicantur ha-

bitus passibilis quantitas et naturalis potentia puta de
caliditate sed apud in predicamentis. ergo
non sunt species distincte.

Tertio sciendum est quod secundum modum
vel per species quantitates est habitus
et dispositio: quod differunt ad invicem. quod habitus est quan-
titas de difficili mobilis a suo subiecto. dispositio
vero est quantitas de facili mobilis a suo subiecto. pue-
niunt autem in hoc quod tantum habitus quod dispositio dis-
ponit substantiam ad operationem: sed habitus perfecte
disponit. dispositio vero imperfecte. Accipitur autem
dupliciter dispositio. uno modo generaliter pro qualita-
te disponere substantiam ad operationem siue illa
qualitas sit de facili mobilis a suo subiecto.
siue sit de difficili: et sic dispositio differunt ab ha-
bitu sicut inferius et superius: et continet sub
se habitum et dispositionem proprie dictam. Allo
modo potest capi dispositio specialiter pro qualita-
te de facili mobilis a suo subiecto. que dispo-
nit subiectum ad operationem imperfecte
et sic distinguitur de habitu. Ex quo patet
quod quilibet dispositio et habitus sunt duo nomina.
non tamen sunt due species. sed una tantum. nam
res significata per hoc nomen dispositio
et res significata per hoc nomen habi-
tus est una et eadem secundum essentiam. differens
solum secundum esse perfectum et imperfectum
ideo habitus et dispositio conveniunt ponuntur
una species: perfectum. et imperfectum non va-
riant speciem. vel dicendum quod habitus et dispositio
non sunt una species. sed sunt unum modum ut
prius dictum est. ponitur autem sub hac specie
vel sub hoc modo omnes quantitates dispo-
nentes substantiam ad operandum mediatis na-
turalibus potentis. inter quas quedam sunt
corporales ut sanitas. robur. egritudo
calor. et sic de alijs. alie sunt intellectuales et
modi sunt quinque habitus intellectuales. quod
sunt sapientia. scientia. intellectus. prudentia.
et ars. alie sunt infuse. ut fides. spes. et cha-
ritas. et alie sunt concrete. ut species in-
telligibiles rerum in intellectibus ange-
lorum. Ex quo patet quod in hac specie reponi-
tur omnes habitus: omnes scientie. omnes ar-
tes et omnes virtutes morales. et omnia vi-
tia virtutibus opposita.

Tractatus

Contra p̄dicta p̄mo sic arguitur. Nullū gen⁹ generalis simū pōt diffiniri. s; q̄litas ē gen⁹ generalissimū. ergo male diffinit^r i textu. Secūdo sic: dīa subalis ē q̄litas. ⁊ tñ nō est in aliq̄ illaz sp̄z q̄litas: ergo diuisio est insufficiens. 3° sic: hitus ē p̄dicamētū qd dicit respectū extrinsecus aduenientem: ergo non est species qualitatis.

Ad rōnes ad p̄mā dī. q̄ q̄litas nō pōt diffiniri diffinitōe q̄ddatua data p̄ gen⁹ ⁊ dīaz sicut nec cetera ḡnālissima. p̄t tñ diffiniri diffinitōe descriptua seu p̄ qd nois q̄lis est diffinitio textus: q̄ dat de q̄litate p̄ effectū in formale q̄litis posteriorē nāl^r q̄litate. Ad scōaz dī: q̄ dīa subal^r nō ē q̄litas accīdētis. s; bñ ē q̄litas eēntialis. tō nō opz q̄ sub aliq̄ sp̄z q̄litis p̄ineatur. Ad teritiā dī q̄ hitus p̄t tripl^r capi: vno mō p̄ forma p̄uatiōi opponit. sicut dīcīm⁹ q̄ visus ē hitus: ⁊ cecitas ē p̄uatiō. 2° mō p̄t dīci hitus p̄ adiacētia cor por⁹ ⁊ cor⁹ q̄ circa corpus sūt: ⁊ sic ē p̄dicamētūz ab alijs districtū. est. n. vnū de sex vltimis p̄dicamētis q̄ dīr respectūz extrinsecus aduenientē. 3° mō pōt capi p̄o qualitate disponente subm̄ perfecte ad operandum. ⁊ sic accipitur s;.

Secunda spēs q̄litis ē naturalis potentia v^r ipotentia aliquid faciēdi v^r patiēdi: vt sanatiuus dī eo q̄ hēat naturalēz potentiam vt nihil a quib⁹libet accidentibus egritudine miserentibus patiat^r. Egrotatiuus vero eo q̄ hz naturalē impotentia aliquid faciēdi: durū. n. dī hēe naturalē potentia resistēdi sectioni: ⁊ mole naturalē impotentia qz cito

Tertius

secat^r. Cursores s; pugillatores dīr sū^r nō q̄ exerceant actus suos: sed quia habēt naturalem potentia hoc faciēdi.

Tertia spēs q̄litis est passio ⁊ passibilis qualitas: vt ille qualitates q̄ in sensibus efficiunt passionē: vt in gustu dulcedo ⁊ amaritudo ⁊ consimili. ⁊ ēt ille qualitates sunt in hac sp̄z q̄ ab aliquibus passionibus generatur facile vel difficile: mobilibus ⁊ pmanentibus: siue. n. nigredo ab aliqua passione naturali generetur: siue ab egritudine siue ab estu qualitas passibilis dicitur.

U^r sic p̄ter deteriat auctor de secūda sp̄z q̄litis que est nāl^r potētia vel ipotentia: p̄ quā intelligit auctor quādā sp̄z vel quēdāz modū speciale m̄ qualitatis: sub quo cōprehendunt^r oēs facilitates ⁊ difficultates nāles ad aliquid agendum vel faciendū. pro cuius declaratione.

Primo sciendū est q̄ nāl^r potentia est qdaz facilitas vel agilitas in existēs rei a nā. quā ipsa nā est potēs ad facilliter exercēdūz suas opationes ⁊ ad resistendū suis p̄rijs. S; nāl^r in potētia est q̄litas qdā i existēs rei a nā q̄ ipsa res ē ipotens ad facilliter exercēdūz suas opationes ⁊ resistēdūz suis p̄rijs ⁊ nocijs. ⁊ sicut cōster dī nāl^r potentia catur ex victoria forme supra mām. nāl^r at ipotentia causat^r ex victoria mae supra formā. forma. n. hz victoria supra mām qñ ipsa forma non impedit in proprijs opationibus per aliq̄s dispōnes p̄rias q̄ sunt in mā. s; obedit mā ipi forme. ⁊ est oīno disposita s; exigentiam ipsius for:

me: s; materia h; victoriā supra formas
qñ in materia sunt dispōnes h;e q̄ ipe/
diūt pprias operatōnes forme: ponun/
tur autē in hac spē vt h; cōis opīo oēs
aptitudines qbus res inclinānt et dispo/
nūt ad aliqd opandū: vt sunt risibile. fle/
bile. susceptum discipline. et generali/
ter oēs proprietates: et passiones spērū.

Secūdo ponūtur in hac spē omnes po/
tētie aīe intellectue scilicet intellectus: rō et
volūtas. et oēs potētie anīme sensitīue
.s. quinq; sensus interiores: qui sūt sēsus
cōes: imaginati: estimatiua: sātasia et me/
morā: et quq; sēsus exteriores .s. visus:
auditus: gustus: tactus: et odoratus. Ter/
tio ponūtur oēs inclinatōes naturales no/
mināte nominibus hituum: vt sūt libera/
litas: iustitia: fortitudo: cursor: pugillator:
secūdu q̄ noiant inclinatōes naturales ad
actus. Et licet istud terū sit vēr: nō tñ
vera sūt duo prima: imo sū rei veritatē
oēs aptitudines: et oēs passiones sunt eius/
dem generis cū subiectis. Similiter po/
tētie aīe: q; dicūt eandē eētā cū aīa: iō
sunt substantie sicut et aīa: et non qualita/
tes. Idē tñ capi potētia tripliciter.
vno mō p respectu potētie ad opationē:
et sic pertinet ad genus relatiōis. Secū/
do mō pōt capi p sūdamēto talis respe/
ctus quod ē absolutū et principiū opatio/
nis: sicut intellectus et volūtas sunt princi/
pia pductiua intellectiōis et volitiōis.

Tertio modo pro facilitate et agilitate
vtendi huiusmodi potētia et sic accipit
in proposito naturalis potētia.

Secundo Sciendū est q̄ ter/
tia spēs qualitatis
est passio et passibilis qualitatis: vñ pas/
sio et passibilis qualitas cōueniūt et diffe/
rūt. cōueniunt in hoc q̄ iportāt eandem
formā secundum essentia et spēm: s; dif/
ferunt dupliciter: primo q; passio impo/
tat qualitatem sub esse imperfecto et trāscen/
dit et nō pmanēt in subiecto: vt rubedo
proueniens ex verecundia. Sed passibi/
lis qualitas noiat formā sub eē permanē

ti et perfecto sicut albedo vel rubedo p/
ueniēs ex natura. Secūdo differūt: q;
passio nō denoiat substantie simpliciter q;
le: sed magis aliquid passum: sicut rube/
do ex verecundia proueniens: vel palle/
do ex timore nō denomināt hominē ru/
beum vel pallidū simpliciter: sed aliqd
passum. Passibilis vero qualitas deno/
minat subiectū suū simpliciter quale.

Diffinitur autē passio vt hic sumitur q̄ ē
qualitas cito trāsiens iferens passionē:
vel illata ex passione: vt rubedo iferē vel
causatur ex verecundia: et palliditas ex ti/
more. Et ob hoc dicitur passio: q; causa/
tur a passione: aut ē q; denoiat subiectū
suū passum. Sed passibilis qualitas est
qualitas inferens passionē vel illata a pas/
sione habēs eē pmanens in subiecto: si/
cut albedo et nigredo naturalis: et alie q;
litates sensibiles: que habent eē perma/
nēs in subiecto: et non dicūtur passibiles
qualitates q; aliquid patiātur sed q; na/
te sunt iferre passionem: vel quia iferūt
tur ab aliqua passione. Exēplū primi: vt
ira: timor: gaudium. Exēplum secun/
di sicut rubedo ex verecundia: et palle/
do ex timore. Sub hac autem specie re/
ponuntur omnes qualitates sensibiles q̄
sunt obiecta sensuum exteriorum: vt so/
lus: color: odor: sapor: calidus: frigidus:
siccus: humidus. et similiter qualitates
que ab huiusmodi generāt vt sunt spēs
obiectoz recepte in potentijis organicis.
et passiones appetitus sensitīui. vt dele/
ctatio. tristitia. ira: et sic de multis alijs.

Tertio Sciendū est q̄ quarta
species qualitatis est for/
ma vel circa hoc aliquid pstantis figura.
forma autem pōt capi tripliciter. Vno
modo pro forma substantiali. et sic redu/
ctiue est in predicamento substantie. Se/
cundo modo potest capi large et trāscen/
denter. prout verificatur tam de forma
substantiali q̄ de forma accidentali. Ter/
tio modo potest capi pro debita cōmen/
suratione ptiuz. vt ē idē cum figura. et sic

Tractatus

tā forma q̄ figura accipiunt p terminatiōe ip̄a vel dispōne q̄litate: et sic accipitur hic forma nō primo mō nec sō modo. Similr figura pōt capi dupliciter. Uno mō p quātitate terminata q̄ sic dīfinitur: ē q̄ termino vel terminis claudī. Secūdo mō p̄t capi p ipsa terminatiōe q̄litate: et sic accipit̄ hic. vñ i qualibz re figurata tria possumus cōsiderare: v3 ipsaz rem figuratā. puta lignūz vel lapidē et sic p̄tinet ad genus subie. 2° possum⁹ cōsiderare q̄litate ei⁹. et sic p̄tinet ad gen⁹ q̄litate. Tertiū possum⁹ cōsiderare terminatōez vñ dispōez q̄litate: q̄ pōt dici forma vel figura: et sic p̄tinet ad quartā spēm q̄litate. Et in hac specie reponuntur gñaliter oīa artificialia et oēs dispōnes ad formā: vel figuram p̄tinentes siue sint naturales: siue artificiales vt bipedale: quadratum: rotunduz: pulchritudo: decor: et sic de alijs.

Contra predicta primo sic arguit^r: risibilitas et quelibz alia passio est naturalis potentia: et tñ nō est q̄litas g^o nālī potentia nō ē qualitas. Secūdo secūdu qualitatem denominamur q̄les: sed s3 passiones non denominamur quales: ergo passiones nō sunt qualitates. Tertiū sic: forma et figura differunt essentialiter: ergo non sunt vna species qualitatis.

Ad rationes Ad primaz dī q̄ risibilitas potest capi dupliciter. Uno modo p aptitudinem ad ridendum: et vt sic nō est naturalis potentia: sed est sibi. Alio modo pōt capi risibilitas p qdā facilitate vñ habilitate ad ridēdū: et sic p̄t pcedi q̄ sit q̄litas et naturalis potētia. Ad scdaz dī q̄ q̄lis s3 passiones non dicamur simpliciter et actu q̄les dicimur tñ q̄les s3 qd: et aptitudinalr. Ad tertiā dī q̄ p hoc p̄plexuz forma et figura circūloquimur nob vnum modum et vnam spēm generalem: sunt forma et figura duo mōi speciales eēntialiter distincti. nisi dicamus q̄ accipiunt

Tertius

per vna et eadem re.

Qualia vero dicuntur que secūdu hec denotiatiue dicunt^r: vel quodammodo aliter ab his: vt a grāmatica grāmaticus: et a iustitia iustus denotiatiue dicunt^r: vel q̄ dicuntur ab aliq̄ q̄litate nō denotiatiue: et hoc dupliciter qa qdaz dicunt^r nō denotiatiue ab aliq̄ q̄litate eo q̄ nomen nō ē impositū ipsi q̄litati: vt cursor aut pugillator nō dñr denotiatiue qa q̄litati a q̄ dñr q̄lia nō ē nomē ipositum.

Et nota q̄ cursor aut pugillator dñr dupliciter: Uno mō dī cursor ab arte currēdi: et pugillator ab arte pugnādi: et sic sūt i p̄ia spē q̄litate: qa ille artes sūt habit⁹. Alio mō dī cursor: nō q̄ hēat artē currēdi: s3 q̄ nālē potētia h3 ad artē currēdi: et pugillator nō q̄ hēat artē pugnādi: s3 q̄ hēat nālē potētia ad actū pugnādi: et iō hoc mō dñr q̄lia ab istis nālīb⁹ potētis: s3 nō denotiatiue eo q̄ nomia nō sūt iposita istis nālīb⁹ potētis a qbus dñr q̄lia: et sic cursor et pugillator sunt in secunda spē q̄litate. Alia vero dicuntur qualia nō denotiatiue quādo nomē est iposituz qualitati: secūdu quā dicitur qua

le sed ea nō participat secūdu
illud nomē: vt studiosus a vir
tute: et sic sunt tres modi su
mendi quale a qualitate.

Inest at cōtrarietas quali
tati: vt albedo cōtrariat nigre
dini: et similiter iustitia in iusti
tie. Hoc autē non est propri
uz q̄litati: q̄a non conuenit oī
q̄litati. Figura. n. nō habet ali
qd contrariū neqz mediū colo
res: vt rubedo albedo. Et sci
endum q̄ si vnū cōtrariozum
fuerit q̄le: reliquuz erit q̄le vt
iustitia est q̄litas: ergo et in iu
stitia: et iustum est quale: ergo
et iniustum. Item q̄litas suscipit
magis et minus: dī. n. iustus
magis: et minus iustus et alb⁹
et grāmaticus. Sed hoc nō. est
propriuz qualitati q̄a quadra
tū non suscipit magis neqz mi
n⁹: neqz circul⁹ neqz quadrū
culatio neqz circulatio. Itē p
priū est q̄litati secūdu eam si
mile vel dissimile dici: vt alb⁹
albo similis dicitur et iustus
iusto: albus autē dissimilis ni
gro dī: et sic de consimilibus.

Consequenter i hac pte notificat auc.
quale quod ē cōcretum qualitatis dicēs
q̄ qualia dīr q̄ fm hec idest secundum
has predictas qualitates denominatiue
dicūt vt grāmatic⁹ a grāmatica. et a forti
tudine fortis. et qdā dīr ab aliq̄ q̄litate nō
denotiatiue. et h̄ duplici. Vno mō qz nō ē
nomi ipositū illi q̄litati: vt cursor dī ab ar

te currendi. et filr pugillator ab arte pu
gnadi. et iō l̄z sit ibi realis denotiatio nō tñ
vocales. Alio mō qz l̄z nomē sit ipositū it
li q̄litati. tñ p̄cretū nō p̄cipat illd nomen
vt studiosus dī a vtute. nō ē tñ p̄cipatio
i voce cū nō p̄uēiāt i principio vocis. Ex
quo p̄z qz tres sūt mōi sumendi q̄le a q̄
litate. S̄z scōz p̄mū modū dī q̄le dno
miatiue. s̄z yō alios duos dī nō dnoiatu
ne. et diffinit ibi q̄lla i plālī nūero pp̄ mlt
tiplicitatē q̄liti dnoiatuue dictoz a q̄litate.

Primo scēdū ē q̄ sic dic̄ tex
tus cursor et pugillator
accipiunt duplici. Vno dī cursor ab arte
currendi. et pugillator ab arte pugilladi et
sic sūt i p̄ sp̄ q̄litalis. et dīr dnoiatuue a
q̄litate. q̄litati. n. a q̄ dīr ē nomi ipositū.
cursoris. n. q̄lital ē ars cursoria. et pugilla
toris ars pugillatoria a q̄b dīr cursor et
pugillator dnoiatuue. Scōdō accipiunt
cursor et pugillator: s̄z qz dīr a q̄busdā
nālib⁹ potētis. vt cursor dī nō q̄ hēat ar
tē currendi. s̄z qz h̄z nālē potētā h̄ facile fa
ciēdi. filr pugillator dī nō q̄ hēat artē pu
gilladi. s̄z qz hēat nālē potētā h̄ facile fa
ciēdi. et h̄ mō cursor et pugillator: sūt q̄lla
dēa a q̄litate nō dnoiatuue nō pp̄ repugnā
tiā i re. s̄z solū i voce. et s̄t d̄ s̄a sp̄ q̄litalis

Secūdo scēdū ē q̄ auctor cō
sequent pōit q̄tuo:
pp̄ietates q̄litalis q̄rū p̄ia ē. q̄ p̄rietas
iēst q̄litalib⁹. vt albedo p̄riat nigredini.
et iustitia iniustitie. cōrō ē qz p̄ia s̄t forme
actiue et passiue sub eodē gñe posite ma
xīe distātes ab eodē viciis: mutuo se ex
pellētes. ita qz nō p̄t se filr p̄pati i eodē s̄bō
l̄z successiue. p̄les at q̄litalites s̄t binōi sic
p̄z d̄ albedie et nigredie caliditate et frigi
ditate. gō p̄rietas p̄uēit q̄litali. vñ p̄rietas
i q̄litalib⁹ p̄t capl q̄druplici. Vno mō. p
repugnātiā aliq̄ q̄litali nō se p̄mitētū
filr et selr i eodē s̄bō. siue ille q̄litalitē se ex
pellāt p̄ p̄riā actōez ab eodē s̄bō siue nō.
et sic inf̄ scīaz et ignorātiā q̄ s̄t q̄litalites p̄i
me sp̄i bñ ē p̄rietas: Scōdō mō p̄t capl
pro repugnātiā qualitatum aliquo mo
do se expellēt: ab eodē s̄bō siue marie

Tractatus

distat sub eodē genere. siue nō. et sic me-
dij colores cōtrariāt extremis. ut rube-
do cōtrariāt albedini et nigredini. Ter-
tio mō accipit p repugnātia qualitatum
nō se pmititum i eodē subiecto. s; se ex-
pellēnum ab eodez subiecto siue hoc sit
actione ppria. siue actiōe suaz cāz. et b
mō albedo et nigredo p̄riant. Quarto
mō caput ppriissime p repugnātia qua-
litatum se inuicē ab eodē sōo expellētuz
actione p̄p̄a et talis p̄rietas soluz repit i
quattuor qualitātib; p̄mis: q̄ sunt calidi-
tas. frigiditas. hūiditas. et siccitas. et hec
p̄rietas non ē. Quarto mō p̄p̄ia qua-
litati cum non cōueniat oī. figura. n. non
hēt cōtrariū nec aliqz medi⁹ color saltē
capiendo p̄rietatē stricte. Secūda p̄p̄e-
tas q̄ est p̄rietas p̄rioz est. q̄ si vnuz p̄-
rioz fuerit quale reliquū erit quale vt si
instum sit quale. iniustum erit quale cuius
rō ē. q̄ p̄ria sunt in eodē ḡne. ergo si vnū
fuerit in genere qualitatis et reliquum.

Tertio sciēdum est. q̄ tertia p̄-
p̄etas qualitatis est q̄ q̄-
litas suscipit magis et min⁹. Cui⁹ rō est.
q̄ suscipere magis et minus ē in sua eēn-
tia itendi et remitti p̄cipiādo plures gra-
dus p̄fectiōales vel p̄uiores. sed qua-
litas est huiusmōi. vt patet p̄ multas spe-
cies q̄litas. vt caliditas et frigiditas ali-
quādo intēduntur et remittunt. ergo q̄li-
tas suscipit magis et minus: Item illd su-
scipit magis et min⁹ qd̄ p̄dicat de aliquo
cum hoc aduerbio magis et minus. sed
multe sunt qualitates q̄ i cōcreto p̄redi-
cant de substantijs fm magis et min⁹. vt
aliq̄ res dicit magis alba alia. et aliq̄ mi-
nus alba. et sic de alijs. ergo qualitas su-
scipit magis et min⁹: hoc at non ē. p̄p̄iū
oī q̄litas: q̄ triangl̄s et quadrāgl̄s et alie
qualitates d̄ q̄rta sp̄e nō suscipiūt magis
et min⁹: q̄rta p̄rietas qualitatis ē ista q̄
ppriuz ē q̄litas fm eā sile vel dissile dicit
vt fm albedinem aliqz d̄ filis albo. et
dissilis nigro. Et d̄nt capi sile. et dissile
fm q̄ d̄nt aptitudinē et nō s; q̄ debent

Tertius

actū. quia vt sic sunt relatiua de genere
ad aliqd: Est autē similitudo rez differenti-
um eadem q̄litas. s; dissimilitudo est re-
ruz d̄finz diuersa q̄litas. Et d; itelligi q̄
sit eadem q̄litas in specie et q̄ sit diuersa
in specie sp̄alissima.

Contra p̄dca p̄io sic arguitur:
Nullū ē denotiatiuum
q̄litas ergo nec q̄litas. Añs p; q̄an-
ctor nullā facit mentionem de denomi-
natio q̄litas. Secūdo sic. qualitas p̄i-
us est diffinita per quale ergo nō d; dis-
finiri hīc quale per qualitatem. p̄na p; q̄-
tūc idē eēt p̄i⁹ et posteri⁹. notū et linotū.
Tertio sic oīa idēidua eiusd̄ speciei cō-
ueniūt i ead̄ sōra specifica. ergo p̄ illam
sōraz dicūt sile. et p̄ p̄is nō soluz quali-
tati conuenit fm eaz sile vel dissile dicit.

Ad rationes ad p̄mam d̄
negādo añs.
s; q̄ oīa denotiatiua q̄litas sp̄ d̄nt d̄no-
miatiua a q̄litate. iō d̄ illis nō fecit auctor
mentionē. qualia vero non sp̄ d̄nt d̄no-
miatiua a q̄litas iō ad oñdēdū eorum
differentiā et multiplicitates fecit auctor
mētōz d̄ denotiatiua qualitatis. Ad s̄am
d̄. q̄ p̄cretum est nobis notius abstra-
cto. s; ipsum abstractum est notius sim-
pl̄ et s; naturā. iō diffinita est p̄i⁹ quali-
tas p̄ quale tāq̄ p̄ magis notum nobis
s; nūc est diffinitū quale per qualitatem.
tāq̄ per notius simpl̄ et fm naturam.
Ad tertiā d̄ q̄ licz indiuidua eiusdem
speciei per suam sōrā specificaz sint si-
milia similitudine essentiali q̄ magis pro-
prie dicitur idēptitas specifica. non tñ
sunt similia similitudine accidentalī de qua ē
hic ad p̄positū q̄ proprie d̄ similitudo.

Actio est secundum quam
in id quod subicitur agere di-
cimur: vt secans d̄ aliqz eo q̄
secat: vnde sectio est actio et
secundum sectionē agit secās
in eo q̄ secat et p̄cussio est ac

tio. Proprium aut actōi ē ex se iſerre paſſionē. Recipiūt at agere ⁊ pati cōtrarietate. Caleſacere enī eſt cōtrariū ei qđ eſt frigidum facere: ⁊ calidum fieri cōtrarium frigidum fieri: ⁊ delectari cōtrarium triftari. Item recipit magis ⁊ min⁹. Caleſacere enī magis ⁊ min⁹ qđ eſt agere: ⁊ caleſieri ſimiliter quod ē pati dicitur: ⁊ ſimiliter delectari ⁊ triftari.

Paſſio eſt effect⁹ illatioq; actionis: vt caleſieri efficitur: ⁊ iſerf ex caleſacere: pprium aut paſſionis eſt prio iſerri ex actōe. Item paſſio nō eſt i agēte ſed ipatiēte. De reliqs vero que prius dicta ſunt modo ſufficiāt. Que ſequūtur de aliis quattuor predicamentis nō ſunt dcā a Petro hiſpano.

¶ Prius dīctum ē de trib⁹ pdicamentis abſolutis: ⁊ de vno reſpectu qđ dīc reſpectū iſerfec⁹ adueniēte: nūc incipit de terminare autor: de ſex vltimis predīmentis q̄ dicunt reſpectū extrinſecus adueniēte in. Et primo de actione quā primo ſic diſſinit. Actio ē ſm quā in id qđ ſubijci agere dicimur. i. actio ē forma accidentalis ſm quā formaliter agere dicimur in id qđ ſubijciatur. ſ. i. paſſi: vt ſectio ē actio ſm quā formaliter dicimur ſecare: ⁊ ſimilit⁹ caleſactio ⁊ percuffio: ⁊ ſic de alijs ⁊ ſic li ſm dīcīr circūſtātiā cāe formalis. Scđm actionē. n. dicimur formalit⁹ agere, vt ignis formalit⁹ caleſacit caleſactōe.

Et d3 capi actio cōieter vt cōiinet ſub ſe

actionē pprie dictā q̄ dīcīr opationē non trāſeūtē i re opatā: vbi. ſ. pter opationez nō ē aliq̄ res opata cuiuſmodi ſūt egatio nauigatio: ⁊ ſic de alijs: ⁊ vt cōiinet ſub ſe actionē q̄ iporat opationē trāſeūtē i re opatā: ſicut ē dōmificatio caleſactio. ⁊ ſic de alijs. Unde actio eſt reſpectus extrinſecus adueniens: q̄ nō cōſurgit immediate poſitis extremis: ſed requirit applicatio extremi ad extremū: ſicut ignis nō caleſfacit actiue aquā niſi fiat applicatio ⁊ appproximatio ipſi⁹ ignis ad aquā.

¶ Primo ſciendū ē q̄ ipſius actio/ nis ponit autor tres proprietates quarū priā ē: ppriū ē actiōi ex ſe iſerre paſſionē: vt caleſacere quod eſt actio: ⁊ caleſieri qđ ē paſſio. Et pōt b. p. prietas logicaliter exponi ſic v3: pprium eſt actiōi ex ſe iſerre paſſionē. i. a. ppoſitione in q̄ ponit vbi de genere actionis ad ppoſitionem in qua ponitur vbi de genere paſſionis ē bona p. prietas: vt bñ ſeqtur ignis caleſfacit aquā: ergo aqua caleſcit ab igne: ⁊ eſt hec p. prietas p. prietas actiōi q̄nto mō cū cōueniat oī ſolī ⁊ ſemp. Et i3 aliq̄ potētie nāles vlt et aliq̄ paſſibiles q̄litates iſerrāt paſſiōez hoc tñ nō immediate: ſ3 mediate forma ⁊ actiōe. Scđa p. prietas actiōis ē iſta: agere ⁊ pati recipiūt p. prietate. vt caleſacere p. prietas hui⁹ q̄ eſt frigeſacere. ⁊ caleſieri hui⁹ qđ eſt frigeſieri. Tertia p. prietas eſt q̄ actio ſuſcipit magis ⁊ min⁹ vt caleſacere ſuſcipit magis vlt minus: ⁊ ſimiliter frigeſacere. vn⁹. n. ignis magis caleſacit q̄ alius: ⁊ aliq̄ aqua magis frigeſacit q̄ alia. Dicunt at actio ⁊ paſſio ſuſcipe p. prietatez ⁊ magis ⁊ min⁹: rōne q̄litate q̄s cōnotāt. q̄ ſūt rōes agentis vel patendi. Itā ergo itelligendū eſt q̄ actio ⁊ paſſio formalit⁹ ſumpte ſm ſe hēant p. prietas aut ſuſcipiāt magis vlt min⁹. qz vt ſic dīcūt reſpūs qb⁹ pprie nō conuenit bñe p. prietas nec ſuſcipe magis vel minus: niſi rōne ſūdamētoz. Et iſte p. prietas nō ſūt p. prietas actiōis: ⁊ paſſionis cum nō cōueniāt oī nec ſolū: ſ3 nō pprie dīcīr dī

Tractatus

et proprietates sed potius communitates.

Secundo sciendum est quod passio potest accipi sex modis. Uno modo accipitur per proprium alicuius rei. sicut risibile est passio hominis quia proprium.

Secundo modo accipitur per conceptum anime quomodo accipitur per gubernationem ubi dicitur quod ea que sunt in voce sunt ea que sunt in anime passionum nomine. id est conceptum. Tercio per motum appetitus sensitivum. ut ira timor gaudium amor dilectio passionum. Quarto per dolorem vel penam inflicta alicui violententer. ut passio Christi.

Quinto modo per quantitatem sensibilem que habet esse imperfectionis: et cito transiens: et sic est species quantitatis.

Sexto modo accipitur per effectum immediatum actionis: et sic accipitur in proposito ab autore quam sic diffinit. Passio est effectus illatio actionis. id est passio est effectus qui infertur ab actione: ut habet passio que est secari ab ista actione que est secare. Et habet passio infertur ab agente. non tamen immediate. sed mediante actione. infertur ergo ipsa passio immediate ab ipsa actione. Unde in diffinitione passionis accipitur effectus: id est per effectum permanentem qui non solum habet esse in fieri sed in facto esse. imo non habet esse nisi post se habere esse. ut scilicet dominus meus et filia que per effectum transeunt quod solum habet esse in fieri: et non in facto esse: ut equitatio navigatio. Ex quo patet quod passio diffinitur effectus actionis. quia passio ponitur inesse per actionem: tamquam per causam. Secundo patet quod passio est effectus immediatus ipsius actionis.

Tercio patet quod est effectus immediatus ipsius agentis. Quarto patet quod sicut actio est respectus extrinsecus adveniens. sic etiam passio. et hoc capiendum actionem et passio nem formaliter. Quinto patet quod sicut actio nominatur respectus agentis ad passum. ita et passio nominatur respectum passi ad agentem. seu transmutati ad transmutans.

Sexto patet quod actio formaliter est in agente. et passio in patiente. verumtamen capiendum actionem per actionem acta potest concedi quod actio sit in patiente ut statim patebit.

Tercio sciendum est quod propter duas ultimas proprietates actio

Tertius

nis que conveniunt tam actioni quam passioni ponit autor duas alias proprietates ipsius passionis quarum prima est: quod proprium est passioni infertur ab actione: patet quia omnis effectus infertur a sua causa: sed passio est effectus actionis: ergo potest infertur ab actione. Et potest habere proprietatem logicam licet sic exponit: quod proprium est quod ponitur verbum de predicamento passionis sequitur ad illam in qua ponitur verbum de predicamento actionis: ut bene sequitur. aqua calefit ab igne: ergo ignis calefacit aquam. Secunda proprietates passionis est quod passio non est in agente: sed in patiente: ut calefitur in aqua que est passio. et non igne qui est agens. effectus enim non est subiective in sua causa: passio autem est effectus agentis ideo non est in agente sed in patiente.

Unde actio et passio possunt capi dupliciter. Uno modo materialiter et sic tam actio quam passio sunt in patiente tamquam in subiecto. sunt enim eadem cum forma producta que est in patiente. Alio modo per causam per formaliter. et sic actio est respectus agentis ad passum. et fundatur in potentia activa agentis in qua est tamquam in subiecto quo. et est in ipso agente tamquam in subiecto quod. et ultimum. Passio vero est respectus passi ad agentem qui fundatur in potentia passiva patientis. et est in ea tamquam in subiecto quo. et in patiente tamquam in subiecto quo: et ultimo.

Contra predicta primo sic arguitur. Nullus primus principius est causa alterius primi principii. sed actio et passio sunt duo prima principia. ergo actio non est causa passionis. et per consequens actio non infertur passionem. Secundo sic: tria non possunt simul eisdem convenire. sed calefacere et frigidificare conveniunt simul eadem quia eadem aqua tepida simul calefacit corpus frigidum et frigidificat corpus calidum: ergo calefacere et frigidificare non contrariatur. Tercio sic: actio non est causa passionis: ergo passio non est effectus actionis. Antecedens patet: quia causa producit suum effectum mediante aliquo actione: ergo si actio esset causa passionis hoc esset mediante aliquo actione: et sic actionis esset actio: et ita processus in infinitum.

Ad rōnes

ad pñmas dñ q
l3 vnū pñm pñci
piū nō sit cā alteri pñm pñcipij i genere
causale formalis ē tñ cā ei⁹ i gñe cāe effi /
ciētis: vt pz de substantia i ordine ad acci /
dētā. Ad sam dñ: q qñs pñia nō pos /
sint eidē cōuenire tāq sbo: pñt tñ cōueni /
re eidē tāq cāe. Idē enī pōt ille cā pñio /
rū qñs idē nō possit ēē sū sūm pñioz.

Ad tertiā dñ negādo añs. Ad pbatto /
nē dñ q duplex ē cā: qdā ē cā pñcipalis
q. l. pducit effectū. Alia ē cā q. pducit ef /
fect⁹: ē illa q agēs pñcipale dñ formalit /
agere ē pducere effectū: actio at nō ē cā
pñcipalis passiōis: nec cā pducit: sed ē
causa mediante q passio producit.

Quādo ē qd exadiacētia tē
poris i re tpali dereliquit: vt ho /
die ēē: et cras fore. Itē duplex
ē qñ. l. simplex et cōpositū: sicut
duplex ē tps. Itē tres sūt pro /
prietates qñ. Prima ē q quā /
do nō suscipit magis neqz mi /
nus. Secūda ē: q qñ nihil ē pñiū.
Tertia est q quando est i illo
quod incipit esse in tempore.

Ubi ē circūscriptio corpo
ris locati a loci circūscriptiōe
pcedis: vt i ecclia ēē i foro ēē.
Et diuiditur vbi qz quoddā ē
vbi simplex: et ē illud qd a sim /
plici loco pcedit: vt ē loc⁹ pun /
ctoz. Et quoddā ē vbi cōposi /
tū: et ē illud qd a loco cōposito
pcedit. Proprietates vbi sūt
due. Prima ē q vbi nihil ē pñiū.
Secūda ē q vbi nō suscipit ma /
gis neqz min⁹ hoc ē q vbi nō su

scipit itēsiōez neqz remissiōez.

In ista parte determinat autor de p
dicamento quando: quod tñ valet sicut
aliquando: vel in aliquo tempore ēē qd
sic diffinitur. Quando est quod ex adia /
centia temporis in re temporali relinqui /
tur. l. quando est accidens quod causas
in re temporali exadiacētia tps: vnde:
qñ: nō ē ipm tps adiacēs: nec est res etiā
tēporalis: sed est respect⁹ tñ cāt⁹ i re tem /
porali ex adiacētia tps ad rem tpalē sub /
lectiue exis i re tpali: et ille respect⁹ est
extrinsecus adueniēs: n. n. necessario po /
nitur ad positionem extremorū: sed opz
q sit applicatio et adiacētia temporis ad
rem tēporalem anteqz consurgat ille re /
sp⁹ etus qui est quando.

Primo sciendum est q ipm qñ
ponit an. duas pprietates: quarum prima est pprietas est ipm
qñ nō hēre cōtrariū: vt hodie nō con /
trariatur heri. cui⁹ rāto potest esse qz si i
qñ replet pñietas: maxie ēē iter fore et
fuisse. sed hoc nō. qz pñia nō pñt vñficari
de eodem simul. sed fore et fuisse vñficā /
tur de eodē qz de sorte verū ē dicere: so /
tes sūt heri. et for. erit cras. ergo illa non
sunt contraria. Item contraria sunt for /
me actiue et passiue que nō reperiunt in
quando. ergo et c. Secūda pprietas est.
quādo non suscipit magis nec minus: vt
hodie non est magis hodie qz cras: patz
quia quando. immediate causatur a tem /
pore. tempus autem non suscipit magis
nec minus. ergo nec quando. Et in aliqz
bus textibus ponitur tertia pprietas v3
q quando inest omni illi quod incipit ēē
quod patet. quia omne quod est. est i tē /
pore. sed illud qd incipit ēē. vel i facto ēē
vel i fieri. ergo ē i tpe. et p cōsequēs sibi
cōuenit qñ. Ex quo pz. q qñ est predi /
camentū distinctum ab alijs. l3. n. gene /
ra. spēs. et indiuidua distincta a generib⁹
speciebus et indiuiduis aliorum predica /
mentoz. genera eius sunt. fuisse. esse. fo /
re. species vero eius sunt esse i hora esse

Tractatus

In die: esse in mense: esse in anno: et sic de alijs: et individua ei? sunt: esse in hac hora: et in hoc die: in hoc mense: et in hoc anno. Ipsi? aut. qñ solet poni talis diuisio in qñ sunt plex: et in qñ cōpositū: vñ qñ simplex est qd catur a tpe simplici et ab ipso nūc in diuisibili: vt eē nūc: esse in pūcto ē qñ simplex: sed qñ ppositū: ē qd catur a tpe cōposito vt eē in pterito: vel in futuro. Et in hoc pdicamēto reponūt oia p q cōuenienter rñdet ad interrogatōne factā p qñ: vt sup cras. hodie in hora. In anno: est enī pdicari in qñ: ppositus modus pcedē di istius pdicamenti per quem ē distinctus ab alijs predicamentis.

Secundo sciendum ē q vbi ē circūscriptio: cor poris locati a loci circūscriptiōe pcedēs. In qua distinctiōe pōt circūscriptio loco generis: et ponitur locati ad ostendendum sibi ipso ubi. Vbi. n. ē subiectiue in locato saltē: vbi passium ponit etiā a circūscriptiōe loci pcedēs ad denotandum eius cām efficientem: vbi enī est quoddā accēs subiectiue existēs in corpore locato cātū a circūscriptiōe actiua loci quo ipsū locatū formaliter dī ē in loco. Vñ vbi pōt capi dupli. Vno mō cōiter p vt se extēdit tam ad vbi actiū qz ad vbi passium cui nō ē nomē ipositū: et sic est vñum genus generalissimum ab alijs distinctum qd cōtinet sub se ista duo genera subalterna. s. vbi actiū et vbi passium. Alio inē vt p restrictionē vsualem ē restrictum ad standū p vbi passio cui nō ē nomen simplex ipositū: et sic non est genus gñalissimū sed gen? subalternum cōtētū sub vbi cōiter sumpto. Qd at vbi sit pdicamētū ab alijs distinctū p3: qz hēt modū pcedēdi a substantia distinctus: et a modis pcedēdi alioz predicamentorum q est pcedēdi in vbi: et ppositū qñtium ei? est istud: aduerbinum vbi. cum. n. queritur vbi est sor. cōueniēter rñdet in domo: in villa. capō etc. Idz etiā genera subalterna que sunt. sursum et

Tertius

deorsū. et spēs specialissimas que sunt ēē in aere: esse in domo. esse in terra. et etiā individua. que sunt. esse in hac domo ēē in hac terra. in hac camera. et sic de alijs. Unde ipsū vbi et quelibet ei? spēs dicit respectum extrinsecus aduenientem. q consurgit non ex natura extra morū sed ex applicatione loci ad locatum.

Tertio sciēdū ē q ipi? vbi pōt aut. duas pprietates: q ram pma ē q ppositū ipi? vbi ē nō hēre p rñ qd p3 qz si sic. tūc maxie p rñtē sursum et deorsū. sed hoc nō. qz sursum et deorsum vñcantur simul de vno et eodem. idem. n. corp? dī ē sursum et deorsum respectu diuersoz. ergo vbi nō habet p rñ p3 pñ. qz p rñ nūqz. vñcāt simul de eodē. Ex quo p3. qz sursum et deorsum non hñt distātiā reqñtā ad p rñtē q. distātiā est formalis et specifica. Is hñ hēant distātiā localem. Secunda pprietas est q vbi nō suscipit magis nec minus. vt sursum nō est magis vbi qz deorsum. nec vñum sursum non est magis sursum qz aliud sursum. et sic de alijs. Illud. n. qd suscipit magis et minus debēt dicere for mām intensibilem et remissibilem. et p gradus acqñsibilem. non est sic de vbi. ergo vbi non suscipit magis nec minus. Ex quo p3 pmo q loc? formaliter sūpt? qui dicit respectum locantis ad locatum qui alio nomine dicitur vbi actiū est de genere siue pdicamētū vbi. et est species subalterna vel genus subalternum.

Secundo patet q vbi passium qd dicit respectum locati ad locās ē aliud genus subalternum ipsius vbi. Tertio p3 q vbi in cōi pcedat qd dicitur et cōmū liter tā de vbi actiū qz passiuo ē genus generalissimum istius predicamenti.

Contra predicta primo arguitur sic. Nullus sinebategoreuma ē predicamentum. sed quādo ē sinebategoreuma cū nō sit nomē neqz vbum. ergo non ē pdicamētū. Secundo sic. homo centum annorum. fuit magis

In tempore q̄ homo decem annorum .
ergo eē i tpe siue qñ suscipit magis ⁊ mi-
nus. Tercio sic. vbi ē circūscriptio acti-
ua locatī. s̄ circūscriptio actiā ē actō circū-
scriptibētis. 8° vbi n̄ distinguit ab actione.

Ad rōnes

Ad primā dī. q̄
qñ pōt capi duplī-
citer. Uno mō vt tñ valet sicut in tpe
eē. ⁊ sic est vnum cathegoreuma. Se-
cundo mō pōt capi interrogatiue aut rela-
tiue. ⁊ sic est fincategoreuma. Ad s̄az
dī negādo añs. hō. n. centum annorum
nō fuit magis in tpe q̄ hō decē añoz. s̄
fuerit in maiorē tpe. ⁊ iō nō suscipit ma-
gis nec min⁹. s̄ suscipiat maior ⁊ min⁹.

Ad terciā dī q̄ circūscriptio actiua nō
est actio nec est i predicamento actōnis.
sed est qdā relatio cāta a supficie termina-
ta ad corpus talis at relatio n̄ p̄surgit nisi
ex applicatiōe locantis ad locatum.

Positio est quidā par-
tium situs ⁊ genera-
tionis ordinatio vt
sessio ⁊ statio ⁊ sic de
alijs. Itē tres sunt propieta-
tes positōis. Prima ē q̄ positio
nō h̄z cōtrariū. Scda ē: positio
nō suscipit magis neqz min⁹.
Tercia ē qd̄ p̄prium ē positioi
substantie p̄roxie assistere.

Habitatus est corporuz
⁊ eoz q̄ circa corp⁹
sunt adiacētia: vt tu-
nicatum eē. Et tres
sunt pprietates ei⁹. Prima qd̄
h̄itus suscipit magis ⁊ min⁹:
vt eques est armatioz peditē.
Scda qd̄ h̄it⁹ nō h̄z cōtrariū.
Tercia qd̄ habitus semper ē i

pluribus. s. in habente ⁊ h̄ito

Consequēter determinat au-
tor de predicamento posi-
tionis. Primo ponēdo diffi-
nitiōē dicēs. q̄ positio est
qdā p̄tium situs ⁊ genera-
tionis ordinatio. Ita positio. n. duplex
est ordo partium. vn⁹ ē p̄tium i loco qui
tangit in diffinitione positionis cui⁹ dicit
est quidā p̄tium situs. Ali⁹ est ordo par-
tium in toto q̄ inest rei situate p̄ genera-
tionez. q̄ tangit per illud quod dī genera-
tionis ordinatio. Qd̄ at positio sit predi-
camentuz ab alijs distinctū patet q̄ h̄et
genera. spēs ⁊ indiuidua distincta a gene-
ribus spēsbus. ⁊ indiuidua alioz predica-
mentoz in. Subalterna genera sunt po-
sitiō inata. ⁊ positiō acq̄sita: situari in sur-
sum. ⁊ situari in deorsum. Spēs spālissi-
me sunt stare. sedere indiuidua sunt sta-
re sortes. ⁊ sedere platonis. ⁊ sic d̄ alijs.
Itē positiō h̄z modū p̄dicādi distinctum
ab alijs q̄ ē p̄dicari i quo mō est situat⁹.
vt sedere stare. Si. n. querat quomodo
situatur sortes: conuenienter responderet
q̄ sedet. stat. vel iacet. ⁊ sic de alijs.

Primo sciēdum est q̄ tres sunt
pprietates positionis q̄
rum p̄ia ē. q̄ situs nō h̄z p̄rium qd̄ p̄.
q̄ si h̄eret p̄rium. tunc maxie p̄riaret se-
dere ⁊ stare: sed hoc nō. q̄ tñ vñ vn⁹
est p̄riuz. sed q̄ rōne stare ⁊ iacere p̄ria-
rēt: pari rōne mouere ⁊ stare p̄riarent.
qd̄ est impossibile. eo q̄ vñ plā nō p̄t eē
p̄ria. ergo positiōi cōuenit nō h̄ere p̄rium.
Secunda pprietas ē. q̄ p̄rium ē situi
non suscipere magis nec minus. ut sede-
re n̄ est magis sit⁹ q̄ stare ⁊ sic de alijs.
talia. n. nō p̄t intendi nec remitti in suo
esse. ⁊ per p̄as non possunt suscipe neqz
magis neqz min⁹. Tercia pprietas est
q̄ maxime p̄riuz ē situs substantie assiste-
re. cuius ratio est. q̄ positiō iportat quē-
dam respectum vel ordinē p̄riuz ad totū.
⁊ ad locū. talia autem ordo p̄rium ad to-

Tractatus

tum ē i toto p gñatōez. g^o maxie pñt si
tus assistere sbe. Ex quo p3 q pñtio ppe
dicit respectū extrīsec^o adueniēte cātū ex
ordie pñt iter se. et ad locum et ad totū.

Secundo sciendū ē q ant.
determinat de ha
bitu primo ponendo ei^o diffinitionem q
talīs est. habitus est corpus in et eorum
que circa corpus sunt adiacentia. Unde
habitus nō ē corpus. nec etiā ea que sūt
circa corpus. sed est qdam respectus ex
trinsecus adueniens cātus ex adiacentia
vel applicatione eorum que circa corpus
sunt ad ipsū corpus: non est ergo hitus
adiacentia p pñcationē formālē: s3 solum
per pñcationē cālem. Ita q sit sensus
habit^o ē adiacentia corporum. i. cātus ex
adiacentia corporum. Sed q sit respe
ctus extrīsecus adueniens patet. qz tal
respectus nō confurgit imēdiate ex natu
ra extre morū: posito. n. corpore et vesti
mento. nūq3 erit hituatum ē nisi vesti
mentū aut aliq3 aliud corpus applicet
ad corpus vestitū. Et in isto pñcamē
to sicut in alijs. sunt gñā subalterna spēs
spālissime et indīduā. sunt. n. genera s3
alterna habere actiue quod dicit respe
ctum fundatum in corpore vestito ter
minatum ad corpus adiacens. et haberi
passiue qd dicit respectum illi oppositū
q. s. fundat in corpore adiacente et termi
nat ad corpus vestitū. Similiter gene
ra subalterna sunt ista armatum esse. ve
stitum esse: et sic de alijs. Spēs vō eius
spālissime sunt loriatū ē. caputiatū ē
caligatum esse. et sic de alijs. sed indīu
dua eius sunt armatio sortis loriatio pla
tonis caputatio Liceronis et c. Ex quo
patet q genus generalissimum ist^o pñ
dicamenti est. ipsum habere in cōmuni.
ut est cōmune ad habere actiue et habe
ri passiue. Secundo patet q in hoc pñ
dicamento reponuntur omnia per que
conuenienter respondēt ad interroga
tionem factam per quō est. h. c. hitua
tum. et similiter eorum abstracta. Ter

Tertius

tio patet q istud predicamentum habet
suum modum predicandi proprium. si
cut et alia predicamenta: scilicet predica
ri in quō est hoc hituatum.

Tertio sciendum est q ant. po
nit tres pñtates habi
tus quarum prima est. q pñtū ē ha
bitus suscipere magis et minus. s3 n sim
pliciter. ille. n. qui est armatus lorica ga
lea et ense ē magis armat^o q ille q ē ar
mat^o lorica tñ: et silt de alijs: ergo hitus
suscipit magis et min^o. Scda pñtas est
q hit^o n hēt pñtū: p3 qz vlt^o hō ē rōne re
spect^o vlt^o rōe fūdāmētōz: n rōe respect^o
q: respect^o nō h3 pñtū: neq3 rōne fūda
mētōz: qz fūdāmēta hituū n sūt pñtū. er
go et c. Tertia pñtas ē q hit^o ē plūz et
nō vñt^o soli^o: qd p3 qz hit^o ē respect^o ex
trinsec^o adueniēs: q ē ipi^o corp^o hituati tāq3
fūdāmētū. Et ē et corp^o circūadiacētūz
tāq3 terminōz: et ista sūt plāz^o hit^o ē plu
rū et n vñt^o soli^o: n ē ergo itelligēdum q
hit^o sit plūz tāq3 s3 o3: cū idē accūs non
possit ēē i plūb^o s3 b3. s3 iō dī ēē plūz q: ē
a plūbus cātūz. s. a corpore hituato: et
a corp^o s3 b3 circūadiacētibus.

Contra pñtā pño arguē. A
positioe denoiat totū
corp^o positū et hituātū: et si pñt corp^o s3
ergo male dī i dīfōne positōis q ē qdaz
pñtū sit^o. Scdo sic: positio et sit^o idē sunt:
ergo positio male diffinit p hitū. Ter
tio sic: hitus ē spēs qñtatis: ergo non ē p
dicamentū ab alijs distinctum.

Ad rōes ad pñmā dī: qz i3 positio de
noiēt totū corp^o qd ē ei^o s3 b3: h3
tñ totū corp^o illā denoiationē mediātū
pñtū s3 b3 qd pñmo cōuenit positio: sic v3
q pñt se hñt tāq3 illd mediātē quo po
sitio cōuenit totū. Ad faz dī: qz i3 posi
tio et sit^o sūt idē: sit^o tñ ē nobis notior q
positio: vlt^o dīcēdū ē q positio et sit^o pñt
capi duplr. Uno^o gñāl^o et sic sūt pñer
tībilia. Alio^o pñt capi s3 q positio ē m
nus cōe et sit^o magis cōe. et sic n sūt pñer
tībilia. et vñt^o p ali3 diffinit: puta positio

p. hū. Ad tertiā dī: q. hīc pōt capī dī.
p. r. Uno p. q. lītate de difficilī mobilia
suo sbo: 7 sic est spēs q. lītatis. Alio pōt
capī p. hūato eē: qd dicit respectū extrī
secus adueniente: ut visus ē: 7 sic facit p.
dicamentum ab alijs distinctum.

Dicitur autem aliter alii op
poni quadruplī. Op
positoz. n. alia sūt re
latie opposita: ut pī
7 fili: duplī 7 dimidiū: dñs et
seru. Alia sūt pūatie oppōita
ut pūatio 7 hīc ut visus 7 ceci
tas: auditus 7 surditas. Alia sūt
prie opposita ut albū 7 nigrū:
alia sūt p. dictorie opposita: ut
sedere 7 non sedere.

Que autem sūt relā opposita di
ctū ē p. us. Cōtraria sunt q. cūqz
sbo eodē gñe posita maxie a se
iucē distāt: 7 eidē susceptibili
vicissiz isūt a quo mutuo se ex
pellūt nisi iussit aliter eoz a nā
ut albedo cigno 7 niui: 7 ni
greto coruo 7 carboni. Calli
ditas at nē i igne ut accūs i sbo
iecto: imo ut sbo i eo cē sbo
le sicut sūt qdā q. cadūt i diffōe
alicui n. sbo p. dicationē: s. po
ti ut p. nciū: ut p. nciū cadit in
diffōe lineē: 7 vnitas i diffōe
nūeri. Et iste modus eēndi i: cō
tinēt sub q. rto mō s. q. vna
queqz ps diffōis ē i suo diffōi
to: 7 sic ignis n. ē sbo calidita
tis: sed mā ignis ē sbo ei: hec

enī ē susceptibilis caliditatis 7
frigiditatis. An caliditas ē in
materia ignis: ut i sbo: in igne
no n. ut i sbo: s. ut sbo i eodē
cui ē sbo. Ignis. n. ē subtilissi
mū corp. calidū agēs sup aera
sbo totā suā x. tute. Priuari
ue opposita sūt q. circa idē hnt
fieri sbo ordie irregressibili 7
tpe determinato a nā. Ordie ir
regressibili dico q. ab hūto de
uenire i pūatiōez possibile ē 7
n. ecōuerso. Impossibile ē. n. a
pūatiōe regressū fieri i hūto ut
cecitas 7 visus hnt fieri circa
oculū: a visu at deuenire i ceci
tatē possibile ē s. nō ecōuerso.

Sta ē tertia 7 vltia ps istius
tertij tractat. i q. dēminat au
tor: d. post p. dicationis. Est at
post p. dicationē qdā docu
mētā seqns dēminatōez p.
dicationoz: valēs ad eoz cōpletā notitiā a
posterio: i hīdā. Sūt at q. qz post p. dīca
mētā. s. Oppō. p. us. fil. mor. 7 b. rē. iter
q. pmo dēriat d. oppōne: si qdē de op
pōne cōplexa: q. d. illa dēriatū ē i p. rto
tractatu: s. d. oppōne icōplexa: q. ē repu
gnātia formalis aliquoz nō possibilis sūt
7 semel vīficari d. eodē respectu eisdē:
7 sūt quattuor species eius scilicet oppo
sitiō relatiua: cōtraria: priuatiua. 7 contra
dictoria. Quarum sufficientia sic habet:
quia omnis oppositio est repugnantia
inter duo extrema. vel ergo ambo ex
trema sunt entia: vel vnū est ens 7 ali
ud non ens. Si ambo sunt entia. hoc est
duplīter vel dicūtur relatiue: 7 sic ē cō
traria oppositio: si autē vnū extremoz
sit ens 7 aliter non ens hoc ē duplīter.

Tractatus

quia vel illud extremum quod est non ens. ē nō ens simplr: sic q nullz subie-
ctum sibi determinat & sic est. contradi-
ctoria oppositio: vel est non ens in subie-
cto determinato: & sic ē pūatīa opposi-
tio: & est hec diuisio non quidez generis
in species: sed vocis i significationes: op-
positio. n. in cōi non dicitur vniuce de
predictis: sed solum equiuoce.

Primo sciendum est q oppo-
sitiō relatiua ē repugnā-
tia inter relatiuum & suum correlatiuum:
ideo relatiue opposita sunt illa que ad in-
uicem referuntur. que tamen eē simul nō
possunt in eodē respectu elusdez. licet pe-
ne respectu diuersorum: nec est itelligen-
dum q omne relatiuum opponatur illi
ad quod refert: pater enim refertur ad
filium: & causa ad effectū: & mouens ad
motum: & actiuum ad passiuum: que ta-
men non opponuntur vt sic cuz possunt
de eodem simul & semel verificari. sed
debemus intelligere q illa relatiua op-
ponuntur que non possunt simul esse in
eodem respectu eiusdem: nec possūt de
eodem simul verificari. Similiter quan-
do relatiuum & correlatiuum habent sub
se species non oportet q secundum suaz
generalitatem & respectu eiusdem acce-
pta opponantur. causa enim & effectus
possunt de eodez verificari respectu eius-
dem & hoc in diuersis generibus causa-
rum: vt ambulatio post cenam est causa
sanitatis in genere cause efficientis: & ipa
met ambulatio est effectus ipsiusmet sa-
nitatis in alijs tamen genere puta in ge-
nere cause finalis. Idez ergo secundum
diuersa genera causarum potest esse cau-
sa & effectus: & etiam respectu elusdez.
Ex quo sequitur q oppositio relatiua de-
bet attendi secundum species & nō secū-
dum genera. Secundo sequitur secun-
dum aliquos q ipsa oppositio relatiua
fit & attenditur inter relatiua disq̄niperā-
tie solum & non equiperañtie: quia inter
illa nulla est oppositio.

Tertius

Secundo sciendum est q
contrarie opposi-
ta sunt que sub eodem genere posita sūt
& maxime a se inuicem distant: & eident
susceptibili vicissim insunt a quo mutuo
se expellunt: nisi alterum illorum in sit a
natura. Dicitur notanter nisi alterum
illorum insit a natura propter contraria
que naturaliter insunt suis subiectis: vt
sunt accidentia inseparabilia vt albedo in
cigno: nigredo in co:uo & ethiope: & cali-
ditas in igne: caliditas enim est in igne a
natura sicut substantiale in eo cuius est
substantiale: idest sicut forma accidentia-
lis necessario consequens formam sub-
stantialem ipsius ignis: est enim accidēs
connaturale igni: & ideo non potest ab
igne separari: ideo dicitur anto: quod ponit-
tur in eius diffinitione non quidem quid-
datiua quia non est genus: neq̄ differē-
tia ignis: sed in diffinitione quid nominis
vel descriptiua que datur per aliquod
accidens connaturale subiecto & insepa-
rabile ab ipso. Duplicita aut sunt contra-
ria: scilicet contraria mediata & contraria
immediata: vnde contraria mediata sūt
illa inter que mediat aliqua species par-
ticipans aliquid de vtroq̄ extremo: vt
album & nigrum inter que mediat ru-
beum: vtride: fuscum: & sic de alijs que
participant aliquid tam de albo q̄ de ni-
gro. Sed contraria immediata sunt illa
inter que non mediat aliquid elusdez ge-
neris: vt inter sanum & egrum nihil me-
diat quod sit eiusdem generis cuz ipsa.
Et differunt contraria mediata ab ime-
diatis quia contrariorum mediatorum
non est necesse alterum semper iesse sub-
iecto. sed contrariorum immediatorum ne-
cesse est alterum iesse subiecto q̄ diu ipz
est. vt si animal sit. necesse est q sit sanus
aut egrum. Et diffinitio predicta datur
tam de contrarijs mediatis q̄ immedi-
tis. debent etiam contraria distare distā-
tia formali & non distantia locali. & ideo
licet sursum & deorsum distet distantia locali.

non tamen formali et ideo non sunt prius. **Tertio** Sciendum est quod priuatio ne opposita sunt illa que habent fieri circa idem subiectum ordine irreversibili et tempore determinato a natura: ut visus et cecitas: auditus et surditas: et sic de alijs. Unum duplex est priuatio: quedam est priuatio imperfecta que negat actum tantum: et non potentiam eo quod relinquit principia habitus sicut quies. Quies enim negat actum mouendi sed non negat potentiam ad mouendum: et a tali priuatione possibile est fieri regressum ad habitum. Alia est priuatio perfecta que negat actum et potentiam: reliquit tantum aptitudinem in subiecto priuato: sicut cecitas negat visum et potentiam ad videndum eo quod destruit principia visus: et a tali priuatione impossibile est fieri regressum in habitum. De notate in predicta diffinitione quod priuatione opposita habet fieri circa idem subiectum: et propter hoc surditas non est priuatio visus: De etiam ordine irreversibili propter priuationem imperfectam a qua in habitum potest fieri regressus: et ideo inter eas et suum habitum non est proprie priuatio opposita. Dicitur tertio et tempore determinato a natura: quia si catulus ante nona die non videat: tamen in eo non est priuatio visus eo quod non est tempus determinatum a natura ad hoc quod videat. Est ergo priuatio caritatis forme in subiecto apto nato secundum tempus determinatum a natura: et inter talem priuationem et suum habitum est proprie priuatio opposita propositum de qua est ad propositum. Contra dictorie opposita sunt quocumque opponuntur secundum affirmationem et negationem ut homo non homo. sedere non sedere. album non album. et sunt talis nature contradictorie opposita: quod de nullo eodem simpliciter possunt simul et copulative verificari: verificantur tamen de quolibet conceptibili simile sed hoc disiunctive ut patet per primum principium de quolibet affirmatio vel negatio vera et de nullo ambo simile.

Contra predicta Arguitur primo sic: homo et asinus opponuntur: et tamen non opponuntur aliquo predictorum modorum oppositionis: ergo diffinitio est insufficientes. Secundo arguitur sic: album et nigrum priuantur et et priuatione opponuntur cum nigrum sit priuatio albi. ergo diuisio non est bona. Tertio arguitur sic: predictoria magis distant quam prius: ergo male dicitur in diffinitione prius: quod prius maxime distant.

Ad rationes Ad primam dicitur quod homo et asinus non opponuntur proprie nec sunt opposita sed potius disperata.

Ad secundum De quod si album et nigrum virtualiter includant oppositionem priuatiua et predictoria: iam non tamen formaliter. Ideo non sequitur quod opponantur priuatione vel predictorie. Ad tertiam dicitur quod si prius maxime distant simpliciter: non tamen maxime distant sub eodem genere cum predictoria non reponantur sub eodem genere: imo extremum alterius predictorie species est non ens: quod in nullo genere est. Contra: ratione vero sunt sub eodem genere et sunt ambo entia alicuius determinati generis aut species.

Prius autem dicitur quadrupliciter. Prius modo et proprie dicitur aliquid prius altero secundum tempus prout aliquis dicit antiquior et senior altero: sicut homo habens triginta annos dicitur prior homine habente viginti annos: quia antiquior illo secundum tempus. Secundo autem modo dicitur aliquid prius a quo non conuertitur subsistendi consequentia: ut vinum prius est duobus: duobus enim existit.

Tractatus

tibus mox cōsequens est vñū
eē: vt si duo sūt vñū ē: z nō econ
uerso. Tertio autē mō dī pūs
scōz ordinē qñda: vt ī discipli
nis principia priora sunt con
clusionibus: z in grāmatica lit
tere pōres sūt syllabis: z ī ora
tōe phemiū pūs ē narratiōe.
Quarto modo dicitur prius
quod melius et honorabilius
est. Consueuerunt enī plurimi
hōies honorabiliores: et ma
gis dilectos apud se dicē pō
res. ¶ Res. hos quattuor mo
dos iā dictos ē alter modus
prioris. s. leoz q cōuertūtur se
cundū essēdi cōsequentiaz: z
alterz est quodāmō causa alte
rius vt sit: z hoc modo aliqd
dicīt prius altero nā: vt res est
cā veritatis orationis facte d
ipsa re: vt hōiez currere con
uertitur cū hac orōne: hō cur
rit: z si hōiem currere sit ve
rum hō currit est vez: z econ
uerso. ¶ Res. n. est causa oratio
nis vere de se facte z nō econ
tra. oratio. n. n̄ est causa q res
n. Ab eo. n. q res est vel nō ē
orō dicitur vera vī falsa: ergo
hec res hōiem currere prior
est hac oratione hō currit.

Simul at dī tribus modis
¶ Primo. n. mō dicuntur simul

Tertius

bonoz generatio ē ī eodē tpe
z neutrum illoz n̄ ē prius neqz
posterius: z hec dicunt simul
tpe: vt duo gemelli nati in eo
dem tpe. Similiter subiectū z
sua ppria passio. Secūdo mō
dñr sūl quecūqz conuertunt z
neutrū est cā alterius vt sit: si
cut qlibet relatiua vt duplū z
dimidiū: pater z fili: z sic de
aliis. Tertio modo dicunt si
mul quecūqz equalit cōdiui
dūt genus: vt hō equus z leo
z sic de aliis que eque cōdiui
dunt hoc gen⁹ animal: z simi
liter differentie diuidētes ali
qd gen⁹ dñr sūl: vt rōnale z ir
rōale z sic de aliis. Isti at duo
ultimi mōi dñr sūl nā. ¶ Prim⁹
at modus dicīt simul tēpore.

¶ Motus spēs sex sūt gene
ratio: corruptio: augmenta
tio: diminutio: alteratio: sūm
locū mutatio. generatio est p
gressio a non esse ad esse. Cor
ruptio est pgressio ab eē in nō
esse. Augmentatio ē pexistē
tis quātitatis maioramētum.
Diminutio est pexistētis quā
titatis minoramentū. Altera
tio ē mutatio de cōtraria qua
litate in contrariā qualitatem
vel in mediā: vt cū aliquis mu
tatur ab albedine ī nigredinē

vs in medios colores. **¶** Motus secundum locum est mutatio de uno loco in alterum. **¶** Motus autem secundum locum sex sunt species siue dñe. scilicet sursum; deorsum ante retro; deorsum et sinistorsum. Ad omnes enim has partes fit motus et cetera.

¶ Habere autem dicitur multis modis: **¶** Primum modo dicitur habere aliquam qualitatem: ut disciplinam aut virtutem. Secundum modo dicitur habere quantitatem quod contingit ei qui habet magnitudinem: ut bicubitum tricubitum. **¶** Tertio modo dicitur habere ea que circa corpus sunt adiacentia: ut vestimentum vel tunicam: aut circa membra ut in manu anulum. et habitus illo tertio modo sumptus est unus de decem predicamentis et diffinitur sic: habitus est corporis et eorum que circa corpus sunt adiacentia: ut est armatio caligatio: et similiter fingantur nomina in aliis et secundum adiacentiam illam hec enim dicuntur habere: illa vero haberi. **¶** Quarto autem modo dicitur habere membrum: ut manum aut pedem. **¶** Quinto dicitur habere sicut continens contentum: ut lagena habere dicitur vinum: aut modius grana tritici. **¶** Sexto

modo dicitur habere possessionem ut domum aut agrum. **¶** Septimo modo dicitur habere uxorem: et de hoc ultimo modo dicit Aristoteles quod iste motus altissimus est in eo quod est habere per hoc: quia vir habens uxorem est habens ab ea: vinculum. id est matrimonium indissolubile ligaturumque. **¶** Et dicitur quod forte alii motui appebunt in eo quod est habere: sed qui consueverunt dici penes omnes enumerati sunt.

¶ Postquam determinatum est de oppositione que est prima post predicamentum: prius determinat de aliis. Et prius determinat de prioribus cuius sunt quatuor modi qui possunt per hoc versus haberi. Tempore. nam prius est ordine. dicere et honore: Causa causato dicitur esse prius per quod.

¶ **Primo** sciendum est quod prius modus prioris est prius tempore scilicet quod. Alii dicitur prius alio cuius duratio precedit durationem alteri: sicut homo habens duodecim annos dicitur prior illo qui non habet nisi octo et iste modus valet ad cognoscendum ordinem inter substantiam et accidentia contra. Substantia. nam precedit accidentia tempore. **¶** Secundum modo aliquid est prius alio a quo non puerit cendi vel subsistendi prius ut unus est prius duobus: quia bene sequatur: duo sunt. ergo unus est: non tamen est. **¶** Est autem prius essendi vel subsistendi quando arguitur ab antea ubi predicatur est secundum adiacentem ad consequens ubi etiam predicatur est. secundum adiacentem. ut homo est ergo animal est. **¶** Et illud a quo non convertitur talis prius faciendo de consequente antecedens et antea consequens respectu eiusdem verbi secundum adiacentem dicitur prius alio nam. **¶** Tertius modus prioris est prior ordine secundum quem illud est prius alio quod est prius eo via discipline et compositionis: ut principia priora sunt per relationibus.

Tractatus

et littere syllabis: et partes toto. Quatuor
modus prioris est prior: honore: fin
quem illud est prius alio quod est digni
us et perfectius alio ut homo virtuosus
dicitur prior: bono vicio. Quintus mo
dus prioris est prius causalitate scilicet quod
inter ea que conuertuntur scilicet essendi co
sequentiā et alter quod est quodammodo
ca alterius. Illud quod est causa alterius dicitur
prius illo cuius est causa: ut res et oratio
facta de re scilicet conuertuntur scilicet essendi co
sequentiā. quod tamen res est causa veritatis ora
tionis facte de ipsa re. ideo res precedit
oratio non verā. Et secundum istum modum
potest dici quod subiectum est prius sua propria
passione quod conuertuntur inter se: et subiectum
est causa passionis. Ex quo sequitur pri
mo quod primus modus valet ad cognos
cendum ordinem subiecti ad accidentia. Se
cundo sequitur quod secundus modus va
let ad cognoscendum ordinem superiorum
ad inferiora. Tercio sequitur quod tertius mo
dus valet ad cognoscendum ordinem dis
ferentiarum ad species. dicitur enim. precedunt su
as species sicut partes sunt totum compositum.

Quarto sequitur quod quartus modus va
let ad cognoscendum ordinem essentialium
vnius species ad aliam: quod inter species una est
essentialiter perfectior alia et dignior: valet
etiam ad cognoscendum ordinem essentialium
inter individua eiusdem species: valet etiam ad co
gnoscendum ordinem inter substantiam et acci
dentia. Quinto sequitur quod ultimus mo
dus prioris valet ad cognoscendum ordi
nem qui est inter substantiam et passionem. De
inde ponit auctor. modos simultatis: quod con
tinentur in hijs versibus. Tunc dico si
mul quorum generatio nunc est: Que con
uertuntur dicimus esse simul. Suntque
simul species genus unum continuantes.

Primo modo aliqua dicitur simul tempore que
eodem tempore generantur qui reperiuntur inter
substantiam et passionem inter aliquas substantias et
aliqua accidentia. Secundo modo aliqua dicitur
simul que conuertuntur scilicet subsistendi co
sequentiā. et unum non est causa alterius ut

Tertius

pater et filius. duplici et dimidiū. Quod
vix est de respectibus ipsis et non de fun
damentis. Et iste modus reperitur prin
cipaliter inter relativa que sunt simili na
tura. Tercio modo dicitur simili quodque
ex opposito diuidunt aliquod genus. ut
homo equus diuidunt hoc genus quod est
animal vel est rationale vel irrationale.

Secundo sciendum est quod sunt
sex species motus quod
patent per hos versus Augustinus diminuit
corrumpit vel generat Alterat. et mu
tat et per loca multa vagatur. Ponitur
autem motus inter post predicamenta quia
sepe in predicamentis fit transitio de contrarie
tati et motus est de prius in prius ergo etc.
Prima ergo species motus est generatio
quod est progressio de non esse ad esse. secu
da est corruptio quod est progressus de esse
ad non esse. Et dicitur accipi progressio non. quia
dem proprie sed transumptive per muta
tione vel transitu. Tertia est augmen
tatio de minori quantitate ad maiorem
Quarta est diminutio que est peristen
tis quantitatis minoris: augmentum in ea. n. p
ceditur de maiori quantitate ad minorem.

Quinta est alteratio que est mutatio a
contraria qualitate in contraria vel in media
ut cum aliquid mutat a nigredine ad al
bedinem vel in medios alios colores.

Sexta est loci mutatio que est ab uno
loco in alium locum: cuius species sunt sur
sum. deorsum. ante retro deorsum si
nistrosum et sic de alijs. Et scilicet de mo
tu secundum suum esse reale habeat deter
minare philosophus quod de eo considerat
scilicet quod est passio corporis naturalis: de ipso tamen
considerat logicus finis quod est unum transcen
dens habens diversas species ad diuersa pre
dicamenta reducibiles.

Tertio sciendum est quod ultimum
post predicamentum est
habere: cuius sunt septem modi qui in
hijs versibus continentur. Affectum qua
tum vestitus dicitur velud aurum: Adem
brum contentum. possessio: vir mulieres

¶ Inos predictos debet habere modos.
 Primo modo dicitur habere affectum. i. qualita-
 tem. ut aia habet scientiam et virtutem. Secundo modo
 dicitur habere quantitatem. i. quantitatem ut habere ma-
 gnitudinem bicubiti tricubiti. et sic de alijs.
 Tertio modo dicitur habere vestitum. i. ea
 que sunt adiacentia: puta vestimentum vel anulum.
 Quarto modo dicitur habere membrum ut ma-
 num vel pedem. Quinto modo dicitur habere
 contentum ut lagena continet vinum et modum
 grana tritici. Sexto modo dicitur habere pos-
 sessionem. ut domum vel agrum. Septimo
 modo dicitur habere uxorem. quia vir habet ux-
 orem et habet ab ea. Et sicut continetur dicitur mo-
 di habere sunt in eodem predicamento redu-
 ctive sicut res bita. Ex quo sequitur primo
 quod primus modus habere reducitur ad
 predicamentum qualitatis. Secundus ad
 predicamentum quantitatis. Tertius ad pre-
 dicamentum ab alijs distinctum. Quartus re-
 ducitur ad predicamentum sibi quia membrum
 quod est res habitata est substantia. Quintus re-
 ducitur ad predicamentum relationis. Sex-
 tus modus etiam reducitur ad predicamen-
 tum relationis. possessio. nam est alicuius pos-
 sessio. et possidens est aliquid possidens. Et
 licet relationes sunt quod huiusmodi non ha-
 beant ab aliquo secundum aliquem predicto-
 rum modorum. tamen bene sunt ratio-
 nes habendi. Septimus modus reducitur
 ad predicamentum substantie eo quod mu-
 lier substantia est. Secundo sequitur quod ha-
 bitus potest capi dupliciter. Uno mo-
 do generaliter. ut se extendit ad omnes mo-
 dos prius enumeratos: et sic est post pre-
 dicamentum. dicitur tamen de omnibus istis modis eg-
 uoce. Alio modo capitur specialiter pro uno
 istorum modorum. scilicet pro tertio: et sic
 est predicamentum ab alijs distinctum. quod
 sic distinctum est prius. habitus est cor-
 porum et eorum que sunt circa corpus
 adiacentia ut armatio calciatio.

Contra predicta arguitur: primo
 sic: omne prius habet or-
 dinem ad posterius. ergo omne prius est
 prius ordine. et per consequens tertius modus

prius et non distinguitur ab alijs. Secundo
 arguitur sic. omnes homines existentes sunt
 simul tempore. et tamen eorum genera-
 tio non est in eodem tempore. ergo et.

Tertio arguitur sic. generatio et cor-
 ruptio non sunt motus: ergo male ponun-
 tur sex species motus. Antecedens patet.
 quia motus est de numero successuorum.
 generatio autem et corruptio sunt mutatio-
 nes instantanee. Et confirmatur quia rarefa-
 ctio et condensatio sunt etiam species mo-
 tus. ergo non sunt tantum sex. Item ali-
 quid dicitur habere actionem et passionem. et
 multa alia accidentia. et sunt differentias.
 et tamen illi modi non enumerantur.

Ad rationes Ad primam dicitur
 potest capi dupliciter. Uno modo specia-
 liter pro ordine discipline et compositio-
 nis: et talis ordo non est cuiuslibet prio-
 ris ad posterius. Et sic est unus modus
 prioris distinctus ab alijs. Alio modo
 potest capi generaliter per quocumque ordine quod est
 prius et posterius: et sic omne prius est prius or-
 dine. Ad secundam dicitur quod esse in tempo-
 re dupliciter accipitur. Uno modo: ut
 idem est quod esse in eodem tempore: vel esse quan-
 do tempus est: et sic nos omnes somus in tem-
 pore. Alio modo putatur valere sicut
 incipere esse in eodem tempore: et sic illi sunt
 simul tempore qui simul incipiunt esse in
 tempore. Ad tertiam dicitur: quod licet ge-
 neratio et corruptio non sint motus capi-
 do motum specialiter et proprie pro mu-
 tatione successiva: sunt tamen motus ca-
 plendo motum generaliter ut corpus est etiam
 ad mutationes successivas quasi instantaneas.
 Ad confirmationem dicitur quod rarefactio et
 condensatio reducuntur ad augmenta-
 tiones et diminutiones. Ad aliud dicitur quod
 sunt multi alij modi a predictis: tamen illi
 quos enumerat auctor. sunt magis usurati et
 per eos facilius possunt cognosci alij mo-
 di: ideo dicitur textus. quod illi qui consueve-
 runt dici pene omnes enumerati sunt: et
 sic est finis tertij tractatus.

Tractatus

Tractatus quartus syllo- gismorum incipit.

Propositio est
oratio affirma-
tiua vel nega-
tiua alicuius de
aliquo vel ali-
cuius ab aliquo
Termin⁹ est i
que resoluunt propositio ut i. sub-
iectum et predicatum. Dicitur de oī ē
quod nihil ē sumere sub subo de
quo nō dicatur predicatum: ut oīs
hō currit: hic cursus predicatur
de oī hoīe et nihil ē sumere sū
hoī de quo nō dicatur cursus.
Dicitur de nullo ē quando nihil ē
sumere sub subo a quo nō remo-
ueatur predicatum: ut nullus hō
currit: hic cursus remouetur ab
oī hoīe: et nihil ē sumere sū ho-
mine a quo nō remouetur curs⁹.

Iste ē q̄rit⁹ tractat⁹ huius li-
bri continens libris p̄or Ari.
i quo determinat de syllo-
gismo simpliciter. i. i. dicitur: ē autē
duplex syllogismus. s. syllo-
gismus simpliciter et i. dicitur: et alius ē syllogismus
dicitur q̄ itē ē triplex sūm q̄ triplex ē inā p̄
quā sūbi pōt. s. syllogismus demonstratiu⁹ q̄ ē cō-
tract⁹ ad ināz necessariā: cui⁹. s. tā p̄mis-
se q̄ p̄cō sūt necessarie de quo nihil de-
terminat auct. p̄p̄ ē difficultatē sed de eo
determinat Ari. i libris posterior. Ali⁹ est
syllogismus dialectic⁹ q̄ dicitur ē ad ināz p̄babilē. cu-
lus tā p̄misit q̄ p̄cō aut altera p̄missa
sūt p̄babilēs vel accipiunt tāq̄ p̄babilēs
de quo determinat auct. in sequenti tracta-

Quartus

tu. et Ari. et Boet⁹ i libris topicor. Ali⁹
ē syllogismus sophisticus q̄ dicitur est ad ināz ap-
parēter p̄babilē: cui⁹ p̄misit et p̄cō sūt
apparēter vere et cui⁹ p̄cō ē appenē bo-
na: de quo determinat auct. in fallacijs: et
Arist. in libris elēcor: in p̄nti vō tractatu
determinat auct. d. syllogismus simpliciter et in d. cō-
q̄ nō ē dicitur ad aliquā ināz spālē: sed ē ap-
plicabilis cuilibet ināe pro quo.

Primo sciendū ē q̄ syllogismus sim-
pliciter ē subm̄ ist⁹ tra-
ctatus et hoc capiēdo syllogismus secun-
de intētiōaliter: q̄ posset p̄bati p̄ cōditi-
nes subī attributiōis p̄ns positas. Et ga-
libet syllogismus ex p̄pōnib⁹ cōponit⁹
et ex terminis sō auct: anq̄ ponat diffō-
nē syllogismi ponit diffōnē termini et pro-
positiōis. Et q̄ in diffōnē termini ponit⁹
p̄pō: sō ne p̄ce dat p̄ ignota diffinit p̄pō-
nē sic. i. d. p̄pō ē oīo affirmatiua alicuius
de aliquo: vel negatiua alicui⁹ ab aliquo.
i. p̄pō ē oīo actiua alicui⁹ predicati de ali-
quo subiectiua: vel ē oīo negatiua alicui-
us predicati ab aliquo subo. In q̄ diffōnē
tāgit q̄dā diuisio p̄pōnib⁹ in p̄o tractatu
posita q̄ ē p̄pōis in affirmatiua et negati-
ua. Ex quo p̄z q̄ ibi soluz diffinit p̄pō-
categorica et nō p̄pō in tota sua cōstat⁹.

Secūdo p̄z q̄ alr determinat d. p̄pōne
i hoc tractatu et i p̄mo: q̄ i p̄rio tractatu
determinat de p̄pōne s̄z q̄ ē signūz cōce-
pt⁹ mentis rōne cui⁹ vocat enuntiatō: et
sō ibi diffinitur p̄ v̄x et falsūz: s̄z i b̄ tra-
ctatu determinat d. ea p̄ vt pōt esse pars
syllogismi ad iferendūz aliq̄z conclusiōez:
nō curādo v̄x sit v̄a vel falsa: et vt sic p̄
p̄le d̄z vocat p̄pō q̄n. positio p̄ aliquo
s̄z p̄ cōclōne iferenda. Deī diffinit ter-
minūz dicens: q̄ termin⁹ est i quez resol-
uit p̄pō vt i subz et predicatuz. Cui⁹ rō est
q̄ vnuz q̄dā resoluūt i ea ex q̄b⁹ p̄pōis
oīs at p̄pō p̄pōis ex terminis: et ex subo
et predicato q̄ sūt inā p̄pōis: ergo oīs p̄
positio resoluūt i terios. s. i subz et predica-
tū. Un⁹ terminus pōt accipi dupliciter.
Uno modo ḡnālter prout p̄uerit⁹ cui⁹

voce significatiua: et sic vba sunt termini: et generaliter quilibet pars propositionis per se significatiua. et ut sic hoc modo accipitur ibi terminus. Alio modo potest capi terminus stricte et specialiter: primus quod dicitur terminus a terminando: et hoc modo in quolibet propositione sunt tantum duo termini. scilicet et predicatum. copula vero quod vult predicatum cum subiecto: non est terminus: eo quod non terminat propositionem: sed mediat inter terminos propositionis. Ex quo patet quod resolutio logica stat in termino. sicut resolutio grammatica stat in littera et syllaba sicut. n. in grammatica littera est quod minimum: ita et in logica terminus ita quod logicus non descendit ultra: et ideo per propositionem resoluatur in litteras et syllabas hoc tamen non est resolutione logica. sed solum resolutione grammatica: et per litteras et syllabas non sunt termini.

Secundo sciendum est quod ante distinctionem syllogismi determinat autem. secundum quod principia regulatiua syllogismorum quod sunt dicta de omni: et dicta de nullo. Unde dicta de omni est quod nihil est sumere sub subiecto de quo non dicitur predicatum: ut omnis homo currit: ibi est dicta de omni: quod nihil est sumere sub homine: de quo non dicitur hoc predicatum currit: per quod habet ista maxima. Quicquid dicitur de subiecto distributo pro quolibet supposito dicitur de quolibet predicto sub eo: per quod regulatur omnes syllogismi affirmatiui. ut omne animal mouetur. omnis homo est animal. ergo omnis homo mouetur. In prima propositione que est maior: istud predicatum mouetur dicitur de nullo distributo per quolibet suo supposito: ut homo quod est suppositum animal subsumitur in minore: itaque aliquid potentia sub animali: ergo de eodem bene predicatur in conclusione hoc predicatum mouetur. Sed dicta de nullo est quod nihil est sumere sub subiecto a quo non remouetur predicatum: ut nullus homo currit: ibi est dicta de nullo: et tenet in virtute istius maxime. Quicquid remouetur vel negatur de aliquo subiecto distributo per quolibet supposito est negatur a quolibet contento sub eo: per quod regulantur omnes syllogismi negatiui. ut nullus animal mouetur omnis homo est animal: ergo nullus homo mouetur. In prima propositione que est ma-

ior negatur hoc predicatum mouetur de animal distributo per quilibet supposito et homo quod subsumitur in minore est aliquid potentia sub animali. ergo de eodem bene negatur idem predicatum in conclusione. Ex quo sequitur primo quod in omni propositione affirmatiua vniuersali siue vera siue falsa est dicta de omni. Secundo sequitur quod in omni propositione vltima negatiua recipitur dicta de nullo. Tercio sequitur quod dicta de omni non quod reperitur in propositione negatiua: nec dicta de nullo in affirmatiua.

Tercio sciendum est quod dicta de omni est duplex: scilicet dicta de omni prioris: et dicta de omni posterioris: unde dicitur de omni prioris: istud est quod predicatum vltima affirmatiue enunciat de subiecto siue res significata per predicatum vere inest subiecto siue non: ut omnis homo est albus vel omnis homo est asinus. Sed dicta de omni posterioris: istud est quod predicatum affirmatiue enuntiatur vltima de subiecto siue res significata per predicatum vere et necessario inest subiecto. per quolibet supposito: et pro quolibet dista temporis: ut omnis homo est animal: omnis homo est risibilis: et sic de alijs. Et similiter posset poni dicta de nullo quod est duplex. scilicet prioris: et posterioris. Ex quo sequitur primo quod ad dicta de omni vltima dicta de nullo posterioris requiritur vltima suppositorum que attenditur penes subiectum: et etiam tempus que attenditur penes copulam. Secundo sequitur quod ad dicta de omni vltima dicta de nullo prioris cum non requiritur vniuersalitas temporis sed solum suppositorum non quod est: sed secundum modum enuntiandi. Tercio sequitur quod vbiusque est dicta de omni posterioris: ibi est etiam dicta de omni prioris: sed non eodem modo: sicut patet in propositionibus vniuersalibus falsis. vbi est dicta de omni prioris et non posterioris.

Terminum tamen duplicia sunt supposita scilicet subiecti: scilicet in essendo et in significando vnde supposita in essendo sunt supposita actuali existentia. scilicet supposita in significando sunt omnia illa que se-

Tractatus

Quartus

cundario significantur: seu connotantur per terminū siue sint actualiter existētia siue nō: et iō sub termino distributo debent sub sūmi supposita pro quibus distribuitur. Ita qd si distribuatur pro suppositis in essendo tū: sicut in ista ois homo currit debemus hū sumere: tū supposita in essendo. Si aut distribuere: itaqz pro suppositis i essendo qz in significādo eūā possemus oia talia sub sumere: ex quo patet qd male sub sūmimus sū ista: omnis hō currit dicendo sic. Antichristus est homo: ergo Antichristus currit.

Cōtra predicta. Primo sic arguitur. Nullū superius dicitur diffiniri p sua inferiora: sed propositio est superius ad affirmatiōē et negatiōē: ergo non debet diffiniri per ea. Secūdo sic: copula non est terminus et tū i eā resoluitur propositio: cū ex ea cōponatur propositio: ergo cōtra diffinitionem termini. Tertio sic: in hac propositiōe homo est aīal nībil est sumere sub subiecto de quo nō dicitur p̄dicatū. Sicut ibi lapis nō est aīal nībil est sumere sub subiecto a quo non remouetur p̄dicatū: et tū ibi non est dīci de oī nec dīci de nullo: ergo male diffinita sūt dīci de omni et dīci de nullo.

Ad rationes ad primā dicitur qd quādo differentia allicuius est nobis ignota potest circūloqui p aliqua inferiora sicut est i proposito. nā per affirmatiōē et negatiōē: nec circūloquimur nobis p̄p̄iā differentia: sūpius propositiōis: q nō est nobis nota nec ex p̄nti notata. Ad secūdā dī: qd diffinitio termini datur tūmō de resolūtiōe materialī q sit in subiectū et p̄dicatū: relatio aut propositiōis i copulā nō est materialis: sed formalis. Ad terciā dī: qd p̄p̄iā predicata illaz p̄p̄ōnū dīcant de subiectis p omnibus suppositis: nō tū denotantur dīci pro oīb suppositis. Cū ille p̄p̄ōnes nō sint vles qd tū requiratur ad dīci de oī et dīci de nullo. Ita qd p dīci de omni denotatur p̄dicatū affirmari p quolibet

supposito subiecti: et per dīci de nullo denotatur p̄dicatū negari a quolibet supposito subiecti.

Sillogismus est oratio in qua quibusdā positis et concessis necesse ē aliud enūnare per ea que posita sūt et concessa: ut omne animal est substantia: omnis homo est animal: ergo omnis homo ē substantia: hoc totum est oratio: quedam in qua quibusdā positis. s. duab p̄missis necesse ē aliud accidere. s. cōclusionem.

Omnis aut sillogismus cōstat ex tribus terminis: et duabus propositionibus. Quarū p̄p̄ōnū p̄ia vocatur maior: secūda vero minor. Ex tribus aut terminis nō p̄nt due propositiones fieri: nisi alter illoz terminorum sumatur bis: et tunc ille terminus aut subiicietur i vna et predicabitur in alia: aut subiiciet i vtraqz: aut p̄dicabit i vtraqz. Horū aut terminoz alter vocatur mediū: alter maior extremitas: et alter minor extremitas. Mediū ē terminus bis sūpt̄ an cōclusionē: maior extremitas ē terminus sūpt̄ i maiori p̄p̄ōne cū medio: minor extremitas ē terminus sūpt̄ i minori p̄p̄ōne cū medio.

In ista parte autor p^ost dif-
finitionem syllogismi dicit
Syllogismus ē o^o i q^o qui
v^olūda positus ē cōcessio ne-
cesse est aliud accidere p^o ea
que posita sunt ē concessio: p^o cuius dif-
finitionis declaratione.

Primo scilicet ē q^o p^odicta diffini-
tio sic ē exponēda: Syl-
logismus est o^o i q^o q^obusdā. s. duab^o p^ore-
missis positus. i. dispositis i mō ē figurā:
necesse est aliud accidere. i. necesse est cō-
clusiones seq^o: p^o ea q^o posita sūt ē concessio
i. p^o p^omissis debite dispositas. i. q^o diffi-
nitione ponit. o^o. loco generis. O^o. n.
est cōe ad p^oponēz cathegoricā ē bipote-
ntiam: ē ad oratōes ipsecias. Syllogis-
mus ē est p^opositio bipotetica cui^o par-
tes sūt tres cathegorice: ē licet sint tres
cathegorice est tñ vna bipotetica. ē p^o cō-
sequens est oratio vna. Dicit^o ē oratio
vna triplix de cā. Primo p^o vnitates
medij: q^o in quolibet syllo est tñ vnu in
mediū. Scō p^opter vnitates finis
eo q^o p^omissis syllo sūt ordiate ad inferendū
vna p^oclonē. Tercio d^o o^o vna p^oluctio
ne sicut ē q^olibet p^o p^o b^oiphetica. ē. n. syl-
logismus p^o b^oiphetica. rōnalis q^o i eo
cōlūgūē plures cathegorice p^o cōlūctio-
nē rōnali. s. ergo. deinde ponitur in qua
quibuscūq^o positus ad differentiam con-
uersionis ē aliā p^ontiaz entimemati-
cay: i q^obus cōclūso nō infer^o ex p^omissis
duab^o: sed ex vna p^oponētm: que di-
citur a^os. Dicit^o notāter dispositis i mō
ē figura q^o si tales p^omissis non sint dispo-
site in modo ē figurā: sic q^o minor non
sit sumpta sub maiore: non esset syllogis-
mus. P^oponitur etiam necesse est aliud
accidere: ad differentiam consequentia-
rum sub quibus arguitur a tota copula
tūa ad alteram partem: aut ab exponē-
tibus ad expositam: deinde ponitur per
ea q^o posita sūt ad denotandū q^o p^omissis
debet esse causa conclusionis non qui-
dem in essendo sed in inferendo.

Secundo

sciendū est q^o illa
p^ocula concessio:
non est de rōne syllo simpliciter: non. n. reg-
ritur ad syllogismū simpliciter: q^o p^ore-
missis cōcedatur: q^o syllo simpliciter ab-
strahit a materia vera vel falsa. Jō Ari.
p^omo p^orior non posuit illā particulā: dif-
finitio. n. sic syllogismū: syllogismus est
oratio i qua q^obusdā positus. Aliud q^odez
ab hīs q^o posita sunt: de necessitate acci-
dit in eo q^o bec sunt. sed ideo ponitur ab
autore nostro quia voluit dare diffinitio-
nem syllogismi tam p^o isto tractatu q^o
p^o tractatu locor. Relinquens i discretiōe
legitū q^o p^o isto tractatu fileat illā parti-
culā. p^osequit^o vō exp^omat: eo q^o i sequen-
ti tractatu determinat de syllogismo dia-
lectico ad quē requiritur cōcessio ē p^oba-
bilitas p^omissaz. Ex quo p^o q^o in syllo
cōclō seq^o de necessitate ex p^omissis. Ita
q^o p^ontia vel bitudo p^omissaz ad cōclōnes
est necessaria. Tñ sicut duplex est bitu-
do alenius a^ocedētis ad p^ontis scilicet mō-
lis: ē formalis ita est duplex necessitas:
scilicet necessitas p^ontie materialis ē for-
malis: necessitas consequentie materialis
p^ouenit ex materiali bitudine anteceden-
tis ad p^ontis. talis aut bitudo mōlis p^oue-
nit ex bitudine terminorū i a^ocedē-
te ē p^osequente positoy. ide est q^o si va-
rietur terminū: saluato eodem mō ar-
guendi non valeret p^ontia. sed necessitas
p^ontie formalis p^ouenit ex bitudine for-
mali a^ocedētis ad consequens: bitudo
n. formalis p^ouenit ex debita dispositiōe
terminorū ē p^opositiōnū in p^ontia vel ar-
gumento positoy. inde est q^o q^ontūq^o
variantur termini stāte eadez dispo-
nē mō arguendi semp valebit p^ontia. p^o q^o
q^o in syllo simpliciter debet esse necessitas
cōsequentie: ē nō est necesse q^o ibi sit ne-
cessitas consequentie que p^ouenit ex ne-
cessaria bitudine terminorū: v^oz ip^o con-
sequenti: sed talis necessitas p^ontis bñ re-
p^oitur i syllo demonstratiō in quo est tñ
necessitas consequentie q^o cōsequenti.

Tractatus

Tertio

sciendum est quod sicut dicitur
 autor in textu in quolibet
 syllogismo sunt tres termini et tres pro-
 positiones. termini sunt maior extremitas
 et minor extremitas et medium: unde
 medium est terminus bis sumptus ante
 conclusionem: quod ideo dicitur medium quia
 virtute eius et propter habitudinem quam habet
 extremitates ad medium. ipse extremita-
 tes ununtur in conclusione. Sed maior
 extremitas est terminus sumptus in maio-
 ri propositione cum medio. Ad minor vero
 extremitas est terminus sumptus in mi-
 nori propositione cum medio. Sunt etiam
 in syllogismo tres propositiones quarum prima
 vocatur maior. secunda minor. tertia conclu-
 sio. quod quidem conclusio est de integritate et ef-
 sentia et perfectione syllogismi sic: quod nunc
 est integer et completus syllogismus sine co-
 clusione. Syllogismus n. est quidam consequen-
 tia: omnis autem consequentia scilicet essentialiter
 a se et a se inferens et illatus: ergo conclusio
 est illata et a se in syllogismo est de integritate
 et complemento syllogismi: verumtamen syllo-
 gismus quicquid accipit proprie pro duabus
 propositionibus de quo dicitur Aristoteles. quod idem
 syllogismus potest inferre plures conclusiones:
 et sic conclusio non est de essentia syllogismi.
 Alio modo potest capi proprie pro oratione co-
 posita ex duabus premissis et conclusione quod
 coniungitur per istam conjunctionem ergo:
 et sic conclusio est de essentia. syllogismi su-
 per quo syllogismo fundatur ista secun-
 da intentio syllogismus per intellectum co-
 parantem premissas ad conclusionem.

Contra

predicta. primo arguitur sic: syllogismus non
 est oratio una: ergo non est oratio. per consequen-
 tia quia idem est oratio et oratio una. Secundo
 sic: in quolibet syllogismo sunt tres propo-
 sitiones: et in quolibet propositione sunt duo
 termini: ergo in quolibet syllogismo sunt
 sex termini: et per consequens male dictum
 est quod sunt tres termini tantum. Tertio sic: in
 syllogismo ex oppositis non sunt nisi duo
 termini sicut patet in isto. Omnis homo currit: nul-

Quartus

lus homo currit. ergo nullus homo est
 homo: in quo non sunt nisi tantum duo termi-
 ni homo et currit. ergo male dictum est
 quod in syllogismo sunt tantum tres termini.

Ad rationes

Ad primam dicitur quod licet syllogismus non sint oratio simpliciter una: quia non est una simplex categorica: est tamen oratio una conjunctione. Ad secundam dicitur: quod licet in omni syllogismo sint sex termini manifeste distincti: sunt tamen tantum tres specie distincti. Ad tertiam dicitur quod licet in syllogismo ex oppositis non sint nisi duo termini materialiter et vocaliter sunt: tamen tres formaliter et officialiter eo quod unus eorum licet rationem formalem et officium duorum. scilicet maioris extremitatis et minoris.

Figura est ordinatio trium terminorum secundum subiectionem et predicationem. Hic autem ordinatio fit tripliciter ut dictum est et secundum hoc sunt tres figure. Prima figura est quando medium subiicitur in una propositione et predicatur in alia: ut omne animal est substantia: omnis homo est animal: ergo omnis homo est substantia. Secunda figura est quando medium predicatur in utraque: ut omnis homo est animal: nullus lapis est animal: ergo nullus lapis est homo. Tertia figura est quando medium subiicitur in utraque: ut omnis homo est animal: omnis homo est substantia: ergo quedam substantia est animal: unde versus. Sub pre prima. secunda pre bis. tertia sub bis. Modus est ordinatio dua-

Sup libro priorum

rū propositionū i debita qua-
litate et quantitate. Debita q̄li-
tas ē q̄ si vna sit negatiua: reli-
qua erit affirmatiua. Debita
quantitas ē q̄ si vna ē pticularis
reliq̄ erit v̄lis. An datur ta-
les regule v̄les ad quālibet si-
gurā. Ex puris pticularib⁹ ide-
finitis vel singularib⁹ nihil se-
quitur. An opz alterā p̄missa-
rū esse vniuersales vel vtrāqz.
Itē ex puris negatiuis nihil
sequitur: vñ opz alterā p̄missa-
rū esse affirmatiua. Itē si aliq̄
p̄missaz fuerit pticularis: con-
clusio erit pticularis: et nō ecō-
tra. itē si aliq̄ p̄missaz fuerit ne-
gatiua cōclusio erit negatiua:
et ecōuerso. Itē medium nūqz
debet poni i cōclusiōe. Unde
versus. Partibus ex puris se-
gitur nil: siue negatis. Si qua
preit partis segitur conclusio
partis. Si qua negata preit cō-
clusio sitqz negata. lex ḡnalis
erit: mediū cōcludere nescit.

In ista parte determinat auc. d. p̄in-
cipijs formalibus syllogisim: scilicet de
modo et figura. p̄mo diffinitur figurā.
figura est ordinatio trium terminorum
sive subiectionem et predicationem. In q̄
diffinitione ponitur ordinatio loco gene-
ris. triam terminorum ponitur ad diffe-
rentiam modi: quod est ordinatio duarū
propositionū. Et dī s̄z subiectiones et p̄-
dicationes ad ostēdēdū modū sive quēz
figure distinguantur inter se.

Primo sciendū est q̄ tres sunt
figure scilicet. p̄ima. se-
cunda. et tertia. que distinguuntur inter se
penes diuersas ordinationes terminorum.
puta medij et extremitatū. In p̄ia enī
figura sic ordinantur termini q̄ medius
subijctur in maiori: et predicatur in mi-
nori. Sed i secūda figura medius p̄dica-
tur in vtrāqz. s̄z iā in maiori q̄ in minori.
In tertia vero figura medius subijctur
in vtrāqz. Unde versus. Sub p̄e p̄ima.
Secunda p̄e bis. Tertia sub bis. Et
istarū figurarū sic potest haberi sufficē-
tia: quia in omni figura medius ordinat̄
in p̄missis euz extremitatibus et hoc
dupliciter: quia vel se habet diffōrmiter
scōz subiectiones vel predicationē: sic q̄
subijctur vni extremitati et de alia p̄-
dicatur: et sic est p̄ima figura. vel se ha-
bet vniformiter et hoc dupliciter: q̄ vel
predicatur de vtrāqz extremitatū. et sic ē
secūda figura. vel subijctur vtrāqz. et sic
est tertia. Ex quo patet q̄ non est ponē-
da quarta figura quam posuerunt aliq̄
quia talis dispositio est dispositio p̄ime
figure saltem secundū equivalētiam: eo q̄
propositiones illius quarte figure non
sunt alie propositiones a propositionib⁹
p̄ime figure: sed solus sunt transposite
eandē omnino conclusionē inferrētes.
Disponuntur enī sic termini in illa quar-
ta figura: q̄ in p̄ima propositione me-
dius predicatur de minori extremitate:
et in secunda medius subijctur respectu
maioris. vt sic arguendo. Omnia homo
est animal: omne animal est substantia.
ergo omnis homo est substantia: in qua
dispositione si de p̄ima p̄positione fiat
secunda: et de secunda p̄ima tūc erit dis-
positio p̄ime figure inferrēs eandē con-
clusionē. patet ergo et non dī poni illa
q̄rta figura distincta a p̄ima. Et nō ca-
piat hīc figura p̄prie sed solū figurā
rile. Postea diffinit modū dicēs: q̄ mo-
dus est ordinatio duarū p̄pōnū s̄z debi-
tā q̄litate et q̄litatez et per hanc vltimāz

Tractatus

particulas distinguuntur modus ab ordi-
natione inutili in ordinationibus. n. inutilibus
non observantur debita quantitas et debita quali-
tas sed regulas sequentes. Unum debita quanti-
tas est quando habet premissas sunt tres: vel una
velis et altera particularis: quod habet per primam re-
gulam statim declaranda. In quo dicitur quod ex partibus
particularibus nihil sequitur. Sed debita quali-
tas est quando habet sunt affirmatiue: vel una af-
firmatiua et alia negatiua, quod habet per secundam
regulam in quo dicitur quod ex partibus negatiuis ni-
hil sequitur. Tercium illud quod est debita quan-
titas in una figura est aliquando indebi-
ta quantitas in alia. et illud quod est debita quan-
titas in una est aliquando indebita quantitas
in alia ut patet in sequentibus.

Secundo sciendum est quod autem. in
textu ponit quatuor regu-
las generales ad quolibet figuram: quarum prima
est quod ex partibus particularibus: et indefinitis
nihil sequitur. probatur. tunc primo quod ex vero sequitur
falsum, sic arguendo. animal est asinus: homo est
animal ergo homo est asinus: tunc secundo quod
per unionem duarum extremitatum in alio
quo tertio sunt diuersas partes eius non sequitur
vnicuique illarum inter se: quod tamen sequitur quando habet pre-
missas sunt particulares et indefinite. Tunc ter-
tio quod in tali dispositione sunt dabiles termini
nisi in quibus omni et in quibus nulli. terminant in
quibus omni sunt isti: subiecta. animal. homo. et in
quibus nulli sunt isti. asinus. animal. homo.
Potest etiam probari: quod non regulariter per dictum
de omni: vel de nullo. Secunda regula
est quod ex partibus negatiuis nihil sequitur. quod si
sic: ex vero sequitur falsum: sic arguendo: nul-
lus homo est asinus: nullus rudibilis est ho-
mo: ergo nullus rudibilis est asinus ibi pre-
missas sunt vere et conclusio falsa: Itaque per
separationem aliquorum duorum ab aliquo ter-
tio non sequitur separatio eorum inter se: ut pro-
pter separationem hominis et animalis a la-
pide non sequitur separatio hominis et anima-
lis inter se. Sed quando premissas sunt negative
tunc denotatur separatio extremitatum a me-
dio. ergo non per hoc sequitur separatio ex-
tremitatum inter se in positione. Itaque in ta-

Quartus

li dispositione sunt repugnantes termini in quibus
omni: et termini in quibus nulli. Termini in
quibus omni sunt animal. lapis. homo. Ter-
mini in quibus nulli sunt. equus. lapis. homo.
Tertia regula est quod si altera premissarum
fuerit particularis conclusio erit particularis. per
quod si altera premissarum fuerit particulari con-
clusio esset velis tunc quicquid ex veris sequi-
tur falsum: per sic arguendo. Omnis homo est
risibilis: quodammodo si haec est homo. ergo omnis si-
stia est risibilis: ibi habet premissas sunt ve-
re et conclusio falsa. Quarta regula est quod si
aliquod premissarum fuerit negatiua: conclusio erit
negatiua: per quod si altera premissarum existen-
te negatiua conclusio esset affirmatiua: ex
vero sequeretur falsum. sic arguendo nul-
lum animal est lapis. quodammodo homo est animal.
ergo quodammodo homo est lapis. Quinta regula est
quod medius non quod intrat conclusionem. quod in
syllogismo debet esse tres termini constituentes
tres propositiones: et ita quilibet illorum dicitur bis su-
mi: sed si medius intraret conclusionem non
quodlibet illorum sumeretur bis: ergo etc.

Tertio sciendum est quod ad bonitatem
syllogismi nouem conditiones
requiruntur: prima quod non dicitur argui ex equocis:
defectu cuius. si prima non valet: omnis canis cur-
rit: belua marina est canis: ergo belua ma-
rina currit. Secunda conditio est quod non dicitur
argui a magis amplo ad minus amplum nisi
si arguat cum distributione magis amplius: ut
omne animal mouetur: ergo aliquod animal mouetur.
tunc enim bene valet aliter non. Defectu
cuius iste syllogismus non valet nullus mor-
tuis est viuens: aliquis homo est mortuus. ergo
aliquis homo non est viuens. Tercio
conditio est: quod non dicitur argui a minus amplo ad
magis amplum: defectu cuius iste syllo-
gismus non valet. nihil quod est viuens:
est mortuum omnis homo est viuens:
ergo nullus homo est mortuus. Quar-
ta conditio est quod non debet argui a non
distributo ad distributum. Defectu cuius
ista prima non valet. Omnis asinus est
animal: nullus homo est asinus. ergo nul-
lus homo est animal. Quinta conditio

Super libro priorum

est q non debet variari suppositio. defectu cuius iste discursus non valet: nullus sensibilis est genus animal est sensibilis: ergo animal non est genus. Sexta conditio est: q non debet fieri sub sumptio in minore nisi sub termino distributo in maiore. Defectu cuius iste discursus non valet. cuiuslibet contradictionis altera pars est vera: sed te esse asinum est altera pars contradictionis. ergo te esse asinum est verum. Septima conditio est: q in minore aut in conclusione non debet poni aliquid syncategoremata: aut alique dictiones includentes negationem. nisi ille posite fuerint in maiore. Defectu cuius ista prima non valet. omnis homo est animal. Sor. est per se homo. ergo sor. est per se animal. Similiter hec consequentia non valet. Omne album est coloratum. Sor. incipit esse album. ergo sor. incipit esse coloratum. Octava conditio est. q si in maiori fuerit positum aliquod syncategoremata et illud sit determinatio predicati oportet q in alia sit determinatio predicati: et si sit determinatio compositionis oportet q in alia sit etiam determinatio compositionis. Defectu cuius iste discursus non valet. omnis homo est animal. Sor. est tuus homo. ergo tuus sor. est animal. Nonna conditio est q in minori non debet denotari predicatum i.e. subiecto. cuius aliquo modo non expresso in maiori. Defectu cuius iste syllogismus non valet. Omnis homo est album. sor. necessario est homo. ergo sor. necessario est album. similiter non sequitur. Omne curras est homo. sor. est velociter curras. ergo sor. velociter est homo. Possunt multe alie conditiones dari propter istas que poterunt sufficienter haberi per ea que dicuntur in sequentibus.

Contra predicta. Primo arguitur sic ista consequentia est bona et syllogistica. Omnis homo est animal. Omne animal est substantia. ergo omnis homo est substantia. Et non est in aliquo trium figurarum ergo non sunt tres figure. Secundo sic bene sequitur.

Quoddam animal est sor. quidam homo est sor. ergo quidam homo est animal. et tamen arguitur ex puris particularibus. ergo ex puris particularibus aliquid legitur. Tercio sic. propositio vniuersalis est maioris virtutis quam particularis. ergo conclusio debet magis assimilari premissis. vniuersali quam particulari. et per consequens si altera premissarum fuerit particularis non oportet conclusionem esse particularem.

Ad rationes ad primam dicitur q talis syllogismus est in prima figura quantum ad equalitatem: quia si fiat de minori maior et de maiori minor. tunc est ibi dispositio prime figure. Ad secundam dicitur q licet bene sequatur gratia materie et expositio: non tamen gratia forme. Si enim loco termini singularis poneretur terminus communis non valeret consequentia: vel dicendum est q regula illa habet verum exceptis in syllogismis: ubi medium est terminus singularis. Ad tertiam negatur consequentia: imo oppositum sequitur: quia effectus semper sequitur debiliorem partem sue cause. sicut sor. generatur magis assimilatur platoni generanti quam soli qui est maioris virtutis in agendo quam plato generans. et hanc predictam regulam aliquid quando replet instantia que teneat gratia materie nunquam tamen reperitur instantia que teneat gratia forme.

Prima figura nouem habet modos. Quorum primi qui tuos concludunt directe: reliqui vero quicunque concludunt indirecte: directe autem concludere est maiorem extremitatem predicari de minori in conclusione. Nota hic duas regulas: quarum prima conuenit tantum prime figure quo ad quatuor primos modos: et secunda

Tractatus

de quo ad oēs. Secunda ēt
cōuenit tantū p̄rie figure quo
ad ei⁹ quatuor p̄mos: ⁊ terti⁹
figūr quo ad oēs. P̄rie regu
la talis est. Maior existēte ne
gatiua nihil sequit. Itē Maio
ri existēte p̄ticulari nihil segtur.

Ep̄i⁹ determinauit auto: de mō ⁊ figu
ra i gnali. nūc vero determinat de ip̄is i
sp̄ali. ⁊ p̄mo determinat de p̄ma figura
de q̄ p̄mo pōit duas regulas pro quo.

Primo sciēdū ē q̄ p̄ma regula ē
q̄ minor: exite negatiua
na i p̄ma figura nihil segt. p̄z q̄ arguere
tur a nō distributo ad distributū ex pte
maioris extremitatis opz. n. p̄mā p̄pōnē
ēē affirmatiua. ex quo mīo: est negatiua
nā ex puris negatiuis nihil segt ⁊ q̄ mīo:
uor: ē negatiua oꝝ ēt cōclōnē ēē negatiua.
p̄ vnā regulā p̄i⁹ p̄positā. gō p̄dicatū vni⁹
p̄pōnē qd ē maior: extremitas erit nega
tū ⁊ p̄ p̄ns distributū ⁊ tñ illud p̄dicatū
nō distribuit i maior: q̄ ē p̄dicatū p̄pō
nē affirmatiue. ergo ibi arguit a nō di
tributo ad distributū. Scda regula ē
q̄ maiore exite p̄ticulari i p̄ia figura ni
hil segt. Cui⁹ rō ē q̄ cuiuslibet boni syl
logismi mediū debet ēē distributū in al
tera p̄mīssarū: sed si maior: sit p̄ticularis
mediū nō erit distributū. p̄z q̄ nō erit di
tributū i maiore. cum sit subm. p̄pōnē
p̄ticularis affirmatiue. nec etiā i minore.
quia i p̄ma figura minor: dꝝ ēē affirmati
ua p̄ p̄cedēteꝝ regulā: p̄dicatū aut p̄posi
tionis affirmatiue nūq̄ distribuit ergo i
nulla p̄missarum mediū erit distribu
tū si maior: sit p̄ticularis. Possent ēt iste
due regule probari p̄ terminos i quib⁹
omni: ⁊ in quibus nulli. Un̄ termini in
qb⁹ oī sunt tres termini ex qb⁹ sūt due p̄
misse vere cū qb⁹ stat vna v̄lis affirmati
ua vera ex extremitatib⁹ p̄stituta. Sed
termini i qb⁹ nulli sūt termini tres. ex q̄

Quartus

bus sunt due p̄misse vere. cū qbus stat
vna vniuersalis negatiua. vera ex extre
mitatib⁹ cōstituta. Exēplū de p̄dictis
duab⁹ regulis i p̄ia termini i qb⁹ oī aīal.
bō. equus termini in qb⁹ nulli. aīal bō. la
pis: sed p̄o scda regula termini i qb⁹ oī
sunt rationale: animal. bō. Termini i q̄
bus nulli asinus animal homo.

Secundo sciēdū ē q̄ i p̄ma
figura si nouē mo
di. s. barbara. cellarēt. darij. serio. Bara
liptō. Cellātes. dabitis. fapesino. frifeso
moz. Quorū modorū ⁊ ēt cōbinationorū
intiliū distinctio ⁊ varietas sumēda ē pe
nes diuersā dispōnē p̄missarū penes has
dīas. v̄le. p̄ticularē. negatiuū vel affir
matiū. in oī. n. mō sūt due p̄misse v̄l er
go ille p̄misse sūt abe v̄les vel abe p̄ticular
es vel maior: v̄lis ⁊ minor: p̄ticularis
vel ēē: maior: particularis. ⁊ minor: v̄lis.
Si abe sint v̄les hoc ē qua duplī. q̄ vel
ambe sūt affirmatiue ⁊ sic ē Barbara et
Baralip̄tō: vel abe sūt negatiue: ⁊ sic sp̄
ē cōbinationo intilis q̄ p̄ vnā regulā ex pu
ris negatiuis nihil segt vel maior: ē affir
matiua: minor: negatiua: ⁊ sic nihil segt
directe cōcludēdo: s̄z bñ indirecte ⁊ ē fa
pesino. vel ēē maior: negatiua ⁊ mīor: af
firmatiua. ⁊ sic ē cellarēt: ⁊ cellātes. Si
abe sint p̄ticulares hoc ē q̄druplī v̄l p̄i
us: ⁊ quocūq̄ mō disponāt semp̄ ē cō
binationo intilis: q̄ p̄ vnā regulā ex puris
negatiuis nihil sequitur. si maior: sit vni
uersal: ⁊ minor: particularis hoc itē est
quadruplīter: quia vel ambe sunt affir
matiue ⁊ sic est darij. ⁊ dabitis. vel am
be negatiue ⁊ sic semper est combinatio
intilis: vel maior: est affirmatiua ⁊ mi
nor: negatiua ⁊ sic etiam nihil sequitur.
vel econtra. maior: est negatiua ⁊ minor:
affirmatiua. ⁊ sic est serio. Si autem ma
ior: sit particularis. ⁊ minor: vniuersalis.
hoc est quadruplīter vel ambe sunt af
firmatiue vel ambe negatiue: vel maior:
est negatiua. ⁊ minor: affirmatiua: ⁊ istis
trib⁹ modis nihil sequitur: sed si m̄p est

Super libro priorum

combinatio inutilis: vel maior est affirmativa et minor negatiua: et sic est frivolo morus. Ex hoc patet sufficientia combinationum tam utilium quam inutilium prime figure inter quas sunt tria novem utiles.

Tertio sciendum est: quod inter modos prime figure sunt quatuor directe concludentes. videlicet Barbara cellaretur Darij ferio et omnes alij sunt modi indirecte concludentes unde directe concludere est maiorem extremitatem predicari de minore in conclusione. sed indirecte concludere est minorem extremitates predicari de maiore in conclusione. Et 13 Aristoteles in primo priorum non annoveravit nisi quatuor modos prime figure directe concludentes. scilicet eos qui dicti sunt. Boetius tamen et Petrus hispanus annoveraverunt novem cuius causa est. quia Aristoteles voluit istas figuras. scilicet primam esse regulam omnium aliarum figurarum ad quas omnes alie reducuntur: et ideo solum annoveravit illos modos ad quos modi aliarum figurarum possunt reduci: et illi sunt solum quatuor: modi directe concludentes. Boetius vero et autor noster annoveraverunt universales omnes modos. ex quibus sequitur aliqua conclusio quocumque modo sequatur siue directe sequatur. siue indirecte: et illi sunt nonne ut prius patuit. Potest etiam assignari causa: quia conclusio que potest converti. sicut inferatur ex premissis ita etiam convertens ex eisdem premissis potest inferri. Aristoteles ergo annoveravit solum modos directe concludentes: quia etiam faciliter poterat ex eisdem premissis concludi indirecte conclusio.

Contra predicta. Primo sic arguitur. ex maiore singulari et minore universali in prima figura aliquid sequitur. ergo et maiori particulari per consequentia: quod de singularibus et particularibus idem est iditium. Secundo sic bene sequitur omne non homo est non risibile. apud non est homo. ergo lapis non est risi-

bilis. et tamen minor est negatiua in prima figura. ergo minore existente negatiua aliquid sequitur. Tertio sic in conclusione istius syllogismi homo est animal. si hita est homo. ergo suba est animal predicat maior extremitas de minore: et tamen non concluditur directe cum predicatio illa sit indirecta ergo.

Ad rationes ad primam conceditur assensum. et negatur prima ad probationem de negatione quod ex particularibus et singularibus idem sit iudicium quo ad syllogismum utellegendo marie quoniam medium est terminus singularis: et ratio huius est: quod quoniam extremitates unius in medio singulari: tunc ex illa unione sequitur unio earum inter se sed ex unione extremitatum in medio cum non distributo: non sequitur de necessitate quod uniantur inter se. quia potest esse quod visitantur in illo medio cum pro diversis: et ideo maiore existente singulari bene sequitur aliquid sed non maiore existente particulari. Ad secundam dicitur quod ibi non est bonus syllogismus. quia in omni bono syllogismo debent esse tantum tres termini. ibi autem sunt quatuor termini. et tamen bona consequentia reducibilis ad syllogismum faciendo de minore negatiua affirmatiuam de predicato infinito. Ad tertiam dicitur quod aliter dicitur predicatio directa. et aliter conclusio dicitur directa. nam predicatio dicitur directa eo quod superius predicatur de suo inferiori: sed conclusio dicitur directa eo quod maior extremitas predicatur de minore in conclusione. et ideo in aliquo syllogismo potest esse predicatio directa: conclusione existente indirecta. et contra potest esse predicatio indirecta ipsa conclusione existente directa.

Barbara. Primum autem modus prime figure constat ex duabus universales affirmatiuis universales affirmatiua directe concludentibus: ut omne animal est substantia

Tractatus

ois hō ē aial: ergo ois hō ē s̄
stātia. **Cellarēt** Secundus mo-
dus cōstat ex maiori vniuersa-
li negatiua. ⁊ vniuersali affir-
matiua mīori. v̄lem negatiua
directe cōcludētib⁹: vt nulluz
aial ē lapis: ois hō ē aial: ergo
nullus hō est lapis. **Barii**
Tertius modus cōstat ex ma-
iori v̄li affirmatiua ⁊ mīori
pticulari affirmatiua: pticula-
rē affirmatiua directe cōcludē-
tibus vt oē aial ē substantia: qui-
dā hō ē aial: ergo qdā hō ē sub-
stātia. **Serio** Quart⁹ mod⁹
cōstat ex maiori vniuersali ne-
gatiua ⁊ mīori pticulari affir-
matiua. pticularē negatiua di-
recte cōcludētib⁹: vt nullum
aial est lapis: qdā hō est aial:
ergo qdam homo nō ē lapis.
Cōsequēt i hac pte determinat an.
de modis p̄me figure. Et p̄mo determi-
nat de modis directe cōcludētib⁹. iter
quos. p̄mo deteriat de mōis v̄lib⁹. de
de de modis pticularib⁹. dñr aut̄ mod⁹
v̄les quoz abe p̄misse s̄ v̄les. s̄ illi mōi
dñr pticulares quoz altera p̄missa ē ptic-
ularis. sūt ēt aliq mōi affirmatiui ⁊ aliq
negatiui. illi dñr affirmatiui quoz q̄libet
p̄misse est affirmatiua ⁊ illi dñr negatiui
quoz altera p̄missa est negatiua. p̄mo
ergo determinat de modis v̄lib⁹ affir-
mativis directe cōcludētib⁹ ⁊ nō est nisi
v̄nus in p̄ma figura: qui intelligitur p
istam dictionem **Barbara** pro quo.
P̄mo sciendū ē q̄ **barbara** q̄
p̄m⁹ mod⁹ p̄me figure
q̄ mod⁹ cōstat ex duab⁹ v̄lib⁹ affirmati-

Quartus

uis. v̄l affirmatiua directe cōcludētib⁹.
vt oē aial ē suba. ois hō ē aial. g⁹ ois hō
ē suba. p̄z q̄ regulat p̄ dici de oī. sic valz
q̄qd dñr de s̄bo distributo dñr ēt de q̄libz
supposito cōtēto s̄bo eo. S̄z sic ē q̄ s̄ba in
maiori p̄dicat de aiali distributo p̄ oib⁹
suppositis. ⁊ hō ē aliqd cōtēntū s̄ba aiali
q̄d denotat p̄ mīnores ergo illud p̄dica-
tū. s̄. s̄ba. bñ verificabit de homine di-
tributo p̄ quolibet supposito suo cōten-
to sub aiali. q̄d fit in cōclōne. Cōtra istuz
modū fiāt tales istātie. **P̄ma** est cuius-
libet p̄dictiōis altera ps est v̄a. Ois hō
est asin⁹. est altera ps p̄dictiōis. g⁹ omnis
hō est asin⁹ est ps p̄dictiōis v̄o. p̄misse s̄
v̄e ⁊ p̄clō falsa: ergo p̄na nō est bona: et
tñ arguit p̄ istū p̄mū modū. ergo t̄c.
Scda istātia est: n̄ seq̄ omne currens
est asin⁹. omnis hō pōt esse currens. er-
go omnis hō pōt esse asin⁹. cum p̄misse
sint vere ⁊ cōclō falsa ergo t̄c. **Tertia**
est nō seq̄. omnis currens est asin⁹. ois
hō est currens. ergo omnis hō est asin⁹.
cū p̄misse sint possibiles. ⁊ p̄clō impossibi-
lis. ergo p̄ p̄mū modū. **P̄ma** istaruz
instantiaruz pōt solui p̄ sextā cōditionem
positā añ in tertio notabili precedentis le-
ctionis cum. n. dicitur cuiuslibet contra-
dictiōis altera ps est vera. solū distribui-
tur iste genitiuus contradictionis. ⁊ non
ly: altera ps. ⁊ ideo in mīori solū debet
fieri sub sumpto sub isto termino cōtra-
dictiōis. ⁊ nō sub ly altera ps. ita q̄ sic
d̄z arguit. cuiuslibet cōtradictiōis altera
ps est vera: hec est vna conditio deuō
strando per ly. hec duas cōtradictorias.
ergo istius contradictionis altera ps est
vera. Et per idem posset solui b̄ instan-
tia cuiuslibet hominis asinus currit.
Omne rudibile ē asin⁹ hois: ergo omne
rudibile currit. p̄misse sunt vere ⁊ cō-
clusio falsa. posset casu q̄ fortis habeat
duos asinos quozim vnus currat ⁊ al-
ter non. Similiter eodem modo posset
solui ista. cuiuslibz hominis ocul⁹ est dex-
ter omnis ocul⁹ sinister ē ocul⁹ hois. g⁹

omnis oculus sinister est oculus dexter. Secunda instantia posset solui: p nona p ditione p posita q: i maiore denotat p dicatu inesse subo simplr. in minore vo denotat sibi inesse cu mo possibilitatis. et lo sit ibi q: uo: termini: tertia instantia potest solui negando ans ad probatione dicitur: q: l3 premissa seorsum sumpte sint possibiles: vna tñ est alteri incoposibilis et ideo totum ans e impossibile. Ex quo sequitur conclusio impossibilis.

Secundo sciendū ē q secundus mod⁹ pñe figure est cellaret: q pstat ex vñ negatiua maiore: et vñ affirmatiua minore: vñ negatiua directe cōcludentib⁹. vt nullū aīal ē lapis omnis hō ē animal. ergo null⁹ hō mo est lapis. probatur autē iste mod⁹ qarelat⁹ per dici de nullo. in hac enī maiore: nullū animal est lapis. lapis remouetur ab animali distributo: ergo remouebitur etiā ab omni homine cōtēto sub animali. Cōtra quē mod⁹ pñt fieri aliq instantie. Prima est nō sequē nullū currens est asinus. omnis homo pter forte est currens: ergo nullus hō pter forte est asinus. Secunda est nō seq: nullū dextrū est sinistrum: cuiuslibet hominis oculus est dexter ergo null⁹ hominis ocul⁹ est sinister. Prima instantia soluit⁹ p septimā cōditionē suprapositā. q: in maiori nō ponitur istud fincategorēma pter. et tñ ponit⁹ in minore. soluit⁹ etiā p nonaz cōditionē. Secunda instantia soluit⁹ per quartā pditionē: q: ibi arguit⁹ a nō dītributo ad dītributū: ex pte illi⁹ termini oculus q nō dītribuit⁹ in minore eo q rectus: sequens obliquū: non potest dītribui dītributione sui oblig: et tñ dītribuit⁹ in cōclusionē: eo q omnis terminus mediate vñ immediate: sequens negationem dītribuit⁹.

Tertio sciendū est q mod⁹ pñcularē pñe figure dīrecte cōcludentes sūt varij. et ferio: vñ varij constat ex maiore vñ affirmatiua et

minore particulari affirmatiua particula rem affirmatiua dīrecte cōcludentibus vt omne animal est suba qdā hō est animal: ergo qdā hō est suba. et pōt probari q: regulat⁹ p dici de omni sicut dictū est de Barbara. Cōtra istū mod⁹ pōt fieri talis instantia q: nō sequit⁹ omne individūz alicuius speciei est asinus. fortes est individūz alicuius speciei: ergo fortes est asinus: maior probat⁹ sic omne individūz asini est asinus: ergo omne individūz alicuius speciei est asinus. Soluit⁹ tur negando ans: scilicet q nō sequitur: sicut. n. conclusio est falsa ita et maior: ista enī est falsa omne individūm alicuius speciei est asinus: est enī sensus q de quocūq: verū est dicere q est individūz alicuius speciei de illo vñ est dicere q est asinus. et hoc est falsum. ad probationem negatur illa consequentia. Omne individūz asini est asinus: ergo omne individūz alicui⁹ speciei est asinus: ibi enī arguit⁹ ab inferiori ad superius cuq: de structione superioris: et ideo nō valet cōsequentiā. Sed ferio est quartus mod⁹ cōstās ex maiore vñ negatiua et minore particulari affirmatiua pñculare in negatiua dīrecte cōcludentib⁹ vt nullū animal est lapis. qdā hō est animal. ergo qdā hō nō est lapis: qui etiā potest probari quia regulatur per dici de nullo sicut dictū est de cellarent. Circa quem sit talis instantia. Istō seq: nullū animal est species. homo est animal: ergo homo non est species. Itē nō seq: nullus denari⁹ valet albus. frāchus valet denarium. ergo frāchus nō valet albus premissa sunt vere. et cōclusio falsa. Prima instantia soluit⁹ p qntam conditionem prius positam: q: hōmo in minori supponit personaliter et in cōclusionē supponit simpliciter et ita variatur suppositio.

Secunda instantia etiā soluit⁹: quia ibi virtualiter sunt quattuor termini: nā denarius est subiectum maioris. et valet denarius. est pñcat⁹ minoris ideo

Tractatus

pñā nō valet: q̄ in p̄ma figura illū qđ est subim maioris d̄z p̄cise esse p̄dicatam m̄i nō d̄s aliter sunt quattuor termini.

Contra predicta. Primo sic arguitur. Non sequitur: oī aīal si ē rudibile est asinus: oīs homo est aīal si est rudibills: ergo oīs homo est asinus: et tñ arguit i barbara: ergo Barbara nō ē formalis pñā. Secūdo sic in oī bona pñā ex opposito pñtis d̄z iferri opposituz aītis: sed hoc nō pōt fieri in barbara: q̄ cū i barbara sint due p̄misse ibi nō ē vnū aīis: et p̄ pñā ex opposito cōsequētis nō pōt iferri opposituz aītis: ergo n̄c. Tertio sic: nō sequitur nullū v̄nens gñabif. oīs hō ē v̄lūēs. ergo nullū hō gñabif. et tñ arguit i cellarent: ergo cellarent non est pñā formalis.

Ad rōnes ad primā d̄f d̄s: siquēdo maiorē: q̄: vel ē h̄pothetica vel cathgorica si sit h̄pothetica: tūc ē v̄a: sed ex ea o pōt fieri syllogismus cathgoricus: si sit cathgorica: hoc est dupliciter. q̄: vel est de conditionato subo. et tūc bene arguit. Sed si ent conclusio est falsa: ita et maior significat enim q̄ de quocūq̄ verū est dicere: q̄ est animal: si est rudibile. de illo verū est dicere q̄ est asinus: et hoc est falsum. vel est de conditionato p̄dicato. et tunc est vera. Significat enim q̄ de quocūq̄ verū est dicere q̄ est animal. de illo verū est dicere q̄ est asinus. Si est rudibile: quod verū est: sed tunc nō bene arguitur. quia plus p̄dicat i m̄iori q̄ subijciatur i maiore: sed debz sic argui. omne aīal si ē rudibile ē asinus: oīs homo ē animal. ergo oīs hō si ē rudibills ē asinus. Et p̄ idē possunt solui isti syllogismi oīs propositio vel eius contradictoria est vera: te esse asinus est p̄positio vel p̄positio n̄is cōtradictoria. ergo te esse asinum est verū. Similiter iste: nullū animal dūz dormit vigilat. omnis homo est animal ergo nullus homo vigilat. Ad secundā dicitur. q̄ licet i syllogismo sint due p̄misse

Quartus

se ille tamen habent modum vnus antecedentis. quod est propositio copulatiua. composita ex illis duabus p̄missis. vnde ad debite arguendū ex opposito consequentis in syllogismo. oportet arguere ex opposito conclusionis ad disiunctiuam constitutam ex partibus contradicentibus partibus copulatiue ex illis duabus p̄missis cōstituente. Ad tertiam dicitur. q̄ ibi arguitur a minus amplo. ad maius amplum. eo q̄ i minore homo solum supponit pro presentibus ratioe participij presentis temporis. In cōclusiōe supponit pro presentibus et futuris: ratioe illius verbi futuri temporis gñabif. et ita ille discursus peccat p̄ secundam cōditionem superius positam.

Praeapton Quintus mod⁹ cōstat ex duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis particula rem affirmatiua indirecte concludentibus: vt omne animal est substantia: omnis homo ē animal: ergo quedam substantia ē homo. Et reducitur ad primū modū p̄me figure per conuersionem conclusionis p accidens. Celantes Sextus modus cōstat ex vniuersali negatiua maiori et vniuersali affirmatiua m̄iori vniuersalem negatiuam indirecte concludentibus: vt nullum animal ē lapis: omnis homo ē animal: ergo nullus lapis est homo: et reducitur ad secundū modū prime figure p cōuersionē con-

Super libro priorum

clusionis simpliciter. Dabitur Septim^{us} modus constat ex maiori vniuersali affirmatiua et minori particulari affirmatiua particularē affirmatiua indirecte concludentibus: ut omne animal est substantia: quidam homo est animal: ergo quedam substantia est homo: et reducitur ad tertium modum prime figure per conuersionem conclusionis simpliciter.

Septimo Octau^{us} mod^{us} constat ex maiori vniuersali affirmatiua et minori vniuersali negatiua particularē negatiua concludentibus indirecte: ut omne animal est substantia: nullus lapis est animal: ergo quedam substantia non est lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure maiori conuersa per accidens: et minori simpliciter et per transpositionem premissarum. Frisemon^{us} Non^{us} mod^{us} constat ex maiori particulari affirmatiua et minori vniuersali negatiua particularē affirmatiua indirecte concludentibus: ut quoddam animal est substantia: nullus lapis est animal: ergo quedam substantia non est lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure maiori et minori conuersis simpliciter et per transpositionem premissarum.

Primo ostenditur determinari auctor de modis prime figure diu recte concludentibus prout determinat de modis indirecte concludentibus: et inter eos primo determinat de vniuersalibus: deinde de particularibus: et inter vniuersales primo determinat de Baralipson: quod est modus affirmatiuus.

Primo sciendum est quod Baralipson est modus constans ex duabus vniuersalibus affirmatiuis particularē affirmatiua indirecte concludentibus. ut omne animal est substantia: omnis homo est animal: ergo quedam substantia est homo: hec conclusio est indirecta: quia in ea predicatur minor extremitas de maiori extremitate. scilicet homo de substantia probatur quod est conuersa sit bona: per illam regulam quicquid sequitur ad consequens bone prout sequitur ad eius antecedens: sed ad premissas de Barbara sequitur conclusio de Baralipson: ergo eadem conclusio sequitur ad premissas de baralipson: consequentia tenet. quia Barbara et Baralipson habent easdem premissas: antecedens probatur: quia ad conclusionem de barbara que est vniuersalis affirmatiua. sequitur conclusio de Baralipson que est particularis affirmatiua per conuersionem per accidens. unde reducere vnum modum ad alium: non est ex vno modo facere alium. puta per conuersionem aut aliquo alio modo. sed est ostendere vnum modum inferre suam conclusionem: per euentiam alterius.

Secundo sciendum est quod cellantes sextus modus prime figure constat ex vniuersali negatiua maiore: et vniuersali affirmatiua minore: vniuersalem negatiua in diu recte concludentibus: ut nullum animal est lapis: omnis homo est animal: ergo nullus lapis est homo. Probatur iste modus per reductionem eius ad cellarent conclusionem conuersa simpliciter. Probatur secundo eadem prout sicut procedens: quia ad premissas de cellantes sequitur conclusio de cel-

larent. Sed ad cōclusionē de cellarent
sequitur cōclusio de cellantes per cōuer
sionem simplicem: ergo eadem p̄clusio
de cellantes sequitur: ad premissas de cel
larent. p̄na patet p̄ regulā p̄i⁹ dictam:
quicquid sequitur ad p̄na bone p̄ne. sequitur
ad eius aīa. Reducitur etiā p̄ impossibile
ad darij. capiēdo oppositum p̄dictorū
conclusionis pro minore: et minore pro
maiore inferendo p̄dictorū maioris.
quod postea d̄z cōverti simpliciter: et tunc
fiat sillogismus in darij. Cū reducere ali
quid p̄ impossibile ē ex opposito cōclusio
nis cū altera p̄missarū inferre oppositū
alterius p̄missae q̄ reductio tenet i⁹ v̄nte.
Istius regule. oīs p̄na ē bona i⁹ qua ex op
posito p̄na inferitur oppositū aīa. Da
bule septimus modus est modus p̄tās
ex maiore v̄l affirmatiua: minore p̄ticu
lari affirmatiua p̄ticulare affirmatiua id
recte cōcludētibz: vt oē aīa ē substantia.
quidā hō est animal: ergo qdā suba est
hō et reducitur ad darij p̄ p̄uersionez sim
plicez sive p̄clusionis. p̄robat at ei⁹ conse
quentia sicut p̄cedens. nā ad p̄missas de
dabitis: sequitur p̄clusio de darij. et ad cō
clusionē de darij: sequitur p̄clusio de da
bitis: per cōuersionez simplices. ergo ea
de p̄clusio sequitur ad p̄missas de dabi
tis. Et reducitur p̄ impossibile. ad cellarent
capiendo p̄dictorū p̄clusionis p̄ maiore.
et maiore pro minore inferendo p̄dicto
rū minoris quod debet conuerti sim
pliciter. tunc erit sillogismus in cellarent.

Tertio sciendū est q̄ sapiesimo
octauus modus cōstat
ex v̄l affirmatiua maiore: et v̄l negatiua
minore: particularem negatiua idirecte
cōcludētibz: vt omne aīa est substantia.
nullus lapis est animal ergo qdā substā
tia non est lapis. et reducitur ad ferio. ma
iore conuersa per accēs et minore sim
plicker: et p̄ trāspōitionez p̄missarū.
p̄per impossibile autē reducitur ad bar
bara capiēdo cōtradictorū p̄clusionis
pro maiore: et maiore pro minore: infer

rendo p̄rius p̄uersione minoris. frisesimo
ru nonus modus. constat ex particula
ri affirmatiua maiore: et v̄l negatiua mi
nore. p̄ticulare negatiua idirecte con
cludētibz: vt qdā animal est suba
nullus lapis est animal. ergo qdā substā
tia nō est lapis. et reducitur ad ferio ma
iore et minore p̄uersione simplici et p̄trāspo
sitionez p̄missarū. Sed per impossibile
reducitur ad cellarent accipiēdo contra
dictorū cōclusionis pro minore: et mino
re pro maiore. inferendo contradic
torū conuersione maioris. Cū sic arguen
do inferesimoz. Quidā hō est substan
tia. nullus lapis est hō: ergo qdā substā
tia non est lapis: sic at arguitur in cellarent.
nullus lapis est homo omnis substantia
est lapis. ergo nulla substantia est homo.
p̄posset etiam reduci ad darij capiēdo
contradictorū cōclusionis pro maiore:
et maiore pro minore. inferendo p̄di
ctorū cōuersione minoris. et isti duo v̄lti
mi modi scilicet sapiesimo et frigesimoz
valent in omni figura ad concludendū:
particularem negatiua. idirecte sicut
patet praticanti.

Contra predicta. p̄rimo sic ar
guit. p̄petrus hyspan⁹
posuit tres modos: idirecte concluden
tes: conueniētes i⁹ p̄missis cū tribz p̄missis
modis d̄recte cōcludētibz. ergo a simili
debet ponere aliquem modū idire
cte concludentem. conuenientem in p̄e
missis cum quarto. scilicet cū ferio. Secun
do sic: non sequitur in cellātes: nullū cur
rens est hō. d̄mine animal est currens.
ergo nullus homo est animal. quia p̄e
missae sunt vere posito casu q̄ nullus ho
mo sit. et q̄ omne animal currat. et tū cō
clusio est impossibilis. Tertio sic frisesi
mōrū nō regulat p̄ dici de omni: nec p̄
dici de nullo. Cūz maior sua sit particula
ris ergo nō est bonus sillogismus.

Ad rationes Ad primaz
negatur sile
quia nullus sillogismus potest cōcludere

Super libro priorum

Indirecte nisi conclusio eius possit conuer-
ti. conclusio autem de serlo cum sit par-
ticularis negatiua non pot conuerteri con-
clusiones at trinu primor modor. be-
ne possunt conuerteri. ideo ponunt mo-
di indirecte concludentes tribus primis
correspondentes. et nullus ponitur cor-
respondens quarto. Ad secundam dicis
q hō non eodez modo stat. in maiore et
in pclusionē. qz in maiore stat pro pñti-
bus: eo q stat cu3 accidente pñtente ipm
ad supposita existentia. in conclusionē ve-
ro stat indifferēter pro omnibus siue exi-
stant siue non. Ad tertiam dicitur q frise
somonz h non reguletur immediate p
dici de omni. vel per dici de nullo: regu-
latur tamen mediate. qz per reductionē
eius ad cellarent vel dāsi.

Sequitur de scda figura cu-
ius tales dantur regule. In se-
cūda figura maiori existēti pti-
culari nihil segtur. In secūda
figura ex puris affirmatiuis
nihil segtur. In secūda figura
sp cōcluditur negatiue. Scda
figura quatuor h3 modos.

Cesare Primus modus cō-
stat ex maiori vli negatiua et
minori vli affirmatiua: vlem
negatiua directe concludenti-
bus: vt nullus lapis ē aīal: oīs
hō est aīal: ergo nullus hō est
lapis: et reducitur ad secundū
modū prime figure maiori cō-
uerfa simpliciter. camestres se-
cundus modus cōstat ex ma-
iori vli affirmatiua et minori
vli negatiua vlez negatiuam
directe cōcludentibus: vt oīs

hō est aīal: nullus lapis est ani-
mal: ergo nullus lapis est hō:
et reducitur ad secundū modū
prime figure minore et cōclōne
conuersis simplr et p transpō-
nem pmissaz. Festino Ter-
tius modus cōstat ex maiori
vli negatiua et minori pti-
culari affirmatiua: particularē nega-
tiua directe cōcludentibus:
vt nullus lapis est aīal: qdam
hō est aīal: ergo qdā hō non ē
lapis et reducitur ad qrtū mo-
dū prime figure maiori cōuer-
fa simplr. Baroco Quartus
modus cōstat ex maiori vli af-
firmatiua et minori pti-
culari negatiua: particularē negatiua
directe cōcludentibus: vt oīs
hō est aīal qdā lapis non est
aīal: ergo qdā lapis non ē hō.
et reducitur ad pmut modū
prime figure p impossibile. Redu-
cere at p impossibile est ex op-
posito cōclusionis cū altera p-
missaz inferre oppositū alteri-
us pmissę. Sumatur. n. oppo-
sitū cōclusionis. s. oīs lapis est
hō: cu3 maiori huius quarti. s.
cū ista oīs hō est aīal sic arguē-
do: oīs hō est aīal: oīs lapis ē
hō: ergo oīs lapis ē aīal. Ista
cōclusio opponit minori qrti
et est reducere p impossibile.

Tractatus

Quartus

In ista parte pcedēti deterianit auc:
de illa figura in qua est medius positioe
et punctionē simul nūc vero determinat
de secunda figura. in qua medius est me
dium coniunctione tū imo maior extre
mitas in secunda figura diceret potius
esse medius positioe. subijcit .n. medio
et predicat de minor extremitate. sed
mediū semp predicatur de ābab⁹ extre
mitatibus et minor extremitas semper
subijcit id est vltim⁹ termin⁹ positioe.

Primo sciendum est qd ipsius
se figure ponunt. tres
rte ad debite sillogizanduz in ea. prima
est maiore exire particulari nihil segtur
in secunda figura. p3 primo: qz si maior
esset particularis argueretur a nō distri
buto ad distributū ex pte maioris extre
mitatis que non distribuit in maiore. cū
sit subin ppōis picularis. tñ distribuit
in conclusione. in qua predicat. qz predi
catus ppōis negative. semp distribuit.
p^o vero in fa figura semp est negativa.
vt patebit per tertā regulā. Secundo
quia in tali dispoē reperitūc terminū in
quibus omni vt aial. hō. equus. et ter
minū in quib⁹ nulli. vt aial. homo. lapis.
Secunda regula est qd in secunda figura
ex puris affirmatiuis nihil sequit. pbat
quia in quibet figura: mediu debet esse
distributuz. in aliq premiffaz. s3 si argue
ret ex affirmatiuis. cū mediu in vtraq3
premissaruz sit predicatū. in nulla earuz
distribueret: et ita extremitates possent
vniri vel separari in medio particulari.
et pro diuersis partib⁹ eius. ppter quā
vnionē vel separationē: nō sequit vnlo
vel separatiōe sunt dabbles termini: in qb⁹
omni: vt. asinus. aial. rudibile. et termini
in quibus nulli. vt animal. asin⁹ equus.

Tertia regula est qd in secunda figura
semper cōcludit negative p3 qz in secū
da figura altera pmissaz est semp nega
tiua. vt patet p riaz pcedēte g^o et p^o. s3
erit negativa. s3 pna per vnā regulā ge

neratē pri⁹ positā in q dē. qd si aliq pmiss
faz fuerit negativa. p^o d3 esse negativa.

Secundo scienduz est: qd in
fa figura possunt
distingui mōi et cōbinationes tam viles
q3 in viles. isto mō. Nam in oī pōina
tione facta secunduz dispositionē se figu
re. est ordinatio duarū premiffaz: in qb⁹
mediū predicat in vtraq3. vel ergo ille
ambe pmissae sunt vniuersales vel pti
culares. vt maior vlis et minor particula
ris. vt e3. maior picularis: et minor vlis
Si ambe sint vles. hoc est qdruplr. vel
ambe sunt affirmatiue. et sic nihil segt.
p3 p faz regulā. vt ābe sunt negative et
sic itez nihil segt. vt p3 p vnā regulā
ghalez. vt maior. est affirmatiua et minor
negatiua et sic ē Lamestres. vt e3 maior
negatiua et minor affirmatiua et sic ē cesa
re. Si ambe sint piculares: et hoc ē q
druplr vt p1⁹: et semp nihil sequit. p3 p
vnā regulā generalē: si maior sit vlis vt
minor picularis hoc est qdruplr qz vel
ambe sunt affirmatiue vt ābe negative
et hoc mō nihil segtur vel maior ē affir
matiua et minor negatiua et sic est Bar
rocho: vt e3 et sic ē festino si āt maior sit
picularis et minor vlis hoc est qdruplr
et quocūq3 mō disponat nihil segt. qz p
vnā regulā pri⁹ positā. maiore piculare
in fa figura nihil segt ex q p3 sufficientia
modoz se figure. Secūdo p3 qd Cesare.
et Lamestres hnt easdē pmissas. non tñ
eodez mō dispositas. s3 differūt penes
trāspōitionē pmissaz q3 s3 variēt figu
rā variāt tñ mōuz. et tñ Cesare et Lame
stres sunt distincti mōi. Tercio p3 qd qz
pclusiōes d Cesare et Lamestres sunt cō
uertibiles simplr id sicut inferant dire
cte suas pclusiōes. ita possūt et isferre in
directe. pueritētes illaz pclusiōnū. n ē sic
d festio et barocho. qz n hnt pclusiōes cō
uertibiles: possūt tñ i cas sumi aliq modis
penes trāspōitionē. pmissaz. et hij mōi
possūt reduci ad mōs se figure. aut per
pnerfionē. aut p trāspōitionē pmissaz.

Super libro priorum

Tertio sciendum est. qd primus modus secunde figure scilicet Cesare constat ex maiore vniuersali negatiua et minore vniuersali affirmatiua vniuersale negatiua conclusionibus et reductur ad secundum modum prime figure. scilicet cellarent. maiore conuersa simpliciter cuius pna sic probatur. quia ad premissas de cesare. sequitur premissa de cellarent. Sed ad premissas de cellarent sequitur conclusio de cesare. ergo ad premissas de cesare sequitur eadem conclusio de cellarent. Per impossibile vero reductur ad ferio. seruando maiorem capiendū contradictoriū conclusionis p minore inferendo pdictoriū minoris. Secundus modus. scilicet Lamestres: qui constat ex maiore vli affirmatiua et minore vli negatiua. reductur ad Cellarent per conuersiones minoris et pclusionis simpliciter et p transpositionē pmissarum. Per impossibile at reductur ad darij seruando maiorem. capiendū pdictoriū pclusionis p minore inferendo pdictoriū minoris. Tertius modus scilicet sextino qui constat ex maiore. vniuersali negatiua et minori particulari affirmatiua. reductur ad ferio maiori conuersa simpliciter. Sed per impossibile reductur ad cellarent. capiendū maiorem pro maiore. et contradictoriū pclusionis pro minori. inferendo pdictoriū minoris. Quartus modus. scilicet Baroco. qd pstat. ex maiore vli affirmatiua et minore particulari negatiua. non pot reducti p persionē. p qd vel bō esset p persionē maioris et hoc non. qd est ipsa sit vli affirmatiua conuerteret in particularē. affirmatiua. et sic ambe pmissae essent particulares. et ita argueret ex puris particularibus vel p persionē minoris aut pclusionis. et hoc non. qd ille sunt particulares negatiue. que non pnt pueri in terminis. Sz p impossibile pot reducti ad Barbara seruando maiorem capiendū pdictoriū pclusionis p minore. inferendo pdictoriū minoris. Ex quo sequi

tur p. qd reducendo modos scde figure ad modos pme p impossibile. debem ser uare maiorem. et lo mod scde figure et modus pme figure ad quē reducitur vnt conuenire i maiore. Secdo seqt qd i reducendo p impossibile ostendit pntā eē bonā in vltute istius regule. Ois pna ē bona in q ex opposito pntis iferē opposituz antis lo i reducendo modos scde figure ad modos pme. debem cōpare cōclusionem modi pme figure. et minorem modi prime figure. et ē. et videre. si opponat pntē et vel pdictoriē. qd si opponat pntē: sumemus oppositū cōtrariū. Si cōtradictoriē cōtradictoriū. Tertio seqt. qd si ppositiones mutade in oppositas sunt vere: tunc sue oppositae erunt falsae: et ita facta reductione per impossibile plerūq ar guemus ex falsis.

Contra predicta. Prio sic arguit vbi sequit. Qd currens ē fortis. omnis homo est fortis. ergo ois hō currit. et tñ ibi arguit ex puris affirmatiuis ergo cōtra scdaz regulā. Secundo sic. Ad seqt nullū finistz ē dextrū cuiuslibet hois oculus ē dexter. ergo nullus hominis oculus est finister: et tñ arguitur i Cesare. ergo tē. Tertio sic. In camestres mediū nō distribuitur in maiori. et tamē distribuitur in minori. gō ibi arguit a nō distributo ad distributum.

Ad rones Ad primam dicē qd licet. vbi sequat grā materie n tñ grā forme. vñ si loco illius terminis singularis pōeret vnū terminus cois pna nō valeret. valet tñ pna ratioe terminis singularis qd mediū: q tenet p illā regulā. qcuqz vni et eidē singulari singulariter tēto sunt eadē illa iter se sunt eadē. Ad scdaz dī: qd illa pna nō valet: qd ibi arguitur vltualit. a nō distributo ad distributū. sicut prius patuit. Et silt solueretur iste syls. nullū subz ē pdicatū. cuius l3 pponis ē pdicatū. gō nulli ppois ē subm. Ad tertiā dī: qd in syllo n arguitur a maiore ad minores sed a pmissis

Tractatus

ad cōclusionē. ⁊ ideo. lz aliq̃s terminus sit distribut⁹ in minore. q̃ non ē distribu- tus in maiore non tñ p̃p̃ea arguit a non distributo ad distributū. Sz oportet q̃ arguat a termino nō distributo in aliq̃ p̃missarum ad eundem terminum di- stributum in cōclusionē.

Sequitur de tertia figura: cuius tales dantur regule. In tertia figura minori existente negatiua nihil sequit⁹. In ter- tia figura p̃clusio d̃z ēē p̃ticula- ris. Tertia figura sex h̃z mōs.

In ista pte determinat̃ aut. de tertia figura: in qua mediū subijcit in vtraq̃ p̃missaz: ⁊ est vltimus terminus pōne: eo q̃ semp subijcit. ⁊ nunq̃ p̃dicat̃ ma- ior vero extremitas est p̃im⁹ terminus positione. q̃ semp p̃dicat̃: sed minor ex- tremitas est medi⁹ termin⁹ positione. q̃ subijcit ⁊ p̃dicat̃. Subijcit. n. maior ex- tremitati in cōclusionē ⁊ p̃dicatur de medio in minori extremitate ex quo p̃z ordo istius figure ad alias.

Primo sciendū est q̃ pro sillo- gis t̃ie figure po- nit̃ aut. tres regulas quaz̃ prima est. q̃ in tertia figura minori existente negatiua nihil sequit⁹ ⁊ p̃z sic: q̃ in tali dispositiōe arguit a non distributo ad distributum ex pte maioris extremitatis. q̃ nō distri- buit̃ eo q̃ maior debet esse affirmatiua si minor sit: negatiua aut: r argueret ex- puris negatiuis. mō p̃dicatū affirmatiue nunq̃ distribuit̃: ⁊ ex quo micr ē nega- tiua: oportet p̃clusionē esse negatiua vt patet p̃ vnaz̃ regulaz̃ g̃nalez̃ p̃i⁹ p̃ositā. ergo ipsa maior extremitas distribuet̃ in p̃clusionē cū ipsa sit negatiua. ⁊ per p̃is arguet a non distributo ad distributaz̃.

Secundo potest p̃bari q̃ in tali dispo- sitione sunt d̃abiles termini in q̃bus oī. ⁊ in quib⁹ nulli. Termini i quib⁹ oī vt animal hō equus. Sed termini in q̃bus

Quartus

nulli vt animal hō lapis. Secunda regu- la est q̃ in tertia figura semp cōcluditur particularis. p̃z sic. q̃ cū in tertia figura minor sit semp affirmatiua minor extre- mitas q̃ est p̃dicatū nūq̃ distribuit̃: s̃ si cōclusio ēēt ṽlis tunc distribueret̃. sz enim p̃p̃ois vñuersalia semp distribui- tur: ⁊ ita ibi argueret a nō distributo ad distributū: ex pte minoris extremitatis. q̃ non distribuit̃ in p̃missis ⁊ tñ distri- bueretur in cōclusionē. Item in tali dis- positione ex ṽris sequeretur falsū vt p̃z sic arguēdo. Omnis hō est aial: oīs hō est subā. ergo oīs subā est animal. ibi p̃- misse sunt vere ⁊ cōclusio falsa.

Secundo sciendū est q̃ in ter- tia figura sunt sex modi: siue p̃binationes. ṽtiles. sc̃z dara- pti. selapton. disamis datū. Boccardo. ferison. sunt etiā multe cōbinationes in- utiles quoz̃ modoz̃ ⁊ cōbinationū: cō- binationū inutilū distinctio ⁊ varietas patere p̃t p̃ hanc sufficientiā. q̃ talis est. q̃ oīs mod⁹ t̃ie figure est ordinatio duaz̃ p̃missaz̃. in quib⁹ mediū semp subijcit̃. aut ergo ille p̃misit̃ sunt ambe ṽles: aut particulares. aut maior ṽlis ⁊ minor particularis aut ēē maior parti- cularis ⁊ minor vñuersalis. Si ābe sint vñuersales hoc est q̃drupl̃r. vel ambe sunt affirmatiue ⁊ sic est darapti. ṽl ābe negatiue: ⁊ sic nihil sequitur. s̃ est cōbi- natio inutilis vel maior est affirmatiua. ⁊ minor negatiua. ⁊ sic iter⁹ nihil sequit⁹ vt patet p̃ p̃imā regulā immediate posita. vel ēē maior est negatiua. ⁊ minor affirmatiua. ⁊ sic est selapton. Si ābe sint particulares. s̃ est q̃drupl̃r. vt p̃us. ⁊ quocūq̃ mō disponant̃ semp est cō- binatio inutilis. Si maior sit vñuersal⁹ ⁊ minor. p̃ticularis s̃ est q̃drupl̃r quia vel ābe sunt affirmatiue ⁊ sic datū. vel ābe negatiue ⁊ sic nihil sequit⁹. vel maior est affirmatiua ⁊ minor negatiua ⁊ sic iter⁹ nihil sequit⁹. ṽl ēē maior negatiua ⁊ minor affirmatiua. ⁊ sic ē ferison. Si maior sit

Super libro priorum

particularis et minor: vltis hoc est quadrupli-
citer. quia vel ambe sunt affirmatiue et sic
est disamis: vel abbe negatiue et sic nihil
sequitur vel maior est affirmatiua et mi-
nor negatiua et itez nihil sequitur. vlt est
et sic erit Modocardo. Probant autez
modi tertie figure tripliciter. scz p puer-
sionem. p impossibile. et p fillm exposito-
rium. vt patebit. Quomodo aut pro-
bant p conuersione satis pz de se. pro-
bant aut p impossibile reducendo eos ad
modos prime figure in q reductione per
impossible duo sunt consideranda. vnus si
modus tertie figure et modus prime fi-
gure pueniat in minore. qz minor debz
saluari: secundum si conclusio modi tertie
figure et maior modi prime figure op-
ponant prie vel pdictorie. dz. n. maior
mutari. Ita q ex opposito ei? dz fieri
conclusio prime figure. sicut patebit ipra-
ticando huiusmodi reductiones.

Tertio sciendum est q alius mo-
dus pbandi fillos: est p
sillogismu expositiois. Unde sillogismus
expositiois: est cui? mediu est terminus
singularis singulariter et vniocce tenet? et
sunt duplices. qdam sunt affirmatiui: et
qdam negatiui affirmatiui regulant p
istud principiu. quecuqz vni et eide sin-
gulari singulariter tento sunt eadem. illa
inter se sunt eadez. Sed negatiui regu-
lantur p istud principiu: quecuqz vni et
eide singulari singulariter tento sunt di-
uerfa. illa inter se sunt diuerfa. Unde ad
bonu fillum expositiois tres codicio-
nes requirunt. Prima q mediu sit ter-
minus singularis. Secunda q teneat
singulariter Tertia q ab ipso ad vnam
pponez de oi sit bona pna: qbus codi-
cionib? obseruatis valet fillus exposito-
rius affirmatiu? in omni figura: Sed sil-
logismus expositiois negatiuus. no v3
in prima figura minore existete negatiua.
Cuius ratio est qz tuc argueret a non di-
tributo ad distributu ex parte maioris
extremitatis: q n distribueret in maioris

cui esset pdictu ppdis affirmatiue. et tñ
distribueret in pclusioe. cu eet pdictu3
ppdis negatiue. vt n seqt for. e aial asin?
n est for. g° asin? n e aial. Valeret in pna
si pcluderet indirecte. Eade rone n v3
sillogism? expositiois? in tertia figura. mi-
nore existete negatiua vt n sequit for. est
aial. for. no est asin? g° asin? n est aial ibi
emz arguit a n distributo ad distributu
ex pte maioris extremitatis q no distri-
buit in maiore et tñ distribuit i minore.
Per idē pz. q et no v3 in fa figura. nisi
pcludedo indirecte vt n seqt aial no est
for. hō est for. g° hō no est animal. Ex
hjs ergo pz q sillogism? expositiois? v3
in omni figura affirmatiue. Secundo pz
q negatiue v3 i pna et tñ figura. dūmō
maior sit negatiua et minor affirmatiua et
non e3. nisi pcludat indirecte. Tercio
pz q i fa figura n v3 fillus expositiois
negatiu? nisi pcludedo indirecte. Exēplū
quō v3 in pna maiore exite negatiua. et
minore affirmatiua vt for. n e lapis. qdā
hō e for. g° qdā hō n est lapis. exēplū de
tertia vt for. no est asinus. for. est homo
ergo homo non est asinus.

Contra predicta pto sic arguit
frustra sit per plura qd
pt fieri p pancia. sz pticularis conclusio
pt sufficientē pcludi p pna et fa3 figurā.
g° si fine ponit tñ. Secdo sic. si aliq pre-
misse iseretes aliq pclusionē trāspōnāc
adhuc iserret eadē. Sz si pmissē de fela
ptō trāspōnāc minor erit negatiua. g° mi-
nore negatiua aliqd seqt i tertia figura. 3°
sic for. e aial. for. e nullus asin? g° nullus
asin? e aial: et tñ arguit expositiois. g° sil-
logism? expositiois? non valet.

Ad ratioēs ad pma3 dñ q
lz alie due figu-
re sufficiāt q ad nām pclusionū: n tñ q°
ad mō3 pcludēdi et ideo lz pticularis p°
possit pcludi p aliā figurā qz p tertiā. tñ
alio mō pcludit p tñāqz p alias et id po-
nēda e tñā figura. n solū: vt p ea pcluda-
tur p° pticularis sz vt alio. et sz aliā dñ

Tractatus

Quartus

positionem cōcludatur. Ad secundam dicitur negando maiorem imo generaliter verum est q̄ nulle premissæ cōcludentes aliquem cōclusionem cōcludant illam eandē si transferant & h̄ directe. s; bene cōcludant eam indirecte & ideo bene p̄cludit. q̄ maiore negativa. aliqd sequit̄ indirecte. s; non directe p̄cludēdo. Ad tertiā dī q̄ ibi male p̄cluditur sed debet sic p̄cludi. ergo aliquid q̄ est nullus asinus est animal. q; h̄ totū aliqd q̄ est null⁹ asin⁹ est. p̄dicatū minoris. id aliqd totū debet esse sub; p̄clusionis.

Sarapti primus mod⁹ cō stat ex vniuersali affirmatiua maiori & vniuersali affirmatiua minori: particularē affirmatiuam directe concludentib⁹ vt oīs homo est subā: omnis hō est animal: ergo quoddā animal ē subā. & reducitur ad tertiū modum prime figure minori cōuersa per accidens.

Selapton Secund⁹ mod⁹ cōstat ex vniuersali negativa maiori & vniuersali affirmatiua minori: particularē negatiuā directe cōcludentibus: vt nullus hō est lapis: omnis hō est animal: ergo quoddā animal non est lapis: & reducitur ad quartum modum prime figure minori cōuersa per accidens.

Disamis Terti⁹ mod⁹ cōstat ex particulari affirmatiua maiori & vli affirmatiua minori: particularē affirmatiuā directe cōcludentib⁹ vt qdā hō ē subā: oīs hō

ē aīal ergo qddāz aīal ē subā. & reducitur ad tñū modū p̄me si figure maiori & cōclōne cōuersis simplr & p̄ trāspōnē p̄missa rū. **Datili Quart⁹ mod⁹ cō** stat ex vli affirmatiua maiori & particulari affirmatiua minori: particularē affirmatiuāz directe cōcludentib⁹: vt oīs hō ē subā: qdā hō est animal ergo quoddam animal est subā. & reducitur ad tertiū modum prime figure minore cōuersa simpliciter. **Bocardo Quint⁹ mod⁹** cōstat ex maiori particulari negativa & minori vniuersali affirmatiua particularē negatiuā directe concludentib⁹: vt quidam homo nō est lapis: omnis homo ē animal ergo quoddā animal non est lapis: & reducitur ad primū modum prime figure per impossibile. **Sumat. ii.** oppositū contradictoriū cōclusionis cū altera p̄missaz & iſeratur oppositū alterius premissæ: vt omne aīal est lapis: oīs hō est aīal: ergo oīs homo est lapis. Hec autē conclusio facta per impossibile i primo modo p̄me figure cōtradicit maiori. s. tertie figur.

ſerison Sext⁹ mod⁹ cōstat ex maiori vniuersali nega

Super libro priorum

tiua: z minori particulari affirmatiua: particularē negatiuam directe cōcludentib⁹: vt null⁹ hō est lapis: qdam hō est aial: ergo quoddā aial nō est lapis z reduciť ad quartū modum p̄rie figur̄ minori cōuersa simpliciter. Syllogismoꝝ aut cōcludētū particularē negatiuā indirecte tales dant regule Nullus syl⁹sus cōcludēs particularē negatiuā indirecte pōt eaz cōcludere directe z pcludens directe nō pōt eā cōcludere indirecte. Itē p̄ma figura cōcludit oīa ḡna ppōnūz. s. vlez particularē affirmatiuā z negatiuā

Scda figura cōcludit vlez negatiuā z particularē negatiuā.

Tertia cōcludit particularē affirmatiuā: z particularē negatiuā: vñ x̄sus. Sē gen⁹ claudit pbleumatī p̄ma figura. Sitqz negatiue conclusio queqz scde.

Tertia cōcludit t̄mō particularē. De mōis oīum figurā rū isti s̄ x̄sus. Barbara celaret darii serio baralipton. Celantes dabit isapesmo frisesomorū. Celare camestres sestio baroco darapti. Felapton disamis datīsi bocardo seriō. In his q̄tuor x̄sib⁹ s̄ decē z nouē dictiones decē z nouē modis

triū figuraz deseruiētes: ita qz p̄ p̄mā dictionē itelligit̄ p̄mus mod⁹ p̄me figure: z p̄ scda z secundus: z sic de aliis. An̄ primi duo x̄sus deseruiūt oib⁹ mōis p̄me figure. Terti⁹ x̄sus p̄ter ei⁹ vltimā dictionē dseruit modis scde figure: ita qz p̄ma dictio terti⁹ x̄sus deseruit primo mō secūde: z scda secundo z sic de aliis. Alia x̄o dictio t̄ti⁹ x̄sus cū aliis dictioib⁹ q̄rti x̄sus d̄sūt mōis t̄tie figur̄ per ordinē. Sciēdū ergo qz p̄ has q̄tuor vocales. a. e. i. o. intelligit̄ q̄tuor ḡna ppōnū: ita qz p̄ hāc vocalē a. itelligit̄ v̄lis affirmatiua. p. e. v̄lis negatiua. p. i. particularis affirmatiua. p. o. particularis negatiua. Et i q̄lz dictioe sūt tres syllabe: z si sit ibi aliqd residuū sup̄sūt vt postea patebit. z p̄ p̄mā illaz triū syllabarū itelligit̄ maior ppō syl̄l: z p̄ hāz minor p̄ tertiā cōclusio: Verbi gr̄a p̄ia dictio. s. barabara h̄z tres syllabas: i q̄z q̄lz pōit. a. z p̄ a ter pōitū significatur qz p̄m⁹ mod⁹ p̄rie figur̄ cōstat ex duab⁹ ppōib⁹ v̄lib⁹ affirmatis: vniuersalez affirmatiuam directe cōcludētib⁹: z ita intelligitur de aliis dictionibus s̄z vocales ibi positas.

Tractatus

Itē sciendū q̄ prime quatuor dictiones primi versus incipiunt ab his consonantibus b; c; d; f; et oēs alie dictiones sequentes: et p̄ hoc intelligendū est q̄ oēs modi significati p̄ dictionē inchoantē. a. b. reducuntur ad primū modū prime figure. et oēs modi significati p̄ dictionē inchoantē. a. c. ad secundū: et p; d. ad tertium. et p; f. ad quartum. Itē ubi cūq; ponitur s; in his dictionibus significatur q̄ propō intellecta per vocales p̄cedentē immediate d; p̄verti simpliciter: et propō intellecta p̄ vocalem immediate p̄cedentē istam litterā p; d; conuerti p̄ accidēs. Ubicūq; aut ponitur. m. significatur q̄ d; fieri transpō in p̄missis. Est n. transpō facere de maiori minore: et econuerso. Et ubi cūq; ponitur. c. significatur q̄ modus intellectus p̄ dictionē illā in qua ponitur d; reduci p̄ impossibile p̄terq̄ si esset in principio dictionis. vii versus Simpliciter verti vult: s; p; vero p̄ acci. Ad. vult transponi: c; per impossibile duci. Seruat maiorem variatq; secūda minores. Tertia maiorē variat seruatq; minores. Afferit a. negat e; sed

Quartus

vlt ambe. Afferit i; negat o; s; particulariter ambe. Et quia Arist. in prioribus ostēdit coniugationes in quibus nō sequitur cōclusio ex p̄missis esse inutiles p̄ inuentionē teriorū in quibus non t; h̄mōi coniugatio: ideo vtilis est inuētio talium teriorū. Ubicūq; ēt fiat inutilis coniugatio contra regulas syllogismorū prius assignatas querende sunt instātie contra h̄mōi inutiles coniugationes vnde accipiēdi sunt termini diuersi. s. due spēs sub vno genere: vt hō a sin⁹ aīal: vel duo termini quorū alter de altero predicatur siue conuertibiliter siue nō cū extraneo vtriusq; vt hō risibile lapis vel hō aīal lapis. Vel accipiendi sunt duo termini quorū alter de altero p̄dicetur siue cōuertibiliter siue non cū superiori ad vtrūq; vt hō risibile suba: vel hō animal suba. Per hāc. n. regulā diuictiuam cuiūq; generi applicetur siue sube siue quantitati siue alicui aliorū sp̄ inueniuntur termini p̄ quos inutilis coniugatio demonstrabitur nō tenere: et tales terios Aristoteles appellat in p̄oribus terios in quibus non. Et nota q̄ inuenire

Super libro priorum

terios in quibus non est acceptis tribus teris facere coniugationem in qua premissa sunt vere et conclusio falsa manente eadem qualitate et quantitate propositionum. Verbi gratia hec est inutilis coniugatio: nullus homo est asinus: ergo nullus lapis est homo: et isti sunt termini in quibus nullus lapis est asinus sic contra coniugationem hanc inutile accipiuntur termini in quibus nullus secundum membrum regule: ut homo risibile asinus: et arguitur sic: nullus asinus est homo nullus risibile est asinus: ergo nullus risibile est homo. Ecce premissa sunt vere et conclusio est falsa. servata eadem qualitate et quantitate propositionum in utraque coniugatione. et utrobique manente eadem figura.

In ista parte determinat autor de modis tertie figure. et primo de vltimis inter quos primo determinat de darapti que modus vltis affirmativa. Ex quo patet quod modus non est vltis vel particularis a conclusio ne: quia tunc omnes modi tertie figure essent particulares: eo quod in tertia figura conclusio semper est particularis: sed dicitur vltis vel particularis a premissis. vltis quidem si ambe premissa sunt vltis. et particularis si aliqua premissarum fuerit particularis.

Primo sciendum est quod ipsius tertie figure sex sunt modi ut patet. qui satis notificantur in textu. Primus modus est darapti cuius consequentia triplici potest probari. scilicet per conversionem

per impossibile: et per syllogismum expositivum. per conversionem sic probatur. reducendo eum ad darapti per conversionem minoris per accensum. Sed per impossibile probatur reducendo ipsum ad cellarent capiendos dictorum conclusionis per maiorem et minorem pro minore inferendo prius maiorem. Per syllogismum expositivum probatur sic: si iste premissa sunt vere omnis homo est animal. omnis homo est risibilis. tunc dabile erit aliquid quod est animal et risibile. signetur illud et sit sor. arguitur sit sor. est animal sor. est risibilis. ergo risibile est animal. conclusio sequitur ad premissas istius syllogismi expositivi. premissa vero istius syllogismi expositivi sequuntur ad premissas de darapti. ergo illa conclusio sequitur ad premissas de darapti. Secundus modus scilicet septimo reducitur ad tertio per conversionem minoris per accensum. Per impossibile vero reducitur ad barbara servando minorem: capiendos dictorum conclusionis pro maiore inferendo prius maiorem. Per syllogismum expositivum probatur sic: si iste premissa sunt vere: nullus homo est equus. omnis homo est animal. erit tunc dabile aliquid de quo vere negabitur equus: et de quo vere affirmabitur animal: signetur illud esse sor. tunc arguatur sic: sor. non est equus. sor. est animal. ergo quoddam animal non est equus.

Secundo sciendum est quod de samis tertius modus primus inter particulares modos tertie figure potest et tripliciter probari. Primo per conversionem reducendo ipsum ad darapti maiorem et conclusionem per conversionem simplicem: et facta transpositione premissarum. Secundo per impossibile reducendo ipsum ad cellarent servando minorem: capiendos dictorum conclusionis pro maiore: inferendo contra dictorum maiorem. Reducitur et ad tertio: capiendos dictorum conclusionis per maiorem et maiorem pro minore inferendo dictorum minorem. Tertio probatur per syllogismum expositivum: quia si iste premissa sunt vere: quidam homo est animal. et omnis homo est risibilis: tunc dabile erit aliquid de quo erit verum

Tractatus

dicere qd est aial et risibile: signet illud et sit sor. et arguatur sic. Sor. est aial: sor. est risibilis. ergo quoddam risibile est aial: pmississe istius syllogismi expositori: que se quunt ad pmissas de disamis inferunt istam particularem affirmativam quoddam risibile est aial. ergo illam eandem conclusionem poterit inferre pmississe de disamis.

Quartus modus. scilicet datus reducitur ad darij: minore pversa simpli. Per iposibile aist reducitur ad serio: capiendo pditionem conclusionis pro maiore et minore pro minore inferendo pditionem maiorem. Per syllogismum aist expositori: probatur sicut precedens.

Tertio sciendum est qd quintus modus. scilicet Boccardo non potest reduci per conversionem per similes rationem que dicta est de Baroco. Per impossibile aist reducitur ad barbara capiendo pditionem conclusionis pro maiore et minore p minore inferendo pditionem maiorem. Per syllogismum expositori: probatur sic: qd si iste pmississe sint vere: quoddam aial non est equus: et oia aial est suba: tunc erit dabile aliquid quod non erit equus: qd tunc erit suba: signet illud et sit sor. et arguatur sic. sor. non est equus. sor. est suba g. quoddam suba non est equus. Sextus modus. scilicet ferison reducitur ad serio minore re conuersa simpli. Per impossibile vero reducitur ad darij: capiendo pditionem conclusionis pro maiore et minore pro minore: inferendo pditionem maiorem. et in ista figura reducitur ad camestres: capiendo pditionem conclusionis pro maiore: et maiorem pro minore inferendo contradictoriam minorem. Sed per syllogismum expositori: potest faciliter probari sicut et precedens.

Contra pdicta primo sic arguitur: non sequitur cuiuslibet hominis oculus est dexter: cuiuslibet hominis oculus est sinister. ergo aliquid sinister est dexter. qd pmississe potest esse vere pcone exste falsa: ergo etc. Secundo sic: non sequitur ois homo vel asinus est risibilis. ois homo vel asinus est rudibilis. ergo aliquid rudibile est risibile. et tunc

Quartus

arguit in darapti ergo etc. Tertio sic: non sequitur alicui homini inest sanitas. ois homini inest albedo. ergo quoddam albedo est sanitas. sicut non sequitur a quoddam homine vel equus: ab ois homine vel lapide. g. a quoddam lapide videtur equus. et tunc arguitur in disamis.

Ad rationes Ad primam dicitur qd male subsumitur sub minore: nam in minore nunquam dicitur fieri subsumptio sub medio nisi sub medio distributo: et hoc si distribuat in maiore. Sed in maiore pdicti syllabi solam distribuit ille gressus hominis et in minore sit subsumptio sub hoc toto hominis oculus: et tunc illud totum non distribuit: sed tunc per. scilicet hominis: dicitur g. sic subsumit sub ista maiore: cuiuslibet hominis oculus est dexter. alius homo est risibilis. ergo risibilis oculus est dexter. Ad secundam distinctionem utraque pmissa quod vel distributio cadit supra totum distinctum: ita qd sit sensus prime: de quocumque est verum dicere qd est homo vel asinus de illo verum est dicere qd est risibilis et in secunda qd est rudibilis: et hoc modo bene arguitur: sicut pectio est falsa. ita et ambe pmississe. Si vero distributio cadat tunc supra primam premissam distinctam: tunc significat qd de quocumque verum est dicere qd est homo vel asinus est dicere qd ipse vel asinus est risibilis quantum ad primam: vel qd ipse vel asinus est rudibilis quantum ad secundam: et hoc est verum. et in isto sensu ambe pmississe sunt vere. sed maiore concluditur: sed dicitur sic pcludi: ergo aliquid quod vel asinus est rudibile. est aliquid quod vel asinus est rudibile. male est subsumit: sed dicitur sic subsumit: ois homo vel asinus est risibilis. ois homo est flebilis. g. aliquid flebile est aliquid quod vel asinus est rudibile. Ad tertiam dicitur qd in utraque syllaba male concluditur: sed in primo dicitur sic pcludi. ergo alicui cui inest albedo inest sanitas. et in secundo dicitur sic concludi. ergo ab aliquo a quo vel lapis vel equus. nam antequam debite concludatur opus qd maior extremitas pducet de minore in conclusionem qd non fiebat in pdictis syllabis. et hoc sufficit. Postea in sequenti textu ibi syllogismus dicitur etc. ponit auctor quoddam notabilia ad pditionem

Locorum dialecticorum

Declarationes valētia q̄ satis clara sunt in
textu. sō hec de syllis dicta sufficiant.

Tractatus quintus de locis dialecticis.

Ratio dicitur mul-
tis modis. Pri-
mo. n. mō idem
est quod diffini-
tio v^l d̄scriptio
vt hic. vniuoca
sunt quorum nomen est cōe; z
ratio sube secundum illud no-
men est eadē. Alio aut mō idē
est q̄ qdā virtus aīe. Alio mō
idem q̄ oīo oīdēns aliquid si-
cut sunt ppōnes vel rōnes dis-
putantiū. Alio mō idem est q̄
forma materie vt ī cultello fer-
rum est materia. dispō vero in-
ducta in ferro est forma. Alio
mō idēz ē q̄ essentia cōis p̄di-
cabilis de pluribus: vt eēntia
generis vel speciei vel differē-
tie. Alio autem modo idēz q̄
medium inferens conclusio-
nem: z hoc vltimo modo su-
mitur ratio in diffinitione ar-
gumētī. Unde versus diffinit
virtus ostendit forma v^l esse.
Est mediū ratio per quod con-
cluditur ergo.

Argumentuz ē ratio rei du-
bie faciens fidēz. i. mediū pro

bans conclusionem. Cōclusio
enī d̄z confirmari per argumē-
tuz. Est aut conclusio argumē-
to v^l argumentis approbata
propō: sed anteq̄ probetur ē
dubitabilis. z tunc est idem q̄
qō. Questio enīz sic diffinitur.
Questio est dubitabilis ppo-
silio. Medium autem ē quod
habet duo extrema.

Ste ē q̄ntus tractatus sum-
mularū petri hispani in quo
deteriatur de syllo p̄cto ad
māz pbabilē. s. de syllo dia-
lectico: z h̄ iste tractat⁹ inti-
tule tractat⁹ de locis. hoc tñ non ē q̄: lo-
cus sit subm hui⁹ tractatus: s; iō intitula-
tur de locis q̄: locus se h̄z tāq̄ fundamē-
tuz z stabillimētuz sylli dialectici. locus. n.
est sedes argumētī dialectici vt postea pa-
tebit. subm at huius tractatus est syl^lus
dialecticus sicut posset probari p cōdictio-
nes subm in primo tractatu positas.

Primo sciendū est q̄: indiffi-
nitione loci ponit argu-
mentū: z in diffinitione argumētī ponitur
rō: iō premitit equocationē seu acceptio-
nes hui⁹ terminū rō z sunt sex q̄ clare in
textu p̄nt h̄rī p hos versus. Diffinit vir-
tus. oīdē forma vel esse. Est mediū rō
p qd cōcludit ergo. z solū de sexto p̄ndi-
paliter hic intēditur eo q̄ illo mō accipit
in diffinitione argumētī q̄ talis est. Argu-
mētuz ē rō rei dubie faciens fidē: quam
diffinitionē immediate declarat euz dicit
i. mediū pbans cōclusionē. d̄z aut sic ex-
ponit p̄dicta diffinitio. Argumētuz ē rō. i.
mediū faciens fidē. i. natū facere fidē si-
ne certitudine rei dubie. i. d̄ re dubia qd
ponit ad d̄ctam sylli simplr q̄ quātū ē
ex se nullā facit certitudinē de re dubia
cū in eo solūz regatur necessitas con-

Tractatus

Quintus

sequente. debet autem hic accipi fides non quidem potest esse virtus theologica solum secundum quod est assensus ad aliquid credibile propter amorem vel auctoritatem dicentis et reuelantis. sed debet accipi fides per assensum firmiter in eo cuncto per medium probabile: quod sensus proprie vocatur credulitas.

Secundo sciendum est quod medium: ratio et argumentum idem sunt sed res sunt differentes sed rationes. nam aliquid dicitur medium ratione extremorum quorum unum est initium aut separatum: et dicitur ratio in quantum est instructum a se ad inferendum et probandum conclusionem. sed dicitur argumentum in quantum per ipsum mens cogit ad essentialem alicui quod prius fuerat dubium. et ideo dicitur argumentum quasi arguens mentem: illud. n. quod prius fuerat dubium et quod accipiebat per modum quod non sit certum per argumentum: et accipitur sub modo conclusionis. Ex quo patet quod idem est quod et conclusio: et similiter propositio et enuntiatio sunt. n. idem sunt res sed differentes rationes. dicitur enim enuntiatio quasi enuntiatio mentis conceptus sed dicitur propositio quasi per alio positio. s. per conclusionem inferenda sed dicitur pro argumentum vel argumentum tamen approbata propositio: et dicitur quod quasi dubitabilis propositio ratione cuius additur si bi signum interrogatorium.

Tertio sciendum est quod argumentatio sic diffinitur: argumentatio est argumenti per orationem explicatio sic intelligendo quod argumentatio sit oratio explicans virtutem argumenti: argumentum. n. siue medium quod idem est habet virtutem inferendi conclusionem illam autem virtus explicat per argumentationem sic. n. diffinitio explicat principia essentialia diffinitio: quod implicite ponit per se diffinitio: sic etiam argumentatio explicat virtutem argumenti ostendendo conuenientiam quare habet argumentum siue medium ad maiorem extremitatem et ad minorem per quam conuenientia sequitur conuenientia extremitatum inter se. Ex quo patet dicta iter argumentum et argumentationem. quod argumentum est medium habens virtutem probandi conclusionem: sed argumentatio est oratio explicans seu manifestans binodi virtutem. Potest tamen hic capi

duplex argumentatio. Uno modo generaliter per argumentationem illatam tamen et sic non accipitur hic. Alio modo accipitur specialiter per argumentationem dialecticam in qua est medium illatum et probatum conclusionis. et hoc modo capitur hic. sicut enim in isto tractatu determinatur de syllogismo dialectico qui est illativus et probativus conclusionis: ita etiam solum hic determinatur de argumentatione dialectica in qua est medium habens virtutem illativam et probativam conclusionis simul.

Contra predicta primo sic arguitur: de re certa potest fieri argumentum sicut de illa dens est: ergo argumentum non specialiter facti fidei de re dubia. Secundo sic: omnis propositio significat verum vel falsum: sed quod non significat verum vel falsum: ut patet de ista virtute habet currat quod non significat verum neque falsum. ergo quod non est prepositio. Tertio sic argumentum et argumentatio sic se habent sicut per se et abstractum sed abstractum non est explicatio per se. ergo argumentatio non est explicatio argumenti maioris patet. quod conueniunt in principio dictionis et differunt in fine.

Ad rationes ad primam dicitur quod nulla propositio est tamen certa quoniam possit accipi sub modo dubitationis: et ideo habet hoc propositio dens est sic certissima: potest de ea tamen fieri argumentum per quantum sumitur sub modo dubitationis. Ultra habet dicitur quod habet argumentum non specialiter faciat fidem de re dubia: tamen specialiter natum est quantum est de se facere fidem de re dubia: ita quod defectus non est ex parte ipsius argumenti. Ad secundam dicitur quod quod capitur duplex. Uno modo per aggregatum ex suo interrogatio et propositione: et hoc modo quod non est propositio formaliter: et sed istum modum debet sic exponi diffinitio quod non est dubitabilis propositio. id est quod est propositio sub modo dubitationis: quod enim est oratio proposita ex propositione et suo interrogatio. Alio modo capitur quod per ipsam propositionem cui additur interrogatio et sic neganda est minor. Ad tertiam dicitur negando maiorem. ad probationem patet quod

Locorum dialecticorum

argumentatio et argumentum accipiendo ea sicut dictum est non conveniunt in re significata. argumentum. n. significat medium huius virtutem conclusionis. probativam: sed argumentatio significat orationem explicativam veritatem illius medij: et ideo non se habent sicut concretum et abstractum.

Argumentatio est argumentum typi orationis explicatio. i. oratio explicans argumentum. Differt autem argumentum a medio et argumentatione quia medium dicitur eo quod habet duo extrema. Argumentum autem addit super medium virtutem probandi conclusionem: unde ad hoc quod sit argumentum exigitur quod sit medium et quod habeat virtutem probandi conclusionem. Argumentatio autem dicitur oratio totalis composita ex premissis et conclusione: et in illa manifestatur virtus argumenti. Aliquando. n. totalis oratio potest inferre verum affirmativam. Aliquando non nisi particularem affirmativam. Aliquando non nisi verum negativam. Aliquando vero non nisi particularem negativam. Et sic manifestatur tota virtus argumenti cum ostendit supra quam conclusionem potest ipsum argumentum et supra quam non potest: quod idem fit in argumentatione ut supra patuit. Argumentationis quatuor sunt species. scilicet syllogismus: inductio enthymema et exemplum.

Diffinitio autem syllogismi: di-

cta est prius. **Inductio est a singularibus sufficienter enumeratis ad universale progressio: ut sortes currit: plato currit: et sic de singulis: ergo omnis homo currit.**

C In ista parte autor ponit divisionem argumentationis in quatuor species. scilicet syllogismus inductionem enthymema. et exemplum: cuius sufficientia sic habet: quia in ea argumentatione procedit ab ante ad postea autem ergo fit processus a toto vel a parte: si a toto hoc est dupliciter: vel in ante sunt due premissae in modo et figura disposite et sic est syllogismus. vel est tamen una premissa que vocatur antis: et sic est enthymema. si autem fit processus a parte et hoc est dupliciter: quia vel fit processus a parte ad totum: et sic est inductio: vel a parte ad partes et sic est exemplum.

Primo idendum est quod predicta divisio est divisio analogica in sua analogata eo quod argumentatio dicitur de istis quatuor speciebus secundum prius et posterius: argumentatio. n. est oratio explicans argumentum: et quia in syllogismo magis explicat virtus argumenti quam in alijs ideo syllogismus perfectiori modo participat rationem argumentationis quam alij aliarum specierum. Item illud est prius et perfectius in alia analogia: ad quod omnia alia reducuntur: sed omnes alie species argumentationis reducuntur ad syllogismum: ergo syllogismus est prior et perfectior alijs sub isto analogo quod est argumentatio: et licet iste species formaliter distinguantur una tamen potest reduci ad aliam. **Reducere. n. unam argumentationem ad aliam non est facere unam alteram: sed est ex propositionibus assumptis in una cum appositione unius vel alterius premissae ex eisdem terminis constituite facere aliam speciem: et ideo una argumentatio bene potest reduci ad aliam: sed distinguantur species: sicut prima in simili de figura et tertia figura que distinguuntur specie a prima et tamen reducuntur ad illam. Ex quo patet quod argumē-**

tatio in cōl non est verum vniuocum ad illas quatuor spēs: sed est equocū anologum: et ille non sunt proprie spēs argumentationis sed sunt modi speciales.

Secundo sciendum est qd qd diffinitio syllogismi plus posita ē in primo tractatu: ideo diffinitionē syllogismi dimittendo diffinitio inductionē sic: inductio est progressio a singularibus ad vlt: et capit ibi progressio pro processu sine motu rōis et non capitur pp:le pro motu progressio aialis ponitur aut a singularibus ad vlt ad dñaz sylli et entimematis: qd procedūt ab vltibus ad singularia: et ad dñaz exempli in quo fit pcessus ab vno singulari ad aliū. Debet autē b accipi singulare nō qdez p singulari simplr: sicut p indiduo: s; d; capī gñalr pro quolibz iferiori et talia singularia vocant singularia i respectu. Si mltiter vlt d; capī p supiori distributo p signū vlt: vt ibi est bona inductio. Sor. currit plo currit: et sic de alijs: ergo ois hō currit. Ex quo pz qd descensus et iductio adinuicē opponūtur. Nam descensus est ab vltibus ad singularia vt ois hō currit: ergo sor. currit plo currit. Sed inductio est a singularibus ad vltia: pōt tñ fieri duplr enumeratio singularium. Vno mō insufficienter. qñ. s. nō enumerantur oia singularia neq; formalr neq; vtualr et tunc inductio non valet: vt si arguatur sic sor. currit. plo currit. ergo ois hō currit. Aliomō enumerando ea in pp:la forma: et hoc qñ sunt nob nota: et tūc d; ad di illa pticula: et nō sūt plura. vt si arguatur sic. iste sol lucet. et non sunt plures. ergo ois sol lucet. Tercio mō enumerādo aliq in pp:la forma et cōprehendēdo alia sub ista pticula: et sic de alijs: qd contingit qñ singularia nō sunt nobis nota: vt si arguat sic. sortes currit plato currit et sic de alijs: ergo ois homo currit.

Tercio sciendū est qd in inductio ne sūt tres termini quorum duo ponunt in pñte et aliter nō: vñ

ille q non ponit in pñte d; esse medium syllogismi ad quē d; reduci inductio. predicatus vero conclusionis d; esse maior extremas et subm d; esse minor extremas: et q: in ante est vna propositio constituta ex predicato conclusionis et termino non posito in pñte quod est medium: id solum restat vna que d; fieri ex subiecto conclusionis et medio exemplis sic ista inductio sor. currit. plato currit et sic de alijs. ergo omnis homo currit reducitur sic ad syllogismum: omne qd est sortes vel plato: et sic de alijs currit: sed ois homo est sortes vel plato. ergo omnis hō currit. Et debent capi singularia disunctiue et non copulatiue: ideo qz ipsa copulatione accepta non possunt verificari de termino vniuersaliter distributo: ita patent qñ singularia habent rōnez medij in syllogismo ad quē reducitur inductio. Ex quo pz qd si debeat fieri bona inductio: opz sufficienter enumerare singularia cuius vniuersalia: et procedere a singularibus sufficienter enumeratis ad ipsam vniuersalem. Secundo pz qd quando terminus distributus est aliquid cōplexum conunctum mediante aliqua conjunctione tunc faciendū debitas inductio nem oportet a parte subiecti ponere implicationes in qua affirmatur illud quod erat in propositione vniuersali de termino singulari: et ideo hec inductio non valet: iste homo vel asinus est rudibilis: et sic de alijs. ergo omnis homo vt asinus est rudibilis. antecedens enim est verum et consequens falsum dando sic sensum pñtis: de quocūq; verum est dicere qd est homo vel asinus ipm est rudibilis: s; d; sic fieri inductio iste q est hō vel asinus est rudibilis: demfando sor. vel ille q est hō vel asinus ē rudibilis demfando platonem: et sic de alijs. ergo ois hō vel asinus est rudibilis. et sñr diceretur de istis ois propo vel eius pdictoria est va. nollus hō dum dormit vlglat: ois homo si est rudibilis est asinus. et sic de alijs.

Locorum dialecticorum

Contra predicta primo arguitur sic in oī argumē-
tatione pbātina aīis dī esse notus pñte:
sed singularia eūz sint infinita sunt minus
nota vniuersali. ergo in inductione male
proceditur a singularibus ad vniuersale.

Secundo sic. non sequitur iste homo
demonstrando asinus currit: et ille homo de
monstrando equus currit: et sic de alijs.
ergo oīs hō currit. et tñ arguitur a singu-
laribus ad vlē ergo et c. Tercio sic ista
pñia non valet. iste homo albus non est
ens p se: et ille hō albus non est ens p se:
et sic d alijs. ergo nullus hō albus ē ens
p se. q: pēdō est falsa et pmissa sunt vere.

Ad rationes Ad primam
dī q licz sin-
gularia sint infin? nota simplr ex quo ad
naturaz: sunt tamen notiora quo ad nos
et licet sint infinita nec ea cognoscamus i
propria forma cognoscimus tamen vnū
in altero. Ad secundā dicitur q ibi nō
arguitur a singularibus huius vniuersa-
lis hō: quod tñ requiritur vt patuit: et lz
iste hō et ille hō put demfiant hoīes par-
ticulares sint singularia hominis: non ta-
men pñt demfiant equus vel asinum.
Dicitur vltra q aīis est falsum. ista enī
est falsa iste homo currit demonstrando
asinum: q: tantum significat sicut hec ist
asinus qui est hō currit quod est falsum.

Ad tertiam dī q illa inductio est bo-
na et negatur q conclusio sit falsa q si pro-
betur sic: q: bene sequitur oīs hō albus ē
ens per se. ergo hō albus est ens p se dī
stinguit pñs: q: vel hō albus supponit p
sonaliter. s. pro forte qui est albus et pro
platone q est albus. et sic pñtia est bona
et tam aīis q pñs sunt vera. Alio modo
pōt supponere simpliciter pro aggrega-
to ex hoīe et albedine: et sic consequentia
non valet: et hoc modo pñs est falsum.

Enthimema est syllogism?
impfectus. i. oīo in qua nō oī-
bus pmissis positis isertur cō-

clusio festinata vt oē aīal cur-
rit ergo oīs hō currit. In hac
enī argumētatione icluditur
hec ppō: oīs hō est aīal q si ap-
poneretur pfectus eēt syllogis-
mus. Ap. aut sic diffinit enthi-
mema: Enthimema est exhi-
cothib? et signis: Hīcos autez
idē est quod ppō probabilis.
Signū aut vt hic sumit idē est
quod demfatiua vel pbabilis
vel necessaria ppō: et hoc in in-
ferendo. Unde signū cōiter se-
cundū q hic sumit dicit neces-
sitate illationis. Hīcos dicit
pbabilitatē ipsius ppōnis in
se: secundū quā pbabilitatē
ppō dī vera. Unde lz in enthi-
mema sit tñ propō vna inse-
rens: et alia illata. tñ secundū
q propō inferens apparet oī-
bus vel pluribus esse vera sic
dī hīcos: q: iam sic esset pba-
bilis: vt qlibet diligit diligen-
tem se. Secundū aut q ipsa de
necessitate infert cōclusionē:
sic est signū: et sic eadem propō
est hīcos et signū: sed secundū
aliud et aliud. Sigs obiciat q
nō debet diffiniri enthimema
sic: Enthimema est exhi-cothi-
bus et signis cū tñ sit vna ppō
iferēs q est hīcos et signū secu-
dū diuersa. Dicēdū est q lz sit

*hūst gmo
diffinit En
Enthimema*

tantum una propositio inferens
actus habet tñ in se virtutē dua-
rum propōnū: qz habet in se
virtutē propriam et illius que
subintelligitur: et sic est una se-
cundū subam: et due secundū
virtutē: et ideo dñ in plurali nu-
mero ex icotib⁹ et signis. Sciē-
dum at qd omne enthymema
debet reduci ad syllogismū: qz
in quolibet enthymemate sūt
tres termini sicut in oī syllogis-
mo: quoz teriorū due ponun-
tur in cōclusionē: et sunt extre-
mitates aliud autē est medium
quod nūq̄ ponitur in cōclusio-
ne. Illaz aut extrematum al-
tera sumpta est bis: i enthyme-
mate altera semel: et extremi-
tate semel sumpta et medio dñ
fieri propō una secundū exigē-
tiā modi: et sic fiet syllogism⁹.
Verbi grā i hoc enthymema-
te: omne aīal currit. ergo oīs
hō currit: homo et currit sunt
extremities: aīal est medius
sed extremitas hec. s. hō sum-
pta ē semel: ergo ex ipsa et me-
dio fiat propō una sic: oīs hō
est aīal: et tunc completus erit
syllogismus sic: oē aīal currit:
omnis homo ē aīal: ergo om-
nis homo currit.

Exemplū autem est qñ per

unum particulare probat ali-
ud particulare paliquod simi-
le repertū in ipsis: vt leodien-
ses cōtra astorizenses pugna-
re malum est: ergo astorizeses
cōtra cemotēses pugnare ma-
lum est: vtrōbiqz. n. est malum
affines cōtra affines pugnā.

¶ Prius determinatus est de duabus
principalibus speciebus argumentatio-
nis: que sunt syllogismus et inductio nūc
vero determinat anto: de alijs duabus
speciebus argumentationis minus princi-
palibus scz de enthymemate et ex⁹.

Primo sciendū est qd enthyme-
ma est syllogismus iper-
fectus. i. est oīo in qua non oībus pro-
positionib⁹ antepositis inferē festinata con-
clusio. vt omnis hō ē aīal. ergo omnis
homo est suba: sibi ex una sola pmissa in-
ferē festinata conclusio subintelligēdo istā.
Omne animal est substantia. Ex quo pz
qd enthymema aliquo mō conuenit cuz
syllogismo et aliquo mō differt. conuenit
enim in hoc qd enthymema procedit ab
vniuersale ad particulare sicut et syllo-
gismus: s; differt ab eo. qz enthymema
non vñt oībus propōib⁹ qbus vñtur syl-
logismus. sed sibi semp deest altera pre-
missaz ratione cuius dñ syllogismus im-
perfectus. Ex quo seqt qd in p̄dicta diffi-
nitōe enthymematis debet accipi syllo-
gismus cōmuniter et generaliter ad syllo-
gismū perfectū qd habet oēs pmissas. et
ad syllogismū iperfectū in quo non est
nisi una pmissa: sed alia subintelligitur
sicut fit in enthymemate: in quo una p-
positio in mente retinet. dicitur. n. enthy-
mema ab en qd ē in. et hymos qd ē mēs:
qñ una hōis ppōnem in mente.

Secundo sciendū est qd in
quolibet enthyme-
mate sūt tres termini sic in syllogismo

Locorum dialecticorum

quorū duo ponuntur inconclusionē. s. ex
tremitates: alius autē nūq̃ ponit in cō-
clusionē. s. mediū enthimema autē redu-
citur ad syllogismū per additionē pre-
missæ: q̃ deficit: vñ si deficit maior opz
eam addere. deficit at̃ maior: si in ante-
cedente ponat subm cōclusionis: illa at̃
maior: d̃z cōstitui ex predicato conclusio-
nis et medio. Sed si deficit minor: opz
illam addere. deficit at̃ minor: quādo in
antecedente ponit predictū conclusio-
nis et debet illa minor: constitui ex subo
conclusionis et medio. Exemplū vt in
hoc enthimemate: oīs homo ē aīal. g^o
oīs homo est suba ibi deficit ista maior:
omne aīal est suba. similiter i isto omne
aīal est suba ergo oīs homo est suba ibi
deficit minor: sc̃z ista oīs homo est aīal.

Ex quo patet q̃ qñ idem predicat in
premissa et conclusionē tunc supplenda
est minor: s̃z quando idē subiectū i pre-
missa et cōclusionē d̃z suppleri maior: et d̃z
ista premissa esse pbabilis: et ideo Aris.
diffinit enthimema q̃ est syllogism^{us} ex
hycotibus et signis. i. ex ppōnibus pro-
babilibus. hycos. n. grece est propositi-
o probabilis latine.

Tertio sciendum est: q̃ exēplū
est p̃gressus ab vno sin-
gulari ad aliud p̃pter aliq̃ simile rep-
tum in ipsis vt opz a tulio cōsule necari
cathelinā. istud singulare pbatur p̃ aliū
sc̃licet per istud: a Scipione grach^{us} est
interemptus propter aliq̃ simile: quia
vterq̃ in rempublicā conspirant vt de-
liquit. Similiter ibi potest esse exēplū
Sortes est risibilis. ergo plato est risibil^{is}
q̃: vterq̃ est homo. Et differt ab indu-
ctione. et p̃uenit cū ea. cōuenit. n. in hoc
quia tam in exemplo q̃z in inductione p-
ceditur a singulari sed in hoc differt: q̃a
inductio procedit a singularib^{us} ad vñ
necesse: sed exēplū p̃cedit ab vno sin-
gulari ad aliud: virtus autē probationis
exēpli prouenit ex illo simili reperto
in singulari. Et reducitur exēplum

ad syllogismū: primo faciendo quādam
inductionē ip̃fectam ad ostendendū
maiorē extremitatē que est predictū
conclusionis de medio: vñ de illo cōi in
quo conueniant illa singularia: vt arguē-
do sic: sortes est risibilis ergo oīs hō est
risibilis. et tunc sub illa p̃clusionē vnuer-
salī opz subsummere et cōcludere idē
predictū de alio singulari vt arguēdo
sic: oīs hō est risibilis. plato est hōmo.
ergo plato est risibilis.

Contra p̃dicta p̃mo sic ar-
guitur. Conuersio est
enthimema et tñ non est syllogism^{us} ip̃er-
fectus cū non sit syllogismus. ergo con-
tra diffinitionē enthimematis. Secūdo
sic vnū particulare est eque ignotū sic
aliud: g^o in exemplo non d̃z procedi ab
vno particulari ad aliud. p̃na patet quia
oīs argumentatio p̃cedit a magis noto
ad minus notū. Tertio sic non sequit̃
sor. est risibilis. ergo oīs hōmo est risibi-
lis. et tñ sic arguitur reducendo exēplū
ad syllogismū. g^o exēplū non cōueni-
niēter reducitur ad syllogismū.

Ad rationes ad primā
d̃z q̃ p̃uer-
sio non est enthimema capiēdo p̃p̃te
enthimema s̃z q̃ enthimema est syllo-
gism^{us} ip̃fect^{us}: l̃z poss̃z p̃cedi q̃ cōuersio
sit enthimema large capiēdo enthime-
ma pro p̃na bona: q̃ arguit̃ ab vno an-
tecedēte ad p̃na: siue s̃bintelligat̃ p̃missa
siue n̄. Ad s̃az d̃z q̃ l̃z vnū pticulare vñ
singulare n̄ sit notū altero simp̃r: et fm
nāz. tñ vnū p̃t eē notū altero q^o ad nos.

Ad tertiaz d̃z q̃ l̃z ibi n̄ sit p̃na necessa-
ria: ē tñ pbabilis q̃ sufficit ad exēplum.

**Argumentū at̃ p̃ locū cōfir-
mat.** vñ danda ē diffinitio loci
put hic sumit̃. Loc^{us}. n. ē sedes
argumētū: vñ id vñ ad q̃stionez
ppositā cōueniēs trahit̃ argu-
mentū. Quid at̃ sit q̃stio dictū

est pri⁹. Et sciendū est q^d ppō q^dstio. z conclusio. z enuntiatio secundū substantiaz idēz sunt. Eadē. n. o⁹ est ppō z questio z conclusio: ut hic: oīs hō currit. Differūt at⁹ fm ratioēs v^l diffinitiones diuersas ut pri⁹ patuit. Secūdu. n. q^d dubitatur ē q^dstio: put at⁹ pbata est per argumentū est cōclusio: put at⁹ ponitur p alio in pmissis ē ppositio. vñ ppō d^r s^z q^d est in premissis ad pbandū conclusio. Enūtiatio aut⁹ est secūduz q^d significat esse vel nō esse: ut sortes currit: sortes nō currit. Habito de diffinitioe loci sequitur ipsi⁹ loci diuisio. Locus aut⁹ diuidit^r in locū maxiaz: z i locū differentiā maxie. Loc⁹ maxia idēz est q^d ipsa maxia. Maxia at⁹ est ppositio q^d non est altera prior neq³ notior. ut omne totum maius est sua pte. Item de quocūq³ predicatur diffinitio z diffinitū. De quocūq³ p^rdicat^r spēs de eodē p^rdicat^r z gen⁹. Locus nō d^ria maxie est ille quo vna maxia differt ab alia maxia: vbi g^ra. Iste maxie: De quocūq³ p^rdicat^r spēs z gen⁹. De quocūq³ p^rdicatur diffinitio z diffinituz differūt p terminos ex q^b cō

ponūtur. Ana. n. cōponit^r ex genere z spē: alter vero ex diffinitione z diffinito. Unde isti termini simplices dicūtur differentie maxie. Et sciendum q^d tam locus maxia q³ locus differentia maxie dicitur loc⁹ q^a vtrunq³ cōfert firmitatez z robur argumēto vñ pportio. nabiliter sumitur hic loc⁹ ad locum in rebus naturalibus quia sicut ille conseruat res in esse: sic similiter hic locus conseruat argumentum.

Postq³ autor determinauit de argumentatione z de speciebus argumentationis p^rter determinat de loco ipsum primo sic diffinit^r: locus est sedes argumenti vel quid a quo conueniens elicet^r argumētū. z debet ibi capi locus z etiā sedes methaphorice z nō proprie. sicut enim in loco reali: z sede reali quiescit locatū: sic etiā argumētū in loco dialitico fundat^r si p ipsuz confirmatur.

Primo sciendū est q^d locus d^riditur sic p locuz maxia z p locuz d^riaz maxie loc⁹ maxia idē est q^d ipsa maxia. Vñ maxia est ppō p se nota q^d nō est altera prior neq³ notior z hoc in suo g^rie. nulla. n. ppō est const^ruita ex t^rminis ex q^b cōstituit^r maxia q^d sit p^r aut notior illa maxia: l³ simplicit^r posset dari aliq^d p^r z notior. S^z locus d^ria maxie ē illū: quo vna maxia d^rit ab alia: vñ vna maxia differt ab alia: eo q^d i vna ē alia habitudo q³ in altera. vel q^d in vna sūt alij termini q³ i alia: ut i ista maxia d^r quocūq³ p^rdicat^r diffinitio z diffinitū. S^z i ista d^r quocūq³ p^rdicat^r spēs z gen⁹ sūt diuerse habitudines. in p^rma. n. ē bitudo diffinitiois ad diffinitū: z i sa est

Locorum dialecticorum

bitudo sp̄s ad gentis: ⁊ q: iste habitudi-
nes fundatur in istis terminis siue in re/
bus significatis p terminos: s̄o iste maxie
immediate differūt p ipsas bitudines. sed
fundamentaliter ⁊ originaliter differunt
per ipsos terminos.

Secundo sciendū est q in p-
dicta diffinitioe lo-
ci in qua dī loc⁹ est sedes ⁊ c. tanguntur
mēbra p̄dicte diuisionis. p̄ hoc. n. q
dī locus est sedes argumētū tangit loc⁹
maxia: s̄ per hoc qd dī: vel id a quo cō-
ueniens elicit argumētū tangit locus
dīa maxie. argumētū. n. fundat in. ha-
bitudine terminorū antecedētis ⁊ p̄tis:
ex quo p̄ q l̄z maxia sit p̄na in quantū-
tate: est tñ magna in v̄tute: q: in ea ē vī-
tus certificandi plures alias ppōes. Et
vocat multis modis. Uno mō vocat
maxia ppter cāz dictaz. Alio mō vocat
dignitas q: se ipsaz dignificat vt imedia-
te ab intellectu cognoscat. vocat ē cōis
animi pceptio q: ab intellectu multorū d
facili p̄cipit ē. n. cōis aī pceptio fin boe-
tū quā q̄s pbat audita. vocat ē ppō
p se nota: q: app̄hensis terminis siue no-
titiā alteri⁹ p̄positionis intellect⁹ ei con-
sentit ⁊ eam idicat esse veram.

Tertio sciendū est q loc⁹ maxia
⁊ loc⁹ dīa maxime ma-
gnā hñt inter se dīaz: nam loc⁹ maxia
noīat sp̄az maximā v̄l ppōnez q̄ p̄stitui-
tur ex terminis inter quos est bitudo lo-
calis siue bitudo fundans argumētū dia-
lecticū: s̄ loc⁹ dīa maxie noīat terminos
v̄l bitudinē terminorū in q̄ bitudine fun-
dat argumētū dialecticū. Alia dīa est:
q: argumētū dialecticū fundat i loco
dīa maxie ip̄licite ⁊ ip̄fecte solū sed
in loco maxia fundat p̄fecte ⁊ p̄plete.
Sī. n. facto tale argumētū dialectico: s̄z.
est hō ergo s̄z. aut animal q̄ratur vnde
locus ⁊ dicatur a specie ad genus: non
est adhuc omnino determinatum argu-
mentum quia potest adhuc dubitari
qualis ē bitudo inter sp̄z ⁊ gen⁹: sed qñ

ulteri⁹ q̄rit maxia. i. da maxiaz. ⁊ respō-
det d̄ quocunq; p̄dicat sp̄s de illo p̄di-
cat gen⁹: tunc cōplete ⁊ p̄fecte ē termi-
natū argumētū dialecticū: ex quo p̄ q
facta aliq̄ p̄sa dialectica q̄rere vñ loc⁹: ē
q̄rere de bitudine terminorū: ex qb⁹ sit ar-
gumētū dialecticū. s̄ q̄rere da maxiaz ē
querere ppōnez p̄stituta ex teris: q̄ qui
dez. ppō explicat bitudines illoz teriorū.

Secūdo p̄ q cum dī locus maxia ibi
tenetur maxia substantiue ⁊ nō adiecti-
ue: ⁊ est ibi constructio appositioa.

Contra predicta. p̄dimo sic ar-
guit. Argumentū ⁊ lo-
cus idē sunt ergo locus nō est sedes ar-
gumētū t̄z p̄sa q: idē nō ē sedes sup̄ius
aīz p̄z de hoc argumēto hō currit. ergo
aīal currit. ibi ē argumētū ⁊ est ē locus a
sp̄e ad gen⁹. Secūdo sic: loc⁹ dīa maxie
est ps loci maxie. g⁹ mēbra hui⁹ diuīsi-
onis coincidūt. Tertio sic oīs loc⁹ ē bitu-
do: s̄ tñ n̄ s̄ bitudines. g⁹ tñ n̄ s̄ loc⁹.

Ad rōnes Ad p̄mā dī: q l̄z
argumētū ⁊ lo-
cus sint idē māl̄r. differūt tñ formal̄r. q:
est alia rō formal̄ argumētū ⁊ loci. ibi. n.
est argumētū p quātō ē v̄tus p̄batina:
⁊ ē locus inquātū in eo ē bitudo sp̄s ad
gen⁹. Ad sc̄daz dī: q l̄z in loco maxia
icludat loc⁹ dīa maxie māl̄r. nō tñ for-
mal̄r. Ad tertiaz dī: q l̄z termi nō sint
ipse bitudines formal̄r. sūt tñ bitudines
fundamental̄r: loc⁹. n. dīa maxie magis
pp̄rie est ipsa bitudo q̄ ip̄i termini. ⁊ in
de ē q in pluribus locis sūt termini sc̄de
intentionis q: p h̄mōi terminos magis ex-
plicate significat habitudo localis q̄ per
terminos p̄ime intentionis.

Itē loc⁹ dīa maxie didit p
locū it̄rīsecū ⁊ extrīsecū ⁊ me-
diū. Loc⁹ it̄rīsec⁹ ē qñ sumit ar-
gumētū ab h̄is q̄ sunt de suba-
rei vt a diffōne: vt si dicat aīal
rōale mortale currit: ergo hō

currit. Locus extrinsecus est qui sumitur argumentum ab his que sunt omnino separata a subiecta rei: ut ab oppositis: ut si quare: utrum sor. sit albus et probetur sic: sor. non est niger. ergo est albus. Locus medius est qui sumitur argumentum ab his que partim conueniunt et partim differunt cum terminis in questione positus: sicut vniuoca et denotatiua que dicunt coniugata ut si quare utrum iustitia sit bona: et probetur: iustum est bonum. ergo iustitia est bona.

Locus intrinsecus diuiditur per locum a substantia et per locum a concomitantibus substantiam. Locus a subiecta est quando sumitur argumentum ab his que sunt de subiecta terminorum positorum in questione. Et diuiditur hic locus per locum a diffinitione a descriptione et locus a noua interpretatione.

Postquam autem determinauit de loco in conuenientia et diuisione. consequenter diuidit unum membrum predictae diuisionis. scilicet locum diffinitionis in locum intrinsecum extrinsecum et medium. Locus diuisionis ratio est: quod in omni loco terminus inferrens vel simpliciter conuenit cum termino illato. vel si: Si primum sic est locus intrinsecus: Si secundum hoc est dupliciter: quod vel simpliciter differt ab eo et sic est locus extrinsecus. vel partim differt et partim conuenit: et sic est locus medius.

Primo sciendum est quod locus intrinsecus est quando sumitur argumentum ab his que sunt de

subiecta terminorum in questione positorum: hoc est locus intrinsecus est quando terminus inferrens est de subiecta termini illati aut quantum ad fieri aut quantum ad esse: aut aliquo alio modo. dicitur enim intrinsecus quod terminus inferrens est intrinsecus termino illato: et inter ipsos est intrinseca habitudo. Et hoc capi intrinsecum generaliter ut est esse in alio secundum aliquem modum esse in: et si proprie ut est esse in alio sicut pars essentialis eius. Sed locus extrinsecus est quando sumitur argumentum ab his que sunt omnino separata a subiecta terminorum positorum. scilicet qui terminus inferrens et terminus illatus disconueniunt adinuicem. et hoc terminus inferrens sit extrinsecus termino illato. sic quod non possit esse inter eos habitudo positua bene in est inter eos habitudo negatiua. Locus medius est qui sumitur argumentum ab his que partim conueniunt et partim differunt cum terminis in questione positus: quod scilicet terminus inferrens partim conuenit et partim differt cum termino illato sicut abstractum et concretum partim conueniunt et partim differunt: conueniunt enim in re significata sed differunt in modo significandi et differt locus medius per participationem: quod participat aliquid de loco intrinseco. in quantum terminus inferrens conuenit cum termino illato: et participat aliquid de loco extrinseco in quantum terminus inferrens differt a termino illato. Ex quo patet quod in omni loco est terminus inferrens et terminus illatus: unde terminus inferrens est terminus positus in ante quod non ponit in parte: sed terminus illatus est terminus positus in parte qui ponit in antecedere. sic patet ibi hoc currit ergo alius currit.

Secundo sciendum est quod locus intrinsecus diuiditur in locum a subiecta et locum a concomitantibus subiecta cuius diuisionis ratio est: quod in omni loco intrinseco terminus inferrens est de essentia termini illati: vel ergo dicit illas essentias conuertibiliter et sic est locus a subiecta vel non conuertibiliter et sic est locus a concomitantibus subiecta. Locus a subiecta est qui sumitur

Lociorum dialecticorum

argumentū ab hijs q̄ dicūt convertibilis: totā eēntiā terminorū i qōne positorū. qñ .i. termin⁹ inferrēs dicit adequatē ⁊ convertibiliter totā subāz ē mīnū illatū. ⁊ hoc explicite vel implicite diffinitū .n. nō dicit: explicite totāz substantiāz diffōntis neq; descriptū descriptōis. **L**oc⁹ a cōcomitātib⁹ subāz: est qñ sumit⁹ argumentū ab hijs q̄ sūt de subā terminorū i qōne positorū. sic videlz q̄ termin⁹ inferrēs ē de subāz terminū illatū: sed nō dicit totāz substantiāz ei⁹ adequatē ⁊ convertibiliter: s; magis per modūz partis. aut per modū alicuius principij.

Tertio sciendūz ē q̄ locus a subā dividitur p locū a diffōe descriptōe ⁊ nois interpretatōe. sub qb⁹ cōtinētur loc⁹ a diffinito a descripto ⁊ ab interpretato. Cui⁹ divisiōis sufficiētia sic pōt haberi. q; i oī loco a substantiā termin⁹ inferrens explicat terminū illatū aut explicatur p ipsūz. si primū hoc est dupliciter vīa aut explicat p pncipiā eēntiāla: ⁊ sic est loc⁹ a diffinitione aut p pncipietates ei⁹ ⁊ hoc dupliciter. q; vel sumit⁹ ab illis p pncipatib⁹ secūdū se ⁊ absolute. ⁊ sic ē locus a descriptōe. aut secūdū q̄ ab ipsis sit interpretatio nois. ⁊ sic est locus a nois i interpretatōe. Si termin⁹ inferrēs explicet per terminūz illatūz hoc est dupliciter si cur p: dictūz est eodez modo applicando locū a diffinito descripto ⁊ interpretato. ⁊ i; in predictis divisionib⁹ non dīut datur locus maxima explicite. bene tamen dividitur implicite sufficienter enī habetur divisiō ei⁹ p divisionez loci differētie maxime: ⁊ hoc sufficit.

Cōtra predicta. Pri⁹ sic arguitur. Oīs locus est habitudo media inter terminūz inferrentē ⁊ terminūz illatū ergo omnis loc⁹ est medi⁹. Secūdo sic loc⁹ a causā efficiente ē intrinsecus: ⁊ tamē causā efficiens nō ē intrinseca rei. neq; est de ei⁹ essentia ergo diffinitio loci intrinseci nō ē bona. Tertio sic illa que cōcomitatur substantiā rei

sunt extra ipsāz ergo locus a concomitantibus subāin est extrinsecus.

Ad rationes **A**d primā dicit q̄ locus nō dī medius pp habitudinem mediaz inter terium inferrentem: ⁊ terium illatū s; q; terius inferrens partiz convenit ⁊ parti differt a termino illato. Ad secūdā dicitur q̄ licet: causā efficiens nō sit intrinseca rei secundū actūz. est tñ intrinseca secundū virtutem eo q̄ causā efficiens virtualiter includit suūz effectūz ⁊ hoc sufficit ad locū intrinsecūz. Ad tertiam dī negando antecedens capiēdo esse extra aliud vī idem est: q̄ nullo modūz essendi. in. esse. in alio. quomō accipitur hic. licet. capiēdo esse extra aliud vī idem est q̄ nō esse de intrinseca ⁊ essentiali cōpositione ⁊ sic concederet antecedens: particulariter s; non vniuersaliter quod dicit propter gen⁹. quod bñ facit locūz a concomitantib⁹ substantiāz ⁊ tamen nō est extra essentiam speciei hoc etiā patet de multis alijs.

Diffinitio ē oratio qd est esse rei idicans p essentialia. **L**ocus diffinitione est bitudo diffinitionis ad diffinitūz. Et continet q̄tuor argumenta ⁊ q̄tuor maxias. Pri⁹ hīci endo diffinitōez affirmatiue: vī aīal rōnale mortale currit: ergo hō currit. **U**n loc⁹ a diffinitōe. **M**axia: Quicqd p̄dicat dī diffinitōe ⁊ de diffinito.

Secūdo p̄dicādo diffinitionē affirmatiue: vī soz. ē aīal rōnale mortale: ergo soz. ē hō. **U**n loc⁹ a diffinitione. **M**axima

de quocūq; predicatur diffinitio
 et diffinitum. Tercio subiiciē-
 do diffinitionē negatiue: vt ani-
 mal rationale mortale nō cur-
 rit: ergo hō nō currit vñ: loc⁹
 a diffinitioe. maxia: Quicqd
 remouet a diffinitioe et a diffi-
 nito. Quarto predicādo diffini-
 tionē negatiue vt lapis nō est
 animal rationale mortale: er-
 go lapis nō est hō vnde: Loc⁹
 a diffinitione. Maxia: A quo-
 cūq; remouetur diffinitio et
 diffinitum: Locus a diffinito est
 habitudo diffiniti ad diffini-
 tionē. Et continet similiter q̄t-
 tuor argumenta et q̄ttuor ma-
 ximas. Primo subiiciēdo dif-
 finitū affirmatiue: vt hō currit
 ergo animal rōnale mortale
 currit vnde: locus a diffinito.
 maxia: Quicqd predicat de dif-
 finito et de diffinitione. Scdo
 predicādo diffinitū affirmatiue
 vt sor. est hō: ergo sor. est aial
 rationale mortale. vnde: lo-
 cus a diffinito. Maxia: De
 quocūq; predicat diffinitū et dif-
 finitio. Tercio subiiciendo
 diffinitū negatiue vt homo nō
 currit: ergo animal rationale
 mortale non currit: vnde loc⁹
 a diffinito. maxia: Quicquid
 remouetur a diffinito et a diffi-

nitioe. Quarto predican-
 do diffinitum negatiue: vt la-
 pis non est homo: ergo lapis
 non est animal rationale mor-
 tale vnde. locus a diffinito:
 maxima. A quocūq; remo-
 uetur diffinitum et diffinitio.
 Et sciendū q̄ in omnibus lo-
 cis denominatur locus ab in-
 ferre et non ab illato. Vnde
 quando diffinitio est inferēs:
 est locus a diffinitione quādo
 autez diffinitū est inferens est
 locus a diffinito.

Primo deteriorat ane. de lo-
 co intrinseco: in gñali tā diffi-
 nitioe q̄ diuisione nunc vero
 deteriorat de vnoquoq; i spe-
 ciali: et pmo de loco a suba:
 et inter locos a suba. pmo
 deteriorat de loco a diffinitione: et pmo
 ostendit quid sit diffinitio.

Primo sciendū est q̄ diffinitio ē
 oīo. indicās qd est esse
 rei: p eēntialia. cuius rō est. qz diffinitio ē
 oīo. ptenens pncipia essentialia diffiniti. q̄
 qdez pncipia essentialia dant esse diffini-
 to ergo diffinitio indicat eē diffiniti p eēn-
 tialia. Ex quo pz: qz diffinitio et diffinitū
 importāt vnaz et eādez rez: sed differūt
 in hoc. pmo qz diffinitū est incōplexū dif-
 finitio vō est qd cōplexū. Scdo qz dif-
 finitio explicat distincte pncipia eēntialia
 diffiniti q̄ important cōfule p nomē dif-
 finiti. Vnde loc⁹ a diffinitioe ad diffinitū
 est bitudo diffinitionis ad diffinitū et hēt
 quatuor argumenta et q̄ttuor maximas. qz
 vel diffinitio predicat vel subicit: si predi-
 catur hoc ē duplr vel in ppōne affirma-
 tiua: vt sor. est aial rōale. ergo sor. est hō
 et t3 p istaz maximas: de quocūq; predi-

Locorum dialecticorum

est diffinitio et diffinitum: vel in ppone negatiua ut lapis non est aial rationale. ergo lapis non est ho: et 13 p istaz maximā a quo cuq; remouet diffinitio ab eodez remouetur diffinitio: si subijciat diffinitio hoc ē duplr vel in ppone affirmatiua: ut aial rationale est risibile: ergo ho est risibilis: et 13 p istam maximā quicqd verificat de diffinitione: et de diffinito: vel subijciat in ppone negatiua: ut aial rationale non est risibile. ergo homo non est risibilis: tenet p istam maximam quicquid remouetur a diffinitione: et a diffinito.

Secundo sciendū est qd loc⁹ a diffinito ad diffinitionē ē habitudo ipsi⁹ diffinitū ad diffinitionē: qd sūt bz quatuor argumenta et quatuor maximas. que argumenta. et qd maxime similiter possunt formari. sicut formata sunt in loco a diffinitione ad diffinitum: Dum tñ loco diffinitionis ponatur diffinitum. tam in pñis intentionib⁹ quo ad argumenta qd in secundis quo ad maximas. Vtrū tñ cū dñ pñā valere a diffinitione ad diffinitum vñ eñ: debet accipi diffinitio et diffinitum p dñotatis seu preb⁹ factis et non p secundis intentionib⁹. Ex quo p3 qd ista pñā non valet aial rationale est diffinitio: g^o ho ē diffinitio. Scdo p3 qd pñā n valz respectu terminorum se intentionis. et id non seqt aial rationale est mediū dñōstratōis g^o ho est mediū dñōstratōis. Tertio p3 qd non valet pñā respectu vborū significatiū actū aie lteriorē: cñlsmōi sunt intelligo. scio. cognosco. ignoro ut si seqt ego ignoro platonē esse aial rationale. g^o ego ignoro ipsū esse hoīem. Et est hoc qd dñt aliqui qd oportet qd taz diffinitio qd diffinitum sup ponant personaliter pro rebus et nō simpliciter p secundis intentionibus aut pro terminis vel vocibus. vel sic dicunt alij qd debet argui ea parte qd conueniunt: et non ea qua differunt.

Tertio sciendū est qd loc⁹ sp de nominat a termino in

ferrente et non a termino illato: cur? rō ē qd in termino inferente ē tota vñtus pbatōnis g^o ab ipso d3 fieri tota denotatio loci. añs p3 qd si argumentū dialecticum reduceret ad syllm tñc termin⁹ inferens esset mediū in illo syllō s3 in medio ē tota vñtus pbatōis: g^o in termino inferente est tota vñtus pbatōis loci dialectici. Ex quo seqt qd qñ arguit a diffinitione ad diffinitum sic qd diffinitio ē termin⁹ inferens et diffinitū. termin⁹ illatus. tñc tal locus denominat a diffinitione et non a diffinito sed si econtra termin⁹ inferens sit diffinitum: et terminus illatus diffinitio tñc denominatur locus a diffinito et nō a diffinitione. Secundo sequitur qd locus nō debet denominari a termino inferente naturaliter capto sed formaliter. i. s3 illa ratione formali et sub illa habitudine s3 quaz habet rōnem inferentis. naz in eodem termino possunt esse plures habitudines sicut in hoīe: est habitudo diffinitū et etiam speciei et plures alie et ita si homo ponitur in antecedente sub rōne diffinitū. tunc erit locus a diffinito s3 si ponatur sub habitudine speciei tunc erit locus a spē. Tertio sequit qd diuersa habitudō eiusdem termini habet cognoscel per terminum illatum qd si in consequente ponatur diffinitio erit loc⁹ a diffinito: et tunc in antecedente ponitur sub habitudine diffinitū ad diffinitionem: sed si in consequente ponatur genus. tunc ponetur in aīe sub habitudine speciei.

Contra predicta. Primo sic arguitur: arguendo a diffinitione ad diffinitum committitur petitio pñcipij cum anteceds sit eque ignotum sicut consequens ergo non est locus dialecticus. Secundo sic vnaqueq; res bz denominari a suo fine: ergo locus denominatur a termino illato. et non a termino inferente. Tertio sic eadem est habitudo diffinitionis ad diffinitum et econtra ergo locus a diffinitione et a diffinito non distinguunt.

Ad rationes

Ad primas dicitur: quod diffinitio potest capi dupliciter. Uno modo inquantum dicitur principia essentialia diffinitum et sic ab ea sumitur definitio. Alio modo potest capi secundum eandem intentionem diffinitionis. et hoc dupliciter. Uno modo per respectum ad predicata que notio: et modo perueniunt diffinitionem quod diffinitio et sic ab ea sumitur locus dialecticus. Alio modo per respectum ad predicata que minus note aut eque ignote perueniunt diffinitionem et diffinitio: et sic ab eis sumitur petitio principii. Ad secundam negatur assertio si fiat vltimum: sedemus in plerisque res denominari ab alio quod a suo fine: cum hoc tamen stat quod quicquid res habet denominationem a fine et hoc non est vltimum verum. Ad tertiam dicitur: quod si ibi sit eadem habitudo materialiter non tamen forma liter et ideo non est idem locus.

Descriptio est oratio esse rei significans per accidentalia: ut animal risibile est descriptio hominis vel sic. Descriptio est oratio constans ex genere et proprio: ut animal risibile. Locus a descriptione est habitudo descriptionis ad descriptum. Et continet quatuor argumenta et quatuor maximas sicut locus a diffinitione: et formetur argumenta et maxime hic sicut ibi nisi quod ibi ponitur diffinitio et diffinitum: hic autem descriptio et descriptum ponitur.

Interpretatio est duplex. Quaedam enim est que non convertitur cum interpretato suo: ut ledens pedes est interpretatio huiusmodi nominis lapis. Alia autem que convertitur cum interpretato suo: ut amator sapientie

est interpretatio huiusmodi nominis philosophus: et hoc modo sumitur hic et diffinitur sic. Interpretatio est expositio unius nominis minus notum per aliud nomen magis notum vel per integras orationes. Locus a nominis interpretatione est habitudo interpretationis ad interpretatum. Et continet: tot argumenta et tot maximas sicut locus a diffinitione primo subiiciendo. interpretationem assertivam ut amator sapientie currit: ergo philosophus currit. Locus a nominis interpretatione: maxima. Quicquid predicatur de interpretatione et de interpretato: vel sit a parte predicati. ut fortis est amator sapientie: ergo fortis est philosophus: maxima. De quo cumque predicatur interpretatio et interpretatum. negativum sic. Amator sapientie non invidet. ergo philosophus non invidet. locus a nominis interpretatione. maxima. Quicquid remouetur a nominis interpretatione et ab interpretato. a parte predicati sic fortis non est amator sapientie: ergo non est philosophus: maxima. A quo cumque remouetur interpretatio et interpretatum. Et nota quod tot argumenta sumuntur ab interpretato quod ab interpretatione sicut in diffinito et descripto similiter sicut dictum est.

In ista parte diceretur de loco a descripto

hic non sequitur. Rusticus est amator: sapientie ergo est prius: et tunc arguitur ab interpretatione ad interpretatum affirmative. ergo ille locus non est bonus.

Ad rationes Ad primas dicitur: quod descriptio potest capere dupliciter. Uno modo per suum significatum et sic est quedam factio intellectus simplex. Alio modo potest capi pro denotato. et tunc est oratio explicans qualitatem rei per proprietates. sicut ista oratio: animal gressibile bipes est descriptio hominis capiendo descriptionem. Secundo modo. tunc verum est quod descriptionis non est descriptio eo quod omnis talis est complexa scilicet capiendo descriptionem. Tercio modo. tunc descriptionis est descriptio. et cum ulterius probatur quod hoc erit per alias descriptiones. dicitur quod hoc erit per descriptionem complexam que est descriptio pro denotato: et illius non erit alia descriptio: quia cum sit complexa non potest describi: sed pro omni tali descriptione describitur ista secunda intentio descriptio non quidem pro se sed pro descriptionibus denotatis ab ea. cuius est et descriptio ipsius descriptionis. Ex quo patet quod non est inconvenientiens: quod idem sit descriptio et descriptum sicut non est inconvenientiens quod idem sit diffinitio et diffinitum. Ad secundas dicitur quod in diffinitione non est explicatio nominis sed potius rei significate per nomen. diffinitio. n. non ostendit quod significat nomen. sed ostendit et explicat rem significatam per nomen. Ad tertiā dicitur quod prima est bona: sed alia est falsa. Rusticus. n. non est amator: sapientie: quia illud solus amamus quod actualiter possidemus in cuius scilicet possessione delectamur cum ergo rusticus non habeat sapientiam. ideo non amat ipsam sed bene appetit et desiderat appetitum. n. et desideria sunt rei absentis non habite sed amor: solus est rei presentis et habite.

Sequitur de loco a concomitantibus subam quod est quoniam summi argumentum ab hiis que consequuntur terios positos in questione. Et

diuiditur sic: quia alius est a toto alius est a parte: alius a causa. Alius ab effectu: alius a generatione: alius a corruptione: alius ab usibus: alius a contrariis accidentibus.

Locus a toto diuiditur sicut totum. Est. n. quoddam totum vel aliud integrale: aliud in quantitate: aliud in modo: aliud in loco aliud in tempore: et si forte diuiditur locus a toto: quia alius est a toto veli: alius a toto integrali: et sic de aliis. Totum vel ut hic summi est quodlibet superius subale summi per ad suum inferius in linea predicamentali ut animal respectu hominis per subiectum dicitur quodlibet inferius sub toto veli summi: ut homo. Locus a toto veli siue a genere est habitudo ipsius ad suam partem subiectam siue ad suam speciem et est species destructiuus. ut lapis non est animal: ergo lapis non est homo. Locus a genere maxima. Remoto genere siue toto veli ab eodem remouetur species siue per subiectiuam. Locus a specie siue a parte subiectiuam est habitudo ipsius ad suum genus siue ad suum totum veli et est species constructiuus. Et continet duo argumenta et duas maximas: primo subiiciendo specie affirmatiue: ut homo currit ergo animal cur

Locorum dialecticorum

rit: unde locus a spē siue a pte
subiectiua. **Maxima.** Quicqd
predicatur de specie siue par-
te subiectiua: hoc ēt predicat
de genere siue de toto vniuer-
sali. **Secūdo** predicando spe-
ciem affirmatiue: vt sortes est
hō: ergo sortes est aīal. **Unde**
locus a spē. **maxima.** De quo
cūqz p̄dicatur spēs et genus.

Postq̄ autor: determinans de locis
a substantia cōsequenter determinat de
locis a concomitantibus subam.

Primo sciendum est q̄ locus a
cōcomitantibus substantia
tam est quādo sumitur argumentū ab
hijs que sequuntur terminos in questio-
ne positos et conuenit cum loco a substantia:
quia sicut in loco a substantia terminus
inferrens dicit substantiam termini illi
lati. ita etiam in loco a concomitantibus
substantiam. sed differunt in hoc q̄ in lo-
co a substantia terminus inferrens dicit to-
tam substantiam termini illati. et dicit eā
adequate et conuertibiliter: sed in loco a
concomitantibus substantia terminus in-
ferrens licet sit de substantia illati: non ta-
men dicit substantiam eius conuertibili-
ter et adequate: sicut patet in loco a spe-
cie ad genus. et a genere ad speciem. et a
toto in modo ad suam partem. et sic de
alijs. Enumerat autem locos a cōcomi-
tantibus substantiam. nam alius est a to-
to alius a parte. Alius a causa. alius ab ef-
fectu. alius a generatione. alius a corrup-
tione. alius ab vñibus. et alius a cōmu-
niter accidētibus locus a toto. diuiditur
sicut et ipsum totū. unde totū diuiditur
in totum vniuersale: totum integrale: to-
tum in quantitate: totum in modo: totū
in loco: et totum in tempore quorum dis-
tinctiones patebunt in sequentibus.

Secundo

sciendum est q̄ to-
tum vniuersale est
superius essentialiter respectu sui inferio-
ris. vt animal respectu hominis et equi:
et non debet capi superius pprie pro ge-
nere vel specie que ordinantur supra sua
inferiora in recta linea predicamentali: s̄
debet capi cōmuniter pro omni illo qd
est cōmunius altero siue sit ens reale si-
ue ens rationis sicut vñuocū vel anolo-
gus: ita q̄ accipitur ibi superius pro ma-
gis cōmuni et inferius pro minus com-
muni: locus a superiori ad inferius siue a
toto vniuersali: est habitudo eius ad suā
partem subiectiuam et solum tenet vno
modo. scilicet negative et predicando ip̄z
totum vt bene sequitur lapis nō est ani-
mal. ergo lapis non est homo. Ex quo
sequitur primo q̄ arguendo a toto vni-
uersali ad suam partē affirmatiue subij-
ciendo vtrūqz. et sine distributione. non
valet consequentia. arguendo sic animal
currit. ergo homo currit. **Secundo** se-
quitur q̄ non valet consequentia arguen-
do a toto vniuersali ad suam partem af-
firmatiue predicando vtrūqz vt non seg-
tur asinus est animal. ergo asinus est ho-
mo. **Tertio** sequitur q̄ arguendo a to-
to vniuersali ad suā partē negative subij-
ciendo ipsum totū non valet p̄sa. vt nō
sequitur animal non currit. ergo hō non
currit. Ex quo p̄z q̄ arguēdo a toto vni-
uersali ad suam partem est solam vnus
modus debitus. scz arguendo negative
et predicando vt visum est.

Tertio sciendum est q̄ locus a
parte subiectiua est habi-
tudo eius ad suū totum. et tenet tantū
affirmatiue tam subijciendo q̄ predicando.
exemplū p̄mi vt hō currit. ergo ani-
mal currit. exemplū scđi. vt sor. est hō. er-
go sor. ē aīal. Ex quo p̄z q̄ dupliciter be-
ne arguitur a parte subiectiua. ad suū to-
tū affirmatiue. tam scz affirmatiue subij-
ciendo et affirmatiue predicando. arguēdo
autē negative et predicando. nullo modo

*Totū uti.
a totū uti.
ad suā p̄tē
m̄y a f̄m̄ t̄z.
aff̄m̄ nō.
p̄u l̄m̄y.*

2.

valet pñā vt nō seq̃ equus non est hō g^o
 equus nō est aīal. arguēdo vero negatiue
 ⁊ subijciēdo lz simplr nō valeat pñā: va
 let tñ posita cōstantia subī vt lz n̄ sequat̃
 hō nō currit g^o aīal nō currit: tñ bene se
 quit̃. hō est. ⁊ hō nō currit g^o animal n̄
 currit. Et est cauendū arguendo a toto
 vñ ad suā ptez vñ econtra q̃ non ponat̃
 aliq̃ dictio sincathegoremmatica aut aliq̃
 alia dictio includēs negationē. Itēc d̄z ē
 argui a termino simplr aut ināliter sup
 ponente. s̄z psonaliter: ⁊ ideo nō valent
 iste pñe. for. incipit esse alb^o g^o incipit eē
 colorat^o. Similr tñ for. est hō. ergo tñ
 for. est aīal. Sor. dñt ab asino. g^o for. dñt
 ab aīali. Oēs. n. iste dictōes icipit tñ. dis
 fert. dñit ⁊ sic d̄ aliis icludūt negatōez.

Contra pñā h̄c bñ seq̃ numerus
 est g^o binarius est. ergo a toto vñ ad suā
 pñē affirmatiue est bona pñā aīas p̄z q̄a
 ex opposito pñtis isert̃ oppositū aītis:
 seq̃. n. null^o binari^o est g^o null^o nume
 rus est. Scđo sic non sequit̃ asin^o est
 nō hō g^o asinus est non aīal: ⁊ tñ arguit̃
 ab iseriori ad sup̄ius affirmatiue g^o. ⁊ c.
 minor p̄z q̄: sic se h̄z hō ad aīal. ita n̄ hō
 ad n̄ aīal. s̄z hō est inferius ad aīal. g^o ⁊
 non hō ad nō aīal. 3° sic non sequit̃ for.
 sit albus ergo for. sit aliqd. g^o ab iseriori
 ad superius affirmatiue non valet pñā.

Ad rationes ad primam
 dñt q̃ bñ se
 quit̃ s̄z n̄ est p̄bitudine q̄ est iter sup̄ius
 ⁊ inferi^o s̄z magis p̄bitudine q̄ est iter
 cāz ⁊ effectū. oīs. n. numerus ē binarius.
 aut effect^o binarij ⁊ ita ibi est loc^o a cā ad
 effectū ⁊ nō a sup̄iori ad iseri^o. Ad faz
 pcedit̃ maior: s̄z negat̃ minor: imo ibi ar
 guit̃ a sup̄iori ad inferi^o affirmatiue: est
 enī regula gñalis q̃ negatio addita su
 periori ⁊ inferiori fact̃ d̄ sup̄iori inferi^o
 ⁊ de inferiori sup̄ius. Ex quo p̄z. q̃ non
 hō est sup̄ius ad non aīal: ad p̄bationez
 negat̃ simile. propter regulā dictaz sed
 sicut patet ex illa regula. sicut se h̄bz h̄z

ad animal. ita nō aīal ad nō boīez. Ad
 tertiaz pceditur aīis quia illud verbum
 fit. includit negationē. fieri. n. icludit ali
 quādo non fuisse ⁊ aliquando non esse.

Totum integrale est qd est
 cōpositū ex partibus habentibus
 quantitatē: ⁊ pars eius
 dicit̃ pars integralis: ps inte
 gralis est q̄ cū aliis p̄tib^o con
 stituit totū. locus a toto inte
 grali est habitudo ipsi^o ad suā
 partem ⁊ est semper constru
 ctivus. vt domus est: ergo pa
 ries ē vñde. Locus a toto in
 tegrali. maxima: Posito toto
 integrali ponitur q̄libet eius
 pars: locus a parte integrali
 est habitudo ipsius ad suū to
 tum. ⁊ est destructivus: vt pa
 ries non est: ergo domus non
 est vñde loc^o a parte integra
 li. maxima destructa parte in
 tegrali destruitur ⁊ suū totū.

In ista parte determinat̃ aut. de loco
 a toto integrali ad suā pñē p̄rio ponendo
 diffinitionem totius integralis.

Primo sciendum est q̃ totum
 integrale est quod con
 stat ex partibus quantitatē habentibus.
 ⁊ ponit quantitatē habentibus ad dis
 ferentiam aliorum totorum de quorū
 ratione non est q̃ partes eorū sint. quāte
 sed pars integralis est pars quantitativa
 que cū aliā pñē q̄nta cōponit ip̄z totū vt
 dom^o est quoddaz totū integrale cuius
 ptes integrales sunt paries tecti funda
 menti. Cñ duplex est totū integrale. s̄.
 homogeneū ⁊ heterogeneū. Totū ho
 mogeneū est qd constat ex partibus

Locorum dial. ticozum

eiusdē rōnis cum ipso toto. ut aqua et ca-
ro: sicut pars homogenea est quae est eiusdem
nature siue eiusdē spēs cum toto: et suscipit
predicationes sui totius: sicut quilibet pars aque
est aqua: et quilibet pars carnis est caro. Totum
etherogeneum est quod constat ex partibus al-
terius rōis vel nature ab ipso ut homo do-
mus: et sic de alijs. Considera pars etheroge-
nea est illa quae est alterius nature a suo toto nec
suscipit predicationem eius. ista. n. est falsa ca-
put est homo. Brachium est homo et sic de alijs.

Itē duplices sunt partes etherogeneae quae
dantur sunt principales siue quibus totum non potest
esse sicut paries tecti fundamentum sunt prin-
cipales partes domus. Aliae sunt partes minores
principales. siue quibus totum potest esse. ut pes.
manus. brachium in homine: fenestra et ho-
stium in domo quoniam arguitur a toto integrali ad
suas partes autem est: dicitur argui ad partes prin-
cipales et non ad minus principales.

Secundo sciendum est quod locus
a toto integrali est
habitus est ad suam partem et tunc uno. scilicet ar-
guendo affirmative et subiiciendo totum: ut
domus est ergo pars est. Ex quo sequitur quod
arguendo a toto integrali ad suam partem valz
tunc uno modo. scilicet affirmative et subiiciendo
ipsi totum. ut homo est ergo caput hominis est: do-
mus est ergo paries est et non tunc iste locus ne-
gative. ut non sequitur domus. non est ergo pars
non est: quia anima potest esse vix parte existente fal-
so et non tunc iste locus respectu cuiuslibet
dicatur. non. h. sequitur domus valet centum libras
ergo pars valet centum libras: nec sequitur domus
est composita ex tecto et fundamento ergo et
pars: nec sequitur domus est alba. ergo funda-
mentum est album: sed solum tunc iste locus respectu
huius ubi est. Verumtamen dicunt alij quod iste lo-
cus valet respectu huius ubi est predicatio
vtriusque ante existente affirmatio et parte ne-
gatio ut bene sequitur. hoc est domus. de infra
to alij domo. ergo non est pars. Sicut bene
sequitur for. est homo. ergo for. non est caput.

Ex quo patet quod secundum istos circa hunc lo-
cum sunt due regule constantes. Prima
est quod a toto integrali ad suam partem respectu

huius ubi est affirmatio subiiciendo vtriusque
est bona pars. Secunda regula est quod a to-
to integrali ad suam partem respectu huius ubi
est predicatio vtriusque ante existente affirmati-
no et parte negatio bene valet pars.

Tertio sciendum est quod locus a parte
integrali est habitus est ei
ad suum totum. et tunc negative solum et subij-
ciendo. ut bene sequitur paries non est ergo do-
mus non est. Sicut bene sequitur cor non est. ergo
homo non est. Ex quo patet quod a parte integra-
li ad suum totum est solum una regula. scilicet quod a
parte integrali ad suum totum negative et subij-
ciendo est bona pars: et dicitur intelligi hec re-
gula sicut procedens. scilicet respectu huius ubi
est. Sicut dicitur intelligi de parte sine qua totum
esse non potest. quia in alijs partibus non tunc. ut non
sequitur manus non est ergo homo non est.
Verumtamen alij addunt duas regulas prima
est quod a parte integrali ad totum integrale pre-
dicando vtriusque respectu huius verbi est
ante existente affirmatio et parte negati-
no bene valet pars ut bene sequitur hoc
est paries ergo hoc non est domus. Alia
est quod a parte homogenea ad suum totum
bene valet pars affirmative. subiiciendo
vtriusque: ut bene sequitur gutta aqua est er-
go aqua est. Ex quo patet quod secundum istos
ponuntur circa istum locum tres regule co-
stantes que dicte sunt. et ad istum locum: re-
ducitur locus a nomine collectivo ad partes
eius. ut sequitur populus est ergo homo est.
et dicitur intelligi de illa parte sine qua: totum
esse non potest: et ideo non sequitur exerci-
tus est. ergo equus est quia aliqui equi sunt
partes exercitus. quia exercitus bene po-
test esse sine equo. Similiter ad istum lo-
cum reducitur locus a toto numerali ad
suam partem ut bene sequitur. tria sunt. ergo
duo sunt. et a parte eius ad suum totum
ut duo non sunt ergo quatuor non sunt. et
isti duo ultimi loci tenent solum respectu hu-
ius ubi est: sicut procedentes. sed non sequi-
tur exercitus est multitudo hominum: ergo
et homo similiter non sequitur quatuor sunt du-
plur ad duo ergo duo sunt duplum ad duo.

Contra ^{predicta. pmo arguit}
^{fic. bñ seq̃ dem̃fando}
 domū: hoc ē dom⁹. ergo hoc nō est pa-
 rtes. s̃t̃r seq̃it̃ hoc ē partes: ergo nō est
 dom⁹. ergo locus a toto integrali. ⁊ a pte
 ei⁹ tenet̃ p̃dicando. Sc̃do sic. non seq̃it̃
 pes so:lis nō est: ergo soz. nō est: ergo lo-
 cus a pte integrali ad suū totū non t̃z ne-
 gatiue. Tercio sic bene seq̃it̃ pars aque
 est ergo aqua est: ergo locus a parte inte-
 grali ad suū eoz valet affirmatiue.

Ad rationes ^{Ad primam}
^{d̃r q̃ licz ille}
 p̃se sunt bone. non t̃n tenent p̃ istū locū.
 cū añs sit affirmatiuū ⁊ p̃hs sit negatiuū
 s̃z tenent p̃ locū ad̃speratis ⁊ oēs tales
 p̃se sunt bone arguēdo in totis eibere o-
 geneis. Ad sc̃dam d̃r: q̃ ibi nō arguit̃
 a parte p̃ncipali. qd̃ t̃n regit̃ur ad debi-
 te arguendū p̃ istū locū. Ad t̃rtiā d̃r
 q̃ l̃z bene seq̃it̃ur. hoc t̃n non ē p̃ locū a
 pte integrali: s̃z p̃ locū a pte sub̃iua. q: ps
 integralis homogenea s̃c l̃z sicut ps sub̃i-
 ua. respectu sui totius eo q̃ recipit̃ p̃dica-
 tionē totius ⁊ ratio totū homogenei sal-
 natur i qualibet parte homogenea sicut
 ratio aque in qualibet parte aque.

Totum in quantitate ē ṽle
 ṽlr sumptūz. vt oīs hō: nullus
 hō: pars in quantitate est quod
 libet iserius cōtentūz sub illo
 toto vniuersali ṽlr sumpto.

Locus a toto in quantitate ē
 habitudo ipsi⁹ ad suā pte⁹ ⁊ ē
 cōstructiuus ⁊ destructiu⁹: cō-
 structiuus sic: vt oīs hō currit:
 ergo soz. currit vñ loc⁹ a toto
 in quantitate. maxia. Quicqd
 p̃dicatur de toto in quantitate
 ⁊ de q̃libet eius pte: vel si ṽlis
 est x̃a q̃libet singularis est x̃a.

Destructiue sic: nullus hō cur-
 rit: ergo soz. nō currit: vñ de lo-
 cus a toto in quantitate. maxi-
 ma. Quicqd remouetur a to-
 to in quantitate ⁊ a q̃libet eius
 pte. Vel sic si ṽlis est falsa: q̃li-
 bet ei⁹ singularis erit falsa. lo-
 cus a pte in quantitate est habi-
 tudo p̃tiuz in quantitate oīuz si-
 mul sumptūz ad suū totūz. Et
 t̃z cōstructiue ⁊ destructiue cō-
 structiue sic: vt soz. currit: pla-
 to currit: cicero currit: ⁊ sic de
 aliis: ergo oīs hō currit. Loc⁹
 a parte in quantitate. maxia.
 Quicqd predicatur de oībus
 p̃tibus i quantitate s̃t̃r sumptis
 ⁊ de suo toto. destructiue sic.
 soz. nō currit: plato nō currit:
 cicero nō currit: ⁊ sic de singu-
 lis: ergo nullus hō currit: vñ
 de locus a pte i quantitate. ma-
 xia. Quicquid remouetur a
 partibus in quantitate simul
 sumptis ⁊ a suo toto. Vel si q̃
 libet singularis non est x̃a sua
 vniuersalis non erit vera.

C In ista parte deteriat autor de toto i
 quantitate pmo diffinēs totū in quantitate
 dicendo totū in quantitate est ṽle ṽliter
 sumptū. Sumit̃ at̃ ṽle ṽlr. euz sibi addi-
 tur signū ṽle: vt oīs hō. nullus hō. istud
 totūz aggregatū ex terio cōi. ⁊ signo ṽli
 est totūz in quantitate: s̃z ptes totūz in qua-
 ntitate sūt ptes vel singulares. p q̃b⁹ d̃stri-
 buit̃ terius cōis p signū ṽle sibi additū.

Locorum dialecticorum

Primo sciendum est qd locus a toto in quantitate est habitudo eius ad suam partem: et tenet constructive et destructive tam subijciendo qd predicando. et ita circa locum a toto in quantitate ad suam partem sumuntur quatuor regule ad suas partes. Quarum prima est a toto in quantitate ad quolibet eius partes affirmative et subijciendo est bona pñia: ut omnis homo currit. ergo sor. currit. Secunda regula a toto in quantitate ad quolibet eius partes affirmative et predicando. est bona pñia ut bene sequitur sor. videt oem equum. ergo sor. videt istum equum et illum. Tertia regula: est a toto in quantitate ad quolibet eius partes negative et subijciendo est bona conclusio: ut nullus homo currit: ergo sor. res non currit. Quarta regula est a toto in quantitate ad suam partem negative et predicando est bona pñia: ut sor. nullum boiem videt. ergo sor. platonem non videt.

Secundo sciendum est qd locus a parte totius in quantitate est habitudo eius ad suum totum: et tenet affirmative et negative et ita circa hunc locum sumuntur due regule generales: quarum quilibet continet duas. Prima est a partibus totius in quantitate sufficienter enumeratis ad suum totum affirmative tam subijciendo qd predicando est bona pñia: ut sor. currit: plato currit: et sic de alijs: ergo ois homo currit. Secunda regula a partibus totius in quantitate sufficienter enumeratis ad suum totum negative tam subijciendo qd predicando. est bona pñia: ut sor. non currit: plato non currit: et sic de alijs. ergo nullus homo currit: Notanter dicitur est in hijs rñis a partibus sufficienter enumeratis. qd aliter pñia non valet ut non sequitur sor. non currit plato si currit: ergo nullus homo currit: verumtamen arguendo a partibus totius in quantitate ad suum totum non valet pñia predicando si a parte subijci ponatur tertius suppositus deteriare nisi in ante addatur subo

scilicet tertio supponenti deteriare relativum idempnitatis. ut non sequitur. caput h3. sor. caput h3 plato: et sic de singulis: ergo caput h3 omnis homo. Si non sequitur aial est. sor. aial est plato. et sic de singulis. ergo aial est ois homo. Sed d3 sic arguit. caput h3 fontes et idem caput h3 plato: et sic de singulis ergo caput h3 ois homo. Similiter aial est sor. et idem aial est plato et sic de singulis. ergo aial est ois homo: sed sicut pñis est falsus ita et antecedens et c.

Tertio sciendum est qd predicatum locum solent fieri alique instantie. Et primo qd locus a toto in quantitate: qd non sequitur ois homo est totum in quantitate. ergo sor. est totus in quantitate. Si non sequitur. Ois homo est unus homo ergo katerina est unus homo. qd añs est verus et pñis falsus. Tertio non sequitur oem mulam esse sterilem est scitum a me. ergo hanc mulam esse sterilem est scitum a me. Possum. n. dubitare mulam esse in rex na. Ad ista dñ ad primum qd non arguitur p locum a toto in quantitate ad suam partem. qd quicunq; arguitur a toto in quantitate. añs d3 esse pñis vñs non sic est in ista. ois homo est totum in quantitate: ut patuit in primo tractatu. De secunda instantia dñ: qd bene sequitur: sed sicut pñis est falsus: ita et añs. Ad probationem euz dñ qd quilibet homo est unus homo: ergo ois homo est unus homo: negatur pñia: qd istud signum ois. distribuit in consequente istum terminum homo: tñ pro viris qd pro feminis: sed in antecedente istud signum. quilibet. distribuit istum terminum homo solum pro viris quorum quilibet est unus homo. et ideo h3 ista sit vera. quilibet homo est unus homo. ista tñ est falsa: omnis homo est unus homo. De tertia dicitur: qd hec propositio omnem mulam esse sterilem est scitum a me potest esse duplex. qd vel est composita vel diuisa. Si sit composita. tunc est sensus hec propositio omnis mula est sterilis est scita a me. et sic est vera sed non est universalis. ideo neq; arguitur ibi per locum a toto

Tractatus

Quintus

In quantitate: vel est diuisa et tunc est sensus. hanc mulā esse sterilem est scitū a me. et illam mulā esse sterilem est scitū a me. et sic de singulis et tunc pñā est bona sed añs est falsum sicut pñs. Contra locū a pte totū in quātitate sic obijciť. pñs. mo non segtur for. esse in hac domo est possibile et platonez esse in hac domo est possibile. et sic de singulis. ergo oēm hominē esse in hac domo est posse. qñlibz. n. pars añtis est vera et tñ pñs est falsum. eo qđ ista domus nō est capax oīm hominū. Scđo sic qđ nō segtur istud corpus nō esse in hoc loco est possibile. et illud corpus non esse in hoc loco est possibile et sic de singulis. ergo oē corpus nō esse in hoc loco est possibile. Tertio sic non segtur for. esse est pñgens. pñonez esse est cōtingens. et sic de singulis. ergo oēm hominē esse est cōtingens. in oībus enī istis añs pōt esse vez pñte existente falso. De pñma dñ distinguendo pñs. scđam oēm hominē esse in ista domo ē possibile. qđ vel est cōposita. ita qđ sit sensus ē possibile omnis hō est in hac domo et sic est falsa. et ē pñā non valet. qđ ipsa non est vñs. vel est diuisa. et tunc est sensus hanc hominē esse in hac domo ē possibile et illū hominē esse in hac domo est possibile et sic de singul et hoc mō est vñ et pñā ē bōa. De fa et tñ dñ fili mō.

Cōtra predicta. pñrio arguitur sic non segtur oīs hō currit. ergo for. currit posito casu qđ for. non sit. qđ tunc añs esset vez et pñs falsum et tñ arguitur a toto in quantitate ergo rē.

Secūdo sic for. non est totū in quantitate. plato non est totū in quantitate et sic de singulis ergo nullus hō est totum in quātitate et tñ arguitur a parte in quātitate ad suum totum ergo rē. Tertio sic non segtur de mōtis duobus pñdicto: ijs s. for. currit et for. non currit. hoc esse verum est possibile et illud esse verum est possibile. gō qđlibz istoz ē vez est posse et tñ arguit a pñbus totus in quātitate.

Ad rōnes

Ad pñmam dñ citur pcedēdo qđ nō segtur casu illo posito. s. negatur mñ. n. arguatur a toto in quātitate. nō tñ arguitur ad partes eius qđ sicut patuit partes totus in quantitate sunt illa supposita pro quibus distribuitur terius cōmunis: s. cū sibi ponat verbum presentis tñs in añte hō solūz distribuitur pro presentibus. et ideo for. qđ non est non cadit sub illa distributione qñ nō est pars illius totius. Ad scđaz dñ qđ locus a pte in quantitate non tñ in teris supponentibus māliter. et iō qđ iste terius for. et iste terius nullus hō. accipiunt māliter non valet pñtia posset tñ valere pñtia si termini. tam añtis qđ pñtis accipiatur personaliter. Ad tertiaz distinguť pñs. s. ista quodlibet istoz esse vez est posse qđ vel est propō cōposita: et tunc est sensus qđlibet illoz esse vez est possibile. i. hoc est possibile quodlibet istoz est verū: et sic est falsa nec valet pñā cum non sit vñs. Si sit diuisa tunc ē sensus. hoc esse verū est possibile et illud esse vez ē possibile et hoc mō est vñ et pñtia est bona.

Totum in mō est vñ sumptum sine deterioratione: vt hō. Pars in mō est vñ sumptum cū deterioratione non diminuet: vt hō albus. Et qđ oīa for. mantur sñr argumenta et maxime i hoc loco et sua parte sicut in genere et specie: ideo relinquantur exempla.

Uñc deteriat autor de loco a toto in modo et pñmo diffinit totum in mō sic. Totū in modo est terius sumptus sine deterioratione. vt hō per se sumptus alter diffinit alij. Totū in modo est terius sumptus sine deterioratione vel cum pauciori deterioratione vt hō albus est totum in mō respectu huius qđ est hō albus

Locorum dialecticorum

musicus. Ex quo patet qd idem potest
eē totū in modo et pars in modo respe-
ctu diversorum: sicut hō alb⁹ respectu ho-
minis est pars in modo et respectu hui⁹
qd est homo alb⁹ music⁹ est totū in mō.
¶ Pars in modo est terminus sumpt⁹ cū
determinatione restringētes vt hō albus.

Primo sciendū est qd triplices
sunt determinatiōes.
quedā sunt restringentes et sunt ille que
faciunt terminū teneri p paucioribus qd
si per se et sine illa determinatiōe ponerē-
tur: vt albū nigroz musicuz: et sic d alijs.
Alię sunt determinatiōes distrabentes
que scilicet trahūt terminū ad alienam si-
gnificationē sicut pictū. opinatū. imagina-
tū. Alię sunt determinatiōes ampliātes
et sunt ille que ampliāt terminū ad stan-
dū pro illis que sunt vel erūt. vltuerūt
vt mortuū facit terminū teneri p illo qd
est vel fuit. Et generādū pro eo quod ē
vel erit. Et iste sunt duplices quedā sūt
pantes. que scilicet dicūt nō esse ei⁹ cui
adiungunt vt mortuuz generandum.
Alię vera sunt nō pantes que scilicet si
dicunt nō eē ei⁹ cui cōiungunt vt possibi-
le potēs. necessarium. et sic de alijs.

Secūdo sciendū ē qd loc⁹ a to-
to i modo est habitu-
do eius ad suā partē et tenet negative p-
dicādo soluz vt bene sequit⁹. sor. nō ē hō
ergo sor. non est homo albus. Sed non
tenet subiiciendo. sicut non sequitur hō
non currit. ergo homo albus nō currit.
Antecedēs. n. potest eē vix pntē existē-
te falso. Ex quo pz qd ē vna regula vera
arguēdo a toto in modo ad suā partē ne-
gatiue et pdicādo ē bona consequentia.
Locus a parte in mō ad suū totū est ha-
bitudo ei⁹ ad totū et affirmatiue subij-
ciendo et pdicādo. Ex quo sequitur
qd arguēdo a pte i modo ad suū totū
sunt due regule cōstantes. Quaz p̄ia ē
a pte in mō ad suū totū affirmatiue et
subiiciēdo est bona p̄ia vt bene seqt⁹. hō
alb⁹ currit. ergo hō currit. Scda regu-

la est a pte in modo ad suū totū affir-
matiue. et pdicādo ē bona p̄ia. Et ē tenē-
dū pro regula gnālī. et pro solutiōe mul-
tax instantiaz. qd nihil est ps i mō nisi to-
tū in modo possit pdicari vniuersaliter
et affirmatiue de ipsa. Ex quo pz qd hoc
totū hō mortu⁹ non est pars i modo re-
spectu hoīs. quia hec est falsa. oīs homo
mortu⁹ est hō. Et tamen est pars in mo-
do respectu huius qd ē mortu⁹: ista enī
est vera. oīs hō mortu⁹ est mortu⁹. Ex
quo patet qd ista cōsequētia nō valet sor.
ē monach⁹ alb⁹ ergo sor. est alb⁹ qz ista ē
falsa oīs monach⁹ alb⁹ est alb⁹.

Tertio sciendū est qd ad hoc qd
locus a toto in mō ad suā
partē et cōtra teneat. solent poni aliquę
conditiōes quib⁹ obseruatis nulla repe-
rit instātia. P̄ia est qd ibi non sit deter-
minatio distrabens. et ideo nō seqt⁹ sor.
res est hō pictus. ergo sor. est hō vel sic
sor. est ens in opinione. ergo sor. est ens.

Secunda est qd nō sit determinatio am-
pliāns. defectu cui⁹ nō seqt⁹ sor. est homo
mortu⁹ ergo sor. est hō. Nec seqt⁹ Anti-
xps est hō possibilis ergo antixps est hō.
Tertia cōditio est qd termin⁹ cui sit addi-
tio accipiat vniocē cū additiōe: et sine
additiōe. defectu cui⁹ nō seqt⁹ sor. est bo-
nus faber: ergo sor. est bonus. qz in anīe
bonuz significat bonitatē artis sed in alia
significat bonitatez moris. Quarta est:
qd illa additio si est ppositio i qua ponit⁹
pars in modo. nō equaleat alicui condi-
tionali: defectu cui⁹ non seqt⁹ vellez esse
in luto cū centūz scutis. ergo vellez esse
in luto. qz illa vellez esse in luto cū centūz
scutis equaleat hui⁹ conditionali vellez
esse in luto si p hoc debere habere cen-
tūz scuta. Quinta cōditio est qd nō dz
argui in terminis includentibus negatio-
nez. et id non sequit⁹ ignis facit hominez
caliduz. ergo ignis facit hominez. Nec
sequit⁹ sor. incipit esse hō alb⁹. ergo sor.
incipit esse hō: et sic de alijs dictionib⁹ ne-
gationez includentib⁹. Sexta cōditio

est qd non debet argui distributive: ideo non seqt ois hō alb⁹ currit. ergo ois hō currit. Et d³ intelligi hec cōditio qd nō d³ argui distributive. i. euz distributione partis in mō et totius in modo.

Contra predicta arguit p^{mo} sic: nō seqt chymera non est ens. ergo chymera nō est ens opⁱ nabile ergo a toto in modo ad suaz ptes non valet consequentia negative. Secundo arguit sic: non seqt Ebyrops est albus sⁱm dentes: ergo est albus. ergo a pte in modo ad suuz totuz affirmatiue non valet cōsequentia. Tertio arguit sic: nō seqt. Ois ppositio vera est va ergo omnis ppositio vera. et tñ arguitur a parte in modo affirmatiue ergo et.

Ad rōnes ad p^{imā} et ad secundā soluitur p illā regulā positā in fine. secundū notabilis ibi enī nō arguit a pte in mō: q³ termin⁹ sumpt⁹ sine determinatiōe nō predicatur vlr de ipso sūptō cū determinatiōe. vt ista est falsa. ois ens opinabile ē ens: et filii ista ois albi sⁱm dētes ē albi. Ad tertiam respondet p sextaz cōditionez in tertio notabili positam: q³ ibi arguitur a pte in modo ad suū totū in distributiue ide ē qd si distributio remoueret p^{na} esset bona. vt ista p^{na} est bona ppositio vera ē vera ergo ppositio est vera.

Totū i loco ē dictio cōprehēdēs oēm locū aduerbialiter: vt vbiq³. Pars i loco ē dictio cōprehēdēs vñū locū aduerbialiter: vt hic vel ibi. Totus a toto in loco est habitu do ipsius ad suam partem: tenet constructiue et destructiue cōstructiue sic: de⁹ est vbiq³: ergo deus est hic. Unde locus a toto in loco. maria. Quicunq³

cōuenit totum in loco et quilibet eius pars destructiue sic: cesar est nusq³: ergo cesar non ē hic. vnde locus a toto i loco maxima qcqd remouetur a toto in loco et a qualibet ei⁹ pte. loc⁹ a pte i loco ē bitudo ipsius ad suū totū. et ē semp destructiue vt cesar nō ē hic: ergo nō ē vbiq³: maria cuiusq³ nō cōuenit p⁹ i loco nec eius totum.

Totū i tpe ē dictio cōprehēdēs oē tps aduerbialiter: vt semper nusq³. p⁹ i tpe ē dictio significās aliqd tps aduerbialiter: vt nūc tūc hodie heri: exēplū hui⁹ sumūf. sicut a toto i loco.

Et ista pte determinat autor de loco a toto in loco ad suam partem. p^{mo} diffiniendo totum in loco ratione cuius.

Primo sciendū ē qd totū in loco est dictio cōprehēdēs oēm locū aduerbialiter vt vbiq³ nusq³. Et dicit⁹ aduerbialiter ad d^{iam} totū in q³itate aliqd ens totū i q³itate pōt cōprehēdere oēm locū vt in oī loco: i nullo loco: sed hoc nō est aduerbialiter. Pars in loco est dictio cōprehēdēs aliquē locū aduerbialiter: vt hic. ibi. Et d³ aduerbialiter ad d^{iam} partis totius i q³itate vt in hoc loco in illo loco. Ex quo patet qd cōprehēdere omnē locū ē ipotare omnez locuz copulatiue. Secūdo p³ qd istud aduerbiū alicubi h³ cōprehēdat omnem locū. tamen non est totū i loco quia non cōprehēdit omnem locū copulatiue sed solum disunctiue. Consimiliter diffiniri posset totū in tempore qd ē dictio cōprehēdēs omne tēpus aduerbialiter vt semp. nusq³. Sed pars i tpe ē

Locorum dialecticorum

dictio comprehendens aliquod ipsa aduer-
bialiter. ut hodie nunc aliquando.

Secundo sciendum est quod lo-
cus a toto in loco est
habitus eius ad suam partem et tenet affir-
mativum et negativum: subiiciendo et predicando:
et similiter dicendum est de loco a toto
in tempore. Ex quo patet quod quatuor sunt regule. ar-
guendo a toto in loco ad suam partem. Prima
est quod arguendo a toto in loco ad suam partem
affirmativum et subiiciendo est bona propositio:
ut bene sequitur ubique est homo: ergo hic est
homo. Secunda regula est quod a toto in loco
ad suam partem negativum et predicando est
bona propositio: ut dicitur ubique est homo: ergo deus est
homo. Tertia regula est quod a toto in loco ad suam
partem negativum et subiiciendo est bona con-
sequentia: ut nunc est homo ergo hic non est
homo. Quarta regula est quod a toto in loco ad
suam partem negativum et predicando est bona propositio
ut dicitur ubique est homo: ergo deus est homo.

Tertia regula est quod a toto in loco ad suam
partem negativum et subiiciendo est bona con-
sequentia: ut nunc est homo ergo hic non est
homo. Quarta regula est quod a toto in loco ad
suam partem negativum et predicando est bona propositio
ut dicitur ubique est homo: ergo deus est homo.

Tertio sciendum est: quod ad locum
a toto ad suam partem so-
lent reduci plures alij loci. scilicet locus a
toto collectivus et locus a toto numerali
quibus visum est circa locum a toto inte-
grali. Et similiter ad locum a parte redu-
citur locus a singulari ad pluralem: ut ho-
mo est animal ergo homines sunt anima-
lia. et tenet per hanc maximam si singu-
lare de singulari: et plurale de plurali. ad
quem requiruntur tres conditiones.

Prima quod terminus consequentis sup-

ponat pro aliquo. Defectu cuius non se-
quitur sol est substantia ergo soles sunt
substantie. Secunda est quod predicatum
non sit subiecto per accidens neque per
alterum extremum disunctum: si predica-
tum sit totum disunctum: et ideo non se-
quitur. homo est albus: ergo homines
sunt albi: nec sequitur omnis homo est ce-
cus vel videns: ergo omnes homines
sunt ceci vel videntes posito casu quod sint
tres ceci et unus videns. Tertia est quod
non arguatur a terminis obliquis. De-
fectu cuius non sequitur. hominis est asi-
nus. ergo hominum sunt asini. posito ca-
su quod sit solus unus asinus qui sit sor.
Si similiter ad locum a toto integrali reducitur
aliqui locum a toto copulato. Et ad locum
a toto universaliter reducunt aliqui locum a
toto disuncto. Unde totum copulatum
est propositio copulativa et pars eius est pars
copulativa. Totum disunctum est pro-
positio disunctiva et pars eius est pars
disunctiva. Exemplum de toto copulato. ut
sor. currit: et plato disputat. ergo sor. cur-
rit. sed quod iste propositio sunt formales et tenet in
quibuslibet terminis ideo non videntur esse
dialectice nec reducibiles ad aliquem lo-
cum dialecticum. consequentia enim dia-
lectice tenet gratia habitudinis terminorum: et non
gratia forme seu modi arguendi etc.

Contra predicta arguitur. Prima
sic: non sequitur ho-
mo est hic. homo est ibi. et sic de alijs: ergo homo
est ubique quod falsum est: et propositio falsa
tamen arguitur per locum a parte in loco ad
suum totum ergo etc. Secundo sic. Non
sequitur deus est ubique: ergo deus est hic. po-
sito casu quod iste locus non sit ergo locus a
toto in loco non tenet affirmativum. Ter-
tio sic. Non sequitur sor. non est ubique: er-
go sor. non est hic: ergo locus a toto in lo-
co non tenet negativum.

Ad rationes ad primam de
sic dicitur in
loco a toto in quantitate. quod quod ibi in ante est ter-
minus indefinite sumptus: ideo oportet quod subiectum ad-

datur relatione idempnitatis: aliter si valet p[ro]p[ri]a: sed cōmittit fallacia figure dictionis a plurib[us] determinatis ad vnā determinatā. debet ergo sic argui. hō est hic et t[er]m[in]us hō est ibi: et sic de alijs. ergo homo est vbiq[ue]. Ad secundā dicit[ur] q[uod] si p[ar]ticula ris locus sit destruct[us] nō est ampli[us] pars toti[us] i[n] loco. et ideo i[n] p[re]dicto argumēto cūz ponat[ur] q[uod] loc[us] sit destruct[us]: nō arguit[ur] a toto i[n] loco ad suā p[ar]tē. Ad tertiā d[icitur]: q[uod] ibi nō arguit[ur] a toto i[n] loco ad suā p[ar]tē: sed a p[ar]te ad p[ar]tes. q[uia] nō vbiq[ue] equalit[er] alen[te] bi nō. eo q[uod] negatio p[re]cedēs aduerbiū illud vbiq[ue]. negat ip[s]s[um]. et facit eg[re]ssu[m] suo cōtradictorio v[bi] alicubi non. Ex quo p[er] q[uod] alic[ui] arguat[ur] a toto i[n] loco op[er]e q[uod] totu[m] i[n] loco maneat affirmatum.

Causa est ad cuius esse sequit[ur] aliud secundum naturam. Et diuiditur in causas efficientes: materialem: formalem: et finale.

Causa efficiēs est a qua primo fit mot[us] ad hoc q[uod] fiat aliquid vt domificator est primū mouens et operans: vt fiat domus et habet vt fiat cultellus. locus a causa efficiente est habitudo ipsius cause efficiēis ad suum effectum. Et est constructiuus et destructiuus. Cōstructiue tenet sic: domificator est bonus: ergo domus est bona: vnde locus a causa efficiente: maxima. Si causa efficiens est bona: ipsum quod sit bonū est. Destructiue sic: domificator non est bonus: ergo dom[us] non est bona. vnde locus a cā

efficiente. maxima. Cuius causa efficiens non est bona: ipsum quod sit non est bonum et e cōuerso tenet loc[us] ab effectu ad causam efficientē.

In ista p[ar]te determinat[ur] autor de loco a causa ad effectū. Et p[ri]mo diffinit cā dicens. Causa est ad cui[us] esse sequit[ur] aliud secundū naturā: et ponit[ur] ad cuius esse sequit[ur] aliud: ad d[ist]inct[us] effectus ad cui[us] esse non sequit[ur] aliud et hoc i[n] quantū effect[us] ē: ponit[ur] etia[m] h[uius] naturā ad explicandū modū quo effect[us] sequitur suā causā. non enī op[er]e q[uod] effectus semper sequat[ur] suā causā tempore. sed sufficit q[uod] sequatur finē naturā. Itaq[ue] causa ad effectū semper est ordo natura licet non temporis.

Primo sciendū est q[uod] causa diuiditur p[er] cā[m] materialem. formalem. finale. et efficientē. Cui[us] diffinitionis sic habetur sufficientia. q[uia] ad o[mn]es causas seq[uitur] effect[us]. vel ergo talis cā est extrinseca. vel intrinseca. Si intrinseca. hoc ē dupliciter q[uia] vel est actus dans eē. et sic est causa formalis. vel: potentia recipiēs esse et sic est causa materialis. Si extrinseca. hoc est dupliciter. q[uia] vel ē illud a quo res fit et sic est causa efficiens. vel est illud p[ro]pter q[uod] res fit et sic est causa finalis. Et hec est diffusio analogi i[n] sua analogata q[uia] causa de p[ri]us et perfectius de vna causa q[uam] de alia. Causa efficiens sic diffinitur i[n] textu. q[uod] est aqua primo fit mot[us] quod ponit[ur] ad d[ist]inct[us] o[mn]iū aliar[um] causar[um]. quia a nulla ear[um] p[ri]mo fit mot[us]. Et est duplex causa efficiēs. s[ci]l[icet] i[n] potentia et i[n] actu vt domificator est cā efficiens domus i[n] potentia. Non. n. dicit[ur] aliquis domificator: q[uia] actu domificat: sed q[uia] habet habitum faciendi domū q[uod] non valet. Sed domificans est causa efficiens i[n] actu. Ille. n. est domificās qui actualiter facit domū. Cā efficiens iterū est duplex q[uia] quedā est q[uod] regit[ur] ad fieri effectus: et ad esse.

Locorum dialecticorum

eluz: q. i. effectus fit sine pducit & pser/
natur in suo pprio esse. ut sol est cā effi/
ciens istorum inferiorū. Alia est q̄ solum
requirit ad fieri effectus & non ad esse.
ut domificator: l3 pducit domus non in
conferuat eaz inesse.

Secundo sciendū est q̄ locus
a causa efficiēte est
habitudō est ad suū effectus & tenet iste
locus aliqñ affirmatiue & negatiue aliqñ
vero nō. Ideo ad cognoscendum quō
diuersimode tenet secūdū diuersas cau/
sas. ponuntur aliqne regule. Prima est
q̄ ab esse cause efficiētis in potētia a pos/
se esse effectus est bona consequētia. ut
bene sequitur. domificator: est ergo do/
mus potest esse. Secunda regula est ad
non esse cause in potētia ad non esse vel
non posse esse effectus non valet p̄na ut
non sequitur domificator: non est. ergo
domus non est vel nō potest esse. & iste
sunt regule cause efficiētis in potētia.
De cā efficiente in actu ponūtur aliqne
regule. Prima q̄ ab esse cause efficien/
tis in actu ad fore effectus est bona p̄na.
ut bñ sequitur domificās est ergo domus
erit. Secunda regula ē q̄ ab esse cau/
se efficiētis i actu ad fieri effectus est bo/
na p̄na ut bene sequitur domificans est
ergo domus fit. Tertia regula est: a
non esse cause efficiētis in actu ad nō fie/
ri effectus est bona p̄na ut bene sequit̄
domificans non est ergo domus nō fit.

Quarta regula est q̄ a non esse cause
efficiētis in actu ad non esse & ad nō fo/
re effectus non valet cōsequētia ut nō
sequitur domificans non est ergo domus
non est. Nec ex eodem ante sequitur er/
go domus non erit. Ex quo patet q̄
locus a cā efficiente. & ab eius effectū. so/
lam tenet in istis p̄dicatis esse & nō esse.
bonum & non bonum. & eodē modo te/
net in illis. & ita qcquid dictus ē de eē & nō
esse. intelligendū est de bono & non bo/
no: ut posset faciliter exp̄licari. Secū/
do patet q̄ arguendo per locum a causa

efficiente aut ab eius effectū opz in ppo/
nere q̄ efficiēs agat s̄m artez: aut s3 po/
tentiam. Nam si bonus domificator: nō
veller bene domificare non produceret
bonam domum.

Tertio sciendū ē q̄ locus ab ef/
fectu cause efficiētis ē ha/
bitudo eius ad suam causaz & tenet aliqñ
affirmatiue & negatiue. & aliquādo non:
ut p3 per has regule. Quaz prima est
ab esse effectus ad fuisse cause efficiētis
est bona cōsequētia ut bñ sequit̄. domus
ergo domificator: fuit. Secūda regu/
la est. A fieri effectus ad esse cause efficiē/
tis siue in actu siue in potētia est bona cō/
sequētia. ut bene sequitur domus fit er/
go domificans vel domificator: ē. Ter/
tia regula ab esse effectus ad esse cause
efficiētis siue in actu siue in potētia non
valet cōsequētia ut non sequitur domus
est ergo domificator: vel domificās est.
Ex istis regulis patet q̄d ab effectū ad
causam efficientē valet p̄na affirmatiue
Sed ad cognoscendū quomodo valet
negatiue dantur aliqne regule. quarum
prima ē. a nō esse effectus ad non eē cau/
se efficiētis siue in actu siue in potētia
non valet cōsequētia. ut non sequit̄ do/
mus non est. ergo domificator: vel domi/
ficans non est. Secūda regula est a non
fieri effectus ad non esse cause efficiētis
in actu est bona consequētia. ut bene se/
quitur domus non fit ergo domificans
nō est. Tertia regula a non fieri effe/
ctus ad nō esse cause efficiētis i potētia
non valet consequētia. ut non sequitur
domus non fit. ergo domificator: nō est.
Quarta regula a non fore effectus ad nō
esse cause efficiētis in actu est bona con/
sequētia. ut bene sequitur. domus non
erit ergo domificans non est. Notanter
dicitur cause efficiētis in actu quia si ar/
gueretur a non fore effectus ad non esse
cause efficiētis in potētia non valeret cō/
sequētia. ut non sequitur domus non
erit. ergo domificator: non est. Quin/
a 3

ta regula est. ~~a non fuisse effectus in fieri~~
 a non fuisse effectus in fieri a non fuisse eade
 efficientis in actu est bona consequentia:
 ut bene sequitur domus non fuit in fieri
 ergo edificans non fuit. Et quicquid
 dictum est de esse et non esse. intelligendum est
 de bono et non bono. capiendum bonum et
 non bonum: ut dicunt bonitatem artis qua de
 nominatur aliquis bonus artifex. ut di
 cendo iste est bonus faber vel bonus do
 mificator. et non capiendum ea ut dicunt bo
 nitatem moris qua denominatur aliquis bo
 nus in moribus. ut de virtuoso dicimus
 iste est bonus homo etc.

Contra predicta arguitur. **Pri**
 mo sic. posita causa to
 tali ponitur eius effectus ergo causa non
 precedit suum effectum. Secundo sic. non se
 quitur de? est bonus ergo latro est bonus
 et tamen arguitur a causa efficiente ad su
 um effectum. Tercio sic ostensa una po
 mo antiqua aut ex malis lapidibus con
 structa. non sequitur hec domus non est bona:
 ergo edificator: non fuit bonus quia ante
 cedens est verus: et prius falsum. et tamen ar
 guitur ab effectu cause efficientis ad suam
 causam efficientem negative: ergo etc.

Ad rationes ad primam
 dicitur: quod si po
 sita causa totali ponatur similis ipse suus effectus
 non tamen simul natura. Ad secundam dicitur: quod talis
 locus non tenet respectu huius predicati bo
 num ut dicitur bonitatem moris sed etiam latro fit
 effectus dei quantum ad substantiam non tamen quantum ad
 virtutem: et ideo si non sequitur de? est bonus ergo
 latro est bonus sequitur tamen ergo latro
 est bonum. Ad tertiam: negatur quod non
 sequatur. Ad probationem dicitur: quod si illa
 domus non sit bona bonitate que est a
 materia. est tamen bona bonitate que est ab
 efficiente qua dicitur bonitas forme. Ex quo
 patet quod ad hoc iste locus valeat. requiritur
 quod ipse artifex in operatione adhibeat di
 ligentiam quam potest. requiritur etiam
 quod habeat bonam materiam non vitiosa
 tam aut vetustate consumptam.

Materia est ex qua cum
 alio aliquid fit. Et est duplex
 quedam enim est permanens
 et quedam est transiens. **Per**
 manens ut in cultello ferrum.
 Transiens ut in pane farina et
 aqua. Et diffinitur etiam sic:
Materia est que tantum est in
 potentia. **Locus** a causa ma
 teriali est habitudo ipsius ad
 suum effectum: et est constru
 ctivus et destructivus. **Con**
 structivus sic: ferrum est: ergo ar
 ma ferrea possunt esse. **Ma**
 xima. Posita causa materiali possi
 bile est eius effectum poni. **De**
 structivus sic ferrum non est: ergo
 arma ferrea non possunt esse
 unde locus a causa materiali.
Maxima. Remota causa ma
 teriali permanente remouetur
 et eius effectus locus ab esse
 ctu cause materialis permanen
 tis tenet constructivus sic: arma
 ferrea sunt ergo ferrum est. **Ma**
 xia. Posito effectu cause ma
 terialis permanentis ponitur
 eius causa. locum ab effectu cau
 se materialis transeuntis tenet
 constructivus ut vitrum vel pa
 nis est: ergo silix vel farina fuit
 materia enim transiens non ma
 net sed transfertur in aliam ma
 teriam unde locus. ab effectu

Locorum dialecticorum

cāe materialis transeūtis. ma
xima. Posito effectu materie
transeuntis necesse est ipsam
materiaz presuisse.

CIn ista pte deteriat autor: d loco a cā
mat. riali ad suum effectū cī. ca qđ. rē.
Primo sciendū est qđ mā ē ex q
cū aliquo sit aliquid. ut
h3 textus. qđ diffinitio d3 sic exponi. Adā
ē cā ex qua cū aliquo. s. cū forma sit aliqd
. s. cōpositū r p hoc differt ab oib3 alijs
causis: ex cā entz efficiente nō fit aliqd s3
a cā efficiente. Silt ex fine nihil fit: sed p
pter finē aliqd fit. r etiā ex forma nihil fit
pprie: sed p formā. r ita p3 qđ p illā diffi
nitionē materia differt ab oib3 alijs cau
sis. Et ē duplex mā saltē i artificialib3. s.
pmanens r tranfiens. Materia pma
nens ē illa que cuz igreditur effectuz. nō
amittit nomē neq3 rōnez: sed sub rōne p
prie speciei remanet i effectu sicut ferruz
respectu cultelli. Materia tranfiens ē il
la: que cum igredit effectum amittit no
men r rōnem speciei: ut farina i pane: et
similiter r aq3 ibi possum3 loq de vtraz
illarum materialium.

Secundo sciendū ē qđ locu3 a
causa māli ē habi
tudo ei3 ad effectū r tenet tā in materia
pmanēte q3 i mā transeunte iō de vtraz
ponitur aliqne regule. Prima ē ab esse
cause mālis siue pmanētis siue transeun
tis ad eē effect3 nō valet pñā: ut nō seq3
fery ē ergo cultell3 ferrens ē vel sic nō se
quit. Aq3 r farina sūt. ergo panis ē. Se
cūda regula ab eē cāe mālis siue pmanē
tis siue transeuntis ad posse eē effect3 ē bo
na pñā. ut bñ seqtur. Aqua r farina sunt
ergo panis pōt eē. Similiter ferrū ē er
go arma ferrea pñt eē. Tertia regula
a nō esse cāe materialis pmanētis. ad nō
eē effectus ē bona pñā: ut bñ seq3. ferrū
nō ē. ergo cultell3 ferrens nō ē. notant dñ
pmanētis. q3 a nō eē cause materialis trā

seūtis ad nō eē effectus. nō valet cōseqn
tia. ut nō seqtur. aqua r farina nō sūt: er
go panis nō est. Quarta regula ē. a nō
fuisse cause materialis transeuntis ad nō
fuisse effectus. r ad non eē etus est bona
pñā. ut bñ sequit aqua r farina nūq3 fue
runt: ergo panis: nec est nec fuit.

Tertio sciendū ē qđ locus ab ef
fectu cause materialis ē
habitudō eius ad suaz causas de quo dā
tur tales regule. Prima ē ab esse effect3
cause materialis permanentis ad eē sue
cause ē bona pñā. ut bene sequitur. Cul
tellus est: ergo ferrum est. Secūda re
gula ab esse effectus cause materialis trā
seuntis ad eē cause nō valet psequentia.
ut non sequitur panis est ergo aqua r fa
rina sūt. Tertia regula est ab esse esse
ctus cause materialis transeuntis ad fuis
se sue cause est bona consequentia: ut be
ne sequitur. panis est ergo aqua r fari
na presuerunt. r iste sunt regule arguen
do affirmatiue. Sed arguendo negati
ue fit hec prima regula. a non esse esse
ctus cause materialis siue permanentis
siue transeuntis non valet consequentia.
ut non sequitur. Cultellus non est ergo
ferrum non est. Panis non est: ergo
aqua r farina non sunt. Secunda re
gula. a non posse esse effectus ad nō pos
se esse cause est bona consequentia: ut
bene sequitur. Cultellus ferrens nō po
test esse ergo ferrum non potest esse:
r debet hec regula intelligi r etiam oēs
alie posita possibilitate aliaruz causar.

Contra predicta arguitur. pñā
mo sic. Omnis causa in
trinfeca remanet in suo effectu. sed om
nis causa materialis est intrinfeca: ergo
omnis causa mālis remanet in suo effe
ctu r per consequens nulla est materia
tranfiens. Secundo sic. Ad hoc qđ do
mus possit esse non sufficit qđ ligna r la
pides possint esse quia multe alie cause
requiruntur: ergo a posse esse cause mā
lis ad posse esse effectus non valet cōse
q

quæta. Tertio sic. nō sequi cultellus ē ergo ferrum ē q; cultellus pot ē ex alia mā q; ex ferro. ergo ab effectu cause mālīs ad suā causāz nō velet consequentia.

Ad rōnes

Ad primā dī q; oīs cā intrinseca remaneat i suo effectu s; aliqd ē cōfuzūz nō tñ sub eē pprio & specifico. & quādo isert ergo nulla ē mā trāsīs. Itaq; pñā q; nō dī mā trāsīs eo q; nullo mō maneat. sed q; nō manet i effectu sub p; pñā rōne vel spē. Ad scdaz dī: q; d; argui posita possibilitate aliaz cāz sicut patet i fine tertij notabilis. Ad tertiā dī: q; cultellus nō ē effectus pprius ferri: s; cultellus ferreus: & iō i pñāto argumēto nō arguit ab effectu cāe mālīs. sed d; sic argui cultellus ferreus ē. ergo ferrum est.

Forma ē q; dat eē rei & cōseruat eā inesse. locus a cā formali ē habitudo ipsius cāe formalis ad suū effectū. Et tenet cōstructiue & destructiue. Cōstructiue sic. Albedo est ergo albus ē vnde locus a cā formali: maxima: Posita cā formali ponit & eius effectus. Destructiue sic. Albedo non est: ergo albus nō est. maxima. Remota causa formalis remouetur & eius effectus. Contra vero est de effectu cause formalis.

Finis ē gratia cuius aliqd fit. locus a cā finali ē hitudo ipsius ad suū effectum. Et est cōstructiuius & destructiuius. Cōstructiue sic beatitudo est bona. ergo virtus est bona: vnde locus a causa finali. Maxima.

Cuius finis bonus est ipsum quoq; bonum est. Destructiue sic: pena non est bona: ergo peccatum non est bonum: vñ locus a causa finali: maxima. Cuius cā mala est ipsum quoq; malum. Econuerso autem est de loco ab effectu cause finalis.

Primo vñ ē de loco a cā efficiēte: et mālū restat nūc videre de loco a cā formali & finali. Et pmo de loco a cā formali circa quam.

Primo sciēdū ē q; forma sic diffinit i textu forma est q; dat eē rei: & pseruat eā iesse hoc vltimū ponit ad differētiā cāe efficiētis & finalis. q; solū regit quo ad fieri & nō quo ad esse iō nō cōseruat rē inesse saltem cause pñāles. Et d; itelligi q; forma dat eē rei formaliter. & intrinsece p qd differt forma a mā que nō dat eē formaliter. s; materialiter p qd ipsa ē subiectus forme. Ponitur et ad differētiā cāe efficiētis q; dat esse effectiue & extrinsece. & nō formaliter. & intrinsece. & eadē ratione ponit ad differētiā finis. Et est duplex forma scilicet substantialis & accidentalis. forma substantialis ē q; dat eē simpliciter scilicet eē substantiale. Sed forma accidentalis ē que dat esse fm quid. scilicet accidentale. Et est duplex forma substantialis. scilicet forma totius & forma partis. forma partis ē que iformat materiā cui dat esse vt anima ē forma pñā hoīs. s; forma totius est forma. id est additas q; i sua cōtūta includit mān & formā pñā vt hūanitas. Et q;libet istaz ē duplex. Quedā ē cōis: vt aīa scilicet respectu hoīs vñ aīalitas. Alia ē pñā: vt aīa rōnalis & hūanitas. Secundo sciēdū est q; locus a cā formali est habitudo eius ad suū effectū. circa quez s; d; due regle. Prima est a noīe cāe formalis ad

Locorum dialecticorum

nomen sui effectus affirmatiue respectu
huius ubi est bene valet proinde ut bene sequitur. Al-
bedo est ergo album est. Maxima. Posita
causa formali ponitur ei effectus. Secun-
da regula est a causa formali ad sui effectum
negatiue est bona consequentia. ut bene
sequitur. Albedo non est ergo album non
est. Maxima. Remota causa formali re-
mouetur eius effectus. Et debet argui
respectu huius verbi est. et non respectu
alio: ut predicato. ut non sequitur. Albe-
do est color. ergo albus est color. Loc-
us ab effectu cause formalis est habitudo eius
ad suam causam circa quam sunt due re-
gule. Prima est ab esse effectus cause
formalis ad ipsam causam formalem est
bona consequentia. ut bene sequitur. Al-
bum est: ergo albedo est. Secunda re-
gula est a non esse effectus formalis ad
non esse sue cause formalis est bona con-
sequentia: ut bene sequitur. Album non
est: ergo albedo non est. Et debet argui
a forma propria: et non a comuni. quia tunc
esset habitudo superioris ad inferius et
non cause formalis ad effectum.

Tertio sciendum est quod finis est
gratia cuius aliquid fit.
finis enim mouet intentionem agentis
ut producat aliquem effectum. Sed ef-
fectus cause finalis est medium ordina-
tum ad huiusmodi finem acquirendum
sicut felicitas est finis hominis: et virtus
que est medium ad acquirendum felicitatem
est effectus. Ex quo patet quod non ca-
pitur ibi finis pro termino duratōis rei.
sed pro eo ad quod aliud ordinatur. ut san-
tas est finis potionis. vel alicuius alterius
medicine. Locus a causa finali est habi-
tudo eius ad suum effectum. Et tenet affir-
mativae et negatiue. Affirmatiue sic felici-
tas est bona: ergo virtus est bona. Ma-
xima. Cuius finis bonus est ipsum quod
est bonum. Negatiue sic. Damnatio est ma-
la ergo peccatum est malum. maxima. Cuius
finis malus est ipsum quod est malum. Ex
quo primo patet quod circa istos locos possunt

formari due regule. sicut dictum est de pre-
cedentibus. Secundo patet quod iste locus tenet re-
spectu istorum predicatorum bonum et ma-
lum. Locus ab effectu cause finalis est
habitudo eius ad suam causam. et tenet affir-
mativae et negatiue: affirmatiue sic. virtus
est bona. ergo felicitas est bona. Negati-
ue sic. Peccatum est malum: ergo damnatio
est mala. Et de hic accipitur effectus pro effe-
ctu proprio: et per se et non per effectum per acci-
dens ubi effectus cause finalis per se. est sine quo
non potest haberi finis ut virtus respectu felici-
tatis. Sed effectus per accidens est sine
quo bene potest acquiri finis. ut iebriatio re-
spectu sanitatis. Ex quo patet quod non sequitur
iebratio est mala: ergo sanitas est mala.

Contra predicta. Primo arguitur sic.
Iam sequitur albedo est: ergo
album est. ut patet in sacramento altaris. Similiter
non sequitur. Anima rationalis est: ergo homo est. et ta-
men arguitur a causa formali ad suum effectum
ergo et cetera. Secundo sic. Iam sequitur. Ad edic-
ta est bona: ergo sanitas est bona: quia si
medicina fit et sanitas nondum sit animus erit
vex et proinde falsum. Tertio sic: non sequitur
Elemosyna est bona: ergo furari propter ele-
mosynam est bonum. quia antecedens est ve-
rum et consequens falsum. ergo et cetera.

Ad rationes Ad primam dicitur quod
in sacramento alta-
ris albedo non plus habet rationem forme. nec
etiam anima separata a corpore. Cuius ratio est: quia
de ratione cause formalis est informare al-
iquid: sed albedo in sacramento altaris et
anima separata a corpore nihil informant ideo non ha-
bent rationem forme. Vel dicendum est quod
ibi non debet esse miraculum: nec debet argui nisi
in causis formalibus quae habent esse simile cum suis
effectibus et quae nunquam possunt separari ab eis. Ad
secundam dicitur quod duplex est finis. Quidam est
cui non repugnat habere esse cum suo effectu ut
felicitas cum virtute. Alius est cui repugnat
simul esse cum suo effectu ut sanitas cum
medicina. Dicitur ergo quod ibi arguitur a fine
qui non compatitur secum suum effectum: et
ideo debet argui a bonitate effectus ad bonitatem

Tractatus

Quintus

tem futurā causē ut bene sequitur. *P*otestio erit bona ergo sanitas erit bona. Arguendo autem e contra ab effectu ad causam debet argui a bonitate causae ad bonitatem praeteritam effectus: ut bene sequitur. Sanitas est bona ergo medicina fuit bona. Ad tertiam dicitur quod in effectibus per accidens non tenet iste locus inō furari ē medium siue effectus per accidens respectu elemosine et ideo non valet consequentia.

Generatio ē progressio a non esse ad esse. *L*ocus a generatione ē habitudo ipsius generationis ad suū generatū. et est constructivus et destructivus: constructivus si generatio domus ē bona: ergo domus ē bona unde locus a generatione. maxima. Cuius generatio bona ē ipsum quoque bonum est. *D*estructivus sic. Generatio latronis ē mala: ergo latro ē malus unde. *L*ocus a generatione. maxima. Cuius generatio mala ē ipsum quoque generatū malum ē. *E*cōverso autem est de loco a generato. Corruptio est progressio ab esse ad non esse. *L*ocus a corruptione est habitudo corruptionis ad corruptum: et est constructivus et destructivus. Constructivus arguitur sic. Corruptio Antichristi est bona: ergo Antichristus ē malus unde. *L*ocus a corruptione. maxima. Cuius corruptio bona est ipsum quoque corru-

ptum malum est. Constructivus sic corruptio domus est mala: ergo domus est bona. *M*axima. Cuius corruptio mala est ipsum quoque bonum est. *E*cōverso est de loco a corrupto.

*I*n ista parte determinat autor de loco a generatione circa quem.

Primo sciendum est quod generatio sic sic diffinitur in textu ē progressio de non esse ad esse et capit ibi progressio transumptive: ut idē ē quod mutatio et non proprie pro motu progressio actualis. Sed corruptio ē progressio de esse ad non esse in quibus diffinitionibus per se et non esse explicant termini generationis et corruptionis. *N*on esse enim ē terminus a quo generationis et terminus ad quem corruptionis. Sed esse est terminus a quo corruptionis et terminus ad quem generationis. Et accipiunt in proposito generatio et corruptio non quidem proprie per generationem et corruptionem simpliciter quod sunt solum in substantia. Sed generaliter ut generatio sit mutatio de non esse ad esse siue substantiale siue accidentis. Et corruptio e converso. ita quod generatio sic sumpta ē cōis tamen ad generationem simpliciter quod ad generationem secundum quod similiter corruptio ad corruptionem simpliciter et ad corruptionem in se quod.

Secundo sciendum est: quod locus a generatione ē habitudo eius ad generatū: et tenet affirmative et negative. Affirmative sic: generatio domus est bona: ergo domus est vel erit bona. locus a generatione. maxima. Cuius generatio est bona ipsius quoque etiam est bonus cuius ratio est quod cuius esse bonum est ipsum est bonus: sed per generationem res quilibet habet suum esse ergo si generatio alii cuius ē bona ipse erit bonus. *M*axime dicitur in praesentia. est. vel erit. quod non sequitur generatio domus est bona: ergo domus est bona si domus non sit adhuc. Tenet etiam negative: ut arguendo sic: generatio vitii est mala

Locorum dialecticorum

ergo vitium est vel erit malum. Locus a gnatione. maxima. Cuius gnatio mala est ipsius quod est malum. Nec est intelligendum quod arguitur negative. id est a propositione negativa sed arguitur negative quod arguitur respectu boni predicti cati malum. eo quod malum dicitur negatione boni.

Tertio sciendum est quod locus a corruptione est bitudo eius ad corruptum et tunc affirmativum et negativum. affirmativum sic: corruptio vitij est bona: ergo vitium est vel fuit malum. Locus a corruptione. maxime. cuius corruptio est bona ipsam quod est malum est. In negativum sic corruptio virtutis est mala. ergo virtus est vel fuit bona. Locus a corruptione. maxima. Cuius corruptio est mala ipsam quod est bonum est. Locus a corrupto ad corruptionem est habitudo eius ad corruptionem. et tenet affirmativum et negativum. Affirmativum sic: virtus est bona ergo corruptio virtutis est vel fuit mala. Locus a corrupto. maxima. Si corruptum bonum est eius corruptio mala est. negativum sic vitium est malum ergo corruptio vitij est vel fuit bona. Locus a corrupto. maxima. Si corruptum malum est eius corruptio bona est. Et est intelligendum quod quando arguitur affirmativum a corruptione ad corruptum aut contra. Quod si autem sit affirmativum et prius negativum: hoc est quod in antecedente ponatur bonum et in consequente malum. Si autem arguitur negativum in antecedente dicitur poni malum: et in consequente bonum. Cuius ratio est quod corruptio dicitur non esse quod opponitur esse rei. et quod si aliqua res sit bona ipsam esse bonum est. et ipsam non esse malum est: ideo si aliqua res sit bona. sua corruptio erit mala.

Contra predicta. Primo arguitur non sequi latere malum. ergo generatio eius est mala: quod potest stare quod habuerit optimam generationem: et tamen arguitur per locum a generato ad generationem negativum: ergo etc. Secundo sic non sequitur. Corruptio Christi fuit bona ergo Christus fuit malus et tamen arguitur a corruptione ad corruptum affirmativum: ergo etc. Tertio sic:

non sequi Antiphras non est bonum: ergo sua corruptio est bona. quod autem est verum et prius falsum et tamen arguitur a corrupto ad corruptionem negativum: ergo etc.

Ad rationes ad primam dicitur quod licet latro habeat gnationem bonam bonitate nature. et modi gnationis non tamen bonitate finis: vocatur autem generatio bona bonitate finis quando genitum finem suum consequitur ad quem per gnationem ordinatur: sic autem non est de latrone. id est generatio sua non est bona bonitate finis. Ad secundam dicitur quod licet corruptio Christi fuerit bona quod ad nos in quantum. scilicet per eam liberati sumus. secundum se tamen in quantum. scilicet erat destructiva Christi erat mala. dicitur autem argui a bonitate quod igitur rei finem se et non per accidentem. Ad tertiam dicitur quod arguere negativum non est arguere ab antecedente quod est propositio negativa. sed est arguere ab antecedente in quo ponitur malum. ad consequens in quo ponitur bonum. sic non fit in predicto argumeto: ideo male arguitur.

Uusus ut hic sumitur est operatio rei siue exercitium ipsius: ut securus secare: equi equitare est exercitium siue operatio. Locus ab usibus est habitudo ipsius operationis ad id cuius est operatio siue usus. Et est constructivus et destructivus constructivus sic: ut equitare siue scindere est bonum: ergo equus est bonus vel securis est bona unde locus ab usibus. maxima. Cuius usus bonus est ipsum quocumque bonum est destructivus sic occidere hominem malum est ergo occisor est malus. maxima. Cuius usus malus est ipsum quocumque visitatum malum est. Contra

Tractatus Quintus

est de loco ab usitato. Cōiter
accidētia sumuntur dupliciter
Quedam enim sunt que aliquā
se cōsequūtur et aliquando nō
ut comp⁹ et adulter: et ab his
non sumitur locus dialeticus
sed sophisticus. Alia sunt quo
rum alterū semp cōsequitur al
terū: ut penitere sequitur ad
deliquisse: et ab his sumitur loc⁹
dialeticus. Et tenet cōstructi
ue. et dōstructiue cōstructiue sic
ut iste penitet: ergo deliquit.
Locus a cōiter accidentibus:
Maxima. Si cōiter accētiū po
sterius inest et primum in fuit.
Destructiue sic iste. Non de
liquit siue non peccauit: ergo
non penitet unde. locus a cō
muniter accidentibus. Ma
xima. Si communiter accidē
tium primum nō inest nec po
sterius inerit.

In ista parte determinat autor 8 duo
bus ultimis locis a cōcomitantibus sub
stantiam scilicet de loco ab usibus et de
loco a cōmuniter accidentibus. et primo
de loco ab usib⁹. rōne cui⁹ diffinit usū.

Primo sciendū est q⁹ vsus est
operatio vel exercitiū
rei et ponitur operatio vel exercitiū lo
co generis. Unde vsus nō ē aliū q⁹ ope
ratio ad quā res ipsa p se ordinata est: ut
securis ad secādnz. Equus ad equitandū
Est autē huiusmodi operatio a duob⁹.
Primo ab ipso efficiēte principali. Se
cundo a re illa qua utimur. scilicet ab instru
mēto principalis agentis. ut secare cansa

tur a secāte tanq⁹ a principali agēte. et a se
cūri tāq⁹ ab instrumento eius. Et q⁹ im
mediatus illa operatio videtur ēē ab hu
iusmodi instrumento. Nam per instru
menta videt⁹ fieri distinctio i opationib⁹
ut securi secamus et calamo scribimus.
Ideo arguēdo ab usibus. vsus debet cō
perari ad rem qua utimur et non ad vi
tem. Et debet argui a bonitate vel ma
litiā. vsus ad bonitatē vel malitiā rei qua
utimur. Est tamē aduertēdū q⁹ rei qua
utimur pōt esse duplex vsus. vnus pro
prius et essentialis. qui de se ei conuenit.
Alius est accidentalis qui. s. sibi conuenit
vel contingit ex voluntate utentium ut
vsus proprius et essentialis securis est seca
re. Accidentalē vero est occidere eo q⁹
utens potest ad hoc securim applicare
debet autem argui ab vsu proprio et es
sentiali non autem accidentalē.

Secundo sciendū est q⁹ lo
cus ab usibus est
habitudō eius ad vsitatum et tenet affir
mativē et negativē: respectu horum pre
dicatorum. bonū. et malū. affirmativē.
sic secare est bonū: ergo securis est bona
negativē sic. Occidere hominē ē malum
ergo gladius factus ad occidendū est
malus. Ex quo p³ q⁹ arguendo ab vsi
bus sunt due regule. Prima ē a bonita
te vsus ad bonitatem rei qua utimur est
bona p⁹ia. Secunda regula a malitiā
vsus ad malitiā rei q⁹ utimur ē bona cō
sequentia ut p³ in p⁹dictis exemplis. S³
locus ab vsitato est habitudo vsitati ad
vsū. cuius sunt due regule. Prima
a bonitate vsitati ad bonitatem vsus est
bona cōsequentia: ut securis ē bona: er
go secare est bonū. Secunda regula a
malitiā rei vsitate ad malitiā vsus ē bo
na p⁹ia. ut gladi⁹ q⁹no occidit hō ē mal⁹
ergo occidere hominē est malum.

Tertio sciendum est. q⁹ cōmu
nē accētiā sūt duplicia.
Quedā sūt q⁹ cōtingēt se invicē psequūt⁹.
ut magn⁹ et fortis in hominē. et i talibus

Locorum dialecticorum

sumitur locus sophisticus. Alia sunt quorū vnus necessario seq̃t ad alterū. Et ista sunt duplicia. Quedā sunt q̃ se inicez cōuertibiliter cōsequunt̃. Alia sunt q̃ se inicez cōsequunt̃ nō cōuertibiliter. vt de ligasse et penitere. Ad penitentia enī seq̃t deligasse sed nō eē. Et i istis illud est p̃i? qd̃ ad aliud seq̃nt̃. et illō posterī? ad qd̃ aliud seq̃tur. Vñ loc⁹ a cōiter acciden- tibus est habitudo vnus ad alterū et hu- ius sunt due regule. Prima est. Ab esse posterioris ad esse prioris bene valet cō- sequentia. vt bene seq̃t penitet ergo deli- quit. Secunda regula. A nō esse prioris ad nō esse posterioris est bona p̃na vt be- ne seq̃tur. Nō deliquit ergo nō penitet. Ex quo p̃z q̃ ab esse prioris ad esse po- sterioris non valet cōsequentia. vt n̄ seq̃t deliquit ergo penitet. Secūdo p̃z q̃ a nō esse posterioris ad nō esse prioris nō va- let cōsequentia vt nō seq̃nt̃. Nō peni- tet ergo non deliquit. sed istis duob⁹ mo- dis cōmittit̃ fallacia p̃ntis. Sunt ergo in isto loco due regule cōstātes: et due non cōstātes vt patuit. De cōiter at acciden- tibus q̃ cōuertunt̃ non est hic ad p̃posi- tū sed ab his sumit̃ locus a substantia.

Contra predicta. P̃mo arguit̃ sic: sic deus est vnus et cau- sa finalis. ergo locus ab vnō nō est di- stinct⁹ a causa finali. Secundo sic. Nō seq̃t. Equare est bonū ergo equus clau- dus est bonus et tñ arguit̃. ab vnibus.

Tertio arguitur sic. Nō seq̃t. Deus penituit: ergo peccauit: q̃ atcedens est vey: cūz dixerit. Nō penitet fecisse ho- mines: et p̃ns est falsū. Similiter. Nō seq̃tur Beata virgo non peccauit: ergo non penituit. et tamen arguitur p̃ hunc locum: ergo et.

Ad rationes ad p̃imam dicē q̃ illa operatio que dicitur vnus dupliciter cō- sideratur. Vno modo secundū q̃ est in intentione agentis et hoc modo vocatur causa finalis. Alio modo secundū esse

quod habet in executione et inesse reali et hoc modo vocatur vnus. Ad secundā dicitur q̃ equitare nō est vnus equi clau- di sed equi in cōi et ita debet inferri ergo equus est bon⁹. Ad tertā dicitur: q̃ du- pliciter capitur penitere. Vno modo p̃- prie vt idem est quod de peccatis penā sumere. et sic negatur q̃ deum penituit. Et similiter etiā de Beata virgine. Alio modo accipitur penitere multo genera- liter vt penitere idē est q̃ penā sumere: siue hoc sic pro peccatis siue pro aliquo alio: et vt sic posset dici q̃ deus et Beata virgo penituerunt. Susceperunt enī pe- nāz aut propter peccata aliorū: aut amo- re dei: aut p̃pter nostrāz instructionem. vt similiter nos ad penitentiam induce- rent. in istis autem argumentis debet ca- pi penitere p̃imo modo.

Sequitur de locis extrinse- cis. Quid sit locus extrinsec⁹ dictum est prius. Locorum au- tem extrinsecorum. Alius ē ex oppositis. Alius a maiori ali⁹ a minori alius a simili alius a proportionē alius a transum- ptione ali⁹ ab autoritate. Itē oppositorū quatuor sunt: spe- cies scilicet oppositio relatiua: contrarietas et oppositio pri- uatiua et contradictio. Relati- ue opposita sunt quādo altep non potest esse sine altero: vt pater et filius. Locus a relati- ue oppositis ē habitudo vni⁹ correlatiuorum ad alterum: et est cōstructiuus et destructiu⁹ constructiuus sic vt pater est: ergo filius est: et econuerso: vt

filius est: ergo pater est. **Ma-**
xima. Posito vno relatiuorum
ponitur et reliquorum. destructi-
ue sic pater non est: ergo filius
non est: et econuerso maxima
remoto vno relatiuorum re-
mouetur et reliquorum. locus ve-
ro a relative oppositis tenet
solum destructive: sic sortes est
pater platonis: ergo non est fi-
lius eius.

Postquam determinauit autor de locis
intrinsicis: postea determinat de locis ex-
trinsicis eo quod opposita iuxta se posita cla-
rius elucescunt.

Primo sciendum est: quod ut prius
patuit locus extrinsecus
est quando sumitur argumentum ab hijs que sunt
extra substantiam terminorum in questione po-
sitorum. Et sunt septem scilicet. Ab oppositis.
a maioribus a minoribus a similibus a proportionibus a
transumptionibus. et ab autoritate de quibus po-
stea patebit. Et iter istos primo determi-
nat de loco ab oppositis. quod verior modo
habet rationem loci extrinseci. in eo enim
terminus inferens magis repugnat ter-
mino illato quam in alijs. Distinguitur autem
locus ab oppositis secundum diuisionem ipso-
rum oppositorum. Opposita autem sunt qua-
druplicia scilicet. Relatiua. Contraria.
Prædictiua. et contradictoria. ut patuit in
post predicamentis.

Secundo sciendum est quod relati-
ua sunt quorum totum
esse est ad aliud quodammodo se habere. et con-
siderantur dupliciter. Uno modo quantum ad
conuertentiam que recipit iter ipsa quantum ad eam
Si enim vnum eorum sit. Necesse est alterum
esse. et si vnum non sit. neque alterum. et hoc
modo sumitur ab ipsis. locus a relatiuis.
Alio modo considerantur quo ad repugnanti-
am quam habent inter se quo ad inesse alicui

subiecto nunquam enim potest inesse ei deus re-
spectu eiusdem et hoc modo ab ipsis sumitur
locus a relative oppositis. Locus a re-
latiuis est bitudo relatiui ad correlatiuum.
Cuius sunt due regule quarum. Prima est
quod ab esse vnius relatiui ad esse sui cor-
relatiui est bona prædicta. ut pater est. ergo fili-
us est. et econtra. Secunda regula est quod a
non esse vnius relatiui ad non esse sui cor-
relatiui est bona prædicta: ut pater non est ergo
filius non est. Ex quo patet quod iste locus tenet affir-
mativum et negativum. Secundo patet quod iste lo-
cus tenet respectum huius prædicati est. et non
respectum aliorum. Defectu cuius non sequitur
pater est albus: ergo filius est albus. Ter-
tio patet quod iste locus fundat in quanta proprie-
tate relatiuorum que talis est: relatiua posita se
ponit et pempta se pimit. Prædicta per huius
prophetiam fundat primam regulam prius posi-
tam: et secunda per fundat secundam regulam.

Tertio sciendum est quod locus a rela-
tiue oppositis est bitu-
do vnius relatiue oppositorum ad reliquorum.
Et tenet affirmativum tantum duabus condi-
tionibus obseruatis. Prima est quod non
arguatur in relatiuis equiperantie. Def-
ectu cuius non sequitur sortes est similis
platonis ergo non est similis ei. Secunda
conditio quod arguatur respectu vnius ter-
mini singularis. Defectu cuius non seg-
uitur sortes est pater hominis ergo sortes. non
est filius hominis. Est ergo talis regula
ab vno relatiuo affirmato de aliquo sub-
iecto respectu alicuius singularis. ad ne-
gationem alteri de eodem subiecto est
bona consequentia. ut bene sequitur. Sortes est
pater platonis ergo non est filius eius: et sic
de alijs. Negativum autem non tenet ut non
sequitur. Sortes non est pater platonis: er-
go est filius eius. quod antecedens potest esse verum
consequente existente falso.

Contra prædicta arguitur. Primo
sic. In omni bono loco
dialectico terminus inferens debet inclu-
di in termino illato. Sed vnum opposi-
torum non includitur in alio cum vnum

Locorum dialecticorum

dicat negationem alterius: ergo ab oppositis non sumitur locus dialecticus. Secundo sic: Maius et minus sunt relativa ergo locus maior ad minus et e contra est locus a relativo. Similiter antecedens et consequens sunt relativa. Tunc ergo omnis locus sit habitudo antecedentis ad consequens omnis locus erit a relativo. Tertio sic. Non sequitur pater sortis non est ergo filius sortis non est. et tamen arguitur a relativo negatione ergo et c. Ad id: probatur quia sicut pater et filius sunt relativa ita videtur quod pater sortis et filius sortis sint relativa.

Ad rationes

Ad primam dicitur quod licet in omni loco dialectico terminus inferens debeat includi in termino illato secundum virtutem inferendi non tamen secundum existentiam. Et licet unus oppositorum non existat in alio. habet tamen virtutem inferendi alterum. ut affirmatio unius infert negationem alterius. Ad secundam dicitur quod maius et minus sumuntur dupliciter. Uno modo formaliter et hoc modo ab ipsis potest sumi locus a relativo oppositis. ut arguendo sic. hoc est maius illo. ergo non est minus eo. Alio modo sumuntur materialiter pro ipsis fundamentis et sic ab ipsis non sumitur locus a relativo oppositis. et ita neganda est consequentia illa. Dicitur ulterius quod licet omnis locus sit habitudo antecedentis ad consequens hoc tamen non est sicut termini inferentis ad terminum illatum. a quo termino inferente denominatur locus. et non a toto antecedente. Ad tertiam negatur minor: ad probationem dicitur quod licet pater et filius sint relativa non tamen pater sortis et filius sortis quia non posita se ponunt et prepta non se perimunt.

Contrarietas est contrarium oppositio: ut albi et nigri: Contrariorum quedam sunt

mediata: ut album nigrum inter que sunt medii colores. Quedam vero immediata ut sanum et egrum circa animal. Locus a contrariis est habitudo unius contrariorum ad reliquum et tenet constructive et destructive pstructive sic. hoc animal est sanum. ergo non est egrum. Vel hoc corpus est album: ergo non est nigrum: unde locus a contrariis. maxima. Posito uno contrariorum remouetur: et reliquum destructive autem tenet tantum in contrariis immediatis cum constantia subiecti: ut hoc animal non est sanum: ergo est egrum. unde locus a contrariis immediatis: maxima. Remoto uno contrariorum immediatorum ponitur reliquum manente subiecto. Priuatiue opposita sunt que habent fieri circa idem subiectum tempore determinato a natura et ordine irregressibili: ut cecitas et visus circa oculum. locus a priuatiue oppositis est habitudo priuationis ad habitum: vel habitus ad priuationem: et tenet constructive: ut sortis est videns: ergo non est cecus: vel est cecus: ergo non est videns: unde locus

a p[ro]p[ri]etate oppositis. maxima.
 Posito vno p[ro]p[ri]etate opposi-
 torum: remouet[ur] et reliquū ab eo.
 dē. Destructiue nō n[on] tenet ni-
 si cū p[ro]p[ri]etate subi[ect]i et t[em]p[or]e determi-
 nato a natura. Catul[us]. n. nō est
 cecus neq[ue] vidēs aī nonū diē
 Et puer nō d[icitu]r edētul[us] aī tēp[us]
 determinatum. natura.

Postq[ue] est determinatū: est de loco
 a relatiue oppositis cōsequenter in hac
 parte determinatur de loco a contrarijs
 Quid anteq[ue] sint contraria dictū est p[ri]o
 post predicamentis.

Primo sciendū est q[uod] duplicia
 sunt cōtraria: q[ui]dam sūt
 mediata et quedam imediata. tria ime-
 diata sunt adhuc duplicia quedā sūt quo-
 rum necesse ē semp[er] alterū iesse sub ipso
 existente. vt sanus et egrus respectu ani-
 malis. Alia sunt quorū non est necesse
 semper inesse subiecto ipso existente: vt
 sunt virtus et vitius. homo. n. non ē vir-
 tuosus aut vitiosus anteq[ue] habeat vsum
 rationis. Locus a cōtrarijs est habitudo
 vni[us] cōtrariorū ad reliquū et tenet affir-
 matiuē et negatiuē. Arguendo affirmati-
 ue ponitur talis regula in oībus contra-
 rijs ab iesse vni[us] ad non inesse alterius ē
 bona cōsequētia. vt sor. est albus. ergo nō
 est niger. Ad axima. posito vno p[ri]orū
 i aliquo subiecto ab eodez remouet[ur] reli-
 quū. Potest ēt argui a pluribus cōtra-
 rijs. pro quo ponit talis regula. Si vnu
 extremū vnius contrarietatis ē verifica-
 bile de alio extremo alteri[us] contrarieta-
 tis: et reliquū de reliquo vt si iustitia est
 virtus iniustitia est vitius. Tenet autē hec
 regula quatuor conditionib[us] obseruatis.
 P[ri]ma est q[uod] ponatur constantia subi[ect]i con-
 sequentiā. defectu cuius nō sequitur iusti-
 tia est virtus: ergo iniustitia est vitius. po-
 t[er]o casu q[uod] nulla sit iniustitia. Secūda ē

q[uod] in antecedente sit predicatio per se de
 defectu cui[us] non sequit[ur]. Albu[m] est dulce er-
 go nigrū est amaru[m]. Tertia conditio est
 q[uod] ambo extrema vnius p[ro]p[ri]etatis nō
 cōtineānt s[ub] vno alteri[us]. defectu cui[us] nō se-
 quit[ur] illiberalitas est virtus ergo prodiga-
 litas est virtus. Quarta conditio est q[uod]
 vbiq[ue] sit idē genus oppositiōis. s. vel ex-
 tremi ad extremū: vel mediū ad mediū
 defectu cui[us] non sequit[ur]. illiberalitas est
 defect[us]: g[er]o liberalitas ē sup[er]habundantia.

Secundo sciendū ē q[uod] ad vi-
 dendū quomodo
 valeat iste locus ponuntur tres regule.
 P[ri]ma est i contrarijs immediatis a non in-
 esse vni[us] ad iesse alterius nō valet cōsequē-
 tia. vt non sequitur. sor. non est albus er-
 go est niger. Secunda regula est i con-
 trarijs immediatis quorū necesse ē alterū
 semp[er] inesse sub ipso existe[n]te. A non ē
 vni[us] adesse alteri[us] posita cōstantia subi[ect]i
 susceptibilis est bona cōsequētia. vt bene
 sequitur sor. est et nō est san[us] ergo est eger.
 in hac regula tanguntur due cōditiones.
 P[ri]ma ē q[uod] ponatur cōstantia subi[ect]i defectu
 cui[us] nō sequit[ur]. Adā non est sanus ergo ē
 eger. Secunda conditio est q[uod] illud sub-
 iectū sit susceptibile illoz cōtrariorū
 defectu cuius nō seq[ue]r[ur] laps[us] est et nō est
 sanus: ergo est eger. q[uod] laps[us] non est su-
 sceptibilis sanitatis vt egritudinis. Ter-
 tia regula est i cōtrarijs immediatis quo-
 rum non est necesse altez semp[er] iesse sub
 iecto ipso existente. A non inesse vni[us] ad
 inesse alterius posita a constantia subiecti
 susceptibilis p[ro] t[em]p[or]e p[ro] quo ipsum sub-
 iectū est susceptibile est bona cōsequen-
 tia: vt bene sequitur sor. est habens vsum
 rationis et non est virtuosus ergo est vi-
 tiosus. Ex quo patet q[uod] arguendo in
 istis contrarijs obseruāde sunt tres con-
 ditiones quaz due posite sūt i preceden-
 ti regula. et tertia est q[uod] arguatur p[er] tem-
 p[or]e illo p[ro] quo subm[od]o est susceptibile illo-
 rum p[ri]orū defectu cuius nō sequitur iust[us]
 vni[us] d[icitu]r nō est virtuosus: g[er]o est vitiosus.

Locorum dialecticorum

Tertio sciendū est qd p loco a pūatiue oppositis ponunt due regule. Prima est ista qd ab inesse vnus ad non esse alterius ē bona cōsequētia. vt bene sequit̃ sor. est vidēs ergo non est cecus. Secunda regula est ista. qd a non inesse vni⁹ ad inesse alteri⁹ posita constantia subī susceptibilis et tpe determinato a nā est bona pūa. vt bene sequit̃ iste. catulus est nomē diei et nō est videns ergo est cecus. Ex quo patet qd arguendo negatiue tres cōditiōes requirunt. Prima est. qd ponatur cōstātia subī. Defectu cuius non sequitur. Antip̃s non est videns ergo est cecus. Scda cōditiō est. qd tale subm si susceptibile habitus. Defectu cuius nō sequit̃ lapsa nō est videns g^o est cec⁹. Tertia cōditiō est qd ponat̃ tēpus determinatū a natura defectu cuius nō sequit̃. iste canis non est videns ergo est cecus demōstrato cane vnus diei.

Contra p̃dica aguit̃. P̃dico sic. P̃posito scuto p̃o me/ dia pte albo et p media pte nigro n̄ sequitur istū scutū ē albu⁹ g^o nō est nigrū qd si mul est albu⁹ et nigrū g^o locus a p̃rijs nō valz affirmatiue. Scdo sic: Istū seq̃t al/ buz est dulce. g^o nigrū est amarū g^o arguēdo a plurib⁹ p̃rijs n̄ valz pūa. Tertiō sic: d̃mōstrando hoīez dormientē nō seq̃t. Iste hō est et nō est vidēs g^o ē cec⁹ ergo locus a pūatiue oppositis non valet affirmatiue.

Ad rationes ad p̃iaz d̃r qd illa pūa ē bona s̄ sic p̃ns ē falsuz ita et aīas: ista. n. ē falsa istū scutū ē albu⁹. nā casu posito nec est albu⁹ neqz nigrū nec est vnuz coloratuz s̄ plura colorata. Ad s̄az d̃r qd ad hoc qd debite arguat̃ a plurib⁹ p̃rijs ad plura p̃ria debēt obseruari ille q̃tuor cōditiōes. p̃i⁹ posite in p̃rio notabili: ibi at nō obseruat̃ fa lō male arguit̃. Ad tertiā d̃r qd vidēs cap̃it̃ dupl̃r. Vno^o vt dicit aptitudinē et tūc idē est qd aptū

natū videre et h̄ mō pūa est bona s̄ aīas est falsuz sic et pūa. Alio^o cap̃it̃ vt dicit actū et sic pūa nō v̄z neqz arguit̃ a pūatiue oppositis qd videns. hoc mō et cecū non opponantur pūatiue.

Contradictio est oppositio cuius secundū se non est dare mediū. Interesse. n. et non esse nō est mediū. locus a cōtradi ctorie oppositis est habitudo vnus cōtradi ctorie oppositorum ad reliquuz: vt fortez sedere est vez. ergo fortem non sedere est falsuz. Maxima Si vnuz cōtradi ctorie oppositorum est verum reliquuz est falsum et econuerso.

Sunt autē alia opposita q̃ dicuntur dispata q̃ nō sunt opposita scdm aliquod genus p̃dicte oppōis: sed sunt diuersa vt homo et asinus. et a talib⁹ sumitur sic argumentū. sor. ē hō ergo non est asinus: maxima: de quocunqz d̃r vnuz desperatorum abstractiue ab illo eodem remouet̃ et reliquū. dicif notanter abstractiue. qd si cōcretiue sumerent̃ tūc nō seq̃retur: qd non sequit̃. hoc est albu⁹ ergo non est quantū. Sed bene sequit̃ hoc est albedo ergo non est quantitas.

In ista pte determinat̃ autor de loco a p̃dictor̃ijs et primo diffinit̃ p̃dictionē dicens p̃tradi ctio est oppositio cui⁹ s̄ se n̄ est dare mediū qd intelligēdū ē taz d̃ me

dictio p participationem q̄ de medio p abnegationem. nō. n. ē alius terius v̄l p̄cept⁹ q̄ quo vere negetur vtrūq̄ dīctorioꝝ.

Primo sciendū est q̄ duplicia sunt dīctoria. s. p̄plexa et incōplexa. De dīctorijs cōplexis dictū est in p̄mo tractatu. S; dīctoria incōplexa sunt termini quoz vnus dīc negationē alterius vel q̄ sic se h̄nt sicut affirmatio et negatio. vt hō non h̄s. sedet nō sedet de q̄bus hic inēdinus. Locus a dīctorijs est habitudo vnus dīctorie oppositoꝝ ad reliquū et t; affirmatiue ponendo terios dīctorios a p̄e p̄dicatū et nō a parte subī. et iō ponitur talis regula arguendo affirmatiue q̄ est hec ab affirmatiōe vni⁹ dīctorioꝝ de aliquo subō ad negationē alterius de eodez est bona p̄sa. vt bene segtur sor. ē alb⁹. ergo sor. non est nō albus: que regula est v̄a duabus p̄ditionibus obseruatis. Prima est q̄ alter⁹ extremozum non sit terius obliquus. Defectu cuius nō segtur sortis ē asinus: ergo sortis nō est non asinus: posito casu q̄ sortes h̄at asinum et equum.

Secūda est q̄ arguat in p̄pōnibus de p̄senti. defectu cuius nō segtur sor. fuit albus. ergo sor. nō fuit non albus.

Secundo sciendū ē q̄ ad arguendū negatiue p̄ hunc locū ponitur talis regula q̄ a negatione vnus dīctorioꝝ de aliquo subō ad affirmationē alterius de eodez subō ē bona p̄sa. vt bñ segtur sor. non est albus ergo sor. est nō albus. Et t; ista regula q̄ tuoz p̄ditionibus obseruatis. Prima q̄ arguat cum cōstantia subī. Defectu cuius nō segtur sor. nō est albus. ergo sor. est non albus vel sic nō segtur sor. nō est nō albus. ergo sor. est albus posito casu q̄ sor. non sit. Secūda est q̄ alter⁹ extremoz nō sit terius obliquus. Tertia q̄ arguat in p̄pōsitiōnibus de p̄senti.

Quarta est q̄ negatio non solū addat vni parti totius extremi s; toti extremo defectu cui⁹ n̄ segt sor. nō est asin⁹ alb⁹

ergo sor. est asin⁹ n̄ alb⁹ et ista p̄ditio est necessaria q̄n in ante ponit termin⁹ affirmat⁹. et in p̄nte ponit termin⁹ negat⁹. De dīctorijs at p̄pōnūz ponunt aliq̄ regule. Prima est q̄ a v̄tate vni⁹ dīctorioꝝ ad falsitatē alteri⁹ est bona p̄sa. vt bñ segt sor. currere est vex. g⁹ sorte non currere est falsū et e; . a falsitate vnus ad veritatē alterius est bona p̄sa. Secūda regula ē q̄ a necessitate vni⁹ dīctorioꝝ ad impossibilitatē alteri⁹ ē bona p̄sa et e; vt deus esse est necessariū. g⁹ deū n̄ esse est impossibile et e; . vt hoiez esse asinum est impossibile. g⁹ hoiez non esse asinū est necessariū. Tertia regula est. q̄ a cōtingentia vni⁹ dīctorioꝝ ad p̄tingentia alteri⁹ est bona p̄sa. vt bene segt sortem currere est contingens. ergo sortem non currere est contingens.

Tertio sciendū est q̄ dispata sūt illa q̄ adinuicē sunt opposita s; n̄ aliq̄ oppositiōe p̄dicta. illa. n. sunt dispata q̄ de seinuicē p̄dicari n̄ p̄nt. vnde termini dispati sūt duplices. qdā sunt substantiales. vt hō. equus. Alij sunt accidentales vt albedo nigredo. Et itez t̄minoz dispatoꝝ accidentaliū. Alij sunt abstracti. vt albedo dulcedo. Alij sūt p̄creti vt albiū dulce. Loc⁹ a dispatis ē bitudo vni⁹ dispatoꝝ ad reliquū et tenz affirmatiue tm̄ vt p; per regulas seq̄ntes. Prima est in terminis dispatis substantialib⁹ ab affirmatiōe vni⁹ de aliquo subō. ad negatiōē alteri⁹ de eodez est bona p̄sa. vt bñ segt sor. est hō g⁹ sor. nō est asin⁹. Secūda regula. in terminis dispatis accidentalib⁹ et abstractis: ab affirmatiōe vni⁹ de aliquo subō. ad negatiōē alteri⁹ de eodez nō v; p̄sa. vt non segtur sor. est p̄f g⁹ nō est filius. Istud ponit⁹ ē albus g⁹ nō ē dulce. P; g⁹ quō iste lo

Locorum dialecticorum

ens tenz affirmatiue arguendo at negatiue nunq̃ valz p̃ia. vt non seq̃. for. non ē equus g^o est asinus. Et debemus dilli/ genter aduertere. q̃ qñ arguit a dispa/ tis ipsa dispa/ta debet poni a pte p̃dicati. aut p̃dicatū debet esse termin^o singula/ ris. defectu cuius nō sequit̃. Albedo est q̃litas g^o dulcedo nō ē q̃litas s; bñ seq̃. Albedo est iste color: ergo dulcedo nō est iste color.

Cōtra predicta arguit p̃io sic. Interesse et non esse est dare mediū quod est contradictio ergo contra diffinitionē contradictionis. Scdo sic. Non sequitur hō ē animal ergo nō hō n̄ ē n̄ aial. et tñ arguit a p̃dictoris g^o et c. Tercio sic. oia opposita opponūt ali quo gñe oppositōis. s; dispa/ta sūt oppo/ sita. g^o opponunt aliquo gñe oppositis q̃ est p̃ diffinitionem eorum.

Ad rationes ad primaz di/ cit q̃ triplex est mediū. s. mediū p̃abnegationē. per p̃icipationē. et p̃ dependentiā relatiuā. Concedit g^o q̃ p̃dictio mediat interesse et non esse capiēdo mediū. Tercio mō s; non duob^o p̃is mōis. Ad sam dī q̃ termini p̃dictoris debet poni a pte p̃di/ cati: si at ponant a pte subī tūc p̃dicatū d; ē termin^o singulis. q̃ nō fit in p̃dicto argumēto. Ad terciā dī q̃ duplicia sūt opposita. s. formalr et vtuallē: si p̃cedit̃ intelligat̃ d; formalr oppositis tūc maior et p̃cedit̃ minor. Si at itelligat̃ de vtuā lē oppositis negat̃ maior et p̃cedit̃ minor.

Ad maius prout hic sumitur ē quod supponitur alii in po/ tentia vel virtute. **Ad minus** aut est quod supponitur illi. **Loc^o** a maiori est habitudo maio/ ris ad min^o: et est semp destru/ ctius: vt rex nō potest expu/ gnare castrum: ergo nec mi/ les. vnde locus a maiori ma/

xima. Si illud quod magis vi/ detur inesse nō inest nec id qd minus nec id quod maius vi/ detur inesse ierit est semp cō/ structius: vt miles pōt expu/ gnare castrū ergo et rex vnde loc^o a minori. maxima. Si id qd min^o videtur inesse inest et id qd maius vñ inesse inerit. si/ militudo est rerū differentius eadem qualitas locus a simili ē hūdo vñ^o similiū ad reli/ quū. Et tenet cōstructiue et d/ structiue p̃structiue sic sicut ri/ sibile iest hōi ita hūibile iest equo: s; risibile iest hōi vt pro priuz ergo hūibile iest equo vt p̃priuz. vnde loc^o a simili. maxia. De similib^o idē est iu/ diciū. Destructiue sic: Sicut inest risibile hōi sic inest hūi/ bile equo: s; risibile n̄ iest hōi vt gen^o: ergo hūibile n̄ inest equo vt gen^o. vñ locus a simi/ li maxia de similib^o idē ē iudi/ ciū. Si vñū sile inest et reliquū: aut si vñū n̄ iest nec reliquū.

Postq̃ determinauit anc. d loco ab oppositis consequenter determinat de loco a maiori ad minus circa quez.

Primo sciēdū ē q̃ mai^o sic diffi/ nit̃ i textu. Ad ai^o ē. qd supponit̃ alteri i potentia et ṽtute. vt rex supponit̃ militi i potētia et ṽtute. Ad in^o vñ ē qd supponit̃ alteri in potētia et ṽtute. vt miles supponitur regi: vnde al/ quid pōt dici maius vel minus q̃drupl/ cter vno modo secundum potētiā et

virtutē. Secūdo mō sūm q̄ritatē. vt cē
tūz libze sūt maioris pōderis q̄z decem.

Tertio mō dīr māi⁹ qd fieri ē difficili⁹.
Ad in⁹ vō qd fieri ē facili⁹. vt debellare
ciuitatē ē māi⁹ q̄z dbellare castz. Quar
to mō aliqd dicit māi⁹. qd magis vī in
eē z min⁹: qd minus vī iesse: z ita hoc
mō māi⁹ z min⁹ attēdūt p̄z vītātē locu
tionis. sicut debellare castrū q̄min⁹ quia
magis vī inesse q̄z debellare ciuitatē. Et
gnāliter illd qd facili⁹ iest dicit māi⁹ qd
vō difficilius iesse dīr min⁹. Et de maio
ri z minori iſto mō itelligūt maxie i ter
xtu posite. h̄z accipiēdo magis z minus
alijs modis possit argui p̄ hūc locuz. vt
patebit in regula sequentibus.

Secundo

sciēdū ē q̄ arguen
do a maiori ad mi
nus. q̄rto modo: ponūt aliq̄ regle. p̄
ma ē q̄ māi⁹ z min⁹ semp debēt poni a
pre p̄dicati. vt p̄z p̄ maximā i q̄ dīr si illd
qd magis vī iesse si iest nec illud qd mi
nus. Scda regula ē a nō inesse maioris
ad nō iesse minoris ē bona p̄na vt rex nō
pōt debellare castz: ergo neqz ciuitatez.

Tertia regula ē. Ab iesse minoris ad i
esse maioris ē bona p̄na: vt Rex pōt de
bellare ciuitatē ergo z castz. Arguendo
vō a maiori ad min⁹: z a minore ad ma
ius. secūdo z tertio modis sūt due regu
le istis duab⁹ vltimis regulis opposite. p̄
ma ē qua arguit ab iesse maioris ad iē
minoris. secūda ē q̄ arguit a nō iē mino
ris ad nō iē maioris: z hoc contingit qz
illud qd ē maius i hijs duob⁹ modis est
minus q̄rto mō. Arguēdo vō a maiori
ad min⁹ p̄mo mō ponūtur due regule.

p̄ma ē. Ab affirmatiōe alicui⁹ de mio
ri i potētia. ad affirmatiōē eiusdē d̄ ma
iori i potētia ē bona p̄na: vt bñ sequitur.
Miles pōt debellare ciuitatē ergo z rex.

Secūda regula ē a negatiōe alicui⁹ de
maiori i potētia ad negatiōē eiusdē de
minori i potētia est bona p̄na. vt bñ se
quitur rex nō pōt debellare ciuitatem. er
go nec miles. Et d̄z semp argui in cōcer

nentibus potētia z virtutē z ēt quo ad
pprietates in qbus māi⁹ excedit minus
z ideo in illis argumentis debet argui p̄
hoc verbū pōt. Et vt facili⁹ videat qd
valeat p̄na a maiori ad minus z ēp. po
nunt due regule per quas cōfirmantur
oēs p̄equentie q̄ sunt penes istū locum
p̄ma est. Si illud q̄ minus videtur
in esse inest z illud qd magis videt inē
inest. Secunda regula ē. Si illd qd ma
gis videtur inesse non inest neqz illud
qd minus. vt magis videt q̄ rex possit
debellare castrū q̄z miles ideo si rex nō
potest debellare castruz sequit q̄ neqz
miles. Et p̄ hanc regulāz cōfirmāt aliq̄
logici illam regulā q̄ ad ipossibile seq̄
quodlibet. qz impossibile min⁹ videtur
vex qd̄z alio iō si sit vex aliud erit vex.

Tertio

sciēdū est q̄ similitudo
est rex differentiū eadē
q̄litas z hoc in specie. vt duo alba dicun
tur similia: Loc⁹ a simili est bitudo vni⁹
similiū ad reliquū. z tenet affirmatiue z
negatiue. Affirmatiue tripl̄r. Vno mō at
tribuendo duo vni. vt hōi inest iſibile
vt prop̄iū g^o inest ei flebile vt p̄p̄ium

Secundo mō attribuēdo vni duob⁹
vt hōi inest animal vt gen⁹. ergo equo
inest aial vt genus. Tertio mō attribuē
do duo duob⁹. vt iſibile inest hōi vt p̄
p̄iū g^o h̄nibile inest equo vt p̄p̄ium.
Silt negatiue tenz p̄dictis tribus mōis
vt facilliter posset exēplificari sicut de p̄
dictis. z est aduertendū q̄ arguēdo per
locum a simili oportet arguere a simili
bus ea parte qua similia sunt videliceet
respectu eius in equo assimilant. z non
ea pte qua sunt dissimilia. s. respectu ei⁹
in quo differunt.

Contra

predicta arguit. p̄mo
sic. Non sequitur dens
non potest peccare. ergo ser. non potest
peccare: z tñ arguit per locuz a maiori
ad minus negatiue ergo z c. Scdo sic.
Non sequit. Sor. potest portare decem
libras: g^o z centū. z tñ arguit a minore

Locorum dialecticorum

ad malus affirmatue. Tercio sic non sequitur sicut oculus est in corpore ita intellectus est in anima sed oculus inest corpori itaq; pars integralis eius. ergo intellectus inest anime tanq; pars integralis eius quod falsum est et tamen arguitur a simili ergo etc.

Ad rationes ad primas dicitur quod non arguitur a maiori ad minus. quia posse peccare non magis videtur provenire deo quam homini. sed deus fit magis potens quod ad virtutem operandi. et ideo non arguitur a maiori ipotencia sed non respectu eius respectu cuius est maioris potentie. nec est arguitur a maiori quo ad verificationem locutionis. Ad secundas dicitur quod ibi non arguitur a maiori ad minus sed a maiori ad minus affirmative. quia portare decem libras magis videtur provenire alicui quam portare centum libras. sed ergo arguitur a minori sed quantitate non in se verificationem locutionis. Ad tertias dicitur quod ibi non arguitur ea parte que se similia. sed ea que se dissimilia gaudeat intellectus. et oculi proveniunt ibi quod videtur est pars. sed differunt ibi. quod oculi est pars integralis corporis hominis. intellectus vero est pars potestativa hominis.

Proportio est rerum differentiarum eadem habitudo. locus a proportionem est habitudo unius proportionabilium ad reliquum. ut sicut se habet rector navis ad navem ita se habet rector scholarum ad scholas: sed rector navis est eligendus non sorte sed arte: ergo rector scholarum est eligendus non sorte sed arte. unde locus a proportionem. maxima: De proportionalibus idem est iudicium. Differt autem locus iste a loco a simili: quia in loco a simili accipitur comparatio se-

cundum similitudinem inherentie ut sicut risibile est homini ita inhumane inest equo. In loco autem a proportionem non attenditur similitudo inherentie. sed comparatio habitudinis ut sicut se habet rector navis ad navem: ita se habet rector scholarum ad scholas. Transumptio est duplex. Quedam enim est quando dictio vel oratio significans unum transumitur ad significandum aliud propter similitudinem aliquam repertam in eis ut ridere transumitur ad significandum florere: ut cum dicitur pratum ridet: similiter oratio transumitur cum dicitur lictus aratur. id est opera perditur. Sicut solet dici alicui cum in vanum laborat: et ista transumptio pertinet ad sophisticum et non ad dialecticum. Est alia transumptio ut quando sumitur nomen magis notum pro alio minus noto: ut si debeat probari quod philosophus non invidet et fiat transumptio ad hoc nomen sapiens et ista pertinet ad dialecticum. locus a transumptione est habitudo transumptionis ad transumptum. ut sapiens non invidet ergo philosophus non invidet. unde locus a transumptione. maxima quod alicui convenit sub nomine magis

Tractatus

Quintus

noto: et ei convenit sub nomine minus noto. Differt autem locus iste a loco a nois interpretatōe quod i loco a nois interpretatōe accipit diffinitio siue descriptio nois vel expositio ei: ut phis expōit p hoc qd dico amator sapiētie. i loco autē a trāsumptōe n accipitur expositio siue descriptio nois: sed p vno noie minus noto sumit aliud magis notum: vel aliquid aliud per quod facile probatur propositum. Autoritas ut hic sumitur est iudicium sapiētis in sciētia sua. vñ a rei iudicio sollet denoiari locus iste. loc' ab autoritate ē habitudo ipsius autoritatis ad id quod per eā probatur ut astronom' dicit celum eē volubile ergo celū ē volubile unde locus ab autoritate maxima. Unicuiq3 experto i sua scia est credendus.

¶ Hic determinat autor d loco a pportione. p'io diffinitio pportione. q' ē rex differētū silis bitudo. sicut eadē ē pportio sex ad tria. et quatuor ad duo. q' vbiq3 comparat medietas ad suū totū: vñ pportio semp ē cōparatio duorū. s. excedētis et excessi. Ex q' p3 q' i loco a pportione dñt eē quatuor: quorū duo cōparat ex vna pte et alia duo ex alia pte: et significat i maiore q' qualla ē habitudo primi ad fin. ta lis est habitudo terti ad quartum.

¶ Primo sciendū ē q' locus a pportione ē bitudo vnius pportionabilitū ad reliquū: et t3 affirmat

tive et negative. Affirmative sic. sicut se hñt quatuor ad duo. ita se hñt sex ad tria. sed quatuor sūt dupla duorū. ergo sex sunt dupla triū. Negative sic. Sic se hñt duo ad tria ita quatuor ad sex: sed duo non sunt dupla triū. ergo quatuor nō sūt dupla sex.

¶ Un ad hoc q' debite arguat p hūc locū op3 q' ponat dictio significās bitudine excedētis et excessi. q' sit cōiter p terminos relativos habitudinē toti' ad partes vel e3 significantes. ut duplū triplū: dimidiū. Cui' sunt due regule. Prima ē qñ sunt aliqua q' pportionant ad invicē quantum primū excedit s3. Tantum tertiū excedit quatuor. Secūda regula est si aliq' pportionant ad invicē. Si primū non excedit fin in pportione data nec tertiū in eadē pportione excedit quatuor. ut si iter duo et tria sit eadē pportio. sic iter quatuor et sex. tūc si duo n sūt dupla triū. nec quatuor erūt dupla sex. Et dñt intelligi regule d excessu eiusdē pportiois. et n d excessu eiusdē qñtatis: Et i b loco a pportione fūdas loc' a trāsummata pportione. q' p' sup ponit locū a pportione. Op3. n. p'io q' si ant oēs loci a pportione et tūc o3 pparare primū ad tertiū. et s3 ad quatuor: ut sic se hñt sex ad tria ita quatuor ad duo. g' sic se hñt sex ad quatuor. ita tria ad duo. t3 sex excedūt quatuor i tria pte. g' tria excedūt duo i tria pte nec p'ile t3 iste loc' nisi in terminis quantitatem significātibz.

¶ Secundo sciendū ē q' trāsumptio ē positio nois magis notū p noie min' noto ptingit. n. aliqñ vñ rei eē duo noia et ita pōt eē q' aliq' p'dicatū iñt illi s3 vno noie et nō s3 alio. eo q' p' ignorari aliud eē nomē illi' ref. Et est duplex trāsumptio sic satis p3 in textu. Loc' a trāsumptōe est bitudo nois magis notū ad nomē min' notū. et t3 affirmatīe et negatīe tā s3 iñciēdo q' p'dicādo ut p3 p' istas regulas. Quaz pma ē. Si aliq' p'dicatū iñt altēci s3 pto s3 noie magis noto illd iñert s3 noie min' noto. ut bñ seqt: Sapiēs ē p'iosus. g' p' bñlo

Locorum dialecticorum

Sophas est vtriosus. Secunda regula est si aliquid predicatum non insit alicui sumpto sub nomine magis noto. Illud non inest eidem sumpto sub nomine minus noto. ut bene sequitur. Sapiens non inuidet ergo philosophus non inuidet. Tertia regula est si aliquid predicatum insit alicui sumpto sub nomine magis noto illud sumptum sub nomine minus noto sibi inest. Quarta regula est si aliquid predicatum sumptum sub nomine magis noto non insit alicui illud sumptum sub nomine minus noto non sibi inest. Et licet in loco eadem res significet per terminum inferentem. et terminum illatum. non est tamen dicendum quod iste locus sit intrinsecus quia non sumitur habitudo ex parte rei significate. sed ex parte terminorum significatum quorum unus non est intra subiectum alterius.

Tertio sciendum est quod auctoritas est iudicium in sapientis in sua scientia experti ut cum astrologus iudicat solem esse maiorem tota terra et proposito sic dicta vel iudicata esse vera ab astrologo vocatur auctoritas. Et accipitur auctoritas dupliciter. Uno modo pro excedentia vel eminentia dicentis in aliqua scientia aut arte. sicut dicitur. Aristoteles fuisse magne auctoritatis. Alio modo accipitur pro dicto vel iudicato ab ipso autore. sed idem dictum non capit suam veritatem adiacente. quia propter nostrum affirmare vel negare nihil mutatur in re. sed accipit evidentiam sue veritatis a re. Locus ab auctoritate est habitudo auctoris ad id quod per ipsum dicitur et tenet affirmatiue tantum ut astrologus dicit celum esse volatile ergo celum est volatile. Maxima. Unicus expertus in sua scientia credendum est.

Et sunt due conditiones requisite ad hoc quod iste locus teneat. Prima est quod iudicatus sit sapiens et expertus in illo de quo iudicatur. Defectu cuius non sequitur Aristoteles dicit mundum esse eternum ergo mundus est eternus quia in hoc non erat sapiens et expertus. Secunda conditio est quod illud dixerit secundum suam scientiam quia potest esse quod narratio opinio non aliquorum dicat falsum. Negative

autem non tenet. Unde ad hoc quod arguatur negative oportet quod negatio feratur supra hoc verbum dicitur aut supra copulam principalem illius totius propositionis. Defectu cuius non arguitur ibi negative sed affirmatiue Aristoteles dicit ipse non fuisse ante motum ergo tempus non fuit ante motum

Contra predicatum arguitur. Ad id sic non sequitur sicut se habet habet ad non habet. Ita aial ad non aial. sed ois habet aial. ergo ois non habet aial. quod est falsum. et tamen ibi arguitur a proportionem. ergo et cetera. Secundo sic non sequitur for. est habet ergo for. est humanitas. et tamen ibi arguitur a transiptionem. quia habet et humanitas idem significant. ergo et cetera. Tertio sic Aristoteles dicit subiectum non esse in subiecto. ergo subiectum non est in subiecto. et tamen ibi arguitur ab auctoritate negative.

Ad rationes ad primam dicitur quod iste locus non est nisi in terminis quantitate significantibus saltem gratia for. me in alijs autem non sunt formaliter et maxime quando sunt per se et inferi proportionem sicut est in predicto argumento. Ad secundam dicitur quod licet habet et humanitas idem significant non tamen eodem modo. humanitas. n. significat naturam humanam abstractione habet vero preteritine. Ad tertiam patuit solutio in fine tertij notabilis.

Sequitur de locis medijs. Quid autem sit locus medius dictum est prius. Locorum autem mediorum. Alii a coniugatis. Alii a casibus. Alii a diuisione. Coniugata et casus differunt sic: quia vniuocum siue principale siue abstractum quod idem est cum suo denominatiuo dicuntur coniugata ut iustitia et iustum. Casus autem dicuntur ea que cadunt a principali: ut iustum et iuste a iustitia: et hanc differentiam assignat Aristoteles in

thopiciis in secundo thopicoz.
Locus a coniugatis est habitu
 do viii^o coniugatoz ad reliquū
 vt iustitia ē bona: ergo iustum
 ē bonum et ecōuerso. vñ locus
 a coniugatis. **Maxima.** Quod
 vñ coniugatoz conuenit et reli
 quo. vel si vñum coniugatoz in
 est et reliquū uest loc^o aut a casi
 bus est hitudo vñi^o casus ad
 aliū: vt iustū est bonū: ergo qđ
 iuste sit bñ sit. loc^o a casib^o ma
 xima. Quod vñ casu cōuenit
 et reliquo. Et ecōuerso sumit
 locus a casibus et a coniugatis.

C Postq̃ deteriorat autor de locis in
 trinsecis et extrinsecis pñter deteriorat de
 locis medijs. Itē ordinis est qz mediuz
 nō pōt cognōsci nisi hita cognitiōe extre
 moz. ergo ē locus medi^o nō pōt cogno
 sci nisi cognitiōe loci intrinseci et extrinseci.

Primo sciendū est. qz diffinitio
 loci medijs posita ē pñs:
 Ideo autor imediate diuidit locū mediū
 in locū a coniugatis a casib^o. et locū a di
 uisione iter quos pñmo deteriorat de loco a
 coniugatis vñ coniugata sūt. Concretū et ab
 stractū. que id dñr coniugata. qñ sub vno
 iugo significationis posita. importāt. n. et
 significant eāde^m essentiā et naturā. s; ali
 et aliter. nā abstractū significat eā scđm
 se absolute et sine cadentia ad subm. Cō
 cretū vero eā significat cū cadētia et cō
 cretione ad subm. Ex quo p3 qz cōiu
 gata s; pueniant in re significata differūt.
 tñ in inō significandi. Locus a cōiugatis
 est hitudo vñi^o cōiugatoz ad reliquū. et
 13 affirmatiue et negatiue. Et vtroqz mō
 contingit arguere dupliciter. Vno inō
 ponendo abstracta in antecedente et con
 creta in pñte. Alio modo e contra.

Secundo sciendū est. qz po
 nendo abstracta in
 ante ponit talis regula a pñcatione ab
 stracti de abstracto. ad pñcationē con
 creti de concreto in oib^{us} pñcationib^{us} vel
 pñcatis ē bona pñia. vt bene sequitur in
 iustitia ē virtus. ergo iustū est virtuosum.
 S; ponēdo concreta in ante ponit talis
 regula. A pñcatione cōcreti de concreto
 ab pñcationē abstracti de abstracto in
 pñcationib^{us} vel pñcatis cōiugatis est
 bona pñia vt album est coloratū. ergo al
 bedo ē color. Ex quo p3 qz ad hoc qz de
 bñte arguā op3 qz pñcacio cōcreti de
 cōcreto sit essentialis. Defectu cuius nō
 sequitur albus est dulce. ergo albedo ē dul
 cedo: et iste due regule valent ad arguē
 dū affirmatiue. ad arguendū āt negati
 ue sit ista. Prima regula. A negatione
 abstracti de abstracto ad negationē con
 creti de concreto nō valet pñia vt non se
 quit albedo non est dulcedo. ergo albus
 nō ē dulce. Ex illo tñ ante sequitur pñci
 pationē cōcreti de cōcreto non ē cōiuga
 tem. vt bñ sequitur: Albedo nō est dulce
 do. ergo hec nō est essentialis albus ē dul
 ce. Secūda regula. A negatione cōcre
 ti de concreto ad negationē abstracti de
 abstracto in oib^{us} pñcationib^{us} est bona
 pñia. vt album non est dulce. ergo albe
 do non est dulcedo et c.

Tertio sciendū est qz casus dñr
 adiectiua nois cum ad
 uerbio eiusdē. vt iustus et iuste: et dicunt
 casus de cado. dis. nō qz vnus cadat ab
 altero s; qz ambo cadūt ab vno tertio. s.
 ab abstracto: vt iustū et iuste a iustitia. et
 s; vñs coniugatoz cadat ab altero vt cō
 cretū ab abstracto. non tñ dicunt casus:
 qz ambo non cadūt ab vno tertio: L ce^o
 a casibus ē hitudo vñus casū ad re
 liquū et 13 affirmatiue et negatiue. Affir
 matiue sic iustū est bonus ergo qđ iuste
 sit bene sit. locus a casibus. **Maxia.** Si
 concretū de concreto. et aduerbiū de ad
 uerbio. Negatiue sic iustū non ē virtuosū

Locorum dialecticorum

ergo qđ iuste sit nō vitiose sit. Maxima si cōcretus negetur de cōcreto et aduerbinum de adverbio. Et tñ solū iste loc⁹ in p̄dicationibus essentialib⁹ et p se. ita q ar guendo affirmative oꝝ q vnū cōcretus essentiali. p̄dicet de alio et arguēdo ne gatiue oꝝ q vnū concretū p se et necessa rio remoueat ab altero. Et vocat iste lo cus a casib⁹ p̄latiter. q: ponunt plures ca sus i ante et p̄te. et sic dōz ē d pingatis.

Contra p̄dicta. p̄mo arguit sic non seq̄ hō est aīal ergo humanitas ē aīalitas. et tñ arguit p locū a pingatis. g⁹ et c. Scđo arguit sic Abstractū est cā formal vel forma p̄cre ti. vt albedo albi. g⁹ arguēdo ab abstra cto ad p̄cretū est loc⁹ a cā formali. Ter tio arguit sic nō seq̄ iust⁹ est liberal. g⁹ q iuste sit libalr sit. et tñ arguit a casib⁹.

Ad rationes Ad p̄mā dī q̄ duplicata sūt abstracta. Quedaz sūt q̄ abstractabunt a supposito. vt hūanitas q̄ significat nāz humanā sine cōcretione ad supposita. et ab istis abstractis et suis p̄cretis. q. s. signi ficat nāz p̄cretine ad supposita nō sunt loc⁹ a pingatis: alia sūt abstracta q̄ abstra hunt a subo: vt albedo nigredo et ab hu iusmodi abstractis et suis p̄cretis sumit loc⁹ a pingatis. Ad scđam dī q̄ duplī p̄tigit arguere ab abstracto ad cōcretus. Vno mō respectu hui⁹ p̄dicati ē. arguē do. s. abesse vī a nī ēē abstracti. adesse vī ad non ēē p̄creti: et sic sumit loc⁹ a cā fo: mali: vt albedo ē: g⁹ albi ē. Alio mō p̄t argui a duob⁹ abstractis ad duo p̄creta s. ab affirmatiōe vī negatiōe. abstracti de abstracto ad affirmatiōē vī negatiōez p̄creti de p̄creto. vī ēē. et sic sumit. loc⁹ a pingatis. Ad tertā dī q̄ hec nō ē cēn tial. iust⁹ ē liberal. loc⁹ āt a casib⁹ solū tñ in p̄dicationibus cēntalibus. vt patuit.

Diuisionū: alia sit per nega tiōē: vt sortes aut est hō: aut non est hō: s; non ē non hō: er

go est hō. Locus a diuisione. maxima. Si aliq̄ duo sufficien ter cōdiuidant aliqđ tertiu po sito vno remouetur reliquus: et remoto vno potit reliquus. Alia aut sit non p negationez: et hec sit sex modis trib⁹ p se: et tribus p accis p̄ma diuio p se est generis in spēs: vt aīa liuz aliud rōnale: aliud irratio nale. Scđo ē totius integral in suas ptes integrales: vt do mus alia ps est tectū: alia pa ries: alia fundamētuz. Tertio vocis equoce i sua significata: vt canis: alius latrabilis: alius piscis marinus: alius celeste si dus. diuisionuz vero p accis: vna ē subiecti i accitia. vt aīa lium: aliud sanū: aliud egrum. Scđa accidētis i subta: vt sano rū aliud est hō: et aliud est bru tum. Tertia vero accidētū in accidentia: vt alboz: aliud ca lidū: aliud frigidū. Locus a di uisione ē habitudo vni⁹ condi uidentū ad aliud: vt sortes est aīal: aut rōnale: aut irrōale: s; non est irrōnale: ergo ē rōnale. Locus a diuisiōe. maxima. Ea dem est q̄ supradicta est: et sif formetur argumentuz in qua libet alia diuisione constructi ue et destructive.

Tractatus

Constitutus determinatus est de loco a co-
iugatis et a casibus nunc vero determi-
nat de loco a diuisione. Ratione cui po-
nit octo modos diuisionum etc.

Primo sciendum est quod diuisionis
quodam fit per negationem ut
aialium: aliud homo: aliud non homo. et quodam
fit sine negatione. ut aialium: aliud rationale:
aliud irrationale vel aliud risibile: aliud hy-
nibile. Et inter istas diuisiones triplex est
distictio. Prima est quod diuisio data per negatio-
nem fit per duo membra. Scilicet diuisio facta
sine negatione aliquam fit per duo membra et ali-
quam fit per plura duobus. Secunda distictio est quod
diuisio facta per negationem fit per immediatam
eo quod fit per dictoria iter quod non est dare me-
dium. Scilicet diuisio facta sine negatione non fit
per immediatam. Tertia distictio est quod diuisio da-
ta per negationem fit per oppositam formaliter
fit enim per dictoria. Sed diuisio facta per
affirmationem solam fit per oppositam virtualiter.

Secundo sciendum est quod diuisio
facta sine negatio-
ne est duplex. Quedam est per se et quodam per ac-
cidentes. Diuisio per se est triplex. quod quodam est ge-
neris in speciebus. vel in distictis. ut aialium: aliud
homo: aliud brutum: vel aialium: aliud rationale
aliud irrationale. Alia est totius integralis in
suas partes integrales ut domus diuiditur per
tectum pietatem et fundamentum. Tertia est vo-
cis in multis in sua significata ut canis di-
uiditur in canem latrabilem piscem marinum et fi-
dus celestem. Sicut diuisio per accidentem est tri-
plex. Quedam est subiecti accidentis. ut aialium
aliud sanum aliud egrum. Secunda est accidentis in
sua substantia. ut sanorum aliud bos aliud homo.

Tertia est accidentis in accidentis ut sanorum ali-
ud calidum aliud frigidum. Et dicitur iste diuisio-
fiones per accidentem quod diuisus non includit in
membris diuidentibus per se. Nec illa membra
diuidentia sunt essentialiter ordinata sub diuisio-
ne. scilicet accidunt ipsi diuiso: aut diuisus eis
accidentaliter puenit vel tamen diuisus quod membra
diuidentia eidem tertio accidentaliter pueniunt.

Tertio sciendum est quod locus a di-
uisione est habitudo unius

Quintus

diuidentium ad reliquum et tamen affirmatiue et
negatiue. Ad arguendum affirmatiue po-
nitur talis regula. Ab affirmatiue diuisio-
nis et unius membris diuidentibus de aliquo
ad negationem alterius de eodem est bona propositio.
ut foris est homo. vel non homo: scilicet est homo. ergo non
est non homo. sufficit tamen loco diuisionis aliquam
ponere diuisum. ut foris est aialium et est rationale
ergo non est irrationale. Secunda regula est quod
in diuisionibus datis per duo membra ab affir-
matione diuisionis. et negatione unius me-
mbris diuidentibus de aliquo ad affirmatio-
nem alterius est bona propositio. ut foris est rationale
vel irrationale: scilicet non irrationale. ergo est ra-
tionale. Tertia regula in diuisionibus da-
tis per plura membra quod duo a negatione unius
ad negationem alterius non valet propositio ut
non sequitur foris est albus vel niger vel in medio
colore coloratus scilicet non est niger. ergo est
albus. Quarta regula a negatione cuius
membris diuidentibus uno excepto de ali-
quo subiecto. ad affirmationem illius excepti de
eodem subiecto est bona propositio. ut bene sequitur
foris est albus vel niger vel in medio colore co-
loratus. scilicet non est albus neque niger. ergo
est in medio colore coloratus. Ex quo patet
quod ad hoc quod debite arguatur per istum locum
ostendit primo quod in ipso ante affirmem vel ne-
getur ipsa diuisio sine ipsum diuisum de ali-
quo subiecto. Postea ostendit affirmare vel nega-
re unum membrum diuidentium de eodem. per
hoc. n. quod ponitur diuisus vel diuisio. tunc
ponitur aliquid in quo pueniunt terius infer-
res et terius illatus et per hoc quod ibi ponitur
membra diuidentia. unum in ante: et alte-
rum in parte ponitur hoc in quo differunt.
Et ita patet quod iste locus habet rationem medij lo-
ci. Ex oibus predictis patet. quod in toto sunt
viginti et unus locus. viz undecim intrinseci.
scilicet tres a substantia. et octo a concomitantibus
substantiam. septem extrinseci. et tres medij.

Contra predicta. Primo argu-
itur sic. Membra diui-
denia sunt disperata: scilicet a disperatis sumi-
tur locus intrinsecus. ergo locus a diuisio-
ne non est locus medius. Secundo sic. Nec

Fallaciarum

gatio non est pars alicuius. ergo nulla est
divisio q̄ fiat p̄ negationem. Tercio sic.
Significatio accedit voci. ergo divisio lo-
cis in significationes nō est divisio p̄ se. s;̄
est divisio subiecti in accidentia.

Ad rationes

Ad primam
dividentia p̄siderant dupl̄r. Uno mō
scdm rōnes pp̄ias. et sic sunt disperata.
et ab ip̄is sic sumitur locus extrinsecus.

Alio mō inquātoz p̄im p̄ueniunt. s. in
divisio et p̄im differunt. s. inter se. et hoc
mō ab ip̄is sumitur locus med̄l̄. et lō ar-
guendo a divisione sp̄ in ante ponit̄ divi-
sio. cū vno mēb̄oz dividentiu. et i p̄nte
ponit̄ alterz. Ad sc̄daz d̄r q̄ negatio du-
pliciter cōsiderat̄. Uno mō formal̄ et
sic nō est pars alicuius nec pōt eē mem-
brū divisionis. Alio mō accipit̄ fin q̄
stat ex opposito eius q̄ negat̄. et sic pōt
esse mēb̄uz dividentis. Ad tertā d̄r q̄
vor accipit̄ dupl̄r. Uno mō p̄o q̄lita-
te sensibil̄. et sic concedit̄ aīis. Alio mō
accipit̄ p̄out significatiua ē. et hoc mō ne-
gatur. Aliter r̄ndetur et melius. q̄ l;̄ si
gnificatio accedit voci ut signo. non tamē
sibi accedit ut sub̄o. quare divisio illa non
est sub̄i in accidentia et hoc de locis.

Tractatus sextus fallaciaruz.

Syllogismoz: ali⁹
demonstrativus: ali⁹
dialecticus: ali⁹ so-
phisticus siue liti-
giosus. syllogis de-
monstrativus ē q̄ ex p̄mis ve-
ris et immediatis est syllogizat⁹
aut ex talib⁹ q̄ per aliqua p̄i-
ma vera p̄icipiū sue cognitio-
nis sumpserūt. Dialecticus est

q̄ ex probabilibus ē syllogiza-
tus. sophisticus ut diffinit̄ ab
Aristotele in elenchis est q̄ ap-
paret esse syllogismus et non ē
aut qui est syllogismus sed nō
est conveniens rei.

Sic est tractatus sextus sū-
mulaz Petri hispani q̄ in-
titulat̄ tractatus fallaciaz: nō
q̄ fallacia sit ibi sub̄z: s;̄ q̄ fal-
lacia est p̄icipiū sub̄i b̄ui tra-
ctatus. s. syllogistici. Sicut. n. loc⁹ dia-
lecticus ē p̄icipiū argumenti dialectici ita
locus sophisticus q̄ fallacia dicitur ē p̄in-
cipium syllogismi sophistici.

Primo sciendū est q̄ syllogis in
cōi p̄ma sui divisioe di-
vidit̄ in illū p̄ctū et nō p̄ctū. Syllogis p̄-
ctus dividit̄ ab autore n̄o in textu i syl-
logismū demonstratiū dialecticū et sophisti-
cū. Syllogis demonstratiū ē q̄ ex p̄mis veris
et immediatis ē syllogizat⁹ aut ex talibus q̄
p̄ aliq̄ p̄ma vera et immediata p̄icipiū sue
cognitionis sumpserūt. in q̄ diffinitioe ponit̄
p̄mis veris et c. Ad d̄r̄az syllogis dialectici et
sophistici. in p̄dicta et diffinitioe tangitur
duplex gen⁹ demonstratiōis. s. demonstratio p̄p̄-
q̄ et potissima q̄ tangit̄ p̄ illaz p̄iculā. s.
ex p̄mis veris et immediatis. Demonstratio
enī p̄p̄ q̄ et potissima est. illa q̄ procedit̄
ex p̄mis veris et immediatis in dem̄s-
tratiōe. d̄r̄r aut̄ p̄ma va q̄ p̄ se ip̄sa fidē ha-
bent. ut sūt p̄ma p̄incipia. Tangit̄ et in il-
la diffinitioe demonstratio nō potissima q̄. s.
procedit̄ ex vis et necessariis. s;̄ nō ex p̄-
mis et immediatis. procedit̄. n. ex demonstrati-
lib⁹. et ex hijs quoz cognitio ab alijs p̄i-
cipijs descendit et tangit̄ p̄ sc̄daz p̄iculā. s.
aut ex talib⁹ q̄ p̄ aliqua p̄ma et vera et c.

Secundo sciendū est q̄ syllogis
dialecticus est qui
ex probabilibus est syllogizatus. ponit̄
ex p̄babilibus ad d̄r̄az syllogismi sophis-
tici peccantis in materia. Ponitur etiaz

Tractatus

Sextus

sylogizatus, ad differentiam syllogismi
sophistici peccantis in forma. cōuenit er-
go syllogismo dialetico procedere ex p/-
babilibus: unde probabile est quod v/-
detur omnibus vel pluribus vel maxi-
me sapientibus. omnibus. vt q̄ omnis
mater diligit filius. pluribus vt q̄ om-
nes homines natura scire desiderāt ma-
xime sapientibus. vt q̄ sol sit maior tota
terra. Sed syllogismus sophisticus est
syllus apparens et non existens. In om-
ni enim syllogismo sophistico duplex est
causa scilicet causa appēdē. ratione cul-
dicitur apparens. et causa defectus ra-
tione cuius non est existens. Et est tri-
plex scilicet peccans in forma tantum.
qui procedit ex ambabus premissis ve-
ris. sed non in modo et figura debite dis-
positis vt nullum animal est species: ho-
mo est animal: ergo homo non est spēs.
Alius est peccans in materia tantum. q̄
procedit ex p̄missis falsis vel altera fal-
sa. sed in debita forma syllogistica. vt nul-
lus homo est animal. omne risibile est
homo ergo nullum risibile est animal.
Alius est peccans in utroq̄ qui scilicet p/-
cedit ex aliqua premissarum falsa nec ē
in debita forma syllogistica. vt nullus ho-
mo est species equus est hō ergo equus
non est species.

Tertio

sciendum est q̄ tres p/-
dicti syllogismi. sic inter
se differunt: q̄ syllogismus demonstra-
tiuus procedit ex propositionibus ne-
cessarijs ideo dicitur contractus ad ma-
teriam necessariam. Sed syllogismus
dialecticus procedit ex propositionibus
probabilib⁹ ratione cuius dicitur contra-
ctus ad materiam probabilez: syllus vō
sophisticus fit ex appēter probabilib⁹.
ratione cuius dicitur contractus ad ma-
teriam appēter probabilem et de isto
hic intēdim⁹ et subz hui⁹ sexti tractat⁹.

Circa presentē lectionē q̄rit⁹ d̄ b̄ sophis-
mathe. sō. fingit se esse sophisticā casu po-
sito q̄ sō. cōuerfet cum sophisticis vt ap-

pareat sophista probatur. et improbat.
Probatur sic. q̄ sō. est cum sophisticis.
vt appeat esse sophisticā. et in rei veritate
non est sophista ergo fingit se esse sophi-
stam. Secūdo sic. sō. ostendit se esse talē
qualē non est ergo fingit se esse sophisticā:
p̄ha tenet q̄ ostēdit se esse sophisticā. Im-
probat sic: sophisticā implicat p̄dictionē g⁹
non est vez. Antecedens p̄bat q̄ bene
sequit⁹ sō. fingit se esse sophisticā. ergo est
sophista et it̄ sequit⁹ g⁹ non est sophista.
p̄d̄z utraq̄ p̄ha et p̄rio q̄ sit sophista: q̄
ois fingens se est sophista: sō. fingit se.
ergo ē sophista. Secūda p̄sequētia p̄z
scz q̄ nō sit sophista q̄ bñ sequit⁹ sōtes
fingit se esse sophisticā. ergo apparet eē so-
phista et non est sophista. cōsequētia t̄z
q̄ propōnes huius verbi fingit exponū-
tur p̄ duas exponētes in quarū p̄ia affir-
matur p̄dicatū de subiecto mediāte hoc
verbo apparet: in secunda vero negatur
idem predicatum de eodē subiecto me-
diante hoc verbo ē. vt sō. fingit se eē asi-
num exponit sic. sō. apparet esse asinus
et nō est. patet ergo q̄ ex ista sō. fingit se
esse. sophisticā. sequūtur iste duo sō. est
sophista. et sō. non est sophista. Ad so-
phistā respondetur q̄ sophisticā est fal-
sum. patet q̄ omnis p̄positio includens
p̄dictoria ē falsa. sed p̄dictū sophisticā inclu-
dit duo cōtradictoria: vt p̄z ex ip̄probatoe
ergo est falsum. Ad primā p̄bationem
negatur minor. s. q̄ non sit sophista. per
hoc. n. q̄ conuerfatur cum sophisticis nū-
tur esse talis qualis non ē. et ita est sophi-
sta. Ad secundam p̄bationem nega-
tur antecedens propter eandēz causas.
p̄d̄z tñ distinguī sophisticā: q̄ sophi-
sta accipit dupl̄r. Uno⁹ vt idē ē q̄ h̄is
artē sophisticā: et sic sophisticā est verūz.
q̄ sō. fingit se habere artē sophisticā et
non h̄et. Alio mō sophisticā ē idē q̄ appa-
rēs et nō existēs et sic sophisticā ē falsum.

Contra

predicta arguitur. p̄d̄z
mo sic. in diuisione syl-
logismi non ponitur syllus tēptati⁹ nec

Fallatiarum

falsigraphus. et in sunt sylli ab alijs disti-
cti ergo diuisio est insufficiens. Secundo sic.
Syllus dialeticus aliqui pcedit ex neces-
sarijs. ergo non est syllogizatus ex pbabi-
libus. Tercio sic. Syllus sophisticus est
non ens. ergo non est subm buns tracta-
tus. ahs pz per diffinitionem eius.

Ad rationes Ad primam
distinguitur
minor. scilicet qd syllus temptatus et syllus fal-
sigraphus sunt ab alijs distincti. vel ex pre-
materie et sic negat vel ex pre finis et sic
pceditur qd finis sylli temptatiui est sume-
re expimentu de scia ridendis. Est eniz
syllus temptatus. qd ex his q videntur re-
spondenti est syllogizatus et illa sunt aliqui ne-
cessaria et aliqui probabilia et hoc simplr
vel appenter. Syllus vero falsigraphus
est q pcedit ex pncipijs alicuius scie male
intellectis: id ex pre mae non distinguit a
sylo demratius. Ad secundam distinguit
ahs vel qd pcedat ex necessarijs vt necla
sunt et sic negat. vel vt pbabilia et sic co-
cedit. Ad tertiam negat ahs. Ad pbatio-
nez dicit q in diffinitione sylli sophistici non
dicit q sit non existens simplr: sed q non est
existens talis qual apparet. Apparet eniz
bonus syllus et non est bonus.

Disputatio est actus syllogi-
sticus vni⁹ ad alter⁹ ad aliqd p-
positu ostendendum. Disputa-
tionis quatuor sunt spes. scilicet doctri-
nalis. dialetica. temptatiua. et so-
phistica. Disputatio doctrina-
lis est que syllogizat ex ppijs
principijs vniuscuiusqz disci-
pline et non ex his que videtur
respondenti. Et hui⁹ disputatio-
nis instrumentu est syllus demo-
stratiuus. disputatio dialetica
est q ex probabilib⁹ syllogizat

et est collectiua pditionum. Et
eius instrum est syllus dialeti-
cus. Tercatiua vero disputatio est
q syllogizat ex his q videntur
respondenti: et necesse est eu sci-
re q se similat hre sciam: hui⁹
at⁹ disputationis instrum est syl-
logismus tertiuius. Syllus te-
tatiuus est q pcedit ex his que
videntur respondenti. Dispu-
tatio sophistica est q procedit
ex his que videntur pbabilia
et non sunt. Huius aut⁹ disputa-
tionis instrum est syllus sophi-
sticus. Syllus sophisticus or-
dinatur ad quocunqz metas q sunt
redargutio falsaz inopinabile
solocismus: et nugatio.

In ista parte deteriat auc. de disputa-
tione. sine qua opponens non pot⁹ duce-
re suum respondentem ad meta que quid-
dem meta est finis syllogismi sophistici.
et primo diffinit⁹ disputationem pro quo.

Primo sciendum est q disputa-
tio est actus syllogisticus
vnius ad alter⁹ ad aliqd propositu osten-
dendu. in qua diffinitione tangunt quaz
requisita ad disputationem. Primum est
opponens secundum respondens. et ista duo
tangunt per hoc qd vnius ad alteru⁹
tertiu est forma ad disputandu et tangit
enim dicitur actus. quartu est syllus. qui est in-
strumentu quo fit disputatio. et tangit p
hoc quod dicitur syllogisticus. quintu est fi-
nis disputationis q est ostendere. aliquid
de aliquo et tangitur p hoc qd dicitur ad aliqd
propositu ostendendu. Diuiditur autem
disputatio in quatuor spes. scilicet doctrina-
lem. dialecticam. temptatiuam. et sophisticam

Tractatus

quarum sic habetur sufficientia. quia ois disputatio fit pro aliquem finem. Aut ergo ille finis est generare aliquem habitum aut iungere experimentum de habitu genito. si secundum sic est disputatio temptativa si primum hoc est dupliciter. quia vel est ad generandum habitum verum vel apparentem. si secundum sic est disputatio sophistica. Si primum hoc est dupliciter. quia vel est ad generandum habitum. et sic est doctrinalis. vel oppositum: et sic est dialectica.

Secundo sciendum est quod disputatio doctrinalis est generativa scientie. Ad generandum autem scientiam in aliquo: duo requiruntur. Primum est quod procedat ex propriis principijs scientie. secundum est quod adiciens credat ea que sibi dicuntur. Aliumque. n. principia generaret scientiam: in aliquo nisi ille in quo generari debet scientia: ipsis principijs assentiat. Opus. n. eum credere quod adicit. Et ideo ratione istorum duorum sic diffinitur disputatio doctrinalis est que ex propriis principijs allicuius scilicet syllogizatur. et non ex hijs que videntur ridentibus: primum particulam tangit primum. per secundam secundum. Sed finis disputationis dialectice est generare opinionem. que opinio generatur ex communibus et ex probabilibus. ideo disputatio dialectica ex communibus et ex probabilibus syllogizatur. Et quia ex probabilibus potest argui ad utramque partem contradictionis. ideo disputatio dialectica dicitur collectiva contradictionum inquantum per ea probatur utraque pars contradictionis. Disputatio autem temptativa ordinatur ad suum mandatum experimentum de scientia ridentis. quod experimentum non potest sumi nisi arguendo ex hijs que sibi videntur probabilibus. et quia huiusmodi experimentum maxime debet sumi circa coram. quia ipsis ignoratis ignoranter et perperam ideo procedit ex communibus que debent sciri ab illo qui videtur sciam habere. Et ideo sic diffinitur disputatio temptativa: est que ex hijs que videntur ridentibus syllogizatur et que necesse est scire eum quod simulat se habere scientiam.

Tertio sciendum est quod disputatio sophistica de qua hic prius

Sextus

disputatim intendit ordinatur ad generandum apparentem sciam in opponente et habitum apparentem verum in ipso ridente quod non potest fieri nisi ex apparentibus. et ideo sic diffinitur disputatio sophistica est que ex apparentibus probabilibus syllogizatur. Circa hanc lectionem movetur tale sophisma. sor. diligit quod pater suus non est. posito casu quod sor. diligit patrem suum. et cum hoc falsum: probatur. probatur sic demonstrato filio sor. hoc est aliquid quod pater sor. non est. et hoc diligit sor. ergo sor. diligit quod pater suus non est. Secundo sic. sor. diligit quod non est pater suus. ergo sor. diligit quod pater suus non est. prima et ab equivalentibus. Improbatur sic. sor. diligit quod pater suus non est ergo sor. diligit patrem suum non esse. prima est falsum. ergo et alia prima: prima ab equivalentibus. Patet et ex similibus quia bene sequitur. sor. scit quod homo non est asinus. ergo sor. scit hominem non esse asinum et cetera. Ad sophisma respondetur per distinctiones quia illa dictio quod vel est nomen vel conjunctio. Si sit nomen tunc sophisma est verum. est. n. sensus quod sor. diligit aliquid quod non est pater suus. et hoc est verum. quia sor. diligit filium. qui non est pater suus et equale hanc copulationem sor. diligit aliquid: et illud non est pater suus. Est enim regula generalis quod ista noia. quod quod. posita inter duas copulas habent resoluti per hanc conjunctionem et per relationem identitatis subest. scilicet idem vel illud. Si autem hec dictio. quod sit conclusio tunc sophisma est falsum. Et tunc est sensus. sor. diligit quod pater suus non est. id est. sor. diligit patrem suum non esse et hoc est falsum. per casum positum. et per hoc prima solutio argumentorum factorum ad utramque partem: tamen per bando quod improbandum.

Contra predicta. Primum arguitur sic. Disputatio aliquid quando est actus inductivus. scilicet quando fit per inductionem. ergo male dicitur quod est actus syllogisticus. Secundo sic. Disputatio sophistica fit ad generandum deceptionem in respondente. ergo non fit ad aliquod per

Fallaciarum

positam ostendendū. Tercio sic. Opiniō non habetur simul de duobus cōtra dictoribz: sed disputatio dialectica est generalia opiniois. ergo non est collectiva contradictionis.

Ad rōnes Ad primā dicit: q̄ licz disputatio aliqñ fiat per inductionem tanq̄ per instrumentaz imperfectū. sic tñ per syllim tāq̄ per instrumentum perfectū. ad qd̄ oia alia instrumenta reducitur. Ad secundū dī: q̄ licz disputatio sophistica. ex pñi fiat ad generandum deceptionez in respondente. ordinatur tamen primo ⁊ per se ad concludendum aliquid contra respondentes. quod est aliquod propositū ostendere. Ad terciā dicitur: q̄ disputatio dialectica nō dicitur collectiva contradictionum sic q̄ simul ⁊ semel faciat opinari contradictoria. sed quia per ipsam vtraz pars cōtradictionis potest dialectice probari. Et licet nullus simul ⁊ semel possit habere opinionē de contradictoribz duobus bene tamen potest habere dubitationem de ipsis.

Est autem meta inconueniens quoddam ad quod opponens sophista nititur videri ducere respondentem.

Redargutio est prenegati concessio vel preconcessio negatio in eadem disputatione vi argumētationis facta. Unde nisi vi argumētationis hoc quis faciat non propter hoc erit redargut⁹. Similiter nec in diuersis disputationibus. **Falsum** vt hic sumitur est manifeste falsum. Nam si sophista ducat respondeatē ad falsū occultū non propter hoc asse-

quitur suum finem. Inopinabile est quod est cōtra opinio. nem omnium vel pluriū vel maxime sapientum vt matres non diligere filium. Soloecismus est vitium in cōtextu partium orationis cōtra regulas artis grāmaticæ factum: vt vir mea. sponsa meus. Nugatio ē vnius ⁊ eiusdem ex eadez parte inutilis repetitio: vt homo homo currit. Dico autē inutilis repetitio. quia si idem repetatur ad maiorem expressionem laudis affectionis vel vituperii non esset nugatio: vt deus deus meus latro latro quo vadis? Isti autem quinque fines ordinantur vterius ad vnum finem principalem qui est apparens sapientia ⁊ non existens. Sophista autem nō ducit ad istos fines suum respondentem nisi per eos deueniat ad vltimū finem principalem qui est apparens sapientia. Et cum quilibet debet premeditari suum finem: ideo determinatio finium debet precedere determinationem fallaciarum.

¶ In parte precedenti determinatū est de disputatione sophistica. que ordinatur ad quinque metas. i. ista vero parte determinatur de ipsis metis. ⁊ primo ponit definitionem mete.

Primo sciendum est qd meta est inconueniens ad quod opponens sophista nititur videri ducere suam ridentem. dicit notanter nititur videri. qd opponens sophista magis appetit videri sapiens et non esse sapiens. qd eē et non videri. Et ideo sufficit sibi qd videatur ducere ridentem ad inconueniens. Accipitur aut ibi meta transumptiue ad similitudinē mete in realsibus. Est. n. meta proprie terius agri vel alicuius spatij et dē de metio: metiris. qd scdm metas spatij agri mēsurat. Sic ē in disputatio ne sophistica meta est terius ultra que non procedit disputatio: imo ipsa disputatio cessat postq respondens ductus ē ad aliquam metā. Et sunt quinque mete. scilicet. redargutio. falsum inopinabile. soloecismus. et nugatio. Quarum sic pōt haberi sufficientia. qd oīs meta est inconueniens vel ergo se tē ex parte rei vlt ex parte sermonis. Si ex parte rei hoc ē dupliciter vel rei absolute. et sic est falsus vel respectiue et hoc duplī qd vlt sumitur p respectum ad dicta ridentis. et sic ē redargutio vel p respectum ad opinionē existentium aut eorū quos ipse respondens infertur: et sic est inopinabile. Si ex parte sermonis hoc ē dupliciter: vel ex parte subiecti: et sic ē nugatio vel ex parte suorum accitum: et sic est soloecismus.

Secundo sciendum est qd redargutio est precō cessi negatio vel prenegati cōcessio vi argumentationis et in eadē disputatione. fit enim redargutio qn respondēs negat aliquid quod primo concesserat vel concedit aliquid quod primo negauerat. et dē vi argumentationis. qd si aliquis in eadē disputatione voluntarie cōcedat dno cōtradictoria. nō tñ pp hoc dē redargut. Dicitur ē in eadē disputatione: qd si hoc facit in diuersis non pp hoc diceretur redargutus. Ad etā falsi est alicuius manifeste falsi concessio. vt si concedat ignem non esse calidum et dē manifeste falsi qd si

concedat falsum occultū non videbit in conueniens assistentibus: nec rīdēs erit ductus ad metā. nec p hoc opponens sophista acquireret sibi apparentem sapiētiā. Ex quo p3: qd ille qui redarguitur concedat falsum: non tñ sp ducit ad metā falsi eo qd qnq vtrūq dīctorio ruin est absurdum. S3 inopinabile dē qd est contra opinionē oīum aut plurimū vel maxime sapientū vel eorū. quos respondēs infertur. Et meta inopinabilis est cōcessio alicuius talis inopinabilis. vñ si respondens concedat aliquid quod est contra opinionē astantium: aut eorū quos infertur. ipse apparenter ducitur ad metā inopinabilis. Ex quo p3 qd aliquis pōt duci ad metā inopinabilis concedendo vtrūq. qd aliquid vtrūq potest ēē cōtra opinionē astantium. et ideo concedens huiusmodi verum ducitur ad metā inopinabilis.

Tertio sciendum est qd soloecismus est vitium in ptextu paritum ofonis contra regulas artis grammaticæ factū: vt vir mea spōsa me. meta soloecismi est concessio huius ofonis. Barbarissimus at non ponit metā. qd cū fiat iter litteras et syllabas non pōt cōtra respondentē concludi. mō meta est inconueniens quod pōt pcludi cōtra ridentē. Nugatio est vnius et eiusdē rei ex eadē parte inutilis repetitio. Et dē ex eadem parte qd si in diuersis partibus orationis idē repetit nō pp hoc erit nugatio. vt hō est hō. et dē inutil qd si fieret cā laudis vlt vituperij non esset ibi nugatio. vt de deus meus. cā vituperij: vt latro latro quo vadis. Circa hanc lectionē mouetur tale sophisma. Nilhil et chymera sūt fratres probatur et improbat. sic. Nilhil ens et chymera sūt fratres. ergo nihil et chymera sūt fratres. pñ p3. qd nihil. idē est qd nullus ens. nñs probat inductive. qd istud ens et chymera nō sunt fratres: nec illud ens et chymere sūt fratres. nec illud: et sic de singulis. ergo nullus ens et

Fallaciarum

chymera sunt fratres. Secundo sic dicto-
rium sophismatis est falsum. scilicet aliquid et
chymera sunt fratres. ergo sophisma est
verum. prima tenet per legem dictorum. Im-
probat sic. Nullum est chymera non sunt ex
eisdem parentibus geniti: ergo non sunt fra-
tres. Antecedens patet quod non nihil est a nul-
lo est genitum. item nihil et chymera sunt so-
rores: ergo nihil et chymera non sunt fra-
tres. prima est nota et antecedens probatur
sicut probatur est quod nihil et chymera sunt
fratres. Ad sophisma respondetur per di-
stinctionem. quod negatio inclusa in hoc ter-
mino nihil potest esse negatio. negans ut
infinitans. Si sit negatio negans sophis-
ma est verum. et est sensus. Nullum ens et
chymera sunt fratres: Si sit negatio infi-
nitans: sophisma est falsum. et est una pro-
positio indefinita. cuius sensus est non ens: et
chymera sunt fratres. et hoc modo bene pro-
cedit improbatio. Ex quo patet quod sit dicendum
ad sophisma ad probationem et improbatorem.

Contra predicta arguitur. Primo
sic: Nullum inconueniens
est finis alicuius. sed metha est finis
disputationis sophisticæ ergo metha non
est inconueniens: Ad hoc patet quod finis
debet habere rationem boni. inconueniens
autem non habet rationem boni ergo etc.
Secundo sic. Propter methas enumera-
tas est alia metha. scilicet metha non loqui. et
go diffusio methæ est insufficiens. Tertio
sic. Omne manifeste falsum est inopinabile
ergo metha falsi non distinguitur a me-
tha inopinabilis.

Ad rationes Ad primam ne-
gat maior ad pro-
bationem dicitur quod licet finis debeat ha-
bere rationem boni simpliciter vel appa-
renter non tamen semper oportet quod ha-
beat rationem boni simpliciter licet ergo
inconueniens non habet rationem boni
simpliciter habet tamen rationem boni ap-
parentis. In quantum per ipsum. oppo-
nens sophista acquirit apparentem sa-
pientiam. Ad secundam dicitur: quod non

loqui est metha generalis et non specialis
neque ab alijs distincta. Ille enim qui duci-
tur ad metham non loqui. ducitur ad eam-
dem metham ad quam duceretur si loqui-
retur. Ad tertiam dicitur quod licet falsum
et inopinabile sint idem materialiter. disti-
guntur tamen formaliter quod aliquid de falsu
ratione rei significat quod sic non est ex parte
rei sicut significat. Sed de aliquid inopinabile
respectu audientium quod scilicet audientes
oppinantur eius oppositum quod dicit
respondens esse verum.

Fallacia est idoneitas deci-
piendi faciens credere de ente
quod sit non ens: et de non ente quod
sit ens mediante fantastica vi-
sione. Fallacie sunt tredecim:
quarum sex sunt in dictione. et
septem extra dictionem. In di-
ctione sunt equocatio: amphibi-
ologia: propositio: diuisio: accen-
tus: et figura dictiois. Et septem
extra dictionem. scilicet accidens habens quod
ad simpliciter ignorantia ele-
chi: petitio principii: consequens:
non causa ut causa habens plures interro-
gationes ut una: quod autem sint sex
in dictione probatur Aristoteles in
ductio: et syllogismo inductio sic:
Equiuocatio sit aliquo istorum
sex modorum: amphibologia sit
aliquo istorum sex modorum et sic
de alijs: ergo omnis fallacia in di-
ctione sit aliquo istorum sex mo-
dorum Syllogismo sic: om-
nis deceptio facta ex eo quod eis-
dem dictionibus vel orationibus non

idem significamus sit aliquo
istorum sex modorum: sed omnis
fallacia in dictione sit ex eo quod
eisdem dictionibus vel orationi-
bus non idem significamus: er-
go omnis fallacia in dictione
sit aliquo istorum sex modorum
iste syllogismus est in primo
modo prime figure. Probatio
maioris: omnis multiplicitas
dictiois sit aliquomodo istorum sex
modorum sed omnis deceptio
facta ex eo quod eisdem dictioni-
bus vel orationibus non idem
significamus sit ex multiplici-
tate dictionis vel orationis: er-
go omnis deceptio facta ex eo quod
eisdem dictionibus vel oratio-
nibus non idem significamus
sit aliquo istorum sex modorum
et hec fuit maior. Probatio
minoris: omnis multiplicitas di-
ctionis sit ex eo quod eisdem di-
ctionibus vel orationibus non
idem significamus: sed omnis
fallacia in dictione sit ex mul-
tiplicitate dictionis vel oratio-
nis: ergo omnis fallacia sit ex
eo quod eisdem dictionibus vel
orationibus non idem signifi-
camus: et hec fuit minor: et isti
duo syllogismi sunt in primo
modo prime figure.

¶ Postquam petrus hispanus determi-

navit de modis. consequenter determi-
nat de fallaciis secundum quas formant
syllogismi sophistici. et antequam de ipsis determi-
net. Primo diffinit fallaciam.

Primo sciendum est. quod fallacia
est idoneitas decipiendi
faciens credere de non ente quod sit ens. et
de ente quod sit non ens mediante fantasti-
ca visione. in qua diffinitio tangitur due
cause fallacie scilicet causa apparentie et
causa defectus. Per hoc quod dicitur
idoneitas decipiendi tangitur causa appa-
rentie. sed per hoc quod dicitur. faciens
credere de ente quod sit non ens. et de
non ente quod sit ens. tangitur causa defectus.
Unde causa apparentie est que movet
ad credendum quod non est: Causa vero
defectus. est que falsificat creditum. Di-
citur notanter in predicta diffinitione fal-
lacie mediante fantastica visione quod: quan-
do aliquis decipitur per fallaciam. tunc
apparet sibi esse quod non est. Ex quo
movetur ad credendum quod non est.
Est. n. fantastica visio apprehensio alieni
apparentis et non existentis. Aliter dif-
finit fallacia. fallacia est deceptio imperiti in
arte sophistica propter ignorantiam artis
sophistice. Pro quo est aduertendum quod fal-
lacia capit dupliciter. Uno modo active
et sic est idoneitas decipiendi. Alio mo-
do passive et tunc est deceptio causata in
respondente per fallaciam active dictam.
et tunc de ipsa datur secunda diffinitio.
Dicitur notanter propter ignorantiam
artis sophistice. quod ars sophistica maxime
valet ad evitandum fallacias et deceptio-
nes. Ars. n. sophistica est habitus inclinans
ad uno. Propter ad bene et facilius arguendum
sophistice. Secundo ad bene et facilius dis-
soluendum argumenta sophistica. et ita quando ali-
quis fallitur. hoc provenit propter igno-
rantiam artis sophistice.

Secundo sciendum est. quod hic lo-
cus dialectice dividit
tur. per locum maximam et per locum divisionis maxi-
me. ita locus sophistice dividit per locum

Fallaciarum

maximā et locū dīam maxime vñ lo-
cus sophisticus maxia est ppō falsa qua
nulla alia falsa . magis apparet eē falsa et
hoc in suo genere . sicut hec ppō oīs di-
ctio actuali vñ tñ hz vñz significatū .
et ē maxima in fallacia equocationis . Lo-
cus sophisticus dīa maxime ē quo vñ
maxima differt ab alia : vt equatio . cō-
positio et diuisio . et sic d alij . Et sicut ar-
gumēta dialectica cōfirmanē p maximas
dialecticas . ita argumēta sophistica p ma-
ximas sophisticas . Diuidit aut fallacia
in fallaciā indictionis et fallaciā extra dictio-
nis . fallacia indictionis est q sumit cām ap-
paretē ex pte vocis vel dictiois . S3 fal-
lacia extra dictionem est q sumit cām ap-
parentē ex pte rei significate . Sepe . n .
ignorāz habitudo vñ rei ad aliā pp qd
contingit decipi . Et vocat fallacia extra
dictionem . et non fallacia rei . qz res scd3 se
nō causat deceptōes : s3 scdm q significā-
tur p dictiones . Et hz res ordine nāe p-
cedant dictioes . in disputatōe tñ sophisti-
ca dictiones pcedunt res qz ibi nō fit dis-
putatio de rebus nisi scd3 qd p dictioes
significānt . et iō primo autor dēteriat de
fallacijs in dictioe qz extra dictionem .

Tertio sciendū est q fallacia in
dictioe diuidit p fallaciā
equocationis amphibolie . cōpōnis diui-
sionis . Accentus . et figure dictiois : quaz
diuisionē pbat autor in textu in dictione
et syllo . Que pbatōes satis patēt in tex-
tu . Potest et probari p sufficiētā qz oīs
fallacia fit fm aliquod multiplex . aut er-
go fit fm multiplex actuale aut potentia-
le aut fantastici . Si hz multiplex actua-
le . hoc . duplī quia vel fit fm multiplex
actuale dictionis . et sic est equatio . vel
orationis et sic dāpbvologia . Si fiat scd3
multiplex potēiale . hoc est duplī : qz vñ
fit indictione et sic est accentus . vel i ora-
tione . et hoc duplī qz vel oratio in sensu
cōposito est vera et in sensu diuiso ē falsa
et sic est fallacia diuisionis : vel econtra et
sic est fallacia compositionis . Si vero si-

at fm multiplex fantastici . sic est fallacia
figure diuisionis . Circa hanc le-
ctionem mouet tale sophisma . Aliud a
vero est vez : pbat et iprobatur . pro-
bat sic . Aliud ab hoc vō deus ē . ē vñz .
ergo aliud a vō est vez pñā tenet ab in-
feriori ad superius . Scd3 sic aliud ab
omni vō est vez ergo aliud a vero est
vez pñā tenet p locū a toto in quātitate
ad suam ptez . Antecedens patet indu-
ctiue qz aliud ab hoc vō est vez . et aliud
ab isto vero est vez . et sic de singulis : er-
go aliud ab oī vō est vez . Inprobat
sic . Quicqd est aliud a vō illud est nō ve-
rum . g° si aliud a vō sit verū . non vez .
erit vez quod est impossibile . Ad sophis-
ma respondet q ipsuz est falsum . quia
iste termin⁹ alid icludit in se negationē . et
hz virtutē distribuendi terminū sequen-
tes ipsuz cui addit h pō . a . vel ab . et ita
idem est dicere . Aliud a vero est vez
et dicere q non est veruz . est vez . Ad
primā rationē sophisticatā dī q ibi ar-
guit ab inferiori ad suū superi⁹ cōz di-
tributione superioris . et ideo non valet
consequentia . Ad secundam conceditur
antecedens et negatur consequentia . qz
sicut negatio preposita propositioni vñi-
uersali facit eam particularem : et preposi-
ta toti in quantitate facit partem totius
in quantitate ita etiam aliud . quia inclu-
dit negationem si addatur toti in quan-
titate . facit ipsum totum partem in quan-
titate et econtra . Et additum termino
distributo et vñuersaliter sumpto facit
ipsum particulariter summi .

Contra pdicta . Idio argui-
tur sic . Omnis idonei-
tas decipiendi est naturalis potentia . s3
fallacia non est naturalis potentia ergo
non est idoneitas decipiendi . Secun-
do sic impossibile est credere de non ens
te q sit ens : qz impossibile est credere q
non ens sit ens . ergo contra diuisionē
fallacie . Tertio sic fallacia amphibolo-
gie ē in ofone ergo non est in dictione .

Ad rationes

Ad primam ^{distinguitur} maior. qz duplex est idoneitas decipien-
di. quedaz est q se tenet ex parte intel-
ctus opponentis. ⁊ sic concedit q ois
idoneitas decipiendi est naturalis poten-
tia. Alia est que se tenet ex parte rex: vt
dictionuz ⁊ tunc bene conceditur q ta-
lis idoneitas decipiendi est naturalis po-
tentia fm modum tm. non tm secundū
rem quia non est ens reale. sed rōis.

Ad secundam dī qz hec est duplex im-
possibile est crederi de n ente q sit ens.
secunduz eius duplicem sensuz. vn. n.
sensus est. hec propositio est impossibilis.
Aliquis credit non ens esse ens ⁊ sic est
vera. Alius est sensus. q de aliquo de
quo verum est dicere q est non ens. sit
impossibile credere q sit ens ⁊ hoc mō
ipsa ē falsa. **Ad tertiaz** dī qz pñā nō va-
let. dictio. n. accipitur duplī. Vno mō
generaliter p omni illo qd dicendo pro-
fertur. ⁊ hoc modo oratio ē dictio ⁊ sic
fallacia amphibologie fit in dictioe. Alio
modo accipitur dictio pro voce incōple-
ta ⁊ hoc modo fallacia amphibologie nō
fit i dictioe nec b mō accipit cū dī qz fal-
lacia āphibologie est fallacia in dictione.

Sciendum est autēz vt vult
Alexander in cōuento supra
librū elenchor triplex ē mul-
tiplex. Aliud. n. est multiplex
actuale: aliud potentiale: ⁊ ali-
ud fantastici. **Multiplex ac-**
tuale est quādo dictio vlt ora-
tio eadem fm substantiaz ⁊ se-
cundum modum pferendi di-
uersa significat. **Dictio vt i eq-**
uocatioe: vt canis: **Oratio vt**
in āphibologia vt liber Aris.
Multiplex potentiale est qñ

dictio vlt oratio eadem secun-
duz substantiaz diuersa tm fm
modū pferendi diuersa signi-
ficat. **Dictio vt i accētuz:** vt po-
pulus cuius pria syllaba pōt
esse brevis vel lōga: ⁊ fm hoc
diuersa significat. **Sō vt i cō-**
positioe vel diuisione: vt qcqd
viuit semp ē: Aliuz. n. hz mōz
pferēdi put ē diuisa ⁊ prout ē
pposita vt postea patebit. **De**
multiplici fāstifico videbit in
fallacia figur dictōis. Et quia
multiplex actuale veriori mō
ē multiplex q potētiāle: ⁊ po-
tētiāle quā fāstificū: ideo pñs
dicēduz ē de fallaciis faciētib⁹
multiplex actuale qz de aliis:
⁊ postea d potētiāli: ⁊ vltimo
de fantastico. **Unde pri⁹ dicē-**
dum ē de equiuocatioe ⁊ am-
phibologia qz de aliis falla-
ciis i dictioe. qz in equuocatioe
⁊ amphibologia ē multiplex
actuale: ⁊ p cōsequēs eadē di-
ctio vel oratio fm subāz ⁊ nō
fm modū pferēdi. In aliis at
non: In hīs. n. plus ē de ido-
neitate qz in aliis. Itēz adhuc
prius ē dicendum de equoca-
tione qz de āphibologia: quia
equuocatio fit in dictione: am-
phibologia autem in oratio-
ne dictio autēz pōt ē oratione:

Fallaciarum

Scienduz est qd fallacia dupli-
citer accipit. quandoqz. n.
fallacia idē est quod causa de-
cipiēdi : ⁊ qñqz idē est qd dce-
ptio facta ex illa causa. Et hoc
primo mō sumit hic fallacia.

Et q fallacie in dictione distinguunt
penes dineros modos multiplicis lō
pro maiori eaz declaratione determinat
anc. in hac pte de ipso multiplici.

Primo sciēdū ē qd multiplex ē dī-
ctio v' o'fō v' e vel appa-
renē plura significās. ⁊ ita ad multiplex
sp' requit vntas vocis: ⁊ pluralitas signi-
ficatoz. Diuidit' at multiplex in actua-
le potētiāle ⁊ fantastici. In omni. n. mul-
tiplici ē vntas vocis cū pluralitate signi-
ficatoz. vel ergo illa vox hz plura signifi-
cata vere vel apparef. si v' e hoc est du-
pliciter. qz vel illa vox est vna actualiter.
⁊ sic est multiplex actuale. vel potētiāli-
ter. Et sic ē multiplex potētiāle. Si ta-
lis vox habeat plura significata apparen-
tur. sic est multiplex fantastici. Ex quo
sequit' pmo qd multiplex actuale est ve-
rio: i modo multiplex qz potētiāle aut
qz fantastici. p3 qz i multiplici actuali
est actualis vntas. in potētiāli vero est
vntas potētiālis tñ. ergo cum multi-
plex dicat quasi multa in vnum plicans
ipsum multiplex actuale in quo est per-
fectior vntas est verius multiplex qz po-
tētiāle. Secūdo seqt qd multiplex po-
tētiāle sicut ⁊ actuale est prius fantasti-
co. p3 quia multiplex fantastici significat
plura apparentur soluz. alia vero multi-
pliciā vere significant plura. Tercio se-
quitur qd fallacie que sumuntur hz mul-
tiplex actuale sunt perfectiores. Et ideo
d' ipis prius determinat autor: deinde
de hīs que sumuntur fm multiplex po-
tētiāle. Et tertio de hīs que sumuntur
fm multiplex fantastici.

Secūdo scienduz est qd multi-
plex actuale est dictio

vel oratio vna fm substantiam ⁊ modū
proferendi diuersa significans. In quali-
bet enī voce duo sūt considerāda. s. mā-
⁊ forma. Materia est vox ipa. forma est
modus pferendi eius: ideo oratio vna
fm modum pferendi est vna formalitē:
⁊ quia forma est act'a quo sumit' actua-
lis formalitas. ideo illa vox vel dictio q
est vna formalitē dicitur vna actualiter.
Vene ergo vocatur multiplex actuale.
dicitur enī actuale pp vnitatem vocis
fm formaz. que est modus pferendi. ⁊
dicitur multiplex: pp multiplicitem si-
gnificatoz. significat. n. plura. dinersis
pceptibus. ⁊ non pōit sua significata nec
copulatiue neqz disunctiue: non copula-
tiue: qz tunc ppositio in qua poneretur:
equaleret vni copulatiue ⁊ tunc vel am-
be ptes essent v' e ⁊ sic eēt simplr pcedē-
da v' ābe eēt s'le aut vna tñ falsa. ⁊ sic
eēt simplr negāda p3 h p legē copula-
tiue. Mō disunctiue qz tñc ppō in q po-
neret' egpolleret vni disunctiue. aut g.
ābe ptes ei' eēt v' e. aut vna vā tantū. ⁊
sic eēt simplr pcedēda. v' ābe eēt s'le. ⁊
sic eēt simplr negāda. ⁊ ita nlla ppō i q po-
neret' termin' equoc' eēt distinguēda: s3
ois eēt simplr pcedēda aut simplr negā-
da. termin' g' equoc' v' multiplex pōk
oia sua significata in coniuncti vt ista ca-
nis est suba equalz istis trib' n' cōiunctis
p aliqz p'fctionē. Canis latrabil' ē suba.
piscis marin' ē suba. Sid' celeste ē suba.
Ex quo seqt qd sic ē termin' equoc' nō hz
aliqz p'mū ⁊ vnu significatū. s3 p'ia ita
ē cū sibi adiūgt' signū distributiū n' di-
tribuit vnicā distributiōē s3 tot distribu-
tiōib' distribuit quot habet significata.

Tercio sciēdū ē qd multiplex po-
tētiāle ē dictio. v' o'fō eaz

dē hz vocē diuersa tñ fm mōz pferendi
plā tñ significās. d' dictiōē vt popul'. q
pferit aliqñ. p'ia lōga. aliqñ p'ia breui.
Et h3 hz diuersa significata. De o'fōe

*multipl' hypo
actualit'
q' d' b' uer
d' u' con
id' m' d'*

*multipl'
p'ly.*

Diuisio

*multipl' hypo po
tētiāle*

ut albu possibile ē esse nigrū. h. n. o. f. o. est
multiplex s; pōnez ⁊ diuisione. Et q;
in tali multiplici est tantū vnitas vocis ⁊
materie. ⁊ nō est vnitas modi proferen-
di sine forme. iō vocat multiplex poten-
tiale. potētia. n. se t; ex pte māe. Ad mul-
tiplex fantastici ē dictio vnū significās q;
v; aliud significare pp pueniētiaz eius in
pte cū alia dictiōe. vt vīgere significat qū-
tatez. q; significat. vīgore q est nālis potē-
tia. ⁊ tñ pp pueniētiaz eius cū agere i ter-
minatiōe. ⁊ i mō significandi v; significa-
re actionē. Et d; multiplex fantastici q;
ve nō h; plura significata: s; solū fm ap-
parētiā. Et d; fantasma a sanos qd est
apparitio. eo q; fm fantasā multe sūt ap-
paritiōes. Inde d; fantastici. i. apparēs.
Circa hāc lectionē mouet tale sophisma
necessariū est q; de? nō est. pbat ⁊ ipro-
bat: pbat sic hoiez esse aīal nō ē de? ⁊
tñ hoiez esse aīal ē necessariū: ergo neces-
sariū est q; de? nō est. Scdo sic aliqd est
necēz qd nō est de?. g^o necessariū ē qd
de? nō est: t; pñā ab equiualētibz. Im-
probat sic necessariū ē q; de? nō est. g^o
necēz ē deū nō esse pñā ē falsū. ergo ⁊
aīal. qd est sophisma. Ad istd sophisma
rñdet p distinctionē eo mō quo dictum
ē de isto sophismate for. diligit q; p; in?
nō ē fm q; ista dictio. qd p; eē nomen. ⁊
tūc sophisma est vex: vel pōt esse conu-
ctio ⁊ tunc sophisma est falsum.

Contra pdicta. p: iō arguit
sic vni? signi: tantū ē. est
vnū significatum. ergo vna dictio nō h;
plā significat. ⁊ p pñā s; diffinitōez mul-
tiplicis. Scdo sic significatio ē forma es-
sential' dictiōis. ergo dictio significās plā
nō ē vna formal'. Terto sic qñ dictio
ē diuersa s; significata ⁊ modū pferēdi
est maior plālitās. q; qñ est diuersa s; si-
gnificatū tantū. ergo cū multiplex actua-
le sit pfecti? multiplex in eo nō erit vni-
tas vocis ⁊ modi pferendi t; pñā. q; de
tōe. multiplex ē plālitās. ergo vblē ma-
ior pluralitās ibi ē pfectius multiplex.

Ad rōnes ad pñāz dicte
q; l; vnitas signi
formal' capti sit tñ vnū significatū. vni?
tñ signi mālr capti possunt esse plā signi-
ficata. Ad faz d; q; dictio pōt cōsidera-
ri duplr. Vno mō vt vox ē: ⁊ sic mod?
pferendi est forma essential' ei? ⁊ signifi-
catō ē sibi forma accidental'is. Alio mō
pferat vt est signū quo mētis pcept?
expmitur. ⁊ sic significatio ē forma essen-
tialis ei?. Ad tertiā d; q; de rōne mul-
tiplicis bene ē pluralitas significator. sed
nō pluralitas vocis. inno de rōne eius est
vnitas vocis: ⁊ iō ibi ē maior vnitas vo-
cis. dū tñ sit ibi multiplicitas significatoz.
ibi ē pluralitas d; rōne multiplicis.

Equiuocatio ē multiplici-
tas dictiōis eiusdē scd; subaz ⁊
mōz pferendi vt in hoc noīe
cāis. Sciēd ē i q; fallacia ē du-
plex cā. i. cā appētie ⁊ cā defe-
ct'. Cā appētie i quol; fallacia
ē q; mouet ad credēdū id qd nō
ē credēdum. Causa defectus
ē que ostendit creditum esse
falsum. Causa appētie
in equiuocatione est vnitas
dictionis eiusdem secundum
substantiam ⁊ secundum mo-
dum proferēdi diuersa signi-
ficantis. Causa defectus siue
falsitatis est diuersitas signifi-
catorum. Vnitas enim pre-
dicta in equiuocatione mo-
uet ad credendum quod nō
ē scilicet vnitatem signifi-
cati. Diuersitas autē ostendit cre-
ditum esse falsum. equuocatio

quid dicitur
multiplex p
fantasma

M. u. h. i. p.
fantasma

scd; x. m. d.
pñā, pñā

Fallaciarum

nis tres sunt modi. Sed primo videndum est quid sit fallacia equiuocationis: Unde fallacia equiuocationis est deceptio pueniens ex eo quod aliqui dictio manens vna secundum substantiam et secundum modum preferendi diuersa significat. Primum autem modus prouenit ex significatione vel consignificatione dictionis. Ex significatione sic paralogizat: omnis canis currit: sidus celeste est canis: ergo sidus celeste currit. Solutio utraque premissarum est duplex: quia hoc nomen canis est multiplex equivoce significans animal latrabile: sidus celeste: et piscem marinum: Et sic maior vno modo est vera et alio modo falsa: et similiter minor. Vel sic: omne expediens est bonum: malum est expediens ergo malum est bonum. Solutio: expediens dicitur equivoce. Vno modo idem est quod bonum. Alio modo idem quod necessarium quod accidit in minus malum. quod oportet fieri ad evitandum magis malum. Unde utraque premissarum est duplex: quia vno modo est vera alio modo est falsa. ex consignificatione paralogizat sic: iste pa-

nus est de anglia: anglia est terra: ergo iste panus est terra non sequitur: quia prius est duplex ex eo quod hec propositio de potest dicere circumstantiam cause materialis et sic est falsa. vel potest dicere locum et originem et sic est vera: vel sic: in quo cumque est egritudo ipsius est animal: sed in humorum in adequatione est egritudo. ergo humorum in adequatione est animal. Prius est duplex: quia hec propositio. in potest dicere causam efficientem. et sic est falsa. vel causam formalem siue substantiam in quo est: et sic est falsa. Si forte dicendum est de minori: vel sic propositio est qualitati secundum eam simile vel dissimile dici: sed secundum similitudinem dicitur aliquis similis vel dissimilis. ergo similitudo vel dissimilitudo sunt qualitates: quod est falsum imo sunt relationes: prius est duplex eo quod hec propositio habet potest dici circumstantiam cause efficientis et sic est vera: quia due qualitates eiusdem speciei faciunt unam similitudinem: et sic qualitas est causa efficiens similitudinis. Si autem dicat circumstantiam cause formalem sic est falsa quia qualitas non est causa formalis similitudinis. Et e converso idem est de minori si forte omne sanum est animal: vrina est lana: ergo vrina est animal. Utraque premissarum est duplex quia sanum dicitur de animali vel de subiecto: et de vrina ut designat

te vel indicante de cibo vt de efficiēte: de diēta vt de conseruante: et alio et alio mō sanitas ad hec cōparatur et scdm hec h3 diuersas significationes. ex 2^a significatione sic palogizat. Quicūq3 sanabatur sanus est: laborās sanabatur: ergo laborās sanus ē. minor est duplex ex eo qd hoc pncipiū laborās pōt dicere plens tps et sic ē vera: et tunc ē sensus laborās nūc sanabatur. Si autē dicat preteritū sic est falsa: et sic est sensus laborās tūc sanabatur. Et ecōuerso dicendū est de cōclusione: Laborās. n. equiuocū est ad laborantē nūc et ad laborāte: tūc eodē mō est hic qdūq3 surgebat stat. Sedēs surgebat ergo sedēs stat. Et eodem mō rēndendū ē sicut responsū fuit ad aliū paralogismū. Alio autē mō pōt fieri ecōuerso qm dictio pōt teneri materialr vel consignificatiue: sicut hic: deus est vbiq3: vbiq3 ē aduerbiū: ergo de⁹ est aduerbiū: Dicēdum qd pma ē duplex eo qd hec dictio vbiq3 pōt teneri materialr vlt consignificatiue. Si materialr sic ē falsa. Sic consignificatiue sic ē vā s3 nō sequitur conclusio. Secundus modus equoca

tiōis puenit ex trāsumptione dictiōis. vñ trāsumptio vt hic sumitur ē acceptio dictiōis si^{trans}gnificantis: vñ ex impōne ad^{u p h o.} significādū: aliud pp similitudinez: et scd3 istū modū sic formatur palogismus qcqd ridet h3 os prātū ridet: ergo prātū h3 os. Pma est duplex eo qd hoc verbū. ridet. pōt teneri pprie et ex impōne vel trāsumptiue. si pprie sic ē vera et nō seqt cōclusio. hoc. n. verbum ridere ē equocū ad ridere et ad florere qd ridere significat ex pma impōne risū ab ore emittere florere. n. significat p quādāz trāsumptionē. Florere. n. et ridere quādāz similitudinē habēt qd vtrobiq3 denotatur gaudiū: et iō ridere trāsumitur ad florere vt vult Arist. iō trāsferentes scdm aliquā similitudinē trāsferūt. Quicqd currit h3 pedes: secana currit: ergo aqua h3 pedes: vtraq3 pmissa ē duplex: qd hoc verbū currit vel tenet pprie vlt trāsumptiue. currere enī et labi assimilātur in velocitate motus scdm quo currit sumitur pprie et sic maior ē vera et minor falsa. si trāsumptiue tunc est ecōuerso. Tertius modus prouenit ex eo qd aliq

Fallaciarum

dictio plura significat cōposi-
ta: sepata xō vnū soluz: vt hec
dictio imortale. Vno mō dici-
tur quasi nō potēs mori. Alio
mō dicitur quasi potēs nō mo-
ri. 7 secūduz hoc formatur sic
palogismus. oē imortale est p-
petuū: s; oē potens nō mori ē
imortale: ergo oē potens nō
mori: est perpetuū. vtraq; pre-
missaz ē duplex cū hoc nomē
imortale sit equocū vt dictum
est: Itē oē incorruptibile est p-
petuū sed oē potens nō cor-
rūpi est incorruptibile: ergo oē
potēs non cor-rupti est ppetuū
vtraq; pmissaz ē duplex eo q
incorruptibile. Vno mō idē ē
quod non potens cor-rupti. Et
sic incorruptibile ē perpetuū: 7
sic maior est vera 7 minor fal-
sa. Alio mō idē est q potens
nō cor-rupti: vt primus hō po-
tuit nō cor-rupti: 7 in hoc sensu
maior ē falsa 7 minor vera. 7
sic soluendi sunt palogismi eq-
uocationis p distinctionē pa-
logismoꝝ secūdu equocatio-
nez vt p̄us patuit. Recta solu-
tio est manifestatio sylli falsi 7
pp quid ē falsus: 7 hoc contin-
git duplr. s. vel distinguēdo
aliquā premissaz interimēdo.
Secūdo mō rōdendum est ad

oēs peccātes i materia. Et ad
oēs orōnes in vtroq; peccan-
tes respondendum est vtroq;
modo. s. distinguēdo 7 aliquā
premissaz 7 interimēdo nō se-
cūdu idē s; scdm diuersa.

In ista parte determinat auc. de fal-
lacia equocationis que est fallacia in di-
ctione que fit s; m multiplex actuale.

Primo sciendū est: q equoco-
catio ē multiplicitas di-
ctionis eiusdē s; in subam 7 modū profe-
rendi diuersa significantis. hoc ē equoca-
tio est qñ dictio actuali vna plura signifi-
cat. Dicit dictio ad dñam amphibolo-
gie dñ actuali vna ad dñā fallaciaꝝ que
sumunt penes multiplex potētiāle 7 san-
ctificū. fallacia equocationis ē deceptio
pueniens ex idēpitate dictiois eiusdē
s; in materiā 7 formas diuersa tñ signifi-
cantis. Causa apparētie hui⁹ fallacie est
vnitas dictionis eiusdē scdm subam 7
modū proferendi pp q vnitatez q est in
voce. credimus q sic vnitas in significa-
tione. 7 hoc mō. fallacia equocationis ex
pte cause apparētie sic diffinit. q est ido-
neitas decipiēdi pueniēs ex idēpitate di-
ctionis eiusdē scdm mām 7 formas. Cā
vero defectus ē pluralitas significatorū.
Et ex parte huius cause defectus sic dif-
fini. q est deceptio pueniens ex plura-
litate significatoꝝ dictionis. Et sunt tres
modi huius fallacie. q sic pueniunt 7 dif-
fēti cōueniunt in hoc. q qlibet eoz fit ex
aliq multiplicitate dictiois differūt antez
in hoc. q; p̄m⁹ 7 secūduz sūt qñ dictio
secūdu se est multiplex. sed tertius mo-
dus fit qñ dictio non secūdu se est mul-
tiplex s; qñ contingit alteri dictioni. Itē
p̄mus 7 secūduz sic distinguūt inter se
q; p̄mus fit qñ dictio equē p̄mo plura
significat. scdm at modus fit qñ dictio si-
gnificat: vnū pp̄te 7 reliquū trāsiptine.
7 p b⁹ p; sufficiētia illoꝝ trīnz modoz.

Eguocatio.

*Fallacia Equi-
uocationis.*

*Causa Appa-
rentis.*
*Causa Re-
alis.*

Tractatus

Sextus

44
P. modus
huius fallacie

Secundo

Paralogismi
et significationis

Consignificationis
rationis et paralogismi

Ita propositio
de quam di
ut habitudo
m.

us modus

River

Paralogismi

sciendū est qd pmi-
mus modus huius
fallacie est. qn vna dictio principalr et ex
impōne plura significat: et h3 duos mo-
dos ptiales pmius est ex significatiōe di-
ctionis. secundus est. ex consignificatione.
ex significatiōe sic palogizat qd dicitur
sunt sapiētes. Ignorātes dicitur. ergo igno-
rantes sunt sapiētes. Solutio vtrazq pre-
missaz est duplex. si. n. discere vtrobiq
accipiatur pro docere. sic maior ē vera et
minor falsa et pna bona. si vtrobiq capla-
tur p doceri sic maior ē falsa et minor ve-
ra. et pna est et bona. Si at accipiat i ma-
iore p docere. et in minore p doceri pre-
misae sunt vere. s3 pna nō valet. qz non ē
vntas medij. et ita sunt ibi qtuor termi-
ni. Et cōsignificatione aut sūt paralogis-
mi qn propōnes ipremissis dicitur diuer-
sas bitudines. vt si palogizet sic. quicqd
est de anglia ē de terra. iste pannus ē de
anglia. ergo iste pānas est de terra. pre-
misae sūt duplices. qz illa ppō. de. pōt di-
cere bitudinez cause material. vel pōt di-
cere habitudinē loci. vel originis. silt qd
quid ē in hoc corpore est aq color ē in hoc
corpore. ergo color est aq pmissae sūt du-
plices. qz ista prepō. in. pōt dicere bitu-
dinē pinentis ad pntentuz vel accētis ad
subz. sit et iste modus arguēdo a magis
amplo ad min⁹ apluz aut e3 vt si palogi-
zet sic. Quicūq3 sanabat san⁹ ē laborās
sanabat. q laborās san⁹ est laborās. n. in
minore tenet p pntib⁹ et pntitib⁹ in pcla-
sione vō p pntib⁹ tantū et iō subz accipi-
tur pro diuersis i minore et in pntene. et
eodē mō dicendū est de hīs de futuro.
Secundus modus hui⁹ fallacie ē qn
aliq dictio significat vnū principalr. et aliō
transūptiue. vt ridere principalr significat
actuz oris. et trāsumit ad significandū flo-
rere silt currere principalr. et pprie signifi-
cat cursuz pedū. trāsumptiue vō signifi-
cat cursuz aque: et scdm hoc sic paralogi-
zat qd currit h3 pedes sechana currit
ergo h3 pedes. Et i bmoī paralogisimis

nō d3 distingui vtrazq pmissaz: s3 sōlū il-
la i qua terius sumit i proprie qz terius
qnūq3 sumit sine restrictiōe sp accipit
pro principaliori significato: s3 qn ille ter-
min⁹ sumit respectu alicuius pdicati qd
nō sibi puenit nisi p significato trāsum-
ptiōe tūc ppō illa est multiplex eo qd pōt
accipi pprie et trāsumptiue. terius. n. vbi
cūq3 ponat sp pōt accipi p significato ma-
gis pncipali si nō ipediat p aliquā deter-
minationē distrabentē vel diminuentē.

Tertio

sciendū est qd terti⁹ mo-
dus hui⁹ fallacie est qn
aliq dictio simplex tantū h3 vnuz signifi-
catū ipsa vero cōposita cūz alia: h3 plura
significata. vt mortale tantū vnuz signifi-
cat. i. potens mori. imortale vero duo si
gnificat. i. nō potēs mori vt in. negat po-
tentia: et actū sily et potens nō mori. put
in. negat actū tantū et sic paralogizat. Qd
imortale est perpetuū potens nō mori ē
imortale. ergo potēs nō mori ē ppetuū.
Solutio p distinctionē hui⁹ qd est imorta-
le qz si imortale capiat pmo mō maior
est vera et minor falsa: si secūdo mō ma-
ior est falsa et minor va. Sed si capiat in
maiore pmo mō et in minore iō mō.
tūc ambe pmissae sunt vere: s3 nō segor
cōclusio qz sūt ibi qtuor termini. Aliq tñ
ampliant hunc modū dicentes qd si aliq
dictio p hoc qd addit diuersis in maiore
et minore accipiat pro diuersis. tunc cō-
mittit hec fallacia vt si fiat iste paralogis-
mus: risibile est passio hoīs risibile ē idē
hoī: ergo idem hoī est passio hoīs: dicitur
qd risibile. in pma supponit simplr. et in
secūda supponit psonalr. iō accipit p di-
uersis: et ita qlibet pmissaz est distinguē-
da. et qlibet in vno sensu ē vera et in alio
est falsa. Circa pdicta qrit de hoc sopbis
mate: falsum ē et idē necessario est verū.
Probat et iprobatur. pbatur sic hec est
vna copulatiua cui⁹ vtrazq pars ē vera.
ergo ipsa est vera. qd pma ps sit vera no-
tum est. de scda pbatur sic: qz hec ppō
dens est de⁹ est va. et est eadez necessa

us
3. mo
du

mota
mota

fampha
tur hic
modus

1400

Fallaciarum

rio. cum ipsa sit necessaria. ergo idem neces-
sario est verum. Secundo sic sophisma est
propositio indefinita. ergo est verum propter
omnes propositio indefinita est vera quia probatur
sic omnis indefinita alicuius utilis est vera. sed
omnis indefinita est indefinita alicuius utilis.
ergo omnis propositio indefinita est vera: et per
hoc sophisma est verum. Improbatur sic
falsum non est verum. ergo falsum non est ne-
cessario verum. ergo una pars copulativa est
falsa. scilicet ista. et idem necessario est verum quia idem
est relationum idemtitatis substantie. quare re-
fertur unusquisque idem in numero. et supponit
pro eodem in numero. et ita sensus est. fal-
sum est. et idem falsum necessario est ve-
rum. Ad sophisma respondetur per distin-
ctionem. quia licet idem potest teneri relative.
et necessario adverbialiter. et tunc sophis-
ma est falsum. et bene procedit improba-
tio: quia eius sensus est: falsum est et idem fal-
sum de necessitate. est verum. Alio modo
potest teneri. idem. notialiter. et etiam licet. ne-
cessario. ita quod licet necessario sit dativus ca-
sus et tunc est verum et bene procedit prima
probatio et est sensus eius. falsum est et alii
quid idem alicui necessario est verum. et
per hoc patet solutio prime probationis et
improbationis. Ad secundam probatio-
nem dicitur quod hec est falsa omnis indefini-
ta alicuius universalis est vera et ad pro-
bationem. cum dicitur: quod omnis indefinita
alicuius universalis puta istud animal. est
substantia est vera. conceditur. ergo omnis in-
definita alicuius universalis est vera. ne-
gatur propositio. quia ibi arguitur ab inferiori
ad superius cum distributione superio-
ris: quia hoc totum indefinita alicuius uni-
versalis distribuitur. et ideo non valet con-
sequencia: sic arguendo omnis indefinita istius
universalis est vera demonstrando
istam omne animal est substantia. ergo omnis in-
definita alicuius universalis est vera.

Contra predicta arguitur. *Idem*
mo sic. hec vox homo ha-
bet plura significata. scilicet sortem et platonem.
et sic de alijs. et tunc non est equivoca. er-

go et c. Secundo sic unitas dictionis plu-
ra significatio est causa cognitionis plurium
significatorum. ergo non est causa de-
ceptionis. Tertio sic dicendo omnis canis cur-
rit. belua marina est canis. ergo belua ma-
rina currit. iste terminus canis distribuitur
pro omnibus suis significatis. ergo debet ma-
ior negari simpliciter et debet concedi quod
syllogismus est bonus.

Ad rationes Ad primam
dicitur nega-
do. quod iste terminus homo habeat plura si-
gnificata. sed hoc tantum unum significa-
tum. scilicet hominem in eo sed bene conceditur
quod plura sunt supposita contenta sub suo si-
gnificato pro quibus potest supponere.

Ad secundam dicitur quod talis unitas est causa
cognitionis significatorum apud cognoscentem
sed apud ignorantem est causa deceptionis.

Ad tertiam dicitur: quod iste terminus canis ibi di-
stribuitur pro omnibus suppositis unum suo-
rum significatorum cuius ratio est quia distribu-
tio est multiplicatio unius in plura cum er-
go terminus equivocus non habeat ali-
quod unum significatum ideo non potest uni-
ca distributione distribui pro omnibus suis
significatis: sed tot distributionibus distri-
buitur quot habet significata.

Amphibologia est multipli-
citas orationis eiusdem secundum subiectum
et secundum modum proferendi di-
versa significatio. Fallacia autem
amphibologie est deceptio pro-
veniens ex idemtitate orationis
eiusdem secundum subiectum et secundum
modum proferendi diversa signi-
ficatio. Quia appentie est idempro-
tas orationis eiusdem secundum subiectum
et modum proferendi. Quia falsitatis est
diversitas significatorum. Et dicitur
amphibologia ab aphri quod est

dubium et bove sententia quæ
si dubia sunt. amphibologie
tres sunt modi. Primus mo-
dus provenit ex eo quod aliqua ora-
tio principaliter plura signifi-
cat: ut liber aristotelis. Hec. n.
oratio est duplex. Uno modo
idem est quod liber editus ab aris-
totele.

Alio modo idem est quod liber
possessus ab aristotele. Et for-
matur sic paralogismus: quic-
quid est aristotelis possidetur ab
aristotele: iste liber est aristo-
telis: ergo possidetur ab aristo-
tele. Utraque premissarum est duplex
ut dictum est. Secundus mo-
dus amphibologie provenit
ex transumptione orationis
Transumptio autem orationis est quæ-
dam oratio proprie significans
unum transumptam ad significandum
aliud propter aliquam simili-
tudinem repertam in ipsis: ut
littus aratur transumptam ad ope-
ram perdi. Et formatur sic pa-
ralogismus: Quicquid aratur ara-
tro scinditur. littus aratur quæ-
dam idocilis docetur: ergo quoniam
indocilis docetur littus aratro
scinditur: minor est duplex quia
littus arari significat proprie
terram scindi: transumptam autem
ad operam perdi. Et est simili-
tudo in hoc quod qui littus arat

operam perdit et frustra laborat:

Tertius modus amphibologie
provenit ex eo quod aliqua oratio com-
posita plura significat. separata
vero unum solum ut seculum scit. hec
enim oratio est duplex significat.
enim quod aliquis sciat seculum vel quod
seculum habeat sciam de aliquo:
et idem ista oratio est duplex ex eo quod
hoc verbum scit potest ordinari cum
hoc quod est seculum a parte ante et
sic est vera et sic non sequitur con-
clusio. vel a parte post et sic est fal-
sa et sic sequitur conclusio. Similiter
hic quicquid aliquis scit hoc scit
quia hec dictio. hoc. potest huic
verbo. scit. supponere vel appo-
nere. Similiter hic quoscunque vel-
lem me accipere vellem quod acciperet
me pugnantes vellem me accipere
ergo vellem quod pugnantes acci-
perent me: Maior est duplex
quia hec dictio me potest ordinari
cum isto verbo accipere a parte an-
te et sic est vera et non sequitur
conclusio vel a parte post et sic
est falsa et sequitur conclusio: Similiter ista
dictio pugnantes potest supponere
vel apponere: Similiter hic quicquid vi-
det aliquis hoc videt: collumnam
aliquis videt: ergo collumna vi-
det. Maior est duplex ut dictum
est in aliis. Similiter hic quicunque sunt epi-
scopi sunt sacerdotes: asini sunt

Fallaciarum

episcopi ergo esini sunt sacer-
dotes. Utraq; pmissa est du-
plex ex eo qd hec dictio epi pt
esse noiatiui vl genitiui casus.
qd aut deceptio facta ex diuer-
sitate casus faciat amphibolo-
gia p3. q2 casus datus e dictio
ni ad hoc vt ordines cu alia di-
ctione: s3 ordinatio dictiois cu
alia dictione facit fallacia am-
phibologie 7 no fallacia equi-
uocationis. Hoc. n. p3 ab ari-
stotele formante palogismos
amphibologie scdm diuersita-
tem casus 7 no equocationis.
Sciendu qd Aristo. ponit tres
modos coes equocatoi 7 am-
phibologie. Primus modus
e qn dictio vel oro plura pnci-
palr significat dictio: vt canis:
oro vt liber aristo. Secundus
modus e qn sic soliti sumus di-
cere scdm trasumptione: tran-
sumptio in dictioe: vt ridere. i
orone: vt littus aratur. Ter-
tius modus e qn copositu plu-
ra significat. sepati no vnu so-
luz: ex pluz in equocatione vt i
his dictionib9 imortale incor-
ruptibile: ex plu in amphi-
logia: vt in ista orone seculum
scit. In oibus. n. istis coposi-
tuz plura significat. sepati no
vnu solu. Querit de distinctio-

ne istoz triu modoz coium
quoz pms e quatu ad equi-
uocatione qn vnu nomen pnci-
palr plura significat. secun-
dus puenit ex trasumptoe. ter-
tius e qn vnu nomen coposi-
tu plura significat. simplex no
vnu solum: vt imortale. incor-
ruptibile. 7 hoc totuz vez. S3
nunc obiicitur: deceptio pue-
niens ex asignificatiõe dictio-
nis no continetur sub aliquo
istoz modoz in equocatione.
Verbi gra: sicut in hoc syllo q
cuq; sanabatur sanus est: labo-
rans sanabatur: ergo laboras
sanus est. no cotinetur sub ter-
tio mo: q2 laborans non est di-
ctio coposita nec sub secudo:
ga hec dictio laboras non te-
netur trasumptiue: nec sub pri-
mo: q2 pms modus puenit
ex principali significatiõe: sed
hec dictio laborans no signifi-
cat principalr tps sed ex pnti-
p accidētia: ergo illa deceptio
facta ex cosignificatione non
est sub aliquo istoz triu mo-
doz. Solutio: deceptio facta
ex consignificatione dictionis
cotinetur sub primo mo equo-
cationis: Ad hoc quod obiici-
tur qd primus modus puenit
ex principalis significatiõe di-

Tractatus

cendum est qd principalis signifi-
catio appellatur hic quicqd
ex eadem impositione importa-
tur per dictionem: sed ex eadē
impositione significat quelibz
dictio significationez z sua ac-
cidentia. Ille enim qui impo-
suit hoc nomen lapis ad signi-
ficandum lapidem sub tali ge-
nere: sub tali numero imposu-
it z sic eadem impositione im-
posuit impositor: quia hec di-
ctio laborans importat sum-
significatum z consignificatio-
z sic de aliis. Vel dicendum qd
principalis significatio ponit
in primo modo equiuocatio-
nis z amphibologie ad remo-
uendum transumptionem in
eis: quia transumptio signifi-
catur per dictionem non prin-
cipaliter vt ridere non prin-
cipaliter significat florere sz trā-
sumptiue z per quandaz simi-
litudinem. z hec dictio labo-
rans significat presens tēpus
z preteritum imperfectum.

Item queritur quare dece-
ptio facta ex quibusdam acci-
dentibus facit equiuocationē
z ex quibusdam amphibolo-
giam. Solutio dico qd quedaz
sunt accidentia que consequū-
tur dictionem non absolute:

Sextus

sed prout est ordinabilis cum
alia dictioe sicut casus: nume-
rus quia ordinantur dictioes
ad inuicem per talia accidentia
Male enim diceretur homi-
nes currit quia ibi non est de-
bitus numerus: nec debitus
casus z deceptio ex talibus ac-
cidentibus est deceptio in ora-
tione z sic est i amphibologia
z non in equiuocatione. Sed
sunt alia accidentia absoluta q
consequuntur dictionem per
se vt tempus z genus z per ta-
lia accidentia non ordinantur
dictiones inuicem: qz sicut bñ
dñ: homo currit ita bene dicit
hō currebat. An lz tps varie f
manet tñ eadez constructio. z
ideo nō construunt mediante
tpe z sic deceptio ex talibz ac-
cidentibz sit indictioe z ita i eq-
uocatione z nō in āphibologia.
¶ In ista parte determinat autor: de fal-
lacia amphibologie que habet fieri secū-
dum multiplex actuale orationis.

Primo sciendū est qd amphibo-
logia sic diffinit in textu
qd est multiplicitas oronis eiusdem fm
subaz z modū proferendi diuersa signi-
ficantis. Est. n. amphibologia qñ aliqua
ofo eadē fm subaz z modū proferendi
plura significat dum tñ illa multiplicitas
nō pueniat ex aliquo terio equoco in illa
ofone posito. z dicit amphibologia ab
amphl. qd est dubiū. z bolle snia quasi
dubia snia. snia at pprie est ofonis z nō
dictiois imo ipsi dictiois pprie est signi-

Fallaciarum

ficatio et non finita. propter ergo quod amphibolo-
gia habet fieri in oratione. fallacia amphibolo-
logie est idoneitas decipiendi pueniens ex
idoneitate orationis eiusdem sed subiecta et mo-
dus proferendi diuersa significatio. Et ap-
paret huiusmodi fallacie est actualis unitas ora-
tionis. Tercium. n. quod sic oratio est una actua-
liter. quod tamen habeat unum significatum. Et de-
fectus est pluralitas significatorum eiusdem ora-
tionis. Et huiusmodi fallacie sunt tres modi
qui fere eodem modo distinguuntur sicut
modi fallacie equiuocationis.

Secundo sciendum est quod primus
modus huiusmodi fallacie est quando aliquid oratio principaliter plura significat.
ut si oratio. cecus pergit videre. habet duo sen-
sus unus est. pergit quod aliquis videat cecum.
alius est pergit quod cecus videat aliquem. pri-
mus sensus est verus secundus falsus. secundum
quem paralogizat sic quicunque pergit vide-
re pergit habere visum. cecum pergit videre.
ergo pergit quod cecus habeat visum soluit per
distinctionem minoris. Si huiusmodi oratio con-
tingit tacite dicere habet duos sensus: unus
est pergit quod tacite dicat. i. loquatur. et iste est
falsus alius est pergit quod aliquis dicat. aliquem
esse tacite. et iste est verus. et secundum hoc sic
paralogizat quicunque pergit dicere con-
tingit loqui tacite pergit dicere. ergo ta-
cente pergit loqui: soluit et per distinctionem
minoris. Ad cognoscendum huiusmodi. modus
ponunt aliqui tres regulas. Prima est quod
plura nomina eiusdem casus sequuntur vel pro-
cedunt aliquod verbum quod regere possunt utrumque
et inter ista nomina ponit infinitum. oratio
ista est distinguenda secundum amphibologiam. ut
hec oratio. audio grecos vicisse troianos.
cuius unus sensus est. audio quod greci vice-
runt troianos. alius sensus est audio quod tro-
iani vicerunt grecos. Secunda regula est omnis
oratio in qua ponit ablatiuus absolutus. est
secundum amphibologiam distinguenda eo quod
possit equalere conditionali: typali: vel causa-
li ut nullo homine corrente. tu es asinus. cuius
sensus unus est. si nullus homo currit. tu es
asinus. Alius est duobus nullus homo currit. tu es

asinus. Tercius sensus est. quod nullus homo cur-
rit. tu es asinus. et est eadem ratio degerundio
sicut de ablatiuo absolute posito hec eni
neutrū oculari habet tu potes videre habet
tres sensus sicut procedens. Tercia regu-
la est omnis oratio in qua ponit dictio exclusi-
ua ut modus est secundus amphibologiam di-
stinguenda. quod est exclusiua: vel de exclu-
so subiecto: ut tamen deus esse deus: est necessarium
hec. n. potest esse exclusiua: et tunc est sensus
tamen habet propositio est necessaria. deus est deus.
Et sic est falsa: vel de excluso subiecto. et tunc
est sensus hec est necessaria. tamen deus est deus. et
sic est vera. Quarta regula est omnis oratio in
qua ponit accusatiuus cum infinitiuo regere
accusatiuum a parte post est secundum amphibolo-
giam distinguenda. eo quod iste accusatiuus sit
regi a parte ante vel a parte post. ut tacentez
contingit dicere. contingit cecum vide-
re. et sic de alijs.

Tertio sciendum est quod secundus mo-
dus huiusmodi fallacie puenit
ex eo quod aliquid oratio actualiter una significat
unum proprie et aliud transumptive. sed quod
paralogizat sic. quicquid arat aratro scindit
litus arat. ergo litus aratro scindit in-
ter: est duplex. quod vel accipit in sensu pro-
prio: et tunc est falsa. et sequitur conclusio. vel ac-
cipit in sensu transumptiuo. et sic est vera et
non sequitur conclusio. unde litus aratri transum-
ptiuo. id est quod operam perdere. Dicunt tamen
aliqui. quod ad hunc modum reducende sunt
omnes orationes quod proprie significant unum de
veritate sermonis et impropropie sine de visu an-
ctorum aliud significant ut genus est in specie
sor. est in se ipso. omnes homines sunt unus homo et
sic de alijs. Tertius modus est quando aliquid
oratio per se scripta tamen unum significat addita
vero alteri. habet plura significata ut habet oratio.
seculum scit tantum unum significat. i. quod secu-
lus habet sciam de aliquo sed si dicat seculum
scit hoc. tunc habet duos sensus. unus est. quod
seculum habet sciam de hoc alius est quod hoc habet
sciam de seculo. Et sicut est de ista Asini sunt
epi: et sit talis palogismus. Quicunque sunt
epi sunt homines: sed asini sunt epi. ergo asini sunt

Ad hoc facit non minus uerum possit.

Suprema

homines minor est duplex. Et quod ly. epi
pōt eē pluralis numeri et notatiui casus
et tunc est falsa et hñ conceditur cōclusio
vel est genitiui casus. et singularis nume
ri. et sic est vera et non valet pñā. Circa
hanc lectionem mouet hoc sophisma. hō
est asinus. probat et improbat. Proba
tur sic quicūq; dicit hōiem esse aīal dicit
vez. sed qui dicit hōiem esse asinū dicit
hōiem esse aīal: ergo qui dicit hōiez esse
asinū dicit vez ergo hō est asinus. Se
cundo sic tantū hōiem esse aīal est falsū.
sed hōiem esse asinū non est hōiem esse
aīal. ergo hōiem esse asinū non est falsū
ergo est vez. Improbat sic nullam ani
mal rōnale ē asinus. oīs hō est aīal rōna
le. ergo nullus hō est asinus premissis sūt
vere ergo cōclusio est vera. et p pñā sua
pdictōis ē falsa. que est sophisma. Ad
sophisma rñdetur qd ipm simplr est fal
sum. Ad primā probationem rñdetur
qd maior est duplex. Uno mō. n. signifi
cat quicūq; dicit hanc propōnem hōiez
esse est aīal. dicit vez. et tunc concedit: s;
sub hoc sensu. Negatur minor. Alio mō
significat qd quicūq; dicit aliquam ppō
nē ad quā sequit̃ ista. hō est aīal dicit ve
rum. et iste sensus est falsus. Et sub hoc
sensu pcedit minor. Secūdo probatio sol
uitur per tertiā regulam si notabilis.

Cōtra

predicta. Primo argui
tur sic multiplicitas huius
orationis asini sunt epi. prouenit ex parte
accidentis vnius dictionis. s. ex parte ca
sus: ergo nō est secundū amphibologiam
distingueda. Secūdo sic in cōpositione et
diuisione: et ē in multis alijs ē dubia sen
tentia. ergo fallacia amphibologie nō est
ab alijs distincta. Tercio sic amphibo
logia et equiuocatio habent eosdem mo
dos. ergo non sunt fallacie distincte.

Ad rationes

Ad primam
dñ: qd dupli
cia sunt accñtia dictionis quedā sūt abso
luta. que. s. conueniunt dictioni scdm se.
et variatio talū accidentū causat equoca

tionem. alia sunt accñtia respectina q̄ con
ueniunt vni dictioni in ordine ad aliā. vt
casus et numerus. et variatio talium acci
dentium causat amphibologiam. multi
plicitas at predictae orationis prouenit ex
variatione accidentis respectui et nō ab
soluti. Ad secūdam dicitur: qd non queli
bet dubia snia est amphibologia. s; solū
illa que puenit ex multiplicitate orōnis
eiusdem scdm substantiam et modū pro
ferendi. Ad tertiā dicitur: qd habent
eosdem modos generales s; nō spāles.

Sequitur de fallacijs faciē
tibus multiplex potentiale. s.
de compōne: diuisione et accē
tu. Et pñus de compōne q̄z de
alijs: qz paralogismi sunt effi
catiores secundū compōnem
ad finem sophisticū q̄ est appa
rens sapiētia et nō existens: iō
prius dicēdū est de compōne
q̄z de alijs. Cōpositio ē eorū
q̄ debēt diuidi falsa vnio. Di
uisio vero ē eorū que debēt cō
poni falsa diuisio. Fallacia cō
positionis ē idoneitas decipi
endi pueniens ex idēptitate
orōnis vnius et eiusdē secūdū
materiā et secūdū situm ma
gis debitū partibus in orōne
positis. Causa apparentie hu
ius fallacie ē oratio diuisa ha
bens idēptitate in materia cū
orōne cōposita. Causa falsita
tis siue defectus ē diuersitas
sensus cōpositi a diuiso. Notā
dum qd quādo orō ē vera i sen

Fallaciarum

o r o c o
p o s i t a
 su diuiso et falsa in sensu compo-
 sito tunc est fallacia compositio-
o r o d i
u i s a
 nis. Dicitur tamen oratio composita qua-
 do determinatio determinat
 determinabile illud quod ma-
 gis aptum natum est determina-
 ri: vel quod magis apta: nam est de-
 terminare. Si autem dicitur oratio com-
 posita quando dictiones ordinan-
 tur secundum situm magis debitum.
 Et oratio diuisa quando deter-
 minans determinat illud deter-
 minabile quod non est magis
 aptum natum determinare vel
 quando dictiones ordinantur se-
 cundum situm minus debitum. An-
 sumitur hec oratio gratia ex-
 pli. Quicquid uiuit semper est. in
 ista oratione sunt duo determi-
 nata: scilicet hoc uerbum uiuit et
 hoc uerbum est et est una deter-
 minatio. scilicet semper si ergo hec de-
 terminatio. scilicet semper determinat
 hoc uerbum quod ponitur a parte pre-
 dicati sic dicitur oratio composita:
 quia tunc determinatio determi-
 nat determinabile quod magis
 apta nata est determinare quia
 illud uerbum est ponitur in situ
 determinato. scilicet in predicato. Si
 autem determinat hoc uerbum ui-
 uit sic oratio diuisa: quia determinat
 illud determinabile quod est mi-
 nus apta nata determinare. quia

illud uerbum uiuit non ponitur in si-
 tu determinato ipsius uerbi et
 tunc dictiones ordinantur secundum
 situm minus debitum. Isti autem fal-
 lacie duo sunt modi. Primus
 modus prouenit ex eo quod aliquid di-
 ctum potest supponere pro se toto
 vel pro parte sui et secundum istum
 modum paralogizatur sic quod
 cumque possibile est ambulare possi-
 bile est quod ambulet: sedentem
 possibile est ambulare: ergo pos-
 sibile est quod sedens ambulet. Ad
 hoc dicendum quod minorem du-
 plex quia si hoc dictum sedentem
 ambulare supponit pro se toto huic
 predicato possibile est. scilicet sedens se-
 dendo potest ambulare tunc est compo-
 sita et falsa. sicut et est impossibile
 le dicere quod sedens ambulet: si
 autem istud dictum supponat pro
 parte sui tunc est diuisa. et haec et non
 sequitur conclusio et est sensus se-
 dentem possibile est ambulare. id est se-
 dens nunc habet potentiam. ut
 postea ambulet. Et si quis quicumque
 est possibile scribere possibile
 est quod ipse scribat: non scribet
 scribere est possibile: ergo pos-
 sibile est quod non scribens scribat
 Dicendum est ad istum paralogis-
 mum sicut ad primum. Secundus
 modus prouenit ex eo quod ali-
 qua determinatio potest referri

istius fallacie
duo sunt modi.

ad diuersa z penes istum mo-
 dum paralogizatur sic: quicqz
 scit litteras nūc didicit eas: s;
 iste antiquus grāmaticus scit
 litteras: ergo nunc didicit eas
 Dicendū qz maior est duplex
 qz hec determinatio nūc pōt
 determinare hoc verbū didi-
 cit z sic est cōposita z falsa z se-
 gtur cōclusio. Vel pōt deter-
 minare hoc verbum scit z sic ē
 diuisa z vera z nō segtur cōclu-
 sio. Similiter hic quod vnum
 soluz pōt ferre. plura pōt ferri.
 sed quod non plura pōt ferre:
 potest vnum ferre: ergo quod
 nō pōt plura ferre: potest plu-
 ra ferre. Dicendum qz maior
 est duplex: quia hec determi-
 natio soluz potest determina-
 re hoc verbuz potest: z sic ma-
 ior est falsa z composita. z sic
 est sensus qz illud quod nō po-
 test ferre vnum cum alio po-
 test ferre plura: vel potest de-
 terminare hoc verbuz ferre z
 est sensus verus z propositio
 diuisa z vera sub hoc sensu qz
 pōt iam ferre vnum solum et
 ferre non plura. pōt plura fer-
 re. Similiter: tu scis tantū tres
 homines currere posito casu
 qz sex currant z nescias de tri-
 bus. Hec ē duplex quia hec di-

ctio tantū pōt determinare hoc
 verbū scis vel currere si deter-
 minat hoc verbū currere sic ē
 cōposita z falsa si scis sic ē diui-
 sa z vera z paralogizatur sic.

Tu scis tantū tres hoīes curre-
 re posito casu qz sex currāt: sed
 quicqz scitur hoc est verū: er-
 go tantū tres hoīes currere est
 verū. maior ē duplex vt iā dcm
 ē.

De fallacia diuisionis. qd
 scit diuisio dictū ē prius. Falla-
 cia diuisionis ē idoneitas deci-
 piēdi pueniēs ex eo qz oīo ali-
 qua cōposita est vera. z diuisa
 falsa: vna z eadē manēs secun-
 dū materiaz differēs secūdm
 formā diuersa significat qz cre-
 ditur eē vera in sēsu diuiso: eo
 qz veritatē hēt in sensu cōposi-
 to. Cā apparentie huius falla-
 cie ē oratio composita habēs
 idēptitatē i materia cum ora-
 tione diuisa. Vel cā apparen-
 tie ē idoneitas oīonis eiusdez
 secūdm substantiā z secūdm
 situm minus debitum. Causa
 defectus est diuersitas sensus
 diuisi a sensu composito. Isti
 fallacie duo sūt modi. Prim⁹
 modus prouenit ex eo qz ali-
 qua cōiunctio potest copulare
 iter terminos vel inter propo-
 sitiōes z secūdm istum mo-

*Scilicet Ammonius
 nūc.*

Fallaciarum

dum paralogizatur sic. Que-
cūqz sunt duo z tria sunt duo
z sūt tria qnqz sūt duo z tria:er-
go qnqz sūt duo et qnqz sūt tria.
Ad hoc dicēdū qđ minor ē du-
plex:quia hec coniunctio. z. po-
test coniungere iter terminos
vel inter propositiones. si iter
terminos sic ē vera z compo-
sita z est sēsus duo z tria simul
iuncta faciunt quinqz. si inter
propositiones sic est falsa z di-
uisa z est sēsus qđ duo sunt
quiqz per se: z qđ tria sūt qnqz
per se qđ est falsum. Similiter
est hic: quecūqz sūt duo z tria
sunt paria z imparia: quinqz
sunt duo z tria: ergo quiqz sūt
paria z imparia. Dicendū, qđ
minor est duplex: quia ibi po-
test esse copulatio inter termi-
nos z sic est vera z composita
z est sēsus quinqz sunt duo z
tria in simul coniuncta: vel est
copulatio inter propositiones
z sic est falsa z diuisa z est sen-
sus: quinqz sunt duo z quinqz
sunt tria quod est falsus. Simi-
liter hic omne animal est ra-
tionale vel irrationale: sed nō
omne animal est rationale: er-
go omne animal est irrationa-
le. Dicendum qđ maior ē du-
plex ex eo qđ ista cōiunctio vlt

potest coniungere inter termi-
nos z sic est vera z compo-
sita vel inter propositiones z sic
est falsa z diuisa. Similiter hic
omne animal est sanū vlt egz.
Vel hic: omnis substantia est
corporea vel icorporea. Vel
hic: omnis linea est recta vel
curua: vnde omnes iste sūt ve-
re quando coniunctio coniū-
git inter terminos z sunt com-
posite: sed sunt false quādo cō-
iunctio coniungit iter orōnes
et ppōnes z diuise qz cōiunctio
p se pmo ē cōiunctiua ptiū ora-
tionis: et ex cōsequēti cōiūgit
orōnē cū orōne. Secundus mo-
dus huius fallacie diuisionis
dūenit ex eo qđ aliqua deter-
minatio pōt referri ad diuer-
sa: vt hic quo vidisti hunc per-
cussū hoc percussū ē s; oculo vidi-
sti hūc percussū: ergo oculo pecus-
sus est. Dicēdū qđ minor ē du-
plex: qz iste ablatiuus oculo pōt
determinare hoc participiū p-
cussus et sic ē diuisa et falsa: et
ē sēsus tu vidisti hūc percussū
oculo et sequitur cōclusio. Vlt
pōt determinare hoc verbum
vidisti et sic ē composita et ve-
ra: et tunc ē sēsus tu vidisti cū
oculo hunc percussū sed tūc
non sequitur conclusio.

¶ Primum visum est de fallacijs peccati-
bus secundum multiplex actuale. nunc vi-
dendum est de fallacijs peccantibus secun-
dam multiplex potentiale iter quas pri-
mo determinat de compositione et diuisio-
ne quod de accentu. quod ille sit magis idonee
ad discipulum quod fallacia accetus.

Primo sciendum est quod antequam sic
disiunt compositionem
et diuisiones dicens quod compositio est eorum
que debent diuidi falsum unio: sed diuisio est
eorum que debent componi falsa separatio:
fallacia compositionis est idoneitas decipien-
di pueniens ex idempnitate orationis com-
posite false et diuise vere fallacia vero di-
uisionis est idoneitas decipiendi pueniens
ex idempnitate orationis diuise false. et
composite vere. Causa apparetur. in fallacia
compositionis et diuisionis est idempnitas
malis orationis composite et diuise: causa de-
fectus est diuersitas sensuum composite et
diuise: unde eadem oratio secundum sub-
stantiam est composita et diuisa. licet sit alia
et alia secundum formam. et modum preferendi.
Et dicitur composita. quod partes illius oratio-
nis ordinantur secundum situm magis debitum
et dicitur diuisa quando ordinantur secundum situm
minus debitum sit autem fallacia compositio-
nis quando oratio in sensu composita est
falsa. et in sensu diuisa vera. Contra vero
sit fallacia diuisionis: quod si. scilicet in sensu di-
uiso est falsa. et in sensu composito est vera.

Secundo sciendum est quod istarum
duarum fallaciarum sunt
duo modi rationes. Primum puenit ex eo
quod aliqua determinatio diuersimode de-
terminat idem determinabile. et iste mo-
dus generalis in duos modos speciales di-
uisus. primus puenit ex eo quod modus
alicuius propositionis potest determina-
re dictum pro se toto vel pro parte sui: quan-
do determinat pro se toto tunc oratio est com-
posita. quando pro parte sui tunc oratio est di-
uisa. Et secundum hunc modum hec oratio
albus est nigrum. est possibile habere duplicem sen-
sum: unus est secundum quod est composita. et est

iste habet impossibilem albus est nigrum: et iste sensus
est falsus. Alius est secundum quod est diuisa:
et est tunc hec est possibilis hoc est nigrum:
vnde in prima albus subiicitur pro se toto. in
secunda vero materiale est. similiter est de ista.
sedentem currere est possibile. et paralogi-
zatur sic. Quocumque possibile est currere
possibile est quod ipse currat. sed sedentem pos-
sibile est currere. ergo possibile est quod sedens
currat. quod est falsum. Soluitur iste paralogi-
smus per distinctionem minoris eo quod est.
Composita vel diuisa. Si sit composita. tunc
est falsa. et est sensus hec est possibilis se-
dens currat si sit diuisa est vera. et est sen-
sus: hec est possibilis hoc currat demon-
strando sedentem. et ita est fallacia compositio-
nis. Ad faciendum autem fallacia diuisionis
non oportet nisi in predictis orationibus loco possi-
bilis ponere impossibile. Secundum mo-
dum spialis puenit ex eo quod coniunctio di-
uersimode coniungit illa iter que ponitur.
quod aliquando coniungit ea tanquam diuersos
terminos. et tunc illa propositio est cathe-
gorica et dicitur coniunctio coniungere inter
terminos. aliquando autem coniungit ea tanquam
partes diuersarum propositionum. et tunc pro-
positio est hypothetica. et de coniunctio con-
iungere inter propositiones. et secundum
hunc modum sic paralogizatur. Quocumque
sunt duo et tria illa sunt paria. et imparia.
Sed quoniam sunt duo et tria. ergo quoniam sunt
paria et imparia. Soluitur per distinctionem
minoris quod vel illa coniunctio. et. coniungit
inter terminos vel inter propositiones. si
coniungit inter terminos tunc est sensus quod
totum duo et tria affirmantur de quinq: et
tunc est composita et vera. Si coniungat inter
propositiones. tunc est diuisa et falsa. et est sen-
sus. quod quinq: sunt duo. et quoniam sunt tria:
quod est falsum. Ex quo elicitur talis re-
gula generalis: quod omnis oratio in qua po-
nitur aliqua coniunctio copulativa. condi-
tionalis disiunctiva temporalis. vel causalis
iter duos terminos est distinguenda.
Et quod potest esse copulativa aut de extremo
copulatio. vel disiunctiva aut de extremo

Compositio
diuisio.

Causa Apparetur
hic

fallacia Compositio-
nis non fiat.
et quo fallacia
diuisionis.

duo modi Compositio-
nis quoniam fallacia
latet.

Albus est nigrum
et potest.

non solum potest et tunc. s. pro parte in fine.

et sic non categorice
de quibus copulatio. ut
propter istam conditionem
est.

Fallaciarum

distinctio: et sic de alijs: ut ista oratio. nullum animal dum dormit vigilat: est duplex. quia vel est temporalis: et tunc est vera. Et est sensus nullum animal vigilat dum ipsum dormit. vel de temporalis extremo. et hoc dupliciter quia vel est de temporalis subiecto. et tunc est falsa. Et est sensus dum quocumque tempore est dicere quod est animal dum dormit de illo tempore est dicere quod non vigilat. Si sit de temporalis predicato est vera. Et est sensus de quocumque tempore est dicere quod est animal de illo tempore est dicere quod dum dormit non vigilat.

Tertio

secundum est quod secundus modus huius fallacie ponitur ex eo quod eadem determinatio potest ferri ad diuersa determinabilia vel vniuersi determinabile potest diuersis determinationibus determinari. de primo sic paralogizatur. Nunc quid uiuit semper est. Soror. uiuit ergo soror. semper est. maior est duplex scilicet quod istud aduerbiu semper potest determinare illud uerbu uiuit quod est uerbu minus principale. Et sic est diuisa et vera et est sensus quod quid uiuit semper illud est. ut istud aduerbiu semper determinat uerbu principale. scilicet est: et sic est composita et falsa et tunc est diuisa et vera. Et est sensus: quod quid potest ferre: unum solum potest plura ferre: quia vel ly solum determinat hoc uerbu potest. ita quod sit sensus: quod quid potest ferre unum potest plura ferre. Et sic est composita et falsa. vel determinat ly unum. et tunc est diuisa et vera. Et est sensus: quod quid potest ferre: unum solum potest plura ferre: exemplum de secundo: ut quoniam idem determinabile potest diuersis determinationibus determinari: ut quocumque tempore uirore cetum relinquit Achilles in bello: illi erant cetum et plures. sed quadraginta uirore cetum relinquit Achilles in bello. ergo quadraginta erant cetum et plures solum per distinctionem minoris. eo quod iste greges uirore potest determinari per istud adiectiuum quadraginta et tunc est sensus: quod Achilles de quadraginta uiris relinquit cetum in bello: et sic est falsa: et bene sequitur conclusio vel potest determinari per ly centum et tunc est sensus quod de cetum uiris Achilles relinquit quadra-

ginta in bello quod uerum est: et hoc modo non sequitur conclusio: circa hanc lectionem quod dicitur de hoc sophismate. Album esse nigrum est possibile probatur et improbat: probatur sic. soror esse nigrum est possibile. soror est albus ergo album esse nigrum est possibile itez demonstrata re alba hec est possibile hoc est nigrum: ergo album esse nigrum est possibile improbat sic. Album esse nigrum est possibile ergo hec propositio. album esse nigrum est possibile. quod est falsum. Itet oem possibile potest poni esse: ergo si sophisma sit uerum ista aliquando erit vera album est nigrum. Ad sophisma rursus detur per distinctionem sicut patuit in secundo notabili. Ad duas probationes dicitur. quod bene probatur sophisma esse uerum in sensu diuiso: sed non in sensu composito. Similiter due probationes bene probant quod est falsum in sensu composito: dicitur ultra pro secunda quod quia sophisma est uerum in sensu diuiso et non in sensu composito: id non bene ponitur inesse sed debet sic poni: hoc est nigrum demonstrando per ly: hoc aliqua res alba. per qua supponit subiectum dicti.

Contra

predicta. Primo sic arguitur: hec est multiplex secundum compositionem et diuisiones duo et tria sunt paria et imparia. et tamen non uerum per quem modum possit distinguere. ergo modi huius fallacie sunt insufficienter enumerati. Secundo sic fallacia compositionis et diuisionis habent eandem causam apparentie: ergo non sunt fallacia distincte. anis per quod causa apparentie utriusque est materialis unitas orationis. Tertio sic ibi est compositio: forte esse animal est necessesse: et tamen non est eorum que debent diuidi falsa unio: ergo et.

Ad rationes

ad primam dicitur quod illa propositio est duplex: quia vel est categorica ut hypothetica si sit hypothetica habet tres sensus. Primo est duo sunt paria et imparia. et tria sunt paria et imparia. et iste sensus iudicatur per hanc conclusionem. et ibi primo posita. Secundus sensus est duo et tria sunt paria et duo et tria sunt i

paria. et iste sensus indicatur per conflictio-
nem. et secundo posita. et in utroque istorum
sensuum est falsa. Tertius sensus est duo
sunt paria et tria sunt imparia. et indicat iste
sensus per utraque compositionem. et sic est
vera. Si sit categorica tunc est sensus:
quod aliqua que sunt duo et tria sunt paria
et imparia. Pro similibus autem proponitur da-
tur talis regula. quod quicunque in aliqua oratio-
ne ponuntur due coniunctiones siue sint
eiusdem speciei siue diversarum specierum
tunc oratio est multiplex eo quod potest indi-
cari per unam coniunctionem vel per aliam
ut boies sunt asini vel boies et asini sunt
asini. Ad secundam dicitur quod compositio et diui-
sio bene habent eandem causam apparentem ge-
neralem. scilicet materialem unitatem orationis:
sed non specialem. que est ideinitas di-
uise vere. et compositae false. per fallacia com-
positionis: et e contra pro fallacia diuisionis
Ad tertiam dicitur quod compositio accipitur di-
uulgariter. Uno modo generaliter pro or-
dinatione partium orationis secundum situm
magis debitum. Et sic conceditur quod in praedicta
oratio est compositio. Alio modo accipitur
specialiter prout solus reperitur in compositione
falsa et sic negatur quod sit ibi compositio.

Segitur de fallacia accetus.

Accetus est certa lex vel regula
ad eleuandum vel deprimendum syllaba
vniuscuiusque dictiois. Et iste
accetus diuiditur in accetum gra-
ue: acutum et circumflexum. Grauis
est qui deprimatur in fine. Acutus ac-
cetus est qui sine eleuat vel acui-
tur. Circumflexus est qui acuiatur et de-
primatur simul. Vel circumflexus
est qui procedit ab imo et procedit in
altum et finaliter tendit in imum:
ut hierusalem. Fallacia accetus
est idoneitas decipiendi proue-

nies ex multiplicitate dictiois
eiusdem secundum substantias
diuerse secundum modum proferendi
diuersa significantis. Causa
apparitionis huius fallacie est uni-
tas dictiois secundum mate-
riam vel secundum substantiam
solum. Causa defectus est di-
uersitas significatorum. Isti
fallacie sunt duo modi. Primus
modus prouenit ex eo quod aliqua
dictio potest proferri diuersis
accetibus ut hic omnis popu-
lus est arbor: gens est populus:
ergo gens est arbor. Dicendum
quod maior est duplex: quia prima
syllaba huius dictiois popu-
lus potest proferri longa: et sic est
vera: et non sequitur conclusio. vel
potest esse brevis et sic est falsa: et
sequitur conclusio. Similiter hic:
omnis ara est in templo stabulum
porcorum est ara: ergo stabu-
lum porcorum est in templo.
Dicendum est hic sicut prius di-
ctum est. Similiter hic: quicquid
hamatur hamo capitur: mu-
lier amat: ergo mulier hamo
capitur. Dicendum quod maior
est duplex eo quod hec dictio ha-
matur potest proferri cum as-
piratioe vel sine aspiratioe. Si
primo sic est vera: et non sequitur
conclusio. Si secundo sic est fal-

Accetus diuisio

grauis

Acutus.

Circumflexus.

Hierusalem.

Fallaciarum

sa: et seq̃ p̃clo. ṽ sic: quoscūq̃ viros iustū ē p̃dere dignū est penā pati: sed iustos viros dignū ē p̃dere: ergo iustos viros dignū ē penā pati. **¶** Añ vtraq̃ premissarum est duplex eo q̃ hec dictio p̃dere potest proferri media longa vel media brevis. **¶** Secundus mod⁹ prouenit ex eo q̃ aliqua vox potest eē dictio vel oratio: vt hic tu es qui es: s̃z quies ē reges: ergo tu es requies. **¶** Dicendū q̃ maior est duplex eo q̃ potest esse dictio vel oratio: si sit dictio tunc est falsa et sequitur cōclusio: si oratio tūc est vera et nō sequitur cōclusio. **¶** Sicut hic q̃cqd fecit d̃s iuite fecit d̃s choactes: s̃z de⁹ fecit vinū iuite: ergo de⁹ fecit vinū choacte. **¶** Dicendū q̃ maior ē duplex eo q̃ iuite pōt eē oīo vel dictio: si dictio sic est vera et nō seq̃ cōclusio ṽ pōt eē oīo et sic ē falsa. et seq̃ cōclo. **¶** Sicut hic: q̃cūq̃ h̃z dilectiōez supnā: h̃z dilectiōez d̃i: ṽsurari⁹ h̃z dilectiōez supnā: ergo ṽsurari⁹ h̃z dilectiōez dei. **¶** Dicendū q̃d hec dictiō supnā p̃r capi dupl̃r. vno mō vt ē dictiō: et sic minor ē falsa et seq̃ p̃clo. **¶** Alio mō p̃r eē oīo. et sic ē ṽa et nō seq̃ cōclo. **¶** Sicut hic metuo

lōgas pereunte noctes lidia dormis. **¶** Añ hec dictiō metuo potest esse dictio vel oratio.

¶ In ista parte determinat auc. de fallacia accentus que fit penes multiplex potentiale dictionis.

¶ **Primo** Sciendū est q̃ accentus sic diffinitur in textu accentus est certa lex vel regula ad elenandum vel deprimendum syllabam vnius cuiuscūq̃ dictionis: per hoc q̃d dicit certa lex vel regula. exprimitur: cā formalis. per hoc q̃ dicitur ad elenandum vel deprimendum syllabam vnius cuiuscūq̃ dictionis tangitur causa finalis. **¶** Et per hoc q̃ dicitur syllabam tangitur cā materialis. Accentus vero p̃mō conuenit syllabis et p̃ syllabas dictiōib⁹ dicitur autem accentus in accentu in graue accentū et circumflexum. **¶** Accēt⁹ grauis est q̃ deprimunt. hoc est. q̃ fit ex depressione syllabe: et non elenatione: sed accent⁹ acutus est qui acuit sine elenat syllabā. hoc est qui fit ex elenatione syllabe. sine quacūq̃ depressione: sed circumflexus deprimunt: et acuit syllabam. et ita est mixtus ex depressione et elenatione: sed q̃ ab accentu hoc modo dicto non sumit fallacia accentus: s̃o aliter diffinitur accentus. q̃ est multiplicitas dictiōis eiusdem secundum materiā et diuerse secundum modum proferendi. fallacia accent⁹ est idoneitas decipiendi. pueniens ex materiali vnitae dictiōis diuerse secundum modum proferendi. plura significantis causa apparentie est materialis vnitae. ratioe cuius creditur q̃ sicut est vna materialiter. q̃ tū habeat vnum significatum. et vnum accentum causa defectus est diuersitas significatorum.

¶ **Secundo** sciendū est q̃ huius fallacie s̃c dno modi p̃r⁹ prouenit ex eo q̃ aliqua dictiō pōt regi diuerso accētū. vt hic. oīs populus ē arbor. gēs est populus ergo gēs

Tractatus

Sextus

est arbor. Similiter hic omnis ara est in templo itabulaz porcorum ē ara: ergo itabulū porcorum ē in templo. Similiter hic quicūq; dignū ē pēdere dignū ē penaz pati sed iustū dignū ē: pēdere ergo iustū dignū est penā pati: isti paralogismi solvuntur p distinctionē. qz in eis vtraz pmissarum est duplex. In pma ppter istā dictionem. populus. qz hz qñq; pma longaz et significat arborem qñq; pma breuez et significat gentē. Et i secūdo ppter istā dictionē ara. qz hz qñq; pma longā et significat altare. et qñq; breuē et significat itabulū porcorum. Et in tertio ppter istū verbum. pēdere. qd qñq; hz mediā longā et significat suspensū eē et est neutrum. qd descendit d pēdeo pēdes. qñq; hz mediā breuē. et significat suspēdē aliquē. et tunc ē actiū de pendo pendis. Similiter dicendū ē de isto. qd amat. hmo capit tur: inlier amatur: ergo mulier hmo capit male: et minor: sunt etiā duplices secundū q ista dictio amat proferri pot cū aspiratōe: et tūc maior ē vera et minor: falsa. vel sine aspiratōe: et sic maior ē falsa: et minor: vera. Ex quo pz. q si i pdictis paralogismis dictiones ille accipiant vni formiter i pmissis semp altera pmissarū erit falsa. Sed si accipiantur disformiter. ambe pmissae erūt vere: sed non sequitur cōclusio. qz si erit sufficiens vnitas in dii imo erunt ibi quatuor termini.

Tertio sciendum est q secundus modus huius fallacie puenit ex eo q eadez vox materialiter potest esse dictio vel oīo: vt quies. potest eē nomen vel pronomen cū verbo similitur supernam. potest esse nomen accūsatiui casus vel oratio composita. ex ista propositione super et suo casuali: scz naz: et secundū hoc sic paralogizaf quicūq; habet supernam dilectionem hz amorē dei sed vsurarius habet supernam dilectionem: ergo vsurarius habet amorē dei vtroq; pmissarum est duplex quia supernam potest esse vna dictio vel plu

res si sit vna dictio maior: est vera: et minor: falsa. Si sunt plures dictiones maior: est falsa et minor: vera et sequitur conclusio: sed si i pma sit vna dictio et i secūda sit oratio ambe pmissae sunt vere sed tūc cōsequentia non valet. similiter. inuite. potest esse vna dictio et tūc idē ē q choacte. vel pnt eē due dictiones. et tūc est idē q in vinea et fz hoc sic potest paralogizari. qd dō facit inuite facit inuolūtariē sed racemos facit dens inuite ergo facit racemos inuolūtariē soluitur sicut dictū ē. similiter pstat potest eē verbum. vlt ppositio cū verbo. Et sic dicendum ē de hac voce. metuo. q potest eē dictio: et tūc est verbum. vlt tres dictiones. s. duo pnoia cū ista interiectione o. vel due dictiones. s. vnū nomen cum vna interiectione. s. metu et o. Et ideo hec oratio est distinguenda. Ad etuo longas pereunte noctes lidia dormis. Circa hanc lectionē mouet hoc sophisma ista duo dictiones possunt esse vera demonstratis istis duob; cōtradictorijs for. currit for. si currit pbat et iprobat. Probaf sic demonstrato vno eorum hoc est verum. et de monstrato alio hec est possibilis et istud est verum. ergo ista duo cōtradictoria pnt esse va. Secundo sic vtrunq; istorum potest esse verum: ergo ista duo pnt eē va. pnt ab equalentib; et aīis pbat ref facilliter inductiue iprobat sic ista duo pnt eē va: gō ista duo eē ē possibile et per pns hec ē possibilis ista duo sunt va qd est falsum. Ad sophisma respondet p distinctionē. qz vel accipit in sensu composito: et sic est falsum. et est sensus hec propositio est possibilis. ista duo sunt vera et sic bene procedit iprobatio: vel in sensu diuiso. et tunc est verū. Et est sensus hoc esse verum est possibile. Et istud esse verum est possibile. et bñ pcedit pma probatio. Ad secundaz pbatōez respondetur: q ista vtrunq; istorum esse verum est possibile. est distinguenda sicut sophisma. et licet in modalibus de subiecto singulari et simpliciter modalis composita et de

Fallaciarum

uisa equiualeat. Et hoc si subiectus sit singularis numerus non tñ equiualeat. quando subiectus est pluralis numerus. aut quia a parte subiecti ponuntur aliquae determinationes: ut ista nigrus esse albus est possibile sumpta in sensu diuiso: non equiualeat sibi ipsi in sensu composito.

Contra predicta. *Idem* sic arguitur: ibi est fallacia equiuocatio nis. Omnis populus est arbor: gens est populus ergo gens est arbor: quia populus est equiuocum ergo male dictus est quod est fallacia accentus. Secundo sic accensius ipedit deceptionem ergo fallacia accentus non est idoneitas decipiendi autem propter quia sunt diuersos accensius distinguuntur dictiones penes significata earum diuersa.

Tertio sic superna aliter scribitur quando est una dictio. et quando est plures ergo non est eadem ex parte materie.

Ad rationes Ad primam dicitur quod equuocatio potest accipi dupliciter. Uno modo generaliter per quacunq multiplicitate dictionis eiusdem secundum substantiam id non secundum modum proferendi. Et sic conce dicitur antecedens. Alio modo specialiter per multipliciter dictionis eiusdem secundum substantiam et modum proferendi et sic negatur antecedens. Ad secundam dicitur quod in illa dictione. cui conuenit regi diuersis accentibus sunt duo. scilicet materialis unitas vocis et ratione huius accentus. est idem puitas decipiendi Aliud est diuersus modus proferendi qui licet apud scientes sit causa cognoscendi multipliciter significatorum non tñ apud ignorantes. Ad tertiam dicitur quod palogismi scdm modum raro decipiunt in scripto: sed bene decipiunt in voce: quia in scripto percipitur definitio huiusmodi vocum idem in voce magis natum est decipere.

Sequitur de fallacia figure dictionis. Fallacia figure dictionis ultimo loco ponitur inter

fallacias in dictione: quia facit multiplex fantasticum. *Figura. n. est quod termino vel terminis claudis. termino ut circulus. terminis ut triangulus quod dragulus: et similitudinarie hic sumitur. fallacia figure dictionis est similitudo dictionis cum dictione penes finale terminationem in parte non idem significante et facit multiplex fantasticum. Est autem multiplex fantasticum quoniam aliquam dictionem significat unum: et videtur significare aliud per similitudinem quam habet in parte cuius alia dictione: ut videre significat passionem: et videtur significare actionem propter hoc quod est simile huic verbo agere. Et appetit huius fallacie est similitudo dictionis in parte cum alia dictione non idem significante. Et defectus huius fallacie est diuersitas eorum quod videtur esse similia. Ista autem similitudo fit tribus modis. scilicet voce significatio et suppone et secundum hoc tres sunt modi huius fallacie. Primus modus puenit ex simili terminatione dictionis cum alia dictione: ut quilibet quod est musa talis est poeta: sed musa est feminini generis. ergo poeta est feminini generis. Dicendum quod non sequitur quod si aliquam sint eiusdem terminationis quod sint eiusdem generis. Sicut hic omnis aqua est humida: fluius est aqua: et*

Figura. n. est quod termino vel terminis claudis.

multiplex fantasticum.

Tractatus

Sextus

go flui⁹ ē humida: Dicēdum
q^o nō opz⁹ q^o si flui⁹ sit aqua q^o
ergo qcqd dicatur de aqua qd
hoc ēt dicet^r d^o flui⁹ sub eadē
terminatiōe vel sic: ois hō ē al-
bus: mulier ē hō: ergo mulier
ē alb⁹. An i oib⁹ p^odictis palo-
gismis masculinū iterptat^r se-
mininū. aut si fornietur sic pa-
logism⁹: musa z poeta sili^r ter-
minatur i a: sed musa ē semini-
ni generis: ergo poeta: tūc nō
ē ibi fallacia figure dictōis sed
fallacia cōsequētis a cōiter acci-
dētib⁹: vt postea patebit. Scd⁹
modus puenit ex mutatiōe vni⁹
p^odicamēti i aliō v^o qn vna spe-
cies vni⁹ p^odicamēti mutatur i
aliā spēs vt hic: qcqd heri emi-
sti hodie cōdidisti: carnes cru-
das heri emisti: ergo carnes
crudas hodie comedisti. Di-
cēdū ē qd nō seqtur qa qcqd di-
cit rē de p^odicamēto sube: z cru-
dū dicit rē de p^odicamēto q^olita-
tis: z sic pceditur d^o vno p^odica-
mēto i aliud. Si^r hic. qcqd he-
ri vidisti hodie vides: sed vidi-
sti heri albū. ergo albū hodie
vides. Dicēdū qd nō seqtur qz
albū significat p^o moduz q^olita-
tis: qcqd vtro dicit rē de p^odi-
camēto sube. Si^r hic. do tibi
solum denarium: sed soluz de-

narium nō habeo: ergo do ti-
bi qd nō habeo. Dicēdum qd
hec dictio solum dicit relatio-
nē: qz vt hētur i scdo elēchorū ^{2^o Fl^o}
solū d^o q^o si nō cū alio: z hec di- ^{ro 4.}
ctio qd dicit sbaz: z sic pcedit a
relatiōe ad sbaz. Si^r ē hic: ali-
qs dat cito equū sed nō hz cito
equū: ergo aliqs dat cito qd nō
hz. Dicēdū qd nō seqtur qa ci-
to dicit modū actus siue q^olita-
tem z qd dicit subam: z sic pro-
ceditur a q^olitate ad subam. Si
milit^r qn pceditur ab vna spē
vnus p^odicamēti ad aliā. vt qn
toscūqz digitos heri habuisti
hodie habes: decē digitos he-
ri hūisti: ergo decem digitos
hodie habes posito qd vnum
omiseris. Dicēdū q^o nō seqt^r
qz hec dictio quātoscūqz dicit
quātitatē cōtinuā: z hec dictō
decē dicit quātitatē discretaz.

Tertius modus puenit ex
diuersa suppositōne t^omini vt
hō ē spēs: ergo aliquis hō est
spēs. Et hec hō est dignissima
creaturaz: ergo aliqs hō est di-
gnissima creaturaz hic est pro-
cessus a simplici suppone ad
p^osonatē. Similiter hic ois hō
ē aīal: ergo ois hō est hoc aīal.
Similr hic aīal ē for. aīal ē pla-
to z sic de aliis ergo animalē

tiz
 qd
 o/
 zū
 liz
 f a
 aliz
 ato
 qd n
 pa ca
 q lita
 pro
 i. Si
 spē
 qn
 nifi
 e he
 atos
 num
 segit
 hat
 ctō
 taz.
 et
 ut
 est
 na
 di
 zo
 ad
 pō
 al.
 la
 le

Amf!

que similitudo facit multiplex fantastica
Ex quo p3: q ibi nō accipit̃ pprie figu-
ra pro figura i mathematicis q sic diffi-
nitur: figura ē q̃e ter mīno vel terminū
claudis termino vt circul⁹. terminis vt
triangulus. ⁊ quadrāgul⁹. sed ibi accipit̃
figura. similitudinarie fm ppositionem
⁊ similitudinē ad figurā ppe dictā. fallaci-
a figure dictionis ē idoneitas decipien-
di. puenēs ex similitudine dictionis cū di-
ctione i pte nō idē significāte. Cā appa-
rentie ē similitudo dictionis cuz dictioē ppe
quā similitudinē ille dictiones credūt cōne-
uēire in significato ⁊ modo significādi:
causa defectus est diuersitas illaz dictio-
nū: ⁊ sunt tres modi bulus fallacie. fm
q similitudo dictionuz pōt tripliciter fie-
ri. f. voce cōsignificatione ⁊ significatione
¶ Primus ergo modus ē quando pp cō-
ueniētā duay dictionū i terminatōē. cre-
dimus cōueniētā earū i significato hoc ē
p̃m⁹ modus. puenit ex eo q pp similitu-
dinē aliquay dictionū i aliquo accidēte.
volum⁹ iſferre similitudinē eaz i alio. Sunt
autē tria accētia vocis q cōiter vidēt̃ se
consequi. f. significatio. inodus significan-
di. ⁊ terminatio. ⁊ iō sic āplādo p̃mum
modū cōspēdūt̃ tres modi partiales
¶ Primus. puenit ex eo q ex simill termi-
natione i voce volum⁹ iſferre similem si-
gnificationē aut simillē modū significādi.
vt callefacere significat agere: ergo ⁊ vi-
gere. significat agere. qz similit̃er termi-
nantur. S̃l̃r m̃sa est feminini generis.
ergo ⁊ poeta. r̃ndet̃ negādo p̃tiam. qz
pp similitudinē i terminatōē nō seq̃r̃ simi-
ludo in re significat aut i modo significā-
di. Scōs mod⁹ p̃talis ē qñ pp similitudinē
mō significādi volum⁹ iſferre similitu-

12
8 uoy accenta
1 int m l o c o f y.

Tractatus

Sextus

cinem in re significata vt calefacere signi-
ficat agere. ergo et vigere. negatur pñā:
qz propter similitudinem in modo signi-
ficandi si sequitur. similitudo in re signifi-
cata. Terti^{us} modus ē quādo pp similitu-
dinē in re significata volum^{us} inferre. similitudi-
nē in mō significandi. Ut petra et lapis
idem significāt: ergo hñt eundēz modū
significādi. negatur pñā. qz pp similitudinē
aliquorū in re significata nō sequitur simili-
tudo eorū in modo significandi.

*2us modus
huius fallacie*

Secundo

sciendū est qd scōs
modus pñcipalis
huius fallacie puenit ex eo qd fit muta-
tio vñius pñdicamenti in aliud. facere autē
mutationē vñi^{us} pñdicamēti in aliud. est sub
terminō distributo p reb^{us} vñi^{us} pñdicamē-
ti sub sumē rem alteri^{us}: vt sic arguendo
quicqd heri emisti hodie comedisti. car-
nes crudas emisti heri. g^o carnes crudas
hodie comedisti. Similiter qcqd heri vi-
disti hodie vides albus heri vidisti ergo
albus hodie vides. posito cāu qd sor. quē
videbas heri. qd erat alb^{us} sit hodie niger:
silt^r qcquid heri fuit nigrū hodie ē albū:
fz heri nigrus fuit nigrū. ergo nigrus ho-
die ē albū. pro oībus at istis palogisimis
est vna solutio negando pñāz: qz sub ter-
minō distributo p rebus de pñdicamen-
to substantie sbsumit res d pñdicamēto qñ-
tatis: istd. n. signūz qcqd. ē signum distri-
butiūz s bē. ideo distribuit pro reb^{us} de
pñdicamento substantie. aut salte^r habenti
b^o modū substantie. et tñ albū nigrū cru-
dū. et sic de alijs significāt qñtatez pcreti-
ne tñ cōmittit etlā hec fallacia qñ fit mu-
tatio vñi^{us} speciei alicui^{us} pñdicamenti in ali-
am speciez eiusdēz pñdicamenti. sic para-
logizādo quātoscuqz digitos heri habui-
sti hodie habes decem digitos heri ha-
buiisti ergo decem digitos hodie habes
posito cāu qd tu amiseris vnūz digitum
Respondetur negando pñāz qz in mī-
nore fit distributio pro quātitate pñtua
sz in minore sbsumit quātitas discreta.
Est tamen aduertendūz qd iste modus

*Solutio huius
modi para-
logismi.*

fit arguendo a pñpositiōe de pñterito
ad pñpositionez de pñtī ita qd ambe pñ-
misse nō sint pñpositionez de pñtēti et
tūc paralogisimū huius si modū eque sa-
ciliter soluerentur per pñmū modūz
fallacie equiuocationis qd pñuenit ex cō-
significatione sicut per hanc fallaciam.

Tertio sciendū est qd 3us modus
h^o fallacie puenit ex va-
ria suppositiōe terminū qd cōtingit pñmo
mō arguēdo a suppositione simplici ad
personales et e^z a personali ad simplice
vt hō est species. g^o aliq^{us} hō ē spēs. ani-
mal est genus. g^o aliq^{us} aīal ē gen^{us}. scōdo
fit arguēdo a suppositiōe pñfusa tñ ad de-
terminatāz vt oīs hō h^o caput. ergo ca-
put h^o oīs hō. semper fuit hō. ergo hō
semper fuit. Omis hō est animal. ergo
aīal est oīs homo et. h^o cōmittat iste mo-
dus arguēdo a pñsonali ad simplicem vt
nullus homo est species. ergo hō nō ē
species: nō tñ pñmittit iste mod^{us} arguē-
do a determinata suppositione ad confu-
sā vt patebit p vnā regulā i supponib^{us}.

Tertio^{us} fit iste mod^{us} arguēdo a plib^{us}
determinatis ad vnā determinatā: sic at ar-
guere est arguere ab antecedente i quo
oīa singularia alicuius vñuersalis pñdi-
cantur de aliquo terminō indefinite vel
particulariter sumpto: ad consequens in
quo vñuersale illorū singulariū vñr
sumptū. pñdicatur de eodem terminō in-
definite aut pñticulariter sumpto: vt ani-
mal est sor. aīal est plato. et sic de alijs er-
go aīal ē omnis homo. Silt^r caput hab^{et}
sor. caput h^o plato: et sic de alijs: ergo ca-
put h^o oīs homo. vñr qz soluitur p ne-
gationem consequentie. qz sibi arguitur a
pluribus determinatis ad vnā deter-
minatam. Circa hanc lectionem mone-
tur hoc sophisma: oīs homo videt equū.
posito casu qd glibet hō videat aliquem
equū: pbat et ipso^{us} bat. pbat sic: sor.
videt equū: plato videt equū: et sic. de
alijs ergo omnis homo videt equū. itē
homo videt equū: et nō ē aliq^{us} homo.

*us
modus*

*Sophis-
ma.*

Fallaciarum

Quia ille videat equum: ergo omnis homo videt equum: probatur sic. Omnis homo videt equum: ergo omnis homo videt hunc equum: vel illum: vel illud: et sic de alijs: quod falsum est: quolibet enim. equo demonstrato: hoc est falsum: omnis homo videt hunc equum. Secundo sic. Omnis homo videt equum: ergo aliquis equus videtur ab omni homine. consequens est falsum: ergo et antecedens: prima pars ab actu: non ad passivum: ad sophisma videtur. quod illo casu posito ipsius simpliciter est verum: est enim regula generalis quod omnis terminus sequens mediate. signum universale affirmativum supponit confusum terminum. ex quo pars quod iste terminus. equus. in predicto sophismate supponit confusum terminum: et ideo ad verificationem ipsum non oportet quod sit aliquis equus qui videatur ab omni homine. Ad primam probationem distinguere ista omnia homo videt hunc equum. vel illum. vel illud. et sic de alijs: quia vel illa est categorica vel hypothetica si sit hypothetica tunc est falsa. et non valet prima: quia arguitur a simplici suppositione ad personale si autem sit categorica de distinctione predicato tunc prima est bona et prima est verum. Ad secundam dicitur quod committitur fallacia figure dictionis a suppositione personae terminum ad determinatam nec debite arguitur ab actu ad passivum: sed dicitur sic argui omnis homo videt equum: ergo ab omni homine videtur equus.

Contra predicta. Primo arguitur sic nulla est fallacia figure personae ergo nulla est fallacia figure dictionis. prima pars quia sic figura est terminatio dictionis ita et personae. Secundo sic res unus predicamentum nunquam mutat in re alterius predicamenti sicut substantia nunquam mutat in quantitate: ergo contra finem modum. Tertio sic: deceptio quod provenit ex parte significatorum dictionis provenit ex parte rei: ergo false figure dictionis non est fallacia in dictione.

Ad rationes ad primam dicitur quod licet terminatio figure orationis ex consequenti. non tamen primo et per se. sed primo et per se convenit dictionibus ideo ponenda est fallacia figure dictionis et non personae. Ad secundam dicitur quod

non intelligitur quod res unus predicamenti relater mutetur in re alterius predicamenti: sed solum finem sub sumptionem ita. scilicet quod sub termino distributo prebuit unus predicamenti. sit sub sumptio prebuit alteri predicamenti. Ad tertiam dicitur quod significata dictionum possunt dupliciter considerari. Uno modo in ratione rerum et finem se et sic ab ipsis sumitur fallacia extra dictionem. Alio modo considerantur finem quod ab ipsis una dictione habet similitudinem cum alia et sic bene possunt causare fallaciam in dictione unde non est inconveniens quod in uno et eodem paralogismo finem dixeris causas apparentie sunt diverse fallacie.

Sequitur de fallacijs extra dictionem que sunt septem. scilicet accensio: secundum quod ad simpliciter: ignorantia elenchus: petitio principii: consequens. non causa ut causa: secundum plures interrogationes ut una. Disserunt autem iste fallacie a fallacijs in dictione: quia fallacie in dictione habent causam apparentie ex parte vocis. Sed fallacie extra dictionem habent causam apparentie et defectus ex parte rei: et non ex parte vocis. et propter hoc dicuntur extra dictionem.

Postquam determinatum est de fallacijs in dictione per determinatam de fallacijs extra dictionem que ideo dicuntur extra dictionem quia non sunt per dictiones: sed quia sumunt suas causas apparentie seclusa quacunque consideratione vocis vel dictionis.

Primo sciendum est quod sicut dicitur textus fallacie in dictione et extra dictionem conveniunt et differunt conveniunt in hoc quod sumunt causas defectus ex parte rerum ut puta fallacie in dictione ex parte pluralitatis significatorum et fallacie extra dictionem

etione ex pte diuersarū hūitudinūz aliquarū iter se q̄ a rīdēte igno:antur: sed differunt tripliciter. Primo q̄ fallacie i dīctōe sumunt cās: appētie eaz ex pte dīctōis. fallacie extra dīctōne sumunt cās appārtētie ex pte rei. s. p̄ p̄tālē pueniētā aliquarū rez iter se. Et istā dīctam ponit auto: i textu. Secūdo differunt i mō de: cipiēdi: q̄ fallacie i dīctōne: magis deci pīunt hoiez disputādo cuz alio q̄ cuz se ipso: q̄n enī cuz ipso disputat. tunc n̄ igno: rat multitudinēz dīctōnūz: si eis vtrāq̄ eq̄ uoce. sed fallacie extra dīctōez magis de cipiunt hoīem cuz se ipso disputādo quā cuz alio q̄: hō p se ip̄z syllogizādo deci pīt se ip̄suz cuz igno:rat hūitudines rez in ter se. Tertio differunt i solutiōe suoz paralōgismoz: q̄ omnes fallacie i dīctō ne solunt p dīstīctōez pmissaz aut cō clusiōis excepta fallacia figure dīctōis q̄ soluit p negationēz p̄ne. omnes vō falla cie extra dīctōez soluit p negatōez p̄ne: excepta fallacia petitiōis p̄ncipiū que nō soluit p negationē p̄ne sed aīstia.

Secūdo sciendūz est q̄ septēz sunt fallacie extra dīctōnez. s. accētis s̄z qd ad simplr. igno: rātie elenchi. petitiōis p̄ncipiū: p̄ntis non cā vt cā: et s̄m plures itērogationes vt vnā. Quaz sic habet sūfficientia: q̄ oīs fallacia extra dīctōez peccat s̄ verū elen chūz: aut ergo peccat i p̄batiōe t̄m et sic est petitiō p̄ncipiū vel in illatione et hoc duplīcter: q̄ vel in ea est appārens p̄na sylli vel enthīnematis. Si sylli b̄ ē du: plr vl̄ sylli oīfīni et sic est accidens vel ad ipossibile: et sic est nō cā vt cā. Si vō sit ibi appēns p̄ntis enthīnematis b̄ est duplīr: q̄ vl̄ est ibi appēnter loc⁹ a pte in mō ad suūz totū. et sic est s̄m qd ad sim pliciter: vl̄ est hūitudo p̄tūz sūnt sūptaz ad suūz totūz. et sic est igno:ratia elenchi. vel est hūitudo conuertibilīz. et sic est fallacia p̄ntis vel est hūitudo totius in tegralis ad suā ptez. et sic est fallacia s̄m plures itērogationes vt vnā.

Tertio sciendū est qd fallacie extra dīctōnez sumunt cās suas appārentie ex pte rei. et iō nū mer⁹ fallaciay extra dīctōez pōt sūmī s̄z nūez dīuīsiōnūz entis. Sūt at̄ septē dīuīsi ones entis q̄ruz p̄na ē dīuīsiō entis i sub stātiā et accēs. s̄z quā sūmī fallacia accē dētis. Alia ē i ens p̄fectū et īp̄fectum s̄z quā sūmī fallacia s̄z qd ad simpliciter.

Tertia ē p oppositū et nō oppositū. s̄z quā sūmī fallacia igno:ratie elenchi. sūmē do opponi stricte p p̄tineri sub aliq̄ qua: t̄m: sp̄ez oppōnīs: q̄rta ē p idē et diuer: sū. s̄z quā sūmī fallacia petitiōis p̄ncipiū. Quinta ē p p̄us et p̄osteri⁹ s̄m quā sūmī fallacia p̄ntis. Sexta ē p cāz et effectū s̄z quā sūmī s̄ cā vt cā. Septia ē p vnū et multa s̄z quā sūmī fallacia s̄z p̄tes in tērogatōes: vt vnā. et q̄ ē maior: ldo: neitas dīcīpēdi i fallacia accētis. q̄ i alijs iō d̄ ipa pō dētermīat q̄z de alijs. Circa hūc textū mouet b̄ sophīsmā. s̄or. p̄mit tit tibi eqū posito cāu q̄ s̄or. p̄mitit tibi eqū dīcēdo. ego dabo tibi eqū: p̄bat et i probat. p̄bat sic s̄or. obligat tibi i eq̄. et n̄ p aliū q̄z p p̄missiōez: gō s̄or. p̄mitit tibi eqū ip̄obas sic. s̄or. p̄mitit tibi eqūz gō eq̄. p̄mitit tibi a s̄or. p̄na t̄z p p̄nerfi onē simplicē. et falsitas p̄ntis p̄z q̄: null⁹ eq̄ tibi p̄mitit a s̄or: te. gō b̄ ē fallā: eq̄ p̄ mitit tibi a s̄or. et p̄firmat p̄ p̄na: q̄: ibi arguit a p̄pōne de v̄bo actiūo ad p̄pō: nē de v̄bo passiūo. gō illa p̄na ē bona. iux ta illā p̄p̄etātē actiōis. Pro p̄nz est actiō nī: ex se īferre passiōez. Pro solutiōe so phīsmatis est aduertendūz q̄ v̄ba signī ficātia actūz aīe itēriorez. sicut p̄mitit. de s̄idero. volo. dīlīgo. et sic de alijs. faciunt terminos quos regunt a pte post suppo: nere simplr aut s̄z alios p̄fūse t̄m: et iō i p̄dicto sophīsmate iste termin⁹ equus se / q̄ns ist⁹ v̄buz p̄mitto qd significat. actū aīe itēriorez. sup̄pōit p̄fūse t̄m. aut sim plicē. et p̄ p̄ns ad vīficādū istā. s̄or. p̄mit tit tibi eqūz. nō op̄z q̄ alijs equus p̄dicu: laris sit tibi p̄missus a s̄or. Rēspōdetur

Fallaciarum

ergo ad sophisma qd ipsuz ē vey. Ad im
probationē at respōdet qd nō bñ cōuer
titur: sed d3 sic cōuertit: for. promittit tibi
equz ergo pmittens tibi equz ē iō: Ad
cōfirmationē rīdet qd ad hoc qd debite
arguat de actiuo ad passiuū nō d3 muta
ri sappō terminoz. cuius tñ oppositū sit i
argumēto: qd i pma sūte terminus equz
supponit cōfute tñ aut simplr. qd i scda
supponit determinate qd iō d3 sic argui
for. pmittit tibi equum ergo a for. pmit
tit tibi equz qd verum est.

Contra p̄dicta. P̄dicto arguitur
sic fallacie solum causat
deceptionē i disputatione litigiosa. ergo
male dictū ē qd decipiat hoiez p se ipsuz
disputādo. Scdo sic fallacia cōsequētis:
est p̄ fallacie accētis: ergo nō sūt distin
cte fallacie. Tertio sic: fallacia ignorantie
elenchi magis peccat qd verum: elenchū
q̄ aliqua alia: ergo debet eē p̄or alijs.

Ad rationes ad primā dī
qd hō scēter
non facit sibi p̄p̄i disputationē sophistica:
ignorāter tñ pōt dec pere se ipm arguen
do qd respōdēdo sibi p̄p̄i. Ad scdaz dici
tur qd i3 fallacia p̄p̄i. sit pars mālīs fal
lacie accētis itelligendo hoc mō qd vbi
cūqz est fallacia cōsequētis. ibi pōt rep̄i
fallacie accētis: nō tñ ē p̄a formalis quia
sub alia qd alia rōne: ē ibi fallacia accētis
q̄ cōsequētis. Ad tertiā dī qd fallacie ex
tra dictionē. nō ordināt sūm suas causas
defectus: sed magis sūm suas causas ap
parentie: qd ideo i3 ignorantia elenchū ma
gis peccat qd verū elenchū q̄ aliq̄ aliarū.
qd tñ in ea non est maior cā. q̄ in alijs: iō
non debet esse p̄ior.

Inter has p̄mo dicēduz est
de fallacia accidentis. Un̄ ac
cidents put hic sumitur idē est
qd extraneū i pte idē qd i pte di
uersū: vt hic: hō ē spēs: sortes
ē hō: ergo sortes ē spēs: hō enī

est in parte idē cūz spēs. scilicet
qn̄ sumitur pro re vniuersali qd
in pte est diuersum a spēs scilicet
quādo sumitur p̄ suppositis.

Notandum qd i ista fallacia ac
cidentis sūt ista tria. scilicet ac
cidents: res subiecta: qd attribu
tum. Exemplū vt hō ē spe
cies: sortes ē hō: ergo sortes
ē spēs: hoc mediū hō ē

res subiecta. qd minor extremi
tas ē accētis: qd maior extremi
tas attributūz. Lā apparētie ē

cōueniētia aliquoz duoz i ali
quo tertio scdm partē: siue est
partialis idēptitas aliquoz
duoz. Lā defectus est diuersi
tas eozūde.

Prim⁹ fallacie tres
sūt modi. Prim⁹ puenit ex eo
qd aliquid vere p̄dicatur de ali
quo subiecto. qd ppter hoc cre

ditur vere dici de accidēte ei⁹
a quo est diuersum. Vel quan
do aliquid primo attribuitur

rei subiecte i premissis qd po
stea attribuitur ei⁹ accētū cō
clusiōe: vt hic hō ē spēs: sortes

ē hō. ergo sortes ē spēs. Dicē
dū qd nō valet quia ille termi
nus species qui est attributūz

assignatur iēsse sorti qd ē accētis
eo qd dī de hoie qd ē res sub
iecta. Similiter hic: animal ē

genus: hō est animal: ergo

*accidens
subiecto*

*accidens
subiecto*

*accidens
subiecto*

*accidens
subiecto*

Tractatus

Sextus

hō est genus. Similiter hic: oēs
es est naturale: statua ē es: er-
go statua est naturalis: non se-
quitur qz naturale vere p̄dica-
tur de ere: z propter hoc attri-
buitur in cōclusiōe statue qd̄ n̄
sit vere. Similit̄ hic cognosco
choruscū: chorusc⁹ ē veniens:
ergo cognosco veniētē. Dicē-
dū qz si oēs qz si cognoscas cho-
ruscū scdm se qz ppter hoc co-
gnoscas ipm sub illo accidēte
qd̄ est veniēs. Secūd⁹ mo-
dus puenit ex pticulari idēpti-
tate aliquorum duorum in ali-
quo tertio. Vel quando aliqd̄
cōe p̄dicat̄ de aliquibus duo-
bus cū quibus est in parte idē
z in parte diuersus. z propter
hoc illa duo credūt̄ eē eadē
inter se: vt hic: sortes ē hō pla-
to ē hō: ergo sortes est plato.
Sifr hic: hō ē aīal. equus ē aīal:
ergo equus ē hō. Dicēdū qz
nō opz qd̄ si aliq̄ duo cōueniāt
ī aliquo tertio qz ppter hoc con-
ueniāt iter se. Terti⁹ mod⁹
puenit qm̄ ex duob⁹ aliquib⁹
diuisim sumptis male isertur
aliqd̄ cōiūctum scdm acc̄s vt
iste est albus z est monachus:
ergo ē albus monach⁹. Simi-
liter hic. iste canis ē pater z est
tuus: ergo ē pater tuus non se-

quitur: qz illa cōueniāt in ali-
qb⁹ secūdū ptē: tñ secūdū aliaz
ptē differūt. Et sciēdū qz nō
lz iserre ex diuisis cōiūctū: vt
habet̄ secundo p̄hermenias: 2° p̄her-
menias. qm̄ p̄dicat̄ diuersa acc̄tia sibi
inuicē p accidēs cōueniētia: si-
cut albū esse monach⁹: simili-
ter qm̄ duo p̄dicatur quorū se-
cundum itelligitur ī primo: vt
vniuersale ī suo specialiori: vt
iste est homo z ē animal: ergo
ē hō aīal: qz aīal itelligit̄ ī hoīe
sicut albū ī hoīe albo. sz ī oib⁹
aliis licet ex diuisis iserre con-
iūctum. Unde notand⁹ est
qz quādo aliq̄ duo acc̄tia pre-
dicāt̄ de aliquo quorū p̄mū
ī subiecto ē p alterū z nō p se.
ex talibus diuisis captis nō li-
cet iserre cōiūctū vel eē. vt iste
est alb⁹ z ē monach⁹: ergo ē al-
bus monach⁹. Mā albedo nō
ē ī subiecto secūdū se. sz secūdū
habitum. similiter ex coniu-
ctis non licet inferre diuisū qm̄
illa que coniunguntur dimi-
nuūt de ratione alteri⁹: vt iste
homo est mortuus: ergo est
homo z mortuus. In omni-
bus autem aliis licet ex coniu-
ctis iserre diuisum. sed illud vl-
timū argumētū facit fallaciam
secund⁹ quid ad simpliciter.

2us modus.

3us modus.

Fallaciarum

Accidens qd n

*diffinitur
ab Aristotele*

Accidens sic diffinitur ab Aristotele: Accidens est qd ē extraneū in pte idē et in parte diuersuz: s; accidens xō sunt paralogismi qñ idēz similiter fuerit assignatū inesse rei sube et accidenti: vt hō est spēs: sor. est hō: ergo sor. est spēs: hō. n. secundū quod sibi puenit esse speciez aliter capitur a modo per quē cōuenit sorti et plato. ni qz conuenit ei esse speciem: vt est essentia quedam cōis p dicabilis de pluribus. et put est in plurib; sic est in sorte et platone et sic sor. est accidens hō vero res subiecta: et spēs significatur vtriusq; i esse: Unde accns nō sumit hic vt diffinit a Porphyrio s; vt dictuz est.

In ista pte determinat autor de fallacia accidentis que est efficacior ad decipiendum alijs.

Primo sciendū est qd autor sic diffinit accidens. Accidens est: qd est extraneū in parte idēz et in parte diuersuz. Accidens. n. accipitur tripliciter. Vt nō mō prout distinguitur contra substantiā p illo. s. quod dicitur veram naturā accidentis et hoc modo nō accipit hic. Secūdo mō accipit p omni illo qd est extra substantiā alterius. et sic inferi; accidit superiori. licet non eē. et iterūz hoc modo non accipit hic. Tertiū mō accipit p omni illo qd partim cōuenit cū aliquo et partim differt ab eo. et hoc mō superius accidit inferiori: et sic capit hoc accidēs: vñ in hac fallacia tria reperiunt. s. accidens res subiecta. et ac-

tributuz. Accidens ē mediū res suba est minor extremitas: et attributuz est maior extremitas: vt hō est species sor. est hō ergo sor. est spēs. homo est accidens sor. est res subiecta. et species est attributuz. quod vtriq; attribuit. fallacia accidentis est idoneitas decipiendi. pueniens ex partiali ideimptitate accidentis cū re suba que tñ partim dñunt adinuicez. causa apparētie. est partialis ideimptitas accidentis cū re suba: ppter quāz ideimptitate credimus qd quicquid attribuit vñi attribuat alteri. Causa defectus ē partialis diuersitas eoz et id aliquid pōt puenire vñi qd n puenit alteri.

Secundo sciendū est qd huius

fallacie s; tres mōi. Primus est quando accidens mediat inter attributum et rem subiectāz vñ qñ accidens est superius ad rem subāz ppter qd credimus: qd quicquid attribuit accidenti sit attribuendum rei subiecte: vt homo est species. sor. est homo ergo sor. est species. ibi homo est accidens et sortes est res subiecta et ē inferius ad hominem et propter ideimptitatem eoz credimus qd quicquid attribuit vñi. scz homini. attribuat alteri scilicet sor. id debet sic solui negando pñaz qz licet hō et sor. in parte conueniant dñunt tamen in parte: et eadem parte quā differunt cōcluditur species de sor. qz prius dicebatur de homine in maiore ideo male concluditur. Secundus modus puenit ex eo qd aliquid cōe cōuenit duob; vel sicut dicit textus quando accidens ē cōe vtriq; scz attributo et rei subiecte ratione cuius attributum et res subiecta dicuntur conuenire inter se vt hic homo est animal equus est animal. ergo equus ē homo. similiter hec suba est ens. quantitas est ens: ergo quantitas est suba non sequit; qz ex pñali puententia aliquorūz duoz in aliquo tertio nō seget puententia simpliciter inter se et et qd arguit ibi ex puris affirmatiuis: in secūda figura. Ex

*accns, n. sub
i. th. attribut*

*fallacia accn
his*

*Causa apparet
hic*

*Causa defectus
fallacia accidentis
qz sunt modi.*

Solutio.

2. modus

quo p3 q ad hunc modū reducunt oēs
cōbinauones Inutiles que sūt in secūda
figura. ¶ Prouenit ēt iste modus ex eo q
aliqua duo pūgunt in aliquo cōi aut se/
parant in eo pp q est reddit contūgi se
inter se. vt hō est animal. hō nō est equus
ergo equus nō est aīal sūt hō non ē indiui/
duū. sor. est hō. ergo sor. nō est indiuiduū
nō sequitur q: pp partialē idēptitatem ali/
qnoꝝ in vno tertio nō seqt q qquid re/
mouet ab hoc debeat remoueri ab alio.

Tertio sciendū est q tertio mo/
dus hui⁹ fallacie ē qñ ac/
cidens ē inferens respectu attributi ⁊ rei
subiecte ⁊ qñ male arguitur a diuisis ad
cōiuncta. vt sor. est alb⁹ sor. est monach⁹.
ergo sor. est monach⁹ albus nō seqt. q:
nō op3. q si aliqua diuisim dicant de ali/
quo q ipsa piunctim sumpta dicant de
eodē. Et est tenēdus p regula genera/
li. q a diuisis ad piuncta sp est bona pñā
nisi impediat negatio: aut nisi aliquis ter/
minoꝝ variet suā acceptionez siue appel/
latione qñ accipit diuisim. ⁊ qñ accipitur
piunctim. exēplū qñ nugano impedit.
vt sor. est animal sor. ē hō. ergo sor. ē hō
animal. exēplū qñ variat acceptio vt iste
canis ē pf. ⁊ est tuus. ergo est pater tu⁹.
istud pñomen tuus p se sumptū ipostat
possessionē non at qñ piungitur isti terio
pater. Sūt istud iste est bon⁹. ⁊ est mu/
sicus. ergo est bon⁹ musicus. Bonū. n.
p se sumptū dicit bonitate naturalē vt bo/
nitatez moris s3 iunctus cū isto terio mu/
sicus dicit bonitatez artis. Circa hanc le/
ctionē querit de hoc sophismate. Sor.
dīt ab hoīe: probat ⁊ improbat. ¶ Pro/
batur sic: sor. differt a ioāne: ioānes ē hō.
ergo sor. differt ab hoīe. Secundo sic.
sor. differt ab omni hoīe. ergo sor. dif/
fert ab hoīe tenet pñā p locum a toto in
quantitate. antecedens p3. q: sor. non est
omnis hō. ergo sor. differt ab omni ho/
mine. Cōfirmatur ab hoīe differt sor. er/
go sor. differt ab homine. t3 cōsequentiā
Primo per conuersionē singularis affir

matue. Secundo q: nota ⁊ verba trans/
posita idēz significant. Improbatur sic:
sophisma est vna ppō exponit illis cui⁹
vna exponētū ē falsa. g⁹ sophisma ē fal/
sum pñā est nota. pbatur aīis: q: sophis/
ma sic exponit. sor. est. hō est. ⁊ sor. nō ē
homo ista at est falsa. sor. non est homo
ergo ⁊c. Ad sophisma respōdet q iste
dictioes. aliud diuersus dñs. ⁊ sic de si/
milib⁹ faciunt terminū sequentē ⁊ quez
regunt mediāte illa ppōe. a. vt ab. sup/
ponere pñā ⁊ distributive. ita q imin⁹
seqns distribuit p oib⁹ suis suppositis.
Ex q⁹ p3 q ad hāc. sor. differt ab hoīe.
seqt ista sor. nō ē hō. p3 g⁹ q sophisma
ē falsus. Ad primā pñāonē ei⁹. dīt q
ibi cōmittit fallacia accidentis. q: ppter
pñāonē iōannis ⁊ hoīs. credim⁹ q
a quocūqz dīt iōanes q ab alio dīt hō
q ē falsus. ⁊ iō sicut nō seqtur sor. nō ē iō/
ānes ⁊ iōānes ē hō: ergo sor. non ē hō:
ita etiā nō seqtur sor. dīt a iōanne. iōan/
nes est hō. g⁹ sor. dīt ab hoīe. Cōmittit
etiā fallacia pñāis arguendo ab inferiori
ad superi⁹ cūz distributione superioris.
Deficit ēt illud argumētū q: ibi arguit
a nō distributo ad distributū ex pte illi⁹
termini hō. Ad secundā pcedit aīis: s3
negatur pñā primo q: arguit ex termi/
nis negationē includentib⁹. Secūdo q: s3
oīs hō: sit totū in qñtitate respectu hui⁹
q ē hō dñs ab oī hoīe non tñ ē totus i
qñtitate. respectu hui⁹ q ē dñs ab hoīe
q: differens ab oī hoīe. ē in min⁹: qz dif/
ferēs ab hoīe. Ad cōfirmationē dīt ne/
gando pñāz. Ad primā pñāonē nega/
tur q debite pñāat. s3 d3 sic conuertit
sor. differt ab hoīe ergo dñs ab hoīe ē
sor. Ad aliā pñāonē dīt q licet nota ⁊
verba trāspōita idēz significēt nō tamen
semp eodē mō supponūt sicut p3 in pre/
dicto argumēto q: ly hoīe in priā suppo/
nit determinate in secūda vero suppo/
nit confuse distributue.

Contra predicta. Pñāo sic ar/
guitur: nulla ē fallacia

us
S: modus

huc vocat
Anst⁹ 2°
pñāonē

1° pñā
Sophisma

Fallaciarum

sube. g^o a simili nulla ē fallacia accidentis
Secūdo sic in oī syllogismo mediū est i
pre idē ⁊ in pre diuersus: cū extremitati
bus. g^o in oī syllo ē fallacia accētis. Ter
tio sic a diuisis ad coniuncta ē bona p^{ri}a.
ergo tertius mod^o est male assignatus.

Ad rationes Ad p^{ri}nam
negatur con
sequentia. quia non capitur hic accidens
prout distinguitur contra substantiam s^z
capitur. pro extraneo quod est in parte
idem ⁊ in per se diuersus. Ex quo patz
q^o sub hoc modo potest habere ratio
nem accidentis. Ad s^z dicitur q^o licet
in oīni syllo. mediū sit in pre idem. ⁊
in pre diuersus nō tñ semp accipit^r ut cō
ueniēs: ⁊ ut differens siml^r l^z. n. mediū
sit in pre idē ⁊ in pre diuersus. Syllus
tñ est bon^o dā tñ in syllo accipiat^r ut idē
tātū aut ut differēs tātū. Ad tertiā dī
q^o arguendo debite a diuisis ad coniu
cta est bona consequentia sed non arguē
do idebite. patuit autem i tertio notabili
quādo debite arguitur ⁊ quādo nō.

Seq^r de fallacia fm qd ad
simplr: Dictū s^z qd appellat^r
hic deteriatio diminuēs d^{ra}
tiōe v^l de eē cui adiūgit^r ut cū
dico hō mortuus. mortuū. n.
diminuit de rōne hōis: Dictū
simplr appellat^r aliqd nō dimi
nutū. ut hō: fallacia fm qd ad
simplr ē idoneitas decipiendi
pueniēs ex apparēti cōueniē
tia dicti scōm qd ad dictū sim
plr: Cā appētie huius fallacie
ē cōueniētia huius dicti qd ē
secūdū qd ad illud qd est sim
plr ⁊ ecōuerso cā falsitatis ē di
uersitas significatoz: sit at^r hec

fallacia tot modis quot mo
dis cōtingit addere alicui de
terminationē diminuentem:

P^{ri}o mō secūdū ptem in
mō: ut ille est hō mortuus: er
go ē hō: nō sequitur qz mortu
us diminuit de rōne hōis. Et
hic chymera ē ens opiabile:
ergo chymera ē ens nō seg^r: qz
opinabile diminuit de rōe h^o
qd ē esse. Scdo mō scd^z pte
integralē ut ethiops est albus
secūdū dētes: ergo est albus.

Tertio mō in his que sunt
ad aliqd: ut diuitie nō sunt bo
ne male vtēt^r: ergo diuitie nō
sunt bone nō segtur. l^z. n. diui
tie cōpate ad aliqd nō sunt bo
ne: tñ i se sunt bone. Quar
to mō i his que secūdū locum
sunt: ut bonū ē mactare p^{ri}m
itriualis ergo bonū est macta
re p^{ri}m suū. Vel sic: bonum ē
vti dieta in locis egrotatis: er
go bonū ē vti dieta. Quito
mō i his que sūt secūdū tpūs:
ut bonū ē ieiunare in quadra
gesima. ergo bonū ē ieiunare.
Vel sic: expedit alicui mederi
qn egrotat: ergo expedit ali
cui mederi: nō segtur qz l^z ex
pediat mederi scd^z qd nō tñ sim
plr. Sciēdū aut q^o in oib^o istis
ispiciēdū ē ad dīctōez: ut si ali

quis respondens dicat **Q**uod non expedit mederi et opponens assumat quod expedit mederi quoniam egrotat non contradicit ei: sed stat in fallacia secundum quid ad simpliciter. Et sciendum quod eadem est fallacia si ex eo quod est secundum quid inferatur simpliciter et econverso. et intelligendum est quod ista fallacia quando fit ab esse secundum quid ut in pluribus sit affirmatiue. sed quando fit a dicto simpliciter in pluribus arguitur negatiue.

In ista parte determinat de fallacia secundum quid ad simpliciter: ratione cuius videndum est quod sic dictum secundum quid. et quod sit deum simpliciter.

Primo sciendum est quod deum secundum quid. est terminus sumptus cum determinatione diminuyente ut homo motus. homo pictus. unde triplex est determinatio diminuens. scilicet distrabens. amplians. et plusuans. determinatio distrabens: est illa que trahit terminum ad alienam significationem: ut pictum. ampliatio est illa que facit terminum teneri tam per hijs que sunt quam per hijs que non sunt. ut possibile opinatum imaginatum. sed determinatio plusuans est illa que dicit negationem terminum cui adiungitur: ut motus generatus corruptus: et sic de alijs. et quolibet istarum determinationum. facit dictum secundum quid. Dictum simpliciter est dictum sumptus sine aliqua determinatione diminuyente. Ex quo patet quod dictum sumptus cum determinatione distrabente. ut homo albus bene potest dici dictum simpliciter. respectu eiusdem sumptus cum determinatione diminuyente. fallacia secundum quid ad simpliciter. est idoneitas deceptiendi proneniens ex appenti proneniens a dicto secundum quid cum dicto simpliciter quod in

ter se differunt. Cum appentia est appens proneniens a dicto secundum quid cum dicto simpliciter que inter se differunt. Cum deceptus est diuersitas eorundem.

Secundo sciendum est quod huiusmodi fallacie sunt duo

modi principales. Primus modus est arguendo a dicto secundum quid ad dictum simpliciter. et fit quatuor modis. Primus modus est arguendo a parte in modo diminuyente. ut for. est homo pictus: ergo for. est homo. adaz. est homo motus. ergo adaz. est homo. Secundus modus est quando addit determinatio diminuens secundum partem iter grales: ut ethiops est albus secundum denes. ergo ethiops est homo albus. Circa quem modum est aduertendum quod duplicia sunt accidentia quedam sunt que subdeterminant aliquam partem in qua habet esse sic

cecitas oculi et similitas nasi: et in talibus non committitur fallacia secundum quid ad simpliciter sed bene arguitur nam bene sequitur iste est simus secundum quid nam ergo iste est simus: et causa huius est quod talia accidentia per se quod insunt parti. sufficiunt denominare totum. Alia sunt accidentia que indifferentiter insunt cuilibet parti. sic ut quod nullas partes corporis sibi determinant ut albedo nigredo et sic de alijs: et talia per hoc quod insunt vni parti non possunt denominare totum: et arguendo in huiusmodi accidentibus committitur ista fallacia. Tertius modus fit quando arguitur cum determinatione respectiva in ordine ad aliquod extrinsecum ut vinum est malum febicitatis: ergo vinum est malum. Quartus modus est quando arguitur cum determinatione sumpta secundum locum ut bonus est mactare preter intrinsecum ergo bonus est mactare preter. Quintus modus est quando arguitur cum determinatione diminuyente secundum ipsos ut bonus est leionas in quadraginta magis bonus est leionas. soluitur ovis isti pa-logismi per negationem proneniens quia in talibus arguitur a dicto secundum quid ad dictum simpliciter.

Tertio sciendum est quod secundus modus huiusmodi fallacie fit arguendo a dicto simpliciter ad dictum secundum quid. et

dictum secundum quid.

triplex determinatio diminuens.

dictum simpliciter.

fallacia secundum quid ad simpliciter.

Fallaciarum

sunt tot modi spales arguendo a simplr
ad scōz qd: sicut arguendo eē. Et est ob
seruādūz p reglā. qd qñcunqz arguit af-
firmatiue a sim quid ad simplr n̄ valet
pñā s; pimitit̄ hec fallacia. silt qñcunqz
arguit a simplr. ad f; qd negatiue n̄ v; z
pñā s; pimitit̄ ista fallia: exēpln; p̄mi vt
n̄ seq̄ ē hō p̄ict; gō est hō. exemplūz si
n̄ seq̄ n̄ est hō: gō n̄ est hō mortu; et est
aduertendūz: qd aliqui vna p̄tūm dēi f; z
qd. v̄ificat̄ d̄ s̄bō. et alia n̄. si ergo arguat̄
ab illo dēō f; qd. ad p̄tez illā q̄ v̄ificat̄ d̄
s̄bō n̄ sit aliq̄ fallacia s; est bōa pñā. vt bñ
seq̄ for. est hō mortu;. ergo for. est hō
mortu;. sed si arguat̄ a p̄te illā q̄ n̄ v̄ifica-
tur de s̄bō. tūc n̄ v; pñā. vt nō seq̄. for.
est hō mortu;. gō for. est hō. silt nō seq̄
for. est bon; faber. ergo for. est bon;. Cū
ca bñ lectōez q̄rit de v̄itate istī? s̄ophis-
matis aliq; hō est gnānd; pbat̄ et ip̄o/
bat̄. p̄b̄obaf̄ sic. Antip̄s ē gnānd; gō
aliq; hō est gnānd;. Improbaf̄ sic: p̄di-
ctoriūz s̄ophismatis est vex: ergo s̄ophis-
ma est falsūz. añs p; sic arguendo null;
hō q̄ est. est gnānd; ois hō est. gō nullus
hō est gnānd;. pñā est bona icellarent et
p̄misse sunt v̄e. gō p̄cō est vera q̄ est. p̄/
dictoriūz s̄ophismatis. Scōdo sic: bñ seq̄
aliq; hō est gnānd;. gō aliq̄ gnāndūm
est hō p̄ p̄uerf̄dēz simplicem p̄ticularis
affirmatiue: s; pñs est falsūz: ergo et añ
cedens qd̄ est s̄ophisma. Ad s̄ophisma
rūdet qd̄ ip̄uz est vex. q; multi boies ge-
nerabunt̄: gō multi sunt gnānd; et est sen-
sus s̄ophismatis. aliq; hō q̄ est v̄l q̄ erit.
est gnānd; q; p̄ v̄nā regulā. v̄ba et p̄t/
cipia futuri t̄p̄is posita a p̄te p̄dicatī am-
pliant terminūm postūz a p̄te subī. Ad
stādūm p̄ hīs q̄ sūt vel erunt. Ad p̄t
mā ip̄obatiōez d̄f qd̄ discursus n̄ valet:
q; ibi arguit̄ a min; āplo ad magis āplū
ratione istius terminī. hō qui i p̄missis
stat pro p̄sentibus t̄m. et i p̄clusionē p̄
p̄ntib; et futuris. Ad scōdam d̄f qd̄ ma-
le conuertitur: sed debet sic conuerti al/
quod generandum est vel erit homo.

Cōtra predicta. p̄d̄to sic arguit̄
ab inferiori ad superi; est
bona pñā sed dēūz f̄m qd̄ est inferi; ad
dictūz simplr gō a dicto f; qd̄ ad dictūz
simplr est bona pñā. Scōdo sic bñ seq̄
for. est hō mortu;. gō for. est mortu; et
tñ arguit̄ a dicto f; qd̄ ad dictū simplr
ergo et c. Tercio sic ieiunare in q̄drage-
sima n̄b̄il d̄minuit d̄ rōne bul; qd̄ ē ieiū-
nare. ergo exemplum quānti modi est
male assignatum.

Ad rōnes Ad primā negat̄
minor: salte; intel-
ligendo de dicto f̄m qd̄ quod sit cū de/
terminatione d̄minuente. l; posset con-
cedi de dicto f̄m quid. qd̄ sit cū deter-
minatione restringente. Ad secundam
negat̄ minor: l; n. hō mortu; sit dictū f; z
qd̄ respectu huius qd̄ est hō non tñ re/
spectu huius quod est mortuū. Vel d̄i-
cendū est eo mō quo dictū est in tertio
notabill. Ad tertiāz d̄f qd̄ ieiunare in
quadragesima n̄ d̄minuit de rōne bul;
qd̄ est ieiunare q; bñ sequitur iste ieiunat
in quadragesima ergo iste ieiunat. d̄mi-
nuit tñ de rōne bul; qd̄ ē bonū: et iō non
sequitur bonū est ieiunare in q̄dragesima
ergo bonū est ieiunare l; tñ bene sequa-
tur p̄ locū a parte i modo iste ieiunat in
quadragesima ergo ieiunat.

Eléchus ē syllogismus p̄dicti-
ctiōis vn̄ius et eiūsdē: nō nois
tātūm: nec etiam rei tantū: sed
nois et rei simul: nō synonimi
sed eiūsdē et ex his q̄ data sunt
de necessitate: n̄ cōnumerato
eo qd̄ erat in principio ad idē
scōm idē similr et in eodē t̄pre.
Eléchus ē syllogismus p̄dicti-
onis. i. syllogism; p̄cludens p̄di-
ctoriaz p̄pōis date a rūdente.
In d̄f̄sione eléchi q̄daz ponūb

Tractatus

Sextus

p. in c. 1. rone sylfi
et in p. 1. rone sylfi
h. in c. 1. rone sylfi
 rone sylfi vt ex his q̄ data sūt
 ex necessitate accidere p̄ qd̄ re
 mouet fallacia accūtis. Et po
 nitur nō cōnūerato eo qd̄ erat
 i p̄ncipio p̄ qd̄ remouet peti
 tio p̄ncipii vt postea patebit.
 Alia ponunt rōe p̄dictiōis vt
 vni⁹ z eiusdē. i. vni⁹ subī z p̄di
 cati. vñ nisi esset idē subī z idē
 p̄dicatū n̄ eēt p̄dictio: vt ethi
 ops ē niger: ethiops nō est ni
 ger secūdū dētes ex quo nō ē
 idē p̄dicatū iō nō ē p̄dictio. et
 similiter hic: null⁹ hō mortu⁹
 currit: z qdā hō currit nō ē p̄
 dictio: q̄a nō ē ibi idē subī. Ite
 secūdū idē ad idē sūf z i eodez
 tpe ponūt rōne p̄dictiōis: z p̄
 istas q̄tuor partes peccat hec
 fallacia q̄ dicitur ignorātia elē
 chi scōm q̄ ē vna de tredecim
 fallaciis. Alio mō accipit ge
 neralit̄ z tūc sic diffinit̄. Igno
 rantia elēchi est vnus defect⁹
 generalis ad quē reducūt oēs
 alie fallacie onddēdo quō pec
 cāt p̄ istas p̄ticlas vt postea pa
 tebit. Ite. n. p̄ticlue n̄ noīs tā
 tū: nec rei tātū: s̄z noīs z rei sūf
 nō synonymi z sic de aliis po
 nūtur rōne sylfi z rōne cōtra
 dictionis: qz iste exigūt q̄ no
 mē sit vnū z res vna. z q̄ nō sit
 uomē synonymū. vñ nō ē ibi p̄.

dictio marcus currit z tullius
 n̄ currit. Nec ē ibi syllogism⁹:
 oīs gladius scidit: qdā istru
 mentū ē ensis ergo qdā istru
 metū scidit. Fallacia ignorā
 tie elēchi ē idoneitas decipiē.
 di pueniēs ex appenti obfua
 tiōe p̄ticlarū diffōnis elēchi
 q̄ cōuenit ei rōne p̄tradictiōis
 tātū. i. ad idē secūdū idē sūf z i
 eodē tpe. Quā apparētie huius
 fallacie est cōueniētia dictozū
 scōm qd̄ ad oca simplr. Quā sal
 sitatis ē diuersitas eozūdē. vñ
 hui⁹ fallacie elenchi sūt q̄tuor
 mōi. Prim⁹ mod⁹ ē p̄ hac p̄ti
 culam ad idē vt duo sūt duplū
 vni⁹ z n̄ sūt duplū triū: ergo sūt
 duplū z n̄ duplū. z i vtraqz p̄
 missa n̄ sumit̄ duplū ad idē: z
 iō n̄ seq̄t. Scōs modus peccat
 p̄ illā p̄ticlā scōm idē vt hoc ē
 duplū illi secūdū latitudinē: et
 n̄ ē duplū secūdū lōgitudinem
 ergo ē duplū et n̄ duplū n̄ seq̄
 tur: qz duplū n̄ sumit̄ secūdū
 idē l̄z sumat̄ respectu eiusdē.
 Terri⁹ mod⁹ peccat p̄ istā p̄ti
 culā sūf: vt hō ē spēs null⁹ hō
 ē spēs ergo idē ē spēs et n̄ spēs
 nō seq̄tur: qz ibi nō ē cōtradi
 ctio i p̄missis qz ille terminus
 hō non sumitur sūf: qz in vna
 sumitur p̄ suis inferioribus: in

fallacia
ignorātie
elenchi

modi
fallacie
elenchi
quatuor

Ignorantia
elenchi

E

Fallaciarum

alia vero non: sed pro se toto vel pro sua forma. Quartus modus peccat contra hanc particulam in eodem tempore ut manus mea est clausa in hoc instanti et non est clausa in hoc instanti ergo est clausa et non clausa non sequitur quia non est in eodem tempore. Differt autem hec fallacia a fallacia secundum quid ad simpliciter quia in illa est processus ab uno secundum quid sumpto ad unum simpliciter sumptum ut hoc est duplum secundum longitudinem: ergo est duplum. in ista vero est processus a duobus secundum quid sumptis ad duo sumpta simpliciter ut hoc est duplum illi secundum longitudinem et non secundum latitudinem: ergo est duplum et non duplum.

In ista parte deteriat anc. de ignorantia elenci et quia ignorantia elenci peccat per aliquas particulas positas in diffinitione veri elenci. id diffinit anc. verum elencum.

Primo sciendum est quod elencus est syllogismus predictiois unius et eiusdem. non nois unius. nec rei tantum: sed rei et nois filii. non synonymi: sed eiusdem et ex hijs quod data sunt de necessitate accidere non connumerato hoc quod erat in principio ad idem. sed idem. filii. et in eodem tempore. In qua diffinitione ponitur syllogismus loco generis. Et quia ad verum elencum tria requiruntur. scilicet illatio inquantum est syllogismus. et probatio inquantum est dialectica. et predictio inquantum est predictio: ponitur in definitione. id

in diffinitione ista ponuntur alique particule sibi puenientes ratione omnium filii. unius et eiusdem. non nois tantum. nec rei tantum. sed nois et rei filii non synonymi: sed eiusdem: per quas particulas datur intellectus ligatur quod in vero elenco debet esse idem terminus sed rei et vocis filii: per quod remouetur fallacia in dictioe. Ratione vero syllabi. ponitur ista particula. et ex hijs de necessitate accidere quod significat quod predictio debet de necessitate sequi ex premissis per quod remouetur fallacia accitius. ratione vero probationis ponitur illa particula non connumerato quod erat in principio quod significat quod non debet periri principium per quod remouetur fallacia peritiois principij. ratione vero predictiois ponuntur quatuor: ultime particule. scilicet ad idem. fin idem. similiter et in eodem tempore. per quod remouetur fallacia ignorantie elenci.

Secundo sciendum est quod ignorantia elenci accipitur dupliciter. Uno modo per obmissionem culusculas particule posite in diffinitione elenci per dicitur: et tunc non est fallacia specialis ab alijs distincta. sed ad eam omnes alie reducuntur. Alio modo accipitur per obmissionem alicuius illarum quatuor: particulas positarum in diffinitione elenci. requiritur ad predictionem: et hoc modo est fallacia ab alijs distincta: et ideo omnes alie fallacie peccant per verum elencum. quia tunc predictio est ultima dictio elenci. id est illa quod peccat per aliquam particulam ad predictionem requiritur magis debet vocari ignorantia elenci quam alie fallacie peccantes per alias particulas. Unum fallacia ignorantie elenci est idem neitas decipiendi pueniens ex appenti observatione illarum quatuor: ultimarum particularum in diffinitione elenci positarum. que tamen non observantur: causa apparentis est apparens observatio illarum quatuor: ultimarum particularum: causa defectus est obmissio earundem.

Tertio sciendum est quod iuxta illas quatuor: particulas ad predictionem requiritur ponuntur quatuor: modi veri fallacie. Primus modus provenit ex eo quod non arguitur ad idem: ut aier est terra et non est supra celum. secundus est supra et non similiter: sicut loannis: et non est filius platonis

Ignorantia elenci

fallacia uno tantum

Causa Apparentis

or modi veri fallacie

Tractatus

Sextus

*ergo ē filius et non fili: negat pñā qz sibi
nō arguit ad idē sine respectu eiusdem.*
*Secūdo modus puenit ex eo qd nō ar
guit s3 idē: vt for. videt s3 oculū. et nō vi
det s3m nasūz g° videt et nō videt negat
pñā qz nō arguit s3 idē. Tertio mod°
sit ex eo qd nō arguit s3r. vt ois hō ē id/
uiduū. et hō nō ē iduiduū. g° hō nō ē in
diuiduū et nō iduiduū: s3r for. currit cō
tingēter et nō currit necio g° currit et nō
currit: negat pñā. qz: non arguit similit.*
*Quart° mod° puenit ex eo qd nō arguit
p eodē tpe vt for. curret cras et nō curret
post cras: g° curret et nō curret negatur
pñā qz i ante nō sit affirmatio et negatio
p eodē tpe. Circa hāc lectionē monef
h° sophisima for. comedet cras posito ca
su qd for. deat cras comedet: pbat et in
probat pbat sic qz for. Crastia die come
det. g° for. comedet cras pñā ē nota dīse.
Improbat sic sophisima ē vna ppō de
futuro cui nulla corrīdet de pñā vā. g°
sophisima ē falsū añs p3. qz maxie eēt ista
for. comedit cras q nūq pē eē vā cū sit. i
ppia. Secūdo sic for. comedet cras. et nō
comedet post cras: g° comedet et nō co
medet qd ē falsū. Ad sophisima rñdet qd
ip3 simplr ē vex. casu posito qd tpe deat
cras comedet. Ad pñā iprobationē ne
gat añs p s3a pte. ad pbatōne negat af
fūptū. f. qd illa de pñā: q sibi corrīdet sit
ista. f. for. comedit cras s3 ē ista for. come
dit. Cōtra qz illa de futuro. et ista d pñā
v3 for. comedit. nō s3 eiusdē pñā pñā
catū. n. illi d futuro ē h° totū. comedēs
cras. et pñācatū i illa de pñā. ē comedēs
solū. g° ista de pñā. nō corrīdet illi de fu
turo. Rñdet duplr. pñāo sustinēdo qd
aduerbia tps. nō se teneāt a pte pñācatū:
s3 a pte copule: et tūc dī qd ē idē pñācatū
vtriusq. talia. n. aduerbia tps s3 dēteria
tīōes copule: eo qd significāt tps sic vt co
pula. cū. n. dī for. comedet significāt qd i
futurū for. d3 comedere: s3 cū addit hoc
aduerbiū. cras. tūc specificat. et dēteriaf
bimōi tps futurū. Secūdo rñdet qd bimōi*

aduerbia. se tenēt a pte pñācatū. duplicia
tñ sūt aduerbia pñācatū tps. aut futurū si
gnificātia. qdā sūt q significāt pñācatū tps
aut futurū. quātūz ad id qd ē: s3 nō s3 qd
futurū ē. aut pñācatū. i. nō significāt aliquā
futuritionē aut pñācatōne. et tales dictio
nes posite i illa de futuro. debēt ēt rema
nere i illa de pñā. Alia s3 q significāt tps
futurū s3 q futurū ē. v3 pñācatū s3 q pñā
catū ē. i. cū illo tpe. significāt aliquā futuri
tionē v3 pñācatōne. et bimōi dictioes posi
te i ppōne de futuro. nō debēt poni i p
pōne de pñā: qz significāt aliquid repu
gnās copule d pñā. s3 sufficit ad saluādā
idēpuitatē pñācatū accipe aliqūc terium si
gnificantem pñācatū illud tps qd significat
bimōi aduerbiūz. Ad scđam p3 qd pec
cat p fallaciāz ignorantie elenchi.

Contra pñācatū. pñācatū arguit
sic elēch° ē dñctio. sed
syllus nō est dñctio. g° syllus nō ē elēch°.

Secūdo sic dñctio: ia nō pñācatū enūtiari i eo
dez tpe ab eodē g° ad dñctionē nō reg
rit q affirmatio et negatio sint i eod tpe.

Tertio sic ad dñctioes regrit q sit affir
matio et negatio eiusdē d eodē et tñ nō po
nit aliqz mod° peccās s3 istā pñācatū eod
g° mōi istī fallē sūt i sufficient enūerati.

Ad rōnes Ad pñācatū dī: qd pñācatū
dictio accipit du
plir. Cūno mō formalr p repugnātia dñ
dictio: loz: et sic neq elēch° neq syllus ē dñ
dictio. Alio° accipit mālir p ppōe dñ
cēte pñācatū rñdetis. aut p syllus p quē pñā
catū bimōi ppō et sic tā elēch° q syllus ē
dñctio: magis tñ d3 pñācatū q elēch° sit dñ
dictio: qd q sit dñctio. Ad scđaz dī: q
qd dñctio: ia ab eodē nō possint enūtiā
ri i eodē tpe. bñ tñ pñācatū enūtiari p eodē
tpe. et hoc sufficit. Ad tertiā dī q in oī
fallacia regrit cā appentie: et ita i fallacia
ignorantie elēchi regrit appens dñctio.

Si autē eēt affirmatio et negatio nō de eo
dem s3 de diuersis tbi nō esset apparens
dñctio: ideo non ponit aliqz modus
peccans contra illam particulam.

Fallaciarum

Petere id quod est in principio est quoniam conclusio quod dicitur pro-
batur sumitur in premissis. Cum er-
go idem sub eodem nomine non potest
seipsam probare: ut homo currit: er-
go homo currit. in talibus. non est
petitio principii: sed talis argu-
mentatio est ridiculosa nec ca-
dit sub arte. nec est petitio huius
quod est in principio. aliud est. non
petere principium et aliud est pe-
tere illud quod est in principio
ut dicitur. primo elenchorum: quod
petere principium est quando pe-
titur idem sub eodem nomine: ut
homo currit: ergo homo currit. et
isto modo nulla est fallacia: quod non
continetur sub aliqua specie argu-
mentationis: nec secundum ve-
ritatem nec secundum apparetiam:
sed talis petitio principii pec-
cat contra syllogismum simpliciter dictum.
Sed petere illud quod est in prin-
cipio est quando idem petitur sub
diverso nomine: ut animal rationale
currit. ergo homo currit. Vel sic:
petere illud quod est in princi-
pio est quando minus notum su-
mitur ad probationem magis
noti. Causa apparentie huius
fallacie est apparens diversitas
conclusionis a premissis. Causa
falsitatis est ideptitas earumdem.
Petitur autem illud quod est in

principio quique modis: ut patet
viii. thopii. Primo modo quando
diffinitum petitur in diffinitio-
ne et contra: ut si dubitaretur
utrum homo currat vel non cur-
rat: fiat argumentum: animal rationale
currit: ergo homo currit: null-
la est ibi probatio quod quando unum
dubitatur necesse est alterum du-
bitari: et ita si sumatur unum ad
probandum aliud peccatum est. Se-
cundus modus est quando parti-
culare petitur in universali ut
nullus homo currit: ergo nec sor.
currit. Vel si aliquis debeat pro-
bare quod omnium contrariorum ea-
dem est disciplina. et assumat:
omnium oppositorum est eadem di-
sciplina: ergo omnium contrariorum
est eadem disciplina. hic peti-
tur conclusio in premissis. Ter-
tius modus est quando vltimo pe-
titur in particularibus: ut si ali-
quis debeat probare quod omnium
oppositorum est eadem disciplina:
et sumat istam: omnium predictorum
contrariorum: et sic de aliis est ea-
dem disciplina: ergo omnium op-
positorum est eadem disciplina.
Vel sic: sor. currit. plato currit
et sic de aliis: ergo omnis homo cur-
rit. Quartus modus est quan-
do coniunctum petitur in diuisis
vel contra ut si aliquis debeat p-

*petit id quod
est in principio
quique modis
Arist. viij. thop.
p. 1. modus.*

us

us

Tractatus

Sextus

bare q̄ medicina ē disciplina
fani ⁊ egri: ⁊ dicatur sic arguē-
do. medicina est disciplina sa-
ni ⁊ medicina ē disciplina egri
ergo medicina ē disciplina sa-
ni ⁊ egri. Quintus modus
est q̄ vnus relatiuorū petiit in
alio. vt sigs dz probare q̄ sor.
sit pater platonis: probet sic:
plato est filius sortis: ergo sor-
tes est pater platonis non seg-
tur: q̄ hoc assumitur quod est
pbandū. Sciendū q̄ hec fal-
lacia non ipedit syllogiz. inferen-
tem s̄z probantē: ⁊ ita fallacia
petitiōis peccat cōtra syllogiz.
dialecticū in quātū dialectic⁹ est.
¶ In ista parte determinat auctor de fal-
lacia petitiōis principij.

*petitio p̄
cipij.*

*sup̄ h̄ p̄
cipij.*

*fallacia
fictiōis p̄
cipij.*

Primo sciendū est q̄ petitiō p̄-
cipij est q̄ idē sumitur
ad pbandū seipm. Et h̄ in syllo. p̄cō sit
ultima p̄pō h̄z tñ rōnez p̄incipij. ⁊ ē p̄-
mū intentū a syllogizante. Et ē duplex
petitiō p̄incipij. s̄. petitiō p̄incipij statim.
Alia est petitiō p̄incipij non statim. ¶ Peti-
tiō p̄incipij statim est q̄ in idēz sub eodez
noīe sumit ad pbandū seipm: vt hō cur-
rit ergo hō currit. ⁊ talis petitiō p̄incipij
nō est aliqua fallacia. q̄ nullaz h̄z appa-
rentiā ⁊ tunc opponens nō dī. p̄pue pe-
tere p̄incipium. Sed petitiō p̄incipij. nō
statim est. q̄ idē scōz rē sub alio tñ. ⁊ alio
noīe. assumit ad pbandū se ipm. vt aīal
rōnale currit. ergo hō currit. ⁊ tūc oppo-
nes p̄pue dī petere qd ē in p̄incipio. q̄
ipse assumit aliqd qd est eā ignotū: sicut
p̄cō negata a rōdente. Falla petitiōis
p̄incipij ē idoneitas decipiēdi pueniēs ex
apparenti diuersitate aīis ⁊ p̄p̄is. q̄ in

sunt eadē iter se. Cā apparēte ē apparēte
diuersitas aīis ⁊ p̄p̄is. p̄p̄ q̄ credim⁹
aīis notus ē p̄p̄te. ⁊ h̄rē v̄tutē p̄batūā
p̄p̄is. Cā defectus est idēptas aīis ⁊
p̄p̄is p̄p̄ quaz aīis non habet virtutem
probatiuam consequentis.

Secundo sciendū est: q̄ tot s̄
modi hui⁹ fallacie
quorū modis petiit id qd est in p̄ncipio ⁊
hoc sit q̄nqz modis s̄m Arist. iō s̄ q̄nqz
modi petitiōis principij. P̄mo est q̄n
diffinitū petiit in sua diffinitōe vel econ-
uerso. arguendo sic aīal rōnale currit. er-
go hō currit. Dicendū q̄ illa p̄batio nō
valz q̄ aīis nō ē not⁹ p̄p̄te. Scōs mo-
dus ē q̄n p̄ticulare petiit in v̄lī. vt oīs hō
currit. ergo sor. currit. S̄c̄t oīum p̄rīorū
est eadē disciplina. ergo albi ⁊ n̄gri ē ea-
dez disciplina. Tertius modus est q̄n
v̄lī petiit in p̄ticulārīb⁹: vt sor. currit. pla-
to currit: ⁊ sic de alijs. ergo oīs hō currit
vel sic oīuz p̄rīorū est eadē disciplina. ⁊
oīuz p̄natūe oppositorū est eadē discipli-
na. ergo oīuz oppositorū est eadē discipli-
na. Quartus modus est q̄n diuisa pe-
tant in p̄uncto vel p̄unctū in diuisis. vt
medicina ē sani. ⁊ medicina ē egri: ergo
medicina est sani. ⁊ egri. ⁊ ad istū modū
reducit argumētū. quo arguit a p̄tib⁹
copulatiue ad totā copulatiuā. Quintus
modus ē q̄n vnū relatiuū petiit in suo
correlatiuo: vt sor. est p̄r platonis. g⁹ pla-
to ē filius sor. In oībus istis vt dīc̄ text⁹
est defect⁹ p̄bationis. Et h̄z arguendo a
diffinitōe ad diffinitū respectu. p̄dicatoz
que notiori mō pueniunt diffinitōi. q̄
diffinito sit bonus locus dialecticus respe-
ctu tñ p̄dicatoz q̄ min⁹ note aut. eque.
Igrete pueniunt taz diffinitōi q̄ diffini-
to committitur petitiō principij.

Tertio sciendū est q̄ q̄nqz aī
quod aīis est minus not⁹
tam q̄ p̄p̄is. aut eque ignotū. tūc cōmit-
titur b̄ falla. Contingit tñ aliq̄n q̄ aīis s̄z
se nō est notius p̄p̄te: sed tñ v̄lī magis no-
tūm respondentī. ⁊ in tali casu non com-

*app̄
p̄p̄*

*Con-
p̄p̄
p̄p̄*

*q̄nqz
m̄tū
falla
cūl.*

Fallaciarum

mittit petito principij. Si rñdens ali
qñ non posset plus convinci aliqua rōne
ad concedendum: tam añs qñ pñs. si tñ
antecedēs reperitur in aliquo autore. cu
ius autoritatē respondens negare nō pñt
tunc adhuc non cōmittitur petitiō princi
pij. vt si arguatur sic. aial rōale currit. er
go homo cur. lz. rñdens non posset plus
aliqua ratione cogi ad concedendū istam
aial rationale currit qñ illam hō carrit. si
tñ hec aial rōnale currit reperitur in ali
quo autore. tunc opponens concludit pñ
rñdentem. Ex quo pñ: qñ in syllo diale
tico. opz añs notius esse pñte. vel sz se.
vel in ordine ad respondentē. vel qñ tale
antecedens est in aliquo autore. cui dñz as
sentire respondens. et tunc nullo illorum
modoz est petitiō principij. Circa hunc
textū queritur de hō sophisinate. hoc scū
tum est albū demonstrando scūtz pro
media parte albū et pro media parte ni
grūz: probatur sic hoc scūtz est coloratū
et non ē nigrū. neqz medio colore colora
tūz: ergo est albū. Secūdo sic illud est
album cuius maior pars est alba: sed hu
ius scūti maior pars est alba. ergo ipm ē al
būz. mīnor pars qñ si accipiatur illa medie
tas alba pro medietate ptis nigre. et ar
guatur sic hoc est albū et hoc ē maior pars
scūti. ergo maior pars scūti est alba. qñ hoc
sit albū. probat sic: qñ maior pars eius ē
alba. ergo ipfuz est albū. Improbatur
sic ea rōne qua illud scūtz dñ albū eadez
rōne dñ nigrum. ergo si sit album erit ni
grum. et ita simul erit albū et nigrum qd
est ipossibile. Ad sophisina rñdetur: qñ
illo casu posito ipm est falsum. scūtz. n.
illud neqz est album neqz est nigrū. sz il
lud scūtz est album et nigrūz copulatum
hoc est prout illa pñdō est de copulato
predicato. et nō prout ē copulativa. hec
eniz est vera. hoc scūtz est aliqua qñ sunt
albū et nigrum. i. quoz vnuū est albūz
et aliud nigrum. Ad primā probationē
negatur maior. i. qñ sit coloratum. sz be
ne est colorata. non. n. est coloratū. qñ nō

est vno colore coloratū: sz pluribz. Ad
fam pcedit qñ illud est albūz cui? maior
pars scdm qñlibet eius ptem est alba. nō
lz maior pars hui? scūti sit alba. non tñ ē al
ba fin qñlibet eius ptem. vt notum est.

Contra pñdicta. Primo ar
guē sic: oēs paralogi
mi peccant in mā aum in forma: sz paralo
gismi huius fallacie non peccant in mate
ria neqz i forma. qñ nō in forma pñ. qñ cō
clusio de necessitate segtur qñ non in mā
probatur. qñ aliqui petitiō principij sit ex
veris et probabilibus. Secūdo sic a dis
tinctione: a toto in quātitate. et a toto vñ.
sumitur locus dialeticus. ergo nō sophi
sticus. Tercio sic arguendo a diuisis ad
coniuncta sit fallacia accidentis ergo non
falla petitionis principij.

Ad rationes Ad primam
dñ qñ paralo
gismi huius fallacie peccant in materia.
Ad probationē rñdetur. qñ dupliciter ali
quid dicitur pñabile. Vno mō in se. Alio
modo in ordine ad aliud bene vñ est qñ
aliqui petitiō principij. bene procedit ex
probabilibus in se sed non ex probabili
bus in ordine ad aliud. Ad secundaz so
luta est in scō notabil. Ad tertiam dñ
qñ indebite arguendo. quo ad illationem
a diuisis ad coniuncta. sit fallā accidentis
qñ. i. ex diuisis non sequitur coniunctūz.
aut eñ. sed arguendo debite quo ad illa
tionem. aliquando sit fallā petitionis princi
pij qñ. i. añs est notius consequente.

De fallacia pñtis dicendū
est: secundū pñs sunt palogis
mi eo qñ credimus cōsequētiāz
cōuerti qñ non cōuertitur. Fal
lacia cōsequētis ē idoneitas de
cipiēdi pñemēs ex apparentia
cōsequētie cōuerse qñ nō cōuer
tit. La appētie hui? fallacie ē
cōuenientia vñ? cōsequētie

Tractatus

vere ad aliā nō verā. Eā falsi-
tatis est diuersitas eorūdem.

Et sciēdum q̄ bene tenet ar-
gumētum a positiōe aītis ad
positiōē consequētis. Huius
fallacie tres sunt modi. Pri-
mus modus ē quando arguit̄
a destructiōe aītis ad destru-
ctiōē cōsequētis: vt si hō ē aīal
ēst: ergo si hōmo non est aīal
nō est. Vel a positiōe cōsequē-
tis ad positiōē aītis: vt si mel
est rubeū ē: ergo si rubeum est
mel est. Ad istū enim modum
reducūtur omnes praue argu-
mentatiōes ab inferiori ad su-
pius destructiue. Unde quo-
tiscūqz sit p̄cessus ab inferiori
ad superius cū distributiōe
supiorz: vt oīs hō currit: ergo
omne aīal currit. Ibi cōmittit̄
ista fallacia: v̄l nullus hō cur-
rit: ergo nullū aīal currit. Se-
cundus modus solet poni ab
īufficiēti īductiōe singulariuz:
vt sor. ē aīal z ecōuerso plato
ē aīal z ecōuerso: ergo oīs hō
ē aīal z ecōuerso. hic enumerā-
tur oīa singularia illi⁹ oīs hō ē
aīal z nō huius omne aīal est
hō q̄ significat̄ p cōpōnez hui⁹
qđ ē ecōuerso ad hāc oīs hō ē
aīal. Tertius modus pue-
nit a cōiter accētib⁹. Et dicūt

Sextus

cōiter accētia q̄ se aliquando
consequūtur z aliquādo non:
vt iste ē cōpt⁹: ergo ē adulter.
Similr musa z poeta similiter
termināt: sed musa ē feminini
generis: ergo z poeta nō seg-
tur: qz idēptitas generis z ter-
minatiōis aliqñ se cōsequūt z
aliqñ nō eo qz nō ē i oībus sed
i aliquibus. Si aliqs dicat qz in
hoc vltio tertio mō non tenet
ecōuerso: vnde ibi nō ē conse-
quētia. Dicēdū ē ergo qz scdm
quosdā sumit̄ cōsequētia cōiter
ad cōsequētiā necessariā z pro-
babilē z i istis nō sumit̄ conse-
quētia necessaria sz p̄babilis.
Taliter aut ordinātur isti mo-
di ab az. isto mō ordinato.

In ista pte d̄terminat̄ auto: d fallacia
consequentis. ratione cuius primo vidē-
dum est quid est antecedens. z quid cō-
sequens. z quid consequentia.

Primo sciendum est. qz ante-
cedens est propositio
que infert aliud scz cōsequens mediāte
nota illationis consequens vero est pro-
positio que infertur ab alio. scz ab ante-
cedente mediante nota illationis sed cō-
sequentia est habitudo antecedentis ad
psequens. ratione cuius antecedens in-
fert consequens: mediante nota illatiōis
sed nota illationis est ista cōiunctio. ergo
vel igitur. vel aliqua talis que importat
habitudinē antecedentis ad cōsequēs.
Ex quo patet qz antecedēs potest esse
propositio categorica vel hypothetica.
z similiter consequēs. Consequētia ē du-
plex scz psequētia simplex z psequētia vt
ia dupl

Fallaciarum

nunc. pñā simplex ē que t3 omni tpe. ita
q3 impossibile est añs esse vey sine pñte: s3
pñā vt nñc est illa q3 t3 pro deteriorato tpe
q3 non sp vt posito q3 for. sit b pñā est bo
na. ois bō currit. ergo for. currit. itē pñā
simplex est duplex. Itā quedā est sim
pliciter simplex alia ē cōposita. Consequē
tia simplr simplex. est qñ non p̄supposi
ta aliqua pñā ex vno solo añte infert vñū
pñs. Consequētia cōposita. sit qñq3 mo
dis. Primo arguendo a positioe añtis
ad positioe pñtis. vt si bō est. aial est. s3
bō est. ergo aial est. Secūdo mō fit ar
guendo a destructione pñtis ad destru
ctioe añtis. vt si bō est. aial est. s3 nullū
aial est. ergo nullus bō est. Et istis duo
bus modis bene sequitur. Tercio mō fit
arguendo a pōne pñtis ad pōne añtis.
vt si bō est. animal est. s3 aial est ergo bō
est. Quarto mō fit arguendo a destru
ctioe añtis ad destructione pñtis vt si
bō est. aial est. sed nullus bō ē. ergo nul
lum aial est. Et istis duobus modis cō
mittitur fallacia pñtis. Ex p̄dictis p3: q3
pñā simplex ē duplex qdāz ē que oppo
nit pñtis vt nunc et hoc mō accipitur in
pñā diuisione. Alia ē que opponit pñtis
cōposite. et de ea intelligit in s3a diuisione.
Et t3 aliquā arguat a destructione añtis ad
destructione pñtis. q3 tñ opposituz añtis
est pñs ad oppositum pñtis: ideo sp eq
ualenter. arguitur a pñte ad antecedens
ratione cuius bene vocatur fallacia cōse
quentis. et non fallacia antecedentis.

Secundo sciendū ē. q3 falla
cia pñtis ē idonea
tas deplendi. pñmens. ex apparēti cō
uertibilitate añtis et pñtis que tñ nō con
uertunt inter se. Cā apparente est appa
rens cōuertibilitas añtis et pñtis pp quā
credimus q3 sicut añs infert pñs ita e3.
cōsequens infert añs. Cā defectus est di
uersitas eorūdez rōne cui pñs nō infert
añs sicut e3 contra. Et sunt tres modi hui
fallacie. p̄m^o est arguendo a destructione
añtis ad destructione pñtis. aut a pōne

pñtis ad pōnem añtis. exēploz p̄m^o vt
arguēdo sic. si bō est aial est: s3 nullus bō
est. ergo nullū aial est. Penes hūc mo
dum peccant oēs paralogismi q3 fiunt ab
inferiori ad superius negative. vt for. nō
est bō: ergo for. non est aial sit ēt negati
nem includentibus: vt for. differt a plato
ne: ergo differt ab hoīe: for. incipit esse al
bus. ergo for. incipit esse coloratus. Exē
plum si vt si bō est aial est. s3 aial est: er
go bō est. penes hūc modū peccant ēt
oēs paralogismi q3 fiunt a superiori ad in
ferius affirmative aut q3 fiunt ab inferio
ri distributo ad superius distributoz. vt
ois bō currit: ergo oē aial currit. Pec
cant ēt alique. pñe qbus arguit a termino
stante cōfute tñ ad eūdem stantē deter
minate. vt si arguit sic. ois bō h3 caput.
ergo caput h3 ois bō. omni numero da
bilis ē maior. ergo dabilis ē numer^o ma
ior oī numero. in oibne. n. istis negatur.
pñā. Et ad debite soluendū hui^o para
logismos op3 adducere duas regulas.
per p̄mā regulas. d3 probari q3 pñā il
la que supponit est bona. per secundam
d3 probari q3 vltima pñā non valet.

Tercio sciendū est q3 scdus mo
dus hui^o fallacie fit arguē
do ab insufficienti enumeratione singula
riū vt arguendo sic: plato currit et sores
currit. ergo ois bō currit silt for. h3 pe
des. equus h3 pedes. et sic de alijs aialib
bus enumerando de quibet specie aialis
vñū individuum. ergo oē aial h3 pedes
silt bō fuit in archa noe. equus fuit in ar
cha noe. et sic de alijs oibus aialibus. er
go omne aial fuit in archa noe. silt si pro
bet q3 omnis bō videat oēm equum: et
arguat sic iste bō videt istuz equum. Ille
bō videt illum equuz. et sic de alijs. ergo
ois bō videt oēm equum cōmittit falla
cia pñtis: ab insufficienti enumeratione sin
gulariuz. Ad videndū aut quomō in ta
libus propōnib^o d3 fieri enumeratio sin
gularium ponit talis regula. Ois ppō
in qua ponit signum vlt affirmatiū t3

*falla
cie 3° 1° 2°*

Tractatus

Sextus

a parte subiecti q̄ a parte p̄dicati. p̄t tri
pliciter induci. Uno mō p̄t induci a pre
subi tantū. et tunc totū p̄dicatū d̄z affir
mari de quolibet singulari subo. Et hoc
mō p̄dicta ppō d̄z sic induci. sortes v̄
det oēm equūz. plato videt oēm equū. et
sic de alijs. ergo ois hō videt oēs equū.

Secūdo mō potest fieri iductio a par
te p̄dicati: et tunc oia singularia p̄dicati
debent verificari diuisim de subo v̄r sū
pto. Et tunc p̄dicta propō sic inducī ois
hō videt hunc equūz. ois hō videt illūz
equū. et sic de alijs: ergo ois hō videt
oēm equūz. Tertio p̄t fieri iductio a
p̄te v̄r̄isq̄. et tunc de quolibet singula
ri subo p̄ se. debent affirmari oia singula
ria p̄dicati. vt sor. videt illū equūz et il
lūz. et sic de alijs. plato videt istū equū
et illū. et sic de alijs. et ita d̄ singularis. ergo
ois hō videt oēm equū. Tertius mo
dus hui⁹ fallacie fit arguendo a cōter ac
cidentib⁹. vt sortes ē comptus. ergo sor.
ē adulter. Et itz a cōter accitib⁹ quorūz
vnū necessario seq̄r ad alterū sumat loc⁹
dialecticus. tñ a cōter accitib⁹ quorūz vnū
p̄tingenter cōcomitat alterū sumitur loc⁹
sophistic⁹. Circa hanc lectionēz mouet
hoc sophisma. ois hō est aial et econuer
so. pbat sic sor. est aial et econuerso. plato
est aial et econuerso. et sic de oib⁹ alijs. er
go ois hō est aial et econuerso. Cōsequē
tia t̄z a p̄tibus totius ī quātitate. Antece
dens pbat q̄ sortes est aial: et aial ē sor.
ergo sor. est aial et econuerso. et silr. pba
retur de alijs singularib⁹. Scdo sic ali
quis hō est aial et econuerso. et nō est ali
quis hō qn sit aial et econuerso. ergo ois
hō est aial et econuerso. Consequentia t̄z
q̄ iste ē modus probandi ppōnis v̄ris.
Improbaf sic. ois hō est aial et econuer
so: ergo ois hō est aial. et oē aial est hō.
p̄is est falsum ergo et aīis. qd̄ est sophis
ma. p̄ia t̄z ab equalentibus. Ad sophis
ma rident aliqui q̄ si econuerso dicat cō
uersionē simplicēz tunc sophisma est fal
sum. q̄ significat q̄ ois hō est aial. et oē

aial est hō. Si vero dicat cōuersionē per
accēs tunc est v̄r et significat. q̄ ois hō
est animal. et aial est hō. q̄ tñ analogum
p̄ se positūz stat pro famosiori significato
ideo dicunt q̄ si econuerso dicit cōuersionē
nem simplicēz et p̄ p̄is includit sophis
ma esse falsum. Alij rident q̄ sophisma
est v̄r q̄ si econuerso dicit v̄rāq̄ con
uersionēz disunctiue. et ita secundū eos
sophisma equialet vni copulatiue cui⁹
p̄ma pars est cathegorica de inesse. et se
cunda est vna disunctiua. et ita sensus so
phismatis est iste ois hō est animal et oē
aial est hō: vel aliquod aial est hō. Illu
lus tñ istorūz modorūz videtur sufficiens.
et ideo ridentur ad sophisma q̄ ipm sim
pliciter est falsūz q̄ si econuerso nō dicit
cōuersionē propōnis sed magis cōuer
sibilitatez teriorūz sicut cum dicim⁹ q̄
omnis homo est risibilis. et econuerso. ibi
econuerso dicit conuertibilitatem termi
norum. Unde econuerso aliquādo signi
ficat subiectum p̄dicari de p̄dicato si
cut quādo ponitur post propositionem
particularem indefinitam vel singularez
vt cum dicimus sor. est animal et econ
uerso. sensus est q̄ sor. est animal et ani
mal est sor. Aliquādo importat conuer
sibilitatem cōsequentiē. vt si pater est fili⁹
est. et econuerso. Aliquādo significat mu
tuam actionem vel passionē aliquorūz
inter se vt quando ponitur post verbūz
vel participium actionē vel passionem si
gnificans. vt sor. verberat platonē et econ
uerso. Aliquando vero significat conuer
sibilitatem terminorum vt quādo ponit
tur post compositionē vniuersalem sicut
est in sophismate. Ex quo cōcluditur q̄
sophisma est falsum. Ad primā proba
tionem respondetur negando cōsequen
tiam et ad probationēz dicitur q̄ sophis
ma est ppositio copulatiua: ideo nō po
test probari per locūz a partibus totius
in quantitate. Ad secundam dicitur q̄ so
phisma est vna ppositio biplotetica:
et ideo nō est ppositio vniuersalis neq̄

Fallaciarum

particularis. posset tamē dici q̄ hec ē fal-
sa. ⁊ non est aliquis homo quin sit ani-
mal ⁊ econuerso: quia significat q̄ nō est
aliquod animal quod non sit homo q̄
est falsum.

Contra p̄dicta. Primo sic ar-
guitur. p̄sequens actu
⁊ intellectu includitur in antecedente: er-
go destructio antecedente destruit cō-
sequens ⁊ per cōsequens a destructio-
ne antecedentis ad destructionis conse-
quentis est bona cōsequentia. Secun-
do sic de necessitate posito posteriori po-
nitur prius sed cōsequens est posterius
antecedente. ergo a positione cōsequen-
tis ad positionem antecedentis est bona
cōsequentia. Tercio sic: singularia insuf-
ficienter enumerata sequuntur ad suum
vniuersale: ergo arguendo ab insufficien-
ti enumeratione singularium committit-
tur primus modus.

Ad rōnes Ad primaz nega-
tur consequentia:
quia consequens non soluz includitur in
antecedente sed cum hoc in multis alijs
ideo destructio antecedente adhuc rema-
net consequens. Ad secundam dicitur:
q̄ posito posteriori secundum naturam
ponitur prius sed non oportet: q̄ posito
posteriori secundum tempus ponat pri-
us modo antecedens solum secundum
tempus est prius cōsequente: sed non se-
cundum naturam cōsequens autem est
prius antecedente secundum naturam.

Ad tertiaz cōceditur q̄ arguendo ab
insufficiēti enumeratione singularium ar-
guitur a positione consequentis ad posi-
tionem antecedentis: sed non sumitur
causa apparentie ex parte convenientie
antecedentis ⁊ cōsequentis: sed ex parte
idempnitatis singularium cum suo vli.

Sequitur de fallacia scōm
non cām vt causam. Ad cuius
evidentiā sciendū q̄ duplex ē
syllogismus: scilicet ostēsiuus

⁊ ad impossibile. Ostēsiuus
est qui habet vnam solam cō-
clusionē. Syllogismus vero
ad impossibile est quando ali-
quis syllogistice ducitur ad im-
possibile ⁊ propter hoc interi-
mitur aliqua premissarū que
erat causa illius impossibilis.
Unde iste syllogism⁹ semper
habet duas conclusiones: vt
cum dicitur: est ne homo asi-
nus hoc concessio. Contra: nul-
lus asinus ē animal rationale
mortale homo est asinus. er-
go hō non est aīal rōale mor-
tale: sed hoc est impossibile: er-
go ⁊ ista: hō est asin⁹: ⁊ iste syl-
logismus ē in quarto mō pri-
me figure. Sciendū ē. n. q̄ nō
causa vt cā sp̄ sit in syllo ad im-
possibile. Fallacia autēz secun-
dūz non cām vt causaz sit quā-
do non cā ponitur vt cā: ⁊ pro-
pter hoc apparet sequi ipossi-
bile: ⁊ illud quod apparet esse
cā interimitur vt si querat: est
ne brunellus hō quo cōcesso
contra nullus asin⁹ est aīal rō-
nale mortale: sed hō est asin⁹ ⁊
brunellus ē hō. ergo hō non ē
animal rōnale: hoc at ē impos-
sibile: ergo brunellus non est
hō. In hac. ii. dicta argumēta-
tiōe est non causa vt causa: q̄

Tractatus

interimīd id quod apparet et
se cā et non est. s. brunellus est
hō. Causa apparentie hui⁹ fal
lacie est conueniētia huius qd
apparet esse cā et non est cū eo
quod est cā. Causa falsitatis ē
diuersitas eorūdem. tale enī
exemplū ponit Ari. huius fal
lacie: sūt ne aīa et vita idē: quo
concesso. Contra: mors et vita
sunt cōtraria: sed mors est cor
ruptio: ergo vita ē generatio:
et p pns viuere est generari: s;
hoc est impossibile: qz quicqd vi
uit non generatur s; generatū
est: ergo aīa et vita nō sunt idē.
Hec cōclusio peccat secundū
fallaciā secundū non causam
vt cām: ex hoc. n. qz aīa et vita
sunt idē nō sequitur impossibile
et ita nō d; iterimīd: s; ista mors
et vita sunt cōtraria: qz in oib⁹
his id quod nō est cā apparet
esse cā qz cōicat in teris cū ali
quibus propōnibus ex qbus
sequitur impossibile. Ex istis pz
qz ista fallacia nō fit in syllogis
mo ostensiuo: vt oīs hō currit
sortes est hō et sol ē in cancro:
ergo sortes currit. hic nō ē fal
lacia nō cause vt cause: qz hec
propō sol est i cancro nō est cā
neq; apparet eē cā sicut appa
ret in syllo ad impossibile.

Sextus

Postq; deterioratum est de fallacia cō
sequentis pnter deterioratur de fallacia se
cundū non cām vt cām que habet fieri
in syllogismo ad impossibile.

Primo sciendū est qz duplex ē
syllus. s. ostēsiuus et ad
impossibile sylus ostēsiuus est qz solū
h; vnā cōclusionē. S; sylus ad ipos
sibile est qui ex duabus pmissis cōcludit
aliquid impossibile pp quod iterimītur
aliqua pmissay que videt cā illius im
possibilitatis. Ex quo patz qz sylus ad
impossibile sp h; aliquam pmissay fal
sam qz cōclusio eius sp est falsa. Cū er
go ex veris nunq; sequat falsum. opz qz
aliqua eius pmissay sit falsa. Et i syllo
ad impossibile sunt duo processus. p
mus quo pceditur a pmissis ad cōclud
tionē falsay. et iste est syllogisticus. Se
cundus est quo pcedit a falsitate cōclud
tionis ad falsitatem propōnis concessa a
ridente. et in isto secundo pcessu fit falsa
tia sed in non cām vt causam. et nō in p
mo. vocat aut causa pmissa illa que facit
ad illationem pclusionis qua remota nō
sequitur cōclusio. Sed pmissa non cā vt
causa est qua posita vel remota nihil mī
nus sequitur conclusio. et que nihil facit ad
illationē conclusionis. apparet tñ aliqd fa
cere vt si arguatur sic oīs asinus est rudi
bilis. omne aīal est asinus. oīs homo est
aīal. ergo omnis hō est asin⁹. ista omne
animal est asinus est pmissa cā qz ipsa re
mota non sequitur cōclusio. sed ista omnis
asinus est rudibilis est pmissa non cā. qz
ipsa posita vel remota nihil minus sequi
tur cōclusio. videtur tñ aliquid facere ad
illationē pclusionis. Et eē pmissa cā. qz ex
pte sui sub ipsa puenit cū pmissa causa.

Secundo sciendū est qz falla
cia fin nō causam
vt cām est idoneitas decipiendi pueni
ens ex apparenti puenientia pmissae nō
cause cum pmissa cā. que tamē sunt di
uerse inter se. Causa apparentie est con
uenientia pmissae nō cause cū pmissa

Fallaciarum

causa propter quas credim⁹ q^d premissa non causa faciat ad illationes conclusionis. Causa defectus est diuersitas eorundem. Ex quibus patet q^d ibi non est fallacia secundum n^o cas⁹ ut causas ois homo est sensibilis. ois animal est rudibile ois equus est animal ergo ois equus est rudibilis. q^d premissa non causa nullas habet convenientiam cum p^omissa causa. Et hui⁹ fallacie sunt duo modi. Primus est q^d n^o premissa non causa ex parte subiecti conuenit cum premissa causa ut ois asinus est rudibilis omne animal est asinus omnis homo est animal. ergo ois homo est asinus conclusio est falsa. ergo aliqua premissa. Et non nisi ista omnis asinus est rudibilis. Respondetur q^d ibi committitur hec fallacia q^d ibi fit regressus a falsitate conclusionis ad falsitatem p^omissae non causa scilicet huius ois asinus est rudibilis. Secundus modus hui⁹ fallacie est q^d premissa non causa ex parte sui predicati conuenit cum premissa causa. ut arguendo sic ois asinus est rudibilis omne rudibile est homo. brunellus est rudibilis ergo brunellus est homo. conclusio est falsa ergo aliqua premissa et non nisi ista omnis asinus est rudibilis. Respondetur q^d ibi loco p^omissae cause intermitte p^omissa non causa.

Tertio sciendum est q^d ad hanc fallaciam reducitur argumentum quo ex premissis possibilibus inferuntur aliquid conclusionis impossibilis ut si arguas sic. hoc est nigrum et hoc est album. ergo album est nigrum. conclusio est impossibilis. ergo aliqua premissa. Respondetur negando p^omissas. quia causa impossibilitatis illius conclusionis non est impossibilitas alicuius premissarum sed impossibilitas earum inter se. Circa hanc lectionem mouet tale sophisma ois homo est currens posito casu q^d quilibet homo currat: probat sic. sor. est currens p^oto est currens. et sic de alijs. ergo ois homo est currens tenet p^omissa. a partibus totius in quantitate ad suum totum. Improbatur sic ois currens est asinus. ois homo est currens. er

go ois homo est asinus conclusio est impossibilis. ergo aliqua premissa non maior 9 minor q^d est sophisma. cum 9° sophisma sit impossibile sophisma erit falsum.

Ad sophisma respondetur q^d casu illo posito ipsius simpliciter est verum ut notum est de se. Ad improbationem dicitur q^d peccat penes fallaciam si non causas ut causam. quia nulla premissa est causa illius impossibilis q^d inferre. scilicet sola impossibilitas. p^omissarum. unde generaliter verum est. q^d a falsitate conclusionis. semper potest fieri regressus ad falsitatem alicuius premissae. sed ab impossibilitate conclusionis non semper debet fieri regressus ad impossibilitatem alicuius premissae. sed aliqui ad impossibilitatem earundem.

Contra predicta. Primo sic arguitur in qualibet fallacia conclusio videtur probari per premissas q^d tamen non probatur ergo in omni syllogismo sophistico est non causa ut causa. Secundum sic sicut se habet ens ad non ens ita causa ad non causam. sed ens et non ens nullo modo conueniunt inter se. ergo nec etiam causa et non causa. Tertio sic. in fallacia secundum non casum ut casum. est bonum syllogismus simpliciter. ergo ibi nulla est fallacia.

Ad rationes Ad primam dicitur q^d non causa accipitur dupliciter. Uno modo generaliter. pro omni illo quod non est causa. sed videtur esse causa et sic in quilibet fallacia reperitur non causa ut causa. Alio modo accipitur specialiter si quod diffinita est p^omissa. et sic solum reperitur in hac fallacia. Ad secundam dicitur q^d non ens nunquam sit ens. aliquid tamen non ens apparet esse ens. ita est 13 premissa non causa nunquam sit causa. potest tamen apparere causa. Ad tertiam dicitur q^d in syllogismo in quo est non causa ut causa sunt duo processus primus est syllogisticus et ille est bonus. nec est ibi aliquid fallacia. Alius in quo interim aliquid premissa. q^d non est causa illationis conclusionis. et ille non est bonus syllogismus. nec bona p^omissa et ibi reperitur illa fallacia.

Propositio plures ē illa in qua plura predicantur de pluribus: vel plura de vno: vel vnu de pluribus: vt sor. currit et disputat: vel sic: ē ne hic et hic homo demonstrato sor. et brunello: vel sor. et plato currunt et disputant.

Propositio vna autē ē in qua vnu predicatur de vno et hoc quod dupliciter. siue vnu numero vt homo ē risibilis. siue vnu specie: vt sor. ē homo. siue vnu genere: vt sor. ē animal. Siue vnu scilicet prius et posterius vt homo ē ens animal ē sanus: siue predicatur plura ex quibus sit vnu: vt homo ē animal rationale mortale. Secundum plures interrogationes sunt pallogismi quoniam ad interrogationes plures datur vna responsio. Cuius apparet huiusmodi fallacie ē vnitatis interrogationis complere. Cuius falsitatis ē pluralitas ipsius. Duo sunt modi huiusmodi fallacie. Primus modus ē quoniam plura in singulari numero subiiciuntur vel predicantur vt hic: est ne hic et hic homo: demonstrato sorte et brunello: si dicatur sic: ergo brunellus ē homo. si non: ergo sortes non est homo: Non enim bene respondit quando fecit responsionem vnam ad interrogationes plures: sed debet respon-

dere: verum est pro vno et falsum est pro alio. Secundus modus est quando plura in plurali numero subiiciuntur vel predicantur vt sunt ne ista bona vel non bona: demonstratis bono et non bono. si dicat bona: ergo bonum est malum. si non bona: ergo bonum non est bonum. debuisset enim respondere bonum est bonum et malum est malum. Si autem concedat aliquis homo dari diffinitiones simili modo in singulari et in plurali: vt cecus est aptum natum videre et non videt: et ceca sunt apta natum videre et non vident non effugiet redargutione: demonstrato vno ceco et altero vidente et dicatur sic: sunt ne illa ceca vel non ceca si ceca: ergo illud est cecus demonstrato vno vidente: non enim dicebat illud esse cecum et illum esse videntem: sed dabat vnam responsionem eo quod concessit quod similis daretur diffinitio in singulari numero et in plurali.

Ubi determinat autor de fallacia finem plures interrogationes vt vna ratione cuius autor ostendit primo quod est propositio plures. et quod est propositio vna.

Primo sciendum est quod propositio plures est illa in qua predicantur

Fallaciarum

tar plura de vno vt sortes est albus mu-
ficus. vñ vnũ d plurib⁹. vt for. ⁊ pfo di-
spatāt. vñ plures d plurib⁹. vt for. ⁊ pfo
sūt mufici albi. Sz ppō vna ē illa i q̄ p̄di-
cat vnũ de vno. siue sit vnũ numero. vt
iste est for. siue sit vnũ spece. vt for. est
hō. siue vnũ genere. vt for. est aīal siue sit
vnũ analogū vt hō est ens aut vnũ diffi-
nitione. vt homo est aīal rationale. ⁊ sic
de alijs. Et ponit autor puenientia ⁊ dif-
ferentia inter interrogationē. enuntiatio-
nez. ppōez. ⁊ cōclusionē. q̄ satis patet in
textu. Causa apparētē ē apparēs pue-
nientia interrogatiōis plures cū interro-
gatione vna rōne cui⁹ credim⁹ q̄ sicut
ad interrogatiōez vnaz dat vna respō-
sio. q̄ etia ad interrogatiōez plures. de
beat dari vnica responsio. ¶ Provenit at
ista apparentia ex mō interrogādi. quia
non ponit nisi vnũ signū interrogatiū
ga videt q̄ interrogatio sit vna. Cā de-
lectus est diuersitas eorumdem:

Secundo sciendū est q̄ aliq̄
interrogatio dicit
plures quinqz modis. ¶ Primo modo
q̄ in ea implicite ⁊ incōiūcte interrogat
plura de plurib⁹ vñ vnũ de plurib⁹ vt
plura de vno. vt cū in ea ponit terminū
nū equiuoc⁹. vt vtrūz canis sit lairabi-
lis. Secundo mōd⁹ interrogatio plu-
res q̄ in ea enuntiant plura de vno. vel
vnũ de plurib⁹. vel plura de plurib⁹
explicite. ⁊ inconstuncte. vt cū queritur
vtrūz sortes sit mufic⁹ alb⁹. ⁊ istis duo-
bus modis interrogatio non est vna sed
plures. ⁊ per p̄ns non est propositio. q̄
idez est propositio ⁊ propō vna. Ter-
tio modo dicitur interrogatio plures in
qua ponit plures termini ex eadē pte.
quorum vnus se habet. prout est deter-
minatio alterius. vt vtrum sortes sit ho-
mo albus. Quarto modo dicitur inter-
rogatio plures in qua ponuntur plures
termini constuncti. per constuctionem. vñ
aduerbium. vt est ne hic ⁊ hic homo.
Quinto modo dicitur interrogatio plu-

res in qua ponitur termin⁹ pluralis nū-
meri. vt si queratur vtrum isti sint ceci
vel videntes. ⁊ istis tribus vltimis mo-
dis interrogatio est vna ⁊ per cōsequēs
est ppō vna. vñ vñ falsa. pcedēda vñ ne-
ganda ⁊ nō distinguēda. Ex quo p̄z q̄
ad eā. dāda ē vna respōsio vt si demon-
stret vn⁹ vidēs. ⁊ vn⁹ cec⁹. ⁊ q̄rat vtrū
isti sint vidēs lz nō possit responderi af-
firmatiue. pōt tñ respōderi negatiue. di-
cendo q̄ nō. Itā ista isti sunt vidēs eg-
ualet vñ copulatiue false. s. huic. iste est
vidēs ⁊ iste est vidēs. Sz negatiua sibi
oppōta. s. ista. n̄ isti sūt vidēs. equalz vñ
diliūctiue vñ. s. huic. iste nō est vidēs vñ
iste nō est vidēs. Ex quo patz q̄ bñ re-
sponsus est vnica responsione. sz ad inter-
rogationē plures. duob⁹ p̄mis mōis. cū
neqz sit vñ neqz sit falsa. neqz si pceden-
da neqz neganda. sz distinguēda vel di-
uidēda nō debet dari vnica responsio.

Exemplū de illa que est distinguenda
vt vtrūz canis sit subitantiā. Exemplū
de illa que est diuidenda vt vtrūz for. sit
muficus albus. Ex q̄b⁹ p̄z q̄ aliqua in-
terrogatio plures est vna. ex aliqua nō.

Tertio patz quōd ad aliquam interro-
gationē plures pōt dari vnica respōsio
⁊ quo modo non.

Tertio sciendū est q̄ duo sunt
mōi bñ fallacie. ¶ Pri-
mus q̄ in interrogatiōe subiectū plura.
vñ p̄dicant i singulari numero: vt si q̄ra-
tur ē ne for. ⁊ brunell⁹ hō. si det vna rñ-
sio affirmatiua dicēdo q̄ sic tūc vñ inferē
g⁹ brunell⁹ ē hō si det vna rñsio negati-
ua dicēdo q̄ n̄ tūc apparent inferē. ergo
for. non ē hō. Secund⁹ mod⁹ puenit
ex eo q̄ in interrogatiōe subiūctū plu-
ra vel p̄dicant i plurali numero vt si de
mōstret vn⁹ cec⁹ ⁊ vn⁹ vidēs ⁊ q̄rat
sunt ne isti ceci aut vidēs. si dicat q̄ sūt
vidēs. tūc vere inferē g⁹ cec⁹ ē vidēs
⁊ si dicat. q̄ sunt ceci tūc. vñ inferē q̄ vñ
dēs ē cec⁹. si at dicat q̄ n̄. tūc appent in-
ferē q̄ vidēs n̄ ē vidēs. ⁊ q̄ cec⁹ n̄ ē cec⁹.

Sophisma

circa presentē lectionē q̄ritur de hoc
 Sophismate. ista duo aialia sunt ceca de/
 monstrato vno ceco et vno vidite. Pro/
 bat sic ista duo aialia sūt apta nata vide/
 re. et nō vident ergo sunt ceca. Añs no/
 tū est. et p̄na tenet a diffinitione ad diffi/
 nituz. Scđo sic p̄dictoria sophismatis ē
 falsa. ergo sophisma ē vnz. Añs pz. ga.
 hec ppō ista duo aialia nō sunt ceca est
 p̄dictoria sophismatis. et ipsa est falsa. qz
 equalet vni copulatiue cui? vna ps ē fal/
 sa. s. hūc hoc aial nō ē cecū. et illud aial n̄
 est cecū. ergo ipsa est falsa. Itēz bñ sege/
 ista non sunt ceca ergo ista sunt non ceca.
 p̄ns est falsuz gō et añs p̄na tenz p locuz
 a p̄dictoris. Improbāt sic: si ista duo
 aialia sunt ceca. gō vtrunqz istoz ē cecū.
 p̄ns est falsuz ergo añs q̄ est sophisma.
 Ad sophisma rñdet. q̄ ipsuz simplr ē
 falsuz qz equalet vni copulatiue. cui? vna
 ps est falsa. s. hūc. hoc aial ē cecū. et illd
 aial ē cecū. Ad pbatōes sophismatis.
 Ad primā pcedit. añs et negatur p̄na.
 neqz arguit ibi a diffinitōe ad diffinituz.
 qz ceca in plurali numero aliter diffinit.
 qz cecū. in singulari. Ceca. n. sunt aialia
 apta nata videre. quoz neutrum videt
 mō falsuz est q̄ neutrū istoz videat. pos/
 set ē negari s̄a ps añtis. s. hec et non v/
 dent. Ad s̄az negatur añs. Ad pbat/
 tionez d̄r q̄ illa non est sua p̄dictoria. sed
 ista. non ista duo animalia sunt ceca. que
 equalet huic disunctiue. istud aial nō est
 cecuz vel et illud aial nō est cecuz. q̄ aut
 predicta non sit sua p̄dictoria patz. qz eq/
 ualet huic. vtrūqz istoz non est cecuz. et
 per eqpollentiaz sequitur ergo neutrū isto/
 rum est cecuz; modo manifestuz est. q̄
 iste due vtrunqz istoz est cecū. q̄ eqpol/
 let sophismati et ista neutrū istoz ē cecū.
 non sunt p̄dictorie. sed p̄trarie que simul
 sunt. falsē. ergo et c. Ad tertiam. dicit
 p̄mo q̄ p̄na est bona s̄ antecedens.
 est falsum videlicet hoc. ista aialia non
 sunt ceca. Dicitur secūdo q̄ p̄na nō va/
 let. Ad probationē dicit q̄ locus a con/

*Rñs ad
sophisma*

tradictoris terminoz nō tenet in hypo/
 theticis mō taz antecēdēs q̄ p̄ns eqpol/
 lent vni hypothetice vt visuz est.

Contra predicta. p̄mo arg/
 guitur sic idēz est inter/
 rogatio et interrogatio vna. sed interro/
 gatio plures. nō est interrogatio vna. gō
 interrogatio plures nō est interrogatio.

Scđo sic in ista sortēs et plato currūt:
 p̄dicatur vnuz de pluribz. et in illa est p/
 positio vna. ergo diffinitio ppōns plu/
 res non est bona. Tercio sic interroga/
 tio plures fit tribz mōis ergo debet esse
 tres modi huius fallacie.

Ad rōnes Ad primaz d̄r q̄
 ppō d̄r duplici/
 vna. s. gñalr et illa in qua p̄dicat pla de
 vno. vñ vnū de vno vñ vnū de pluribz.
 vñ plura de pluribz. et b mō q̄libz talis
 ppositio vocat vna p̄iunctiōe. et sic in/
 terrogatio plures est interrogatio vna.

Allo mō interrogatio d̄r vna simplr.
 et sic soluz. illa dicit interrogatio vna in q̄
 predicat vnuz de vno. et p̄ p̄ns interro/
 gatio plures nō est interrogatio vna ista
 etiāz ratio satis soluta est in scđo notabili.

Ad secundā d̄r q̄ est vna cōiunctione
 et generaliter. s̄ n̄ simplr. Ad tertā d̄r
 q̄ quilibet illoz duoz. modoz continet
 tres modos interrogatiōis plures. et iō
 meli⁹ distinguif p̄ duos q̄ p̄ tres.

Post hec autem reducē/
 dum est oēs fallacias ad igno/
 rantiam elenchi. Reducere at/
 omnes ad ignorantiam elen/
 chi est ostendere qualiter fal/
 lacia quelibet peccat cōtra ali/
 quam particulam in diffinitio/
 ne elenchi positam; aut ratio/
 ne syllogismi aut ratione con/
 tradictiōis. Sicut. n. differētia
 adueniēs generi cōstituit spēz.

Fallaciarum

ita ratio contradic-tiōis adue-
niens syllogismo cōstituit elē-
chum. Unde quicquid est in
elencho: aut est in eo ratione
contradictionis: aut ratione
syllogismi. Dicit enim Aristo-
teles. q̄ diuidendū est oēs syl-
logismos apparentes et elen-
chos: aut omnes reducendū
est ad ignorantiaz elenchi. E-
quocatio et āphibologia et figu-
ra dictiōis reducunt ad igno-
rantiam elenchi eo q̄ duplex
esse impedit syllogismū et cō-
tradictionem. Sed compitio
diuisio accentus reducuntur
ad ignorantiam elenchi in eo
q̄ non est oratio eadē vel idez
nomen sed differens. oppo-
tet autem hoc. s. nomē et ratio-
nem esse eadem quemadmo-
dum et rem si debeat esse elen-
chus. Qui vero secundum ac-
cidens fiunt manifesti sunt dis-
finito syllogismo: q̄ fiunt con-
tra particulam in diffinitione
elenchi positaz scilicet necesse
est aliud accidere per ea q̄ po-
sita sunt et concessa. Et secūdu
hanc fallaciam que est secun-
dum accidens: artifices et sciē-
tes sepe ab isciis redarguuntur
facientibus syllogismos con-
tra sapientes: nam secundum

accidens faciunt syllogismos
apparentes. Qui vero fiunt
secundum quid ad simpliciter
reducuntur ad ignorantiaz elē-
chi quoniam de eodem non ē
affirmatio et negatio: ut ethi-
ops est albus secundum den-
tes ergo est albus. Manifesti
aut sunt syllogismi q̄ prius di-
cti sunt et quales nuncupantur
Qui vero fiunt secundum id
quod petitur i principio et nō
causam ut causaz peccant ma-
nifeste contra diffinitiones syl-
logismi: q̄ in syllo o3 seq aliō
de necessitate: qd non erat in
principio. et sic o3 q̄ pmissē sint
cā cōclusiōis sylli. Qui nō sim
cōsequēs reducuntur sicut et illi
q̄ sūt h3 accidēs. Qui nō h3 plu-
res iterrogatōes ut vnā redu-
cuntur ad elēchū eo q̄ peccāt q̄
vnitatē ppōis. Ibi. n. n. sumit
ppō vna: et p pns nec ppō: nā
eadez ē diffinitio vni⁹ rei et rei
ut hoīs et vni⁹ hoīs simile atē
in aliis. An ppō vna vnuz de
vno affirmat. s3 n ē ita in ppōe
ples i q̄ pdicatur plura d vno
vl vnū d plurib⁹: et pp hoc pec-
cāt q̄ vnitatē ppōis. Itē oēs
fallacie in dictione et h3 qd ad
simplr reducūt ad ignorantiaz
elēchi eo q̄ peccat q̄ dictio.

nem. Omnes autem alie fallacie extra dictionem reducuntur in hoc quod peccat per diffinitionem syllabi. Et hec de fallaciis Petri hispani dicta sufficiant.

¶ Prius determinauit anc. de vnaquaque fallacia finem se nunc vero finaliter determinat de ipsis paratiue. et per comparationem ad verum elenchum.

Primo sciendum est quod quilibet fallacia peccat per rationem elenchi. id est ad earum maiorem declarationem ostendit anc. quod quilibet peccat per ipsam rationem elenchi. Et ex hoc manifestat. et in hoc consistit reductio earum ad ignorantiam elenchi. unde reducere omnes fallacias ad ignorantiam elenchi est ostendere quod quilibet peccat per aliquam particulam in diffinitione vel elenchi positam. Et quod ut patet visum est de ratione elenchi est illatio. probatio. et contradictio. omnes autem fallacie peccant aut per illationem. aut probationem. aut contradictionem. in diffinitione autem veri elenchi ponit aliquam particulam. rationem illationis. et aliqua rationem probationis. et aliquam rationem contradictionis. ideo ostendit autor. quod vnaquaque fallacia peccat contra aliquam particulam positam in diffinitione veri elenchi siue hoc sit ratione illationis. vel probationis. vel contradictionis. quod quidem per dictio est vltima definitio elenchi. que adueniens syllogismo dialectico constituit elenchum. Et de his capi ignorantia elenchi generaliter et non specialiter. Quid autem sit ignorantia elenchi generaliter dicta et specialiter dicta visum est prius circa fallaciam ignorantie elenchi.

Secundo sciendum est quod omnes fallacie in dictione reducuntur ad ignorantiam elenchi. quod patet sic. quod reducere fallacias ad ignorantiam elenchi non est aliud. quam ostendere quod quilibet peccat per aliquam particulam in diffinitione elenchi positam. sed omnes fallacie idcirco peccant per aliquam particulam in diffinitione elenchi positam ergo omnes pos-

sunt reduci ad ignorantiam elenchi. minor probatur in dictioe omnes. n. fallacie idcirco peccant per illam particulam non nominem. nec rem terminum. sed nominem et rei simul. nam in equocatione ambiguitatis. et figura dictiois. est sola veritas nominis. et non rei significate. similiter in oppositione. et diuisione. non est veritas rei. cum omnes accipiat per diuersos sensus nec etiam nominis cum oratio posita et diuisa non sit vna nisi potentialiter. Similiter in fallacia accet. neque est veritas rei. neque nominis. non veritas rei. quod dictio accipit per pluribus significatis neque nominis. quod ipsa vox est terminus vna potentialiter siue ex parte materie. et diuersa finem modum perferendi. Similiter fallacie extra dictioem reducuntur ad ignorantiam elenchi. quia omnes peccant contra aliquam particulam in diffinitione elenchi positam ergo etc.

Tertio sciendum est quod fallacia accidentis peccat contra illam particulam. Et ex hijs que data sunt de necessitate accidere. quod significat quod conclusio de necessitate debet sequi ex premissis. quod non fit in fallacia accidentis. omnes. n. paralogismi illius fallacie solunt per negationem premissarum. Et quod ac fallacia premissarum est per fallacie accidentis. id est etiam fallacia premissarum peccat per eandem particulam.

¶ Paralogismi autem fallacie sunt quod ad simpliciter et ignorantie elenchi peccat per particulas positas in diffinitione elenchi. rationem contradictionis. quod ibi non fit affirmatio et negatio eiusdem de eodem. Dictum. n. sunt quod et dictum simpliciter non sunt idem. paralogismi vero petitionis principij peccant per illam particulam. Non numerato quod erat in principio. quod in ipsis idem assumit ad probandum se ipsum. Similiter in fallacia sunt non cum ut cum non sit probatio conclusionis. et ideo iste due peccant contra syllabam probationis. ite ad omnem syllogismum regit. quod sit ex tribus. propositio quare a quilibet sit vna. Sed in fallacia sunt plures interrogationes ut vnam. quilibet propositio non est vna. ergo illa fallacia peccat contra syllogismum. et sic patet quod omnes fallacie peccant per verum elenchum et reducuntur ad ignorantiam elenchi. Circa hanc

Fallaciarum

lectione innotetur hoc sophisma. musca. est fortior: oī aīali probat sic musca ē alīquo aīali fortior. s. formica. vel pulice. ergo est fortior: oī aīali pīa t3 ab equalentibus. itē exponētes elus sūt vere. ergo sophisma ē vey. Aīis p3 q3 exponētes sunt iste musca ē fortior. t3 oī aīal est forte t3 non oī aīal ē ita forte sicut musca. t3 clarū est q3 oīs iste exponētes sunt vere. ergo t3. Improbatur sic: musca ē fortior: oī aīali. sed leo est aīal ergo musca ē fortior: leone. cōclusio est falsa. ergo aliqua pīmisay non mīnor. ergo maior. q̄ est sophisma. Secūdo sic: musca est fortior: oī aīali. ergo oī aīali musca ē fortior: pīs est falsū ergo t3 aīis. Tercio sic: musca ē fortior: oī aīali. ergo est fortior: aliquo aīali. pīs ē falsum. ergo t3 aīis. pītia t3 per locū a toto in quātitate ad suā partē. Et pīrmat q3 si musca sit fortior: oī aīali. tunc est fortior: hoc aīali t3 illo: t3 sic de alijs. ergo est fortior: aliquo aīali. Ad sophisma respondet pīmittēdo duas regulas generales: pīma est q3 quicūq3 ponunt in aliq̄ propōne duo syncategoremata habētia virtutē distribuendī. cadētia supra eū de3 terium. tunc faciunt terium cōez suā que3 cadunt supponere nō distributive. s3 aliq̄n deteriate. vt in propōne pīcularī. Indīfīnita. vī singularī. vī for. non est oī aīal. ibi aīal supponit deteriate pro aliquo. Aliq̄n vero talis terius supponit simplr vel pīfise sicut in propōne vī. vt oīs hō non est oī aīal. Et hec regula solet poni sub hīs verbis. qd quicqd mobilat īmobilitatū. īmobilitat mobilitatū. Secūda regula est q3 terius comparatiui gradus facit terium sequentē. quē regit supponere distributive. Notanter dī seq̄ntes q3 si pīponeret tunc terius rectus a tali cōparatiuo nō supponeret distributive virtute illi cōparatiui. Ex istis duab3 reglis infer. q3 in sophismate iste ablatius aīali. supponit deteriate. p3 q3 duo syncategoremata distributua. s. cōparatiuus. t3 signū vī. cadūt supra illū3

ablatū aīali g3 et3 illa positio sit indīfīnita ablatū ille suppōit determinate. Ex quo sequitur q3 iste due equalēt musca est fortior: oī animalī. t3 musca aliquo aīali est fortior. patet ergo ex hīs q3 sophisma est verū. Ad pīmam iprobationem respondetur q3 in pīmo pīcessu est fallacia accidentis. q3 medīus in nulla pīmissay est distributū t3 si arguatur entīnematice. erit fallacia pītis. arguēdo a superiorī ad inferius sine distributōne. Ad secundam negatur consequētia q3 cōmittitur fallacia consequentis arguēdo a termino stante determinate ad terminum stantem distributue. sicut si sic argueretur animal currit. ergo omne animal currit. Ad tertiam negatur consequentia propter eandem causay. Ad confirmationem negatur et3 cōsequētia pīmittit. n. fallacia pītis arguēdo a superiore ad inferius sine distributōne.

Contra predicta. Pīmo arguitur sic in precedentibus ostense sunt cause apparētie t3 defectus singularum fallaciarū ergo hic superflue ostenduntur. reducendo eas ad ignorantīay elenchī. Secundo sic defectus peralogismi se tenet ex parte respondentis ignorantis defectus. ergo nō se tenet ex parte rex vī dīctōnū. ergo nō debet reduci ad ignorantīay elenchī. Tercio sic. si oīs fallacie reducerent ad ignorantīay elenchī. sequerēt q3 non esset nisi vna fallacia. s. ignorantīay elenchī. s3 h est falsus ergo non omnes habent reductionem ad ignorantiam elenchī.

Ad rōnes Ad pīmū dī q3 in precedentibus ostense sunt in speciali cause apparētie t3 defectus. nunc autem ostendunt in generali. ostēdo quō peccāt3 vey elenchū Ad h3 dī q3 duplex ē cā defect3 qdaz est essentialis t3 ītrīseca t3 talis nō se tenet ex pte respōdētis. s3 ex pte rex vī dīctōnū. Alia ē essentialis t3 extrīseca q̄ se tenet ex pte respōdētis q3. s. ignorat pīalitate3

Tractatus

Septimus

significatio: in aut sensum dictionū vel orationū. vel habitudines rerū inter se. hic aut ostenduntur cause defectus eēntiales et intrinsece. Ad tertiā dī qd si capiatur ignorantia elenchi spālter. ipsa est fallacia distincta ab alijs. nec ad ipsas vt sic reducuntur alie. sed si capiatur generaliter tunc est fallacia generalis nō distincta ab alijs sed ad eam omnes alie habent reductio nem: et hoc de fallacijs.

Tractatus septimus paruum logicalium incipit.

Hic que dicuntur qdā dicuntur cuz cōplexiōe. vt hō currit. Que dā nō sine cōplexiōe. vt hō qz est terminus icomplexus.

Terminus vt hic sumitur ē vox significās vñe vel pticularē: vt hō vel sortes; et sic de alijs. Terminorū aut incōplexorū vnusquisqz aut significat substantiā aut q̄litate: aut quantitātē: aut ad aliquid: aut agere: aut pati: aut vbi: aut qñ: aut situs: aut habitus. Significatio vt hic sumitur est rei p vocē secundū placitū representatio. Quare cuz oīs res aut sit vñs aut particularis opz dictiōes non significantes vñe vel particulare nō significare aliquid: et

sic non essent termini vt hic sumitur terminus: vt signa vñs vel particularia. Significatio nuz alia ē rei substantiue: et hec fit p nomē substantiuū: vt hō. Alia est rei adiectiue et hec fit p nomen adiectiuū vel p verbum: vt currit vel albus que nō est pprie significatio substantiua vel adiectiua: sed significat aliqd substantiue vel adiectiue. Et significare aliqd adiectiue vel substantiue sunt modi vocum: qz adiectiuatio et substantiuatio sūt cōpotes modi et differētie rerū que significātur et non significationes. Noīa nō substantiua dicuntur supponere: sed noīa adiectiua vel verba dicuntur copulare.

Iste est septimus et vltim⁹ tractatus sūmularū Ad agī strī Petri byspani q cōiter intitulatur tractatus quorū logicaliū. in quo dēteriat enctor de qbusdā proprietatibus terior. s. suppone ampliatione restrictiōe. appellatione. et de alijs. Et cōtinet iste tractatus septēz partiales tractatus. quorū primus dī tractatus supponūz q sic appellatur nō ideo qz suppo sit in eo subm sed qz ipsa suppo est notissima passio terminū. supponentis. qui est subm in hoc tractatu. Nam in hoc tractatu considerant pncipia. partes et passionēs terminū supponentis. ergo et c.

Primo sciendū est q supposita illa diuisione quam supponit autor in textu. s. ista eorū que dīr q

Suppositionum

dam dicunt euz cōplexione. quedā sine cōplexione que declarata est pmo in p̄di camētis. ad p̄fectus cognoscēdus qddibz tatez ⁊ naturā termini ponit talis diffinitio termini. Terminus pōt capi tripl̄r.

Uno mō generali pro eo illo quod p̄t esse pars propōnis. s. subm vel p̄dicatus vel copula. vel ēt deteriatio subī. vel p̄dicati. vel copule. ⁊ isto mō vna totalis p̄positio pōt esse terius euz possit ēē pars sine extremuz propōnis. Idēc. n. est vera. hō currit est propō ibi hoc totum hō currit est subm: ⁊ propō est p̄dicatus.

Ex quo sequitur: qd oē illud quod pōt esse extremuz propōnis siue sit cōplexum siue incōplexum. pōt hoc mō dici termini nus. Secūdo mō accipit terius scdm qd distinguitur cōtra orationē: ⁊ sic oē cōplexum dī terius siue accipiant mālter siue p̄sonaliter. Ex quo sequitur qd sincathegoreumata. vt. ois. nullus. ⁊ sic de aliis sunt hoc mō termini. Tertio mō accipitur terius strictissime pro illo quod si significatiue sumptū pōt esse subm vel p̄dicatū propōnis. ⁊ in ista acceptione diffinit autor terminum in textu. cum dicit. terminus est vox vlē vl̄ singulare significās.

Ex quo sequitur qd sincathegoreumata non sunt hoc mō termini euz non significāt aliquā rem vnīuersalem vel singularem. Secūdo sequitur: qd adiectiua ⁊ verba sunt bene termini eo qd significant rem vnīuersalem vel singularem.

Secundo sciendū est qd pro maiori declaratiōne nature ⁊ qdditatis termini ponit triplex diuisio termini. Quaz p̄ma ē terminus est triplex. s. mentalis vocalis ⁊ scriptus. Unde terius mentalis est p̄ceptus aīe qui natus est ingredi propōnem mentalem vt si quis in mēte formet hanc p̄pōnem hō est aīal. termini illius propōnis dīr termini mentales. de quo dicit Augu. qd easdez litteras format cor. sicut manus. Sed terius vocalis est vox prolata que nata est ingredi p̄pōnem voca-

lem. S; terius scriptus est q natus est ingredi propōnez scriptam. Et differūt inter se qd termini mentales significāt naturaliter. termini v̄ro vocales vl̄ scripti ad placitum. eandē rem quam termini mentales nālter significant. Conceptus enīz mētales sunt rez naturales sūmūdines q̄s termini vocales vel scripti ex impositione voluntaria significant. Et istaz diuisionem termini ponit boetius supra primo per byrmenias. Secūda diuisio est qd terius in cōi adhuc est duplex scilicet cathegoreumaticus ⁊ sincathegoreumaticus. vñ terius cathegoreumaticus est qui significatiue acceptus p̄t esse subm. p̄dicatum. vel copula. vel pars subiecti vel pars p̄dicati vt isti termini hō. aīal. lapis. Terius sincathegoreumaticus est q significatiue sumptus non pōt esse subm nec p̄dicatū nec pars subī vl̄ p̄dicatū. p̄pōnis cathegoreice. cuiusmodi sunt ois. nullus. aliquis. negatiōes copulationes. propōnes. dictiones exceptiue. exclusiue. ⁊ sic de alijs. Notanter dī significatiue sumptus. qd isti termini ois. nullus. materialr sumpti bene p̄t subijci. vel p̄dicari. vt dicendo ois est signū vlē. non. est aduerbiū: ⁊ sic de alijs. Terūtamen aliquis terius pōt dici cathegoreumaticus vel sincathegoreumaticus dupliciter. s. in significando vel in supponēdo. vnde terius dī cathegoreumaticus in significando qui significat aliquā certā ⁊ finitam rez. Et p̄ oppositum dī sincathegoreumaticus q nō significat aliquā certā rem s; p̄cise significat modū rel vt signa v̄sa ⁊ negatiōes. Terminus v̄o dī cathegoreumaticus in supponēdo q per se ⁊ solitarie sumptus pōt ēē subm vel p̄dicatus p̄pōnis. Et p̄ oppō dī sincathegoreumaticus in supponēdo q p se ⁊ solitarie subijci ⁊ p̄dicari nō pōt. Ex quo p̄ p̄ q mltā aduerbia ⁊ adiectiua adiectiue tēta. s. teri cathegoreumatici i significando cū significēt aliquā certā rem ad extra. ⁊ p̄t esse p̄s alicui subī vl̄ p̄di

Tractatus

Septimus

cat. Scdo sequitur q nulla aduerbia nec adiectiua: adiectiue teta pnt esse termini cathegorematici isuppo eo q non pnt p se et solitarie supponere p aliquo: et lo debet dici sincathegoremata isto scdo mo. Tertia diuisio termini e. q terius adhuc est duplex. s. terius cois et terius discre- tus. quorum diffinitiones et drse posite sunt in primo tractatu.

Tertio sciendum est q p declara- tione eoz q dnr in textu de significatioe. q qdez significatio puenit signo q signu pot capi duplr. Uno mo pnt se extendit ad oe illud qd apphensuz ab aliquo facit venire in notitia alicui? vt circulus pdens ante tabernam est signuz vini venalis. et sic multe res dnr signa.

Scdo mo accipit signu p illo qd app- henz ab aliquo facit eu venire i cognitio- nez alicui? et cu hoc natu e supponere p eo in ppone vel ee deteratio alicui? ex- iremi ppontis. Exempla pmi vt cathego- remata. Exempla scdi vt sincathegore- mata puta ois null? et de signo sic sup- to ble intedim? de quo ponunt aliq diuisio- nes. Prima e signoz significatiu. Aliud si- gnificat nalt. Aliud ad placitu vn signum nate e qd significat suu significatu sine q- cuqz ipone voluntaria facta circa ipm vt pcept? metales et voces. nalt significan- tes. Sz signu volutariu est qd significat suu significatu mediante ipone voluntaria facta circa ipz. vt iste terius ho. ad placi- tu significat hoiez. Scda diuisio signoz significatiuz nalt. Aliud significat nalt coi- ter. Aliud vo nalt pprie. vn signu signi- ficat naltiter pprie suuz significatu cuius e naltis similitudo. vt pceptus mentalis cor- respondens huic terio ho naturalr pprie significat boiem cuius est naltis similitudo. Ex quo sequitur: q nullus conceptus me- talis ultimatus pot esse equocus qz si eet equinocus essent plures nates similitudi- nes rez. et ita no esset vnus sz plures qz qlibz nalt similitudo facit suu pceptu. Loe- ptus. n. nihil aliud est qz rei naltis similitudo:

sz signu significat naltiter coiter se ipz. suu simile. et suu cam efficientem. et sic ois res mundi se ipsam naltiter coiter significat.

Ex quo pz q id e dicere significare naltiter pprie et significare naturalr vlti- mate. Sllr et id e dicere significare na- turalr coiter et significare naturalr no vl- timate. Tertia diuisio signoz volunta- rioru aliq significant ad plm vltimate et aliq ad plm non vltimate. vn signuz df significare ad plm vltimate qn significat illud ad qd significandu specialr est iposi- tum. vt ho ad significandu boiem. Sed signu df significare ad plm no vltimate qn significat illud ad qd significandum no est spalt iposituz. vt ista vox ho significat suu scriptu. et pceptu metis no vltimate.

Ex quo pz q termini duplex e significa- tu. s. vltimatu et no vltimatu vn significa- tu vltimatu est illd ad qd significanduz est spaltiter et principalr imposit? terius. Si sit vocalis vel scriptus. vel e illud qd terius naturalr pprie significat si sit ter- minus metalls. Sz significatu non vlti- matu terminu e illud ad qd significanduz terius non est spaltiter et principalr iposi- tus. sz solu significat illd tacz a quo ema- nat sua significatio. vel est illud q terius materialiter coiter significat. Ex quo pz q significatio e duplex. s. naturalis et vo- luntaria. Scdo pz: q significatio volu- taria e duplex. Ma qued e rei substā- tiue q sit p nomen substantiu. Alia e rei adiectiue q sit p nomen adiectiu. Ter- tio pz q hic non loqur autor de signifi- catione in tota sua generalitate: sz solu de significatiue voluntaria et solum de vo- cali. Diffinit. n. sic significatiue qz signi- ficatio est rei per vocem secundum pla- citu in representatio.

Contra pdicta. Primo sic: ar- guit nullu ens p accns e subm in aliq scia. Sz terius suppones est ens p accns ergo no est subm. Se- cundo sic chymera et noia secundaz inte- tionuz sunt termini. et tn non significat vle

Suppositionum

nec singulare: ergo propter diffinitiones terminum. Tertio sic significatio convenit signo et non rei significate per signum. ergo male dictum est quod est aliqua significatio rei substantivae et alia rei adiectivae.

Ad rationes ^{Ad primam dicitur quod terminus} supponens potest capi dupliciter. Uno modo per aggregato exteriori et suppone quod est accens ei? et sic procedit minor. Alio modo accipitur per terio dicto per istam dictionem suppono. quod si significat perteritionem illi? subi ad aliquam spem considerationem. et sic negatur minor.

Ad secundam dicitur quod res potest capi dupliciter. Uno modo pro illo quod habet esse in re: natura praeter intellectum et sic chimera nec intentiones secundae sunt res viles vel particulares illo modo. Alio modo potest capi res pro eo illo quod potest per vocem explicari vel significari siue sit in re siue sit in apprehensione intellectus: et hoc modo chimera et secundum intentiones. et cetera entia rationis possunt dici res viles vel particulares. Ad tertiam dicitur quod significatio est duplex. scilicet activa que est relatio signi ad signatum et illa solum convenit signis. Alia est significatio passiva. que est relatio significati vel rei significate ad signum. Et ista denominat res et convenit ipsis rebus significatis per terminos.

Suppositio est acceptio termini substantivi per aliquo. Disserunt autem suppono et significatio: quia significatio sit per impositionem vocis ad significandum rem. Suppono est acceptio termini tam significantis rem pro aliquo: ut cum dicitur homo currit. iste terminus homo tenetur stare per sorte platone: et sic de aliis. Unde significatio potest esse suppone et differunt in hoc quia significatio est vocis. suppono vero est

termini iam compositi ex voce et significatio: ergo supponere et significare non sunt idem: sed differunt per locum a coniungatis. Item significatio est signi ad signatum. suppono vero est supponentis ad suppositum: ergo suppono non est significatio. Copulatio est acceptio termini adiectivi per aliquo. Supponum alia composita: alia discreta. suppono composita est quod sit per terminum compositum: ut homo animal. Discreta est quod sit per terminum discretum ut soror. vel per terminum compositum cum pro nomine demonstrativo: ut iste homo qui est terminus discretus. Item suppono nunc compositum: alia naturalis: alia accidentalis. suppono naturalis est acceptio termini compositi per omnes his pro quibus aptus natus est participari: ut iste terminus homo per se sumptus supponit pro omnibus hominibus tam qui sunt quam gerunt et qui fuerunt. Accidentalibus suppono est acceptio termini compositi per omnes per quibus exigit suum adiunctum ut homo currit. iste terminus homo supponit pro omnibus hominibus presentibus. Et cum dicitur homo fuit vel homo currit supponit per praeteritis. Et cum dicitur homo erit vel homo curret supponit per futuris. Et sic habet diversas suppones secundum diversitatem eorum que ei adiunguntur.

¶ Dicitur visum ē de termino. nūc restat
videre de suppone q̄ est q̄dā proprietates
termini. et nō itendimus loqui de suppo
sitione reali seu p̄me intentionaliter sūpta
q̄ cōuenit rebus ab extra s̄z q̄ supponē
ē subitus ponere. quomōdō vnū corp⁹ sup
ponitur alteri vt fundamētū supponitur
parietī. Sed de suppositione secūde inten
tionaliter sūpta nō. quidē grāmicali q̄
cōuenit supposito i ordine ad verbū: sed
de suppositione logicali que est acceptio
termini pro aliquo.

*Diff. supponis
et declaratio
eius.*

¶ **Primo** sciēdū ē q̄ suppositio sic
diffinit ab anc. q̄ ē acce
ptio termini substantiui. p aliquo dī ter
mini substantiui ad differētiā terminorū
adlectiuorū q̄ copulāt et non supponūt dī
citur p aliquo. i. p aliqua re. p q̄ termi
nus nat⁹ ē accipi i propositione vī extra p
positionez. Ex qua diffinitioe iferuntur
duo correlaria. ¶ **Primum** ē q̄ termini ad
lectiui nō supponūt: q̄ pōt sic p̄suaderi:
q̄ termini adlectiui non possunt accipi p
re quā significat. Significāt enīz formam
p qua nūq̄ supponūt. et iō ip̄is nō con
uenit supponere s̄z magis copulare. Se
cūdū correlariū ē q̄ terminus pōt sup
ponere tā i propositione q̄ extra p̄posi
tionē. Itā suppositio ē acceptio termini
p aliquo termin⁹ at pōt p aliquo accipi
tā i p̄positione q̄ extra p̄pōnē: q̄re potest
supponere tā i p̄positione q̄ extra p̄po
sitionez. Ex quo p̄z q̄ anc. multū stricte
accipit suppositionē cū eā solūz attribuat
terminis substantiuis videt et multū lar
ge accipere cū ip̄ā attribuat terminis ex
tra p̄positionē. Aliter diffinit Gerardus
oddōns sic. Suppositio ē acceptio ter
mini p aliquo i vsum loquēdi de ip̄so. p
ma pars nota ē: scdā ps dclaratr ab eo
q̄ termini accept⁹ pro aliquo nō suppo
nit nisi acceptat⁹ pro aliq̄ re pro q̄ nat⁹ est
accipi in nostro v̄su loquēdi ergo et.

*Alia diff. sup
positiois s̄m
Gerardum.*

Ex quo insert q̄ apud idiotas termini
nihil supponunt: quia apud eos licet ter
mini accipiantur pro aliquo. nō tñ suppo

nant nisi acceptat⁹ pro aliquo in v̄su loquē
di de ip̄so. Ex quo colligunt due maxi
me. ¶ **Prima** est q̄ oīs terinus supponēs
pro aliquo supponit pro illo p quo acci
pit. p̄z p̄māz p̄tez diffinitionis. Scdā
maxima ē q̄ nullus terinus i ore ignoran
tis p̄p̄ia voces. h̄z aliquā supponem p̄z
ex secunda parte descriptionis. Tertio
pōt sic diffiniri suppositio et clarius q̄ ē
acceptio termini pro aliquo impropōne
de quo vel p̄noie demonstrante talis ter
minus natus est verificari mediante cor
pula propōnis. vt hō currit. Itē terinus
homo supponit ibi pro aliquo puta pro
sorte vel platone eo q̄ natus est verifica
ri de h̄is mediante copula. p̄pōnis dicē
do sortes est hō plato est homo. et sic de
alijs. dī notāter vel pro noie demonstra
te. q̄ ad hoc q̄ terinus supponat pro aliq̄
re non op̄z semper q̄ verificetur de illa
re sumpta in se. sed sufficit q̄ verificetur
de p̄noie demonstrante illam rem ad
sensum vel ad intellectū. Ex quo sequi
tur primo q̄ termini non supponunt nī
si in propōne. Secundo sequitur q̄ no
mina adlectiua bene possunt supponere
q̄ possunt accipi pro aliquo i p̄positione
ne. Tertio sequit q̄ suppositio aliquan
do accipitur large pro acceptance termi
ni pro aliquo sine hoc sit in propōne sine
extra propōnez. et vt sic diffinita ē ab au
tore. Alio mō accipit sp̄aliter et p̄p̄ie et
sic ē acceptio termini pro aliquo in p̄pō
ne. Et hoc mō dat de ip̄sa vltima diffi
nitio. Quarto sequit q̄ taz subz q̄ p̄e
dicatū propōnis p̄nt supponere. Quin
to sequit q̄ noīa obliqua p̄nt etiā suppo
nere. Et h̄z noīa obliqua non possunt ve
rificari de illo p quo supponunt. verifi
cantur tñ s̄m suos rectos. Et qñ sit veri
ficatio termini de re pro q̄ supponit. vel
p̄noie demfante. termini nō debēt tene
ri magis v̄l minus ample v̄l restricte q̄
i p̄positione p̄ncipali. Et ideo discendo
antip̄s est generandus sic fit verificatio
dicendo hoc est vel erit antichristus.

*3 diff.
supponis.*

*copu
tio.
Copa
m.*

De in supponit et significat Suppositionum

Secundo

Sciendum est q triplex assignat dñia in textu inter supponez et significationē.

Prima est q: significatio est pprietas vocis suppo vero pprietas termini tam significantis. Secda est q: significatio est pprietas vocis simplicis et nō de: s; suppo est pprietas termini constituti ex voce et significatione. Tertia est q: significatio est relatio signi ad signatuz. suppo vero est relō supponētis ad rez suppositā.

Ex quo pz: q vbiq; reperit suppo sibi reperitur significatio lz non e contra.

Secdo pz q terius non sp significat illud pro quo supponit sicut pz de terminis concretis accidentalibus. q significat formam et supponit pro subiectis. et termini cōes aliqñ supponunt pro inferioribus ad significatum que nō significant lz solum connotant. Tercio pz: q lz significatio sit cōio: suppone non est tñ genus eius: sed se hñt sicut due passionēs quarum vna presupponit aliaz. s. suppo significatiōem. Deinde diffinit aut. copulationēz vicēs q copulatio est acceptio termini adiectivi. p aliquo dñ termini adiectivi ad dñiaz supponis que est acceptio termini substantivi. vnde copulare vt hic sumitur ē significare aliquid alteri adiacere. Et q: adiectiva significant suā formāz cum quadā adiacentia vel inherētia ad subm. Ideo adiectiva copulant et non solum adiectiva. que sunt noia. imo etiam verba. significant. n. aliquam formā adiacere alicui vt currit significat actū currendi adiacere alicui. Ex quo pz: q ibi non accipitur copulare prout est predicatum subo coniungere. q: hoc solū convenit copule verbali: sed accipit ibi copulare vt tantū valet sicut inherere aut adiacere alteri. sine significare aliqd cu; hñōi inherētia verūtamē adiectiva possunt capē dupliciter. Uno mō neutraliter et substantiue: et hoc mō supponunt et non copulant eo q pprie non accipiunt pro forma inherēte sed pro subo forme. Alio

mō accipiuntur adiective: et tunc lz supponant pro eo q connotant copulant tñ principale significatū subo. pro quanto significant ipm inconcretionē ad subiectū.

Ex quo sequitur q lz cōcedatur de adiectivis et verbis q copulent non tñ pprie reā est negandū quin supponant. Consequenter ponit auc. dñitionem supponis indiseretam et communēz ponit et alias dñitiones et diffinitiones suppositionis q satis patet in textu.

Tercio

Sciendū est q preter illū modum diuidendi suppositiones aliter solet diuidi suppositio a modernis logicis in supponem materialē. simplicē et personalem de materiali: nihil loquitur auc. aut q ipsam negat. vel q: eam tāq notam ex grāmatica supposit. verūtamē q: hñōi suppo venit frequenter in vsum logicorūz. ideo de ipsa pauca dicenda sunt. Solet ergo sic diffiniri suppo materialis ab aliquibus q est acceptio termini pro se vel pro sibi simili vel dissimili eodem mō vel alter supponente vel non supponente. Exempluz: qñ terminus supponit p se vt hō est dictio dissyllaba. ibi iste terius homo supponit materialit p se. Exemplū qñ supponit pro sibi simili primo eodez modo supponente. vt posito q sor. proferat illā orationem hō est dictio dissyllaba. et plato dicat istā hō est terius prolatus a sor. tunc subm propōis platonis supponit mālter pro subo propōis sortis. sibi simili. et eodez mō supponente vtrūq. n. materialiter supponit. Exemplū qñ terminus supponit pro sibi dissimili alter supponente vt si sor. proferat hanc. homo ē aial et plato dicat hanc. hō est terius prolatus a sorte. iste terius hō in propositiōe platonis supponit materialit pro subo propōis sortis supponente personalt. Exempluz qñ terius supponit pro sibi dissimili non potente supponere vt. non. est aduerbium. et est coniunctio. hodie. est aduerbium. et sic de alijs subiecta litarā.

Suppositio materialis et eius diffinitio.

quid sit copulatio.

Copulatio.

Tractatus

Septimus

propositionum supponunt materialiter pro
sibi sibi non potentibus supponere.
Et similiter dicendum est de ista albus non
potest supponere. et de ista omnis est fin
cathegorema. Exemplum quando ter/
minus supponit materialiter pro sibi dis/
simili ut si dicatur animal predicatur de
homine. iste ablativus homine supponit
materialiter pro illo termino. homo sibi
dissimili posito in illa propositione homo
est animal. Similiter in ista hominem
currere est verum. istud dictum homi/
nem currere supponit materialiter pro
ista propositione sibi dissimili homo currit. et
sicut data sunt exempla de termino vo/
cali supponente materialiter. ita faciliter
possent dari secundum idem genus sup/
positionis. Addunt aliqui in predicta dis/
tinctione hanc particulam cui non imponi/
tur ad significandum. Nam si terminus es/
set impositus ad significandum illud pro
quo supponit non supponeret pro eo ma/
terialiter sed personaliter ut si dicatur vox
est monosyllaba. iste terminus vox. licet
supponat pro se tamen quia ex impositione
significat se ipsam. sicut et alias voces. id
non supponit materialiter sed personaliter.
Addunt etiam. nec illud pro quo sup/
ponit materialiter proprie significat pro/
pter terminos mentales qui aliquando
supponunt pro se. Et quia aliqui significat
se naturaliter proprie. ideo non supponit
materialiter sed personaliter. ut in hac pro/
positione mentali qualitas est terminus
mentalis sibi. iste terminus qualitas sup/
ponit pro se ipso personaliter. et non ma/
terialiter eo quod significat se ipsum et om/
nes alios conceptus mentales. Sed istas
duas ultimas particulas non admittit.
ex toto logici reales saltem illi qui ponunt
singularia vel inferiora non significari per
terminum communem. Aliter ergo diffi/
nitur suppositio materialis secundum eos
quod est acceptio termini pro se voce sola.
vel pro se voce significativa vel per aliam vo/
ce que non est inferior ad eam. Et est du/
plex: scilicet rationalis et vocalis. ubi sup/
positio materialis vocalis est acceptio ter/
mini pro se voce sola ut huius est monosyl/
labum. non est monosyllabum: et sic de alijs.
Suppositio materialis rationalis est ac/
ceptio termini pro se voce significativa in
usum loquendi de ipsa: ut homo est no/
men. amo. est verbum: et sic de alijs. Et
sunt quinque modi suppositionis materia/
lis. Primus modus est quando termi/
nus prolatus supponit pro se ipso prola/
to vel scriptus pro se ipso scripto. Se/
cundus modus fit quando terminus pro/
latus supponit pro se ipso scripto vel eco/
uerso. Tertius modus fit quando ter/
minus vel vox supponit pro aliqua vo/
ce que non est inferior ad eam ut homi/
nem esse animal est verum. ubi dictum
supponit pro sua prelatente que non est
inferior ad eam. Si enim esset inferior sup/
poneret personaliter et non materialiter.
Quartus modus est quando terminus
sumptus sub una suppositione supponit
pro se ipso accepto sub alia suppositione
vel acceptione. Quintus modus est qua/
do terminus acceptus sub una supposi/
tione supponit pro se ipso non potest sup/
ponere. Exempla istorum modorum pos/
sunt faciliter dari si notentur exempla pre/
dicta ad primam distinctionem supposi/
tionis posita.

Contra predicta. Primo sic
arguit. Nomina adie/
ctiva in propositione posita possunt sup/
ponere ut patuit. ergo contra distinctionem
suppositionis in qua dicitur quod suppositio
est acceptio termini substantivi per aliquo.
Secundo sic: in ista propositione quali/
tas est feminini generis hoc nomen qua/
litas supponit pro se. et tamen non suppo/
nit materialiter sed personaliter cum si/
bi possit addi adlectionem feminini gene/
ris. dicendo aliqua qualitas est femeni/
ni generis. ergo contra distinctionem sup/
positionis materialis. Tertio sic: in ista
propositione. albus non potest suppone

Suppositionum

re si iste terminus albus supponeret materialiter ista esset falsa: quia illud subiectum albus supponeret: ergo male dictum est quod supponit materialiter.

Suppositio duplex.

Ad rationes

Ad primam dicitur quod suppositio potest capi dupliciter. Uno modo prout est acceptio termini pro suo significato, vel pro participantibus significatum: et sic sola substantiva supponunt.

Alio modo accipitur prout est acceptio pro aliquo siue illud sit significatum siue sit subiectum significati. et isto modo adiectiva bene supponunt. licet enim non supponant pro forma quam significant supponunt tamen pro connotato quod est subiectum illius forme. Ad secundam dicitur quod in predicta diffinitione licet hoc nomen qualitas supponat pro se: non tamen supponit materialiter. eo quod hoc nomen qualitas est inferius ad suum significatum si significat enim qualitatem in communi. sub qua continentur omnes qualitates. de quarum numero hec vox qualitas est una. ideo supponit personaliter. pro se tamquam pro aliquo per se contento sub suo significato. Ad tertiam dicitur. quod in hac propositione. albus non potest supponere hic terminus albus supponit pro se ipso posito in alia propositione non potente supponere: ut in ista propositione homo albus currit. iste terminus albus non pro se supponit. Et ideo potest stare veritas alius propositionis.

Accidentalium suppositionum alia simplex alia personalis. Suppositio accidentalis simplex est acceptio termini comitis pro re vbi significata per ipsum terminum ut cum dicitur homo est species: animal est genus. Ibi iste terminus homo supponit per hominem in comiti et non pro aliquo inferiori. et iste terminus animal supponit pro

animali in comiti et non pro aliquo inferiori. Et similiter etiam dicendum est de quolibet termino comiti: ut risibile est proprium. rationale est omnia. album est accidentis. Item suppositionum simplicium alia est termini comitis in subpositi. ut homo est species. ibi iste terminus homo simpliciter habet suppositionem: quia solum supponit per naturam speciei. Alia est termini comitis positi in predicato propositionis affirmatiue: ut omnis homo est animal ibi iste terminus animal in predicato positi simpliciter habet suppositionem quia solum supponit pro natura generis. alia est termini comitis positi post dictionem exceptiuam: ut omne animal preter hominem est irrationale. ibi iste terminus hominem simpliciter habet suppositionem quia non potest fieri descensus sub ipso. unde non sequitur omne animal preter hominem est irrationale: ergo omne animal preter hunc hominem est irrationale ex quo ibi est fallacia figure dictionis procedendo a suppositione simplici ad personalem similiter hic homo est species: ergo aliquis homo est species. Et similiter hic omnis homo est animal: ergo omnis homo est hoc animal. In omnibus. in istis et similibus fit processus a suppositione simplici ad suppositionem personalem. quod autem terminus in predicato positus simplicem habet suppositionem: patet quia

Tractatus

Septimus

eum dicitur oium oppositoꝝ
eadē est disciplina. nisi ille ter/
minus disciplina simplices ha/
beret supponem sic fieret de/
scensus sub ipso ⁊ eēt falsa. nul/
la. n. particularis disciplina est
oīū contrariōꝝ: medicina. n.
non est oīū contrariōꝝ: s; so/
lum sani ⁊ egri. grāmatica etiā
non oīū contrariōꝝ s; so/
lum congrui ⁊ incongrui. logi/
ca veri ⁊ falsi: ⁊ sic de aliis.

In precedentī lectione visum est de
suppone mālī que puenit terminis tā si/
gnificatiōis q̄ nō significatiōis. p̄ter vi/
dendum est de suppone simplici.

Primo sciendum est q̄ suppo
simplex sic diffinitur ab
autore: suppo simplex ē acceptio termini/
ni cōis pro re vli significata p ipsūm dict/
ur terius cōis ad dīstīz supponis discre/
te dī etiam pro re vli significata p ipsūz
ad dīstīz supponis psonalis. Exemplū
ut hō est species. cui⁹ autor assignat tres
gradus. nam q̄daz est suppo simplex q̄
est termini cōis a parte subiecti positi ut
hō est spēs aīal est genus. Alia est termi/
ni cōis positi a parte predicati in propo/
ne vli affirmatiua. ut oīs hō est animal.
Istud predicatū aīal simplicem h; suppo/
nem. q; solūz supponit pro natura gēis.
Alia est termini cōis positi post dictionē
exceptiuam: ut oēs animal p̄ter hōiem
est irrationale. Ille terius hōiem simpli/
cem h; supponem. ideo non sequitur om/
ne aīal p̄ter hōiez est irrationale. ergo
omne aīal p̄ter hunc hōiem est irratio/
nale. sed ibi est fallacia figure dictionis a
simplici ad psonalem. Ex quo sequitur
primo q̄ secundū autorez nullus terius
singularis potest habere suppositionem
simplicem. cū nullus talis terius signifi-

cet rem vlem. Secūdo sequitur: q̄ nul/
lus terius hīs supponem simplicem in
quocūq; gradu supponit pro suppositis
sed solūm p̄ natura. Tercio sequitur
q̄ suppositio cōfusa tantū non potest im/
portari per s̄m aut p̄ tertīz gradū. Itā
suppo cōfusa tantū est acceptio termini/
ni pro suppositis ad que nō contingit fie/
ri descensum ut postea patebit. Suppo
vero simplex in quocūq; gradu est acce/
ptio termini pro re vli ⁊ nullo mō pro
suppositis. q̄ autē ista sit intentio autoris
nostri p; per rationes suas quibus nūc
probare in textu p̄nti. ⁊ in sequētib; p̄/
dicatum propōnis vli affirmatiue ha/
bere supponem simplicem. que oēs rō/
nes tendunt ad hoc q̄ predicatū talis p
positionis vli affirmatiue supponat pro
natura simplici. ut clare p; consideranti
textū eius. Est enim eius vna rō talis q;
dicendo oīs homo est aīal. ibi predicat
aut maius: aut minus: aut equale s; p;
phritum non minus aut equale. ut notū
est. ergo maius si maius. ergo cū non p;
dicetur accidens. tūc predicatur aliquid
quod ponitur in diffinitione hōis. Itā
dīa ergo genus. ⁊ per p̄s predicatum
supponit pro natura generica. Ex quo
p; q̄ de intentione eius fuit destruere il/
lam supponem p̄fusam tantūz predicatū
propōnis vniuersalis affirmatiue.

Secundo sciendum est q̄ ali/
ter diffinit suppo
tio simplex sic suppo simplex ē acceptio
termini pro suo tantū significato in vsu
loquendi de ipso ut hō est spēs: hō con/
uertitur cum risibili. ⁊ sic de alijs. ibi iste
terius hō supponit pro suo significato tā/
tum ⁊ non supponit pro aliquo inferiori
vel superiori ad significatū. Uel sic sup/
positio simplex est acceptio termini pro
suo significato primo vel pro oībus con/
tentis sub significato primo vli qū termi/
nus concretus vel terius singularis cō/
positus seu aggregatus supponit p suo
significato totali. in q̄ diffinitione tangun-

*Suppositio
simplicis*

*In gradus
suppositionis*

*In h. l. g. co
manum q̄
p̄ hōie dīstīctum.*

Suppositionum

Trif
gradus
supponit
duos
a primis
is possumus
per se
hunc
in se

tur tres gradus suppositionis simplicis
Primus est quando terminus communis
supponit pro suo significato primo. ut ani-
mal est genus. substantia est genus genera-
lissimum. In his est suppositio² predi-
cata est tale quod tunc convenit significato pri-
mo subiecti. et nullo inferiori vel superiori.
Ad subiectum. Unde significatum ipsi²
termini est natura communis vel aliquid ad
equale significatum per terminum. Si
significatum secundarium est quod secunda-
rie et ex consequenti per terminum signi-
ficatur: ut homo significat naturam hu-
manam de primario significato. et de secun-
dario significat omnes homines particula-
res. scilicet sicut platonem: et sic de alijs. Se-
cundus gradus suppositionis simplicis est quando
terminus communis supponit pro omnibus
contentis sub suo significato primo ut di-
cendo homo est dignissima creatura.
Rosa est pulcherrimus flos. bos est ani-
mal utilissimum aratro. Tertius gradus
est quando concretus accidentalis vel ter-
minus singularis aggregatur supponit pro
suo significato totali. Exemplum ut albus est
ens per accidens vel flos. albus est ens per
accidens in talibus enim suppositionibus de-
beant esse vere substantia supponunt pro
totali significato aggregato ex subiecto et
accidente. Itaque si supponeretur pro subie-
cto de quo accidentaliter predicatur albus
do. tunc ille esset falsus. Ex quo patet istae
suppositiones flos. albus est ens per accidens
flos. albus est substantia. vel ens per se. sunt ve-
re finem tamen alia et alia suppositiones.
puta finem quod subiectum prime supponit
simpliciter. et subiectum secunde suppo-
nit personaliter. Ex quo sequitur quod ma-
le diffinitur suppositio simplex ab aliqui-
bus sic. quod est acceptio termini pro inten-
tione anime: quia in ista propositione ho-
mo est species: finem quod est verum ille ter-
minus homo supponit pro suo significato
nati. scilicet pro natura humana concrete desig-
nata. de qua dicimus quod est species et hoc
non dicimus de illa intentione anime.

Tertio sciendum est quod de sup-
positione simplici dantur
tres regule. Ex quarum quolibet infer-
tur unum correlativum. Prima regula
est quod nullus terminus communis in numero
plurali sumptus. vel cum signo univer-
sali aut particulari aut per nomen demon-
stratio determinatur. habet suppositiones
simplices. scilicet primi gradus. Probatur quia
nullus terminus habens suppositiones
simplices in primo gradus supponit per mul-
titudine suppositorum nec supponit pro
multitudine contentorum sub suo signifi-
cato. vel pro parte multitudinis. ut patet ex
diffinitione suppositionis. Sed terminus
pluralis numeri vel signo universalis de-
terminatur. supponit pro multitudine.
quod patet quia bene sequitur boves currunt
ergo multi currunt: etiam bene sequitur
omnis homo currit. ergo plato currit vel iohan-
nes: et sic de alijs: signum autem particulare
denotat partem multitudinis. et ideo dictum
est particulare a parte. Proinde nomen vero de-
monstrativum demonstrat singulare et non
universale. ergo terminus communis signo par-
ticulari vel pronome demonstratio de-
terminatur. supponit pro parte multitu-
dinis. patet ergo quod nullus terminus communis ali-
quorum quatuor modorum dispositus. habet
suppositionem simplices. Ex ista regu-
la sequitur correlativum quod si est falsum. alius
homo est species. quia istud predicatum spe-
cies verificatur de homine pro suo signifi-
cato et non pro contentis sub significato
sed si homo in predicta propositione non stat
pro suo significato primo sed pro conten-
to sub significato primo ratione istius signi-
ficatoris alius. Secunda regula. nul-
lus terminus habens suppositiones simplices po-
test formaliter inferre terminum sibi superio-
rem vel inferiorem nec inferri ab ipso.
Non enim sequitur homo est species er-
go animal est species nec etiam sequitur
homo convertitur cum risibili: ergo flos. co-
vertitur cum risibili. Sed ibi committitur fallacia
accidentis procedendo a simplici ad non

Trif
gradus
supponit
duos
a primis
is possumus
per se
hunc
in se

Particularis
quod est diffinitio
et hoc cognitur
unde dicitur
propositio est
ab accidentibus
et ideo in
notandum
quod in
notandum
quod in

Tractatus

Septimus

5. *Ad indi-
viduum.*

simplicem. Ex hac regula sequitur corre-
lariū v3 q̄ ois termin⁹ q̄ sub vna suppo-
sitiōe ifert ⁊ iferri pōt. ⁊ sub alia nec in-
fert nec iferri pōt. alia ⁊ alia h3 supposi-
tiōez. vt si b cōsequentia est bona fortes
currit. ergo homo currit. ⁊ b non est bo-
na fortes est individū ergo homo. Nec
cesse est q̄ iste termin⁹ for. habeat alia
⁊ aliaz suppositionem. hic ⁊ ibi. In pri-
ma enim habet suppositionem personalez:
i scda simplicē. Tertia regula ē q̄ ois
termin⁹ sumpt⁹ respectu p̄dicati p̄tinē-
tis ad dīaz supioris ⁊ inferioris. supposit⁹
simplr. p3 q̄ si supponeret p̄sonaliter tale
p̄dicatū posset cōuenire supiori ad sub3.
vel alicui inferiori si hēat. ergo illud p̄dica-
tū n̄ ponit dīaz iter iferi⁹ ⁊ supius. Ex
hac regla seq̄ correlariū. s. q̄ subra istaz
ppōnū hō immediate supponit aiali: ⁊ hō
supponit immediate for. n̄. ⁊ hō ē nobilissī-
mū aialiū. supponit simplr sumit. n. re-
spectu p̄dicati p̄tinētis ad dīam supioris
⁊ inferioris. Ex quo p3 falsitas illoz qui
ponunt istas ppōnes eē falsas. de virtu-
te finonis. hō ē dignissima creaturarum
color ē p̄mū oblectū vīlus. ⁊ sic de alijs.
tales. n. p̄t cōcedi de virtute finonis f3
q̄ suba illaz ppōnū supponit simplr.

Contra

p̄dicta. p̄dico arguit sic
subm isti⁹ ppōis for. ē in-
diuidū supponit simplr. vt patet. ⁊ tñ
nō supponit p re vli ergo h̄ diffōne sup-
positiōis simplicis. Scdo sic: sub3 isti⁹
ppōnis hō ē dignissimū aialiū supponit p
suppositis. ⁊ silt sub3 isti⁹ ppōis bos ē vti-
lissimū aial aratro. ergo nō supponit pro
simplr sed p̄sonalr. Tercio sic hoc est
vera aliqua species ē homo. ergo ⁊ ista
aliquis homo est spēs. tenet cōsequētia:
q̄ si conuerfa sit vera p̄uertens erit va.
ergo contra correlariū prime regule.

Ad rationes

ad p̄tinā dī
q̄ suppositō
simplex est duplex. s. cōis ⁊ discreta con-
cedit. ergo q̄ subm illi⁹ ppōnis h3 sup-
positiōne simplicē discretā ⁊ n̄ cōez quā

diffinit atc. i. līa. Ad scda3 dī q̄ termi-
n⁹ cōis dupliciter pōt capi p suppositi-
tis. Vno mō p suppositis absolute ⁊ b
respectu p̄dicati respiciētis supposita nō
p nām. vt hō currit. hō mouet: ⁊ vt sic
h3 supponē p̄salē. Alio mō pōt capi p
suppositis nō absolute: s3 i ordine ad na-
turā quā p̄cipāt. ⁊ hoc denotat p p̄dī
catū qd̄ puenit subo ⁊ suppositis subī p
nām i q̄ cōueniūt. sicut p3 i dictis ppōni-
bus. Ad tertiā dī negādo p̄tiam quia
ibi cōmittit silia accidētis pcedēdo a sim-
plici suppoē ad p̄sonalē. q̄ i p̄ia iste ter-
min⁹ hō supponit simplr. ⁊ i scda p̄sona-
liter. d3 ergo sic cōuertit ergo hō est spēs
⁊ tunc est eadem suppositio.

Personalis aut suppositio
est acceptio termini cōis p su-
is inferioribus vt cū dī homo
currit. iste termin⁹ hō suppo-
nit pro suis inferioribus. Itē
personalium supponum alia ē
determinata. alia est confusa.
Determinata suppo est acce-
ptio termin⁹ cōmuns idifini-
te sumpti vel cum signo parti-
culari: determinat⁹ vt hō cur-
rit vel aliquis hō currit: Et di-
citur vtraz illarum determi-
nata: quia l3 i vtraz istarum
iste termin⁹ homo supponat
pro omni hoīe tā corrente q̄z
non corrente: tamen pro vno
solo hoīe currēte vera dicif: ⁊
quia aliud est supponere ⁊ ali-
ud ē locutōez eē verā p aliquo
vel falsā igitur i p̄dictis vt di-
ctum ē iste termin⁹ hō suppo.

Suppositionum

nit p̄ omni homine tā currēte
q̄ nō currēte: licet reddat locu
tionē verā p̄ currente solo. q̄
aut̄ in vtraque istarū sit deter
minata suppositio patet: quia
cum dicitur animal est sor. vel
animal est plato ⁊ sic de aliis.
ergo animal est omnis homo
Ꝓbi est fallacia figure dictio
nis a pluribus determinatis
ad vnam determinatam. Et
ideo iste terminus animal in
disiuncte positus hēt determīa
tam suppositiōem ⁊ similiter
cum signo particulari.

In precedentibus visum est de suppositione mali et simpliciter nunc videndum est de suppositione personalis. que sic diffinitur ab auctore. quod est acceptio termini compositi per suis inferioribus: ut homo currit. et ita per istam diffinitionem soli termini compositi per suis inferioribus supponentes haberent suppositionem personales: et sic nullus terminus singularis supponeret personaliter.

Primo sciendum est qd suppo p
 scalis alie solet diffiniri,
 e qñ termin⁹ suppoit p supposito vl sup
 posit⁹ termin⁹ seu inferio:ib⁹. vl qñ termin⁹ con
 cretus accitatis vel termin⁹ singularis
 aggregatus supponit p illo de quo acci
 dentaliter pdicatur. Exēplaz pmi vt ois
 hō currit. Exēplū scōi vl albus ē suba
 Exēplū tertij: vt fo: albus est hō. Diffi
 nitur sic a girardo odonis. Suppo pso
 nalis siue cōicabilis est acceptio: termin⁹
 p significato ⁊ p contentis sub significa
 to. ⁊ supio:ibus ad significatum indiffe
 renter in vsa loquendi de ipsis vt hō est
 animal. iste termin⁹ hō supponit p suo
 significato de quo vere dicitur. qd est ani
 mal. Supponit ēt p cōtentis sub signifi

cato puta p^ofor. ⁊ platone. ⁊ sic de alijs
de qbus v^e d^r aial. Et etiā pro quocūq;
supiori ad significatum de quo v^e d^r q^o
est aial. vt cor^p est aial sūba est aial enā
ē aial. de ita suppone i cōi dātur tres re
gule. ¶ Dia est q^o ois termin⁹ pōt sup
ponere psonalr. p³ q² cūlibet termin⁹ p^r
adiūgi aliq^d p^rdicatū q^d cōueniet v^l po
terit cōuenire significato sibi. v^l p^rsentis sⁱ
significatō. si habeat. v^l supiorib⁹ ad signi
ficatū si habeat notāter d^r si hēat. q² sūe
aliq^d termin⁹ discreti q^o nō hnt termin⁹ i
feriores se. Alij sunt t^rmini cōmunissimⁱ
q^o nō hnt supiores se. ⁊ faciūt aliq^d hāc re
gulā magis gnālem dicentes q^o ois ter
min⁹ potens habē diuersas supponēs
pōt de v^lute fin⁹is respectu cuiuscūq;
p^rdicati h^re supponēs personalēz. nō iūt
simplicez v^l mālēz. vt si dicat hō currit
ille termin⁹ hō determinate h³ supposito
nez p^rloālez sⁱ si dicat hō est spēs: hō est
dist^ryllabūz. pōt ille termin⁹ idifferenter sup
ponere p^rsonaliter v^l simplr aut materia
liter. Scōda regula ois termin⁹ suppo
nens p^rsonaliter pōt terminū sibi supio
rez ⁊ etiā inferiores inferre. supposito q^o
habeat termin⁹ supiores ⁊ inferiores.
Exempl⁹z vt hō est aial tā sub⁹ q^o p^rdi
catū in ita p^rponē hnt supponēs p^rloālez
Et ex pte v^lriusq² patē p^rnt huiusmodi
illatōes vt hō est aial: g^o hō est sba ibi ly
aial infer sua sup⁹. itēz hō est aial: g^o sba
est aial ibi ly hō infer suūz sup⁹. itēz hō
est aial: g^o hō est rōnale vt irrōale. ibi ly
aial infer sua inferioza saltez dist^rinctiue. itē
hō est aial: g^o for. v^l p^rta: ⁊ sic de alijs est
aial. ibi hō infer sua inferioza: ⁊ sic de ali
is. Tercia regula est q^o omnis termin⁹
supponens personaliter adiungitur ali
cui q^d non pertinet ad d^riam inferiozis ⁊
superiozis: ly. n. adiungeret alicui perti
nenti ad d^riaz supiozis ⁊ inferiozis. suppo
neret simpliciter ⁊ nō personalit^r. Ex quo
sequitur primo q^o ita suppositio pōt in
differenter conuenire terminis cōib⁹ et
terminis singularibus. Scōdo sequitur

7. - Supple-
ment 3. 7. 8.
New regular
Sine - 1000 5. 5.
gradus.
on. d. 1. 1. 1.
y. cunctis p.
mino p. n.
improvisi p.
d. 1. 1. 1.
cunctis H.
mine Signi
in mine.

Tractatus

Septimus

q̄ sicut suppositio simplex et etiam materialis potest dividi per discretam et communem ita et personalis. Suppositio. n. discreta in omni genere suppositionis fit per terminum discretum discrete terminum. vel per terminum communem cum pro nomine demonstrativo sumptum. ut sor. est individuum. hic homo albus est ens per accidens. hoc. sor. est dictio dissyllaba. sor. currit. iste homo currit. Sed suppositio communis in omni genere suppositionis habet fieri per terminum communem terminum. in simplici ut homo est species animal est genus. in materiali ut homo est dictio dissyllaba. Impersonali ut homo est albus homo currit. Tertio sequitur quod ab autore nostro definita est tantummodo suppositio personalis communis quod convenit solum terminum communem et non suppositio personalis indifferens et communis ad discretam et communem.

Secundo sciendum est quod suppositio personalis dividitur in naturalem et accidentalem unde suppositio naturalis sic diffinitur ab autore. quod est acceptio termini communis pro obiecto a quo sua natura nata est participari. ut homo per se sumptus de natura sua supponit pro obiectis quod sunt fuerunt vel erunt. vel sic suppositio naturalis est acceptio terminum. pro suo significato vel pro participatibus significato in ordine ad quilibet differentiis temporis. cuius sunt duo gradus. Primum est secundum quod omnis terminus supra quem transit actus signatur per verbum significans actum anime interioris. supponit naturaliter. ut dicendo intelligo rosam. Iste terminus rosa supponit naturaliter. Similiter concipio hominem. iste actus hominem supponit et naturaliter unde verba significantia actus anime interioris sunt ista et similia. cognosco: concipio: significo: intelligo: opinor: imagino: et sic de aliis: quorum actus de se natus est transire indifferenter supra rem. presentem: futuram: possibilem: et imaginabilem. Et omnia talia verba faciunt hanc suppositionem. Secundus gradus est omnis terminus subiectus vel predicatus sumptus in suppositione respectu verbi prescindens a connotatione temporis. supponit naturaliter in secundo gradu.

du. ut in ista homo est animal. homo est risibile. quod nitruum est sonus factus in nubibus. et sic de aliis. Extrema illarum propositionum supponunt naturaliter. Rō utriusque regule est: quod termini illarum propositionum supponunt pro suis significatis vel suppositis finem quod respondeant cuilibet differentiis temporis. De hac suppositione ponunt tres regule. Quarum prima est omnia verba tam active vocis quam passive vocis significantia actum anime interioris et eorum participia faciunt terminos. actus talium verborum terminantes supponere naturaliter. et hoc in primo gradu. Ex quo sequitur quod ad veritatem propositionis in qua est suppositio naturalis primi gradus requiritur ipsarum esse veram pro illo tempore quod verbum significat. Sed non oportet terminum supponere pro aliquo in illo tempore imo sufficit quod supponat indifferenter presentem preteritum vel futurum. per quod non sequitur. Rosa intelligitur. ergo rosa est sed sequitur ergo rosa fuit. vel erit vel potest esse. Secunda regula est hec omnes propositiones in scijs demonstratulis habent terminos naturaliter supponentes: quod in talibus copula propositionis dicitur prescindere a connotatione temporis. unde copula illa dicitur prescindere a connotatione temporis. quod solum importat actum complexum extremi cum extremo. nullam determinatam differentiam temporis. impositum. sed ab omni prescindendo. aut quolibet indifferenter includendo ut homo est animal: ista propositio est vera non tamen pro presentibus sed etiam preteritis et futuris. Tertia regula est dictio determinative ipsarum copularum cuiusmodi sunt. semper necessarium. impossibile. omni tempore perpetuum. eternum faciunt terminos sequentes supponere naturaliter ut dicendo. semper celum movetur: semper homo currit. necesse est hominem currere: impossibile est celum gessere. omni tempore totum nitruum est sonus factus in nube. et sic de aliis. Ex quo sequitur primo quod ad veritatem propositionis in qua terminum vel alterum

in
ista. n. sor.
a dicto bi
sylla ly sor
supponit
materiali cor
sz discreti
tenet dūdo
ly sor. n. p.

divisio p̄
natis supponit

d. ut hanc
concepit p̄
hanc n. p̄
n. hanc d. n.
p̄ hanc d. n.
ut p̄ hanc d. n.
d. n.

Suppositionum

intra: supponit naturaliter non accipitur veritas p[ro]p[ri]a p[ro] oib[us] suppositis patet de ista q[uod]dā aīal est rīfibile que po test eē pars syllogismi demonstratiui. q[uod] tñ nō redditur vera p[ro] quolibet supposito aīalis. Secūdo sequitur q[uod] ad vītatem vīs affirmatiue i qua termini supponūt naturaliter requirit[ur] q[uod] semp sit vera sed non p[ro] semp sed solum est vera p[ro] tēpore p[ro] quo termini supponunt p[ro] aliquo: sicut ista p[ro]positio eclipsis lune est defectus luminis a luna. est vera scdm q[uod] termini supponūt naturaliter et ē semp vera. sed nō p[ro] semp: q[uod] licz mō nō sit eclipsis: tamē ipsa ē mō vera. sed nō p[ro] mō sed p[ro] oib[us] temporibus p[ro] quib[us] sit eclipsis. Tercio sequitur q[uod] ad veritatē negatiue culus termini supponūt naturaliter i secūdo gradu. requirit[ur] q[uod] sit vera p[ro] quocūq[ue] tēpore. sic ista p[ro]positio nullus hō ē equus. nulla substantia ē quantitas. et sic de alijs tales p[ro]positiones semper sunt vere da to q[uod] termini p[ro] nullo supponant.

Tercio sciendū ē q[uod] suppositio accidentalis est acceptio termini cōis p[ro] oib[us] illis p[ro] quib[us] exigit suū adiūtū. sicut homo est. iste termin[us] hō supponit p[ro] p[re]teritis et i ista hō fuit supponit p[ro] p[re]teritis et i ista homo erit supponit p[ro] futuris. Et ita iste termin[us] hō dī uersimode accipit[ur] in ordine. ad diuersa adiuncta. vel sic diffinitur suppo accidentalis est acceptio termini p[ro] suo significato vel p[ro] contentis sub suo significato in ordine ad aliquā determinatā differētiā temporis. sūm exigitā copule p[ro] p[ro]positionis. ut homo currit. homo curret et sic de alijs et dīuīdūt[ur] in supponēs determinatā et cōfusā. Suppositio determinatā ē acceptio termini p[ro] oib[us] suis inferiorib[us] disunctiue. De quib[us] vel p[ro] nominibus demonstrātib[us] talis termin[us] verificat[ur] medīate copula p[ro]p[ri]a: ut alius hō homo currit. et dīctur determinatā. nō q[uod] termin[us] sic supponēs suppo

nat determinate p[ro] vno et non p[ro] alio: sed q[uod] ad ueritatē talis p[ro]positio in qua termin[us] cōis supponit determinate requirit[ur] q[uod] verificetur p[ro] aliquo: vno supposito determinato. P[ro]p[ri]o enī cognitiōe ponūt[ur] tres regule. Prima ē sub termin[us] cōis supponēte determinate sit descensio disunctiue. hoc ē a p[ro]p[ri]e cathegorica cui[us] alter termin[us] supponit determinate ad vnā disunctiua cōstituta ex oib[us] singularib[us] ei[us] ē bona p[ro]p[ri]a. ut bñ sequitur alius hō currit: g[ra]do for. currit v[er]o plato currit. et sic de alijs. Secūda regula est termin[us] cōis supponēs determinate p[ro]t indifferenter ex quolibet suo: n[on] singulari[us] i[st]e ferri ut bene sequitur iōānes ambulat. g[ra]do alius hō ābulat. Tercia regula ē q[uod] ois termin[us] supponēs determinate p[ro]t i[st]e ferre oia sua supiora respectu ei[us] dē termini. ut bene sequitur homo currit. g[ra]do aīal. ergo corpus. ergo ens. et sic d[icitur] alijs. Ex quo sequit[ur] p[ri]mo q[uod] ois p[ro]positio i qua termin[us] supponit determinate p[ro]t i[st]e ferre disunctiua composita ex oib[us] i[st]e i[st]e i[st]e sui significati. Secūdo sequitur q[uod] ad vītate p[ro]p[ri]a cui[us] alter termin[us] supponit determinate requirit[ur] vītate v[er]i v[er]i catio ad min[us] p[ro] vno singulari determinato.

Tercio sequit[ur] q[uod] ad falsitatē ei[us] requirit[ur] falsitas p[ro] quolibet suo: n[on] singularium ista duo correlaria patent per p[ri]mum.

Contra p[ro]dicta. P[ri]mo arguitur in ista p[ro]positione for. currit iste termin[us] for. h[ab]et supponē p[ro]sonale et tñ nō accipitur p[ro] suis inferioribus cū non h[ab]eat inferiora. ergo ē diffōnem. supponēs p[ro]sonalis quā dat auct[oritatem] in textu. Secūdo sic v[er]bū nō p[ro]t p[re]cidere a cōnotatiōe t[er]m[in]i cū semp sit alicui[us] determinati t[er]m[in]i. ergo nulla ē suppo nālis respectu v[er]bi p[re]cedētis a cōnotatiōe t[er]m[in]i.

Tercio sic sub i[st]a p[ro]p[ri]a hō fuit albus supponit determinate et tñ nō accipit[ur] p[ro] aliquo determinato supposito. p[ro]posito q[uod] null[us] ē hō: g[ra]do et. Ad i[n]tra p[ro] q[uod] si null[us] ē hō termin[us] p[ro] nullo supponēt.

Ad rōnes

Ad primas dicitur
 qd ille terminus for.
 supponit personaliter discrete et non p-
 sonaliter cōter. diffinitio autē auctoris no-
 stri datur de suppositione personali cōi
 ut patuit. Ad secundā dicitur negatio aīa et
 cū pbat qd vbiū ē semper alicuius tps
 determinati. cōcedo s; p intellectū pōt sic i-
 telligi vbiū sine illo tpe sicut hō sit sem-
 per risibilis. pōt tamen intelligi sine risibi-
 litate. Vel dicēdū. qd semper ē alicuius
 determinati tps nisi pscindat a pnotatio-
 ne temporis. Ad tertiā cōcedit maior
 sed negatur minor. Ad pbationē dicitur
 qd licet nullus hō esset adhuc ille termi-
 nus hō supponeret pro aliquo nō quidē
 pēntē. s; pterito. d quo talis terminus
 verificaretur mediāte copula d pterito.
 dicēdo hoc fuit hō. demonstrādo p hoc
 pronome hoc demonstratione ad itelle-
 ctū aliquē hominē pteritū. Et ita ille ter-
 minus supponit disiective. nō solū pro
 vno solo determinato homine sed pro
 omnibus hominibus pteritis. Red-
 datur tamē vera p aliquo determinato
 hoīe. de quo fuit vox dicē qd fuit albus.

Suppositio cōfusa est acce-
 ptio termini cōis p plib⁹ me-
 diāte signo vli: ut cū dicitur oīs hō
 est animal. ibi iste terminus hō
 supponit p pluribus median-
 te signo vniuersali: qz suppoit
 pro quolibet suo supposito.
 Atē confusarum suppositionū
 alia ē confusa necessitate signi
 vli modi: et alia necessitate rei:
 ut cū dicitur omnis homo est
 animal. ibi iste terminus hō me-
 diante signo vniuersali confū-
 ditur siue distribuitur p quoli-
 bet supposito. et iste terminus

aīa a pte p̄dicati positus con-
 funditur necessitate rei. Et cū
 vnusquisqz homo suam hēat
 essentiam: ideo hoc verbū est
 necessitate rei tenetur p tot es-
 sentiis pro quot hoībus tene-
 tur iste terminus homo et cū
 vnusquisqz homini insit sua aīa/
 litas: ideo iste terminus aīa ne-
 cessitate rei tenetur p tot ani-
 malibus p quot hoībus iste
 terminus hō et p quot eēntiis
 hoc verbū ē. Unde iste termi-
 nus homo debet supponere
 cōfuse mobiliter et distributi-
 ue: s; cōfuse et distributue tene-
 tur qz tenetur p oī hoīe: mo-
 biliter vero qz licet fieri descē-
 sum sub eo p quolibet suo sup-
 posito: ut omnis homo ē aīa:
 ergo fortis ē animal: s; iste ter-
 minus aīa dicitur cōfundi immobili:
 qz non licet fieri descēsum sub
 eo ut oīs hō est aīa: ergo oīs
 hō est hoc aīa: ibi enim sit p-
 cessus a simplici suppositione
 ad psonalē. sicut hic hō est di-
 gnissima creaturaz: ergo hoc
 hō vli aligs hō: vli rosa ē pul-
 cherrim⁹ floz: ergo aliqua ro-
 sa: s; differūt i hoc: qz in istis ē
 simplex suppositio ex pte subi-
 i illa vero ex pte p̄dicati s; vi-
 deatur oppositum esse quod

Suppositionum

supius dictum est q^d in hac p^opositione ois hō ē aīal. iste terminus animal i predicato positus simplicez habet suppositionem cum prius dicitur q^d hz cōfusaz. Ad hoc dicendum est secundū quosdam q^d quia genus predicatur de plurib⁹ differentib⁹ specie. iste terminus animal quādo tenetur p ipō in cōmuni quod est genus sic habet simplicez suppositio nē. secundum aut q^d ipa natura cōmunis ipi⁹ generis multiplicatur p supposita hoīs sic dicitur habere cōfusaz suppositionem nō mobiliter sed immobiliter. Suppō aut cōfusa immobiliter pōt cum simplici incidere nō secundum idē sed secundū diuersa: vt dictū ē. Unde secundū hoc dicendū ē q^d suppositio cōfusa mobiliter nō pōt simul esse cum simplici nec bī idem nec bī diuersa: vt dictū ē: s; credo ipossibile esse terminum cōm in predicato positū hēre supponez simplicem z cōfundi mobiliter vel immobiliter: signo vli existēte in subo affirmatiue: vt ois homo est aīal: z sic de aliis cōsimilibus: quia vt vult Porphiri⁹: omne qd predicatur d aliquo aut ē ma-

i⁹ eo aut ē equale ei de quo p^odicatur z intendit de p^odicatōne p se. S; i hac p^opositione ois hō ē animal: ē predicatio p se z nō predicatur equale ergo maius: non accidentale ergo substantiale vel essenziale ergo genus vel differentia non differentia ergo genus: sed natura generis multiplicata mobiliter vel immobiliter nō ē gen⁹: ergo cū dicitur omnis homo est animal cum ibi p^odicet^r genus nō ēēt possibile terminuz cōmunem multiplicari mobiliter vel immobiliter q^d significat naturaz generis q^d iaz actu nō ē genus sicut si homo cōfunderetur mobiliter vel immobiliter iā nō esset spēs. Itē hoc idē videtur p Aristō. in primo thopicozum dicētē q^d oē illud quod de alio p^odicatur aut p^odicatur cōuersiz de eo aut nō. Si cōuersim est diffinitio v^l p^o priū. Si aut nō cōuersiz p^odicatur de re: aut cadit i diffinitio nē rei aut nō. si nō tunc est accidens. Si cadit in diffinitionez aut ē gen⁹ aut differentia nō differentia ergo genus. Et intēdit Aristoteles q^d ibi sit directa p^odicatio z species subuciat bī se vel multiplicat^r: s; i hac pro-

Arist. 1° 2° 3° 4°

Tractatus Septimus

positione homo ē animal est
directa predicatō z subiicitur
homo z non equale predicat
neque accidens ergo genus.
Quare nō est possibile termi-
num cōmunē in predicato po-
situm confundi mobiliter vel
imobiler. Itē totū vniuersa-
le quod est genus z totum in
quantitate ex opposito se ha-
bēt. Sed totum i quātitate est
duplex. qdā enim est totum
in quātitate cōpletum vt vbi-
cunqz confunditur terminus
cōmunis mobiliter vt ois hō
est animal. Aliud est totum in
quātitate incōpletum z dimi-
nutum vt vbiqunqz confundi-
tur terminus cōmunis imobi-
liter z multiplicatur terminus
cōmunis simpliciter. ergo si
impossibile est totum in quāti-
tate esse genus in quātum hu-
iusmodi non erit possibile ter-
minū cōm in predicato posi-
tū cōfundi mobiliter vel imo-
biliter vt dicebatur. Itē cōpa-
ratio illa secūdū quā inferiora
reducūtur ad supiora opposi-
ta est compationi secūdū quā
superiora reducuntur ad infe-
riora sed secūdum primā sumi-
tur cōmune in rōne cōmunis
sed secūdum secundā sumitur

cōmune multiplicatū siue cō-
suum: cum ergo terminus cō-
munis vt sic sit in rōne gene-
ris nō est possibile ipsum mul-
tiplicari i quātum huiusmodi:
z hec quatuor argumēta sunt
cōcedēda. cā aut ppter quam
moueātur isti qui fuerūt hu-
iusmodi opintonis facilis est
ad solvendum que tantum est
vna: qz cum dicitur ois hō est
animal cum vnicuiqz homini
corrūdeat sua aīalitat siue sua
essentia cū non possit esse hō
quin sit aīal: ideo ipsi dixerūt
qz iste terminus aīal tenetur
pro tot aīalibus pro quot ho-
minibus homo. qz aut in illo
argumento nulla sit causa ap-
parentie patet quia cum dicitur
omnis homo est albus ne-
cesse ē qz tot animalitates in-
telligant i subiecto quot sunt
homines pro quibus tenetur
homo. Unde nihil est dicere
qz habeat illas animalitates a
predicato cum ibi predicetur
album: vnde dicendum qz hō
logice loquendo non natura-
liter ex rationali z animali cō-
ponitur ideo de se habet illas
aīalitatū multiplicatiōez. vñ cū
dico sic: ois hō est albus nullo
modo habet illas aīalitates a

3ª Alia rō

Totū in quā
titate dupl^x

4^a rō

10^a p^{ta}
aduers^{us}

2ª futu^{ri}

Suppositionum

predicato cū ibi predicet alb⁹
 vt dictum ē sic autē est in pro
 posito cū ibi predicetur gen⁹
 de specie: vt omnis homo est
 aial. in hac enīz ppositiōe sub
 iicitur homo i quo itelligitur
 multitudo illarum aialitatu⁹
 z predicatur hoc genus ani
 mal quod nullo modo cōfun
 ditur mobiliter vel immobili
 ter sed stat ibi pro natura siue
 pro essentia ipsius generis cō
 munitis predicabilis de pluri
 bus. vnde animal predicatur
 z intelligitur in subiecto sicut
 hic omne animal ratiōale est
 animal. Similiter dico q^d hoc
 verbum est non confunditur
 mobiliter vel immobiliter: qz
 q^d aial esset vel existeret in ho
 mine hoc habet subiectu⁹ de
 se anteq^m in propositione sub
 iiciatur prediato essetiali vel
 accidentali. Et ppter hoc de
 struimus quandam diuisionē
 factam scilicet cōfuserum sup
 positionum alia est cōfusa ne
 cessitate rei alia est cōfusa ne
 cessitate modi siue signi. dici
 mus enim q^d omnis confusio
 sit necessitate signi vel modi:
 vt cū dicitur omne animal ra
 tionale est animal. iste termi
 nus animal in subiecto posi

tus tenet necessitate signi pro
 omni animali quod ē homo.
 Similiter hic: omnis hō ē ani
 mal iste terminus homo tene
 tur pro omni hoīe z nō soluz
 pro hoīe sed ēt poi aiali qd ē
 hō: z iō itelligūtur tot aialita
 tes quot hūanitates naturali
 ter loquendo: qz eadē ē hūani
 tas i quolibet idiuiduo hoīs
 fm viā logicorū: tñ nō scōz viā
 nature sic hō in cōi idem ē. vñ
 q^d sit hec aialitas vel illa hoc
 est ratione materie. In viā. n.
 nature humanitas mea dis
 fert ab humanitate tua per se
 z anima mea per quam catur
 humanitas mea in me alia est
 ab anima tua per quam catur
 humanitas tua i te. Et ppter
 hoc signum confundit homi
 nem nō tamē confundit aial i
 cōi sed animal cōtractū ad ho
 minem per suas differentias:
 vnde seqtur quod omis cōfu
 sio sit necessitate signi. vel mo
 di. z tātū de suppositiōib⁹ quātū
 ad terminos absolutos.

Cip⁹ vñ ē de suppositiōe determinata
 nunc vero videndum est de suppositiōe
 ne cōfusa circa quam.

Primo sciendum est q^d suppo
 sitio cōfusa dicitur i
 suppositionez cōfuserū tñ i in suppositi
 tionem cōfuserū distributiuam. vñ sup
 positio cōfusa tñ ē acceptio termini cōis

*suppositio cōfusa
 in duo dicitur*

Tractatus

Septimus

Ter. dicitur quod
congruit quod
ma. dicitur quod
unus congruit
pp. non. p. p.
om. h. e. d. q.
uis h. ut. A. h. e.
at. ut. it. h. e. d.
ia. h. e. d. sing. t. a.
pp. p. u. s. h. e. d.
at. p. u. s. h. e. d.
ut. h. e. d. u. l. h. e.
ut. h. e. d. p. p.

pro omnibus suis singularibus distinctis
de quibus vel pro nominibus demon/
strantibus talis terminus verificatur me/
diante copula propositionis. ut ois hō est
animal. iste terminus animal supponit cō/
fuse tantū. et huius suppositionis tres sūt
cōditiones. Prima est q terminus ha/
bens illā suppositionem supponit pro plu/
ribus. Secūda q possit inferri ex quo
libet pro quo supponit. Tertia q sub
pro termino sic supponente non contin/
gat descendere copulatiue. neqz disiu/
ctiue nec copulatiue. Et ad pfecte cogno/
scendū hanc suppositionem ponūtur tres
regule. Quarū prima est q sub termino
supponente confuse tñ fit descensus
distinctus. hoc ē a ppositione categori/
ca cuius alter terminorum supponit confu/
se tñ ad vnā ppositionē categoricā de
distincto extremo. valet pñā. sicut bene se
quit. ois hō est aīal. ergo ois homo est
hoc aīal vel illud aīal. et sic de alijs. Se/
cūda regula est terminus cōis supponēs
confuse tñ pōt ex quolibet suoz singula/
rū inferri vt bene sequit. ois sol est iste
planeta. ergo ois sol ē planeta. cuius rō est
q ppositio in qua alter terminorum sup/
ponit confuse tñ. egpōlet in consequen/
do vni ppositioni categorice de disjunc/
cto extremo. vt dicebat regula pcedens
modo ppositio d distincto extremo red/
ditur vera si vna ps distincti sit vera. er/
go a termino supponente discrete ad se ip/
suz supponentē confuse tñ bñ valet con/
sequentia. et per cōsequens regula vera.
Ex hac regula sequitur etiam q a terio
supponente determinate ad se ipsū suppo/
nēte confuse tñ bñ valet pñā vt bene seq/
tur aliq planeta est ois sol. ergo ois sol
est planeta. Tertia regula ad veritatē
ppositionis in qua alter terminorum suppo/
nit confuse tñ non requirit ipsū eē verū
p aliquo singulariū dterminatē sūpto.
Sed pōt indifferenter esse vera. p vno
vel pro pluribus singularibus. vt posito
casu q socrates et plato simul pōtēt vnus

lapidē singularē. tunc in ista ppositione
vterqz istorū pōtat lapidē ille accusati/
uus lapidē supponit cōfuse tñ. et tamē
ppositio redditur vera pro vno solo la/
pide. qui ab ambobus pōtatur. Sed si
marcus pōtet vnus lapidē. et cicero pō/
tet vnus aliū. tñc i ista ppositione vterqz
istorū pōtat lapidē. ille. accusatiue. la/
pidez. supponit cōfuse tantum. nec pro/
positio redditur vera pro vno solo lap/
de. sed p duobus lapidibus sigillatiz re/
latis. ad duo supposita hominis. vide/
licet ad marcum et ciceronē. Ex quo p3
q suppositio confusa tantū. vt distinguit
contra simplicē ē pōnda apud logicos.

Secundo patet q predicatū pposi/
tionis vniuersalis supponit confuse tan/
tum et non simpliciter. Tercio patet
q petrus hyspanus male negauit illam
supponēz confusāz tñ. que est predicatū
propositionis vniuersalis.

Secundo sciendum est q pe/
trus hyspanus i p/
bando quandam diuisionē antiquoz
ipsius suppositionis confuse que erat i sup/
positionez confusaz necessitate signi et in
suppositionez cōfusam necessitate rei p/
batur multis rōnibus q supposito illa
confusa necessitate rei quā ponebant an/
tiqui a parte predicatū ppositionis. nullo
modo ē pōnda cuius rōnes colligunt
sub hīs duabus. Quarū prima ē:
in ista ppositione omnis homo ē aīal p/
dicatur genus de specie. sed si ille termi/
nus animal supponeret confuse tñ. nō ef/
set ibi predicatio. generis de specie. ergo
ille terminus animal. nō supponit confuse
tantū. mīno. pbat. q nulla natura mul/
tiplicata p inferiora est genus. sed p ter/
minū supponentē confuse tñ. importat
natura multiplicata per inferiora ergo nō
est genus. Secūda ratio est idēz nō
potest esse totū vniuersale et totū i qn/
titate. cum illa tota ex opposito distignā/
tur. sed predicatū ppositionis vniuersalis
salis affirmatiue ē totū vniuersale qd

Suppositionum

est gentis. ergo non potest esse totus in quan-
titate. Terminus autem supponens con-
fuse tantum cum sit multiplicatus per sup-
posita est quoddam totum in quantitate
saltem in completu et diminutu ergo etc.
Istis tamen non obstantibus dicendum est
cum modernis logicis. Et maxime cum
scoto quod predicatum propositionis universa-
lis affirmative supponit confuse tantum.
hoc enim dicit scotus in prima questione pro
logi primi finium circa finem questionis. et
etiam vigesima prima distinctione elus-
dem primi in fine questionis. ubi dicit quod pre-
dicatum propositionis universalis supponit
confuse tantum patet ratione sic. quia in ista
propositione omnis homo est aliquod
animal iste terminus animal vel suppo-
nit simpliciter vel personaliter. non sim-
pliciter quia clarum est. quod non supponit
pro natura. cum sibi addat signum particulare
virtute cuius supponit pro suppositis. er-
go supponit personaliter. non determina-
te. quia tunc propositio esset falsa. ergo confuse. non
confuse mobiliter. ergo confuse tantum. ite-
terminus sic supponens potest inferri ex terio
supponente discrete vel determinate etiam
formali consequentia. ergo non supponit
simpliciter patet consequentia quia si suppo-
neret simpliciter consequentia illa non vale-
ret sed esset fallacia figure dictionis vel fal-
lacia accidentis a suppositione personalis ad
simplicem. nec rationes sue cogunt. imo dicunt
et supponant multa falsa. Ideo ad primam
respondetur tripliciter. primo concedendo
maiores ad istum sensum quod ibi predicat
terminus genericus de termino specifi-
co et in hoc sensu negatur minor. nec ei
probatio concludit. ut clare patet. Se-
cundo respondetur simpliciter. conceden-
do maiorem et negando minorem. Ad
probationem dicitur quod maior falsa. si enim
esset vera nulla esset natura generica in
universo. cum omnis natura non solum
generica. sed etiam specifica sit realiter mul-
tiplicata per inferiora. Dicitur tertio quod
termini supponentes personaliter acci-

piuntur per suos significatis sicut et pro co-
tentis sub suis significatis. ut patet patuit.
et ergo in ista propositione omnis homo est
animal. ratione primi significati termino-
rum includitur ista homo est animal in qua
est predicatio generis de specie. Et simi-
liter includitur iste homo est animal. plato
est animal. et sic de alijs. et hoc ratione co-
tentorum sub significatis primis. Istud patet
quia huiusmodi propositiones per bonam co-
sequentiam deducuntur ex prima. sequitur
enim omnis homo est animal. ergo homo
est animal. ergo plato est animal. et sic de
alijs. Ad secundam dicitur quod idem mate-
rialiter potest esse totus vel. et totum in qua-
ritate. sicut iste terminus homo sine signo
positus est totum universale. et per additionem
signi est totum in quantitate. Et ita alia ratio for-
mali. de totum vel et totum in quantitate. Ites
posset negari quod animal in predicta propo-
sitione habeat rationem totius in quantitate. Ex quo
patet quod predicta opinio non est vera neque sus-
tinentur. cum ipsamet videatur sibi ipsi
dicere. concedit enim quod in ista omnis homo
est animal. predicat genus de specie. et tamen si enim homo
distributus non potest esse species. cum impos-
sit naturam multiplicatam.

Tertio sciendum est quod suppositio
confusa distributiva est
acceptio termini compositi ceteri termini per oibus
suis inferioribus copulativae de quibus vel per
notibus demonstrantur talis terminus verbi-
ficatur mediante copula propositionis
ut omnis homo currit. iste terminus ho-
mo supponit confuse et distributive. Et
dividit suppositio confusa distributiva in
suppositum distributivum mobile sine ab-
solutum. Et suppositionem distributivam im-
mobile sine cohabitata. unde suppositio con-
fusa distributiva mobilis est quae sub termi-
no habente tale supponit contingit descen-
dere absolute. et uniformiter ad quodlibet
suppositum illius termini virtute distributio-
nis. ut patet. ita sub istius propositionis.
omnis homo currit. supponit confuse distri-
butive mobiliter. Et contingit descen-

*Suppositio confusa. distri-
butiva. in mo-
bile. et immobile.*

Tractatus

Septimus

dere ad quolibet suppositū hoīs. dicēdo. ergo sortes currit. plato currit. et sic de alijs. Suppositio vero cōfusa distributiua immobilis ē acceptio termini cōis pro suppositis ad quem nullo modo contingit descendere respectu illi? respectu cuius sit distributio. l3 p variationē alicui? dictionis ibi posite ille descēsus sit possibilis ut ibi ppositione oīs homo preter sortem currit. ille terminus homo distribuitur respectu exceptionis. et non contingit descendere respectu eiusdem exceptionis. Non. n. sequitur oīs homo preter sortem currit. ergo plato preter sortem currit. sed si varietur dictio exceptiua in hoc est. aliud ab eo: poterit fieri descēsus. ut oīs homo preter sortem currit. ergo plato allus a sorte currit. et cicero ali? a sorte currit. et sic de alijs. Dicunt tamen aliqui sub termino sic supponēte potest fieri descēsus difformis et nō vniformis. Est autē descēsus vniformis consequētia qua arguitur a termino distributo ad oīa sua singularia affirmatiue sumpta. vel ad oīa singularia negatiue sumpta. Sed descēsus difformis ē consequētia qua arguitur a termino distributo ad oīa sua inferiora. quorū quedā affirmatiue sumuntur et quedā negatiue. ut oīs homo preter sortem currit: ergo plato currit: et sortem nō currit. Cicero currit. et sortem nō currit. et sic de alijs. Ibi est descēsus difformis. veritatem erit descēsus vniformis si dictio exceptiua potest mutari in hoc complexu aliud ab eo. modo dictū ē. Ex quo sequitur quod contingit descendere sub termino supponēte confuse distributiue immobiliter. Secūdo sequitur quod illa suppositio si dicitur immobilis eo quod nullo modo possit fieri descēsus sub termino sic supponente. sed ideo dicitur immobilis: quia sub ea non potest fieri descēsus respectu eiusdem respectu cuius sit distributio vel quia non potest fieri descēsus vniformis. Tertio sequitur quod minus sciēter distinguunt quidam suppositio nem confusam distributiua immobilē

ab immobili. penes descensum vel non descensum cum in utraque fiat descensus ad inferiora. Ex his omnibus patet quomodo dividitur suppositio per plura membra patent etiam declarationes mebroz.

Contra arguitur. In ista propositione. oīs homo differt ab oīe homine. iste ablativus homine supponit confuse terminum. et tamen sub ipso nō descendere diffinitur. sed copulativum ergo per diffinitionem supponit confuse tantum. malo: supponitur nota ex regulis inferioris declarandis minor probatur quia nō sequitur oīs homo differt ab oīe homine: ergo oīs homo differt ab isto: vel illo homine. cum autem sit verum et prius falsum. falsitas posterioris patet. quia prius est una vltima cuiuslibet singularis est falsa. et accipiat ista sua singularis iste homo differt ab illo. vel isto homine. et sic de alijs. Exponentes istius singularis sunt falsae. scilicet hec sortem. iste homo vel ille homo est et sortem nō est iste vel ille homo. et sic de alijs. hec secunda exponēs est falsa nam sua contradictoria est vera. scilicet ista sortem. iste vel ille homo et sic de alijs singularibus. Secūdo sic iste supponēs sunt vere vna prietas et i oī genere quod est Aristotelis primo philosophorum in secundo capitulo secundi tractatus et ista subiecta est prima omnium cognitio. diffinitione tpe. quod est in principio et metaphysice et mille aliter tales conceduntur ab Aristotele tanquam vere ergo subiecta talium propositionum nō supponunt determinate quia tunc esset falsae. relinquatur ergo quod supponant simpliciter vel confuse tantum. nō simpliciter. cum non supponant respectu predicati secundae intentionis. ergo supponunt confuse terminum. ergo non solum terminum sequens signum confusum supponit confuse terminum imo etiam terminus precedens. Tertio sic dicendo oīs chymera currit iste terminus chymera supponit confuse et distributiue. et tamen non supponit per se inferioribus. cum non habeat inferiora: ergo contra diffinitionem suppositiois confuse et distributiue.

quod ista dictio
est in ppositione
quodammodo
confusa immobilis
et supponit
in vno singulo
et terminum
contra quod
13. dictio nana
confusa diffinit
minus nō potest
et ut nō est

quod ista dictio
est in ppositione
quodammodo
confusa immobilis
et supponit
in vno singulo
et terminum
contra quod
13. dictio nana
confusa diffinit
minus nō potest
et ut nō est

Suppositionum

Ad rationes

Ad primas dicitur qd iste propoſiones ſor. differt ab isto homine vel illo: & ſic d alius & plato differt ab isto vñ illo homine: & ſic de alijs. ſunt vere & ita dicendum ē de alijs ſingularib⁹ illi⁹ vñ ſis: & cum probatur qd ſint falſe. qd tertia ſuarum exponentiūz eſt falſa negatur. Ad probationē dī qd male datur dīctoria tertiē exponentis. qz ſicut diſiunctiua & copulatiua d paritib⁹ dīcentib⁹ dīcunt: ita etiā diſiunctiua & copulatiua d pūb⁹ dīcentib⁹ dīcunt: & iō cōtradictoria iſtus tertiē exponentis ſor. nō ē ille vel iſte homo. eſt iſta ſor. eſt iſte hō & nō iſte hō. que nō pōt ſimul ſtare in veritate cū pma. Ad ſcōdaz dī primo ſecūdū glrar dū odonā qd ppoſitio vel poſtpoſitio dīctiōis cōfundētis terminū pmo cōfuſū nō facit differentiāz i cōfundēdo vel non nō confundendo terminū ſcōdo cōfuſū. & ideo i oībus pdictis ppoſitib⁹ ſubiecta ſupponūt cōfuſe tātūz. Ex quo patet qd ſecundūz eūz iſte ſūt cōcedēde panes comedi. & iſta miſſaz audiat bis piper vēditur hic & romje. quia terminūz pōt eā bene cōfundi p ſubſequēs ſicut p pcedēs. Aliter tamē dicitur cōiter aut qd tales ppoſitiones licet de virtute ſermonis ſint falſe. ſunt tamē vere i ſenſu i quo dat eas Ariſtotiles. aut dicendū ē qd ſubiecta talium ppoſitionū ſupponūt ſimpliciter. Ad tertiāz dicit qd ſicut chymera eſt ens imaginabile ita etiā poteſt ſupponere pro iſerionib⁹ imaginabilib⁹. vel dī qd iſte termin⁹ chymera diſtribuat non tamen ſupponit diſtributiue. Aliud eſt enim terminū diſtribui: & aliud eſt terminū ſupponere diſtributiue. Sequuntur regule.

Post qz dīctiū ē d vna qz ſpē ſuppoſis pñr ponēde ſūt aliq regule ad faci⁹ cognoscendūz qnā ſuppoſitiōē qlibet terminū habere pōt: & primo ponuntur regule de ſuppoſitiōē diſcreta. Prima ē cuiuſlibet ppoſitiōis ſin-

gularis ſubiectūz ſupponit diſcrete. Secunda eſt omnis termin⁹ ſingulariter ten- tus ſupponit diſcrete vbiqz ponat ſi- ne a pte ſubiecti ſine a pte p̄dicati. ſive poſt negationēz ſive an negatiōēz. d ſuppoſitiōē at ſimplici & materiali ſufficiunt ea que dicta ſunt prius. Ideo de iſtis nul- le ponuntur regule p̄ter eas que pri⁹ po- ſite ſunt. Sunt ergo ponende regule de ſuppoſitiōe determinata cōfuſa tñ. & cōfuſa diſtributiua.

Primo ſciendūz eſt qd p̄ decla- ratiōe regulaz ſequen- tius p̄mittunt aliq ſuppoſes. prima eſt: quicunqz negatio negās ppoſit⁹ toti pro- poſitiōi tunc virtus ei⁹ cadit ſupra totāz ppoſitionēz videlicet ſupra copulā ne- gando eam & ſupra quodlibet extremūz diſtribuendo & negādo. vñ i iſta ppoſitiōe nō hō eſt lapis: iſta negatio nō negatiue tenta. que toti ppoſitioni ppoſit⁹. cadit ſupra totāz ppoſitionēz. & ſupra quodlibet extremūz. p̄z qz p̄dicta propoſiō equipol- let huic propoſitiōi. nūllus hō eſt lapis. in q negat copula. & tā ſubiectum qz p̄dica- tūz diſtribuunt. ergo & in iſta non hō eſt lapis. Secunda ſuppoſitio ſi negatio negans ſit intercepta vel interpoſita iter ptes. p̄dicati. vel ſubiecti: tunc virt⁹ ei⁹ nō cadit ſupra totā ppoſitionē. ſed ma- net i eo qd immediate ſegitur vñ iſta oīs homo qui non eſt albus currit qd eſt ſim- pliciter affirmatiua cum poſſit eſſe mior in prima figura. Tertia ſuppoſitio eſt qdlibet ſignum vniuerſale affirmatiūz toti ppoſitioni p̄poſitūz fertur ſupra totā ppoſitiōē. & quodlibet extre- mum ppoſitionis cōfundendo vñ di- ſtribuendo. patet a ſimili ſicut de nega- tiōe. ſicut enim virtus negatiōis nega- tis cadit ſupra totā ppoſitionē. ita etiā virtus ſigni vniuerſalis cōfunden- do vel diſtribuendo. Tenet p̄ſequentiā qz ad qd ſerē virtus ſigni negatiui pu- ta negatiōis vel ſigni vniuerſalis nega- tiui ad eadē fertur ius cōfuſiua ſigni

Tractatus

Septimus

vniversalis affirmatiua. vt patz in ista ois
homo est animal. in quo istud signum
omnis distribuit ly homo ⁊ confundit
imobilliter predicatum: ⁊ tempus im/
portatum per copulam. Quarta sup/
positio est signum vniversalis quodcuq;
fuerit sine affirmatiuum sine negatiuum
positum inter partes subiecti. vel predi/
cati manet quo ad virtutem confusiuam
vel distributiua in termino cui imedia/
te adiungitur. sicut patet in ista sor. nullū
hominem videns est albus. vbi virtus
huius signi nullū cadit supra istum accu/
satiuum hominem. ⁊ non supra totū se/
quens similiter in ista equus nullius ho/
minis currit. ille solus obliquus homi/
nis. distribuitur per hoc signum nul/
lus. Ibijs suppositis ponuntur pmo re/
gule de suppositione determinata. Et sūt
tres. Prima est cuiuslibet ppōis in/
definite vel picularis subiecti cōter ten/
tum nō ipeditū. si supponat. suppoit de/
terminata. Notanter dicitur nō ipeditū
quia istius ppōis. oēm equum. videt
homo. subm locutiōis. s. hō non suppo/
nit determinate sed confuse tantū ratione
signi vniversalis pcedētis. Secūda re/
gula ē cuiuslibet ppositionis picularis i/
definite vel singularis affirmatiue. pēdica/
tū cōter tentum nō ipeditū suppoit de/
terminata. Tertia regula ē. omnis ter/
minus supra quē cadūt imediate duo si/
gna vn. uersalia distributiua in ppositio/
ne piculari indefinita vel singulari sup/
ponit determinate vt in ista non null^{us} hō
currit homo supponit determinate. s. si/
in ista sor. differt ab oī hoīe. iste termin^{us}
hoīe supponit determinante: quia supra
illum terminū cadunt due virtutes di/
tributiue. scilicet isti^{us} verbi differt ⁊ isti^{us}
signi oī. Notāter dicebat^{ur} i. ppōe piculari.
i. indefinita. vel singulari. q. i. ppōe vni/
uersali talis termin^{us} supra quē cadūt ille
due virtutes distributiue suppoit consu/
se tantū. sicut pās patuit de ista. omnis
hō differt ab oī hoīe. vbi ille ablatu^{us} hō

mine supponit confuse tm.

Secundo sciendū est q. de
suppōne cōfusa tā/
tū dant aliquē regle. Prima ē termin^{us}
cōis sequēs mediate signū vniversalis af/
firmatiuū cadēs supra copulā ppōis
supponit cōfuse tantū. ⁊ ideo pēdicatum
ppositiois vniversalis affirmatiue si fue/
rit terminus cōis supponit confuse tan/
tum: vt ois homo ē aīal. ly aīal supponit
confuse tantum. Secunda regula est si/
gnū vniversalis affirmatiuum cadens
supra totam ppositionem distribuit to/
tum subiectū vel partes subiecti: ⁊ totū
residuū confundit imobilliter sicut i ista
ppositione qlibet asinus hominis cur/
rit. totum subm distribuit. s. ly asin^{us} ho/
minis. s. si dicat^{ur} cuiuslibet hoīs asin^{us} cur/
rit. solū distribuit ille gūs. hoīs ⁊ ille
notatiū asinus confundit imobilliter.

Tertia regula ē ois dictio sincathego/
rematica nō includēs negationē ipōtās
multitudinē manens sincathego:ema fa/
cit terminū mediate sequentē. suppo/
nere cōfuse tantū. s. distribuat terminū
imediate sequentem: Dicis notanter non
includens negationē quia si includeret ne/
gationē distribueret terminū. tā media/
te q. imediate sequentem. dī etiam ma/
nens sincathego:ema q. si fieret ps ex/
tremi ppōis apli^{us} nō teneret sincathe/
go:ematica nec haberet virtutē confun/
dendi nisi terminū mediate sequentē. vt
patet i ista vidēs oēm hoīez ē aīal. vbi ly
animal supponit determinate. dicitur et
notanter importans multitudinē. ppē
signa particularia q. non hnt vim confun/
dendi. dī etiā imediate sequentē q. si pre/
cederet non cōfunderet. Et iste tres re/
gule tenent quasi per idem principium.

Quarta regula q. ē secūda pncipalis ē:
termin^{us} cōis sequens copulatiū ⁊ oēs di/
ctioez eqpollentes copulato. dūmō con/
iunctio copulata posita inter ptes copulati
teneat diuisiue. ⁊ nō colectiue. talis ter/
minis supponit cōfuse tantum. Ex quo

Suppositionum

patet q^d dicendo paris^{us} & rome vendit^{ur} piper. Et si sit dicendo heri & hodie audiui missas iste terminus piper in p^{ri}ma. & missas in s^{ec}da supponit confuse tantum.

Prima enim egpolllet huic. in utroq^{ue} istor^{um} locor^{um} vendit^{ur} piper. & s^{ec}da huic utroq^{ue} illo^{rum} dier^{um} audiui missas. in q^{ui}b^{us} claru^s est q^d predicti termini supponunt confuse t^{er}mⁱn^um. similiter in ista. bis comedi panem. que equipollet huic una vice & alia vice comedi panem. in qua ille actus panem. supponit confuse tantum. similiter in ista. homo & equus est animal & similes. Notanter dicebatur d^ummodo illa con^{fu}nctio copulativa teneatur diuisione: q^{ui}a si teneretur con^{fu}nctim v^{el} collectiv^e. n^{on} op^{er} terminu^m comun^e sequentem tale copulatum supponere confuse t^{er}mⁱn^um. sed de^{termin}inate. & ideo dicendo materia & forma faciunt compositum: iste termin^us copositu^m supponit determinate. similiter iste terminus. nauez. in ista propositione for. & plato trahunt navem supponit de^{termin}ate. Tertia regula. principalis est cuiuslibet propositionis exclusiue affirmatiue subiectum supponit confuse t^{er}mⁱn^um. vt tantum animal est homo ibi animal supponit confuse t^{er}mⁱn^um. patet quia ab exclusiua ad vniuersalem affirmatiuam de terminis transpositis est bona consequentia. ergo ad istam tantum animal est homo. sequitur ista omnis homo est animal in qua iste terminus animal supponit confuse t^{er}mⁱn^um. ergo & in p^{ri}ma. Quarta regula principalis est verba significantia actus anime interioris & verba significantia actus anime imanentem faciunt terminu^m c^om^un^em sequentem quem regunt supponere confuse t^{er}mⁱn^um. vt sunt ista verba. volo. promitto. inbeo. desideo. dubito. exigo. significo. affecto. appeto. g^olico. cupio. mando. precipio. admiro. reor. arbitror. imagino. oppino. intelligo. & sic de alijs. vt p^{er} mitto tibi equum intelligo lectionem: et sic de alijs. Quinta regula principalis est verba importantia necessitate. vt egeo.

indigeo. regitur. presupponitur. & op^{er} & sic de alijs. faciunt terminos sequentes se supponere confuse t^{er}mⁱn^um. vt ad videndu^m requiritur oculus. ad eg^{re}tandu^m requirit^{ur} equ^{us}. Ex quo infer^{re} q^d ista copulativa est vera ad scribendu^m requiritur pena. & nulla pena requirit^{ur} ad scribendu^m. Sexta regula est modi affirmatiui facientes propositionem modale confundunt immobili terminu^m c^om^un^em sequentes. vt necesse est homin^e e^{ss}e animal. necesse est me hab^{ere} oculu^m si debeat^{ur} videre. ibi ly oculu^m supponit confuse t^{er}mⁱn^um. Septima regula est ois terminus egpollles orationi coposite ex signo vniuersali affirmatiuo & termino c^omuni confundit terminu^m c^omunez. exp^{re}ssum in propositione sequente ipsum. confuse tantu^m. vt semper. vbique. eternu^m. vt dicendo semp^{er} erit homo ille termin^us homo supponit confuse tantu^m. Et dicendo vbique est corpus. ly corpus supponit confuse t^{er}mⁱn^um. Semp^{er}. n. t^{er}mⁱn^um valet sicut in o^{mn}i t^{em}pore & vbique sicut in quolibet loco. Octa^{ua} regula terminus c^om^un^es sequens mediate relatiu^m q^{uod} refert terminu^m p^{ri}us distributu^m. supponit confuse tantu^m. vt ois ho^{mo} currit. & ille est animal. iste terminus animal supponit confuse t^{er}mⁱn^um. Nonna regula est terminus c^om^un^es supra que cadit immediate signu^m v^{el} siue affirmatiu^u siue negatiu^u. Et illud idem signu^m precedit aliud signu^m v^{el} negatiu^u mediate supponit confuse tantu^m. vt nullus homo est ois homo. iste terminus homo in predicato positus supponit confuse tantu^m. Similiter in ista nullus homo est nullus homo. iste terminus ho^{mo} in predicato positus supponit confuse t^{er}mⁱn^um. ista patet p^{er} regulas egpollentiaz. Decima regula est ablati^{us} rectus a relatiuo diuersitatis mediante ista propositione. a. vel. ab. q^{uod} q^{uod} relatiu^u. p^{re}cedit mediate signu^m v^{el} negatiu^u. supponit confuse t^{er}mⁱn^um. vt nullu^m animal aliud ab ho^{mo}e currit. iste ablati^{us} ho^{mo}e supponit confuse t^{er}mⁱn^um. Ex q^{uo} sequ^{it}ur p^{ro} p^{ro} modu^m regle. q^{uod} signu^m v^{el} affirmatiu^u positu^m in vna categorica v^{el} d^um

Tractatus

Septimus

sula. nō potest p̄fundere immobiliter ter-
minū cōez positū i alia clausola vt dicen-
do ois hō currit: ⁊ equus ē albus. taz ly
equus. q̄ ly albus. supponit determina-
te. nec alter eoz p̄fūdīē p̄ signū p̄cedēs.
Secūdo segtur q̄ a termino supponen-
te confuse t̄m respectu alicui⁹ multitudi-
nis ad eū dē terminū supponētez deter-
minate respectu eiusdē multitudinis nō
valet p̄a. sed cōmittit fallacia figure di-
ctōis mutādo q̄le qd. i hoc aliqd. vt nō
segq. ois hō ē aial. ergo aial hō. Ter-
tio sequit q̄ a termino supponēte ois p̄su-
se t̄m respectu alicui⁹ multitudinis. ad eū
dē supponēte deteriate remota dictōe i
portate multitudinē. ē bona p̄a. vt bñ se-
gatur ois hō ē aial. g⁹ quoddā aial ē hō.

Tertio confusa distributiva dan-
tur tales regule. Prima ē cuiuslibz p/
positionis v̄lis: taz affirmatiue q̄z negati-
ue. subiectū supponit p̄fuse ⁊ distributue
Er qua reglā cliciūt tres regle p̄tales.
Prima si determinatio ⁊ determinabi-
le sint eiusdē casus. ⁊ tali aggregato adda-
tur signū v̄le. totū aggregatū distribuit
vt ois hō alb⁹ currit. nec hō p se nec al-
bus p se distribuit. sed hoc totū homo
alb⁹. Scda reglā ē si signū v̄le affirma-
tiū p̄cedat rectū ⁊ obliquū. ⁊ signū sit
de casu recti. ⁊ non obliq tunc cōpleruz
ex recto ⁊ obliquo distribuit ⁊ nenē se/
oruz. vt q̄libet asin⁹ hois currit. B totuz
asinus hois distribuit obliquus. n. se hz
vt determinatio recti. iō distributo recto
segatur distributio obliqua. Tertia r̄gu-
la ē si signū v̄le affirmatiū p̄cedat rectū
⁊ obliquū ⁊ signū sit de casu obliquo ⁊ n̄
recti tūc t̄m distribuit obliquus. ⁊ rect⁹
cōfūdīē. nō distributue. vt dicēdo cuius-
libet hois asinus currit. ly hois distribui-
t r. ⁊ ly asinus supponit cōfuse t̄m. Se-
cūda reglā p̄ncipalis cuiuslibet p̄pōnis
negatiue siue v̄lis siue p̄ncipalis. p̄dica-
tū cōster t̄m supponit cōfuse distributi-
ue. Tertia reglā p̄ncipalis ē termin⁹

cōis mediate vel imediate sequēs nega-
tionē negantē nō ipeditā supponit confu-
se ⁊ distributue: d̄r negantes: q̄z negatio
infinitas nō distribuit nisi terminū quē
infinitat. vt dicēdo nō hō ē alb⁹. capiēdo
hāc negationē nō negat er. tā hō. q̄z alb⁹
⁊ ē hoc verbū ē. q̄tū ad t̄ps cōsignifica-
tū p̄ ipsū distribuit: d̄r ē nō ipeditā: q̄z i
ista sor. nō videt oēm hoiem: ibi hoiez n̄
distribuitur. q̄z ipedit p̄ signū vn̄uersa-
le affirmatiū. Quarta reglā p̄ncipalē ē
negatio infinitans distribuit terminū cō/
munē quē infinitat. ⁊ non alium. vt aial ē
nō hō. ibi homo distribuit sub quo sit
descensus copulatiue: ergo aial nō ē sor.
nec plato. ⁊ sic d̄ alijs. Quinta reglā p̄n-
cipalis ē ois terminus i se icludēs nega-
tionē habet v̄m distribuēdū terminū se/
quētē rōne negatiōis. Er hac reglā inse-
runtur plures alle regule. Prima ē: ter-
minus cōis sequens cōparatiū graduz
terminās ei⁹ cōparationē. ⁊ terminus se-
quens superlatiū gradū terminans ei⁹
excessuz: si nō ipediat supponit confuse
⁊ distributue. vt sor. ē fortior hominum
ibi hominū distribuit similiter sor. ē for-
tissim⁹ hominū ibi hominū distribuit. Se-
cūda reglā ē p̄dicatū p̄pōnis exclusiue
supponit p̄fuse distributue. q̄z p̄z ab exclu-
sua ad suā vn̄uersales de terminis trās-
positis ē bona p̄a. vt bene segq t̄m aial
ē homo. ergo ois hō ē aial: s̄z in fa ly hō
supponit p̄fuse ⁊ distributue. g⁹ ⁊ i p̄ia.

Tertia reglā ē termin⁹ cōis sequēs pro-
pōne exceptiua. rect⁹ ab ea supponit p̄su-
se ⁊ distributue. vt oē aial p̄ter hoiez est
irrōnale ibi hoiez supponit cōfuse distri-
butue. Et sub eo sit d̄scēsus eo mō quo
dictū ē p̄us. Quarta reglā ē ablatiui re-
cti a relatiuis diuersitatis mediate ista p̄/
pōne. a. vel. ab. n̄ ipeditā supponit con-
fuse distributue. vt sor. ē ali⁹ ab asino iste
termin⁹ asino. supponit cōfuse distributi-
ue. Quinta reglā ē ablatiui recti ab isto
verbo differt. vel eius participio media-
te ista p̄positiōe. a. vel. ab. etis supponit

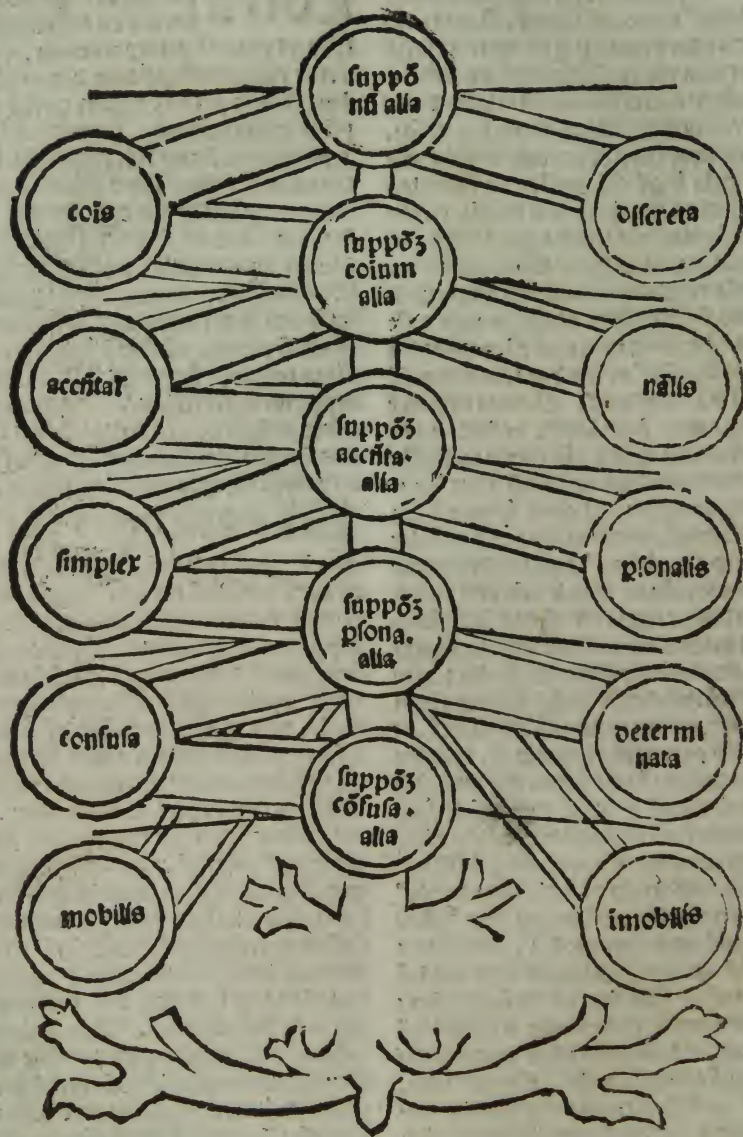
p̄ qualibz q̄m nō
telligit quid cum
m̄ h̄c ⁊ h̄p̄m
⁊ h̄m̄m̄
⁊ at d̄r ois hō.

Suppositionum

p[ro]p[ri]e distributivae ut for. differt ab equo
 ille ablatu[us] equo distribuit. Sexta rela
 est syncategoremata p[er] q[uod] fit p[ar]atio e[qu]li
 tatis. ut sunt ista quoadmodu[m]. Ita. sicut. et
 generaliter aduerbia similitudinis distri
 buunt terminu[m] immediate sequentes ut for.
 est fortis sicut leo. ibi leo distribuit. Ex
 qua regula seq[ui]t[ur] ista p[ro]p[ri]e e[ss]e falsas leo
 est ita fortis sicut aliq[ui]d aial m[un]di. q[uod] t[ame]n
 esset ita fortis sicut musca. q[uod] e[st] falsu[m]. cu[m]
 ista dictio. Ita. dicat p[ar]atione[m] e[qu]litate[m].
 Septima regula syncategorema p[er] q[uod] fit
 p[ar]atio s[ed] excessu[m]. ut. q[uod]. magis et sic
 de alijs distribuit terminu[m] co[m]p[ar]at[us] im
 mediate sequente. ut leo e[st] magis fortis q[uam]
 bo. ibi li bo distribuit. Octava regula e[st]
 ista yba. careo. p[ro]no. icipit. definit. et ista
 dictio. sine. Et g[ra]m[m]at[ica] ois dictio includens
 negatione[m] distribuit terminu[m] co[m]p[ar]at[us] ime
 diate sequente. ut ma caret forma. li for
 ma distribuit. Similiter in ista for. ambulat
 sine equo iste obliqu[us] equo distribuitur
 Et in ista for. p[ro]nat[ur] visu. li visu etia[m] distri
 buit. Nonna regula est o[mn]i[n]obilitas imo
 bilitat[is] imobilitat[is] mobilitat[is]. i. ois ter
 min[us] habens v[er]b[um] distribuenti aliu[m] termi
 nu[m]. distribuitur. si addit terminu[m] o[mn]i[n]am
 distributo. reddat ip[su]m no[n] distributu[m]. ut
 no[n] ois ho currit. ista negatio. n[on]. h[ab]et v[er]b[um]
 distribuendi q[uod] cadit supra istu[m] terminu[m]
 ho ia distributu[m] p[er] signu[m] vniu[er]sale facit
 istu[m] terminu[m] ho supponere determinate
 et no[n] distributivae. Ex quo p[er] q[uod] in ista p[ro]
 p[ri]e for. differt ab oi hoie ille termin[us]
 hoie supponit determinate. p[er] duo distri
 butiva cadentia supra ip[su]m. Sec[un]do p[er]
 q[uod] ista est va. for. e[st] ita sapiens sicut ois ho
 m[un]di. et ista e[st] falsa. for. est ita sapiens sicut
 aliq[ui]s ho mundi. q[uod] in fa ille termin[us] ho
 distribuit. n[on] at in p[ri]ma r[ati]one duor[um] distri
 butivo[rum] q[uod] cadu[n]t sup[er] ip[su]m. Ex oib[us] h[ab]is.
 colligit[ur] q[uod] sub termino supponente de
 terminate s[ed] descendere disjunctivae. sub
 termino supponente p[ro]p[ri]e t[ame]n s[ed] descen
 dere disjuncti. et s[ed] termino supponente
 distributivae s[ed] descendere copulativae.

Co[n]tra predicta. P[ri]mo arguit[ur]
 sic: ista est indefinita. ho e[st]
 sp[eci]es ut patuit i p[ri]mo tractatu. et t[ame]n sub
 lectu[us] eius non supponit determinate. s[ed]
 simpl[iter] ergo p[er] vna[m] regula[m] posit[am] de sup
 p[ri]one determinate. Secundo sic i hac
 p[ro]p[ri]itione semp[er] fuit aliq[ui]s ho li homo
 sequitur medietate istud syncategorema
 semper q[uod] habet v[er]b[um] distributiva[m]. et t[ame]n n[on]
 supponit p[ro]p[ri]e t[ame]n sed determinate. ergo
 contra vna[m] regula[m] posit[am] de supposi
 tione confusa tantum. min[us] patet. s[ed] q[uod]
 supponit determinate. q[uod] in sua contradi
 ctoria q[uod] est ista. no[n] semp[er] fuit aliq[ui]s ho
 idem termin[us] supponit distributivae. g[ra]m[m]
 supponit determinate. Tertio sic. p[ro]
 mitto. d[es]idero. et copulata. n[on] sunt dictio
 nes syncategorematicae. g[ra]m[m] non faciunt
 terminu[m] supponere p[ro]p[ri]e tantu[m].

Ad rationes Ad p[ri]mas
 dicit[ur] co[n]tra
 dendo q[uod] ista est indefinita. ho est sp[eci]es.
 cu[m] in ea subiectat termin[us] co[m]m[un]is
 tentus. et cum dicitur q[uod] subiectum non
 supponit determinate. d[icitu]r p[ri]mo q[uod] p[ro]
 supponere determinate s[ed] no[n] stante ve
 ritate. p[ro]p[ri]e dicitur secundo q[uod] regula
 illa h[ab]et v[er]b[um] p[ro]p[ri]e indefinita q[uod] p[ot]est ex se
 inferre particulare[m]. et eni[m] sub[er] suppo
 nit respectu p[re]dicati. q[uod] non p[er]tinet ad
 differentiam superio[rum] et inferio[rum]. Ad
 s[ecun]da[m] dicitur negando min[us]. ad p[ro]batio
 nez negat[ur] p[ro]p[ri]a. no[n]. n[on]. op[er]e ad p[re]dictoras.
 q[uod] q[ui]q[ue] termin[us] q[uod] suppo[n]it distributivae
 i vna. q[uod] in alia supponat determinate. sed
 sufficit q[uod] termin[us] q[uod] no[n] e[st] distributu[m] i vna di
 stribuat i alia. sic ille termin[us] ho q[uod] n[on] distri
 buit i ista. sp[eci]es fuit aliq[ui]s ho. distribuit in
 ista n[on] sp[eci]es fuit aliq[ui]s ho. Ad tertia[m] negat[ur]
 p[ro]p[ri]a. q[uod] p[er] la categorema r[ati]one alicui[us]
 syncategoremat[is] inclusi i eis. b[on]i h[ab]et v[er]b[um]
 p[ro]p[ri]e d[es]idero terminu[m] sequente ut p[er] s[ed] ista d[es]idero
 d[es]idero s[ed] e[st] p[ro]p[ri]e aliq[ui]n r[ati]one m[un]di signi
 ficadi. Copulata e[st] includit m[un]ditudine[m] r[ati]o
 ne cu[m] h[ab]et v[er]b[um] p[ro]p[ri]e d[es]idero terminos sequentes.
 Et b[on]i supponit terminu[m] absolutu[m].

De suppositione

Incipit secundus tractatus par-
uorum logicalium de relatiuis.

Relatiuuz est du-
plex. Uno modo
relatiuuz est cu-
ius esse est ad aliud
quodammodo se
habere: et sic re-
latiuum est unum de decem pre-
dicamentis. Aliud est relatiuuz
quod est ante late rei recorda-
tuum: quod ut vult *Pris.* in ma-
iori suo volumine. Relatio est
ante late rei recordatio: ut sor.
currit qui mouetur: ibi hoc rela-
tiuuz qui facit recordationem
sive relationem de sorte qui est
res ante lata. Omissis autem rela-
tiuis secundum primum modum de re-
latis: secundo modo hic intendimus.
Relatiuorum autem quedam sunt rela-
tiua substantie ut. q. ille. et simi-
lia. quedam vero sunt relatiua ac-
cidentis: ut talis quilibet tantus quan-
tus. Relatiuum autem subiecte est quod
refert eandem rem in numero
cum suo ante. ut. qui. ille. Item
relatiuorum subiecte quedam sunt relati-
ua diuersitatis ut. alius: et est illud
quod refert eandem rem in nume-
ro et supponit per alia: ut sor. cur-
rit. et alius disputat quidam vero
idemnitatis: sunt. ut. qui. ille.

Relatiuorum

idem. Relatiuuz autem substantie idemnitatis est quod refert et sup-
ponit per eodem numero per quo
supponit suum antecedens: ut
sor. currit qui disputat: ibi hoc
relatiuum qui. refert sortem et sup-
ponit per sortem. Relatiuorum subie-
cti idemnitatis quedam sunt nomina: ut quod
quidam. Quedam sunt per nomina. ut il-
le. idem. Item relatiuorum per nomina
idemnitatis quedam sunt reciproca
ut sui. sibi. se. cum suo possessiuo
ut suus sua suum. Alia vero non sunt recipro-
ca ut ille idem. Relatiuum autem re-
ciprocum dicitur non quod sit patiens. sed quod
ponit modum patientis supra substantiam
agentem: quod aliud est patiens: et
aliud modus patientis quod per
quod natus potest esse patiens: ut dicitur
do sor. percutit sed non potest habere
modum patientis. unde modus patien-
tis semper est in obliquo: et sic per quod
aliud est patiens. et aliud modus
patientis. Si queratur quid ad-
datur supra patiens per relatiuum
reciproci dicens quod addit idem-
nitatem subiecte: et ponit eam secundum modum pa-
tientis ut sor. videt se ibi substantiam quam
prius erat agens ponit sub modo
patientis: ut in hoc per nomina se.
Unde reciproci sic potest diffiniri.
Reciproci est quod significat substantiam
agentem sub modo patientis. Vel
sic: reciproci est idem quod sui ipsius

passiuū: z iō hoc relatiuū sui si
gnificat p modū patiētis iquē
dī trāscire actus uerbi. Nomi
natiuus at significat p modū
agētis. Itē si qrat qre hoc pno
mē sui sibi se caret ntō. Dīcen
dū ē q solutio pz expmīssis: qz
agens n pōt significare patiēs
siue sub mō patiētis nisi i obli
qs: s; ntūs dicit mōz agētis. z
iō naz noiatiui repugnat nāe
hui⁹ pnomīnis sui: z iō nō pōt
hīre ntūz. Ex pdictis pz q rela
tiua idēptitatis referūt eādez
rē cū suo aīcedēte z sp suppo
nūt p eadem re i numero. Et
ex hoc pz q maior ē certitudo
p relatiuū idēptitatis qz p suū
ātecedēs loco relatiui positū:
vt hō currit hō disputat: qā du
biū ē vtrū de eodē hoīe dicat
S; cū dī hō currit z idē dispu
tat certū ē q de eodez hoīe di
catur. hoc. n. pz p p⁹ dī. dicētē
i maiori suo volumīe q cū dī
Aīax venit ad troiā z aīax for
tit pugnauit dubiū ē an de eo
dez aīace dicatur an de diuer
sis. S; cū dī Aīax venit ad tro
iā z idē fortit pugnauit d eodē
aīace i numero statī itelligitur
Et sic pz q maior ē certitudo
p relatiuū idēptitatis qz p suū
ātecedēs loco talis rlatiui po

sitū. Solet autē dubitari circa
relatiua idēptitatis vtrum de
ceptio scā ex diuersa relatio
ne fiat secūdū equiuocationē
vel secūdū amphibologīā vel
secūdū aliquā aliā fallaciā: vt
dicendo hō videt asinū qui est
rationalis: ibi hoc relatiuū q
pōt referri ad hunc terminū
qui est homo: vel ad hunc ter
minum q est asinus: z sic sunt
ibi diuerse relationes: z ergo
fm aliquos solet ibi assignari
equiuocatio. Sed cōtrariū ar
guitur hoc nomen q secundū
q est relatiuū significat rē vna
equaliter se habentēz ad illud
quod significatur p modū sub
stantie: vt color q est in corpo
re locus q cōtinet rem locatā
z sic de aliis: ergo deceptio fa
cta ex diuersa relatione n facit
equocationem. Item hoc no
men q fm q est nomen signifi
cat substantiā infinitā: sed ista
substantia infinita apta nata ē
finitari tā p vnū aīs qz p aliū:
ergo cū illa suba ifinite sūpta f
se sit vna z pōt referre qdlibet
aīs ergo significatio hui⁹ re
latiui erit vna qre seqt q ibi n
erit equocatio. Itē ratio cuius
libet relatiui s; q relatiuū est
tm vna hec. s. res antelata vel

De suppositione relatiuorum

rei atē late recordatiū: ergo
oē relatiū fm q̄ relatiū par
ticipat vnū nomē z vnā rōnez
ergo relatiū ē vniuocū i q̄ntū
est atē late rei recordatiū: er
go pticularia relatiua vt. qui.
ille. z ali⁹ i q̄ntū sunt relatiua
suoz aītiū n̄ sunt equoca. si ali
qs obiciat q̄ hoc relatiū. q.
alterius est ratiōis secundū q̄
tenetur in hoc antecedēte hō
z alterius secundū q̄ tenetur
in hoc antecedente asinus vt
in predicta oratione ergo est
cōe: z h̄z rōnes diuersas ergo
ē equocū. Dicēdū q̄ hoc argu
mētū n̄ v̄z. Nā s̄l̄r posset pba
ri q̄ q̄libz vniuocū eēt equo
cū. vt aīal eēt equocū s̄z qd̄ est
hō v̄l s̄z qd̄ ē in hōie: z aliā h̄z
rōnem secundū qd̄ est equus v̄l
secundū qd̄ est in equo z sic hoc
nomē aīal aliam habet ratio
nem hic z ibi z est cōe: non tñ
ē equocū sed vniuocū. Soluē
dum ē breuī qd̄ sic vniuoca di
cuntur habere eandē rōnez n̄
fm se sed in vniuoco vniuoca
te: vt hō. bos. equus. z similia i
aīali. Similr oīa relatiua dicū
tur habere eandē rōnez nō se
cundū se sed i referente siue in
relatione: z ēt habent idē no
men ideo vniuocant in eo: s̄z

ille obiciebat de rōnib⁹ relati
uoz secundum se: Unde p̄di
ctas obiectiones ab ista cōce
dim⁹ z ideo p̄cedim⁹ q̄ dece
ptio facta ex diuersa relatōne
non est fm equocationē. Itēz
illa deceptio ē in ordinatione
dictionū iter se ergo ē i orōne.
qz ordinatio dictionū nihil ali
ud est q̄z oratio: ergo nō ē eq
uocatio cū equocatio solū sit i
vna dictione. Itē q̄ ibi non sit
āphibologia pbat qz vbiq̄z
sit āphibologia ibi est cōstru
ctō vni⁹ cūz alio: vt i h⁹ exēplo
liber aristotelis quo ad p̄mū
mōz: z quo ad s̄z mōz vt hic li
tus araf. quo ad t̄tiū vt i hoc
scit secl̄z. Et s̄z hoc p̄z iductie
pōēs modos āphibologie: q̄
vbiq̄z ē āphibologia ibi est
p̄structio vni⁹ cū vno t̄m. s̄z vbi
cūq̄z sūt diuersa relatiua n̄ ē cō
structio vni⁹ cum vno t̄m imo
vni⁹ cū diuersis: g⁹ deceptio fa
cta ex diuersa relōne nō facit
āphibologia. Itē vbiq̄z ē d
ceptio ex eo q̄ aliq̄ dictio pōt
referri ad diuersa ē p̄positō v̄l
diuisio. s̄z deceptō ex diuersa re
latōe ē ex eo qd̄ aliq̄ dictō pōt
referri ad diuersa g⁹ deceptio
diuersa relōne ē cōpositio v̄l
diuisio: z hoc idē cōcedim⁹ us.

In precedenti tractatu visum est de suppone terminorum absolutorum. nunc in isto tractatu videndum est de suppositione terminorum relativorum ratio ordinis est quod termini relativorum habent suppositiones suas a terminis absolutis ut postea patebit. ergo necesse fuit primo determinare de suppositione terminorum absolutorum quod relativorum. Positum est autem iste tractatus distinctus a precedenti quod non solum in hoc tractatu determinatur de suppositione terminorum relativorum sed etiam de quadam passione terminorum que vocatur relatio. secundum quam sepe variatur veritas et falsitas orationis sicut patet de ista. sor. videt equus qui est rationalis. et ab omni passione accipit iste tractatus distinctionem a precedenti. ponitur autem subiectus istius tractatus terminus relativus sicut in precedenti tractatu subiectus est terminus supponens.

Primo sciendum est quod sicut dicitur terminus duplex est relativus scilicet relativum logicale et relativum grammaticale. unde relativum logicale est cuius totus esse est ad aliud se habere. id est quod significat suum significatum sub quadam habitudine ad aliud. ut pater. dominus. servus. Sed relativum grammaticale est relatum ante late recordativum. id est quod secundario notificat res prius notificatas per suum autem ut dicendo. sor. currit et ille monetur. quod autem illa diffinitio sit bona patet per priscianum qui sic diffinit relationem. Relatio est rei ante late recordatio. et de istis relativis grammaticis est hic ad propositum de quod ponitur talis divisio. Relativorum grammaticorum quedam sunt relativa substantie. Alia sunt relativa accidentis. Relativum subest quod refert suum autem quod se habet per modum per se stantis. Non enim dicitur relativum subest quod refert autem quod sit suba imo potest suum autem esse de quolibet predicamentum ut dicendo scia est utilis. Et illa est appetenda ubi hoc relativum illa non refert substantiam sed refert scientiam que est de per

dicamento qualitatis. sed ideo dicitur relativum subest. quia refert rem significatam per modum subest. vel sicut dicitur aliqui dicitur relativum substantie. quod refert suum antecedens non connotando aliquam dispositionem accidentalem adiacere rei. pro quo supponit suum autem ut ille ipse alius. et sic de alijs. Sed relativum accidentis est quod refert antecedens importans suum significatum per modum alteri adiacentis ut talis. qualis. vel secundum alios est relativum refert suum autem connotando aliquam dispositionem accidentalem adiacere rei pro qua supponit suum antecedens vel rei sibi comparate. ut talis. tantus. quantus. Dicitur notanter vel rei illi comparate. Nam dicendo sor. est albus et talis est plato. id est talis dicitur relativum accidentis. non quod connotet aliquam dispositionem accidentalem adiacere sorti. Sed quod connotat aliquam dispositionem accidentalem adiacere platoni. ipsi sorti comparato. Alia divisio est relativorum substantie: quedam sunt relativa substantie idempnitatis. alia sunt relativum idempnitatis substantie. est quod supponit pro eodem precise pro quo supponit suum antecedens vel est illud quod refert suum antecedens et supponit per hijs per quibus verificatur propositio sui antecedentis. ut. ille. ratione cuius ista est falsa homo est animal et illud est asinus. Sed relativum diversitatis substantie est quod supponit pro alio quam suum antecedens. vel est illud quod refert suum autem. supponit tamen pro alio ab illo pro quo verificatur propositio sui antecedentis. ut aliud.

Secundo sciendum est quod alia divisio relativorum est ista relativorum idempnitatis substantie quedam sunt reciproca. ut. mens. tuus. suus. se. Alia sunt non reciproca ut. ille. iste. unde relativum reciprocum dicitur illud quod ponit substantiam agentem sub modo patientis. ut sor. diligit se sor. percutit se. hoc relativum se quod est recipro

De suppositione Relatiuorum

cum ponitur fortis. qui est substantia agens sub modo patientis. denotando actum impositum per verbum. reuertitur in re unde existit vel processit talis actus. s. in suum antecedens. dicitur. n. reciprocum de reciprocoris. q. est idem reuertor. et ita p3 q. relatiuū reciproci refert suum antecedens: et supponit pro eodem in numero. sed idem quod per alios significatur. ut agens. per relatiuū reciproci significatur ut patiens. Et q. omne relatiuū reciproci significat p. modū patientis. nō autē licet possit esse patiens non potest tñ significare rem suam sub mō patientis. ideo hoc p. nomen. s. q. quod est p. p. s. i. s. i. m. e. reciproci caret uō. p. d. o. n. i. t. u. r. autē differētia inter relatiua reciproca. et non reciproca. differunt. n. primo quia relatiuū reciproci semper ponitur in eadem cathēgorica cū suo ante ut fortis. diligit se. Sed relatiuū non reciproci ponitur in alia cathēgorica q. suum ante. saltem q. refert totale subiectū v. l. p. n. c. i. p. a. l. e. p. t. e. s. u. b. i. q. ideo d. f. q. si refert p. t. e. s. u. b. i. p. n. c. i. p. a. l. e. p. o. t. p. o. n. i. t. u. r. in eadez cathēgorica cum suo ante ut canis fortis diligit illū. Secūdo differūt q. relatiuū reciproci p. s. t. r. u. i. t. cū eodē verbo cū suo ante. Relatiuū autē non reciproci nūq. constructur cum eodez verbo cū suo antecedente. Tercio differunt quia relatiuū reciproci refert idē ad se. Reciprocatio enī est quedam circularis relatio eiusdem ad seipsū. Non autem alia relatiua. Ex quo patet q. solū relatiuū idēp. t. i. t. a. t. i. s. substantie dicit reciproci et sibi soli conuenit reciprocatio: cum ipsam solum supponat pro eodem in numero cum suo antecedente.

Secundo patet q. in alio: certūdo fit per relatiuū idēp. t. i. t. a. t. i. s. substantie q. per suum antecedens loco eius positum ut si dicatur alax venit troiani et alax fortis pugnauit. Dubiū est utrū de eodem alace intelligatur. Si vero dicat alax venit troiā. et idē fortis propu-

gnauit. certū est q. de eodē alace intelligit sic ut declarat autor i. textu. Et ē aduertendū q. relatiua substantie idēp. t. i. t. a. t. i. s. non reciproca quādoq. tenentur pure demonstratiue. quādo scilicet ea non precedit aliquis terminus ad quē refertur ut in ista propositione iste homo currit. et tunc tale relatiuū. facit propositionē singularem. Aliquādo tenentur relatiue. q. n. ipsa precedit aliquis terminus ad quē refertur: ut ibi fortis. currit et ille mouetur. Aliquādo vero tenentur infinite quādo scilicet important determinate aliquā rē sub modo tñ cōfuso. Et hoc q. nec tenentur pure relatiue. nec pure demonstratiue ut dicēdo q. fuerit audax expugnet ciuitatē.

Tercio

sciendū ē q. circa hec autor: mouet vna difficultatem cōtingentē circa diuersas relationes termini v. l. videlicet deceptio. pueniens ex diuersa relatione termini causat equiuocationem aut aliam fallaciam. Probatur p. i. o. a. n. c. q. talis deceptio facta ex diuersa relatione non sit equiuocatio. et hoc quatuor rationibus. Quarum vna talis est nūq. fit deceptio scdm equiuocationem nisi ex multiplicitate termini equiuoci. sed hoc relatiuū. qui nō est terminus multiplex nec equiuoc. ergo deceptio facta ex diuersa relatione termini n. causat deceptionē. minor p3 q. hoc relatiuū q. significat vnam rem equaliter se habentē ad omne illud quod significatur per modum substantie. ergo non est equiuocum. antecedens probatur quia hoc relatiuū qui non refert nisi rem se habentem per modum substantie. p. d. o. n. i. t. alias rationes que clare sunt in textu.

Secundo probatur q. illa deceptio nō sit amphibologia tali ratione quia omnis deceptio que est amphibologia prouenit ex diuersa constructione. vnius d. i. c. t. i. o. n. i. s. cū alia. ut p3 i. d. u. c. t. i. u. e. i. s. i. n. g. l. i. s. m. o. d. i. s. s. z. v. b. i. c. i. u. q. ē deceptio ex diuersa relatione termini. ibi ē p. s. t. r. u. c. t. i. o. v. n. i. cū diuersis. 8. o. deceptio prouenit ex diuersa re-

latione termini non est amphibologia.

Ex quo cōcludit autor q̄ cū illa deceptio non sit neq̄ equocatio neq̄ amphibologia q̄ est compō. ⁊ diuisio. Q̄is. n. deceptio pueniēs ex eo q̄ aliq̄ deteriatio pōt ferri ad diuersa deteriabilla ē cōpositio vel diuisio. s̄ deceptio facta ex diuersa relōne termi puenit ex eo q̄ aliq̄ deteriatio pōt ferri ad diuersa deteriabilla: ergo est compō vel diuisio. Dixerūt tñ aliq̄ q̄ talis deceptio facit equocationē ⁊ ita negabant q̄ nunq̄ fiat equocatio nisi ex multiplicitate termi equocet: fit. n. deceptio scđm equocationē ex diuersa cōsignificatione ip̄is. vt p̄ in illo paralogismo. q̄quid sanabat san⁹ est ⁊ c. Alij vō dixerunt q̄ h̄mōi deceptio ē amphibologia. penes tertiu modum. Dicit. n. q̄ hec orō for. videt asinūz tānūz vnū significat. s̄ cū addit̄ q̄ est rōnalis tota oratio reddit̄ multiplex p̄ diuersas relōnē termini. Et rōnē petri hyspani soluunt per negationē maioris. Ad p̄bationē dicunt q̄ cōmittit fallaciā p̄tis debuit. n. inducere in indistinctis. ⁊ solū inducit in sp̄ib⁹ q̄ de quolibet mō solū accipit vnū exēplūz veritatē s̄ petrus hyspan⁹ nō adducat rōes dem̄stratūas sua tñ op̄inio cōmunior: est alijs ⁊ probabili⁹.

Contra predicta. P̄mo sic arguit̄ reliua grāmatalia sunt sincathegoremata. ergo eis nō puenit sup̄pō. Añs p̄ p̄ petri hyspani q̄ ceteras ptes ofon̄is a noīe. ⁊ v̄bo ap̄pellat sincathegorematicas. Scđo sic i hac p̄pōne chymera est chymera ⁊ illa est nō ens: illud relatiuū illa nō supponit pro eodē in numero p̄ quo suūz añs. Et tñ illa est relatiuūz idēp̄tatis sube. ergo diffinitio relatiui idēp̄tatis nō est bona! mior: p̄ q̄ añs pro nullo supponit: ergo relatiuūz nō supponit pro eodē cum suo añte. Tertio sic in h̄is p̄pōnib⁹ semina que nos dānant saluauit nos. lignum fuit cā mortis ⁊ ip̄m fuit cā vite relatiua ibi posita non referunt̄ idē in numero

cum suis antecedentibus: ergo ⁊ c.

Ad rōnes Ad p̄mam d̄r: q̄ relatiua grāmatalia p̄t dupl̄r p̄siderari. Vno mō pure relatiue aut pure dem̄stratiue. ⁊ sic sūt sincathegoremata nollā rez v̄lez vel singularēz significantia s̄ p̄cise h̄nt modum significandi. Significāt. n. vt sic quēdam actum referēdi v̄l dem̄strandi ⁊ vt sic eis non cōpetit sup̄pō. Alio mō p̄t p̄siderari in quātūz p̄ter actūz referēdi v̄l dem̄strandi ip̄ortant signū rei relate vel signū rei dem̄strate: ⁊ sic sunt p̄im cathegorematica ⁊ p̄t̄z sincathegorematica q̄ bus vt sic h̄nt potest cōpetere suppositio.

Ad scđam d̄r q̄ diffinitio relatiui idēp̄tatis sube d̄z solū intelligi qñ añs illius relatiui supponit p̄ aliquo mō chymera pro nullo supponit ⁊ p̄ añs neq̄ hec relatiuūz illa. Ad tertā d̄r: q̄ duplex est relatio. s̄ simplex. ⁊ p̄sonalis. vñ relatio simplex est qñ relatiuūz refert idē in sp̄e ⁊ supponit pro eodē in sp̄e cum suo añte vt p̄ in predictis ofonib⁹. S̄ relatio p̄sonalis est qñ relatiuūz refert idē in numero cum suo añte. in predictis autē orationibus est relatio simplex ⁊ nō p̄sonalis. Diffinitio autē h̄z veritatem qñ fit relatio p̄sonalis ⁊ non simplex. Si tñ in diffinitione relatiui idēp̄tatis substantie non addat̄ ista p̄tula pro eodē in numero. eo mō quo dictū est in p̄mo notabil. tunc argumentū nō p̄cludit: q̄ eo mō quo supponit añs eo mō supponit relatiuū. si enī añs supponat pro voce vel pro significato vel p̄ suppositis simil̄ ⁊ eius relatiuūz. Exemplūz qñ supponit pro voce vt for. est nomen dissyllabum. ⁊ illud ē masculini generis. Exēplū qñ supponit p̄ suppositis vt hō currit ⁊ ille mouet exp̄mplū quādo supponit p̄ significato vt hō ē species. ⁊ ille p̄dicat d̄ plurib⁹. Ex quo sequit̄ q̄ oēs iste sunt false animal ē trisyll. bū. ⁊ illud ē substantia. hō cui rit ⁊ ille est sp̄s. hō ē sp̄s ⁊ ille legit. ⁊ sic de alijs.

De suppositione relatiuorum

Sequitur de relatiuis diuersi-
tatis. relatiuuz diuersitatis est
quod supponit pro alio ab eo
quod refert: vt scilicet currit et ali-
ud disputat: ibi hoc relatiuus alius re-
fert forte et supponit pro alio a
forte: et ita facit recordatione
de forte. De relatiuis autem di-
uersitatis talis datur regula.
Si relatiuus diuersitatis addatur
superiori sit inferior et si addatur
inferiori sit superior. Verbi gratia
quoniam dicitur aliud ab aiali. ergo aliud
ab homine ibi est locus a specie ad ge-
nus siue a parte subiuncta ad suum to-
tum: quoniam in hac propositione aliud
ab aiali hoc relatiuus diuersitatis
aliud cuius additur aiali quod est
superius ad hominem facit ipsum in-
feriorem et in hac aliud ab homine ad-
ditur inferiori. scilicet homini: et ergo fa-
cit ipsum superius: et ergo aliud ab
aiali est inferiorius ad aliud ab ho-
mine: et ideo ibi est locus a specie siue
a parte subiuncta. De relati-
uis ideitatis datur regula ab
antiquis. Nulla propositio inchoa-
ta a relatiuis ideitatis habet
dictoriam. Et assignant tale casum:
quoniam cum dicitur omnis homo currit: et ille
disputat: hoc relatiuus ille habet
respectum ad hoc animus homo pro de-
pendentia sue relationis: sed quoniam ne-
gatio aduenit proponi inchoa-

te a relatiuo dicendo sic: ille non
disputat: tunc negatio negat
verbum quod sequitur et non ne-
gat respectiue relationis que
habet ad animus: ergo negatio non ne-
gat totum quicquid affirmatio af-
firmat: ergo non dicitur: sed cum
hoc fiat in qualibet propositione in-
choata a relatiuo sequitur quod nulla
propositio inchoata a relatiuo habet
dictoriam. Sed contra hoc
obiicitur. Quicquid contingit af-
firmare contingit et negare de
quolibet supposito sed verbum
contingit negare de quolibet sup-
posito: ergo et contingit affir-
mare de quolibet supposito quod
est dictio relatiua: ergo quolibet
propositio inchoata a relatiuo habet
dictoriam. Item quelibet propositio
siue enuntiatio que est una habet
dictoriam sed propositio inchoata a
relatiuo dum ibi non sit aliquod
dictio non equoca neque plura
subiiciantur neque predicentur est
una propositio: ergo propositio inchoa-
ta a relatiuo habet dictoriam. Item
dicit Aristoteles in primo perher-
menias circa affirmationes et
negationes quod uni affirmationi
una negatio est opposita et e con-
uerso una negatio uni affirma-
tioni est opposita: ergo affirma-
tioni inchoate a relatiuo nega-

Tractatus

tio vna est opposita quod concedim⁹ dicentes p^rdictaz regulā esse falsam. Ad rōnes eorum rōdemus q^d relatiuū comparatur ad aⁿis: z cōparat⁹ ad verbū cui subiicitur. vnde cum affirmatio vel negatio sit o^ro affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo v^l alicui⁹ ab aliquo hoc est p^rdicari de sub^o: z iō sicut p^r p^r diffinitionē predictā affirmatiōis z negationis affirmatio z negatio respiciūt tantūmō cōparationē subⁱ ad p^rdicatū: ergo in p^rpōne iⁿchoata a relⁱuo tantūmodo sumit^r p^rdictoriuz p^r cōparationē relⁱui ad verbū cui subiicit^r z nō p^r cōparationē relatiui ad antecedens: quia ille respectus non est ibi propter naturā affirmatiōis nec p^r depēdentiā subⁱ inquantū ē sub^m: sed p^r depēdentiā eius quod ē sub^z dicendū tñ est sub^m: q^r aliud est sub^m inquantū sub^m: z id quod est sub^m: z aliud est p^rdicatum inquantū. p^rdicatum: z illud quod est p^rdicatum. z sic quicquid affirmatur in p^ropōne iⁿchoata a relatiuo negatur iⁿ sua p^rdictoria: q^r contradictoria isti⁹ ille dispu-

Septimus

tat est ista non ille disputat negatione preposita relatiuo.

C^opostq³ visum est de relatiuo grammaticali diffinitive z diuisione consequenter videndum est qualiter quodlibet relatiuum grammaticale supponat in propositione pro quo.

Primo sciēdum est q^d de relatiuis in cōmuni dat^r p^r. h^y. vnam regulam datam ab antiquis v^z q^d nulla p^rpositio iⁿchoata a relatiuis habet contradictoriā quam regulam improbat tribus rationib⁹. Quarū vna talis est. Quicquid contingit affirmare cōtingit z negare: sed verbum contingit affirmare de quolibet subiecto: ergo z negare de quolibet subiecto. z per consequens potest vere negari de quolibet termino relatiuo. Alie rationes sunt clare in textu. concludit ergo petrus hyspanus q^d quolibz p^rpositio quibz sit iⁿchoata a relatiuo habet vere contradictoriā. Sed est specialis difficultas quando relatiuum z antecedens ponuntur iⁿ eadez cathegorica qualiter debet dari contradictoria illius p^rpositionis. vt pat^r de ista sor. qui currit disputat. Dicunt enim quidam q^d contradictoriuz eius est ista sor. qui currit non disputat. **Prima** enim equiualeat huic copulatiue sor. currit: z sor. disputat. Secunda vero equiualeat huic disiunctiue sor. non currit vel sor. nō disputat. Ex qbus inferunt omnes istas esse veras. chymera q³ currit nō mouet. sor. qui ē alb⁹ nō ē coloratus aliqd q³ currit nō mouet. Ex quo p^r q³ fin eos ista p^ria nō v^z chymera q³ currit nō mouet ergo chymera currit. arguit^r n. ibi a tota disiunctiua ad alterā partē eius. Similiter negant istā cōsequentiā aliquid currit q³ nō mouet. ergo aliqd currit z illud nō mouet s^z ē ibi fallacia p^rsequētis secūdu eos. a disiunctiua ad copulatiuā. Cōtra hāc opinionē arguit^r q³quid affirmat^r iⁿ affirmati

De suppositione relatiuorum

na debet negari i negativa s; in ista affirmatia sor. currit qui disputat affirmatur duo d sor. scz currere et disputare. ergo illa duo debent negari d eodem in negativa. s; hoc non potest esse p negatione postpositam prime ppositi. q; negatio. nihil negat ante se positum. ergo male assignat d dictoria. Dicit ergo aliter q; d dictoria illi d; dari preponendo negationem toti ppositioni. ut utraq; compositio negetur: et ideo contradictoria huius sor. qui currit disputat est ista non sor. qui currit disputat que equipollet huic disiunctiue sor. non currit. vel sor. non disputat. sed ista sor. q; currit non disputat equipollet huic copulatiue. sor. currit et sor. non disputat. Ex quo patet q; p dicta propositiones quas isti concedunt sunt falsae.

Secundo sciendum est q; de suppositione relatiuorum idempnitatis sube et non reciprocum duplex reperitur opinio. Dicunt enim quidam q; relatiua idempnitatis sube non reciproca in quacumq; ppositione ponantur: siue sit copulatiua siue disiunctiua siue conditionalis. supponunt. solum pro illis pro quibus verificatur propositio sui antecedentis. pbant duabus rationibus. Quarum prima est quia relatiua idempnitatis sube non reciproco conuenit ex natura sua et ex modo significandi proprio sibi. capi pro illis pro quibus denotatur verificari propositio sui antecedentis. sed in quacumq; ppositione ponitur retinet eandem naturam et eundem modum significandi: ergo semper supponit et accipitur precise pro eisdem pro quibus verificatur propositio sui antecedentis. Secunda ratio est quia nisi sic sequeretur q; propositio copulatiua in qua poneretur tale relatiuum non posset contradicere propositioni disiunctiue. consequens videtur inconueniens. patet. tamen consequentia quia ex quo illud relatiuum caperet pro diuersis in copulatiua et disiunctiua

Et secundum istos tales propositiones sunt negande. sor. est asinus vel ipse est homo. sor. est irrationalis vel ipse est rationalis. homo mouetur vel ipse quiescit. posito q; nullus homo moueatur: s; qui libet quiescat. sensus enim prime est. sor. est asinus vel ipse sor. qui est asinus est homo. Similiter sensus secunde est sor. est irrationalis. vel ipse sor. qui est irrationalis est rationalis. Sensus tertie est homo mouetur vel ipse homo qui mouetur quiescit. et clarum est q; omnes iste disiunctiue sunt falsae cum habeant ambas partes falsas. Concedunt tamen istas propositiones sor. est asinus si ipse est homo: q; sensus est sor. est asinus si ipse sor. qui est asinus est homo. licet negent istas sor. est asinus. si sor. est homo. Concedunt etiam istam homo est asinus vel ipse non est animal. Est enim sensus homo est asinus. vel ipse homo qui est asinus non est animal. Et ista est vera cum secunda pars eius sit vera. est enim negatiua cuius subiectum pro nullo supponit. Negant tamen istam homo est asinus vel homo non est animal. Ex quo patet q; isti concedunt multas propositiones que videntur esse contra modum communem concipiendi. Ideo est alia opinio communior que dicit q; licet aliquando relatiuum idempnitatis substantie non reciprocum supponat precise pro eisdem pro quibus verificatur propositio sui antecedentis non est tamen semper necesse ipsum relatiuum non reciprocum supponere precise pro eisdem pro quibus verificatur propositio sui antecedentis. Ad cognoscendum autem quando tale relatiuum supponit precise pro eisdem pro quibus verificatur propositio sui antecedentis: et quando non declaratur istorum opinio pro cuius declaratione.

Tertio sciendum est q; ab illis de ista opinione ponitur quatuor regule. Quarum prima est non opz

Tractatus

Septimus

relatiuū idēptitatis nō reciprocu in ppo-
sitione cōditionali positum supponere p
esse pro eisdem pro quib⁹ verificatur p
positio sui antecedētis: p q: si sic sequere-
tur q: iste ppositiōes eēnt vere for. ē aſi-
nus si ipse ē hō. for. ē irrōnalis si ipse ē rō-
nalis: et sic de alijs. sunt enī cōditionales
in quib⁹ ipossibile ē aſis eē verū sine cō-
sequēte vt pater per sensum earū tā da-
tū. Secūda reglā ē relatiuū idēptitatis
substantie nō reciprocu i ppositiōe dis-
iunctiua positū non soluz supponit p illo
pro quo verificatur ppositio sui antece-
dentis. Sed supponit pro omni illo pro
quo supponit suum antecedens. Itaz nisi
sic sequeretur q: iste essent false for. est aſi-
nus vel ipse ē homo. for. ē irrōnalis vel
ipse est rationalis antirp⁹ ē vel ipse erit
p⁹is est falsuz et p cōem modū concipiē-
di. pbatur cōsequētia dādo sensuz illaz
ppōnūm eo modo quo dictuz est p⁹is.

Tertia regula est relatiuū idēptitatis
sube nō reciprocu i ppositione hypothe-
tica copulatiua posituz supponit pro eis-
dem. p qbus verificat ppositio suis aſtis
p q: nisi sic sequeretur q: esset vera aſin⁹
est aſal. et illud est homo. si enim ly. illd
in dicta copulatiua. nō solū supponeret
p aſalib⁹ p quib⁹ verificat propō ista aſi-
nus est aſal: s; etiā pro alijs aſalibus. tūc
secūda pars illi⁹ copulatiui esset vera. ex
quo est indefinita affirmatiua cui⁹ subz et
pdicatuz supponit pro eodē. Ex hac
regula sequit pmo q: relatiuū idēptita-
tis suble nō reciprocu aliqui supponit pro
suo antecedēte nō supponente. p in ista p-
positiōe antichristus nō ē. et ipse erit. istd
relatiuū ipse supponit p antirpō qui nō
est q: pro illo verificat ppositio sui aſtis:
et tñ ly antirp⁹ q est antecedens. illi⁹ relati-
ui ipse nō supponit. Secdo seqt q: aſi-
qñ i ppoēne cathegorica mere de pſti. l.
i q null⁹ ponit terminus aplatiuus rela-
tiuū supponit fm suppositionē accētales
p illo qd nō est sed. fuit. vel erit. vt p in
ista ppositiōe antichristus erit et ipse nō

est. illud relatiuū. ipse. supponit pro an-
tichristo q erit. q: pro illo verificat ppo-
sitiō sui aſtis. et tñ ly ipse ponitur in ppo-
sitiōe cathegorica mere de pſenti in
qua nullus ponitur terius amplatiuus.

Quarta regula p nullam negationem
vel signū vſe mutatur suppo relatiui. vt
nihil refert dicere aliquis hō currit et ille
est alb⁹. et dicere aliquis hō currit et ois
ille est albus. p: batur q: relatiuū nō
ex se sed ex suo aſte capit suaz relationē.
ergo manente eadem suppoēne antece-
dentis manebit eadē suppositio relatiui.
suppositio autē aſtis nō mutatur per ali-
quod sincathegorica appositum relati-
ui: ergo nec etiaz mutatur suppositio re-
latiui. Quinta regula ē si antecedens sup-
ponat materialiter et absolute relatiuū
supponit materialiter et relatiue. vt dicē-
do aſal est trisyllabum. et ipsum non ē tri-
syllabum. hoc antecedens aſal supponit
materialiter absolute. et hoc relatiuū ip-
sum supponit materialiter et relatiue. vn-
de supponere māliter absolute ē suppo-
nere pro se vel sibi simili in voce aut scri-
pto. s; supponere māliter relatiue ē sup-
ponere non qdem pro se s; pro aſte vel
sibi simili in voce vel scripto. Ad rōnes
precedētis opintonis. Ad primaz dī:
q: maior est pcedenda diuinio tale re-
latiuū sumatur in propōne hypothetica
copulatiua. non autē in conditionali vel
disiunctiua. vt patuit per regulas prece-
dētes. Et huius nō est alia cā nisi nō mo-
dus pceptendi. Ad scđam dī pcedēdo
pſtiam nisi indifunctiua cui⁹ relatiuo idē-
ptitatis substantie nō reciproco expri-
mitur illud pro quo verificatur ppositio sui
antecedētis. vt isti copulatiue. aſinus ē
animal et illud ē hō. contradicit ista dis-
iunctiua nullus aſinus est aſal vel non illud
animal quod est aſinus est homo.

Contra predicta. Primo ar-
guif sic terius accētales
supponens respectu copule pſentis tpiis
restringit ad supponēdus p pſentibus:

De suppositione relatiuorum reciprocorum.

ergo male dictū est qd aliquis. terius rela-
tiuus sumptus respectu copule de pñti
nō simplicitate supponit pro eo qd non est.

Secūdo sic qd hoc pñti relatiuū tertij no-
tabilis. qd si illa relatiuū est vā sequet qd ista
ppō esset vā oīs hō est aīal. et nullus hō
est illd. pñs est falsus. pbat pñs qd i illa
ppōne hoc aīal supponit pñse tñi.
gō qd i ista negatiua nullus hō est illd hoc
relatiuū illd supponit pñse tñi. et ita scōda pñ
illius copulatiue erit vā sic pñma. erit enīz
sensus illi copulatiue. oīs hō est aīal. et
oīs hō illd nō est. et ista ē vā falsitas tñ pñse
quētis pñ qd dicta copulatiua ē cōstituta
ex duabus pñariis. ergo ipsa nō pōt ēē
vera. Tercio sic pñra eādē regulaz qd si
ipsa esset vera sequeretur qd ista esset vera.
oīs hō est aīal et oē risibile est illud. Ex
quo hoc relatiuū illud supponit pñse tā
tū pñs est falsus. ergo et falsitas pñsequē
tis pñ qd bñ sequitur oīs hō est animal. et
omne risibile est illud. ergo sor. est aīal et
omne risibile est illud. sed istud fin con-
sequens est falsum ergo et antecedens.

Ad rationes

ad primā dī
cī qd illud af-
sumptū dī intelligi dī terminis absolutis.
et nō relatiuis. Ad fam dīcī qd ille nō
sunt pñarie eo qd hoc relatiuū illud non
distribuit. sicut neqz iste sunt pñarie. oīs
hō ē aīal. et oīs hōmo aīal nō ē. eo qd ille
terminus aīal in neutra distribuit. Ad
tertiā dīcī qd istud pñsequēs sor. est aīal.
et omne risibile ē illud pōt dīstīngui fin
qd hoc relatiuū illd intelligit referre hoc
aīal. positū i pñia copulatiua qd ē aīal
et sic ppō ē vera. vel hoc relatiuū illud i
telligit referre hō aīal positū i pñima
parte se copulatiue qd est pñs. et tunc p
positū est falsa. et vt sic nō sequit. oīs hō
ē aīal. et omne risibile est illud ergo sor. ē
aīal. et oē risibile ē illud. et in illo sensu p-
cedit argumentum.

De relatiuo idēpñtatis nō
reciproco talis datur regula.

Omne relatiuū idēpñtatis nō re-
ciprocū hīz eādē supponē quaz
hīz suū aīal: vt cū dīr oīs hō cur-
rit et ille est sor. hoc relatiuū il-
le supponit pro oī hōie: qz sen-
sus est oīs hō currit. et ille ē sor.
tes. i. oīs hō est sor. Dico autē
non reciprocū: qz cum dīr oīs
hō videt se non est sensus oīs
hō videt oēm hōiez. Unde lo-
co huius relatiui se nō licet po-
nere suū antecedens: loco au-
tem alterius licet ponere.

Habito de relatiuo sube di-
cendū est de relatiuo accidētis.
Relatiuū at accidētis ē quod
refert eādē rem p modū de-
noīationis: vt tale qle et c. Un-
de hec est dīria relatiui substan-
tie ad relatiuū accidētis: qz re-
latiuū substantie refert rem vni-
uocam p modū quod quid ē:
vt albedo qd est i pariete: color
qui est in corpe. Relatiuū autē
accidētis est quod refert rez
suā p modū denoīationis vt
sor. est albus et talis est plato:
et sic de aliis. Alia autē dīria da-
tur eorūdem qz relatiuū sube
refert idē in numero. Relati-
uiū hō accidētis refert idēz
in specie: vt sor. est alb⁹ et talis
est plato: qz idē in numero nō
pōt esse in diuersis subiectis: sī

benè idè in specie. Relatiuoz aut accidentis aliud est relam idèptitatis vt talis. aliud vero diuersitatis vt alter. Relatiuū accidētis idèptitatis est quod refert eādez qualitatē in spē z supponit p eadē in spē: vt sor. est albus z talis ē plato. Relatiuū aut accidentis diuersitatis est quod refert eādem qualitatē in spē: s; supponit p alio diuerso i specie: vt sor. est alb⁹ z alteriusmodi ē plo. Differt aut relam substantie idemptitatis relam accidentiū idemptitatis: qz relam idèptitatis sube refert eādem subam i nūero. Relatiuū aut idemptitatis accidentis nō refert idez accis i numero s; solū idem accidens in specie. Relatiuoz accidētis idèptitatis aliud est relam quātītatis cōtinue: vt tātus. aliud nō quantitatis discrete: vt tot quot. Item relatiuoz nūeroz qdam sunt noia: vt totidem: qdam sūt aduerbia: vt totiēns.

Sciendū q talitatus: totiēs totidem pnt dici rela redditua z demratiua. Relatiua: vt si ad pśentes referātur. Demōstratiua vt cū dicim⁹ demōstrando mare tale est rubenz. demrando herculez talis fuit

plato. Si aut nō referantur ad pśentes siue p demratiōe rerum pśentiu tunc sunt redditua: qz reddūt interrogatiōe pcedēte: vt qualis est plato talis est sor. Relatiua qñ sine interrogatione pferuntur: vt talis ē sor. qualis est plo. Et qñ ad noia adiectiua spālium accidentiū ducūtur: vt ethiops est niger z tal⁹ est coru⁹: z sor. fuit albus z talis est plato. Et hec d relatiuis dicta sufficiāt.

¶ Prius visum est de suppone relatiuoz non reciprocoz nunc videndū est de suppone relatiuoz idèptitatis substantie reciprocoz. Et inter ipsa ponit anc. vnam dñaz in textu que talis est. loco relatiui non reciproci sp lz ponere suum antecedens s; non in loco relatiui reciproci. Istud aut non est vlt verum: q loco relatiui non reciproci liceat ponere suū antecedens. Nisi qñ añs est terius singularis non supponens ināliter z qñ añs est terminus cōmunis distributus.

¶ **Prius** sciendū est: q relatiua reciproca vt prius visū est sunt duplicia quedaz sunt possessiua. Alia sunt non possessiua. de relatiuis reciprocis non possessiuis ponuntur due regule. Quarū prima est. relatiuū idèptitatis substantie reciproci non possessiui supponit pro eodē z eodem mō sicut suū añs. ita q si añs supponat deteriate z relatiuum supponit determinate. si distributine distributue. si confuse tantūz confuse tantum. vt dicendo sor. videt se hoc relatiuum. se. supponit discrete. S; in ista hā videt se hoc relatiuum se supponit deteriate. Et i ista ois homo videt se. ly se supponit distributue. Secūda re

De suppositione relatiuorum reciprocorum

gula est qd in distributione aſſis ⁊ ſui re/
latiui. non tota diſtributio antecedētis ca/
dit ſupra quodlibet ſuppoſitū relatiui. ⁊
ſic ecōtra: ſed ſigillatim: quolibet pars an/
tecedētis ſupra quālibet partem ſui re/
latiui ſibi corꝛeſpondētē. hoc eſt qñ an/
tecedens relatiui recipiendi ſupponit con/
fuſe diſtributiue ipſum relatiuū recipro/
cum ſupponit ſigillatim. ſ. reddendo ſin/
gula ſingulis videlicet cuiſbet ſuppoſito
antecedētis ſeō: ſum ſumpto adaptan/
do ſuppoſitū relatiui ſibi corꝛeſpondēs.
vt dicendo oīs homo videt ſe. ergo ſor.
videt ſe ſortem: ⁊ plato videt ſe platōē
⁊ ſic de omnibus alijs. Et ideo non ſeq/
tur omnis homo videt ſe. ergo oīs ho/
mo videt omnem hominem: licet bene ſeq/
tur omnis hō videt ſe: ergo ſor. videt ſe
ſortem. Ex quo ſequitur pꝛimo. qd quā/
do in pꝛopoſitione ponuntur duo termi/
ni absolute diſtributi: vnus a parte ſubie/
cti ⁊ alius a parte predicati tunc tota di/
ſtributio vnus cadit ſupra totam diſtri/
butionem alterius. ita qd ſub ſubiecto cō/
tingit deſcendere non deſcendendo ſub
predicato. ⁊ ecōtra. vt pōt faciliter pꝛa/
ticari in hac pꝛopoſitione. omnis homo
videt omnem equum. Secūdo ſequit/
qđ ſub relatiuo reciproco ſupponente di/
ſtributiue. non contingit deſcendere niſi
ſimul fiat deſcenſus ſub ſuo anteceden/
te. vt dicendo omnis homo videt ſe nō
ſequitur. ergo omnis homo videt ſortes
⁊ omnis homo videt platōē: ⁊ ſic de
alijs. ſed ſimul opꝛ deſcēdere ſub ſuo an/
tecedente comparādo ſingula ſuppoſita
relatiui ſingulis ſuppoſitis antecedētis
eo modo quo dictū eſt pꝛius. Tertio
ſequitur differētia inter ſuppoſitionē con/
fuſam diſtributiuaſ absolute. ⁊ ſuppo/
ſitionem diſtributiuaſ confuſam ſigilla/
tam. vnde ſuppoſitio pꝛuſa diſtributiua
absolute eſt quādo predicatum attribui/
tur totaliter ⁊ indiuiſim ſubiecto. ⁊ cui/
bet contento ſub eo: vt omnis homo ha/
bet naſus. ſequit enim ergo ſor. habet na

ſum. ⁊ plato habet naſum: ⁊ ſic de alijs.
Suppoſitio diſtributiua ſigillata eſt quā/
do predicatum nō attribuitur indiuiſim
ſubiecto ⁊ cuiſbet contento ſub eo: ſed ſi/
gillatim: id eſt reddendo ſingula ſingulis
vt hic ſinguli homines habent ſingulos
naſos ſb: illud predicatū attribuitur cui/
libet pꝛento ſub homine ſigillatim ⁊ par/
ticularim. Ita qđ eſt ſenſus qđ iſte homo
habet ſuum naſum ⁊ ille ſuum: ⁊ ſic de
alijs. ⁊ non attribuitur totaliter ⁊ diuiſis
ſubiecto. qꝛ ſi ſic. ſequitur qđ vnus hō ha/
beret ſingulos naſos: ⁊ ita plures. Ex
quo patet qđ terminus ſupponens con/
fuſe ⁊ absolute. iſert absolute omnia ſub
ſe contenta: ſed terminus ſupponens cō/
fuſe ſigillatim iſert contenta ſub ſe non
absolute ſed corꝛelatiue vt dicendo om/
nis homo videt ſe. ¶ Pꝛo ſuppoſitione
relatiuorum reciprocorum poſſeſſiuorū
ponuntur tales regule. ¶ Prima eſt re/
latiuum reciprocum poſſeſſiuum quan/
doqꝛ ponitur in eadem cathegolica cuꝛ/
ſuo anteceden- te: vt ſor. equitat equum ſu/
um. quādoqꝛ vero in alia cathegolica vt
ſor. ſedet ⁊ ſua manus ſcribit. Sed rela/
tiuum reciprocum non poſſeſſiuū ſem/
per ponitur in eadeſ cathegolica cū ſuo
antecedente: vt omnis homo videt ſe.

Secunda regula relatiuū idemptita/
tis ſubſe reciprocum poſſeſſiuum ſuppo/
nit eodem modo ſicut ſuum anteceden/
ſed non pꝛo eodem tenetur ſed tenetur
pꝛo illo cui additur: vt ſor. comedit ſuū
panem. ¶ Iſtud relatiuum ſuū ſupponit
diſcrete: ſed non ſupponit pꝛo ſorte ſz pꝛo
pane ſo. tis. ſic qđ non pꝛo alio. Similiter
dicendum eſt de iſta omnis homo cur/
rit ⁊ ſuus aſinus comedit. Et cauendū
eſt de mutatione ſuppoſitionis in pꝛepo/
nendo vel poſtponendo relatiuum. non
enim eſt idem dicere ſuus aſinus come/
dit. ⁊ aſinus ſuus comedit. ¶ Prima. n.
equipollet huic cuiſlibet hominis aſin/
comedit. vbi ly aſinus ſupponit pꝛuſe tā/
tum. Secunda equipollet huic aſinus

casu libet hominis comedit in quali as-
 nus supponit determinate. Tertia regu-
 la et generalis est ista. si antecedens distri-
 butum ponat in vna propositione. et sunt
 relatiui in alia. ita quod distributio vnus ca-
 dat supra distributionem alterius. non erit
 inconueniens loco relatiui ponere suum an-
 tecedens distributum: et ista regula est gene-
 ralis tam ad relationem reciproca quam non reci-
 proca. ut loco istius omnis homo comedit.
 et ipse bibit possumus ponere istam.
 omnis homo comedit et omnis homo bi-
 bit. Similiter loco istius. omnis homo sedet
 et sua manus scribit. possumus istam omnis
 homo sedet. et cuiuslibet hominis manus scri-
 bit. De hoc relatiuo. idem specialiter est
 notandum. quod ipsum proprie non est rela-
 tiuum ad aliquod antecedens sed potius ad al-
 quod sequens ut dicunt aliqui. Ex quo patet
 quod secundum eos hoc sophistica est simpli-
 ter concedendum. aliquid enuntiatum est falsum. et idem
 necessario est verum. Et ab eis ponitur
 talis regula. quod quotienscumque hoc relati-
 uum idem refert ad aliquem terminum suppo-
 nit per eo per quo supponit ille terminus cui
 adiungitur. et sic iste equiualeat sor. est idem
 huiusmodi. et sor. est homo. Sed ista non sunt
 logicaliter dicta. hoc enim relatiuum idem potest
 eque referri ad precedentem sic ad sequens: ut
 patet ex modo dicto recipiendi. et ita illud sophis-
 tica quod dicitur esse verum est distinguendum. scilicet
 quod hoc relatiuum idem refert precedentem. vel se-
 quens. ut patuit prius in fallacijs. Similiter illud
 quod homo dicunt falsum est. quod loco aggre-
 gati ex hoc relatiuo. idem. et tertio cum quo
 constructur. liceat ponere terminum cum quo
 constructur. Ista enim est vera intellectus est
 idem voluntatis. et tamen ista est falsa intellectus
 est voluntas: et sic de multis alijs.

Secundo

sciendum est: quod rela-
 tiua diuersitatis: idem
 dicitur diuersitatis. aut quod ipsa supponunt per
 alio quam sua astitia. ut dicendo homo est albus ab
 alio ibi ly homo supponit per hominibus. et tamen
 suum relatiuum. scilicet albus supponit per albinis. Vel
 dicitur relatiuum diuersitatis. quod ly supponat per eo

dem pro quo supponit suus albus. tamen non
 verificat pro eodem pro quo verificat per
 pro sui astitis. ut dicendo aliter istorum est ve-
 rum. et reliquum est falsum. de multis duobus
 dicto: istis. ibi enim. aliter istorum supponit
 differenter pro utroque illorum dicto: istorum. et
 suum relatiuum quod est reliquum supponit per altero
 illorum terminum: et ideo aliter et reliquum supponunt
 pro eodem. Sed tamen prima propositio verificat per
 vno terminum et pro eodem non verificat fa-
 sed pro alio. De istis autem relatiuis diuersita-
 tis ponunt tres reles quoniam prima est quod
 relatiua diuersitatis quoniam ponitur affirma-
 tiue in propositione affirmatiua requiritur ad
 veritatem propositionis quod eorum albus supponat
 pro aliquo. et ideo ista est falsa chymera
 est alia a petro chymera. nam nihil est ideo
 nec est eadem petro. nec alia ab eo: quod non
 ens non entis. nec ens non entis est idem vel di-
 uersum. Ut dicit Aristoteles. quarto methaphis-
 tice. Secunda regula est relatiuum diuersi-
 tatis includit in se virtualiter negationem idem
 positatis. ut sequitur alius. ergo non idem. sed
 non sequitur e converso: ut verbi gratia: idem est
 dicere sor. est alius a platone. Et sor. non
 est idem ploni. Et per prius sor. non est ploni. si
 nullum ista video equum alius ab equo meo
 valet ista video equum non eundem equo
 meo. id est qui non est equus meus. Tertia
 regula est si relatiuum sequitur suum terminum tunc
 in resoluendo non debet preponi negatio. ter-
 mino. quod si sic. supponit et variaret ista. nam
 est vera ab homine ploni est alter. quod ibi ly ho-
 mine supponit deteriate modo ita est quod ploni
 est alter a Socrate quod est homo ergo ploni ab
 homine est alter: sed si resoluendo dicat ploni
 non est homo: propositio est falsa: eo quod homo vtrius-
 que negationis supponit distributiuum. Ex
 quo patet quod si propositio fuerit affirmatiua resol-
 uendo semper debet manere affirmatiua. finali-
 ter deteriat autem idem relatiuis accitis. et pri-
 mo diffinit relatiuum accitis quod est illud quod re-
 fert rem suam per modum deteriationis. ut
 tale. quod. tantus. quod. ut dicendo sor. est
 albus: et talis est plato. illud relatiuum. talis
 refert illud albus albi et denotat plonem

De suppositione relatiuorum reciprocorum

absum. Ex qua diffinitione patet quod nullus abstractum potest esse relatiuus accidentis quod nullum tale refert suus autem per modum denominationis. patet et quod relatiuus accidentis potest referre res de predicamento subiecto. ut dicendo sor. est humanus et talis est plato. res. n. de predicamento subiecto possunt significari per modum determinationis patet ergo quod non dicitur relatiuus accidentis. quod refert. solus rem suam de genere accidentis. sed quod refert rem suam per modum accidentis. scilicet adiectiue. Dicitur autem relatiuus accidentis per relatiuum idempnitatis. ut talis. qualis. et diuersitatis. ut. alter. unde relatiuum idempnitatis est quod refert idem in specie et non idem in numero. Notanter dicitur idem in specie et non idem in numero quod relatiuum idempnitatis accidentis denotat aliquam plura habere idem accens est autem ipso possibile idem accidens in numero esse in diuersis subiectis. Ex hoc sequitur differentia inter relatiuum idempnitatis accidentis et idempnitatis subiecti. quod relatiuum idempnitatis subiecti refert suum autem et supponit per eodem in specie. Sed relatiuum idempnitatis accidentis refert et supponit per eodem in specie. Relatiuum diuersitatis accidentis est illud quod refert suus autem idem in specie sed supponit pro alio in specie ut sor. est albus et alterius modi est plato differt autem relatiuum diuersitatis accidentis a relatiuo diuersitatis subiecti quod relatiuum diuersitatis accidentis supponit per aliquo alio in specie quod suus autem. sed relatiuum diuersitatis subiecti aliqui supponit pro alio in specie. aliqui non ut patuit. Deinde diuidit relatiuum idempnitatis accidentis. dicens quod aliud est quantitas ut talis quantitas et aliud qualitas ut talis qualis. et capiunt quantitas et quantitas generaliter. per omni eo quod significat per modum quantitas aut quantitas. Relatiuum quantitas diuidit. quod aliud est relatiuum quantitas continue ut tantus quantus aliud est quantitas discrete ut tot quot. Relatiuum quantitas discrete quidam sunt nomina ut. tot. quot. Alia sunt aduerbia ut toties. quotiens.

et. et has diuisiones ponit autem: I textus ponit et in fine textus vnde notabile quod relatiua idempnitatis accidentis aliqui sunt relatiua. aliqui demonstratiua. et aliqui red ditina sunt. n. demonstratiua in quantum significant aliquam rem esse talem qualis est res demonstrata. ut. tantus quanta est res demonstrata ut demonstrato forte si dicat talis est plato. et tantus est iohannes. et tunc proprie dicunt ad presens. quod quicquid demonstrat significat presens et existens. Sunt autem redditina quia respondent ad interrogationem precedentem ut si quidam qualis est sor. et respondeat talis qualis est plato. Quando vero sine interrogatione et demonstratione ponunt tunc sunt relatiua. ut talis est sor. qualis est plato. vel quia referunt ad nomina spectantibus accidentium ut cum dicit ethiops est niger et talis est plato.

Tertio sciendum est quod propter genera et modos supponuntur quod datur de suppositione propria de qua quidam suppositione propria patet dictum est diffinitione et diuisione. solus ponit quidam suppositio impropria. que fit quia terminus supponit per aliquo per quo de virtute sermonis talis terminus non est natus supponere. sed fit per terminum in aliena acceptioe ut patet in quibusdam figuratis locutionibus de ista autem suppositione improprie ponit ysidorus quatuor genera seu quatuor modos. Primum genus est quia terminus sumitur improprie in locutione metaphorica puta quia simile sumit per similitudinem transumptiue. ut patet ridet. Secundum genus fit in locutione metaphorica. id est in qua est metaphorica nomina que fit quia potentia ponit per pertinente vel e contrario. ut audiat terra verba oris mei. ibi iste terminus terra accipit improprie per habitatores terre. Et ista metaphorica fit multis modis ut patet per alexandrum in ultimo capitulo sui doctrinalis. Tertium genus fit in locutione anthonomastica. id est in qua est figura quidam que anthonomastica dicitur. que fit quia cōe ponit per proprio. ut apostolus dicit b. i. paulus. Quartum genus fit in permutatione synodotica. b. est in qua est figura dicta

sinodoche que fit qñ totū ponit p parte
ant eñ. vt alb⁹ dētes. p mare ducunt p/
ras. i. naues. possent poni multi alij mo/
di supponis i prope s3 figuras grāmati/
cales s3 isti sūt magis vsitati apud auto/
res. Et de ista suppoſe iproſa ē tenēdū
preglā. q quācūq3 suppoſez hñet termi/
nus si pprie accipit. eādē h3 cū accipit
iproſe: vt sic iste terinus pro in ista ppō/
ne proſa ē anterior: ps nauis. h3 suppo/
nez deteriatas in q accipit pprie. ita ⁊ in
ista. proſa trāsit mare. ille terinus proſa q
accipit ibi iproſie pro tota nauis. etiā h3
suppoſez deteriatam. ⁊ sic de alijs.

Contra predicta. Prio argui
tur sic i hac ppōne hō
currit ⁊ ille ē spēs illud. relatiuū ille sup/
ponit psonalr. sicut suū añs. ⁊ tñ. si loco
illū relatiuū ponam⁹ suū añs. tñc illū añs
supponet simplr. ⁊ ppō erit vera. ergo
nō lz ponere loco relatiuū suū añs. ⁊ per
pñs q illaz dñaz pñs positā inter relatiuū
reciprocz ⁊ nō reciprocz. Scdo sic in
hac ppōne hō currit ⁊ ille disputat hoc
relatiuū: ille. suppoſit discrete. ergo cū suū
añs supponat psonalr ⁊ deteriate. si erit
licituz ponere loco relatiuū suū añs. Ter
tio sic in ista ppōne aliud ab hoie est aial
iste terinus cōis aial sequitur hoc relatiuū. ali
ud ⁊ tñ nō distribuit. ergo relatiuū diuer
sitatis sube nō includit i se negationē idē/
pñtatis. p3 tñ pñs. q: negatio h3 virtutem
distribuedi quilibet terinum sequentem.

Ad rōnes Ad primā dñ: q i
illa ppōne hoc re
latiuū ille supponit deteriate sic suū añs.
⁊ vltra pcedit q nō sp lz loco relatiuū non
reciproci. ponere suū añs. ⁊ b potissime
qñ añs est terinus cōis supponēs deteria
te. vt pñs patuit. Ad scdam dñ negādo
q hoc relatiuū ille supponat discrete. sed
supponit deteriate sicut suū añs. de mu/
tatione at relatiuū in suū añs qñ is in illa
ppōne loco relatiuū posset poni suū añs
stare veritate ppōnis ⁊ stante eadē sup/
pōne. libellomitus tñ dicendum est si

cut de pcedenti: q illa dñs qñ ponit aue.
non est vlr vera. Ad tertā dñ q nega/
tio inclusa in relatiuū diuerſitatis sube si
semp est negās s3 qñ infinitans. tō quā/
do pōit a pte subī. nō trāsit supra copu
laz ⁊ pñs neq3 supra pñcatū ppōnis
⁊ ideo in predicta ppōne ille terminus
aial non distribuit ⁊ hec de suppoſibus
terminoz tā relatiuoz q absolutozum.

Personalis suppo est
acceptio termini cō/
munis p suis inferio
rib⁹. Cui⁹ alia est de
terminata alia cōfusa vt prius
patuit. Item personalis sup/
positionis alia ē restricta: alia
āpliata: ⁊ ita āpliatio ⁊ restri/
ctio hñt fieri circa suppoſem
psonalez. Restrictio ē coharta
tio termini communis a ma/
iori suppoſe ad minores vt cū
dñ homo alb⁹ currit: hoc adie
ctiuum albus restringit homi
nem ad supponendum tm pro
albis. Ampliatio ē extēſio ter/
mini cōis a minori suppoſe ad
maiores: vt cū dñ hō pōt esse an
tichristus: iste termin⁹ hō nō
solū supponit pro hīs q sunt
sed etiā pro hīs q erunt vnde
ampliatur ad futuros. Dico
aut termini cōis q terminus
singularis vt sor. non ampliā
neq3 restringit. Ampliatio
num alia sit per verbum vt p
hoc verbum potest: vt homo

De ampliationibus

potest esse antichristus. Alia per nomen ut hoies esse antichristus ē possibile alia p participium: ut hō potens ē esse aīal. Alia per aduerbiū ut hō necessario ē aīal. homo. n. non solū āpliatur pro pñti tēpore: sed etiā pro futuro. Et iō seq̃ alia diuisio ampliationis. s. qđ ampliationū alia sit respectu suppositorū: ut homo pōt eē antichristus. Alia sit respectu tēporū: ut homo uecessario ē animal ut dictū est. Circa predicta querit de hoc sophismate: impossibile potest esse verū. Probatur: qđ illud qđ est vel erit ipossibile pōt esse verū: s; antichristū nō fuisse post tēpus suū est ipossibile: et mō pōt esse possibile et verū ergo impossibile pōt esse verū. Contra quicqd potest esse verū est possibile: sed ipossibile pōt esse verū ergo impossibile ē possibile. in tertio modo pme figure s; conclusio ē falsa: ergo aliqua premissa; non maior ergo minor: s; hoc ē sophisma ergo sophisma est falsum. Solutio. sophisma simplicit̃ ē falsū hoc. s. ipōtē pōt esse verū et pbatio ei⁹ peccat penes fallaciā accidētis: qđ cū dico id qđ ē

vel erit ipossibile duo dico. s. subm illius impossibilitatis et illam impossibilitatē siue ipz impossibile sed illud qđ est vñ erit est res subiecta. et ipossibile accidit ei et posse esse verū assignat inesse vtriq; sicut hec. antichristū non fuisse erit possibile: sed antichristus nō fuisse potest esse verū: ergo ipossibile pōt esse verū nō valz qđ antichristū nō fuisse ē res subiecta. et ipossibile ē accidens. et posse esse verū assignat inesse vtriq;. De āpliatōe q̃ sit rōne suppositorū talis dat̃ regula. Termin⁹ cōis supponēs xbo hñti vim ampliādi a se vel ab alio: ampliatur ad ea q̃ possūt esse sub forma termini supponentis ut hō pōt esse aīal. hic iste termin⁹ hō nō solū supponit p presentib⁹. s; et ampliatur ad oēs q̃ erūt. Dico at̃ de se: qđ hoc xbu pōt d se hz vim ampliandi. Dico at̃ ab alio qđ hoc participiū potens. et hoc nomē possibile dant x̃tutē ampliandi verbo cui adiūgūtur: ut hō est potēs esse aīal. vñ animal possibile ē esse albū. et sic de aliis. De ampliatione aut̃ que sit ratiōe t̃pis talis datur regula. Termin⁹ cōmūis

supponens vel apponens ver-
bo habenti vim ampliandi quo
ad tempus supponit pro his
qui sunt qui erunt vel qui fue-
runt: ut hō necessario est aīal.
ibi tam hō q̄z aīal tenetur pro
his qui sunt: et q̄ erūt. Et tātūz
de ampliatiōib⁹ dicta sufficiāt.

Iste est tertius tractat⁹ par-
uorū logicaliū in quo deter-
minat de q̄daz alia passione
termini q̄ ampliatio dī. Ista
aut ampliatio sūm auctorē so-
luz h̄z fieri circa supponēz psonalē rōne
culus resūmit auc. n̄r diffinitionē suppo-
nē psonalis. et diffinitionē ei⁹ p deteriatz
et p̄futam. et subiūgit vnā aliā diffinitionē
ei⁹ que ē dec. Supponūm psonaliū alia
ampliatiua alia restrictiua. Ex quo p̄clu-
dit auc. q̄ ampliatio h̄z fieri solum circa
supponēz psonalē: verūtū non videt aliq̄
repugnātia qn possit fieri circa alia gene-
ra supponūz p̄ta circa mālez vt dicen-
do: hō potest esse dictio dissyllaba. et etiā
circa simplicem vt homo erit species.

Primo sciendū est q̄ ad facili-
ter cognitionē ampli-
ationis diffinit auc. restrictionē q̄ opponit
ampliatiōi mō opposita iuxta se posita
clarus elucescūt. Diffinit ergo sic restric-
tionē. Restrictio est cohartatio termini
cōis a maiori supponē ad minore q̄ diffi-
nitio declarabit posteri⁹ in tractatu restri-
ctionū. S̄z ampliatio est excessio termini cōis
a maiori supponē ad maiore. dī termini
cōis ad dīam termini discreti: q̄ non am-
pliāt neqz restringit saltē ampliatiōe quo
ad supposita l̄z possit ampliari quo ad t̄pa.
vñ terūz ille dī ampliari quo ad suppo-
sita. q̄ tenet p̄ plurib⁹ suppositis q̄ si si-
ne dictiōe ampliatiua teneret vt hō ge-
nerabit. S̄z terūz dī ampliari quo ad
t̄ps qn supponit in ordine ad plēs dīlas

t̄porū: q̄ si sine dictiōe ampliatiua tene-
retur vt antichristus generabit. ibi autē
christus tenet pro illo qd est vel erit anti-
christus. Ex quo p̄z q̄ l̄z terūz singula
r̄is nō ampliet quo ad supposita ampli-
atur in quo ad t̄pa. S̄cdo p̄z: q̄ ibi diffi-
nitur auctor t̄m ampliatiōē supposito: ū.
et nō t̄porū. Deinde ponit in illa diffi-
nitione a maiori supponē ad maiorez ad
dīam restrictionis q̄ est cohartatio ter-
mini a maiori supponē ad minore: vt si
dicat homo currit. iste termin⁹ homo
supponit pro oib⁹ hominib⁹. S̄z si di-
catur hō albus currit. restringit termin⁹
ille ad standūz t̄m pro hoīb⁹ albis. Si
vō dicatur hō curret ille termin⁹ hō
ampliāt ad standūz pro hoīb⁹ qui sunt
vel erunt. Consequenter pōit auc. duas
diffinitiones ampliatiōis. Prima est am-
pliatiōis alia sit per verbum vt homo
potest esse antichristus. Alia sit per no-
men vt hominem possibile est esse anti-
christum. Alia sit per participium. vt hō
est potens esse antichristus. Alia sit per
aduerbium. vt homo necessario est ani-
mal. Secūda diffinitio est q̄ ampliatiōis
quedaz sit respectu suppositi. Alia sit re-
spectu t̄poris. Exemplum p̄tūm vt
hō potest esse antichristus. Exemplum
secūdi: vt homo necessario est animal.
vnde illa dicunt ampliare respectu sup-
positoꝝ que faciunt terminū teneri tā p̄
existentib⁹ q̄ pro n̄ existentib⁹. sicut sunt
omnia verba quorū. actus comparantur
ad subm in subo tamen non sunt vt opti-
natur. laudat. considerat. intelligitur. et
sic de alijs. S̄līr etiā aliqua noīa. vt opti-
nabile. laudabile. possibile. et sic d̄ alijs.
S̄līr aliqua p̄ticipia et aliqua aduerbia:
vt potens. possibiliter. Illa vero dicunt
ampliare respectu t̄poris q̄ faciunt ter-
minūz ampliari ad plures t̄poris dif-
ferentias q̄ pri⁹ extendebat: vt hō ne-
cessario est aīal. Ex quo p̄z q̄ duplices
sunt dictiones ampliatiue q̄dā sunt am-
pliatiue a se. q̄b⁹. s. ab impositione data ē

Ampliatio h̄z
q̄ a suppo-
nē m̄tēz
et simplicem
G. Auz. r̄m.

Ampliano

Ter. discretus
ad qd p̄ ampli-
atū.
Ampliano q̄d
t̄ps.

Nota t̄ps futurū teneri q̄ eo qd est ut erit. p̄tūm q̄ eo qd est ut fuit. ut
et regulariter videtur in p̄tūm et fuit.

De ratione dicitur p. 5. ampliatum

De restrictionibus

De restrictionibus

virtus ampliandi: ut possibile: potens: et sic de alijs. Alie sunt ampliationes per aliter: ut sunt ille quibus ab ipositione non est data virtus ampliandi: sed ad hoc quod amplietur opus quod eis addat aliquod habens virtutem ampliandi: ut hoc verbum est, de se non ampliatur: sed per aliquid additum sibi. Quod habet virtutem ampliandi, ut dicendo homo est mortuus.

Secundo

sciendum est quod per maiorem declarationem dicitur: et dicendum movet. Iste per hyspanus tale sophisma. Impossibile potest esse verum: quod probatur et improbat. probatur autem sic. Aliquid quod est vel erit impossibile potest esse verum, ergo impossibile potest esse verum. prima est nota: secundum autem probatur quod forte non fuisse romae potest esse verum cum de facto sit verum. sed forte non fuisse romae est vel erit impossibile, ergo impossibile potest esse verum. Improbatur quod quicquid potest esse verum est possibile. impossibile potest esse verum, ergo impossibile est possibile. conclusio est falsa: ergo aliqua premissarum non sunt verae, ergo maior quae est sophisma. Ad hoc sophisma respondet per. h. et dicit quod ipse est simpliciter falsum ad probationem respondet quod peccat per fallaciam accidentis: quod cum dicitur hoc quod est vel erit impossibile potest esse verum tria dicuntur. primum est subiectum impossibilitatis. id est quod est vel erit. secundum est ipsa impossibilitas, tertium est posse esse verum. primum est res subiecta, secundum est accensum, et tertium est attributum. quod ergo aliquid attribuitur rei subiectae: id est credimus quod debeat attribui accidenti, et ita deceptio est per fallaciam accidentis. Aliter respondet aliqui et dicunt quod ibi est fallacia personarum: quod praedicatur a pluribus causis veritatis ad pauciores. Ista enim aliquid quod est vel erit impossibile potest esse verum habet tres causas veritatis. prima est quando forma importata per subiectum, et forma importata per predicatum referuntur ad idem tempus, et est sensus quod aliquid potest esse verum dum est impossibile, secunda causa veritatis est quando referuntur ad diversa tempora, et hoc dupliciter quod vel forma importata per subiectum accipitur per tempus praeteritum, et forma importata per predicatum accipitur pro tempore futuro, et

tunc sensus ille est falsus, quod sensus est impossibile prius potest esse verum posterius. Alio modo quando forma importata per subiectum accipitur pro tempore futuro, et forma importata per predicatum accipitur pro tempore praeterito, et ille sensus est verus quod sensus est impossibile posterius potest esse verum prius: sed illa propositio impossibile potest esse verum, solus habet duas causas veritatis ideo praedicatur a pluribus causis veritatis ad pauciores. Tertio respondet ad hoc sophisma per distinctionem quod vel sophisma accipitur in sensu proposito vel in sensu diuiso, si in sensu proposito tunc est falsum, sensus enim est quod haec propositio impossibile potest esse verum, est possibilis, et iste sensus est falsus. Si accipitur sophisma in sensu diuiso ut sit sensus aliquo demonstrato hoc quod est vel erit impossibile potest esse verum, et in isto sensu sophisma est verum, per sic arguendo per syllogismum expositorem hoc potest esse verum hoc est vel erit impossibile ergo impossibile potest esse verum. Iste enim est modus probandi inodiales diuisas, et in isto sensu possunt praedicari iste. Callidissimum potest esse callidum. Ad eum retritur potest esse virgo, cecus potest esse viduus, senex potest esse puer. In omnibus enim illis propositionibus ampliat subiectum ad standum pro illo quod est vel erit sub denominatione subiecti. Ad probationem dicitur quod hoc sit falsa id quod est impossibile est possibile ratione huius implicationis quod est: quae restrictio istum terminum impossibile ad standum pro impossibili nunc haec tamen est vera, impossibile est possibile, quod ly impossibile ampliat pro illo quod est vel erit impossibile, et est sensus, aliquid quod est vel potest esse impossibile est possibile, et hoc est verum quod si hoc negaretur negaretur et regule sequentes quas dat autem de ampliationibus.

Tertio

sciendum est quod de ampliatione terminorum ponitur due regule in textu quarum prima est, omnes termini cum suis supponens verbo habent vim ampliandi a se vel ab alio quo ad supposita ampliat ad ea quae sunt vel possunt esse sub forma termini supponentis, ut homo potest esse

Alia motio
Solutio

Solutio
sophisma
h.

albus ly homo tenetur pro his qui pnt
esse homines. Secūda regula termin?
cōmūis supponens vel apponēs ver
bo habenti vim ampliādi quō ad tēpus
supponit pro his qui sunt vel qui erunt
sub forma terminū supponētis: vt homo
necessario ē animal, hoc verbū est, habz
virtutem ampliādi ab hoc aduerbio ne
cessario: et ampliāt terminū sibi supponē
tem, s. ly homo ad ea que sunt fuerūt vl
erunt: esse autē sub forma terminū suppo
nentis est participare formā vel naturā
significatam per terminū supponentez.
His rebus adduntur alie reſe quarū pri
ma est, terminus cōmūis supponens
verbo pſenti temporis vel participio p
teriti temporis mediāte tamē verbo am
pliatur pro his qui sunt vl fuerūt nisi im
pediatur per aliquā restrictionez: vt ho
mo fuit alb⁹ homo ē mortuus, ibi ille ter
minus homo tenetaz pro pſentibus q̄
pro pſentibus, Notanter dicitur nisi ipe
diatur per restrictionez: vt ibi homo qui
est albus scripsit ly hō ratione implicatio
nis stat pro pſentibus tantū. Ex hac re
gula sequitur q̄ ista ē vera futurum fuit
pſentitū est enim sensus quod ē vel fuit
futurum fuit pſentitū. Secūda regu
la est terminus supponēs verbo vel par
ticipio futuri tēporis ampliatur ad stan
dum pro eo quod ē vel erit vt rosa flore
bit pſentitū est futurū, et e contra: valet
enim ista quod est vel erit pſentitū est
futurū, et hoc est verū de antichristo qui
post mortē eius erit pſentitū, et nūc est
futurus. Tercia regula terminus cō
mūis supponens respectu huius verbi
potest et respectu huius verbi cōtingit am
pliatur ad stādum pro omni illo quod ē
vel potest ēē vt creans potest esse deus:
id est quod est vel pōt esse creans potest
esse de⁹: similiter hominē contingit dor
mire, i. illum qui ē homo vel quē contin
git ēē hominē contingit dormire. Quar
ta regula ē terminus positus ante copu
lāū propositiōis modalis diuise que de

terminatur aliquo istorū quatuor modorū
possibile impossibile cōtingens, et necessar
iū ampliāt ad supponēdū pbus q̄ sunt
vel pnt ēē vt creans necesse est ēē deū le
gēs necesse ē ēē hoies. Quia regula ter
min⁹ supponēs vbo de pſiti respectu p
teriti includēs hoc verbū pōt sicut sūt no
mina terminata i bilis, et i tius āplatur
ad supponēdū p eo qd ē vel pōt esse vt
hō ē generabilis ignis ē cōbustiuus, et sic
de alijs. Sexta regula ē terminū iporan
tes actū aīe iterio: et maxime actū itelli
gendi vel volendi ampliāt terminos se
cū cōstructos ad supponēdū pro his
que sunt vel pnt esse: vt ego itelligo rosa
diligō hoies, et sic de alijs. Septia re
gula est subiectum propositionis in qua
ponitur a parte pſicati iste cōparatiuus
pns ampliatur ad supponēdum p eo
qd est vel fuit, sed termin⁹ sequēs istū cō
paratiuū pns ampliāt ad supponēdū
p eo qd est vel erit, et opposito inō am
pliāt iste cōparatiuus posteri⁹: āpliat enim
terminū pcedentem ad supponēdum
p illo qd est vel terminū sequētes ad
supponēdū p illo qd est vl fuit vt hō
est pōr leone sensus est qd est vl fuit hō
est pns illo qd est vel erit leo. Ex quo se
quit q̄ hec est vā adā est pōr ātīpō. Si
militer i ista ppōne leo est posteriori ho
mine ly posteriori āpliat istū terminū leo
ad stādū p leone qd est vl erit, et illū ter
minū hoie p illo qd est vel fuit est, n. sen
sus qd est vl erit leo est posteri⁹ leo qd ē
vl fuit hō. Ex quo seqt qd oīs ppō in q̄
ponit termin⁹ āpliatuus siue sit vllis siue
pticularis siue affirmatiua siue negatiua
pōt exponi p ppositiōē categoricā de
disiuncto subiecto: vt ista null⁹ hō pōt ēē
leo sic exponit nīl qd ē vl pōt esse hō:
pōt ēē leo. Et sīlī daret exēplū i affirma
tiuis. Scdo p3 falsitas opinionis q̄ dicit
oīs ppōnes exponi p disiunctiua si enī
hoc ēē vā tunc due pdictioē possēt ēē
siml⁹ vē: vtputa iste nullū musicū pōt
esse hō: et quodā musicū pōt esse hō:

et h⁹ sub forma
termini suppo
nentis.

De ampliationibus

p[ro]ponendo. It[em] ista nullus musicum
p[otes]t e[ss]e h[omo] sic exponeret nullus q[uo]d e[st] mu-
sicus p[otes]t e[ss]e h[omo] vel nullus quod p[otes]t esse
musicum potest esse homo prima pars
esset vera si nullus homo esset musicus
et per consequens tota illa propositio es-
set vera. Similiter sua c[on]tradictoria sci-
licet ista quoddam musicum potest esse
homo sic exponitur aliquid quod e[st] mu-
sicum potest esse homo: vel aliquid q[uo]d
potest esse musicum potest esse homo.
et istius disiunctive secunda pars est ve-
ra et per consequens tota propositio est
vera. Ex quo claudat aliq[uod] p[ro]p[os]itio v[er]ba
de sub[stantia] a[pp]liato debet exp[re]ss[um] p[er] copulati-
vas s[ed] alteri[us] q[ui]tatis p[er] disiunctivam ni-
si sint singulares negative que sec[un]dum
eos exponit[ur] p[er] copulativam. veru[m] r[ati]o[n]a-
bilis videt[ur] e[ss]e dicend[um] sic d[ic]u[m] e[st] prius
q[uo]d om[n]es exponit[ur] p[er] categoricam de dis-
iuncto extremo q[uo]d si sint univ[er]sales totu[m]
disiunctum distribuit copulativae. si ve-
ro sint alteri[us] q[ui]tatis totu[m] disiunctu[m] n[on] di-
stribuit. et p[ri]us n[on] s[ed] exponit[ur] de copulati-
ve.

Contra predicta. p[ri]mo sic
arguit[ur] dicend[um] antichristus
p[re]dicabit iste terminus antichristus a[pp]liatur
ad st[atu]m p[er] antichristo qui est v[er]u[m] est. et t[ame]n n[on]
e[st] termin[us] co[n]s[istentis] g[eneris] s[ed] diffinitio[n]is a[pp]liatio-
nis. Sec[un]do sic. et h[ic] s[ed] sophis[ma] p[ro]bando q[uo]d
sophis[ma] e[st] v[er]u[m] q[uo]d possibile p[otes]t e[ss]e sal[tem] g[eneris]
impossibile potest esse veru[m] tenet p[ri]ma p[er]
locum a contrariis. Tertio sic terminus
supponens verbo de p[re]s[ent]i stat pro p[re]s[ent]i
sentib[us] t[ame]n g[eneris] dicend[um] h[omo] e[st] mortu[us] v[er]u[m] h[omo]
e[st] g[ra]nd[is] cu[m] v[er]bu[m] sit p[re]s[ent]is t[em]p[or]is ille t[er]min[us]
h[omo] n[on] a[pp]liat[ur] ad st[atu]m p[er] alio q[uo]d p[er] p[re]s[ent]i.

Ad r[ati]ones Ad p[ri]mam d[icitu]r q[uo]d du-
plex e[st] a[pp]liatio t[er]mini
quedam e[st] quo ad supposita. et illa fit sol[u]m
p[er] terminu[m] co[n]s[istentem] significanti[n]am naturam
h[ab]ent[em] supposita. Alia e[st] a[pp]liatio q[uo]d ad t[em]p[or]a q[ui]
h[ab]et fieri q[uo]d t[er]min[us] stat p[er] aliq[uo]d s[ed] d[iv]ersis
d[iv]is[is] t[em]p[or]ib[us]. et ista ampliat[i]o[n]e ampliat
antichristu[m] in propositione predicta: non at
ampliat ampliat[i]o[n]e. p[ri]mo mo[d]o dicta

quam solam diffinit[ur] a[nt]ichristo. Ad secunda[m]
d[icitu]r q[uo]d arguendo debite p[ri]us debet ar-
gui a plurib[us] contrariis ibi aut[em] non ar-
guitur a pluribus c[on]trariis: s[ed] v[er]u[m] et fal-
sum contrariant[ur] non tamen possibile. et
impossibile s[ed] magis p[ri]vative opponunt[ur]
Et si dicatur q[uo]d illa regula tenet in om[n]ib[us]
bus oppositis ut patet per aristotelem
dicentem si oppositum in opposito et p[ro]
positum in p[ro]posito. Respondet[ur] q[uo]d illa
regula vera est q[uo]d o[mn]ia extrema opponi-
tur eodem genere oppositionis non sic
est hic. q[uo]d verum et falsu[m] opponuntur
contrarie possibile. et impossibile. vero
p[ri]vative. Ad tertia[m] dicitur q[uo]d antece-
dens est verum dummodo illud ver-
bu[m] de p[re]s[ent]i n[on] habeat v[er]u[m] ampli-
andi nec a se nec ab alio modo licet hoc
verbu[m] est: non habeat v[er]u[m] ampliandi
a se habet tamen v[er]u[m] ampliandi ab alio
p[er] ratione p[re]terit[um] vel futuri p[re]s[ent]is
sibi adiuncta a parte p[re]dicati: aut r[ati]o[n]e al-
cuius alterius habentis v[er]u[m] ampliandi.

Appellatio e[st] acceptio
termini p[er] re existe[n]-
te. Dico aut[em] pro re
existente q[uo]d termin[us]
significans n[on] ens n[on] appellat.
ut cesar vel antichristus. v[er]u[m] chy-
mera et c. Differt aut[em] appel-
latio a significatione et suppo-
sitione: q[uo]d appellatio e[st] tantu[m]
de re existente: sed suppositio
et significatio sunt tam pro re
existente q[uam] pro re non existe[n]-
te. ut antichristus significat an-
tichristum et supponit pro anti-
christo: sed non appellat. ho-
mo. n. significat ho[m]ines et de na-
tura sua supponit t[ame]n pro existe[n]-

Tractatus

Septimus

tibus q̄z pro non existentibus hominibus. Appellat autem tantum homines existentes. Appellationuz autem alia est termini cōmunis: vt homo. alia est termini discreti: vel singularis: vt sortes. Terminus singularis idem significat supponit et appellat. scilicet rem existentē: vt petrus vel ioānes. Itē appellationum termini cōmunis alia ē termini communis pro re in cōmuni: vt quando terminus cōmunis simplicē habet suppositionē: vt cum dicitur homo ē species: animal ē genus. et tūc terminus idē supponit significat et appellat. vt homo significat hominē in cōmuni: et supponitur pro homine in cōmuni: et appellat homines in cōmuni. Alia autem est appellatio termini cōmunis pro suis inferiorib⁹: vt quando terminus cōmunis personalem habet suppositionē: vt cum dicitur: homo currit: tūc homo nō idem significat: supponit et appellat: sed significat homines in cōmuni: et supponit pro particularibus hominib⁹: et appellat pticulares homines tantū existētes. Et hec de appellationibus sufficiāt.

Primo Ste ē quantus tractat⁹ par-
uorū logicaliū in quo deter-
minat⁹ de q̄daz alia passione
termini. s. de appellationē: de
qua q̄dez sūt diuerse opinio-
nes: q̄ diuersimode loquunt⁹ de appella-
tione: et q̄ differēter accipiūt appellationē.
p̄ma ē opinio anc. n̄ri p̄ cui⁹ declaratiōe.

Primo sciēdū est q̄ appellatio
sūm auctore nostrū ē ac-
ceptatio termini. pro re existēte. dī pro re exi-
stente: q̄ termini significātes nō ens: cu-
iusmodi sūt cesar. antixps: vel chymera
nihil appellant ex q̄ diffinitōe p̄z dīa in
ter appellationē: supponēz: et significatio-
nez: q̄ appellatio ē acceptio termini. pro
existente. suppo vero et significatio sūt itā
de re existente q̄ de re nō existēte. vt an-
tixps significat antixpm. et supponit pro
antixpo. in ista ppōne antixps predicabit
et tñ nihil appellat. Sicut iste terius hō. si
gnificat nām humanā: et supponit itā pro
hōibus existētib⁹ q̄ nō existētib⁹: et itā
solū appellat existētes: et sic est itelligēdū
q̄ dictionū q̄daz sūt q̄ appellant: s; p se
appellata nō hñt. vt adiectiua q̄ appella-
ta nō hñt nisi p sua substantia. Alie sūt
que p se nō appellant sed sūt appella-
ta vt p̄noia dem̄stratiua. Alie sūt q̄ appel-
lāt et p se appellata hñt. vt nōia cōia sub-
stantiua: vt hō: lapis. Lōse q̄nter diuidit
appellationē in appellationē termini cōis
et appellationē termini singularis. et dat
dīam q̄ terius singularis idē significat:
supponit et appellat. significat. n. rez sin-
gularē: supponit pro re singlari: et appel-
lat rez singularē existētes. dī ergo hoc in-
telligi qñ rez significata p terium singula-
rez existit: q̄ aliter nō appellaret: sed bñ
significaret: aut supponeret. S; termin⁹
cōis nō sp idē significat supponit et appel-
lat: saltez qñ supponit psonaliter. id subitū
git aliā diuisionē appellatiōis termini cōis.
Istaz q̄dam ē termini cōis supponēz sūm-
plēcē hñtis. et sic terius cōis idē significat:
supponit et appellat. vt aīal ē genus. aīal

Duplex
Covered

Abstract

op: 1/2
appn

my appeal, is
significant.

Humanis codm
app. Max. S. u.
infra a p. u.
S. u.

Am 17. 7. 1882

۴۰۰

Appell: 6. Nov. 1895

Sigth 29 4 min.

Terminy Con
croz Rine du
P. lres.

Terminy Con
croh duplex
significatum.

App. that for
signifying.

supponunt. Tercio sequitur q̄ tales termini secreti solū appellant formale significatum: et ex his subiunguntur duo dicta.

Primum dictum est q̄ terminus appellatiuus formalis significati aliter appellat quādo solitarie ponitur subiectus vel predicatum. et aliter quādo coniungitur alteri termino appellatiuo. nā terminus appellatiuus quādo per se ponitur subiectū vel predicatū. tūc appellat suū significatum formale per modū adiacentis rei pro qua supponit: vel rei pro qua supponit suū determinabile: sed quando coniungit̄ alteri termino appellatiuo tūc appellat formam per modū adiacentis ei quod alter terminus appellat. vbi gratia. for. bonus. ly bonus appellat bonitatem: for. t̄is: sed si dicatur for. ē bonus clericus v̄l bonus scriptor. tūc ly bonus appellat bonitatem scientie v̄l artis. vnde terminus appellatiuus formalis significati ex eius primaria significatione habet certū modum appellandi quem retinet quando solitarie ponitur: sed quādo coniungitur alteri termino appellatiuo quādoq; trahitur ad aliū modū appellandi secundum exigentias termini cui adiungit̄: vt hoc pronominē tuus ex eius primaria significatione. et hoc quādo per se ponitur appellat te tāq; possessorem. sed quādo ponitur cū alio termino appellatiuo vtputa cum isto pat̄. tunc appellat te tāq; id cuius est ille pater. Exemplū in hijs duabus propositionib; vt ille canis est tuus. et iste est pater tuus nā in prima ly tuus appellat te tāq; possessorem. et in secunda appellat te tāq; genitū a cane. Secundum dictū est q̄ termini appellatiui non eodē modo appellant respectu verbi presentis temporis de inesse: et respectu verbi futuri vel preteriti tēporis: et respectu huius verbi potest: vel possibile. nā respectu verbi presentis tēporis. si nullus sit terminus ampliatiuus siue i subiecto siue in predicato: appellat rem suā p modum adiacentis ei pro quo supponit: ita

q̄ ille terminus supponit pro omnib; alijs et solū pro illis de presenti: quibus adiacet suū formale significatū. vt albus currit. Ex quo sequitur q̄ talis terminus supponens pro aliquibus nō solū cessaret supponere propter eorū corruptiōnem: sed etiā propter remotionem rerū appellatarū. vt iste terminus biretatis: supponēs pro te desineret supponere p te: si a capite tuo auferetur biretū. sed respectu aliorū verborū subiectus et predicatum diuersimode appellāt. nā predicatum appellat rem suā pro tempore verbi solū quantūcūq; fuerit restrictū tēpus verbi: vt si dicatur. fontes heri sunt albus. ly albus supponit pro sorte: si fuerit heri albus: et quāuis nūc esset albus et non heri: tamē non supponeret pro ipso sorte et sic propositio esset falsa. Subiectum vero appellat rem suā indifferēter modo distinctiue pro tempore verbi et pro tempore presenti. et ita ista est vera. album fuit heri nigrum. Si ei quod fuit heri nigrū: adiacet nunc albedo: licet heri non adiacuisset ei.

Tercio sciendum est q̄ appellatio proprie rationis ē acceptio termini in propositione pro suo significato in ordine ad dictionem impotentem actū anime interiore fin illam determinatā rationem: fin quā talis terminus significat suū significatū: vt cognosco venientes. iste terminus venientem: appellat determinatā rationem: fin quam iste terminus est impositus: que ē ratio veniēdi. et ponitur talis regula pro ista appellatione rōnis que talis est. Omnia verba ista. scilicet. intelligo. cognosco. significo. appeto. scio. opinor. credo. dubito. volo. desidero. debeo. promitto. obligo et similia. similiter et sua participia: v̄l nomina verbalia ab eis descendētia: faciunt terminos cum quibus construuntur sequentes et determinātes actus illorū verborū appellare propriā rationem fin quā tales termini sunt impositi spe-

Phil. Farnham

cendū reprobat expresse Aristoteles fecit
 do elencorū in solutione paralogsimo
 rum fallacie accidentis. ibi enim repro
 bat vnam solutionem antiquorū quan
 dabant ad illū paralogsimum. Cogno
 sco constū: constū est veniēs. ergo co
 gnosco venientem. Respondēbāt anti
 quī q̄ bene cōtingit idēz cognosci ⁊ igno
 rari: sed non fin idem. vt cognoscim⁹ co
 ristū fin q̄ constū est: ⁊ non s̄z q̄ ve
 niens. Similiter sic dicit etiam ponētes
 talem appellationem. dicunt enim hanc
 esse veram. Venientē cognosco si cogno
 scam constū qui venit. licet non fin q̄
 veniens. Et dicit istā esse falsam cogno
 sco venientem quia non cognosco ipsū s̄z
 q̄ veniens. Sed istum modum soluen
 di reprobat Aristoteles vt patet clare as
 picienti textum Aristo.

Contra predicta. Primo sic arguitur. Predicatur semper appellat formā snaz. ergo appellatio est acceptio termini p formā: ⁊ nō pro re existente. Scđo sic. Isti termini chymera ⁊ antixps pñt appellare ⁊ nōz aliq̃ appellatiōe p̃dictaz. ergo ⁊c. Tertio sic. Quidq̃ appellat aliqd̃ significat illud eoq̃ appellatio psequit̃ significatio. nem: sed tertius cōis non significat singularia. ergo non appellat singularia.

Ad rationes Ad primam
dicitur: quod predicatum
non ideo dicitur appellare forma suam quod
appellatio est acceptio termini per forma. sed
quod ad veritatem proportionis requiritur quod predicatum
tamen in propria forma affirmetur vel negetur
de subiecto. Uel dicendum quod appellare. Uno
modo tamen valet sic predicare. et sic predicatum
bene appellatur forma. Alio modo tamen vix sic
est coe. et sic terminus cois dicitur appellare sua
inferiora. Ad secundam dicitur negatio maioris
satis capiendo appellationem propter put est acce
ptio termini per existentem. Si tamen accipiat generaliter
put est acceptio termini per aliquo. fuit illud ex
stat extra aiam sine ira. tunc posset procedi
maior: sed de tali appellatione non intelligitur hic.

1. m. d. l. p. o. s. i. t.
 2. E. h. n. g. o.

(Ammon 6²)
 eius legimus
 et per uisum
 in genibus
 inter se
 iudicium sui
 my nonz soif
 na n fam pro
 fuerunt

Ad terciā posset negari maior: s; suffi-
cit q; cōnotet: s; enim terminus cōs non
significet singularia: tamē cōnotat singu-
laria: et ideo potest appellare singularia.

Ad probationē dī q; significatio nō dī
sequi appellationē: q; cuiusq; puenit ap-
pellatione puenit significatio sed nō pro-
eodez. Et hec dī appellationibus.

Restrictio ē cohartatio termini p̄munis
a maiori supposito-
ne ad minorem vt
dictuz est prius. Restrictionū
aut alia sit per nomē: vt hō al-
bus. iste terminus hō non sup-
ponit p nigris neq; p medio
colore coloratis: sed restringi-
tur ad albos. Alia sit p verbuz
vt hō currit. iste terminus hō
supponit pro presentibus tm̄
Alia sit p participiū: vt cum di-
citur hō currens disputat. ille
termin⁹ hō supponit pro p̄sēti-
bus. Alia sit per implicationē:
vt cū dicis homo q̄ est alb⁹ cur-
rit. Hec implicatio q̄ est alb⁹
restringit hoīez ad albos. Itē
restrictionū factaz p nomen.
Alia sit p inferi⁹ superiori ap-
positū: vt aīal hō currit. ille ter-
min⁹ aīal tantū suppoit p aīa-
lib⁹ que sunt hoīes. Alia sit p
dīaz aduenientē generi q̄ est
essentialis cuz sit constitutiva
rei: vt cū dī aīal rationale. hic
aīal supponit p rationabilib⁹

aīalibus. Alia sit p adiectiūz
accidentis vt cū dicitur hō al-
bus iste terminus hō. suppoit
tantum pro albis hominib⁹.

De restrictione facta p no-
men cōmuniter sumptum ta-
les dantur regule. Omne no-
men non diminuens nec ha-
bens vim ampliādi adiunctū
ex eadem parte termino ma-
gis cōmuni restringit ipsuz ad
supponenduz pro his ad que
exigit sua significatio vt patet
in exemplis predictis: vt hō p
suam significationem restrin-
git animal ad animalia q̄ sunt
homines vt cum dicitur ani-
mal hō et albus restringit ho-
mines per suaz significationez
ad homines albos: vt cum di-
citur homo albus: Dico aut
non diminuens ad remouen-
dū noīa diminuētia rōez adiū-
cti vt mortu⁹ v̄l corrupt⁹ et si-
milis: q̄ nō restringunt s; poti-
us destruūt adiūctū. Dico at
nō habens viz ampliandi ad
remouendum dictiones am-
pliatiuas: vt potens, potest.
possibile: que non restringunt
s; potius ampliant. Et sciendū
q; minus cōe semper restrin-
git magis cōmune. vt cum di-
citur homo albus currit: quia

De ampliationibus

homo reperitur i albis homi-
nibus et nigris et medio colo-
re coloratis. albus autem nō.
Unde quo ad hoc hō est ma-
gis cōe: et albus minus cōe: et
sic alb⁹ restringit hōiem: scz se-
cundū qd alb⁹ reperit in hōib⁹
lignis: et lapidib⁹ et brutis: hō
aut nō: vt sic. alb⁹ est magis cō-
mune: et hō min⁹ cōe: et sic hō
cohartat albū ad albedinē exi-
stentē in hōibus: vt cuz dī hō
alb⁹ currit: et sic vtrū cohartat
alterz scdm diuersa. Itē de ter-
mino restricto tal⁹ datur regu-
la. Si signū vñ adueniat terio
restricto non distribuit ipm ni-
si pro his ad q restringitur. Cū
eniz dico oīs hō albus currit:
ibi hō restringitur ad albos et
nō pōt distribui nisi pro albis.
Itē de restrictione datur talis
regula. Nilhil positū a parte p-
dicati pōt restringere terium
cōem positū a parte subi quo
ad principalē eius significatio-
nē vt hō est albus: iste termin⁹
albus in predicato posit⁹ non
pōt restringere hōiem in subo
positum ad albos: qz si restrin-
geretur ad albos: ergo p regu-
lā pcedentē. s. si signū vñ ad-
uenerit terio restricto solū di-
stribuit ipm pro his ad que re-

stringūtur vt in pposito hō di-
stribueretur solū pro albis hō-
minib⁹ et sic istius ppōnis oīs
hō est albus sensus eēt oīs hō
albus ē albus: ergo si vna erit
vera reliqua erit vera: et si vna
erit falsa reliq erit falsa: quod
tñ est falsū: ergo qñ dī oīs hō
est albus: iste terius hō non re-
stringitur. et sic pz illa regla di-
co aut quō ad principalē eius
significationē qz predicatū re-
stringit subm quo ad consigni-
ficationē q est genus vt cuz dī
cignus est albus iste terius ci-
gnus. restringitur ad mares: et
nō ad feminas: et sic alb⁹ restri-
git ipm quo ad cōsignificatio-
nem q est genus. et nō quo ad
suā significationē. Itē de re-
strictione facta p implicationē
talis datur regula. Oīs iplica-
tio immediate cōiuncta terio
cōi restringit ipz sicut suū adie-
ctiuū: vt cū dī hō qui est alb⁹
currit. iste terius hō restringit
ad albos p hac implicationē
scz qui est alb⁹. Itē de eadē re-
strictione talis datur regula.
Quotienscūqz signū vñ: et im-
plicatio ponūtur in eadē locu-
tione duplex est oratio eo qd
signum pōt precedere iplica-
tionē: et sic distribuit teriū cō-

utrumq

munez p quolibet supposito: ut cum dicitur ois homo currit qui est albus. Item implicatio potest prius aduenire. et restringere terminum communem: et tunc signum posita adueniens non distribuit ipsum nisi pro his ad quod restringitur: ut ois homo qui est albus currit et tunc equalet huic: ois homo albus currit. Sequitur de restrictione facta per verbum: de qua plures dantur regule. Quarum prima est talis. Terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis simpliciter sumpto non habet vim ampliandi nec a se nec ex alio restringitur ad supponendum pro his que sunt sub forma termini communis supponentis. dico autem termini communis: quod tertius discretus neque restringitur neque ampliatur. Dico autem verbum presentis temporis ad remouendum alia verba aliorum temporum: quod tertius communis aliam habet suppositionem cum eis. Dico autem simpliciter sumpto per verba sumpta cum particulis diminutivis: ut est opinabile. et inopinabile. Dico autem non habere vim ampliandi ad remouendum verba ampliatiua ut potest. Dico autem neque ex se neque ex alio ad remouendum verba habentia vim ampliandi ex

alio vtpote ex coniuncto: sicut hoc verbum est. quando dicitur est potens. Dico autem sub forma termini supponentis: quod homo supponit pro his que sunt sub humanitate. et animal pro his que sunt sub animalitate: ut cum dicitur homo est animal. Item alia datur regula. Terminus communis supponens vel apponens verbo de preterito simpliciter sumpto non habente vim ampliandi: nec ex se: nec ex alio restringitur ad supponendum pro his que sunt vel fuerunt sub forma termini supponentis: ut cum dicitur homo fuit animal: iste terminus homo supponit pro omnibus his qui sunt vel fuerunt homines: et animal per his que sunt vel fuerunt animalia. Item alia datur regula. Terminus communis supponens vel apponens verbo de futuro etiam supponit pro his que sunt vel erunt sub forma termini supponentis. scilicet pro eis que sunt vel erunt in futuro: ut homo erit animal. Ex predictis patet quod verbis restringitur quo ad connotationem que est tempus. et non quo ad significationem principalem.

De ampliationibus

Iste est qñtus tractat^r par-
noꝝ logicaliꝝ in quo deter-
minat de qñdaz alia passione
termini supponētis. s. de re-
strictione q̄ est opposita am-
pliationi de qua quidem restrictione po-
nit anto: in textu diffinitiones diuisiones.
et relas ratione culus.

Primo

sciendū est: q̄ restrictio
sic diffinit in textu. Restrictio ē
cohartatio termini cōis a maio-
ri suppone ad minoꝝ. Cohartatio poni-
tur loco generis: termini cōis ponit ad
dñam termini singularis q̄ non p̄t amplia-
ri nec restringi saltē quo ad supposita vt
p̄lus visoz ē. et ponit a maioꝝ suppone
a maioꝝ ambitu sue acceptiōis ad mi-
noꝝ: ad dñaz ampliatiōis: vt in hac ppō-
ne. hō currit: hō supponit p̄ oibz hoi-
bus p̄tibz: s. dicendo hō alb^o currit: ly
hō solū supponit pro albis. vnde ad hoc
q̄ aliquid possit restringere alterꝝ duo reg-
runt. Primo est q̄ illud q̄ restringit
possit v̄ficari de aliquo supposito termini
restricti. et de aliquo nō. vt albus p̄dicat
de aliquibus hoibus. et de aliquo nō. De-
fectu cui? ibi non ē restrictio hō equ^o cur-
rit. s. nec hic hō aīal currit. Sed ē q̄
istud v̄bz ē. possit affirmari de aggrega-
to ex terio restricto. et restrictiōe. vt si di-
cat hō albus currit. ad hoc q̄ album re-
stringat hoīem. oꝝ q̄ hec sit v̄a. hō alb^o
est. Ex quo p̄t q̄ ibi nō est restrictio nul-
lus hō generāduz est: q̄ hec est falsa hō
generāduz est. Diuidit aut restrictio p̄-
ma sui diuisione in pp̄ā seu naturalez. et
in iprop̄ā. iprop̄ā ē duplex q̄dā ē vsua-
lis qñ. s. aliq̄s terius accipit. ex vsu loqñ
di pro aliquo deteriato supposito p̄ quo
de v̄tute sermonis nō accipere: vt cum
dī rex venit. s. rex de v̄tute sermonis
possit accipi pro oī rege. tñ ex vsu loqñ
dī restringit ad regē patrie. Alia ē transi-
tiua q̄ fit v̄tute alicui^r verbū trāsitū. vt
for. pascit hoīem ille actūs hoīem suppo-
nit pro alio a sorte v̄tute illius verbū trā-

sitiui pascit. Restrictio naturalis siue pro-
pria est que fit v̄tute alicuius adlūci ter-
mino cōmuni. et est quadruplex quedaz
est que fit p̄ nomen. alia que fit per par-
ticipium. alia per verbū et alia per implica-
tionem. et de omnibus hijs ponunt exē-
pla i textu. Restrictionū factaz p̄ nomē
alia fit p̄ ferius additū sopiori vt aīal hō
alia fit p̄ dñaz additā generi vt aīal rōna-
le. Alia fit p̄ adiectiuiꝝ accētis vt homo
albus. Ex hijs diuisionibus sequitur q̄daz
alia diuisio tal. Restrictionūz q̄daz est q̄
fit rōne significatiōis qñ. s. aliquid ad iun-
ctum alteri restringit ip̄m quo ad p̄inct-
palem significatiōem: ita q̄ terius restri-
ctus solum tenet pro suppositis quibus
inest forma significata p̄ terius restringē-
tem: vt hō albus currit. Alia est q̄ fit ra-
tione consignificationis. qñ. s. aliquid ad-
iunctū alteri restringit ip̄s quo ad con-
significationē suam: vt cūz dī hō est alb^o
ly albus restringit hoīez quo ad mares.
Et hec sunt intelligenda de significatiōe.
et consignificatione termini restringentis
vt cūz dī hō est albus: albus significat al-
bum. et cōsignificat masculinū genus. et
restringit hoīem quo ad consignificatiō-
nem q̄ facit eum teneri pro maribus. et
non quo ad significatiōē q̄ non facit ip̄s
teneri pro hoibus albis soluz. Aliter ista
esset vera oīs hō est albus si ly hō a par-
te subī teneretur solum pro albis.

Secundo

sciendū est q̄ pro
maiori declaratiōe
ponit ant. relas ad cognoscendum ip̄am
restrictionem propriam. Et primo ponit
relas de restrictione facta per nomē de-
inde de restrictione facta per implicatio-
nem. Tercio de restrictione facta p̄ ver-
bum. De restrictione facta per nomen
ponit talem regulam. Omne nomen nō
diminuens neq̄ habēs v̄z ampliādi ad-
iunctū ex eadē parte terio magis cōi re-
stringit ip̄s ad supponendum pro hijs
ad que exigit sua significatio. vt aīal ho-
mo currit ibi ly homo restringit animal

*Restrictio
nō h̄t quā
ampliat*

*Re-
strictio*

*Ad h̄c q̄d
aliqui p̄tibz
nō p̄t in
ip̄m
non dñaz
magis*

*Diuisio
natura-
lis*

*Re-
strictio
iprop̄a*

Tractatus

Septimus

ad standu3 pro aialibus que sunt hoies.
 Notanter dñ non dñminuens q: noia di
 minuentia non pprie restringunt sed po
 tius corrumpunt rōnem terio3 quibus
 adiungunt nec predicant de aliquo sup
 posito termini cui adiungunt. vt homo
 mortuus. hec enī ē falsa aliquid quod ē
 hō est mortuus. Dicitur et non hñs vim
 ampliandi. q: dictiones ampliatiue non
 restringunt s3 potius ampliant: dñ etiam
 adiunctū ex eadē parte q: nullus terius
 restringit alterū quo ad significatiue3 nī
 si adiungat ex eadē parte. Ad culus de
 claratiōe ponit pe. hy. vnam regulaz in
 textu q talis est. Nilhil positū a parte pre
 dicati restringit terium positum a parte
 subī quo ad significatiue3 in l3 bñ quo ad
 consignificatiue3: vt cuz dñ hō est albus
 ly albus non restringit hoīem quo ad si
 gnificatiue3 pñcipalē: ita q nō facit ho
 mīnez teneri pro albis solū sed pro oib3
 disunctiue tñ restringit quō ad significa
 tiue3 q: hō ibi accipit pro marib3 tñ.
 q aut hō non teneat pro albis tñ. pbat
 in predicta propōne q: posito casu q es
 sent aliqui hoies albi. et alqui nigri tñ ef
 fet hec vera oīs hō est albus si hō solum
 teneretur pro albis. sensus. n. esset q oīs
 hō albus est albus: et tñ claz est q ista ē
 falsa stāte casu cū sua pñdictoria sit vera. f.
 aliquis hō non ē albus. Itē sequeret q
 iste essent simul vere oīs hō est albus. et
 oīs hō est niger p3 p scdam regulaz po
 sitaz in textu q talis est: si signū vñ adue
 niat termino restricto tunc distribuit solū
 p his ad que restringit: si ergo in illa oīs
 hō est albus. ly hō solū teneatur: et distri
 buatur pro albis segtur q predicta ppō
 est vera cuz. n. in ista hō est albus hō re
 stringat ad albos: segtur q in ista oīs hō
 est alb3 hō distribuatur pro albis solū.
 Ex quo segtur q idē terius pōt restrin
 gere aliū. et restringi ab eode3 vt dicēdo
 hō est albus: alb3 restringit hoīem. et re
 stringit ab hoīe. Idē. n. terius potest ēē
 magis cōis. et minus cōis vt hō est ma

gis cōe q album pñ q hō regitur in al
 bis nigris et medio colore colorata. albū
 vero est magis cōe fin q reperit in ho
 mīne: equo capra: et sic de alijs: et l3 albū
 dicat magis cōe q homo. non tñ est su
 perius ad hoīem saltē sapius essentialē.
 De restrictione facta p implicationē da
 tur tal' regula. Oīs implicatio tunc ter
 mino cōi imediate restringit ip3 sicut su3
 adiunctū vt cum dñ hō qui est albus ille
 terius hō restringit ad albos p illam im
 plicationē. que est albus. Est aut iplica
 tio aliquid cōplexus ex nose. et verbo: et hō
 relatiō. q vt hō qui ē albus currit hoc to
 tum q est albus vñ implicatio. et d3 intel
 ligi hec regula q ibi nō sit iplicatio dñi
 nuens vt hō qui est mortuus neq3 am
 pliās vt hō qui generabil'. Ex hac regu
 la infer' vna alia que talis est. Quoties
 cūq3 signū vñ. et iplicatio ponunt in ea
 dem oratione tunc locutio est duplex eo
 q signū denotat precedere iplicationē
 vel seq eam si pñmū tunc signū distri
 buit terium pro oibus suis suppositis. et
 ita ppō equialet vñ copulatiue vt oīs
 hō qui est albus equialet huius oīs hō
 currit: et ille est albus. Si aut implicatio
 denotet precedere signū tunc terminus
 cōis prius restringit q3 distribuatur. et
 ita solū distribuit pro his ad q terius ille
 restrictus est p implicationē. vt oīs hō q
 est albus currit. Sensus est de quocūq3
 vez est dicere q est hō albus de illo ve
 rus ē dicere q currit pñmo mō egpollet
 hypothetice. et facit sensū dñsū. et tunc
 ē falsa. Scdo mō egpollet vñ cathego
 rice et facit sensū cōpositū. et tunc ē vera.
 sciendū ē q de restrictio
 ne facta p verbis ponit
 anc. tres regulas s3 tres dñas tporum.
 Prima tal' est terius cōis supponēs vt
 apponens vbo pñtis tps simplr supō
 nō habētis vim ampliandi nec a se nec ab
 alio restringit ad supponendū pro his q
 sunt sub forma termini supponētis. Di
 citur notāter termini cōis ad dñam ter

nota dñm
 ubi.

Regula
 in nō dñm
 ubi.

Tu dñm
 ubi.

Nota dñm
 ubi
 ubi.

De restrictionibus

minis discreti qui nec restringitur nec am-
 pliat. Dicitur notanter presentis tempo-
 ris ad differentias verborum alteri? tem-
 poris dicit notanter simpliciter sumpto
 ad remouendam verba diminuenda: vt
 opinor: laudo: vnde est aduertendus qd
 omnia verba vel participia presentis tem-
 poris que sic se habent qd habent naturam
 transcenditam supra rem presentem su-
 turam qd supra rem presentem non restrin-
 gunt terminum sequentem in se sed ma-
 gis ampliant ipsum vt laudo cesarem ce-
 sar ampliat isti. n. act? transcit indifferet su-
 pra rem existentem et non existentem veru-
 tamen huiusmodi verba possunt adhuc
 comparari. scilicet ad a quo sunt: et ad id l quo
 transeunt: vt cum dicitur iohannes laudat
 cesarem. Iohannes est id a quo fit actus.
 Talia aut verba ampliant terminum si-
 gnificantem rem inquam transit actus: s; non
 ampliant terminum a quo procedit ille
 actus. Secunda regula est terminus co-
 muni supponens verbo de pterito sim-
 pliciter sumpto non habente vim am-
 plandi. nec a se nec ab alio restringit ad
 standum pro his que sunt vel fuerunt sub
 forma termini supponens: vt homo fuit
 animal homo supponit pro his qui sunt
 vel fuerunt homines. Similiter album
 fuit nigrum ly album supponit pro illo qd
 est vel fuit. Ex quo patet qd omnes iste
 sunt concedende vt virgo fuit meretrix
 puer fuit senex: videns fuit cecus. Ter-
 tia regula terminus cōs supponens ver-
 bo de futuro supponit pro his que sunt
 vel erant: vt homo currit: homo genera-
 bitur: album erit nigrum. Subiecta enim
 istarum propositionum supponunt pro
 presentibus et futuris: et potest hec regu-
 la declarari sic: vt precedens. Ex quo pz
 qd omnes iste sunt concedende meretrix
 erit virgo senex erit puer cec? erit vidēs.
 Ex predictis insert pe. hy. tale conelatiū
 qd verbum restringit quo ad significatio-
 nem que est temporis et non quo ad si-
 gnificationem suam principalem.

Cōtra p̄dicta. Primo sic arguitur termin⁹ singularis aliq̄uādo stat pro pluribus; & aliquando p̄ paucioribus. vt scilicet pro pluribus stat q̄d scilicet. albus ergo terminus singularis pōt restringi. Secūdo sic: talia sunt subiecta q̄lia p̄mittuntur ab eorum p̄dicatis ergo p̄dicatū restringit subiectū q̄tām ad significationē. Tercio sic: verbum de p̄sentē restringit terminum ad p̄sentia tñ ergo a simili verbus p̄teritū temp̄oris aut futuri debz restringere ad p̄terita vel ad futura tñ q̄ est contra regulas positas in t̄t̄io notabili.

Ad rationes Ad primam dicitur qd terminus singularis equivoce tentus potest aliquando teneri pro pluribus. & aliquando pro paucioribus: sed non terminus singularis vniuocus tentus: dicitur vltra qd sicut terminus singularis potest ampliari quo ad tempora: ita etiam potest restringi quo ad tempora. Ad secundam dicitur qd illa regula est vera quando subiectum est terminus analogus qui conuenit pluribus sin pri^o & posterio^o. & h^o respectu predicatorum significantium certam lineationem vel significationem aut picturam: & ideo hic conceditur vera alias est pictura: & sic de alijs. Ad tertiam dicitur: qd non est simile de presenti: & de alijs temporibus: quod verbum presentis temporis restringit solum ad presens est quia tempus presens sic simplex: & indiuisibile propter preteritum & futurum nihil sunt eius sed qd ipsum presens est aliquid ipsius preteriti. s. finis: & aliquid futuri scdm principium ideo verba preteriti temporis restringuntur ad presens: & preteritum: & verbum futuri temporis restringuntur ad presens: & futurum.

Circa predicta queritur de
hoc sophismate: omne animal
fuit i archa noe: probatur hō

Tractatus

fuit in archa noe equus fuit in archa noe: et sic de aliis: ergo oē aīal fuit in archa noe. cōtra oē aīal fuit in archa noe: s; cesar fuit aīal: ergo cesar fuit i archa noe qđ ē falsū: ergo aliq̄ pmissaz est falsa non minor ergo maior: qđ autem prima sit falsa patet p quādā regulam q̄ dicit qđ termin⁹ cōmunis supponēs vel apponēs verbo de pterito simpliciter sumpto restringitur ad supponendū pro his que sunt sub forma termini supponentis. item alia ē regula: qđ si signū vniversale adueniat termino restricto distribuit ipsuz p oībus illis ad q̄ restringebatur: ergo cū dī oē animal fuit i archa noe: iste terminus animal supponit p omni aīali quod fuit in archa noe: s; nō fuerūt oīa i archa noe: ergo pria ē falsa: itē ad idē in hac ppositiōe oē aīal quod tūc fuit: fuit in archa noe: iste termin⁹ animal restringitur magis quā i ista orōne oē aīal fuit i archa noe: cum in prima plura supponātur: sed iste terminus animal: restringitur ad illa que fuerunt tūc in illo tpe ppter implicationē ibi positā ergo solum illa que fuerūt in illo preterito

Septimus

fuerūt i archa noe et nō plura: igitur o; qđ hec sit falsa: oē animal fuit i archa noe cū i ea plura aīalia supponātur solutio: qđā dicūt qđ hec oē aīal fuit in archa noe ē duplex eo qđ pōt fieri distributio p singulis generib⁹: vel qđ generib⁹ singulorū. primo modo ē falsa. secundo modo est vera: q; cū sit distributio p singulis generib⁹ tūc ē distributio p singulis indiuiduis q̄ sub eodē genere. et sub eadez spē cōtinētur: et tūc opz qđ oīa indiuidua cōtēta sub aīali fuissent in archa noe qđ falsuz est: sed cū sit distributio p generibus singulorū: tunc solū ē distributio pro generib⁹ vel spēbus sed nō fuit aliqua species aīalis que nō fuit i archa noe: et illo mō est vera. s; huic solutioni nō acquiesco: q; spēs aīalis nō fuit p se in archa noe s; tātū indiuiduū. vnde pro illo tēpo re nō habuit veritatē nisi p singulis generib⁹. i. pro indiuiduis et nō pro generib⁹ singulorū. Unde dico qđ ppositio est falsa et cōcedo oēs rōnes adductas ad hoc: et pbatio peccat scđz pñs ab insufficienti iductiōe q; nō accipit oēs ptes distributiōis q̄ sūt sub subiecto isti⁹ p

De restrictionibus

positionis oē aīal fuit i archa
noe. Solet at qri vtz similr
termini restrigunt i ppōne af
firmatiua z negatiua. Dicunt
alig q nō qz eē restrigit ad exi
stēs: z nō eē ad nō existēs: ergo
nō peodē sit restrictio i affir
matiua z negatiua. Itēz vī q
ois negatiua i q eē negat sum
plr ē fla. si similr restringantur
termini in ppōne negatiua z
affirmatiua: qz i hac ppōne ro
sa ē iste termin⁹ rosa restringit
ad existēs. z si in ac rosa nō est
similiter restringat ad existēs:
tūc sensus est q rosa q nō est: ē:
z hec est falsa: ergo z hec: rosa
nō est z sic qlibet negatiua in
qua esse negat eēt simplr falsa
qd falsuz est: ergo vī q nō simi
liter restringātur termini in p
positione affirmatiua z i nega
tiua. Sz pbat q similr restrin
gātur: qz si i hac ppōne hō est
iste terminus hō restrigat ad
existēs. z i hac nullus hō ē. ad
nō existēs: ergo vtrazqz ē vera:
qz de existētib⁹ vere pdicat eē
z de nō existētib⁹ remouet eē
ergo pdictorie sūt similiter ve
re qdē ē ipossibile: ergo illd ēt
ex quo segtur ipossibile. s. q n
similiter restringant. termini in
affirmatiua z negatiua. Itēre

gula ē q oē verbū simplr sum
ptū non hñs viz āpliandi: nec
a se nec ab alio restrigit termi
nuz supponētē quo ad cōsigni
ficationē q ē tps: z nō quo ad
significationē: ergo tēpus ē cā
restrictionis illi⁹. Sz idē tps est
in affirmatiua z negatiua sibi
opposita: vt rosa ē nulla rosa ē
ergo eadē est cā restrictionis i
vtrazqz z ergo peodē sit restri
ctio in vtrazqz: z hec argumēta
pcedimus. Ad hoc qd primo
obiicit est dicēdū q eē non re
stringit ad existēs: z nō esse nō
restringit ad nō existēs sicut
nec hoc verbū curro ad curre
tes: qz nullū verbū restringit si
bi terminū supponētē quo ad
significationē: sed quo ad cōsi
gnificationē que ē tēpus. Uñ
nō restrigit ad supposita existē
tia sz pñtia. Supposita. n. pñ
tia pñt eē i aligb⁹ terminis taz
exñtia. qz nō existētia: vt cū di
co enūciabile ē enūciabile sup
ponit tā pro existētib⁹ qz non
existentibus. Omnia aut enū
ciabilia que sunt falsa i pñti sūt
pñtia sed nō existentia qz nul
lum falsū ē: z sic eē nō restrigit
ad exñtia sz ad pñtia cū idē tps
sit vtrobiqz quod est cā restri
ctionis. Ad aliam dicēdum est

Tractatus

Septimus

q duplex ē forma tmini cōis. Quedā ē q saluat in reb^o exi-
bus tāū vt humanitas q ē for-
ma hoīs z animalitas q ē for-
ma animalis. z i talib^o oia sup-
posita pntia sūt existētia. Zilia
ē forma tmini cōis q saluatur
tā in rebus existentibus qz nō
existentibus: vt enūciabilitas
que ē forma enūciabilis: qz q-
dā sūt enūciabilia existētia: vt
deū eē. z oia vera. z alia sunt nō
existētia: vt hoīez eē asinum z
oia falsa. Et i talib^o nō restrin-
gitur terminus cōis ad existe-
tia. sed restringitur tā ad existe-
tia qz nō existētia vñ isti^o pro-
positōis rosa nō ē: nō ē sēsus ro-
sa q ē nō ē: sed est sēsus rosa ali-
ter sūpta qz i pīeti nō ē. Solet
āt poni q qdā restrictio sit ab
vfu vt cū dīr nihil ē in archa qz
uis plena sit aere: qz iste termi-
nus nihil supponit ab vfu pro
rebus solidis siue firmis: z rex
p rege patrie: z magister legit
p magistro ppo. Solet. n. pōi
q qdā restrictio sit p trāsitiōez
xibi: vt cū dīr sortes pascit ho-
minē. iste termin^o hō suppoit p
alio a sorte xitate trāsitiōis ver-
bi: qā dās. z recipiēs debēt eē
diuersa. z iō si aliquādo sit ea-
dē hoc tū ē p accidēs eo q idē

subiectū ē vtriusqz sicut idēz ē
dux. z comes scdm accidēs vñ
de dicunt qd nō sequitur sor-
tes pascit seipsum: z ipse ē ho-
mo: ergo pascit hominē s; ē sal-
lacta accidentis: quia hoc pro-
nomē se nō potest supponere
p diuersis a sor. s; hō bene po-
test z hec de restrictionibus.

¶ Postq determinatū ē de restrictiōe
facta tā p nomen qz p vbum pñr ad ma-
iorem declarationē pdictoz circa restri-
ctiōez facta p vbum mouet pe. by. tale
sophisma. Qd aīal fuit i archa noe. Circa
qd tria facit: primo probat z improbat illd
sophisma. So pōit qdam solutiōē anti-
quorum. z eam reprobat. tertio rīdet
ad sophisma sūm ppositam opt.

Primo sciendū est q pe. by. sic
probat z improbat sophis-
ma probat sic hoīno fuit in archa noe e-
quus fuit in archa noe. leo fuit in archa
noe. z sic de alijs spēbus aīaliū. ergo oē
animal fuit i archa noe. Improbatur sic
omne animal fuit in archa noe cesar fuit
animal. ergo cesar fuit in archa noe. con-
clusio est falsa ergo aliqua pmissarū: nō mi-
nor ergo maior q est sophisma. z ita so-
phisma est falsum. Ad illd sophisma rī-
debant antiq distinguendo ipm eo q pōt
eē distributio p singulis gñm. i. p indi-
uiduis vñ p gñibus singulox. i. p specie-
bus. ponebāt eīz tales regulā. Dis oīo
in q terminō generico additur signū vñi-
uersale a pte sibi est distinguēda eo q pōt
fieri distributio pro singlis. gñm. i. p indi-
uiduis vñ p gñibus singulox. i. p spēb^o.
sic ista oē aīal fuit i archa noe pōt distin-
gui s; q li al distribuit p spēb^o vt sit sē-
de qlibz spē aīalis aliqd aīal fuit i archa
noe. z sic est vā. vel p singulis generum
puta p idmduis ita q sit sensus qdāz i
diuiduū aīal cuiuslibet speciei fuit i ar-

De restrictionibus

*Aucto
ritas
Prisocia*

cha noe sic est falsa. Qd at talis distribu-
tio p generib⁹ singloz sit ponenda patet
multis autoritatib⁹. pma est prisociani in
prio minoris q dicit q i hac orone idem
ho lapsus heu hodie cu3 scidit se omnes
pres oronis absq coinnuade: s3 certum
est q no sunt omnes s3 numer. igit ibi
solum sit distributio p ghib⁹ singuloz.
Item dicit Aristotiles in principio primi
topi. ppositus qd negocij est metoduz
invenire q poterim⁹ de oi pblemate
disputare sed hoc no est verum n si hoc
signum omnis distribuat p ghib⁹ singlo-
ruz. Itz in primo ptoz ostendit q omne
pblemata h3 cocludi p pma figurā dicit
etiā manifestuz est quod fiat omnis syllo-
q ppones no sunt ve nisi fiat distributio
pro generib⁹ singloz ergo talis distribu-
tio p speciebus est ponenda sed hac solu-
tionez antiquoz no tenet pe. by. in textu
sed improbat ideo fin mentez ei⁹ argu-
tur p illaz distributionez p generib⁹ sin-
guloz: um autoritate rōne. primo auc.
Aristotelis scdo topico. dicentis q ad ve-
rificanduz vlez opz primo cōsiderare in
speciebus deinde in individuis q si re-
periatur instantia vel in speciebus vel in
individuis pblema erit destruendum
a. ppo erit falsa. Itz in pmo ptoz dicit
omni est qn nihil est sumere sub subo d
quo no dicatur pdicatum: ergo nunc ē
distributio p generibus singloz qn sit et
distributio p singulis generib⁹. Rōne p-
batur sic: q si sic sequeretur qdne pdicto-
rie eēnt simul vere: p3 pna isto casu posi-
to q de qualibet spē aial aliquod animal
sit albus. r qd etiā aliqd sit nigrum tunc
simul iste essent ve oē animal ē albus. et
quoddā animal nō est albu de scda satis
p3 de se d pma p3 q: scsus isti oē animal
est albus: eēt iste d qlibet spē animalis ali-
qd animal est albu q est vex p casu. Et
sitr possz pbari de duab⁹ p3ijs: relinq-
ergo q n est ponenda illa distributio pro
ghib⁹ singloz vl saltez si sit ponenda n est
ad ppositu q: spē animalis n sunt in ar

*Amst
2° topi*

p pmo

Re.

cha noe s3 indolida tmm. Scdo scien-
duz est q pp rōnes pdictas dicunt alig
q nulla est distributio p ghib⁹ singloz:
r iō qn hoc sicut hegoreuma omnis ad-
dit finimo gñali distribuit ipz tā p specie-
bus q p individuis s3 qn addit termino
specifico distribuit ipm p oib⁹ individui-
ta: verūta s3 hec opinio pbabil nulla tñ
vī icōueniēs qn possit pī hmoi distribu-
tio q p3 qā facienda distribuitōez sōt itel-
lect⁹: r signū adluctū termino cōi. s3 nulla
ē repugnātia ex pte intellect⁹ qn intellect⁹
possit itelligere pdicatū i eē sbo p spēb⁹.
vl p cuiuslibz spē aliquo idividuo nō ē
et repugnātia ex parte signi: Ita eiz pce-
dit vā ois nā ē cōicabil⁹ vbi s3 signuz ois
distribuit illaz terminuz nā p naturalis: r
n p individuis nec ē repugnātia ex pte
termini distributiblis cu3 sit nat⁹ recipe
hmoi distributōez nō vī aliqd icōue-
niēs pp q debeat negari hmoi distribu-
tio: It ad argumēta q vidēt illā improba-
re rñdet r pmo ad autoritatē. Ap. d se-
cundo topi. dē q si fiat distributio p ge-
nerib⁹ singloz soluz o3 pōsiderare i spē-
b⁹. si vō fiat distributio p singul⁹ genex
nō soluz o3 pōsiderare i spēb⁹ s3 et i indi-
duis. Ad secundā auc. sitr ē dicēdū si. n.
sit distributio p ghib⁹ singloz tunc nihil
ē sumere sub sbo. i. nulla spē ē sumere
sub sbo d qua vl cui⁹ supposito n dicat⁹
pīn: r si sit distributio p singlis genex
et nulluz erit sumere idividuuz sub sbo
de quo nō dicat⁹ pīn. Ad rōez dē q si i
ista pponē oē al est albus sit distributio
p ghib⁹ singloz tunc hec nō ē sua con-
tradictoria quoddā al nō ē albus s3 ista
nō oē aial est albus q valet istā in aliq spē
aial nulluz al est albus si est pīma valet
istā d qlibz spē aial aliqd al est album si
vō sit distributio p singul⁹ genex tunc
ista est mere vliis oē al est albus q stante
casu est falsa. r hec est sua cōtradictoria.
Quoddam aial si est album q stāte casu
est vā: r istā distinctōez atiquoz n negat
pe. by. s3 bñ negat q possit applicari ad

sophisma ppositum dicitur enim sic hunc
solutioni non agefco. qz spēs animat p se
non fuerūt archa noe. sed tantuz idius
dua. vñ tpe illo si bñt vñtatez nisi p sin
gul' generuz. et non p gñibus singulor.
Ex quo pcludit qz sophisma est sñz pce
dendo rōnes iprobātes. Ad pbatōnez
rñdz qz peccat p fallaciā pñtis ab insuffici
enti qz non accipit oīs ptes. vel singula
res huius ppoīs oē al' fuit i archa noe.
Et lz opmto pe. by. sit pbabilis possz
tñ dici qz pñdicta distinctō sit applicabilis
ad sophisma. Ita qz sic fiat distributō p
singulis generuz sophisma est simpliciter
falsū si vñ fiat distributō. p gñibus sin
gulor. tunc sophisma ē simpliciter vey.
et ad hoc qz dicit pe. by. qz spēs aialis p
se fuit in archa noe pcedit. solum. n. fue
runt ibi spēs p indiuidua aut rōne indiui
duor. nec opposituz dicit sensus sophis
matis. ē. n. sensus sophismatis qz de qñ
bet spēs aialis aliqd animal fuit in archa
noe ita qz fuisse in archa noe. attribuitur
allicui indiuiduo cuiuslibz spēs. et hoc est
vey. dz ēt intelligi sophisma d aialibus
pfectis i aere viuentibus que soluz pñt
gñerari p ppagationem. et ideo non est
argutū de piscibus aut de alijs anima
libz ipfectis qz pñt putrefactionē gñari.
Tertio scienduz est qz circa pre
dicta monet auc. talem
difficultatem virum verbum eodem
modo restringat in affirmatiua sicut in
negatiua. Ad quam rñdent antiqui qz
nō. et pbant duabus rōnibus. prima rō
est: sicut se habet eē ad exñtes. ita non
eē ad exñtes. s; esse restringit ad nō exñ
tes. ergo non esse restringit ad nō exñtes
ergo verbum nō eodem modo restrin
git in affirmatiua et negatiua. Secunda
rō: si eodē modo restringeret: sequeretur
qz oīs ppositio negatiua in qz negaret
eē simpliciter cēt falsa. et includeret pñdi
ctoria. s; hoc est falsuz cuz multe earuz
sine vere. patet pñia qz si homo eodem
mō restringeretur in ista null' homo ē.

sicut i ista homo est. sequeretur qz sicut hō
i affirmatiua stat p exñtibus ita et in ne
gatiua. et p pñs sensus illi? negatiua eēt
iste nullus hō q est: est q est falsa. et icla
dēs pñdictoria. Cōtra hāc opñionem
arguit pe. by. duabus rōnibus. pma ē.
si verbū nō eodez modo restringeret in
affirmatiua et negatiua due pñdictorie
essent simul ver. Ista eiz eēt vñ. oīs hō
est. qz hō solū tenet p pñtibz vñ exñtibz
d qz affirmat eē. Sicut ista eēt vera. hō
non est. qz homo tenet p non exñtibus
d qbus vere negat esse. et ita due pñ
dictorie essent simul ver. Secda rō. manē
te eadez cā: manet idem effectus. sed in
affirmatiua et negatiua manet eadez cā
restrictionis. s. ipsi consignificatū p ver
bus qd est cā restrictionis. ergo manet
eadez restrictō. Et iō p solutione rōnū
antiquor notat pe. by. qz hoc verbū est
nō restringit ad exñtes s; ad pñtes soluz
qd pz: qz verbū vt prius dictuz est: non
restringit quo ad significationez pñcipa
lez: s; solū quo ad pñsignificationem. Si
gnificatio aut huius verbi est. esse: et
ipsi pñs ē id qd pñsignificat p ipsū. ergo
non restringit ad exñtes: s; ad pñtes. Et
cū arguit qz oīa pñtia sunt existentia. er
go si restringat quo ad pñtes: restringit ē
ad existentes. Rñdetur negando añs: et
dat instantia de enūtiabilibus: quorum
multa sunt pñtia q non sunt exñtia vt ho
minez eē aīnum est enūtiabile pñs: et
tñ non est exñs. cū nullū sñm existat. Si
milit mortuū bz multa supposita pñsentia:
et tñ nulla sunt exñtia. vñ illa supposita
dicuntur pñtia de quibus terminus cōis
affirmat p verbuz de pñsentia. sicut enū
tiabile affirmatur de hoc enūtiabili per
coplāz de pñtia. dicendo hō est aīnus. ē
enūtiabile. sñm mortuū d cesare. dicendo
cesar ē mortuū. Et illa dicūt supposita
exñtia: d qbus affirmat hoc vñ ē scd3
adiacēs. for. est. plato ē. Uey tñ dicūt
aliq qz lz verbū restringat eodem mō
affirmatiua et negatiua: sic qz i affirmatiua

Sñsus Sophis
matis.

Div q habet
mā. i. Sophis
ma

Propos
difficultas.

ut in verbis

ita restringit

in affirmatiua

et negatiua

in negatiua

Significatio
huius verbi
est.

ut in verbis
ita restringit
in affirmatiua
et negatiua

De restrictionibus

dicitur sicut significat quod subiectus affirmat
 de aliquo per verbum de presenti: et de eodem
 affirmat predicatum. ita in negativa significa-
 tur solum de nullo affirmari per verbum de
 presenti. vel predicatum negari de aliquo de
 quo affirmat. Item non in eadem precise eadem
 est veritatis affirmatiue et negatiue. Ad
 veritatem enim affirmatiue requiritur
 veritas vnius copulatiue in cuius pri-
 ma categorica affirmatur subiectus illius
 propositionis de hoc termino aliquid
 mediante hoc verbo est. et in secunda
 affirmatur predicatum de hoc pronomi-
 mine illud quod demonstrat rem pro qua
 supponit subiectum prime categorice. Sed
 ad veritatem negatiue sufficit veritas vni-
 us disiunctiue constitute ex partibus co-
 tradicemibus prime copulatiue. ut ad
 veritatem istius. homo currit. requiri-
 tur veritas huius copulatiue. aliquid est
 homo et illud currit. sed ad veritatem
 huius negatiue. homo non currit. requiri-
 tur et sufficit quod hec disiunctiua sit vera.
 nihil est homo. vel aliquid est homo: et
 illud non currit. Ad primam rationem
 antiquorum respondet autem: negando quod
 esse restringat ad existentes. sed solum
 ad presentes restringit. Ad secundam ra-
 tionem respondetur negando quod sensus
 huius rosa est sit iste. rosa que est. est: sed est
 iste. aliquid est rosa et illud est. Et ideo sen-
 sus negatiue non est rosa que non est: sed
 est iste: nihil est rosa. vel aliquid quod
 est rosa non est. quod sic debeat fieri pro-
 bat aliqui per regulas petri hispani.
 Est enim regula quod terminus communi-
 nis supponens vel apponens verbo de
 presenti restringitur ad supponendum
 pro his que sunt sub forma termini sup-
 ponentis. Esse autem sub forma termini
 supponens est terminus supponens affir-
 matus aliquo per copulam de presenti. Quod quater
 determinat per. hoc. de restrictione visuali et
 transitiua: sed quia ille partem sunt visita-
 te apud logicos: ideo sufficiant ea que
 dicta sunt primo: et ea que habet in textu.

Contra predicta: Pro hoc sic ar-
 guitur. omnis propositio de presenti
 est vera. que semel habuit veritatem de presenti veram.
 sed ista. omne animal fuit in archa noe. semel habuit
 veritatem de presenti veram. ista omne animal est in archa
 noe. ergo similiter semel fuit vera. omne animal
 fuit in archa noe. ergo adhuc est vera. propterea
 quod propositio de presenti vera est necessaria. Secundo
 sic. tam rationale quam irrationale fuit in archa noe.
 sed omne animal est rationale vel irrationale. ergo omne
 animal fuit in archa noe. Tertio sic. bene seget
 nullus homo currit. ergo cesar non currit. quod ex
 opposito propositis inferre oppositum astrictis. sed
 si ante hoc restringeret ad presentes. proposita illa
 non valeret. ergo terminus non eodem modo re-
 stringitur in affirmatiua et negatiua.

Ad rationes Ad primam
 dicitur negando
 maiorem cuius ratio est. quod in illa de presenti: ter-
 mini stant solus per presentes. sed in illa de pre-
 terito saltem quando est veritas: termini stant per omnes
 presentes et preteritis. sed non solum preteritis
 illa animalia que fuerunt tempore diluvij imo
 et illa que post et ante fuerunt usque ad te-
 pus presentis. ideo est maior distributio in illa de
 preterito quam fuerit in illa de presenti: et ita non ideo
 quod preterito est vera cui sibi correspondet
 una de presenti vera. Vel dicitur quod maior illa
 de presenti intelligitur si illa de preterito correspondeat illi de
 presenti correspondens autem huic. omne animal est in archa
 noe: non est ista. omne animal fuit in archa noe. sed ista
 omne animal quod tunc fuit: fuit in archa noe. Ad se-
 cundam dicitur quod proposita illa non valent: quod ibi arguitur
 maiore particulari in propria figura et ita abe-
 rimisse non sunt veritates: et tamen conclusio est vera.
 Ad tertiam procedit assertio sed negat proposita. sed non.
 cesar non sit presentis significat tamen ibi veritas presentis ratio
 verbi presentis temporis cui supponit.
 et hoc de restrictionibus.

Distributio est multipli-
 catio termini com-
 munitis per signum uni-
 versale facta: ut cum
 dicitur omnis homo. iste termi-

Tractatus Septimus

nus hō: distribuitur siue cōfun-
 dit p quolz suo inferiori p hoc
 signū oīs: z sic ibi ē multiplicatō
 Dico at termi cōis: qz tmius
 singlī nō pōt distribui. vñ iste sē
 icōgrue: oīs sortes: oīs plato:
 z sic d alīs. z sic ibi ē solloecis/
 m^o p ptes orōnis. Signozū
 vñ alia sūt distributiva sbe: vt
 oīs: null^o. Alia sūt distributiva
 accētū. vt q̄lis: q̄z. Signū at
 distributiuū sbe: distribuit
 res se hñtes p modū ei^o qd est
 qd: vt oīs: null^o vt cū dī oīs m
 gredo: oīs albedo. Sba at cōit
 sumit ad res cuiusqz gñis: cū dī
 signū distributiuū sbe. Signū
 distributiuū accētis est qd di-
 stribuit res se hñtes p mōum
 accētis vñ p modū q̄lis vñ q̄z
 vt q̄liscūqz quātuscūqz. Itē si
 gnoz distributioz sbe alia sūt
 distributia priū integraliū: vt to-
 t^o. Alia sūt distributia priū sbe
 uaz: vt oīs null^o. itē signoz di-
 stributiuoz priū sbe: alia sūt
 distributia duoz: vt vterqz ne-
 uter. Alia sūt distributiva a plu-
 riū: vt oīs null^o z silia. Noz at
 signoz pmo dicendū est de si-
 gnis distributivis sbe: z iter h
 pmo d hoc signo oīs: sciendū
 qz oīs i plali numero dupl^r su-
 mit. Vno^o collectie: vt omnes
 apli dei sūt. xij^o seqtur: g^o isti
 apli dei sūt. xii. dem^ratis aliqb^o
 de ipis. Alio^o sumitur distribu-
 tiue: vt hic: oēs hoīes nāl^r scīf
 desiderāt. Et tē qritur qd signi-
 ficet hoc signū oīs z vñ q nihil
 significet: qz oīs res aut ē vñs
 aut pti^rlaris: sed hoc signū oīs
 nō significat rem vñem vel pti-
 cularem: ergo nullā rem signi-
 ficat. Item ad idēz oīs neqz ē
 p^rdicabile de vno neqz de plu-
 ribus: ergo nec est vñe nec pti-
 culare z sic nihil significat: sed
 ab eo q res est vel nō est oīo dī
 xa vel falsa: ergo si oīs nihil si-
 gnificet pp appōnem vel re-
 motōem ei^o nō cāretur vñtas:
 vel falsitas i orōne s; hec ē xa
 aīal est hō: g^o z hec omne aīal
 est hō: qd est falsū: ergo z pma
 .s. q oīs nihil significat: solutō
 ad dubiū dī q oīs non signifi-
 cat vñe: sed vñr qa facit tmiuz
 cōem suū stat p oib^o suis infēo-
 rib^o: vt oīs hō currit. Et sic oīs
 significat aliquā rem: sed du-
 plex est res: qz qdā est res sub-
 iicibilis vel p^rdicabilis: vt hō
 animal currit disputat: z sic ve-
 rū est q omnis nihil significat
 qz qlibet talis res aut est vñs
 aut pti^rlaris. Alia est q est di-
 spō rei subijcibilis vel p^rdicabi-

lis et talem res significat hoc si
gnū ois et tā ab ista re q̄ ab
alia catur xitas vel falsitas in
orone. Obicit at q̄ ois nō si
gnificet dispōnem subiectibilis
q̄ in syllo mediū debet reite
rari cū suis dispōib⁹ in minori
ppōe ergo debem⁹ syllogizār
sic: omnis hō est animal sortes
est omnis hō ergo sortes est
animal: q̄ omnis ē dispō i ma
iori ppōne: ergo debet reitera
ri in miori qd̄ est falsum: ergo
omnis nō est dispō subi: solutō
sicut p̄ duo dicit. s. illud qd̄ est
p̄: et p̄ in quātum p̄ sūt subm
dno dicit. s. illud qd̄ est subm: et
subm in quātū subm et fm hoc
est duplex dispō subi: q̄ qdam
est dispō illi⁹ rei qd̄ est subm vt
alb⁹ niger: et sic de talib⁹ dispō
nib⁹ actualibus: et iste debent
reiterari i minori ppōne cum
medio. Alia ē dispositio subi: s.
subiecti in quātum subiectum:
videlicet in ordine ad predica
tum: vt omnis null⁹ et omnia
signa tam vniuersalia q̄ par
ticularia et talis dispositio non
debet reiterari cum medio: sci
licet in minori propositione:
quia est respectiua: disponit. n.
subiectum in comparatiōe ad
predicatum: vt cum dicitur:

omnis homo alb⁹ currit: ista
dispositio albus debet reite
rari in minori propositione cū
medio: cum sit dispositio eius
quod est subiectum quia est
absoluta. Ita autem dispo
sitiō omnis non debet reite
rari quia est respectiua subie
cti ad predicatum: et ita sub
iecti in quātum subiectum ē.
Unde debemus dicere sic:
omnis homo albus currit: sor
tes est homo albus: ergo sor
tes currit et non sortes est omnis
homo albus.

Iste est sextus trac. parno
rū logicalin⁹. in quo deter
minat auc. de alia passione
termini que dī distributio
quā sic diffinit. Distributio
est multiplicatio termini cōis p̄ signum
vniuersale facta. Ad multiplicatio ponit lo
co generis. termini cōis ponit ad dīas
terminorum discretorū. q̄ nō possunt di
stribui nec eis pōt pprie et cōgrue addi
signū distributiū. iste. n. sunt incōgrue
ois sor. omnis plato ponit p̄ signū vlt
facta ad denotandum cām instrumenta
lem distributionis. Intellectus enī facit
distributiōez mediante signo vniuersali.
Primo scēdū est q̄ quorū sūt
q̄ cōcurrunt ad distri
butiōez. Primus est cā efficiēs: et est du
plex. s. p̄ncipalis vt intellect⁹. et instrumē
talis. s. signū vlt. Itā est tñ intelligendū
q̄ distributio solūmō fiat p̄ signū vlt po
test. n. fieri per negatiōez. et per alia. sed
ideo dī q̄ distributio fiat p̄ signū vlt q̄
sibi p̄ se cōuenit distribuere alijs vō con
uenit p̄ accēs vel saltem pro q̄to inclay

Tractatus

Septimus

dūt vniuersalitatē. Scōz ē termin⁹ cois
supra quem cadit distributio. Tertium
sunt illa supposita termini cois pro qui
bus fit distributio. Quartum est id re
spectu cuius fit distributio. Et qz distri
butio fit p signū vñ sō diuidit distribu
tō ad diuisionē signoz effectiue cāntinz
spāz distributionē: vnde signoz qdā sūt
vñā: qdā vero picularia s; particularia
nō cānt hāc passiōē: sō de ipis nihil ad
pñs: Signoz vñū qdā s; distributua
prium subiectuarū vt ois nullus. Alia
sunt distributua partium integralinz vt
totus. Item signoz distributiuorū pri
mū subiectuarum quedam sunt distri
butua substantie: alie vero accidentis.
Item signoz distributiuorum substan
tie quedam sunt distributua duorū vt
vterq; neuter. Alia sunt distributua plu
rium vt omnis nullus et similia. Et in
ter huiusmodi signa. p. lmo determinat
de distributuis partium subiectuarum
inter que p. lmo determinat de signis di
stributuis substantie inter que p. lmo
determinat de signis distributuis pluri
um et iter ea p. lmo determinat de affir
matiuis cuiusmodi sunt omnis quilibet
vnusquisq; p. lmo ergo determinat de
signis affirmatiuis distributuis substan
tie que ideo dicuntur distributua substan
tie non quia distribuant rem de predi
camento substantie: Sed quia distribu
unt rem se habentem per modum sub
stantie cuiusmodi sunt ista omnis nullus
et sic de alijs. et p. lmo determinat de hoc
signo omnis quod est signum vniuersa
le distributiuū substantie pro pluribus.
Circa quod solent moueri quinque diffi
cultates prima est. vtrum hoc signum
omnis possit aliquando distribui pro sin
gulis generum. et aliquando pro generi
bus singularum. Scōa ē vtrum hoc si
gnum omnia in singulari numero possit
teneri collectiue et distributiue. Tertia
qd significet h⁹ signū ois. Quarta ē vt
qz extzat tria appellata. Quinta ē vt p. lmo

fit p. lmo addi p. lmo p. lmo. De p. lmo
difficultate dictū ē i p. lmo tractatu i illo
sophismate oē aīal fuit i archa noe. s; p
solutiōe secūde difficultatis.

Secundo sciendū est qz hoc
signum ois in sin
gulari numero semper tenet collectiue. s; p
ne. et nunq; vel raro tenet collectiue. s; p
ipm i plurali numero qnq; tenet colle
ctiue qnq; distributiue vñ tunc tenetur
distributiue qñ denotat predicatum di
ci de quolibz dñissim. et seorsuz de quo
ē vñficabile s; i plurali numero vt dic
do ois apli dei sunt duodeci s; qz ly ois
tenet distributiue denotat hoc p. lmo
duodeci vñficari s; qñ conq; aplis s; q
b⁹ vñ ē dicere qz sunt apli. et s; hoc s; p
hui⁹ p. lmo s; qñ conq; vñ ē dice
re qz sūt apli de illis vñ ē dicere qz sunt
duodecim. et ita cum petrus et paulus
sunt apli dei: petrus et paul⁹ sunt duode
ci. et i hoc s; p. lmo p. lmo ē falsa: fit. n. s;
s; p. lmo sub ea p. lmo singulares s; coplato s; p. lmo q;
ruq; qñbz est s; p. lmo s; qñ tenet collectiue
tunc denotat p. lmo p. lmo oib⁹ p. lmo s; p. lmo
sunt sumptis. et tūc illa p. lmo ois apli dei
sunt. xij. habz talem sensum isti apli dei
sunt s; p. lmo omib⁹ aplis sūt duodeci. et
i hoc s; p. lmo ē vñ. Exq⁹ p. lmo qz hoc signū ois
sue tenet collectiue sine distributiue s; p
p. lmo idē significat. significat. n. s; p. lmo qñ vñ. i.
significat qz t. lmo cui adiūgit s; p. lmo p.
oi ei⁹ supposito sine p. lmo cōtēro sub eo.
Secundo patet qz hoc signum ois: sine
tenet collectiue sine distributiue sem
p. lmo distribuit et multiplicat terminūz cōm
cui adiūgit. Tercio p. lmo qz sine tenet
collectiue sine distributiue qñ p. lmo p. lmo to
ti p. lmo s; p. lmo facit p. lmo vniuersalē.
Illa. n. p. lmo ē vñā i qz sub i. lmo cōis
cōiter t. lmo distribuit p. lmo signū vñ: nisi for.
dicatur qz qñ hoc signū omnis. tenetur
collectiue nō est dispositio totius subiecti
sed efficitur p. lmo subiecti: sicut in p. lmo p. lmo
p. lmo hoc totus ois apli dei dicere sub
iectuz: et tunc illud s; p. lmo p. lmo vñā sin

De restrictionibus

lari multitudine. Et sibi ut sic supponen-
ti, vere conuenit hoc predicatum duode-
cim et predicta propter dicere singularis.
Et uterque istorum modorum dicendi est mul-
titudinis probabilis: sed secundus est magis cois-
et magis usitatus. Et similiter dicere de
istis propositionibus omnia predicabilia sunt quoniam
et omnia predicamenta sunt decem: omnes figure
filiis sunt tres: omnes modi prefigure sunt
noue, et sic de alijs.

Tertio sciendum est quod tertia diffi-
cultas est utrum hoc si-
gnum omnis aliquid significet: et arguitur quod non.

Primo sic quicquid significat aliquam
rem significat: sed hoc signum omnis nullam rem
significat, ergo nihil significat. Secundo
sic. Quicquid significat aliquid: est uniuersale
vel particulare sed omnis neque est uniuersale
neque particulare cum non predi-
cetur de pluribus nec de uno solo, ergo
nihil significat. In oppositum arguitur per
hoc, unica ratione, quia omne illud signifi-
cat aliquid per cuius appositionem vel re-
motionem datur veritas vel falsitas in ora-
tione, sed sic est de hoc signo omnis, er-
go hoc signum omnis aliquid significat, ma-
ior patet: quia oratio dicitur vera que si-
gnificat rem esse sicut est, vel non esse si-
cut non est, ergo si hoc signum omnis nihil
significaret: tunc per additionem eius vel remo-
tionem oratio non mutaret significatum nec
per primum veritatem vel falsitatem, minor probatur:
quod hoc est vera, aial est hoc, si autem apponatur hoc
signum omnis, erit falsa: ut omne aial est hoc. Ad
hanc dubitationem respondet per hoc, per distinctionem
quod duplex est res, quedam est subijcibilis
vel predicabilis, ut hoc, aial, suba, et omnis talis
res est uniuersalis vel particularis, et sic hoc
signum omnis nullam rem significat. Alia est
res que est dispositio rei subijcibilis vel predi-
cabilis, et talis res bene significat hoc signum
omnis, sicut et alia significat begoremata, unde
hoc signum omnis non significat rem uniuersalem
vel particularem: sed dispositionem rei uniuersalis.
Significat, nam quoniam uniuersale per quod de
uolunt terminum cui additur teneri per omnes

eius suppositis. Et circa hanc difficultatem
conspicitur una propter dubitationem, dictum est, quod
omnis est dispositio rei uniuersalis, idem potest dubita-
ri que dispositio sit utrum, scilicet absoluta, vel respec-
tina. De hac dubitatione dicunt quidam quod
hoc signum omnis, disponit subiectum ut uniuersale
est in ordine ad sua supposita: quod signifi-
cat ipsius teneri per omnes suos suppositis
non habendo aliquem respectum ad aliquod predica-
tum. Et ita dicunt quod est dispositio absoluta. Alij
dicunt quod omnis non disponit subiectum sibi
se absolute: sed in ordine ad predicatum. Ad
enim solum significat subiectum teneri pro
omnibus suis suppositis: sed cum hoc com-
parat eius supposita ad predicatum: quia
significat esse subiecto pro quolibet suo
supposito. Vocatur autem dispositiones absolu-
te que disponunt terminum absolute et non
in ordine ad aliud: neque disponunt ipsum
ut pars propositionis: sed quantum ad id quod
est, et tales sunt resumi in fillo ut albus, ni-
ger, et sic de alijs. Ille vero dicitur respec-
tine qui disponunt terminum non quantum ad
id quod est sed per quod est subiectum vel pre-
dicatum ordinis, sed quod subiectum ut sub-
iectum est: dicit respectum ad predicatum,
et e contra, idem huiusmodi dispositiones voca-
tur respectine, que semper dispensant ter-
minum in ordine ad alterum. Ex quo patet quod omnis
ut est signum: non est adequata dispositio sibi quod non potest
addi cuiuslibet subiecto: nec est adequata dispositio ullis
quod quoniam additur ulli posito a parte predicati: non
plus est signum sed est dispositio absoluta: et de re-
sumi in minore extremitate vel in minore quoniam
sic potest in fillo: Est ergo dispositio adequata subie-
cto ullis: non ratione quod est vltima: nec ratione qua
est sibi in terminum: sed ratione utriusque.

Contra predicta arguitur. Propter hoc sic di-
cedo: totus sonus est minor sonus.
Iste terminus sonus, distribuitur ergo male dicitur in dis-
tinctione distributionis quod est multiplicatio termini
in cois. Secundo sic ostendo: sonus differt ab ho-
mie: ly boie distribuitur: et non per signum vltima:
ergo et c. Tertio sic: modus significandi non va-
riat significatum: ergo omnis species tenet distributi-
ue sive sit numerus singularis: sive pluralis.

Ad rationes

Ad primas dicitur quod si terminus discretus possit distribui in partes integrantes: non tamen in partes subiectivas: et ideo terminus singularis non est cōis cōitate pluralitatis: licet forsan possit dici cōmunitas cōitate totalitatis. Ad secundā dicitur quod ille ablativus hōie: distribuitur vnde negationis incluse in hoc verbo differt: ut patuit prius. Et si distributio prima et per se cōueniat signis vltimis: ex quibus non potest fieri per negationes: aut per aliquid aliud quod habet veritatem signi vniuersalis. Ad tertiam dicitur cōcedendo antecedens et negando pñs: quia omnis idem significat quā tenet collectivae: et distributivae: ut patuit sed diuersimode: quia quā accipit distributivae tunc significat terminum accipi pro suppositis diuisim: quando vero accipit collectivae tunc significat terminum accipi pro suppositis coniectum.

Abito quod significet hoc signū ois: et cuius dispōne significet: cōsequēter quā vtrūq; ois exigit tria appellata. et vnde sic quia ois pfectio ē i tribus: ut hī pmo celi et mūdi: et sic oē pfectū ē i tribus: s; oē et pfectū idē s;: ut hī ibidē: ergo oē ē i tribus: ergo ois vult hīe tria appellata. ad idem dicit Aristot. i eodē loco quod de duobus non dicimur oēs. s; de tribus dicimur oēs. Ergo ois vult hīe tria appellata. s; si quilibet demonstratiōe sūt ppōes vles: s; demonstratiōes sūt de sole et de luna. ergo ois dicere ois sol ois luna. s; sol non hī nisi vnicū

suppositū: et sicut luna. ergo ois non vult hīe tria appellata. ad idē oē pūatū lumie a terre obiectū desicit. hec ppō ē cōcessa cū hēatur ab autoribus. s; oē pūatū lumie a terre obiectu. non hī nisi vnicū suppositū. s; hāc lunā singularē ergo ois non vult hīe tria appellata. Ad idē hoc signū ois significat quā vlt. sed hoc quod dico quā vlt ē modus per prius vltis. ppriū at diuersificat secundū diuersitatem sui subiecti: ut si hō ē diminutivus et risibile ē diminutivum. et si hō ē mortuivus risibile ē mortuū. s; vltē quāq; saluatur i pluribus: ut hō equus. aliqui vno tamen: ut sol luna: ergo ois quāq; vult hīe tria appellata: et quāq; non: imo vnu solū. Ad idem duplex ē sōra quia quāda ē sōra mae ut aīa ē sōra corporis et ista sōra ē ps et nō pdicat de eo cuius est ps: alia ē sōra quā ē sōra pdicabilis et sic oīa supiora ut gūa et spēs et dīe dicūtur sōre inferiorum ut hō equus: et sic de aliis et indiuidua huius sōre pdicabilis sūt mā ei gūa cū sōra neutro pdcōp modop suā excedit māz nec exceditur ab ea nullū vltē excedit suā indiuidua nec excedūtur ab eo gūa cū ois dicat adeq̄tōem vltimū cū suis indiuiduis: ut ois homo

De restrictionibus

tūc o3 qd cū sol nō habeat nisi
vnicū suppositū vt dīcat oīs
sol: qd pcedim^o dicēdo pdictas
ppositiones eē veras: z qd oīs n
sēp exigit tria appellata s3 qñ
adiungit termino cōi habenti
plura supposita tūc exigit plu
ra appellata: qñ dō adiungit ter
mino habenti solū vnū suppo
sitū tūc exigit solū vnū appella
tū. Et ad illud qd p^o obicie
bat qd oīs pfectio ē i tribus dī
qd vey ē: z hic tria sūt. s. substā
tia rei. v^o ei^o z opatio ei^o. z
hec tria tāgit Arist. sub breui
bus vbis cū dicit nā apta nata
sic facit p hoc. n. qd dīc nā tāgit
substātiā rei z p hoc qd dicit ap
ta nata tāgit v^o ei^o z p hoc
qd dicit. sic facit tāgit opatiōez
dīctā ei. Similr hoc signū oīs:
h3 substātiā signi vniuersalis: z
virtutē qē distribuere z opera
tionē ei^o qñ distribuit: z in his
trib^o ē pfectio ei^o. Ad secūduz
dicēdū est qd hō z hoies diffe
rūt: qz hō dicit istā speciē scdm
se qē de plurib^o p^odicabil^o s3 ho
mines i pl^oali numero n dicit
spēz scd3 se: s3 multiplicatā actu
scd3 mām idiuiduoꝝ numero
diuersaz: vñ oīs i plurali rōne
multitudinis facte facit distri
butionē p diuersas materias:

z vult hēre tria appellata. Sed
oīs i singulari nūero ex quo re
cipit spēz scd3 se: z n materiā in
diuiduoꝝ exigit essentiā aptaz
natā p^odicari d plurib^o: siue actu
p^otricipet a plurib^o siue ab vno.
z iō exigit tria appellata. aut
vnū solū scdm naturā vniuer
salē cui adiungit. Quidā tñ dñt
qd oīs vult hēre tria appellata
ad min^o z dāt talē rōez. Quoti
enscūq3 signū vniuersale addi
tur tmino cōi n hñti sufficiētiā
appellatoꝝ rcurrit ad n ens. vt
cū dī oīs senix ē. qz ly senix nō
h3 nisi vnicū suppositū iō recur
rit ad n existētes senices. Et iō
cū dī oīs senix ē: sensus ē. vnus
senix qē ē. z duo senices qñ nō
sūt: sūt. Et iō dñt has duas pro
positiones eē falsas. qdā senix n
ē z oīs senix ē z nō eē p^otradito
rias: qz i negatiua supponit se
nix qē. z in affirmatiua suppo
nunt duo senices qñ sunt: z sic
n ē idē subiectū in vtraq3. Hoc
aut p^ot multiplici^o improbari: qz
hec icōueniētia sequit^o ex fal
so qz supponunt. qd oīs sp vult
hēre tria appellata qd sup^o oñ
sum ē eē falsum. Propterea
vult. Aristoteles qd ppositio i
q subicit vniuersale vniuersalit^o
p^optū alicui p^odicato p^odicat illi

Tractatus

Septimus

positiōi negative i q̄ subicitur
vle nō vlr sup̄tū eidē p̄dicato:
sz iste sūt tales oīs senix est qui
dā senix nō est: ergo sunt cōtra
dictorie qd̄ tamen ip̄i negant:
ergo regula eorū est falsa. Itē
ad idem alia regula est talis.
Terminus cōmunis suppo-
nens vel apponēs verbo pre-
sentis tēporis simplr sumpto
nō habenti vim ampliādi nec
ex se nec ab alio restringitur ad
supponendum p̄ his que sunt
sub forma termini supponen-
tis. ergo cū d̄r oīs senix ly se-
nis restringitur ad supponen-
dū p̄ senice tātū qui ē cū ip̄ius
nō sit nisi vicū suppositū: ergo
pillā regulā p̄ datā. Si signū
vniuersale adueniat ei non di-
stribuit ipsū nisi pro vico sup-
posito: ergo regula eorum est
falsa: et sup̄ra falsum fundatur
quod concedimus.

Qstq̄ determinatū auc. de
hoc signo oīs sz se oñdēdo
qd̄ significat p̄r determinat
de ip̄o p̄ cōparationem ad
terminū cōez solūdo quar-
tā difficultatē p̄us motam.
sz itā vtrū hoc signū oīs exigit tria ap-
pellata. i. ad hoc qd̄ hoc signū oīs debite
addat̄ alicui termino cōi ip̄m distibūdo
regrat̄ qd̄ ille termin⁹ cōis ad min⁹ b̄eat
tria appellata siue tria supposita in actu.
sc̄dū ē qd̄ arguit̄ anto:
ad vtrāq̄ partē illū
difficultatis p̄ pte affirmatiua pōit duas

rōnes q̄rū p̄ma ē oīs p̄fectio p̄st̄it in tri-
bus sz oē. et p̄fectū idē sūt ergo oīs sp̄ ext-
git tria appellata. Sc̄da rō clara ē i textu
p̄ro pte negatiua arguit̄ auc. q̄tuor rō-
nibus. Quaz p̄ma ē i q̄libet demōstra-
tiōe debēt eē p̄pōnes vles: sz de sole. et
luna sūt demōstratiōes: ergo d̄ ip̄is p̄st̄
eē p̄pōes vles sz sol. et luna nūq̄ b̄nt nī
si vnū appellatū ergo signū vle affirma-
tiū nō semp̄ exigit tria appellata. Se-
cūda rō ista p̄cedit ab oib⁹ oē p̄uatū lu-
mine a terre obiectu patit̄ eclypsiz et tñ
p̄uatū lnie a terre obiectu nō h̄z nisi vnū
cū suppositū ergo et. Alle rōnes clare
patēt i textu. Itis deductis r̄idet auc.
qd̄ hoc signū oīs nō regit de necessitate
tria appellata qd̄ p̄z q̄ determinatio d̄z
variari sū variatiōez sui determinabilis.
cū ergo vle possit fuari i vno solo appel-
lato seu supposito seq̄ qd̄ signū qd̄ ē ei⁹
determinatio poterit sibi addi q̄nīs non
b̄eat nisi vnū solū suppositū. Nec valet
quod dā obiectio dicētū qd̄ oīs significat
sūmā multitudinē. vñ p̄ma multitudo ē
i nob⁹ maior at̄ i trib⁹. Quare summa
multitudo tñ vñ eē i q̄tuor. et sic oīs ex-
git q̄tuor appellata. R̄idet negādo aūs
nā oīs nō significat sūmā multitudinē sz
multitudo. et diuisio exercēt p̄ ip̄z circa
materiā aptā. Hoc. n. signū oīs nō signi-
ficat diuisiōē neq̄ multitudinē sed signi-
ficat q̄nī vlr vt patuit. Et inde est qd̄ non
semp̄ diuidit vl̄ multiplicat sed diuidere
vl̄ multiplicare sibi accidit rōne termini
cui adiūgit̄ ita. f. qd̄ q̄nī adiūgit̄ termino
cōi b̄nti sub se plura supposita actu tunc
hoc signū oīs habet diuidere et multipli-
care: si vero addat̄ termino cōi non b̄nti
plura supposita sub se tūc nō diuidit siue
multiplicat eo qd̄ agens nō agit nisi i ma-
teria disposita: sed hūc signo oīs essentia-
le ē designare subm cui adiūgit̄ subijci
vlt̄ p̄dicatio p̄ oib⁹ suppositis siue b̄eat
vnū solū. et tō semp̄ facit terminū cui ad-
dit̄ supponere cōfuse distributiue nō tñ
semp̄ diuidit vel multiplicat sed hoc so-

De restrictionibus

lū sibi cōuenit qñ addit termino coi signi-
ficanti naturā actualiter multiplicatā in
plura supposita. Ex quo p3 q3 distinctio
distributionis quam dat pe. h3. datur so-
lum per aliqua posteriora. et accidentalia
q3 p multiplicatōes. Ad rōes aliquorū
rñdet cū dñ oīs pfectio ē i trib⁹ cōcedit
ad hūc sēsu q3 nihil est pfectum nisi bēat
hectria. s. sub3 virtutē. et opatōes. et ita ni-
hil ē oīs nisi bēat illa tria cū b3 tñ q3 stat bñ
pōt addi termino si bñt nisi vnū suppositū.
tñ. senix. n. nō h3 nisi vnū suppositū. et tñ
b3 ista tria. s. sub3 virtutē. et opationem.

Secundo sciēdū ē q3 ad saluā
dū q3 oīs exigit sp
tria appellata posuerūt aliq3 atq3 talē re-
gulā. quoniam q3 hoc signū oīs addit ter-
mino coi nō bñt sufficiens appellatōrū
recurrēdū ē ad nō existēs vt cū dñ oīs se-
nix ē senix ibi stat p vno senice q3 ē. et pro
duob⁹ q3 nō sūt. hāc regulā repobat auc.
sicut clare p3 i textu. Ex cui⁹ regle ipro-
batōe. et alijs q3 dicunt i textu p3 solutio
hui⁹ sophismatis. Oīs senix ē q3 pōt sic
pbari. et improbari. Improbatur sit p̄dicto
rū sophismatis ē vex ergo sophisma est
falsū. Ans p3 q3 ei⁹ p̄dictōrū ē istud qdā
senix nō ē. et ipa est vā. vt p3 sic arguēdo
nullū corruptū est qdā senix ē corrupt⁹
ergo qdā senix nō est. Improbatur sic: q3 de-
monstrato senice q3 vex est dicē q3 ille ē
oīs senix ergo si dicat oīs senix ē cū ly se-
nix restringatur ad p̄tes virtutē hui⁹ ver-
bi ē. seq3 q3 ista ē vā oīs senix ē. s. s. n.
hui⁹ est q3 de quocūq3 vex ē dicē q3 est
senix de illo vex est dicē q3 ip3 ē. et h3 ē ve-
rū ergo sophisma est vex. Itē signū vlē
adueniens t̄mīno restricto nō distribuit
ip3 nisi ad ea ad q3 restringebat p̄. S3 in
ista senix ē senix restringit ad p̄ntas. ergo
i ista oīs senix ē ly senix stabit t̄mīno pro
p̄ntib⁹ ita q3 nullo mō p p̄ntis vlt futu-
ris. ergo cū hoc signū oīs nō regrat tria
appellata. vt vltū ē ista est vera oīs senix
est. rñdet q3 sophisma est simplr vex
sicut p3 ex pbatōe eius. Ad rōes im-

probantes negatur antecedens. Ad p-
batōes negatur q3 illa sit vera qdā senix
nō est. Ad pbatōes dñ q3 p̄nta nō v3-
q3 arguit a magis aplo ad min⁹ amplius
ex parte illi⁹ termini senix q3 in minore te-
net p senice q3 ē vel fuit. et i cōclusiōe te-
net p senice q3 est tñ. sed bñ pōtset iser-
ri ergo qdā senix q3 est vel fuit nō ē. Con-
similiter diceret ad istud argumentum
nullum generandus est aliquis senix est
generandus. ergo aliquis senix non est.

Tertio sciēdū est q3 p solutiōe
hui⁹ difficultatis p̄mo
te q3 hoc signū oīs cū sit dispō respectiva
subi i q3 tū sub3 ē h3 tātū pōi a pte subi q3
cōtingit dupl'r q3 vel pōt iter ptes subī.
et tūc nō est dispō ei⁹. sed efficit ps subī.
vt for. vidēs oīs hoīes ē alb⁹ vlt pponitur
toni subo sic q3 nō includit iter ptes subī. et
tūc ē dispō subī. et nō ps ei⁹. Itē q3 tñ po-
nit a pte p̄dicatī. sic q3 sit determinatio tot-
ius p̄dicatī vel ei⁹ dispō hoc p3 p Arist.
p̄mo phyermentas q3 sic dicit. id q3 est
vlē p̄dicari vlt nō ē vex. Idē dicit p̄mo
pox. et ē p̄mo posterior vbi dicit q3 pre-
dicatū nō dñ omne. Itē rōne pōt sic p-
suaderi q3 signum d3 illi addi sub quo sit
sub sūptio i syllo s3 sub3 est hui⁹. et non
p̄dicatū. ergo rē. Ex hīs g⁹ p3 q3 h3 si-
gnū oīs nūq3 addit p̄dicato sic q3 distri-
buit totū p̄dicatū itaq3 dispō vel deter-
minatio totius p̄dicatī. Et hoc intendit
Aristo. i locis p̄legatis cū hoc tñ stat
q3 hoc signum omnis aliquando ponit
a pte p̄dicatī sed tunc efficit ps p̄dicatī.
Et hoc cōtingit quatuor modis stante veri-
tate propositionis. Uno modo quādo
propositio est negatiua. vt dicendo null⁹
homo est omnis homo vlt for. nō est oīs
h3. Scdō mō qñ tale signū ponitur in
obliquo. vt for. videt oēm hoīes. Ter-
tio qñ termin⁹ cui adiungit h3 vniciū sup-
positū i actu vt iste sol ē oīs sol. Quar-
to modo qñ h3 plura supposita i actu. et
ipa sit sumunt a parte subī vt gen⁹ spēs
differētia p̄p3. et accēs sē oīs p̄dicabilia.

Contra predicta. Primo sic agitur pl⁹ requiritur ad verificandum vlem q³ particularem. s³ ad verificandum vnam particularem requiritur existentia vnus suppositi. ergo ad verificandū vniuersalem requiritur existentia plurius suppositoꝝ. et p⁹ consequens ois exigit plura appellata. Secundo sic ois denotat q³ terminus cui adiungit supponit p pluribus: ergo si talis terminus cōis nō hēat plura supposita tunc propositio erit falsa. Tercio sic: si omnis non semper exigit tria appellata tūc possz ad dī termino singlari: s³ hoc ē falsū. g^o et c.

Ad rationes Ad primam dicitur negādo maiorem si intelligatur vniuersaliter conceditur tamen q³ in terminis habentibus plura supposita plus requiritur ad verificandū vniuersalem q³ particularem sed nō in terminis hūitibus vnus suppositum solū. Ad secundam dicitur q³ ois non denotat simpliciter. et absolute q³ terminus cui additur supponat pro pluribus: sed soluz conditionaliter hoc est si essent plura supposita actualiter picipātia naturam significatam p illum terminus tunc denotaret ipsum teneri. et supponē pro pluribus. Ad tertiam dicitur q³ terminus cōis licet nō hēat nisi vnus suppositū actualiter sibi tamen nō repugnat ex modo sue ipositionis habere plura supposita. Sed terminus singularis nō hēat nisi vnicum suppositum. et sibi repugnat habere plura ex sui ipositione: id ois potest ad dī termino cōis habenti tūc vnum suppositum. et nō termino singlari.

Circa predicta queritur de hoc sop hismate: ois hō est. et quodlz differēs ab illo est non hō. pbatio hec est vna copulatiua cuius vtraqz ps est vera: ergo ipsa ē vera. iprobatio ois

hō est: et quodlibet differens ab eo est nō hō sor. est hō ergo quodlibet differēs a sor. ē nō hō quod est falsum qz hec est vna copulatiua cuius altera ps est falsa: ergo ipsa tota ē falsa. Solutio prima simpliciter est vera. et iprobatio peccat penes fallaciā cōsequētis: qz ly differens ab omni hoīe in minus est q³ differēs a sor. qz differens ab omni homine supponit solum pro aliis reb⁹ ab hoīe. sed differens a sorte supponit pro eisdem: et ēt pro aliis hoibus a sorte: vnde bene sequitur differens ab hoīe ergo differens a sorte. et est locus a pte subiectiua ad suum totum: sed si huic ppōni differens ab omni hoīe apponatur signū erit pcessus ab inferiori ad superius cū distributione. et sic incidit fallacia consequētis i iprobatiōe secundum vnū pcessuz: qz duplex est pcessus in iprobatione: qz bene sequitur ois hō est: ergo sortes est. et est locus a toto i quātitate: sed nō sequitur hoc ē differēs ab omni hoīe: ergo differens a sorte: sed est falsa cōsequētis sicut hic ois hō ē. ergo omne animal est. Itē queritur de hoc

De distributionibus

sophismate ois hō. et alius hō sūt. Probatio sor. et ali⁹ hō sūt pfo. et ali⁹ hō sūt: et sic de aliis. ergo ois hō. et alius hō sunt. Improbatio ali⁹ est relatiuū diuersitatis substantie ergo supponit p diuerso ab hoie. s; nō est ali⁹ hō ab omni hoie ergo pma est falsa. Solutio pma est simplr falsa. et pbatō peccat s; fallaciā figure dictiōis a pluribus determinatis suppōib⁹ ad vnā determinatā: qz iste termin⁹ alius h; determinatā suppositionē pmissis. et in conclusio ne. Itēz pbatō peccat s; fallaciā accidentis qz licet sor. et plato: et sic de aliis inferat oēs hominem s; se nō tamen sub hac copulatiōe q est ois: et alius hō sunt: vt cum dicitur ois homo et alius hō sunt sicut cognosco choriscum s; se non tamen sub hoc accideute quod est venire unde talis datur regula. Quotiescūq; aliqd sequitur siue conuersim siue non. si aliquid conueniat vni qd non conueniat alteri. et per illud cui conuenit inferatur de eo cui nō conuenit semper est fallacia accidentis. verbi gratia: homo est ergo substantia est et species conuenit homini et non sub

stantie. ideo si per homines inferatur species de substantia est fallacia accidentis vt homo est species: ergo substantia est species. Sicut hic risibile est propriū ergo hō est propriū. Horū autē q conueniunt qdam conueniunt conuersim: vt hō et risibile. alia nō non vt hō. et substantia. Dicto de hoc sophismate restat dicere de isto ois hō est omnis hō. Probatio sor. est sor. pfo est pfo et sic de aliis. g^o ois hō est ois hō. Et vt vult Boetius nulla ppo est verior illa in qua idē predicatur de seipso: sed sic est hic quia ois hō predicatur de oī hoie: ergo nulla est verior ipsa: et p pns est vera. Improbatio sua contradictoria est nō. s. illa qdam hō non est ois hō ergo ipsa est falsa. Itēz ad idēz ois homo est ois hō. s; sor. est hō. ergo sor. est ois hō. sylus est in dari conclusio est falsa. ergo aliq pmissa: non minor ergo maior. s; maior est sophisma: ergo est fals. Solutio pma est simplr falsa. et pbatō peccat s; pns ab insufficiēti enumeratione singulariū qz cū illis qd assumit debet sumere has a pte subi sor. est ois hō plato est ois hō. et ēt istas a pte pre

dicati ois hō est for. ois hō /
mo est plato. et sic de alijs q̄s
dimittit et sic peccat s̄z p̄ns ab
insufficienti enumeratione sin
gulariū. Ad aliā dī q̄ ibi idez
n̄ p̄dicatur de seipso: s̄z p̄dica/
tur omnis homo de homine
sumpto pro qualibet sui pte.

Postquam pe. hy. dīer mī
nauit de hoc si
gno ois terminādo aliq̄s difficultates cir
ca ipsuz cōtingētes p̄nter p̄ maiori decla
ratione dictoz circa hoc signūz ois mo/
net tria sophismata.

Primo sciendū est q̄ duo p̄ma
sophismata dependent
ex ista difficultate. vtrū scz termin⁹ rela/
tin⁹ referat suū aīns cūz sua dispositione
hoc est dictū si aīns sit distributū q̄ rela/
tinū referat ip̄z distributū. et si nō sit di/
tributū vtrū referat ip̄z nō distributū.
Ad hāc difficultatē r̄ndet q̄ sic q̄: sic di/
ctū ē in relatinis relin h̄z eādēz sup̄pōez
quā h̄z suū aīns ergo op̄z q̄ si aīns suppo
nat distributū q̄ relūz supponat distri/
butūne et p̄ p̄ns relz refert aīns cū sua di/
spōne. Itēz loco relatinū referētis terminū
ūz distributū pōt poni aīns distributūz
s̄z h̄o nō eēt nisi referret ip̄z cū sua dispōe
ergo et. Itē si nō seq̄ret q̄ hec copula
tina eēt vā ois hō alb⁹ currit. et ille n̄ cur
rit casu posito q̄ sit vn⁹ hō niger q̄ n̄ cur
rat: et oīs albi currāt q̄ p̄z q̄z sensus ē il
le hō sine sit alb⁹ sine niger nō currit. Et
si dicat q̄ relatinū bñ refert aīns cūz sua
dispōne absoluta sicut sunt albū nigrum
coloratū. s̄z nō cū respectūa vt sunt oīs.
et null⁹. Cōtra hoc arguit q̄z dispōes re
latine denoiāt totā p̄pōnez sicut oīs de
noiāt p̄pōnez v̄lēz cū ergo p̄pō su qua
subiecti termin⁹ relatin⁹ accipiat q̄nta/
tez suā ab ante seq̄t q̄ si aīns sit distribu
tūz q̄ relin refert ipsuz cū sua dispositio

ne. hoc supposito respondet ad p̄mū sō
phisma qd̄ est istud ois hō est. et qd̄libet
differens ab eo est nō hō qd̄ ipsum sim
pliciter est v̄lēz. Itēz istud relin eo refert
hoiez cū sua dispōne. et sup̄pōit p̄fuse di
tributūne sic aīns qd̄ refert id̄ loco est l̄z
ponet aīns cū sua dispōne. Op̄z tñ canet
q̄ ponēdo aīns loco sui relz q̄ nō variet
sup̄pō sui aīns q̄z als stare v̄nāz esse ve
raz alia exīte falsa. Et ideo hec p̄pō ois
hō est. et qd̄libet differēs ab eo ē nō hō.
ē v̄nā p̄pō copulativa q̄ equalet isti ois
hō ē: et qd̄libet ab omni hoīe differēs ē
nō hō. Et ista est vā. ergo et sophisma.
Ex quo p̄z. q̄ ista p̄pō qd̄libet differēs
ab oī hoīe est non hō. non equalet illi se
pti sophismatis qd̄libet differēs ab eo ē
nō hō q̄z in p̄ma ille ablatū hoīe suppo
nit confuse tñ: et tñ in s̄a hoc relz eo sup
pōit confuse distributūne ideo ponēdo
loco relatinū aīns cū sua dispōne. op̄z illd̄
p̄cedere hāc dictionē differēs ne mutet
sua suppositio. vt dicēdo ois hō ē. et qd̄li
bet ab oī hoīe differēs est nō hō. Ex q̄
p̄z q̄ differēs ab hoīe se h̄z vt inferi⁹ ad
differēs a forte. et ita in ip̄robatione so/
phismatis q̄ sic arguit. ois hō est. et qd̄li
bet differēs ab eo ē non hō. sed for. est
hō ergo for. ē et qd̄libet differēs a forte ē
non hō. Est fallia p̄ntis a distributōe mi
nus āpli ad distributōne magis āpli. vt
deducit clare pe. hy. in textu q̄zuls ip̄e n̄
faciat dīfraz. dicēdo differēs ab eo. et diffe
rens ab oī hoīe s̄z hoc est q̄z ip̄e nūduz
determinauit de istis dictionib⁹ differēs
dīuersuz. id̄ v̄tīf eis ac si nō haberēt v̄r/
tutē distribuendi. Et s̄llt dicere de h̄ so
phismate ois hō est. et qd̄libet vidēs it/
luz ē afīn⁹. posito q̄ ois hō videat afīnū.
et afīnus videat omnem hominē.

Secundo sciendū ē q̄ s̄z sophis/
ma ē istud ois hō. et
ali⁹ hō sūt cul⁹. p̄batō. et ip̄robatio satis
patēt i textu. Ad h̄ sophisma r̄sident aliq̄
p̄ distinctionē q̄z v̄lē p̄pō copulativa v̄l
cathēgorica de coplato p̄to. si sit cathē

De distributionibus

gorica d' copulato p'dicato. tunc sophisma ē
vuz. et sensus. De quocūq; vep ē dfe
q' est homo de illo verum est dicere q'
ipse. et alius homo sunt. Si autem sit
ppō copulativa tūc equalit' hūc ois hō
est. et ali' hō ē. Et b' mō est falsuz sine re/
ferat hoiez cū sua dispōne sine nō. si. n.
referat hoiez cū sua dispōne tūc sensus ē
ois. hō ē et ali' hō ab oi hoie est q' equa/
let hūc ois hō ē et aliq' hō ab aliq' hō/
mine ali' ē. et hoc mō sophisma ē falsuz.
Non q' null' hō sit ab aliq' hoie ali' ē. s'z
q' significat q' ille hō q' est ab aliq' hoie
ali' nō ē cōtēntū sub illa distributiōe. ois
hō est. Et si nō sit p'tentū sub illa opz q'
sit nō hō. Et p' p'ns ponit idē hō. et nō hō
Si aut' referat suū aūis sine sua dispōne
tūc est sensus ois hō est. et ali' hō ab oi
hoie est q' ē falsa q' null' est hō. q' sit ali'
ab hoie. Cūz. n. ille ablativ' hoie distri/
buit' significat q' ē aliq' hō q' non ē hō.
Ad sophisma ali' r'ndet pe. h'z. q' ē f'lin.
et hoc in p'mo sensu p'dicto q' cū nihil p/
bet ipsuz inductiue opz q' ipse p'bet ipz
v' ē ppō cathegorica. Itā sole ppōnes
cathegorice inductiōe p'bat'. Ad p'batio
nez sophismatis r'ndz q' cōmittit' fallā si
gure dictiōis a p'lib' determinatā d' vñā
determinatā q' i p'missis iste termin' all
us h'z plures determinatas sup'pōes re/
spectu p'riū subz hōis s'z in p'nte habz
vñā respectu hois distribuit'. et iō ē ma/
nifestus d'fect'. si arguat' sic ali' hō a for/
te ē ali' hō a platōe ē. et sic d' alijs. g' ali'
hō ab hoie ē. S'z d'z pōi relz idēptitatis
i aūte sic arguēdo. ali' hō a forte ē et idēz
hō ali' a platōe ē. et sic d' singul'. g' ali' hō
ab hoie ē. et s'lr d'z pōi i p'batōe sophis/
matis. d'z. n. sic p'bari for. et ali' hō si p'lo.
et ali' idē hō sūt. et sic de singlis. g' ois
hō. et ali' homo sunt. Et ita sicut antee
dens est falsum. ita et consequens.

Tertio sciedū est q' tertiu' sophis/
ma ē litd: ois hō est ois
hō. cui' p'batio. et ip'obatio clare patet i
textu. S'z ad ipsuz r'ndet pe. h'z. dicēdo

q' ē simplr falsū sensus. n. ei' ē q' d' quo
cūq; vuz ē dicet' q' ē hō d' illo vū ē dicet'
q' ē ois hō s'z b' ē f'z q' d' for. vū ē dicere
q' ē hō. et tñ for. n' est ois hō. ad p'batio
nē r'ndz pe. h'z. q' peccat penes fallā p'ri
tis ab insufficienti enumeratiōe singulariuz
q' cū ponant' ibi due distributiōes vna
a pte subī. et alia a pte p'dicati tūc si d'be/
at fieri sufficiens enumeratio singulariū in
opz q' fiat inductio sub subo remanēte eo
dez p'ro saltez qñ distributio ē a pte subī
v' p'z sic arguēdo. for. currit pla. currit
et sic d' alijs. s'z qñ ē distributio tā a pte s'z
lecti q' a pte p'dicati tripl'r p'ri fieri inductō
s'z s'z s'z remanēte p'dicato in p'pria
forma. v' sic arguēdo. for. ē ois hō pla. ē
ois hō. et sic d' alijs. g' ois hō ē ois hō.
Scdo pōt fieri inductio a pte p'ri tñ subo
remanēte i p'pria forma v' dicēdo ois hō
ē for. ois hō ē pla. et sic d' alijs. g' ois hō
est ois hō. Tertio s'z v'roq; v' sic argu
endo for. et pla. et sic d' alijs. ē for. et pla.
et guilielm'. et sic d' alijs. g' ois hō ē ois
hō. Si aut' alit' fiat inductō tūc ē fallacia cō
seqntis ab insufficienti enumeratiōe singula
riū. Ad aliā p'batōez cū arguit' q' ibi p'di
cat' idē d' seipso negat' q' p'tm ē b' totū ois
hō subz vō ē ly hō tñ. mō n' ē idēz hō. et
ois hō vel pōi dici q' ly ois hō pōt capi
duplr. Uno' māl'r et tūc bñ. p'cedit' q'
ois hō. et ois hō s'z eadē v' posset p'bari
accipiēdo duas ppōes. s. istā ois hō cur
rit et istā ois hō legit. q' n' d'nt nisi ex pte
suoz p'dicatoz: g' p'dicatis remotis ea q'
remanent sunt eadem sed non remanēt
nisi ista omnis homo et omnis homo er
go omnis hō et ois hō s'z eadē. Et b' ē vū
capiēdo illa māl'r. et tūc ista p'na n' v'z. ois
hō. et ois hō s'z eadē. g' ois hō ē ois hō
Alio mō p'nt capi significatiōe. et tē negat'
q' ois hō. et ois homo sunt eadē ex eo
q' nec for. et omnis hō sunt eadem nec
plato. et ois hō sunt eadem.

Cōtra p'dicta. P'rio sic arguit'
adam ab omni hoie d'fē.
et tamen non est. nō hō ergo fa p' p'mi

sophisma. est falsa. s. ista et quodlibet dis-
feres ab eo est non homo. Secundo sic ois
homo et homo pictus sunt s. homo pictus est alius
ab ois homine. ergo ois homo et alius homo sunt. et
confirmat quia ois homo non est solus. ergo ois
homo est cum alio homine. ergo ois homo et alius homo
sunt. Tercio sic aliquis homo est ois homo.
et qua ratione aliquis eadem ratione omnis.
ergo ois homo est ois homo. autem per quod alius
quis homo est sor. aliquis homo est plato et sic de
singulis. ergo aliquis homo est ois homo. Et con-
firmat ois homo est ipsemet. ergo ois homo
est ois homo. prima tenet ab equalentibus.

Ad rationes negat autem
quia ad id non est. ideo neque differt neque est
idem. Ad secundam dicitur quod licet homo pictus sit alius
ab omni homine: non tamen est alius homo ab ois
homine. Et quando ponitur per se tunc accipitur per
principali significato. s. pro hominibus visis
cum ergo relatum debeat referre suum autem
vniuocum. ideo dicitur referre homines acceptum
per visum. Ad confirmationem procedit autem.
sed negat prima. eo quod ibi virtualiter argui-
tur a non distributo ad distributum. posset
tamen distinguere prius. quia vult esse pro categorica
vel hypothese. si sit hypothese. tunc equale-
bitur ois homo est et alius homo est et tunc est fal-
sa si sit cathe. est vera et est sensus quod de
quocumque verum est dicere quod est homo verum
est dicere quod est cum alio homine. Ad tertiam
dicitur negando autem: ad probationem con-
mittit falsa figure dictionis a pluribus de
terminatis ad unam determinatam ex parte
istius subiecti homo si tamen in ante aderet relatum
idem putatis prima esset bona sicut bene se-
quitur aliquis homo est sor. et ideo aliquis homo
est plato et sic de alijs. ergo aliquis homo est
ois homo. s. tunc autem est falsum sicut et prius.

Ad probationem negat prima quia ibi com-
mittitur fallacia consequentis arguendo
a suppone sigillata ad absolutam.

Segitur de hoc signo nullus
quod significat quoniam vult negative
vult significat ideo sicut hoc signum

ois cum negatione postposita: et
io ois non et nullus egpollent;
De hoc signo nullus datur talis
regula. Quotiescumque hoc signum
nullus immediate adiungitur ter-
mino cui confundit ipsum mo-
biliter et distributive: et sicut termi-
num eorum sibi adiunctum mediate:
ut nullus homo est asinus: vult potest sic
ri descensus sub subo sic: ergo
sor. non est asinus nec plato et sic
de alijs. et est sub predicato. Circa
predicta queritur de hoc sophisma
tenet nullus homo est ois homo. Proba-
tur sic sor. non est ois homo: plato
non est ois homo et sic de alijs: ergo
prima est falsa. vel sic: sua predictio-
ria est falsa. s. ista quidam homo est
ois homo: ergo est falsa. Contra ibi
predicatur oppositum de opposi-
to: ergo locutio est falsa. Solu-
tio: prima est falsa et ad improbatio-
nem respondetur per interpretationem quia
ibi non predicatur oppositum de op-
posito sed remouet ois homo ab
homine sumpto per quolibet suo sup-
posito: et hoc est verum. Segitur
de hoc signo nihil quod significat
idem quod nullus: sed includit in se ter-
minum recipiente suam distributio-
nem quia nihil est signum vult cum ne-
gatione et res est terminus recipiens
eius distributionem. Circa predicta
queritur de hoc sophismate. Ali-

De distributionibus

hīl vidēs ē aliqd vidēs: qd vidēs: qz nō vidēs forte est vidēs pla. nō illā rē vidēs ē aliqd vidēs et sic de alijs: ergo nīl vidēs ē aliqd vidēs: ergo p̄ia ē vera. Contra: ibi p̄dicat oppositū d̄ opposito: ergo locutō ē falsa. Quidā distigūt nīl vidēs ē aliqd vidēs eo qd hec dictio nīl pōt esse accusatiui casus: et est sensus. nullā rē vidēs ē aliqd vidēs: v̄l pōt esse nīi casus: et ē sensus nulla res vidēs ē aliqd vidēs: et s̄m hoc ponūt āphibologiam ex p̄te casus. s̄ hoc nō soluit: qz i vtroqz sensu ē falsa. S̄ alii distigūt hāc itēz nīl vidēs eo qd negatio i hoc terminō nīl pōt negare p̄icipiū p̄mo positū: et ē sensus: nullā rē vidēs ē aliqd vidēs. et sic ē diuisa. Vel pōt negare hoc x̄bū ē et tūc ē sensus: quālibet rē vidēs nō ē aliqd vidēs: et sic ē cōposita: s̄ hoc nō soluit qz i vtroqz sensu ē falsa cū opposita ponāt circa idē. Solutō: dicēdū ē qd p̄ma ē s̄p̄l̄r falsa: et p̄batio peccat penes fallaciā figure dictōnis et p̄l̄rib⁹ determinatis ad vnā d̄erermiatā respectu hui⁹ termini vidēs: qz i p̄missis h̄z

suppositiōez determinatā et i p̄clusiōe s̄m̄l̄r. Vel peccat h̄z fallaciā accētis: qz quāuis videre coīcet oib⁹ h̄z se: nō iñ h̄z qd vniūf i hoc toto nīl vidēs vñ totū accidit p̄ti: et eē vidēs aliqd assignat iesse vtriqz. Sciēdū ē qd oēs p̄missē sunt duplices qz negatio pōt determinare x̄bū v̄l p̄icipiū vt d̄cūz est p̄ti⁹. vñ atqz posuerūt p̄missas eē duplices p̄ talē reglāz quā dabāt: Quotiescunqz negatio et distributio icludūt i vno terminō ad qd̄cunqz refert vniū et reliquū. Vñ cū distributio posita i obliquo nō possit i p̄dicta orōne attingere x̄bū: ita neque negatio. Itē idē est iudiciū de istis sophisimatib⁹ nullū caput h̄ns ē aliqd caput h̄ns. a nullo hoīe differēs ē ab aliquo homine differēs et c.

Postqz determinatum est de hoc signo oīs qd significat qm̄ v̄l. et affirmatiue. p̄ter d̄erermiat de b̄ signo null⁹ qd significat qm̄ v̄l. et negative. Circa q̄ tria facit auc. p̄o d̄erermiat d̄ b̄ signo null⁹ q̄tū ad suas significatiōez. Scdō ponit vnāz regulam. et tertiō mouet circa ipsuz vñū sophisimā p̄ quoz declaratiōe.

Primo sciēdū ē sicut habet i textu null⁹ significat idēz qd hoc signū oīs cū negatiōe postposita null⁹. n. et oīs n̄ idē significāt qd p̄z sic qz null⁹ idēz ē qd nō v̄l. S̄ non v̄l et oīs non idēz significāt. Et i oīs et null⁹ quo ad subz idēz significāt multū tñ d̄r̄t iñ

Tractatus

Septimus

modi significandi. Nullus. n. rōe sui modi si
gnificandi hz virtutē restringēdi terinūz cui
additur quo ad p̄significationēz quaz nō
habet hoc signū ois. vnde hoc signū nul
lus est masculini gñis ideo restringit ter
minū sibi additūz ad mares. s. terminū
cui additur hoc signū ois tenet indifferē
ter p̄ oibz. Ex quo p̄z q̄ de virtute fmo
nis iste nō sunt p̄rie ois hō currit et nullus
hō currit q̄a termini eaz nō tenent eque
ample et eque stricte nisi dicat q̄ hoc si
gnus nullus absolutus a genere. Absolutus at
a gñe ē nō p̄significare rez suā sub aliquo
determinato gñe s. indifferenter sub quo
libet. Gen. n. est modus significandi acci
dentalis nois ideo pōt quodlibet nomē
absolutus a gñe. Secundo dat auc. de hoc
signo nullus talez reglāz ois terminus cōis
mediate vlt̄ immediate sequēs hoc signus
nullus cōfundit mobiliter et distributive
lz. n. hoc signū nullus sit vnū s. substantiā ē
tñ duplex s. virtutē sicut. n. dictū est nullus
idez est q̄ ois non et ita in sua significatio
ne includit duo sincathegoremata. s. ois
rōne cuius distribuit terminū immediate se
quētē et hoc adverbū. nō. rōne cuius p̄fū
dit terminū mediate sequētē. Ex quo
p̄z q̄ pōt fieri descensus copulatiue tā s.
subo q̄ sub p̄dicato huius p̄pōns nullus
hō est asinus. Et ita p̄z q̄ vna virtute p̄fun
dit subz et alia virtute p̄fundit p̄dicatū hz
enīz h. signū nullus duo. Primū est q̄ sit
vlt̄ rōne cuius dī p̄fundere subz. Scdm
est q̄ sit negatiuū ratiōne cuius p̄fūdit seu
distribuit p̄dicatū. Tercio circa hoc si
gnus nullus mouet pe. by. tale sophisma
nullus hō est ois hō cuius p̄batio et iproba
tio et ē solutio p̄z in textu et ex sophisma
te p̄cedenti. Est tñ aduertendū q̄ hec ē
in materia remota ois hō est ois hō cuz
ergo in materia remota si vna p̄riaz sit
falsa opz alteraz esse vnam becāt est falsa
ois homo est ois homo ergo ois q̄ bec
sit va nullus hō est ois hō in q̄ remouet
esse oēs hoīez a quolibet hoīe quia nullus
domini puenit esse oēs hominē. Et sicut dī

cenduz est de istis: nullus hō. est nullus hō
nullus hō est nullus aial: vñ p̄ma. eqpollz
huius ois hō est alius homo. Et fa huius
omnis hō est. aliquid aial q̄ sunt vñ. i hac
enīz p̄pōne ois homo est. alius hō ly hō
a pte p̄dicati supponit. confuse tñ. sub
quo dī fieri descensus p̄ p̄positionē de
disiunctio extremo vt ois homo ē alius
hō: ergo ois hō est iste vlt̄ ille hō. et sic dī
alijs. Et similiter dicendum est de ista ois
homo est aliquod animal.

Secundo scienduz ē q̄ de hō
signo nihil duo fac
auc. p̄mo determinat de ei⁹ significatōe
secūdo mouet vnū sophisma. Circa ip̄z
rōne p̄mi dicit autor in textu q̄ h. signus
nihil includit. nullus. cuz terminus sue distri
butionis. nihil. n. tñ vñ sicut nulla res.
vlt̄ nullus ens vbi ly nullus ē signum. et
res vlt̄ ens ē terminus distributionis. siue
suscipiens ei⁹ distributionēz. Ex quo seq̄
p̄mo q̄ h. signum nihil includit in se tria.
Primū ē distributio p̄ qd puenit cum
hoc signo ois. Scdm est negatio p̄ q̄ cō
uenit cuz h. signo nullus et differt ab h. si
gno ois. Tercū est t̄min⁹ suscipiens eius
distributionēz. p̄ q̄ differt ab oibz illis si
gnis q̄ sit pure sincathegoremata nō iclu
dētā terinūz sue distributionis. Secundo
seq̄ q̄ h. signus nihil includit in se quicquid
includit nullus. Et sō sic nullus hz virtutēz dī
distributiōis t̄minū tā mediate q̄ immediate
sequētē ita et h. signus nihil. Tercio seq̄
q̄ si h. signus nihil resoluat in signus vni
uersale p̄ negatiōēz. tunc signus vlt̄ dī
addi t̄mino icluso i eo suscipiēti ei⁹ distri
butionēz. Hec. n. nihil ē i oculo meo. dī
sic resoluti nulla res est i oculo meo. Ex
quo p̄z q̄ ois p̄pō in q̄ pōnt h. signum
nihil. ē distinguenda vt volunt aliq. eo q̄
negatio iclusa in eo pōt ēē negās vlt̄ infini
tās si sit negatio negās tunc facit p̄pō.
nez vlt̄ et distribuit t̄minūz tā mediate
q̄ immediate sequētē si sit negatio infini
tās tunc facit p̄pōez indistinctā. et solus dī
distribuit t̄minū i eo icluso. Et p̄ h. soluit

De distributionibus

Quid sophisma. nōbīl et chymera sunt fra-
tres. de quo p̄us visum est in fallacijs.

Tertio sciendū ē q̄ circa b̄ signū
nihil. mouet tale sophis-
ma nihil vidēs est aliqd vidēs. cui⁹ pro-
batio et improbatio patēt in textu. Istud
sophisma soluit autor triplici solutione.

Prima ē aliquorū antiquorū dīctū ip̄z
esse dīstīguendū sūm āphibolīaz eo q̄
hec dictio. nihil pōt esse nē vī accusatū
casus. S; hec dīstīctio nō soluit sophis-
ma q; in vtroq; sensu ē falsū. Scda so-
lutio est aliorū dīctū sophisma esse dī-
stīguendū penes cōpositionez et dīstīctio-
nez sūm q̄ hec negatio. nō. inclusa in hac
dīctōe. nihil. pōt cadere supra vbi vī su-
pra p̄cipiū. S; adhuc hec solutio nihil
vz. q; ēt sophisma i vtroq; sensu ē falsū.
Tertia solutio ē ip̄z p̄. h. y. q; dīct q̄ so-
phisma ē simplr falsū et equal let hūc vī
dēs nullā rez ē aliqd vidēs. Ad p̄bationē
dī q̄ cōmittit fallacia figur dīctōis a plu-
rib⁹ determinatis ad vnā determinatā.
q; in p̄missis hoc p̄cipiū vidēs h; plu-
res dīterminatas sup̄pōes et iconsequēte
h; tū vnāz q; tā p̄missis q̄ cōclusio. sunt
indīstīctī. P̄ponit alias solutiōes ātīquo-
rum q̄ satis patent in textu. Aliter tū re-
spōdet ad sophisma q̄ ip̄z est simplr
falsū cū sua dīctōia sit vā. s. ista aliqd vi-
dens ē aliqd vidēs. Ad p̄bationē cum
dī nō hāc rē vidēs. et nō istā rez vidēs ē
aliqd vidēs. et sic de alijs. g⁹ nihil vidēs
est aliqd vidēs. Cōcedo consequentiā:
sed nego antecedens. q̄libet. n. singlaris
antecedens ē falsa. p; de ista non hanc
rez vidēs ē aliqd vidēs. q̄ ē simplr ē falsa.
cū sua dīctōia sit vā. s. ista. hāc rē vidēs
ē aliqd vidēs. Et si arguat hāc rez nō vi-
dēs ē aliqd vidēs. et illā rē nō vidēs ē ali-
qd vidēs: et sic de alijs. g⁹ nihil vidēs. ē
aliqd vidēs. Dī q̄ singlaris ātīctō sūt dī-
stīguēdi q; vī illa negatio nō ē īfīnītās vī
negās si sit īfīnītās tūc oēs ille singlaris sē
affirmatiue et nō singlaris sophismatis.
si sit negatio negās tūc p̄cedit p̄nā s; ne-

gat ātīctō. nā ista hanc rē nō vidēs ē aliqd
vidēs val; istā. nō hāc rē vidēs. est aliqd
vidēs. Ex eo q̄ in talib⁹ nihil refert p̄po-
nere vel postponere negationē. Et si q;
rat q̄ est ergo vī illaz singlaris p̄out
negatio ē īfīnītās. R̄ hīdēt q̄ ē ista. oēs rē
nō vidēs est aliqd vidēs: q̄ non egpoller
hūc nullā rez vidēs ē aliqd vidēs. Itaz
affirmatiua non pōt egpollere negatiue
ista aut ē affirmatiua oēm rē nō vidēs ē
aliqd vidēs. si negatio teneat īfīnītātē.

Contra p̄dicta. p̄o sic arguit b̄n
seq̄ null⁹ hō ē oīs hō. g⁹
null⁹ hō ē soz. p̄locū a toto i quātitate ad
suā p̄tē s; p̄nā ē falsū g⁹ et ātīctō. 2⁹ sic hō
signū nihil significat qm̄ vī et significat
terius sue dīstībutionis. g⁹ ē dictio egno-
cat. 3⁹ sic ista est vā non hāc rez vidēs
est aliqd vidēs et cōsimiles q; non vides
for. ē vidēs platonez: ergo et ista erit vā
nihil vidēs est aliqd vidēs.

Ad rōnes Ad p̄mā negat ā
la p̄nā nec ē ībī lo-
cus a toto i quātitate h; n. oīs hō qm̄ tenet
affirmatiue sit totū i quātitate tū qm̄ sibi p̄-
ponit negatio nō p̄l⁹ h; rōez totū i quātī-
tate s; p̄nā. Ex quo p; q̄ ille equalēt nul-
lus hō ē oīs hō et oīs hō aliq; hō nō ē q;
null⁹ tū v; sic oīs nō vī p̄ patuit. Ad
scdaz dī negādo p̄nāz q; nō significat il-
la dīuersis rōib⁹ sine ip̄onib⁹. Ad ter-
tiā dī q̄ ille singlaris sē mltīplex h; vī
nō sit mltīplex q; negatio posita i illi sin-
gularib⁹ pōt ītelligi cadere supra illd p̄-
cipiū vidēs p̄cise. et sic p̄nt p̄cedi vī vel
supra copulā. et sic sūt fallīe: verū tū q; il-
la negatio p̄ponit toti propōit de vīute
sīmonis ille singlaris sunt false cum sue
dīctōie sint vī sicut p̄mo patuit.

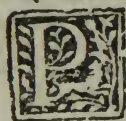
Seq̄tur de signis dī-
stībutionis duorū: et
italia sunt neuter et
vterq; et differunt
a p̄dictis quia omnis nul-

lus et similia distribuunt pro oibus indiuiduis termini cōis sed uterq; et neuter distribuunt soluz p duob; p demōstrationē: ut uterq; istorū neuter istorū. Circa p̄dicta q̄ritur de hoc sophismate. Ab utroq; istorū enūtiatur ē veruz posito qd sor. dicat deū esse: pla. nō dicat hoīez eē aīal ut ambo dicāt siml hoīez eē asinū. et illi duo demōntur p hoc p̄nomē istorū. Probato a sorte enūciatū est vez a pla. enuntiatur est veruz: ergo ab utroq; istorū enūciatū ē vez. Contra ab utroq; enūciatū est vez: sed nihil enūciatū est ab utroq; istorū nisi hoīem eē asinum ergo hoīem eē asinum est vez: quod ē falsū. Solutio prima est n̄a: et p̄batio peccat secundū fallaciā accitris sicut habetur ab A. hec propō poni tur esse n̄a. Oīum p̄riorū eadē est disciplina. et tū nulla particularis disciplina ē oīum p̄riorū s; disciplina cōiter sumpta. vñ hic ē fallacia accidētis: oīuz p̄riorū eadē est disciplina s; nulla ē disciplina nisi hec vel illa. et sic de aliis: ergo oīum p̄riorū hec eadem ē disciplina vel ista quod est falsū. Sifr hic hō est spēs sed nullus est hō nisi

soz. vel pla. et sic de aliis: ergo sor. ē spēs vel pla. et sic de aliis et sic est fallacia accidētis in p̄posito: q; hec dictio enūtiatur est: et hec dictio vez tenentur pro ipso in cōi: et sic ab utroq; istorū enūtiatur est vez. unde enūciatū nō tenetur p pticulari enūciato ab utroq;. unde pticulare enūciatū ab utroq; accidit enūciato in cōi: sicut pticulare īferius accidit suo superiori et vez assignatur utriq; inesse. Et appellatur sup̄ hic oē qd est mai; siue sit cēntiale siue accitale. Quidā tū dūt qd p̄ma ē simplr ssa. et dūt qd enūciatū accipitur p pticulari enūciato ab utroq;. et sifr verū p̄pticulari. Et p̄batio peccat secū dū fallaciā figure dictōis a plurib; deterioratis ad vnā deterioratā hui; termi enūciatū: et hui; termi verū. s; p̄ma solutio melior est: et subtilior. Segtur de hoc signo neuter quod significat idē qd uterq; cū negatiōe sibi p̄stposita: vñ sicut nullus de se h; distributionē. et negatiōē sifr et neuter: sed neuter ē distributū duorū tātū. Itē q̄ritur de hoc sophismate neut; oculū hūdo tu potes videre p̄batio: dextrū oculū non hūdo

De distributionibus

tu potes videre; sinistrū oculū
nō hñdo tu potes videre ergo
p̄ma est x̄a. Cōtra neutrū oclū
hñdo tu potes videre ergo si
neutrū oculū habes v̄l dū neu
trū oclū habes tu potes vide
re qđ falsū est. Cōsequētia p̄z qz
gerūdia teriata i o. hñt resolui
p dū v̄l p si v̄l p qz sed vtroqz
mō est falsa ergo p̄ma est falsa
Solio p̄ma est falsa: z p̄batio
peccat scđm fallaciā accidētis
qz posse videre puenit p̄tib⁹ se
cundū se. s. put s̄t diuise sed nō
cōuenit eis put sūt v̄nute i suo
toto vnde hoc p̄z p̄ p̄mā regu
lā cū ad p̄tes sequatur totū: vt
p̄tās videndi cōuenit p̄tib⁹. z
nō toti: iō si p̄tes inferātur de
toto ibi ē fallacia accidentis.

Postq̄ deteriorauit auc. de si
gnis distributis plūz p̄r
deteriat de signis distributi
uis duorū cuiusmodi sunt
reuter z vterqz q̄ sic se hñt
ad inuicēz sicut nullas z ois. Ita q̄ sicut
nullus includit ois cum negatione post
posita ita etiam neuter includit vterqz cū
negatione postposita.

Primo sciēdū est: q̄ ista dicunt
signa distributina duo
rum qz distributū tñ pro duob⁹. Et iō
sicut ois z nullus significāt qm̄ v̄lter plu
rius ita vterqz z neuter ex sua p̄maria si
gnificatiōe significāt qm̄ v̄lter duorū. i. si
gnificant q̄ terius cū adiungunt accipiē
pro duob⁹ z tantū p duob⁹. Ex quo se
quit q̄ relē q̄ posite sunt sup̄ de hoc si
guo ois z de hoc signo nullus p̄nt appli

cari suo mō ad vterqz z neuter. Scđo
sequitur q̄ inter ista duo signa quorū vnū
est affirmatiuū. s. vterqz aliud vero nega
tiuū. s. neuter quorū signa p̄ticularia sunt
vter z alter vter. n. est signū p̄ticularē
duorū interrogatiōē includēs. Alter vō
est signū p̄ticularē nullā interrogatiōē
includēs. Et d̄z capi hic hoc nomē alter
nō p̄nt ē relatiuū dīuersitatis sed p̄nt
m̄t indifinite siue p̄ticulariter ex quo p̄z
q̄ sicut dictū ē q̄ nullus significat tantū
quātū significat ois nō. Ita neuter signi
ficat tñ sicut vterqz nō. verūm ista duo
signa in suo distribuibili regunt p̄nomē
dēmstratiuū duorū tñ. vñ si dēmstratur
tres vel quorū dicēdo vterqz istorū boiūz
est bō bec nō est p̄p̄ia nec intelligibilis. Si
m̄t si adderet terio cōi sine p̄noie de
m̄stratiō illa p̄p̄o non ēēt p̄p̄ia de v̄tute
fimonis q̄uis tñ aliqui ex bonitate intelli
gentis. Et ex vsu loq̄ndi possit talis p̄p̄o
generare v̄t intellectū in aīo audientis.
Et iō ista v̄tūz oculū hñdo tu potes
videre. Et ista neutrūz oculūz hñdo tu
potes videre neutra illaz p̄p̄ie ē intelli
gibilis de v̄tute fimonis cum oculus sup
ponat p̄ oī oculo de v̄tute fimonis indif
ferēter. verū tñ ex vsu loq̄ndi z bonitate
intelligētis p̄t intelligi q̄ solū sit sermo
p duob⁹ oculū tñ. Et de hō signo vterqz
solet poni talis relā q̄ a p̄p̄one in q̄ ponit
tur vterqz ad p̄p̄onē in q̄ ponit isti loco
de vterqz subis p̄eīdez sumptis ē bona
p̄na z ē v̄t bñ seḡ vterqz istorū currit:
ergo isti currunt z cōtra isti currūt ergo
vterqz istorū currit. S̄z est aduertēdū q̄
hoc p̄nomē isti p̄t teneri dupl̄r. Vno
mō diuīsiue. Alio mō collectiue. vñ d̄f
teneri diuīsiue qm̄ p̄p̄o in q̄ ponit equa
let vni copulatiue vt bec isti currunt eq
ualet huic iste currit z ille currit s̄z tē
neri collectiue qm̄ p̄p̄o in q̄ ponit equalz
vni p̄p̄oni de copulato extremo vt bec
isti sunt duo equialet huic ille z iste sūt
duo. Et p̄ hoc p̄nt solui multe p̄ntie que
sūt in sop̄b̄matib⁹. de hoc signo vterqz

ut posito casu qd for. portet vnus lapides
 et plato alius. hec est va vterqz istoz por-
 tat lapidē. Et si arguas. vterqz istoz por-
 tat lapidē. ergo isti portant lapidē. Et vi-
 tra isti portant lapidem: ergo lapis portat
 ab istis. qd est falsus: qz nullus ē lapis q
 portet. Rñr qz si isti capiat diuisione pri-
 ma pñā ē bona et scda nō v3 qz i scda ar-
 guit a suppone pñā tantū. ad deteriatā
 si aut isti teneat collectiue: pñā pñā non
 v3 pp eadez cām s3 scda est bona. Et qz
 hns seqt vna regula general q ad hoc
 qz ppone de hoc signovterqz sint vere
 qz pñācatuz istū diuisiō illis p qb subm
 distribuit. Et lō si sortes et pla. siml por-
 tent vnus lapidē. hec ē falsa vterqz istoz
 portat lapidē et hec ē va neuter illoz por-
 tat lapidē. Et qb p3 solutio istoz sophis-
 matū. s. vterqz istoz scit septē artes libe-
 rales. casu posito. q for. sciat tres et plato
 alias quatuor: et non plures. et istius so-
 phismatis. vterqz istoz portat lapidē
 cuius positus est casus.

Secundo sciendū est qd cir-
 ca hō signū vterqz
 mouet autor tale sophisma. Ab vtroqz
 istoz enūtiatū est vez. posito casu q for.
 dicat. deū ēē. Et pla. dicat hoiez ēē aial.
 Et ambo dicāt siml hoiez esse asinum.
 Probat et improbat sicut p3 in testa. Ad
 sophisma rñdet pe. hy. dicēdo sophisma
 esse vez ad iprobationē rñdet p fallaciaz
 figure dictionis. quia in ista. Ab vtroqz
 istoz enūtiatū est vez enūtiatū suppo-
 nit simplr vel cōfute tantū eo qz seqt me-
 diate signū v3 affirmatiū. S3 in mi-
 nore euz dī. Nihil enūtiatū ē ab vtroqz
 istoz nisi hoiem esse asinū ly enūtiatū
 supponit psonalr et distributiue. qz seqt
 negationē et ita arguit a simplici ad pso-
 nalez vel sim alios a cōfusa tātam ad di-
 distributiū sic si argueret sic. Semp fuit
 hō. nullus hō semp fuit. ergo qd sp fuit
 nō sp fuit. in pmissis. n. variat pñā tātm
 indistributiū. Et ē aduertendū qz ppō
 vti in q ponit hoc signū ois a pte pñā

ti differt ab illa in q ponit a pte predicati
 vterqz q: illa in q ponit hoc signū ois
 pōt ēē v3 si terius cōfute cui addit nō ha-
 beat nisi vnus suppositū: s3 ppō in q po-
 nit hoc signū vterqz nunqz pōt esse va
 qz p illā sp significat q vnū est duo. vt p
 istā vterqz istoz ē vterqz istoz significat
 q iste ē vterqz istoz et sic q est duo et q
 iste ē vterqz istoz. Et quo p3 q istud so-
 phisma ē falsū vterqz istoz ē vterqz isto-
 ruz qz pñācatuz el est vez neuter ipoz est
 vterqz istoz. Et sili el pñācatuz. s. alter
 istoz nō est vterqz istoz. Et euz pbatuz
 iste istoz ē iste istoz et ille istoz ē ille istoz
 gō vterqz istoz est vterqz istoz. Rñd ē
 negādo pñāz. qz ibi ē fallā pñā ab isuffi-
 cienti enumeratiōe singlarū. S3 d3 sic
 fieri iductio iste istoz ē vterqz istoz et ille
 istoz est vterqz istoz. ergo vterqz istoz ē
 vterqz istoz. et isto mō pñā est bona s3 si
 cut pñā est falsū ita et añs. Sili pñā solut
 hoc sophisma vterqz istoz est hō vel as-
 inus posito casu q vn sit hō et alius as-
 inus. Probat sic iste est hō vel asinus. et
 ille est hō vel asin. ergo vterqz istoz est
 hō vel asin. Improbat sic vterqz istoz
 est hō vel asin: ergo vterqz istoz est hō
 vel vterqz istoz est asin. pñā est falsū:
 ergo et añs. Itē vterqz istoz est hō vel
 asin: s3 nō vterqz est hō: ergo vterqz est
 asin. pñā t3 a tota disunctiua cū destru-
 ctiōe vni pñā ad aliā. Rñdet q pñā
 catuz ppñā in qua ponit vterqz. Aliqñ ē
 totū disunctū et aliqñ est totum copula-
 tum. Et tūc talis ē distinguēda. qz v3 est
 cathgorica vel hypothetica. Et quo p3
 q si sophisma teneat vt est propō cathe-
 gorica de disuncto pñācatū tūc est simplr
 vez. Ad pñāz iprobationē dī negādo
 pñā. Arguit. n. a sensu cōposito v3 ad
 diuisū falsū. s. a ppōne de disuncto p-
 dicato ad disunctiū. Ad scdam negat
 pñā: nec ibi arguitur a disunctiua cum de-
 structiōe vnus partis quia sophisma nō
 est vna disunctiua sed est propōitio de
 disuncto pñācatū.

De distributionibus

Tertio sciendū ē qd de hoc signo neuter mouet pe. hy. tale sophisma. Neutrū oculū hādo tu potes videre. cul^o pbatio et iprobatio falsā patet in textu. Ad sophisma rīdet qd ipz simplr est falsus et pbatio peccat penes fallaciā accētis qz posse videre attribuit in ante pūb^o diuisim sumptis. In pūte vero attribuit toti eaz. vñ ptes diuise et ipz totū nō sunt penit^o idēz: nō aliqd pūb^o cōuenit put diuise sunt a toto qd nō cōuenit eis. put sunt vnite in eo: nec v3 solutio aliquoz dicentū qd ibi cōmittit fallaciā figure dictionis a plurib^o determinatis ad vnāz deteriatam: qz istud gerundū habendo: h3 in ante plures deteriatas suppositiones. In pūte vero h3 vnā tantūz qd hoc nō valeat. p3 qz hoc gerundū habendo h3 eandē supponēz. sicut hoc participium hñs inclusum in eo. sed si ppō resoluat in participiū ita qd dicat. Neutrū oculū habēs tu potes videre istud participium habēs in singularibus antīis supponeret discrete. qd p3 qz istud participium habēs est terius adiectiuus constructus cum terio supponente discrete. ergo et c. Idēz dī ab alijs ad probationē negando añs. qz l3 quelibet dictaz ppō nūm añs sit possibilis. tñ copulatiua ex eis constituta est impossibilis pp incompossibilitatē singulariaz mō neutra singulariuz est añs illius pūte sed copulatiua. Ex eis constituta. Et hoc pōt trahi. Ex solutione pe. hy. que vera ē. si sophisma accipiat in sensu cōposito. in quo sensu ipm est falsum. Est enīz sensus talis hec est possibilis. Neutrū oculū habendo tu vides. si autē sophisma accipiat in sensu diuiso tunc sophisma est vex. Et sensus eius est. hec est possibilis hoc nō habendo tu vides demonstrato oculo dextro. et hec est possibilis hoc nō habendo tu vides demonstrato oculo sinistro. Et si arguitur qz in probatiōe sophismatis arguitur a pūibus totius i quātitate ad suū totum ergo pbatio bene valet. Et iā p

bando sophisma in sensu composito esse vex. Respondet qd in modalibus compositis nūqz valet pñtia a partibus totū in quantitate ad suū totum vel dī qd ad hoc qd debite arguat a partibus totū in quantitate ad suū totum op3 qd oēs singulares sint vere pro eodē tempore sed sic non est in pposito. qz qñ hec est vera. dextrum oculū non habēdo tu potes videre. hec est falsa sinistrū oculū nō habendo tu potes videre. quia non potest esse pro eodem tēpore qd habeas dextz et non habeas dextrūz habeas sinistrūz. et non habeas sinistrū.

Contra pñdicta. Primo sic arguitur ab utroqz istoz: enuntiātū est verūz: ergo enuntiātū ab utroqz est vex: pñtia t3 per conuersionē pñctualis affirmatiue. et ē qz noīa. et verba transposita idē significant pñs est falsum. ergo et añs quod est sophisma.

Secundo sic. Ab altero enuntiātū non est verūz ergo sophisma est falsus: pñtia t3 p locū a pñdictiōis. añs p3 qz ab altero enuntiātū est boiem esse asinū et hoc non ē vex ergo ab altero enuntiātū non est verum.

Tertio sic lapides habēdo tu potes videre s3 lapis ē neuter oculus. ergo neutrum oculū habendo tu potes videre. Ad iñor p3 qz lapis nō est alter oculus. ergo lapis est neuter oculus. cōsequentiā tenet quia non alter et neuter equipollent.

Ad rationes Ad primaz dī negando pñam. qz ibi cōmittitur fallaciā figure dictionis. Ad pbationez dī qd illa nō est cōuertēs prime: s3 ista aliqd vex est enūtiatum ab altero istoz. Ad aliā pbationez dī qd noīa et verba transposita idē significant. dum modo non varietur suppositio. Ampliatio et restrictio.

Ad secundā dī pcedendo añs. s3 negat consequentiā. Ad probationem negatur

Tractatus

Septimus

assumptum et suppositum sed contradicto-
riam huius ab utroque istorum enunciata
est verum est istud ab altero istorum nul-
lū enunciatum est vix: p3 p vnam regulam
logicalem que talis est. qd ad hoc qd aliqua
propositioes dicantur qd terminus qd est di-
stribuitur i vna. sit distribuitur in alia. s3 enu-
tiationis nō ē distribuitur i pma o3 ergo qd di-
stribuitur i fa. Ad tertiam dī qd si ista ne-
gatio. nō. capiat infinitam prout i finitatem
i tū finitū. oculis. tūc sophisma ē vix si
vō capiat negatū vt cadit supra hoc gerū
dū. hūdo tūc sophisma ē falsum. Et ē se-
sus vtrūq3 oculis nō hūdo tu potes vī-
dere. et hoc modo ratio non procedit.

Ab ito d signis distri-
butiuis ptiū subiecti
uay. Consequenter qri-
tur vtrū negatio hē/
at vix distribuēdi siue cōfundē-
di. Et videtur qd sic qz Aristo.
in p3io phiermenias dicit qd
ille p3dicūt hō est iustus nō hō
est iustus. ergo altera est vniuer-
salis cū subiiciatur terius cōis
s3 nī nisi hec nō hō est iustus: ergo
ille terminus hō distribuitur s3
nī est ibi aliqd a quo distribu-
tur nisi negatio: ergo distribu-
tur a negatōe. Cōtra si negatō
hēat vix cōfundēdi: ergo sicut
ista ē icōgrua oīs sortes currit
sīl3 hec nō sortes currit: qd est
falsū: qz quāuis signū distribu-
tium non possit addi terminio
singulari. tū negatio bene pōt
addi. Item vbiq3 est distri-
butio ibi est terminus cōis sū.

p3 v3: ergo oportet qd ibi sit
dictio significans qm v3 iteris: si
gnū v3 significat qm v3 iter tā-
tum mō: negatio nō non: ergo
non h3 v3 distribuēdi: quod
concedimus dicentes qd nega-
tio nō cōfundit: sed negat hoc
quod post se inuenit. Unde cū
adiungitur terio cōi negat ip3
sed ad negationes supioris se.
quitur negatio cuiuslibet infe-
rioris eo qd destructo supiori
destruitur quodlibet eius infe-
rioris: ergo negatio nō confun-
dit sed negat quod post se iue-
nit siue sit v3e vel particulare.
Solutio autē p3 ad hoc quod
obicitur qz qd hec est v3is nō
homo ē iustus: hoc non est p
pter naturā distributionis exi-
stentis in negatione: sed hoc ē
qz negatur hō i cōi: quo remo-
to remouetur quodlibet eius
inferius. Item solet poni qdā
distributio aptitudinis vt oīs
hō timet in mari. i. aptus natus
est timere i mari. Itē solet po-
ni distributio accōmoda: vt ce-
lum tegit oīa p3ter seipm. et de-
us creauit oīa alia a se: sed ista
duo genera distributionis nō
sunt ita propria vt alia.

Sequitur de hoc signo to-
tus quod est distributivum.

De distributionibus

partium integraliū vt hic tot⁹
 sor. est alb⁹. est. n. sensus sortes
 scdm quālibet sui ptez ē albus
 vnde ad istā tot⁹ sortes albus
 imediate segtur ista sortes sm
 quālibet sui ptez ē alb⁹ ad quā
 segtur q̄libet ps sortis ē alba.
 Probatio. in hac tot⁹ sortes
 est alb⁹ sortes subiicitur albe-
 dini secundū se. ⁊ ptes ei⁹ non
 secundū se s; put sūt in suo to-
 to. siue sub forma totius. ergo
 nō subiiciuntur albedini nisi p
 totū. ⁊ sic p p̄us segtur hec sor.
 secundū quālibet ptez sui est al-
 bus: ⁊ postea illa q̄libet ps sor-
 tis ē alba. Itē in hac tot⁹ sor. ē
 albus tot⁹ subiicitur albedini
 in certitudine: ptes aut in obli-
 quitate qz in eo quod ē totuz
 ptes itelligūt in obliqs. ⁊ in
 eo quod ē pars totuz sumitur
 obliqz quod pz p diuisione ei⁹
 quod ē totuz: vt dom⁹ ē ex pa-
 riete tecto. ⁊ fundamto. ⁊ sor.
 est ex ptib⁹: ergo illud quod ē
 totum dat itelligere ptes obli-
 quas ergo ad hāc tot⁹ sor. ē al-
 bus imediate segt hec sortis
 secundū quālibet sui ptē ē alb⁹
 ⁊ mediate segtur ista q̄libz ps
 sor. ē alba. Itē ad idē. Illud qd
 est ps nō hz esse nisi ab eo qd ē
 totū: qz nō hz pfectionē nisi ab

eo: ergo nō subiicitur alicui ni-
 si p totū: ergo totū p̄us subiici-
 tur: ergo ad hāc tot⁹ sor. est al-
 bus imediate segtur sor. scdm
 quālibet sui ptem ē alb⁹: ⁊ me-
 diate q̄libet pars sor. est alba.
 Circa p̄dicta q̄ritur de hoc so-
 phismate tot⁹ sor. est mior sor-
 te. Probatio q̄libet ps sor. est
 mior sorte: ⁊ sor. secundū quā-
 libet sui ptem ē mior sorte. er-
 go tot⁹ sor. ē mior sorte. Cōtra
 tot⁹ sor. ē mior sorte: ergo sor.
 est mior sorte. Solutio p̄ma
 ē hā. s. hec tot⁹ sor. ē mior sor.
 ⁊ p̄batio peccat secundū falla-
 ciā accidētis. qz in ista tot⁹ sor.
 est mior sorte: p̄dicatū attri-
 buitur ptib⁹ qbus vere cōue-
 nit sor. at nō conuenit: ⁊ iō hec
 simplr ē falsa sor. ⁊ mior sor.
 ⁊ iō si ptes inferāt esse. minore
 sor. de toto. siue de sor. erit fal-
 lacia accidētis p vnā regulā su-
 pradictā. Vnde tot⁹ sor. ē res
 subiecta. ⁊ sor. accidit ei. ⁊ esse
 mior sor. assignatur vtriqz in
 esse. Etia; iprobatio peccat p
 fallaciā secundū qd ad simplr
 qz ista totus sor. est mior sor.
 nō ponit sortez secundū se sed
 secunduz suas ptes. ⁊ iō ponit
 sor. ē secundū qd esse minores
 sorte: ita cū simplr iferatur. er-

Tractatus

go sor. est minor sor. peccat se-
cundū qd ad simplr: sicut sor.
scdm pedē est minor sor. ergo
sor. est minor sor. Itē in qbus
daz seqtur tot⁹ sor. ergo sor. vt
totus sor. ē albus: ergo sor. est
alb⁹: et in qbusdā non. Querit
in qbus ē. et in qbus nō. Dicē/
dū q sunt qdaz accūtia q indis-
ferenter cōueniūt parti. et toti:
vt alb⁹. et niger calidū frigidū
augeri minui. et in talib⁹ bñ se/
quitur tot⁹ sor. ergo sor. alia sē
accidētia q cōueniunt ptribus.
et nō toti: vel econuerso toti. et
non ptribus: vt totalitas mino-
ritas paruitas. et in talib⁹ nō se-
quit tot⁹ sortes. ergo sor.

Quia autor dierauit de si-
gnis distributis p ptribus
subiectis pnter intēdit de
teriare de hoc signo tot⁹ q
est distributiuū pro ptribus
integralibus. S; pmo mouet vnā diffi-
cultatē de negatiōe. videlicet vtrū nega-
tio hēat virtutē pfundendi sine distribuē-
di terium seqntes pro cuius solutione.

Primo sciendū est qd de pdicta
difficultate duplex ē opi-
nio. Prima dicit q negatio hz virtutē
distribūēdi terius seqntes. sic v3. q sicut
signū vlē facit terius supra quē cadit vir-
tus ei⁹ distributina. supponere puse di-
tributue. sic q ptingit descēdere sub illo
terio copulatiue ad oia inferiora p qbus
distribuit sic ē negatio hz virtutē distri-
buēdi terium seqntes si sit terius distri-
buibilis. sic q ptingit sub tali terio facere
descēsum ad oia inferiora p qbus distri-
buat. pmo ista opinione arguit. pmo

Septimus

fic. q: sūm Arist. pmo pshermenias. iste
pdict. non hō est iust⁹. et hō ē iustus. er-
go opz alteraz eaz esse vlē: nō scda vt
notū est de se: ergo pma. s. ista nō hō est
iust⁹ s; nō est ibi aliqd a quo subm distri-
buat nisi negatio: ergo negatio hz virtutē
distribūēdi. Et pfirmat q: in pdictorū
qczq terius distribūibilis nō distribuit⁹
in vna dz distribui in alia: ille terius. hō.
et ille terius. iust⁹. nō distribūunt in ista.
hō est iustus: ergo ambo distribūunt in
ista. non hō est iust⁹. Alia opinio est q dī-
cit q negatio nō hz virtutē distribūēdi
pro q arguit duab⁹ rōnibus. pma q
si negatio hret virtutē distribūēdi. tūc sic
ista ē incōgrua. ois sor. ita ista. non sor. q
est falsus. ergo et. Scda ratio. vbicūq
est distributio ibi ē terius sumpt⁹ vltē
sed vbicūq est terius cōis sumptus vltē
ter ibi ē signū vlē q: solū signū vlē signi-
ficat qm vltē negatio at non est signū
vlē: ergo et. Itānc scdam opinione pce-
dit autor. et vicit q negatio non pfundit.
s; tantūmō negat. qd post se repit. vnde
qm adiungit terio cōi negat ipm. s; ad ne-
gationē supioris seqtur negatio cōiustibz
inferioris: ergo negatio solū negat. et nō
distribuit. Ad rōnez alioz dicit pcedēdo
q hec est vniuersal. non hō est iust⁹. sed
hoc nō est pp virtutē distributina q fit i
negatione: s; hoc ē q: negatio supior ne-
gatur qdlibet inferi⁹. Contra hāc solutio-
nez arguit aliq q: ista. non hō est iustus
equale hōc nullus hō est iust⁹: ergo sic
hō in ista scda distribuit ita. et in pma. et
non nisi virtutē negatiōis: ergo negatio in-
cludit distributōnē. Item p hoc q dicit
q negatio. negādo supius negat inferius
Arguit sic q: vel negat supius absolute
et hoc nō. q: sic esset negatio infinitans. et
p pns ille non eēt. pdictorie. vel in respe-
ctu ad aliud. et hoc duplr q: vel ideo dī-
negari eo q neget de altero et hoc nō cū
non sit pdicatum: vel q: aliud neget de
ipso. vel ergo de ipso distributo. vel de
ipso non distributo. Si de ipso distribu-

De distributionibus

to cū non sit aliqd per qd distribuatur nisi negatio. segtur qd negatio hz virtutes ob-
strutinas. Si aut negetur aliqd de ipso
non distributo. ergo iste nō sunt p̄dicio-
rie. hō est iustus. non hō est iust⁹. cū am-
be sint indefinitē. Si aut dicat qd non ine-
gatur de ipso distributo: s; bene de ipso
negato. Cōtra sequeretur qd bec propō.
non hō est iust⁹. equaleret huic non hō
non ē iustus in q̄ negat iust⁹ de hoīe ne-
gato. Itē quicqd multiplicat terium cō-
munē p sua inferiora hz virtutē distribuē-
di: sed sic ē de negatōe: ergo &c. p̄mo cō-
cordantia istaz op̄inonūz ponit talis di-
stinctio. qd duplex ē distributio. s. p̄cisa. &
non p̄cisa. Distributio p̄cisa est q̄ fit sine
cōfusione. & talis pōt fieri p negationē:
vel p aliqd includēs negationē. S; distri-
butio nō p̄cisa est distributio cū p̄fusio-
ne & illa solūmō fit p signum v̄le. finalr
ponit autor duas spēs distributiōis: que
non sunt multaz v̄itate. p̄m̄a vocat
distributio aptitudinis: vt oīs hō timet i-
nari. i. aptus natus est timere in mari.
Alia est distributio accommoda vt celū
regit omnia. i. omnia alia a se.

Secundo sciendū est qd tot⁹
est signū distributi-
uum rei pro p̄tibus integralibus. Est at
pars integralis p̄ quāta. que cū alia p̄te
quāta cōstituit ipm totūz. Ex quo p̄z qd
aīa & corpus nō sunt p̄tes integrales ho-
minis. q; corp⁹ cū alia parte quāta nō cō-
stituit totūz. s. hoīem: s; cūz aīa q̄ non est
quāta. & de hoc signo totus dīc p̄terus
hyspanus qd includit in se terium sue di-
stributiōis: & est signū v̄le distribuēs in
obliquo tantūmō. & nō in recto. ita qd sē-
sus istius. tot⁹ sortes ē minor sorte. ē iste.
Sor. scdm quālibet partē est minor sor.
& nō iste quālibet p̄s sortis est minor sorte.
Nō probat trib⁹ rōnibus. p̄m̄a est
ista dicēdo sor. est tot⁹ albus sortes subij-
citur albedini scdm se p̄tes aut subijciun-
tur p ipm. s; ista p̄pō quālibet p̄s sortis est
alba. significat qd p̄tes p̄mo subijciunt al-

bedini. & ex p̄m̄ totūz. In alia vō signifi-
catur qd totū subijcit p̄mo. & ex p̄m̄ par-
tes. Ideo ista totus sortes ē albus p̄mo
infert istā. sor. s; quālibet p̄te sui est alb⁹.
& nō istaz. quālibet p̄s sortis ē alba. Alie rō-
nes clare sunt in textu. Ex istis segtur qd
hec tot⁹ sortes ē minor sorte ē singularis.
q; equalet huic. sor. scdm quālibet sui par-
tez est minor sorte. q̄ est singularis. Se-
cūdo segtur qd iste terius sortes in p̄: dī-
cta p̄pōne subijcit. & sibi p̄grne pōt ad-
di signū distributiū partū integralūz.
s; non signū distributiū p̄tū subiecti-
uaz. s; enīz iste terius sor. non hēat plura-
litatez p̄tū subiectiuaz. hz tū pluralita-
tē p̄tū quātitatūz sine integraliū. & ita
hz quādam cōitatem ad p̄tes integrales
rōne cuius cōitatis pōt sibi addi signum
v̄le distributiū partū integralūz. q;
quāvis ad esse totius integralis qd actu in-
cludit suas partes sequat esse cuiuslibet
partis sue tū respectu accidentū deno-
minantiū suū totū non valet p̄m̄a ab in-
esse toti ad inesse partibus. Ideo requirit
qd toti integrali addatur signū respectu ta-
lium predicatorū accidentalū. vt denote-
tur predicatorū attribui cuiuslibet parti inte-
grali. Sunt tū aliq qui dicunt predictam
propōneē esse v̄lēm. Itā ibi subijcit iste
terius totus qui ē partiz cathegoreuma-
ticus. & partiz sincathegoreumaticus. tō
intra se includit terium sue distributiōis
s. illū terium. pars. Ex quo segtur qd iste
terius pars est distribut⁹ per hoc signūz
totus. non tamē vniversaliter pro oībus
partib⁹ subiectiuis eius. sed pro omnib⁹
partibus integralib⁹ que sunt p̄tes subie-
ctiue respectu huius termini communis
pars. p̄mo tanto tamē dicitur distributi-
uum partū integralūz q; distribuit pro
partibus integralibus termini discreti si-
bi additi. nō qd talis terminus discret⁹ sit
terminus distribuibilis: sed est determi-
natio termini cōis distribuibilis inclusi in
hoc signo tot⁹. Et tō cūz dī tot⁹ sor. cur-
sit. iste terminus discretus sor. subijcitur

Tractatus

Septimus

non tanq̃ principale subz: sed tanq̃ deter-
minatio subz. Et ita distributio hui⁹ signi
totus ponit circa sortē nō qz cadat supra
ipm: sed supra illam terum cōmunem
pars in eo inclusi. qui restringitur. ⁊ de
terminatur per ly sortes. Et uterq̃ istorū
modorū dicendi est probabilis.

Tertio sciendū est qz circa hoc si
gnuz totus monet petr⁹
hy. hoc sophisma. Totus sor. est minor
sorte. Lulus pbatio ⁊ iprobatio satis pa-
tent in textu. Ad sophisma rñdetur fm
auctore: qz hoc signū totus ē signū distri-
butiūz pro ptibus integralib⁹ solū: par-
tes autē ille sunt integrales q̃ sunt quāte.
vt pz p eundez in tractatu de locis. Qui
dicit qz totū integrale pstituit ex partib⁹
quantitatē hñtib⁹. Ex quo pz qz ēz eū
aia. ⁊ corpus non sunt ptes integrales ho-
minis: s; potius partes essentielles. ⁊ ita
hoc signū totus nō distribuit p illis par-
tibus. Ex quo sequitur qz male dicit aliq
qz si fiat distributio generalr pro oibus
ptibus integralibus sine essentialib⁹ siue
quantitatis sophisma ē falsum. eo qz aia
sortis nō est minor sorte cuz non sit quan-
ta. putāt tñ isti qz aia sit ptenū sub distri-
buto. Ad sophisma ergo rñdet qz ipm
simplr est vez. Et ad iprobationē rñdet
anto: pmo qz peccat p fallaciā accidētis.
qz pp partialē idēptitatez partiū cū toto.
que tñ diuisz sumpte differūt iter se cre-
dimus qz qz esse minore sorte puenit pri-
bus s; se. qz ēt debeat puenire toti. Se-
cundo soluit p fallaciā fm qd ad simplr
qz ista totus. sortes ē minor sorte non po-
nit sortē minore sorte simplr sed solū fm
ptes: ⁊ fm qd. S; p bene sequitur sortes
fm oēs ptes ē albus: ergo ē albus: ergo
a sylli bñ sequitur sortes fm quālibet ptez
est minor sorte: ergo sortes ē minor sorte
rñdetur negādo pñaz qz ēē albū inest
oibus partib⁹ sortis tā puncti q̃ diuisz
ideo p ptes bñ isert de toto. s; ēē minore
sorte lz inest partib⁹ diuisim. non tñ con-
tuncti. ⁊ ideo nō pōt inferri de sorte. Et

ratio hui⁹ diuersitatis ē qz ptes simul sū-
pte idē sunt cū toto: s; nō diuisz accepte
vt volunt aliq de hoc signo tot⁹ alias vi-
debitur circa finem exponibillam.

Contra pñicta arguit. Pñio
sic. Quicqd pōt facere
ppōnez vlem bz vtutē distribuendi sed
negatis pōt facere ppōnez vlem. ergo
bz vtutē distribuēdi. Admōz pz i istis nō
qdā hō currit. nō hō non currit. ⁊ sic de
alijs. Et pñmaf. qz hoc signū nullus bz
vtutē distribuēdi pñictū rōne negatiōis
quā includit. vt sepi⁹ dictū est. ergo nega-
tio bz vtutē distribuēdi. Scdo sic. To-
tus sor. est minor sorte. s; tot⁹ sortes ē sor-
tes. ergo sortes ē minor sorte: s; hoc ē fal-
sum: ergo ⁊ sophisma. Tertio sic. Tot⁹
sor. est minor sorte. ergo tot⁹ hō est mi-
nor sorte. ⁊ ultra tot⁹ hō est minor sorte:
ergo quibet ps hoīs ē minor sorte quod
falsum est casu posito qz totuz corpus pla-
tonis sit malus sor. capite excepto.

Ad rōnes Ad pñam dñ: qz
dnplr pōt intelli-
gi qz negatio habeat vtutē distribuēdi.
Uno mō p se. ⁊ sic nō bz vtz distribuē-
di. Allo mō p accēs. ⁊ ex pñt. ⁊ sic bñ
bz. qz ad negationē supioris sequitur nega-
tio inferioris seu oīz inferioz ei⁹. ⁊ ita sub-
tall terio pōt fieri descēsus ad oia inferio-
ra. Ad pñmationez. Ad scdam negat
minor capiendo totū sincathegoremma-
tice. qz equalit hui⁹ quibet ps sortis ē mi-
nor sorte. Si āt capiat cathegoremmati-
ce esset vā s; pñā non v; qz in maior ac-
cipit totas sincathegoremmatice. ⁊ i mi-
nore cathegoremmatice. Ad tertiaz ne-
gatur pñā pñā. sicut. n. non v; pñā: ista
quibet pars sortis est minor sor. ergo quibet
ps hoīs est minor sorte. Ita nec ista.
totus sor. est minor sorte. ergo totus hō
est minor sorte. qz aut pñā nō valet: pz
qz arguitur ab inferiori ad superius cum
distributione. qz hoc qd est pars hoīs ē
superius ad hoc qz est pars sortis. ⁊ cuz
hoc sibi additur signū vniuersale.

De distributionibus

Sequitur de signis distributivis accidentium. Inter que primo dicendum est de signis distributivis qualitatibus. Sicut autem signum distributivum qualitatis quod distribuit res se habentes per modum qualitatis ut quaelibet cuius particularis est aliquilibet. Sed tunc obicitur quod si accides multipliciter multiplicato subiecto. ergo cum signa distributiva substantie distribuunt siue multiplicent siue distribuunt ipsius accidentis: ergo signa distributiva accidentium superflua sunt. Ad hoc dicendum est quod duplex est multiplicatio accidentis quia quedam est multiplicatio accidentis secundum numerum et hec fit per signum distributivum substantie: ut omnis homo albus currit. Alia est multiplicatio secundum speciem et hec fit per signa distributiva accidentis: ut quaelibet currit. id est res habens qualemcumque qualitatem currit. Circa predicta quoniam dicitur hoc sophismate. Quodlibet quaelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est posito quod scilicet sciat grammaticam logicam et retoricam. et plato et cicero simili

ter. et sciatur se habere eas et sint alii tres homines quorum unus sciat logicam: alter grammaticam: et alius retoricam et isti ne sciatur se habere eas. et de aliis nihil sciant et alii sciant de se et de istis: et non sint plures homines neque plures qualitates: probatio: hoc quaelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est et sic de secundo et tertio. et non sunt plura quaelibet: ergo quodlibet quaelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est. Contra quodlibet quaelibet et c. ergo quodlibet grammaticum de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est. Solutio. prima est haec et improbatio peccat secundum fallaciam praeteritis ab inferiori ad superiorem cum distributione superioris quia quaelibet supponit tantum pro tribus primis. sed grammaticus supponit pro eisdem et etiam pro aliquo qui habet grammaticam tantum et sic grammaticum est in plus quam quaelibet. An si apponatur signum universale distributivum sic quodlibet quaelibet et c. ergo quodlibet grammaticum sit consequens: ut hic omnis homo ergo omne animal et similia sic in ultimo ut de quolibet quaelibet: ergo de quolibet grammatico cum dicit de quolibet tali.

Ostendit per hoc. Determinantur signis distributivis subiecti prout determinat signis distributivis accidentium. et primo de signis distributivis qualitatibus circa quod.

Primo sciendum est quod illa dicuntur si qua distributiva qualitatibus distribuantur res se habentes per modum qualitatibus. unde duplicia sunt syncategoreumata habentia videlicet distributiva. Una quodam sunt syncategoreumata que distribuantur terminis extra se. id est terminis cui additur in propositione. ut sunt omnes. nullus et talia sunt pure syncategoreumata. Alia vero sunt syncategoreumata que distribuantur terminis intra se. id est non distribuantur terminis cui insunt. sed terminis distribuantur que intra se clauduntur. et talia sunt multiplicia quodam sunt distributiva subiecti. ut quolibet. nemmo. quod tamen valent sic quolibet. ens nullus homo. Alia sunt distributiva accidentium que et distribuantur terminis intra se inclusos et non distribuantur terminis quibus immediate adsignantur sic quolibet. quod tamen videlicet sic ens habens quolibet qualitate sue ens quolibet spe qualitate. et ista sunt multiplicia. nam quodam sunt distributiva qualitatibus continue. ut continuis videlicet discretis ut quotlibet. Alia sunt distributiva qualitatibus ut quilibet quolibet. Alia sunt distributiva loci. ut ubique ubicumque. Alia temporis. ut semper quicumque. Et huiusmodi syncategoreumata faciunt terminos sequentes immediate supponere per se tamen. ut dicendo quolibet homo currit. ibi homo supponit per se tamen. Et quod omni termino adlectionis substituitur in neutro genere includit iste terminus ens id est aliquando in huiusmodi signis distributivis accidentibus includuntur duo termini distributibiles quorum unus distribuitur et aliter non. Sed tunc omnis oratio in qua ponitur tale signum est multiplex. quod videlicet ille terminus non distribuitur precedit distributio nem videlicet sequitur si preceat tunc supponit determinate. Si sequatur supponit per se tamen. Et est tenendum per regulam quod omne signum includens terminum sue distributionis distribuitur ipse terminus inclusus si simpliciter scilicet scilicet. sed exigentia terminus cui additur tale signum ab eadem parte

extrinseci ubi gra. dñdo quilibet est for. talis est pla. illud signum quilibet distribuit qualitate non simpliciter sed solū per qualitates que sunt sortis.

Secundo sciendum est quod per ea que dicuntur sunt potes facillē solui si sophisma quolibet currit posito quod sint tamen quatuor homines. scilicet for. iohannes petr. et robert. et tres scilicet. grammatica. logica. rethorica. et iohannes sit grammaticus. for. logicus. petr. rethorice. et isti tres currant. Robert. vero habeat oēs scias istas et si currat. tunc sophisma est distinguendum. quod iste terminus ens inclusus in hoc signo quolibet preceat distributio nem videlicet sequitur si preceat sophisma est scilicet et sensus ens habens aliquam qualitate quolibet spe qualitate currit. Si vero sequitur distributio nem videlicet sequitur. tunc supponit per se tamen et est unus et tunc est sensus. de quolibet spe qualitate ens habens aliquam qualitate currit. per hoc de spe grammatice ens habens qualitate currit. et sicut de spe logice et rethorice ergo de quolibet spe qualitate ens habens aliquam qualitate currit. Terminus syncategoreumata accidentium non sunt distributiva per omnes individuis accidentium. sed per species eorum unde ad veritatem huiusmodi quolibet currit. si requiritur quod habens oēs qualitates in numero currat. sed sufficit quod habens oēs qualitates in spe currat ille autem habens oēs qualitates in spe quod quolibet spe qualitate habens unam particularem qualitate de spe qualitate. Ex quo sequitur quod difficile est dare primum et preceat primum ponitur in quibus ponitur talia signa. unde ad dandum primum huiusmodi quolibet currit videlicet preceat primum oēs ea resolvere in unam sibi equalitatem. et tunc dare primum videlicet preceat primum est exigentia. ut hec quolibet currit resolutis sic de quolibet spe qualitate ens habens aliquam qualitate currit. et contraria eius est de nulla specie qualitate ens habens aliquam qualitate currit videlicet ista de quolibet spe qualitate nullus ens habens aliquam qualitate currit et preceat primum est ista de aliquo spe qualitate nullus ens habens aliquam qualitate currit. Ex quo patet quod ista pro quolibet ens currit. si tamen ens intelligatur preceat distributionem. ita quod sit sensus. ens quolibet currit tunc non habens primum est sit pro indefinita. Sed preceat primum est ista. nullus ens quolibet currit.

De distributionibus

Tertio sciendū est qd petrus hypanus circa hoc signūz qlelibet mouet tale sophisma. qdlibz qlelibet. de quolibet tali scit ipz esse tale. qlelibet. casu posito qd nō sint nisi tres spēs qūtatīs. s. grāmatica. logica ⁊ retorica. ⁊ cū hoc non sint nisi sex hoīes. s. sor. plato. ⁊ cicero. ex vna pte. ⁊ iōānes. robert⁹ ⁊ martin⁹. ex alia pte ⁊ qlibet triū pmoꝝ sciat grāmaticā. logicā. retorica. ⁊ qd de alijs triū vn⁹ sciat grāmaticā tm. ali⁹ logicā tm. ⁊ ali⁹ retorica tm. ⁊ cū hō neut⁹ istoz triū sciat d aliquo alio. qualis ipse est. sed de se solū. sed tres pmi quoz qlibet scit grāmaticā. logicā. ⁊ retorica. sciat de se quales sint ⁊ cū h de quolibet alio tūc pbat. ⁊ iprobat sicut pz i textu. Ad h sophisma rīdet pe. hy. qd ipz simpliciter est vez vt pz i ductione. demonstrādo. n. sortē hec ē vā. h qualelibet de quolibet tali scit ipz esse tale quale ipū est. ⁊ sīr demonstratis alijs duob⁹ hñtib⁹ vnā qūtatē. ⁊ n sūt plura qlelibet. g⁹ qdlibet qlelibet. de quolibet tali scit ipm esse tale qle ipz est. Ad iprobationē rīdet pe. hy. p fallaciā pñtis qz ibi arguit. ab inferiori ad superi⁹ distributionē. Qualelibet. n. est superi⁹ ad grāmaticā s. n. ē. Et ita h ista pñs sit bona qlelibz. de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm ē g⁹ h qualelibet d quolibet tali scit ipm esse tale qle ipū ē. Addito tñ vtrobiz signo vniuersali. pñs non valet.

Cōtra predicta. pmo arguitur sic qualelibz significat qualitatem substantiue g⁹ non est distributiuū accidentis. añs pz per expōnem eius qualelibet. n. idē est qd quālibet qualitatē hñs. Scdo sic. in sophismate. vnus signū vñ fert supra alteꝝ. g⁹ locutio est ipropria. Tertio sic. Quodlibet qlelibet de quolibet tali scit ipm esse tale qle ipm est. s. quodlibet qlelibet est aliqd qle g⁹ de quolibz tali scit ipsuz ē tale qle ipz ē. Ad pñā dñ

Ad rationes

negādo añs.

Ad pbatōnē rīdet qd h expōne expōnatur qūtas substantiue cū hoc tñ ponit subm illā qualitatē hñs ideo per illum terminū qualitātē significat adiectiue ⁊ non substantiue. Album. n. significat albedinem adiectiue. ⁊ tamen in expōne eius ponit albedo substantiue cū subo eius. vnde album idē est quod albedinem habens. Ad secundam dicitur. qd licet vnum signum vniuersale ponatur immediate post aliud. non tamen vnum cadit supra alteꝝ. sed primū cadit supra terminum distribuibilem inclusum in secundo qui non est distributus per distributionē inclusā in eo. Ad tertiam dñ qd male concludit. sed debet sic pcludi. g⁹ aliquod aliquale de quolibet tali scit ipz esse tale qle ipz est cui⁹ ratio ē qz i tertia figura semper cōcluditur particulariter.

Equitur d signis distributiuis qūtatib⁹. ⁊ sūt illa que distribuant res se habentes p modū qūtatitatis vt quotienscūqz quantūcūqz. Et h⁹ h⁹ qñt de h⁹ sophismate. quotienscūqz fuisti parisi⁹ totiens fuisti hō pbatō vna vt ce fuisti parisi⁹. ⁊ illa vice fuisti hō alia vice fuisti parisi⁹. ⁊ illa vice fuisti hō: ⁊ sic d alijs ergo quotienscūqz fuisti pisi⁹: toties fuisti hō. Improbatio quotiescūqz fuisti pisi⁹: toties fuisti hō: s. bis fuisti parisi⁹: g⁹ bis fuisti hō qd falsū ē: qz hec dictio bis iportat interruptōnē ei⁹ cui ad iūgitur: sed act⁹ essendi hominem nō fuit interruptus in te:

Solutio prima est falsa. Ad probationem autem respondendum est per interemptionem quia secunda pars copulatiue est falsa. Falsa vice fuisti homo quia adhuc nulla vice fuisti homo. eo quod nūdum vita fuit terminata ut iteꝝ inciperes viuere. et postea terminaretur quod tamē regitur ad hoc ut bis fuisses homo sicut bis incipitur cursus. et bis terminat ad hoc quod aligs bis currat. Et nota quod bis non importat interruptionē tꝑis sed tꝑi actus illiꝝ cui adiungit. Ad terminū at̄ segitur interruptio. Si aut̄ formaretur sic palogismus quādocūqꝫ fuisti pꝑius. fuisti homo. sꝫ bis fuisti parisiꝝ ergo bis fuisti homo prima ē vera. et improbatio peccat sꝫ falsa ciaz figure dictionis ex mutatione predicamēti: quia quācūqꝫ ē in pꝑdicamēto qñ. et bis in pꝑdicamēto qñtatis: quia ē de genere quātitatis discrete.

Ita ista pte determinat anc. de signis distributis qñtatis cuiusmodi sunt qñtūqꝫ quotūqꝫ quotienscūqꝫ. que nō dicunt distributina quātitatis quia distribuūt rez se habentē p modū qñtatis sine per modū mensurē. que sꝫ aliquos vocant̄ signa geminata quia includūt i se terminū sue distributōis. Quotienscūqꝫ enim tantum valet sicut quacūqꝫ vice.

Primo sciendum est: quod hoc sꝫ cathegoreuma. quotiēscūqꝫ distribuit terminū pꝑo tꝑis: bus mensurantibus actus interruptos. et huiusmodi tꝑora importantur per hec aduerbia numeri. bis. ter. quater. secundum quod determinant verbus ratioē tꝑoris consignificati per ipsos. Idem istam. n. pꝑositioēz. bis fuisti homo significatur in consequendo. quod aliquādo fuisti homo. et quandoqꝫ postmodū non fuisti homo. et iterum fuisti homo. similiter per istam. bis cucurristi significatur quod aliquo tꝑore cucurristi et quandoqꝫ postmodum non cucurristi. sed fuit cursus interruptus. et quod iterum cucurristi. Et per istam vna vice fuisti homo. significatur quod aliquando fuisti homo et postmodum non fuisti homo. Et si contra hoc arguatur. quia si hoc aduerbium. bis. diceret interruptiōem. tunc hec esset falsa. bis. duo. fuerunt quatuor. quia esset sensus quod aliquando duo fuerunt quatuor. et quandoqꝫ postmodum duo non fuerunt quatuor: modo totus est falsus. Respondetur quod ista pꝑositio bis duo fuerunt quatuor: est multiplex. ex eo quod illud aduerbium bis. potest determinare. hoc vbi fuerunt. ut sit sensus. duo fuerunt bis quatuor: et sic bene valeret pꝑia facta: vel potest determinare ly. duo. et tūc ista est vera bis duo fuerunt quatuor: et cōsequentia negatur quia inferitur ergo aliquando duo fuerunt quatuor: et quandoqꝫ postmodum duo non fuerunt quatuor: et iterum duo nō fuerunt quatuor: quia talis consequentia nō valet. nisi quā aduerbium determinat verbum ratioē tꝑis. ut tangebatur in pꝑmo sensu et non valet. quā determinat illum terminūz duo.

Secundo sciendum est quod circa hoc signūz. quotienscūqꝫ mouet pe. hy. tale sophisma. Quotienscūqꝫ fuisti parisiꝝ. totiens fuisti homo. Idrobatur sic: in. a. fuisti parisiꝝ et tu fuisti homo: i. b. fuisti parisiꝝ et tu

De distributionibus

fuit homo. et sic de alijs quibus temporis
in quibus fuit parisi. ergo quotienscumque
fuit parisi. totiens fuit homo. Improbatur
sic. quotienscumque fuit parisi. totiens
fuit homo. sed bis fuit parisi. ergo bis
fuit homo. iste visus est bonus et conclusio
est falsa. ergo aliqua premissa. non mi
nor. ergo maior. quod conclusio sit falsa per
sic. quia bene sequitur. bis fuit homo. ergo aliquis
fuit homo et postea aliquis non fuit homo.
et iterum fuit homo. modo hoc est falsum.
quod ille actus qui est esse hominis non fuit in
te interruptus. premissa tamen tenet ex eo quod
hoc adverbium. bis. significat interruptio
nem temporis significati per verbum.
cuius hoc adverbium. bis. est determinatio.
relinquitur ergo quod sophisma sit falsum. Ad pro
bationem dicitur quod non valet consequentia. sed
committitur fallacia consequentis ab insuffi
cienti inductione unde ad hoc quod premissa valet
ret haberet addere in ante interruptio
nem temporis sic arguendo. in a. fuit parisi.
et tu fuit homo et quoniam post nec fuit pari
sius nec fuit homo et iterum fuit parisi. et
fuit homo et similiter de alijs. et tunc bene se
quitur quod quotienscumque fuit parisi. to
tius fuit homo. sed antea est falsum. sic et premissa.
Tertio sciendum est quod istud signum
quotlibet est signum distribu
tuum quantitatis discrete. scilicet numeri et in
cludit intra se istius terminum. numerus pro
termino sue distributionis. Ex quo patet
quod sensus istius. propositio quotlibet entia sunt
finita est iste de qualibet specie numeri entia
numerata sunt finita ita quod ly entia nume
rata supponit immobiliter siue confuse tantum.
et hoc totam speciem numeri. supponit distribu
tive. Ex quo patet quod predicta propositio est vera
quod non est aliqua species numeri quoniam entia nu
merata sed illa speciem numeri sunt finita in
numero. Item duo entia sunt finita. et tria
entia sunt finita. et sic de alijs. Ex eo quod omnis
numerus est finitus. Et si arguas predicto
ria predicta propositio est vera. scilicet ista aliquot
entia non sunt finita. quod aliquot entia sunt
infinita. ergo aliquot entia non sunt finita.

Antecedens patet. nam capiuntur due me
dietales alicuius communis iste sunt aliquot
entia. et sunt entia infinita quod sunt due me
dietales. et sunt tres tertie. et sunt quatuor
quarte. et sic in infinitum ergo et c. Respondetur
quod ista non est predictoria prime. eo quod iste ter
minus entia in neutra distribuitur. quod tamen
regitur ad contradictorias sed est predictoria
est ista de aliqua specie numeri nulla en
tia sunt finita. et similiter est contraria
est ista de nulla specie numeri entia sunt fini
ta. Multa alia sophismata possent mo
veri circa ista signa distributiva quantita
tis. sed ista sufficiant pro nunc.

Contra predicta arguitur per
modo sic. In hac oratione
quotienscumque fuit parisi. totiens fuit homo.
non ponitur sub determinatu per illud aduer
bium quotienscumque. quod locutio est incongrua.
Secundo sic predictoria sophismatis est secundum. scilicet.
iste aliquoties fuit parisi. et non fuit homo
quod sophisma est verum. Et affirmatur una vi
ce fuit parisi aut quod illa vice fuit homo aut
non homo. sed tu non fuit non homo quod tu fuit homo.
Tertio sic. quotlibet entia sunt finita quod infi
nita entia sunt finita premissa tenet quod si quotlibet
entia sunt finita. tunc tot entia. quotlibet ac
cipe sunt finita. secundum. videtur significare istud
sine categoriam quotlibet. quod proponitur
ex quot et libet. Et ultra tot entia quotlibet
bet accipe sunt finita. quod cum infinita libet ac
cipe infinita sunt finita. falsitas premissa patet. quia
si infinita essent finita. ergo finita essent in
finita per conversionem.

Ad rationes Ad primam dicitur quod
solutio patet ex di
ctis: dicitur est. nam quod hoc signum quotiens
cumque includit in se terminum sue distribu
tionis: valet entia tamen sicut in quocumque vice.

Ad secundam dicitur quod illud
non est predictoria
predictoria sophismatis. sed predictoria est. Ali
quoties fuit parisi. et non toties fuit homo.
et ista est vera. Ad affirmationem negatur prima
propositio ad hoc quod illa distinctiva sit vera dicitur per
ponere negationem toti copule cum suis de

Tractatus

Septimus

terminatiōib⁹ sic vñ aut illa vice fuisti hō
aut non illa vice fuisti hō. Et si dicat q
ibi est locus a dictorijs terminoꝝ. Rē
spondet q ille solum tenet qñ dictoria
sunt tota extrema: et non qñ sunt partes
extremoꝝ vt patuit in locis. Dictuꝝ ē .n.
ibi q negatō sp debz addi toti extremo.
Ad tertiā pcedit pma pñā. et pñs. sꝫ ad
vltimāz pñaz dñ q non bñ puerit sꝫ dñ
puert i istā ergo finita sunt aliquot entia.

Sequitur de infi-
nito quod quicqz
modis dñ. Pri-
mo mō dñ infini-
tuz qd nō pōt p-
transiri: vt vox di-
citur inuisibilis eo qd non est
apta nata videri. Alio mō dñ
infinītū quod hꝫ trāsītū iperfe-
ctū eo qdñ odu ē terminatuz
tñ aptū natuz est terminari: vt
dñ aliquis trāsīt spaciū et non
dñ peruenit ad suū finē. Ter-
tio mō dicī infiniūtū sꝫ appo-
sitiōē: vt numerus augmen-
tabilis ē i infiniūtū appositione
vnitatis vel alterius numeri.
Quarto mō dñ infiniūtū sꝫ di-
uisionē vt cōtinuū omne at cō-
tinuū diuisibile ē i infiniūtū. Vñ
sic diffinitur ab Aristotile i qñ
to phisicoꝝ. Continuū ē diuisi-
bile in sp diuisibilia. Alio mō
dñ infiniūtū vtroqz mō. sꝫ appo-
sitiōē. et diuisionē vt tps cū .n.
tps sit cōtinuū est diuisibile in
infinītū i diuisione: et cuz post

vnū tps veniat aliud tps sic p
appōēz vñ⁹ tps ad aliū ē infini-
tū. et quo ad has tres vltimas
significatiōes diffinit sic infiniūtū
Infinītū ē cui⁹ qñtitatē accipi-
entib⁹ sp ē aliqd extra sumere
vt si post vltimā ptē lineae acci-
piatur alia. et post alterā tertia
et nūqz possit attingi termin⁹
ei⁹ iō linea dñ infinita. Solz at
poni q infiniūtū qñqz sumit p
termino cōi. et tūc ista ppō in-
finita sunt finita equalit huic
aliq infinita sunt finita. Quāqz
sumitur p signo distributiuo.
et tūc illa eqpollz huic quo ad
distributiōēz quolibz plura sꝫ
finita. Et probat sic. Vno plu-
ra sūt finita: duob⁹ plura sunt
finita: trib⁹ plura sunt finita. et
sic de alijs. g⁹ quolibz plura sꝫ
finita. et sic dñ facit iter scalarē
distributiōēz vñ interruptā vñ
discōtinuā: qz hec dictō plura
i pma ppōe suppōit p duob⁹
et deiceps i sꝫ p trib⁹ et sic gra-
datiz et scalarit ascēdēdo et sic
ista oꝝo quolibz plura facit di-
tributiōēz iter scalarē: qz p ali-
is suppōit h⁹ qd dico quolibz
et p aliis h⁹ q dico plura sꝫ nu-
mez ascēdēdo vt dictū ē. Circa
pdicta qñt dñ hoc sophismate
infinītū sꝫ finita. Probato duo

De infinito

sunt finita: tria sūt finita et sic in
 infinitū: ergo infinita sunt finita.
 Improbatio ibi p̄dicatur op-
 positū de opposito: g^o locutō
 ē impossibil^{is}. pōt ēt sic p̄bari: quo
 libz plura sūt finita: ergo infini-
 ta sūt finita. Solutio qdā disti-
 guūt eo qd infinitū ē equocū ad
 infinitū quo ad nos et ad infini-
 tū simplr. An si sumatur infini-
 tū quo ad nos p̄ma pōt eē x̄a
 et nō p̄dicatur oppositū de op-
 posito. qz infinite quo ad nos
 sunt stelle et arene maris: q̄ nō
 sūt infinite simplr. Si at suma-
 tur infinitū simplr ē simplr s̄la
 et p̄dicatur oppositū de oppo-
 sito. Alii at distinguūt eo qd in-
 finitū pōt eē termin^{us} cōis et sic
 p̄ma ē falsa. v̄l pōt eē sineathe-
 goreumatic^{us} ip̄ortās i se distri-
 butionē sicut dictū ē. et sic po-
 nūt eā eē verā: s̄ neutra istarū
 solutionū v̄z qz si remoueat^{ur}
 vtraqz distinctō et sumat^{ur} infini-
 tū simplr. et fm qd ē terminus
 cōis adhuc remanet p̄batio et
 ip̄robatio hui^{us} sophismatis.
 Unde dicendū ē qd prima sim-
 plicit^{er} est falsa. et p̄batō peccat
 h̄z qd ad simplr: qz infinitū ap-
 positioē ē infinitū quodāmo et
 nō simplr. An cū accipit ptes
 numeri h̄z appōnez: vt duo et

tria nō accipit infinitū simplr: h̄z
 quodāmo siue h̄z qd. et iō nō pōt
 ex his inferre infinitū simplr.

Primo sciedū ē qd vt h̄z text^{us} in-
 nitū d̄r qnqz mōis. **P**ri-
 mo mō d̄r infinitū qd nō ē aptū natū p̄trāsi-
 ri. eo qd nō h̄z q̄ntitatē. sic p̄uct^{us} v̄l v̄ntas
 v̄l aia et sic infinitū cap̄it negatiōē. sic d̄r qd
 vox ē inuisibil^{is} eo qd nullo mō ē apta nata v̄l
 deri cū nō sit colorata. Scdō mō d̄r infini-
 tū qd nō pōt p̄plete p̄trāsi. pp carētiā ter-
 minoy ei^{us} culum s̄mōi eēt linea si ponere^t
 simplr infinita. et illō infinitū vocat^{ur} infinitū
 simplr siue i actu. Tercio mō d̄r infinitū
 qd h̄z ex pte sui pōt p̄trāsi tñ h̄z ē cū diffi-
 cultate et pena et sic iter d̄r p̄sins ad hab̄t
 lonā dicere^t infinitū nō qd nullo mō posset
 p̄trāsi h̄z qz cū difficultate et pena. Quar-
 to mō d̄r finitū qd q̄ntū ē ex pte sui natū
 ē p̄trāsi tñ pp aliqd ip̄edimētū extrinse-
 cū nō pōt p̄trāsi vt p̄sinitas maris q̄ de
 se ē finita et p̄trāsi bil^{is} tñ pp cāz extrinsecā
 s̄. pp aquā ibi existēte nō pōt p̄trāsi. Qui-
 to mō aliqd d̄r infinitū h̄z diuisione^m. vt
 linea. vel fm appositionez vt numerus
 v̄l vtroqz modo vt tempus. Et istud in-
 finitū vocat^{ur} infinitū in potētia qd sic dif-
 finitur ab aristotile infinitū est cui^{us} quā-
 titatem accipientibus semper est aliquid
 extra sumere.

Secundo sciedū est qd hoc
 nomen infinitam
 aliqñ tenetur cathegoreumatice et tunc
 tantū valet. sicut res infinita et sic infini-
 tū nō est signū nec facit p̄pōnez v̄l ez.
 hec. n. non est v̄l is. sed indefinita. Infini-
 ta sunt finita et isto mō adhuc d̄r multi-
 pliciter. Vno mō vt attribuit^{ur} magnitu-
 dini. Alio mō fm qd attribuit^{ur} multitudi-
 ni. Ut dicendo corpus est infinitum. ve-

numerus est infinitus. Secundo modo potest capere finitatem categorice et tunc est signum vel includens in se terminum sue distributionis faciens propositum vel. Et hoc modo sunt auctores in textu infinitum exponit per hanc orationem. Quodlibet plura. Ita quod si oratio infinita sunt finita expolletur. Quibus plura sunt finita. Vel per terminum infinitum finitatem categorice sumptum potest capere dupliciter. Uno modo ut attribuit magnitudinem. Et tunc terminum valet sicut hoc oratio. quolibet finito maius. vel terminum valet sicut hoc oratio. quolibet terminum non terminum quoniam maius. et in isto sensu conceditur hoc bec propositum. infinitum potest fortiter portare. Sensus enim est quolibet potest finito maius potest fortiter portare. vel aliquotum potest non terminum quoniam maius fortiter portare. Alio modo potest capere. ut attribuit multitudinem et terminum valet sicut non totum plura. vel sicut quolibet plura. vel sicut dicitur antequam. quilibet plura. Et sic solus concedi quod infinita partes sunt in continuo quod scilicet est due partes sunt in continuo tres partes sunt in continuo et si totum quoniam adhuc plures. vel duobus plura sunt in continuo. tribus plura sunt in continuo et sic de alijs. De exponere autem infinitum plura videbuntur in tractatu de exponibilibus.

Tertio sciendum est quod circa hoc signum infinitum mouet autor tale sophisma. Infinita sunt finita. probatur sic. duo sunt finita. tria sunt finita et sic de alijs. ergo infinita sunt finita. Improbatur sic. ibi predicatur oppositum de opposito ergo sophisma est finitum. Ad istud sophisma respondet per hoc per hunc iterum duas resolutiones et accedendo tertie per quarum concordantia respondet ad sophisma per distinctum. quod vel iste terminus infinita. capere categorice vel finitatem categorice. hoc est dupliciter. quod vel accipit infinita per finitum. scilicet multitudinem per se. Et finita per finitum scilicet magnitudinem et tunc bec est vera infinita sunt finita. Itaque omnes partes proportionales prout collectivae sumptae sunt infinitae scilicet multitudines. sunt etiam finite scilicet magnitudines. vel capere si finita categorice per finitum scilicet magnitudinem et si

finita per finitum scilicet magnitudines et tunc hoc est falsa infinita sunt finita quod ibi predicatur oppositum de opposito. et ita generaliter potest dici quod capiendo infinitum categorice. si isti duo termini infinita. et finita capiuntur diversimodum. bec bene est vera infinita sunt finita quod infinita scilicet multitudines sunt finita scilicet magnitudines. Sed si capiuntur uniformiter sic ista est falsa infinita sunt finita eo quod predicatur oppositum de opposito. Si vero iste terminus infinita capere finitatem categorice. hoc est dupliciter vel reuelatur distributive et sic significat. quod predicatum testatur cuilibet distinctis. de quo vere affirmatur terminum distribuitur per ipsum. et sic simpliciter est verum. Alio modo capitur collectivae et tunc significat. quod predicatum inest coniunctis omnibus illis de quibus terminus distribuitus per ipsum est verificabilis. Terminus autem distribuitus per ipsum est hoc totum plura entia et hoc modo simpliciter est falsum. quod esse finitum non potest inesse omnibus illis simul sumptis de quibus verificabile est hoc totum plura entia.

Contra predicta. primo arguitur sic. de qualibet specie numeri aliquot entia sunt finita. ergo ista est vera. infinita sunt finita. Secundo sic. probatio simpliciter tenet per locum a partibus totius in quantitate ad suum totum. ergo non committitur aliqua fallacia. Tertio sic. aliqua plura sunt finita. et non sunt aliqua plura que non sunt finita. ergo quolibet plura sunt finita. ergo infinita sunt finita.

Ad rationes ad primam de qua arguitur bene concluditur sophisma esse verum capiendum si infinita finitatem categorice. Ad secundam dicitur quod partes insufficienter enumerantur nec possunt sufficienter enumerari. quod sub hoc quod est infinita debent accipi infinite partes et tamen omnes que sunt accipite sunt finite. aliter dicitur quod consequentia est bona accipiendo infinitum distributive et isto modo sophisma est verum sed non accipiendo collectivae. Ad tertiam

De exponibilibus

dictur qd hoc signum quelibet potest te-
neri duplr. Uno mō distributue. & tūc
equaleat tūc qd est infinitus qñ accipit di-
stributue & hoc mō oēs pñe sūt bōe. &
pñe ē ver. Alio mō pōt capī collectivē.
& tūc pma pñā n̄ valet qā sit ibi pñā ad
sp̄m. ac si distributue teneret. & h̄ mō q
libz etiā. & infinita. capiēdo ēt li infinita col-
lective equalēt. & sic hec ē falsa. Infinita
sē finita. ita h̄ ē falsa. Quelibz plā etiā sē fi-
nita. Et hec solutō pz ex fine tertij nota-
bil. & hec de distributionibus.

Propositio expōibil^r
ē ppō hñs sēsū obseu-
rū expositōe idigētē
pp aliqd sicethe. i ea
positū iplicite v̄l explicite. vt i
hac tm̄ hō ē aīal. sor. incipit eē
alb^o. & sic d̄ ap̄. Pro q^o sciēdū
ē qd ea q̄ faciūt ppōez expōibi-
lē sūt i m̄plici dīa qā qdam
sūt signa exclusiua vt tātū solū
& sic d̄ alijs. Quedā exceptiua:
vt nisi pref. Quedā reduplica-
tiua: vt iqtū secundū qd. Que-
dā vero iportant iceptiōez.
v̄l diffinitōez: vt icipit desinit
Quedā p̄inationē finis. vt īfi-
nituz. Quedā iportāt excessū:
vt p̄atiui. & suplatiui gradus
Quedā vero iportant distin-
ctionez. vt differūt aliud ab &
sic de alijs. Quedam iportant
specialē modū distributōis vt
tot^o q̄libz. An sic p̄ illa ppō
dī. & reditur obscura & idiget
expositōe. ideo dicunt face-

re p̄positiōez expōibile q̄re
de ipsis p̄ ordinem videnduz
ē & primo d̄ signis exclusiuis.

Ste est septimus tractatus
parvorum logicarum intitu-
latus tractatus de exponi-
bilibus sic dictus ab exposi-
tione que est passio propo-
sitiōis habentis sensus obscurus. & ē suble-
ctive v̄l passive in ip̄a. ppōne obscura. &
effective in intellectu. Instrumentalit̄ at
i dictiōe sincathegorematica reddente
p̄positiōez obscuraz ratione cuius pro-
positiōe eget expositione.

Primo sciendum est qd ppō ex-
ponibilis est sōm̄ hui^o
tractatus. rōne cui^o sic diffinitur propo-
sitiō exponibilis. Propositio exponibil^r
est propositio habens sensus obscurum
expositione indigens. pp aliqd sincathe-
goremata in ea explicite vel iplicite iclu-
sū. vt tantuz hō est animal. Sor. incipit
esse albus. & sic de alijs Et qd non omne
sincathegoremata facit talem obscuritatem
in propositione ideo nō d̄ omni sincathe-
goremate intendimus. sed dūtayat d̄
sincathegorematibus facientibus pro-
positiōem exponibilem vel obscuram.
Unde illa que faciunt p̄positiōez ob-
scuram sunt in m̄plici dīa. Quedam
sunt que sunt dictiōes sincathegoremata
tice incluse in omnibus alijs exponibili-
bus non resolvable in alias. vt hoc ver-
bum est. & hec negatō non. Alie sunt in-
cludentes in suis significatis alias dictiō-
nes sincathegorematicas. & iste sūt du-
plices. quedam sunt que p̄prie vocan-
tur exponibiles. quarum significatū ca-
dit supra totaz p̄positiōem. ita qd pos-
sint constitui p̄p̄e p̄positiōes explici-
tes totam significationem illius p̄posi-
tōis in qua aliqua huiusmodi dictiōnū
exponibilium ponitur. vt tantum. solus
preter. & sic d̄ alijs. Et tales dictiōes si-
mul affirmationem & negatōem signi-

Tractatus

ficant. Et huiusmodi dictionum expo-
nibilium diuifio fatis patet in textu. Alie
sunt que fimul affirmationes ⁊ negatio-
nes fignificant. ⁊ earū aliq̃ diftinctionē aliq̃ cō-
iunctiones. ⁊ alique cōfentationē fignificant.
cuiusmodi funt cōiunctiones. Iꝯ ergo in
iftō tractatu. deterief folū mō de dictio-
nib⁹ facientib⁹ pprie ppōes exponibilē.
verūtamē hīc aliq̃ dicem⁹ de dictioſibus
ſincatbegoreumaticis q̃ faciūt ppōes ob-
ſcuram ſue fit pprie expōſibilis. ſine nō.
¶ Primo ergo dicet de ſincatbegoreuati-
bus incluſis in omnibus alijs. vt ſunt. ē.
⁊ non. Secundo de exponibilibus. eſt.
⁊ non. includentibus. Tercio de plūctio-
nibus. ⁊ alijs dictionibus facientibus p-
pōne in obſcurā. Iꝯ non expōſibilē. Sole
enīꝯ dictiones q̃ affirmationē ſunt. ⁊ ne-
gationē fignificant faciunt xpōnes expōſi-
bilem. ¶ Primo ergo dicendūꝯ eſt d̃ hoc
verbo. eſt. ⁊ de negatione. Iꝯ q̃ de hoc
verbo. eſt. fatis dictūꝯ eſt ī p̃mo tractatu
⁊ plā ē dicenda ſē d̃ eo circa p̃mūꝯ pp̃.

Jo soluz. hac negone. n. pauca dicent
Secundo sciendum est q de ne
gatione. solz poni t
lis diuisio. v3 q duplex e negatio. scilicet
negatio ter mini. 3 negō orōnis. Omnis
enim negō additur alicui. vel p compo
sitionem: 7 sic est negatō terminū. vel per
appositionē: 7 sic est negatō orōnis. Iste
gatio ēminēz triplex. s. negatō nōis q. s.
negat ppositiōez q̄litas cū sbā. Alia ē v
bi factēs vbi infinitū. 7 illa negat pponēz
act⁹ dīstātis a sbā cū ipsa sbā. Alia ē pte
pji 7 illa negat pponē act⁹ vnti substantie
Prius triplex. n. significat actionem cum
sbā infinita vt legens. Idem q legit. Et se
cunduz hanc distinctionem q scilicet est
aliqua negō terminū. 7 aliqua orōnis sol
vuntur pta sopbissimata. **P**rimū est non
homo p̄dicatur de oī hoīe. pbat. 7 im
probat. pbat sic. Nullus homo p̄dica
tur de oī hoīe ergo non homo p̄dicatur
de oī hoīe p̄ntz per regulaz eqpollēta
rum. Et añs potest pbari iducitue. Im

Septimus

probatuꝛ sic. Non homo nō pꝛdicatuꝛ
d̄ soꝛte neqꝫ de plōne. ⁊ sic de alijs. ergo
non homo nō pꝛdicatuꝛ de oī hoīe. Añs
p3. quia hec est fīa. soꝛ. est non hō. sūmītr
īsta plato est nō hō. Soluītr sōphīsmā qꝫ
vī illa negatō. non. est negatō terminī
vī oꝛōis. Sī sit negō terminī sic hec est
negō īnfīnītās. ⁊ sic sōphīsmā est fīm. qꝫ
signīficat qꝫ hoc qđ est nō hō pꝛdicatuꝛ
d̄ oī hoīe. sī sit negatō oꝛōis. sic ē negō
negans ⁊ tūc sōphīsmā est vꝛꝫ. Et est sē
sus qꝫ nullus hō pꝛdicat de oī hoīe. ⁊ sic
patē solutōes pꝛbatōis: ⁊ īpꝛbatōis.
Sītr solūītr īstā. Quatuor sūt pꝛdicabīlia. ⁊
nō plā qꝫ q̄tuor sūt pꝛdicabīlia. ⁊ vnus s3
vnū ē nō plā. gº q̄tuor sūt pꝛdicabīlia. ⁊ s̄
plā. Rīdēdā sōphīsmā p̄ dīstīncōnes
qꝫ vī ē ībī negatō terminī vel oꝛōis. sī sit
negatō terminī sōphīsmā ē vꝛꝫ. ⁊ ē sēns?
quatuor sunt pꝛdicabīlia. ⁊ alīquīd qđ
non est plura qđ vꝛum est cum sūt q̄/
tuor ⁊ vnū qđ non est plura. Sī sit ne
gatō oꝛōis. tūc sōphīsmā est fī3. ⁊ est
sēnsus. Quatuor sunt pꝛdicabīlia. ⁊ nō
plura sunt q̄s quatuor. quod falsū est.
p̄dīmo modo est cathēgorīca de copu
lata pꝛdicato. Secūdo modo est co
pulatīua. cūsus altera p̄s est falsa.

Tertio sciendū est q̄ circa nega
tionē ofonis ponit talis
regula. q̄. Quicūq̄ negatio ponit in p̄n/
clipo alicui⁹ additōal⁹. eo est distinguēda
eo q̄ pōt negare v̄bz antis. vel ipsā cō
ditionalē: Uñ si negatio cadat sup̄a totā
ppōnez sic negat additōnalez. ⁊ facit pro
pōnez negatiuā. vel p̄t cadere sup̄a ver
bum antis. ⁊ tunc nō facit ppōnez nega
tiuaz: sed solū vnaz partē ei⁹. sc̄lis. Et p
hoc soluit hoc sophisma. Non aliq̄s hō
currit si aliq̄s aial currit. p̄d̄obaf ⁊ im
probat: probatur sic: sua p̄dictoria est fal
sa: ergo sophisma est vex. Ans p̄. q̄. p̄
dictoria ei⁹ est aliq̄s hō currit si aliq̄s aial
mal currit: s̄ hoc est falsuz: ergo ⁊c. Im
probat sic bene sequit non aliq̄s hō cur
rit si aliq̄s aial currit: ergo nullus hō cur

De exponibilibus

rit si aliquod aial currit: s; pñs est falsus. ergo et id qd sequitur. s. sophisma: et patet pñs p equipollentias de nō alijs. et nullus. Ad sophisma rñdet p distinctionē q; vñ illa negatio. non cadit supra totaz; ppōnē et tunc ē vna cōditional' negatiua vā cui' sensus est. Nō est ita q; si aliqd aial currit qd alijs hō currit. et hoc ē vez. Idēc enīz pñs non vñ. Aliquod aial currit: ergo alijs hō currit. Si vñ negatio cadat supra vñbz; pñe pñs sic propō est falsa et ei' sensus ē. Nullus hō currit si aliqd aial currit. Ad pbationē dñ q; ille due p dicunt si negatio cadat supra totā ppōnē in quo sensu bñ pcedit pbatio. Ad ipro bationē dñ: q; non alijs. et nullus egpol lent si cadant supra id. quod sit qñ negatio cadit supra vñbz; pñe pñs. et non qñ cadit supra totaz; ppōnēz. Alia regula pñt dari d copulatiua. et distictiua vñ q; ois tal' oñ in cui' terio ponit negatio est distictiua q; vñ ponit supra cōiunctionē vel supra vñbz;. Si supra cōiunctionē tunc ppō est negatiua. Si supra copulā ppōnis cui addit tunc nō facit ppōnēz totā negatiua sed affirmatiua. Et s; hāc regulā solunt aliqua sophismata. Pñmūz est. nō aliqd est: et tu es asin'. Pñobatur sic pñdictoria ei' ē falsa: ergo sophisma est vez. pñdictoria eius est aliqd est. et tu es asin'. Improbatur sic nō aliqd est. et tu es asin'. ergo nihil ē. et tu es asinus. q; nō aliqd. et nihil egpollent vñtra nihil est. et tu es asin': ergo tu es asin'. A tota copulatiua ad alterā prem ei'. Soluit per distictionē eo q; negatio pñt ferri supra totaz; ppōnēz. et negare cōiunctionēz. et tūc est copulatiua negatiua equiualeas huic distictiue. vel nihil est vel tu nō es asin'. et sic sophisma est vez vt bñ probat probatio: s; hoc mō falsus est: q; nihil. et aliquid egpollēat. Si at negatio feratur ad hoc vñbz; est pñmo positiua: tunc est vna copulatiua affirmatiua falsa equiualeas huic. nihil est. et tu es asin'. et sic bñ pcedit iprobatio. Pñobatio at deficit i hoc

q; non accipit suū pñdictoriū. Idē iudiciū est de isto sophismate. Nō aliqd est: vel tu es hō: cui' vñ' sensus est nō est ita q; aliqd est vel tu es hō: et sic sophisma est falsus. Alio mō sensus est. nihil ē vel tu es hō. et sic est vez. Et idē est iudiciū de istis nō soz. currit. vel nō currit. non nullus hō est aial vel non aial q; pñt eodem mō distinguī. Et hāc distinctionē posuerunt antiq; sub alijs vñbz; vñ q; idē pñt ē negatio cōiunctionis: vel pñunctio negationis. Si sit negatio cōiunctionis. tunc negatio cadit supra totā pñunctionē. et facit ppōnēz negatiua. Si vñ sit pñunctio negationis. tūc solū cadit supra pñmaz; ptē. et relinqt totā propōnē affirmatiua in.

Contra predicta. Pñmo sic ar. Ab eo q; res est vñ nō est. oñ dñ vā vel falsa: vt dñ s; Ari. in pñdicamētis: s; sincathegoreumata nō significant rem: ergo pp sincathegoreumata nō causat veritas vel falsitas in pñpōne et p pñs nō reddunt ppōnē ob scurā neq; exponibillē. Scōdo sic. Nō soz. currit si aliquod aial currit. n pñ currit si aliquod aial currit. et sic de alijs. ergo non ois hō currit si aliquod aial currit. Tertiū sic b est necessaria. soz. currit vel non currit. ergo b est impossibil'. nō soz. currit vel non currit. pñs tñ q; ois ppō pñdicens propōnē necessariē ē impossibil'. et asis probatur: q; est vna distictiua cōstituta ex partibus contradicentibus. ergo est necessaria.

Ad rationes Ad pñmaz; dñ: q; nō solū causat veritas vel falsitas are. s; ēt a mō rel. sincathegoreumata antiq; s; non significēt rem significant tamē modū rel. Ad secundā dicūt: q; omnes ille singulares antecedētis sunt distictiue q; vel negatio fertur supra cōiunctionē. et sic sunt vere. et pñma significat. q; non sequitur. soz. currit. si aliquod animal currit. vñ cadit supra pñmam partē propositionis. et tunc sunt falsē: et significat pñma

Tractatus

Septimus

q̄ sor. nō currit si aliq̄d aial n̄ currit ⁊ sic
dicēdū est de alijs singularib⁹. Ad tertiā
pcedit aīo. s̄z distinguē p̄is vt p̄. q̄z vī
negatio cadit s̄ totā ppōez. ⁊ sic ē īpōssi-
bil. ⁊ p̄dicti aīti. Si autē negatio cadat s̄
p̄mūz tunc p̄is est vez nec p̄dicti aīti.

Sophismata ⁊c. p̄dī po-
sita sunt sophismata. hūta
difficultatē rōne istī nega-
tionis. n̄. nūc ponēda sunt
aliq̄ sophismata de istis si-
gnis null⁹ ⁊ nihil icludēt
bus istam negationē non.

Primo sciendū est q̄ de hoc si
gnō null⁹ tale mouet so-
phisma. Nullo hoīe currēte tu es asin⁹.
p̄bat sic p̄dictoīū sophismatis ē s̄z.
ergo sophisma est vez p̄ia tenet. aīo p
batur q̄ p̄dictoīū sophismatis ē istd. ali-
quo hoīe currēte tu es asin⁹. ⁊ h̄ ē falsū.
Scdō sic non sor. corrente tu es asin⁹. n̄
platone currēte tu es asin⁹. ⁊ sic de alijs.
ergo nullo hoīe currēte tu es asin⁹. p̄ia
ista tenet p̄ iductionē. Improbā sic. nul-
lo hoīe corrente tu es asinus. g⁹ si null⁹
hō currit tu es asin⁹. vī q̄z null⁹ hō cur-
rit tu es asin⁹. vī q̄z null⁹ hō currit tu es
asin⁹. s̄z hoc est falsū. g⁹ sophisma. p̄ia
p̄z q̄z p̄dicta ppō nō potest aliē exponi.
Ad sophisma rīdetur. q̄ ipsūz simplr ē
falsū. Ad probationē p̄maz respondet
negando aīo. ille. n. nō p̄dicunt nullo ho-
mine corrente tu es asin⁹ ⁊ aliquo hoīe
corrente tu es asin⁹ q̄z vtrāq̄ illaz ē affir-
matīua. vt p̄z resolūdo eas incōdictio-
nales. p̄ima sic resoluit. Si null⁹ hō
currit tu es asin⁹. secunda sic. si aliq̄s hō
currit tu es asin⁹. ⁊ clarū est. q̄ iste ābe
sunt affirmatiue. cū p̄dictio maneat affir-
mata ⁊ per p̄is ille nō contradicūt. S̄z
p̄tra sic arguitur. vīis negatiua ⁊ p̄icula-
ris affirmatiua p̄dicūt. iste sunt hūmōl
ergo ⁊c. Rīdetur pcedendo maiorez.
⁊ negando minorez. Ille. n. sunt nullus
quantitatis q̄z ābe sunt hypothetice q̄b⁹
non p̄petit quātitas. nisi p̄ partes. Enīaz

ābe sūt affirmatiue. ⁊ p̄ p̄is nō sunt p̄di-
ctoīe. Et si q̄rat q̄ ē p̄dictoīa p̄ine. dīc-
tur q̄ est ista. nō nullo hoīe corrente. tu
es asin⁹. ⁊ hoc put hec negatio. nō. ferē
supra totā ppōez. S̄z p̄. q̄z hec ppō. nō
nullo hoīe currēte. tu es asin⁹ equalz hūc.
Aliquo hoīe currēte tu es asin⁹. g⁹ due
p̄ine p̄dicūt. Rīdet. q̄ ille nō egpollēt
⁊ q̄n dī nō null⁹. ⁊ aliq̄s egpollēt. dī. q̄
vez ē q̄n illa negatio. n̄. ferē supra ly nul-
lo. Non at q̄n illa negatio. n̄. ferē. supra
totā ppōez. Ex quo p̄z q̄ ille due ppō-
nes non sunt opposite aliquo ḡnre oppo-
sitionis. s̄z sunt sibi iale īp̄nentes. Ad
hāz q̄n dī. nō sor. currēte tu es asin⁹ ⁊c.
Dicendū est. q̄ si illa negatio. nō ferat
supra totā ppōez. tūc cōcedit aīo. ⁊ ne-
gat p̄ia. Et est sens⁹ ill⁹ singularis. nō ē ita
q̄ sor. currēte. tu es asin⁹. s̄z si illa negatio
non. n̄ ferat supra totā ppōez. ita q̄ sit
sens⁹. Si sor. nō currit tu es asin⁹. tūc cō-
cedit p̄ia. sed negat aīo. Et si q̄rat vltē-
ri⁹. q̄re ista. nullo hoīe currēte tu es asin⁹
nūc. nō ita bñ distinguē sic ista. si aliquo
hoīe currēte tu es asin⁹. Rīdet q̄ ratio
hui⁹ sumit ex q̄dā regula aliquoz que
hec ē q̄ q̄n negatio ⁊ distributio icludū-
tur in ea in eodē. tūc ad nihil ferē vnum
qn ad idē ferat alre. s̄z in b̄ signo. nullo
icludit negatio ⁊ distributio. Et si g⁹ di-
tributio ī eo iclusa. n̄ ferē vltē p̄icipiū.
sic ē. neq̄ negatio. ⁊ p̄ p̄is nō pōt ferri
supra cōiunctionē. sed in illa non aliquo
hoīe corrente tu es asinus. Ista negatio
non. nō per se ponit nec icludit in eodē
termino cū distributione. tō pōt ferri tā
supra p̄iunctionē q̄z supra participiū.

Secundo sciendū est q̄ p
solūtiōe sequen-
tīaz sophismatūz. p̄mittit talis regula.
quandocūq̄ in eadem oratione ponunt
due negationes eadez res supra vīaz co-
pūlaz. tunc ille due negationes egpollēt
vni affirmationi. ita q̄ talis ppō remāet
affirmata. ⁊ egpollēt vni affirmatione.
Cui⁹ ratio ē. q̄z negatio negat quicquid

De distributionibus

post se reple. ergo si reperiat negationes
negabit ipsas. et remouebit. Sed non potest
remouere ipsas. quia ponat affirmationem.
eo quod nulla est propositio: quia in ea sit affirmatio
tio vel negatio. ergo due negationes eg-
ualent vni affirmationi nec propter hoc se-
quitur quod due affirmationes affirmationes
egualent vni negationi: quia negatio habet
negare et destruere. et mutare in opposi-
tuz negatio enim opponitur ei quod negat. et
propositio destruit ipsam et ponit eius oppositum.
Sed affirmatio non opponitur ei quod affir-
mat. Aliud. n. est quod affirmat. et cui oppo-
nitur sicut hoc sonat. currit. affirmat sonare cur-
rere sed opponitur huic quod est sonare non cur-
rere. Cum ergo affirmatio non destruat
sed quod affirmat. quia nullas habet oppositio-
nem respectu eius sequitur quod non ponit op-
positum eius et propositio due affirmationes non
egualit. vni negationi. Ex ista regula patet
solutio huius sophismatis. Nihil nihil est
probat si quodlibet aliquid est. ergo nihil
nihil est. propositio tenet per equipollentiam. Item
sua contradictoria est falsa. scilicet aliquid nihil est
ergo sophisma est vniu. Improbatur sic.
Nihil. nihil est ergo nihil nulla suba est.
consequenter tenet. A toto in quantitate ad su-
am partem siue a superiori ad inferiorem cum di-
tributione. Ad sophisma respondetur quod ipse
est verus. quia ut patet per quartam regulam
equipollentiarum ille due equipollent. Nihil
nihil est et quodlibet aliquid est. sed ista est
vera quodlibet. aliquid est. ergo. et ista ni-
hil nihil est. Aliqui autem assignant magnas
difficultates inter istas duas. nihil nihil est et ni-
hil est nihil quia prima est affirmativa cum
equipollent affirmatiue. scilicet huic quodlibet
aliquid est. scilicet haec est negatiua. et propositio non
equipollent huic quodlibet aliquid est quia in
illis de inesse. negatiua nunquam equipollent af-
firmatiue. Quod autem nihil est nihil sit ne-
gatiua probatur. quia contradictoria eius est
affirmatiua. scilicet aliquid est nihil. Cum igitur ea nul-
la negatio precedat copulam. ergo alia est
negatiua. Et ad quartam regulam equipol-
lentiarum respondetur quod regula intelligitur quan-

do signa cadunt supra copulam. sic autem
non est in ista nihil est nihil. quia secundum
nihil sequitur copulam nec potest cadere su-
pra ipsas. Ad probationem sophismatis
dicitur quod peccat penes fallacias propositio a supe-
riori ad inferius affirmatiue. quod patet per
equipollentes earum: quia sicut in istis. quod
libet est aliquid: ergo quodlibet est aliquid suba
ibi arguitur. a superiori ad inferius affir-
matiue: ita etiam in alijs que ipsis equipol-
lent. hoc patet et ex alio. quia quicquid in aliqua
propositio arguitur negatiue tunc addita nega-
tione tam anti quam propositio arguitur affirma-
tiue sed ibi nihil est aliquid. ergo nihil est suba
arguitur a superiori ad inferius negatiue:
ergo addita utrobique negatione. arguitur
affirmatiue: sed ibi nihil nihil est ergo nihil
nulla suba est. addit utrobique negatio. er-
go arguitur. a superiori ad inferius negatiue.

Tertio sciendum est quod circa predi-
cta queritur de veritate huius
sophismatis. nihil nulla suba est. Improbatur
sic per conuersiones. ipsa. n. sic conuer-
tur. nihil nulla suba est. ergo nulla suba est
nihil: sed illa est vera ergo. et prima quod sit vera
patet quia sua equipollens. scilicet ista quilibet suba est
aliquid est vera. ergo ipsa est vera. improbat sic.
nihil nulla suba est. ergo quodlibet aliqua
suba est. propositio est falsus. Accidens. n. est ali-
quid. et tunc non est suba. ergo etc.

Respondetur. quod sophisma simpliciter est falsus
ut bene probatur: et ad probationes
respondent aliquid quod non bene conuertitur: sed de con-
uerti in ista. nullum ens nulla suba est aliquid
sed hoc est manifeste falsus. quia cum prima
sit vltima affirmatiua non potest conuertere in
vltimam. Quod sit vltima patet per diffinitionem
vltimae propositionis. Ideo respondetur falliter quod non be-
ne conuertitur: sed de conuerti in istas aliqua
suba est aliquid. Unde propositiones equipol-
lentes debent eodem modo conuertere sicut ille qui
habet equipollent: sicut ista non omnis homo non
currit semel se. et sub eadem forma. non potest
conuertere. sed de conuerti. sicut illa cui equi-
pollent. in hanc. scilicet aliquid currens est homo. Si-
militer de ista nihil nulla suba est. Opus. n.

Tractatus

prio vidē quomō sua equipollēs puer/
tutur et in eandem cōuertet. sua autē equi/
pollens est ista qdlibet aliqua substantia
est que cōuertit in istā. aliqua substantia
est aliqd ergo. et ista nihil nulla suba est.
Dicit vltimus q non sequitur si conuer/
tēs sit vera. q puerfa sit vera. et hoc i cō/
uersione p accidens. s; bene valeat in cō/
uersione simplici. Cuius ratio ē q: in con/
uersione simplici. est mutua. et conuer/
tibilis pseqntia. ergo si cōuertens sit vā
conuersa erit vera. q: aliter ex vero seq/
retur falsuz. sed in cōuersione p accidēs
non ē pueribilis pñā. ideo non seqtur q
si conuertēs sit vera q cōuersa sit vera.

Contra predicta arguit primo
sit. nulluz accidēs pōt
reflecti supra seipsum in agendo. g° vna
negatio nō pōt destruere alias et p pñā
due negationes nō eqpollēt vñ affirma/
tionē. Secundo sic. hec so: nō currit non
pōt affirmari cū sit negatiua. ergo nō pōt
negari pñā t; q: qd non est susceptiuum
vñs cōtrariorū nec alterius. Tertio sic
Conuertens huius nihil nulla suba est. s.
hec aliqua substantia est aliqd ē vera. g°
similiter ista nihil nulla substantia est.

Ad rōnes Ad primaz dī q
duplicia sunt acci/
dentia. s. nature. et rationis. concedit ate/
cedens de accidentibus nature. sicut sunt
caliditas. frigiditas. s; negat de acciden/
tibus rōnis cuius mōi ē negatio. Ad fam/
rñdet. pe. by. p negatiōez pñā. Ad p/
batiōez rñdet q duplicia sūt pñā. s. natu/
re et rōnis. p: obato at h; vītātē i pñā
nature s; non in pñā rōnis. Ad tertiam
patet solutio in fine tertij notabilis.

Ad signa exclusiua sūt illa q
ex sua cōsignificatiōe exclusio/
nē iportāt. et a qb° ppō reddi/
tur exclusiua vt sunt hec dictō/
nes tantuz. solum duntaxat.
et similia.

Septimus

C Postq vltuz est de sincatbegorema/
tibus inclusis in oib° alijs cuiusmodi
sunt est. et non pñter videnduz est de ex/
ponibilib°. est. et non in sua significatione
includentib° et pmo de dictionib° exclu/
siuis cuiusmodi sunt solus tantū. duntaxat.
vñkus. et sic de alijs.

Primo sciendū est q dictiones
exclusiue sūt pe. by. in
trac. suoz sincatbegorematū. nō ideo di/
cuntur exclusiue q: significāt exclusionē.
sed q: magis eam exercēt. Probat sic.
q: nulla dictio significat actū quē exercet
sed dictiones exclusiue exercent exclusio/
nez. g° non significāt eas. Secundo sic q:
vt significāt eā vt cōceptā vt vt exerci/
tam non vt cōceptā q: vt significāt eaz
p modū substantiē vt p modū actus.
Non p modū sube q: tunc h nomē. ex/
clusionis esset dictio exclusiua. q: signifi/
cat exclusiōez vt conceptā p modū sube
nec p modū actus. q: tūc hoc vñ exclusi/
do. dis. esset dictio exclusiua. neq: signifi/
cāt exclusiōez exercitā q: sicut dictio in
cōi nō significat actū quē exercet. Exercet
entz significare et nō significat ipz signifi/
care. Ita sūt nec dictō aliqua spālis signifi/
cat actū spālez quē exercet. sō dictio ex/
clusiua nō significat exclusiōez s; eā exer/
cet. Ex quo patet q dictio dicitur exclu/
siua ab exclusiōe exercita et non ab ex/
clusiōe significata. Et si queratur. quid
significat ergo dictio exclusiua. Respo/
detur q significat priuationē associatiōis
ad quā pñatiōez associatiōis seqt exclusio
s; h arguit. eodē argumēto quo ipse
pbat q nō significet exclusiōez. Itē cu;
ad illā pñatiōez seqt exclusio manifestū
ē q nō pñatiōez significat et exclusio/
nez exercet. q: act° exercet nō seqt ad pñ/
cipale significatū. sic ille act° q ē significat
quē exercet dictio i cōi. nō p se pseqt ad
significatū dictiōis i cōi. Et sō pōt dictiō
nomē incōueniēs pñā min° pñcipalē oñ/
nis significat id qd exercet sic hec pñ/
ctio vt significat disinctionez et eā exer-

De exponibilibus

cer. Et hec plūctio si. significat psecutōez
et ea exercet. Et iō in tex. sic diffiniunt si
gna exclusiua. Signa exclusiua sūt illa. q
in sua significatiōe exclusionē ipōtant. et
a qb^o ppō reddit^r v^e exclusiua. Cuz g^o
qrit^r qd significat dictio exclusiua. nūde
tur q tū significat quātuz hec oratio nō
cū alio. Dicunt tñ aliqui q de partibus
minus principalib^o orationis. nō est que
rendū qd significet. insit forte qrat^r de
illo qd per illas exercet. q: nūllū signifi
cant per modū sube. aut p modū aci^o
S; qrendū est. cui dictioni v^l oratiōi eg
ualer i significādo et tūc v^l q dictiōes ex
clusiue equaler i significādo hūc orōni. n
cū alio. s; ad videndū i speciali de signifi
catione aliquarū dictionū exclusiuarū et d
differentia earū.

Secundo sciendū est q hec
dictio tantū potest
capi duplr. Uno mō relatiue. vt istud
lignū ē bipedale: et tātū ē illud. Alio mō
pōt capi pure sicut cathegoreūatice et tūc
facit ppositiōnē expōsibile n aut pmo mō.
Silt^r h dictio sol^o qñz caplt^r cathegoreū
matice. et tūc tñ valet sicut solitarie. et sic
n facit ppositiōnē expōsibile s; tātū dno
tat puationē associatiōis respectu illi^o cui
addit^r. vt sol^o for. scribit. Alio mō caplt^r
sicut cathegoreūatice: et tūc tātū valet sicut
hec dictio tātū. Silt^r hec dictio vnic^o. nō
significat exclusionē ita generalē sic hec
dictio. sol^o. q: hoc nomē vnic^o solū signi
ficat exclusionē a specie. d q ē sūm vt cuz
diclt^r vnic^o hō currit. i. n plures q vñ^o.
S; solus facit exclusionē generalē. Cuz
n. diclt^r sol^o for. currit. sent^o ē q for. cur
rit: et nūllū aliud a for. currit. Ex quo p3
solutio hui^o sophisimatis. vnic^o hō cur
rit. posito casu. q vñ^o hō currat et n plu
res. et cū hoc multū eq currāt. p3. n. q so
phisima ē vez. nec valz ista pñā vnic^o hō
currit g^o sol^o hō currit. q: arguit^r ab exclu
siōe speciali ad gñales. et pūltit^r fallacia
pñis. Scdo p3 q hec ē vñā. vnica semi
na ē in paradiso. et tñ ista ē falsa. sola semi

na ē i paradiso. et hoc caplt^rdo semina
p pōsto ex corpore femine et anima ra
tionali. Et est aduertendum q dictio
nes exclusiue. vt tantuz: solus. et sic de
alijs. possunt capi dupliciter. vno modo
improprie. et hoc tripliciter. vno modo
quando dictio exclusiua additur termin
nō cōi sumpto cuz signo vniuersali aff. r.
matino vt hec tñ omnis hō currit que
sic exponitur. omnis hō currit. et aliquis
bos non currit. et sic d alijs. Et sic dictio
exclusiua. dnotat pdicatū cōuēire suble
cto vniuersaliter sumpto. dnotando pre
dicatū particulariter remoueri a quolibet
de quo subiectū vere negatur. Secūdo
modo accipitur improprie quando de
notat predicatū remoueri a quolibet.
qd non est intrinsecuz subiecto et sic acc
pitur quando additur alicui termino si
gnificati re3 diuisibile cuius partib^o pōt
pdicatū puenire: vt dicendo. tñ dom^o ē
alba idest dom^o ē alba et nūllū aliud qd
nō ē dom^o v^l pars ei^o ē albus. Tertio
mō qndo addit^r alicui subiecto et exclu
dit solū maiore pluralitatē a subiecto re
spectu pdicati. et hoc fit qñ addit^r termino
nūerali et hoc qd cōiūter diclt^r q talis
ppō pōt expōi grā pluralitatis et nō gra
tia alietatis vt i ista tñ sūt quinqz plica
bilis. cui^o sent^o ē. Quinqz sūt plicabilia.
et n sūt plā qz quqz. Alio mō pōt capi di
ctio exclusiua pprie q cōtigit qñ ipsa ad
dita alicui finio denotat exclusionē oīum
de quibus negatur ille terminus et hoc
modo sex modis potest addi subiecto
propositionis de. est. secundo adiacen
te faciendo propositionem impossibiles.
p3.imo mō qñ addit^r finio cōcreto si
gnificati re v^l formā distinctā a subiecto.
p quo suppōit ille termin^o pcret^o vt hec
ē impossibilis. tñ albus ē. Sēns ei^o ē albus
ē. et nūllū aliud ab albo ē. s; b ē falsū. Istaz
si albus est albedo est qest alia ab albo.
Secundo modo quando additur toti in
tegrali vel toti essentiali. hec enim est im
possibilis. tantū dom^o ē: et etiam ista tñ

homo est. Nam si domus est pars eius
 scilicet partes est quod est alia a tota domo.
 Similiter si homo est. quilibet pars eius essen-
 tialis est: ut puta anima vel corpus. quorum quod-
 libet est aliud a toto homine. Tercio mo-
 do quando additur termino significati re diuisi-
 bile in sumpto cum pronomine demon-
 strativo. ut hec sunt impossibiles. tunc hic
 ignis est. vel tunc hec albedo est. Nam si
 albedo hec est tunc unum gradum suorum
 erit. modo ille gradus non est. hec albedo.
 Quarto modo quando additur termino
 relativo disquisitante. ad quam sequitur de
 presentium correlativum: ut hec est impossi-
 bilis. tunc pater est. Nam si pater est. filius
 est qui non est pater. Quinto modo quando
 additur termino numerati ultra numerum
 binarium. ut hec est impossibilis. tunc tres ho-
 mines sunt. Nam si tres homines sunt duo
 homines sunt et illi non sunt tres homines. Sexto
 modo quando additur termino collectivum.
 ut hec est impossibilis tunc populus est. vel tunc
 exercitus est. Nam si exercitus est miles
 est modo miles non est exercitus. Et de
 dictis exclusivis hoc secundo modo su-
 pta scilicet proprie in sequentibus dicitur.

Tercio sciendum est quod talis di-
 ctio exclusiva quandoque
 ponitur a parte subiecti. tunc ita quod determi-
 nat subiectum absolute ut dicendo tunc homo est
 animal. ita quod sit sensus. aliquid quod est tunc homo
 est animal. Et tunc dicitur propositio de exclusio
 subiecti. Aliquando se tenet a parte predicati ut
 cum dicitur. Sortes est tunc alius et tunc dicitur pro-
 positio de exclusio predicati. Aliquando se tenet
 ex parte totius propositio ita quod supra totam pro-
 positionem cadat. et tunc dicitur propositio exclusi-
 va. Ex quo patet quod sicut signum vel additum
 predicato. non facit propositionem vellem nec est
 additum subiecti. si efficiatur per subiectum. non facit
 propositionem vellem. sed solum quod cadit supra totam
 propositionem: sic est dictio exclusiva nunquam red-
 ditur propositionem exclusivam nisi quando preponitur toti
 propositioni. sic quod cadat supra totam propositionem de-
 terminando ipsam. Secundo patet quod aliquando propositiones
 in quibus a parte subiecti ponitur dictio exclusiva,

sunt distinguende eo quod possunt accipi in sensu
 proprio vel improprio. si in sensu improprio sic sit de
 exclusio subiecti. Si in sensu proprio. sic sunt ex-
 clusivae. et maxime habet locum hec distinctio
 in conclusionibus syllogismi expositio: ut si
 arguitur. sic sortis est animal. sortis est tunc homo. ergo
 tunc homo est animal conclusio est distinguenda.
 quia vel est de exclusio subiecti. et tunc est vera. et est
 una propositio indefinita equalis huic. Aliquid
 quod est tunc homo. est animal. et significat quod aliquid
 quod est homo et non est aliud quam homo est animal vel
 est propositio exclusiva et sic est falsa. quia signifi-
 cat quod homo est animal. et nihil aliud ab homine est
 animal quod est falsum. Tercio patet quod quando dictio ex-
 clusiva ponitur a parte predicati et predicatum est ter-
 minus cognotativus oratio est distinguenda eo quod
 potest accipi proprie vel improprie. si proprie tunc signifi-
 cat quod predicatum inest subiecto. et quod omne aliud a
 predicato remouetur a subiecto. ut si sortis est tunc
 grammaticus. significat quod sortis est grammaticus.
 et non aliud a grammatico. si autem capiatur improprie
 tunc significat quod predicatum inest subiecto et quod nul-
 lus aliud predicabile ponatur aliud distinctum
 a predicato inest subiecto. et tunc hec propositio. sortis est
 tunc grammaticus. significat quod sortis habet gramma-
 ticam. et non habet aliud accedens a grammatica. Ex
 quo inferitur per modum regule. quod omnis propositio de
 exclusio predicato in sensu proprio inferitur conuer-
 sibiliter suam predicatem. ut bene sequitur. homo est tunc
 alius. ergo homo est animal et contra homo est animal ergo
 homo est tunc animal. hoc patet sic: quia bene sequitur homo
 est animal ergo homo non est non animal. per locum a
 predictoriis. Et ultra homo non est non animal. ergo
 non est aliud ab animali. a superiori ad inferiorem ne-
 gatiue. Et est bene sequitur homo est animal et non est
 aliud ab animali. ergo homo est tunc animal. et per contrarium.
 a predicato ad exclusivam est bona contra et est.
 Et per hoc patet solutio istius sophismatis.
 sortis est tunc grammaticus casu posito quod sit gram-
 maticus et logicus. Probatur sic. Sortes est
 grammaticus et nihil aliud est a grammatico est
 eius tunc grammaticus. ergo non est aliud a gram-
 matico. et per contrarium est tunc grammaticus. Im-
 probatur sic sortis est logicus. ergo non est tunc
 grammaticus. contra est manifesta. Nam est logicus
 cum est aliud a grammatico. Ad septimum

De exclusiuis

respondet p diffinitioez. n. n. accipiat in sensu ppo est vex. vt bene deducti probatio. Si vo accipiat i sensu iprobo sic est s i m vt pri⁹ visus est. Et ad improbatioez respōdet p negatioez hui⁹ esse logicum est aliud a grāmatico. q: ad hanc esse logicus. est aliud a grāmatico. sequit nullus logicus esse grāmaticu q ē falsus.

Contra predicta. Primo arguitur sic. Dictio exclusiua significat aliqd affirmatiue et aliqd negatiue. sed hec ofo. si cu⁹ alio. solus significat negatiue. ergo dictioez exclusiue si significat tñ quātuz illa ofo. nō cu⁹ alio. Secūdo sic. hec dictio. tñ. est aduerbiū. s. aduerbiūz semp natuz est determinare. verbūz q significat actū g^o hec dictio. tñ semp excludit ab alio actu. Tercio sic. Bene seq^r for. est tñ grāmaticus. ergo est tñ hñs grāmaticus. ergo nō ē hñs logicam. et vltra non est habēs logicam. ergo non est logicus ergo de primo ad vltimū bñ seq^r. For. ē tñ grāmaticus ergo non est logicus.

Ad rationes Ad primaz pcedit mai⁹ for s. d^r q in hac ofone. nō cū alio. intelligit: vna affirmatio. s. esse. vt sit sens⁹. est nō cū alio. Itaz ad exclusionē quatuor regunt. Primo ē. id qd excludit. Secūdo id a quo excludit. Tercio ē id respectu cui⁹ fit exclusio. Et qrtū est dictio exclusiua. rōne pmi dicit nō esse. rōne secundū dicit esse. nō simplr s. in ordine ad id respectu cui⁹ fit exclusio. Ad s. d^r. q. s. aduerbiū mediate vel imediate sp de terminet vbūz non tñ sp determinat ipz imediate. s. alqñ mediate suba. Aduerbiū. n. sunt duplicia. qdaz sūt q significat dispōes act⁹ fm se et absolute et talia de terminant verbūz absolute et imediate. Alia sūt q significat dispōes act⁹ mediante suba cuius modi sunt solus. tñ et similia. et talia determinant verbūz mediate suba. Ad tertiam patet solutio. ex dictis in tertio notabili.

Ec aut signa qñqz exponunt grā alietatis qñqz sō grā pfallitatis. qñqz ponūtur in orōne sine negatōe et qñqz cū negatiōe pcedente vel seqūte. De istis at talis dātur regule. Prima ē ppo exclusiua sine negatiōe expōitur p vnā copulatiuā affirmatiuā cui⁹ pma p⁹ ē pīacēs exclusiue et ha p⁹ est negatiua iporās negationē pdi cati de oib⁹ aliis a subo. vt tñ hō ē risibilis. hō ē risibilis et nihil aliū ab hōie est risibile. vel tñ apli dei sūt. xii. id est apli dei sūt xii. et nō sūt ples qz. xii. Secūda regla q ppo exclusiua hui⁹ gñis isert copulatiuā ppositā ex duab⁹ exponētib⁹ et quāz eaz seorsuz et si e⁹. vt tñ hō cur. g^o hō cur. et nihil aliū ab hōie currit. Tertia regla ē ab exclusiua affirmatiua ad vlez affirmatiuā de teris trāspōitis ē bōa pna: si fiat exclusio grā alietatis et e⁹. vt bñ seqtur: tñ al⁹ ē hō: g^o ois hō ē al⁹ et e⁹. Quarta regula ē q exclusiua pdictoria prioris expōitur p disiunctiuā affirmatiuā de pñb⁹ pdicētib⁹ coplatiue: vt ista nō tñ hō currit sic expōitur null⁹ hō currit vel aliū ab hōie currit. p⁹ ex xru⁹

Tractatus

Septimus

te p̄dictōis: et sic p̄z q̄l̄r i eis v̄z
p̄na. Quia regl̄a exclusiua i q̄
pōit vna negō seq̄s exclusio
nē expōit p̄ vnā copulatiuā cui⁹
p̄ma ps ē negatiua p̄iacēs: sc̄da
ē affirmatiua i q̄ p̄dicatū affir
matur de quol̄z alio a subo vt
t̄m acc̄ns n̄ ē suba. i. acc̄ns nō ē
suba. et oē aliū ab acc̄nte ē suba
Ex hoc p̄z q̄l̄r ei⁹ p̄dictoria sūt
exponēda et qual̄r valeat con
sequentia in exclusiuis.

Primo v̄sū ē de significatione
dictionū exclusiuarū. Nunc
restāt q̄tuor: vidēda ad p̄se
ctā noticiā dictionū exclusi
uarū. Primū ē de expōe p̄
pōnū exclusiuarū. Sc̄dū ē de sup̄pōe ter
mīorū p̄pōnū exclusiuarū. Tertiū ē de
cōuersione earū. Quartū ē de q̄busdā
relis. et q̄busdāz sophisimatib⁹ rōe p̄mi.
Sciēdūz ē q̄ sic dīc̄ text⁹
signa exclusiua q̄nq̄z ex
cludūt gr̄a alietatis. q̄nq̄z vō gr̄a p̄laltia
tis sic postea patebit. S̄l̄r p̄pōes exclu
siue sūt duplices. Quēdā sūt in q̄b⁹ nulla
pōit negō. vt t̄m hō currit et q̄dā sūt i q̄
bus pōit negō. et iste sūt duplices. q̄dāz
sūt i q̄b⁹ negō seq̄t dictionē exclusiuā. vt
t̄m suba ē nō acc̄ns. Alie sūt in q̄b⁹ negō
p̄cedit dictionē exclusiuā. vt n̄ t̄m hō cur
rit. hoc sup̄pōito de expōne earū sit h̄ p̄
regl̄a. Ois p̄pō exclusiua affirmatiua in
q̄ nulla pōit negō. exponēda ē p̄ vnā co
pulatiuā cui⁹ p̄ma ps. affir mat p̄dicatuz
de subo. et illa ē p̄iacēs exclusiue. et sc̄da.
negat̄ ip̄z a quol̄z alio a subo. sic ista. t̄m
al ē hō. sic expōit. Aial ē hō. et nihil aliū
ab aial ē hō. Sc̄da regl̄a est p̄pō exclusi
ua negatiua in q̄ dicitio exclusiua n̄ negat̄
h̄z exponi p̄ vnā copulatiuā. cui⁹ p̄a ps ē
p̄iacēs exclusiue i qua. negat̄ p̄dicatū de

subo. et p̄a ē affirmatiua i q̄ affir mat p̄dica
tū d̄ oī alio. a subo. vbi gr̄a ista. T̄m hō
nō ē n̄ hō sic exponit̄. hō n̄ ē nō hō. et oē
aliū ab hoīe ē n̄ hō: Ex q̄ seq̄t q̄ nulla
p̄pō exclusiua negatiua i q̄ dicitio exclu
siua nō negat̄ ē v̄a. nisi d̄iunctū ex subo
et p̄to p̄uertat̄ cū ēte vt finitū v̄l̄ īfinitūz.
hō v̄l̄ n̄ hō. h̄ t̄m n̄ sufficit. s̄z cū h̄ requir̄
subz v̄l̄ p̄dicatū sup̄ponē p̄ aliquo. Defe
ctu p̄mi hec ē falsa t̄m hō n̄ ē equ⁹. vt p̄z
p̄ exponētes. Defectu s̄i hec est f̄la. t̄m
chymera n̄ ē nō chymera. sic. n. expōit̄
Chymera n̄ ē n̄ chymera. et oē aliū a chy
mera ē nō chymera. mō p̄a expōnes est
f̄la q̄. nihil. ē aliū a chymera. iō f̄l̄z ē. q̄
oē aliū a chymera. sit n̄ chymera. p̄to
p̄pōnū exclusiuarū ex p̄mone. i q̄b⁹ d̄i
ctio exclusiua negat̄. ē aduertēdū q̄ oīs
p̄pō exclusiua i q̄ dicitio exclusiua negat̄
p̄dicat̄ alicui p̄pōni exclusiue. i q̄ dicitō ex
clusiua nō negat̄: Illa. n. i q̄ ponit̄ solaz
vna negatio aī dicitōez exclusiuā. p̄dicat̄
illī i q̄ n̄lla ponit̄ negatio. vt iste p̄dicant.
t̄m aial ē hō. n̄ t̄m al ē hō. p̄pō vō exclu
siua in q̄ ponit̄ duplex negatō. vna aī d̄i
ctionē exclusiuā et alia post. p̄dicat̄ p̄pōni
exclusiue. i q̄ ponit̄ vna negatō t̄m. post
dicitōez exclusiuā vt iste p̄dicat̄. t̄m aial
nō ē hō et nō t̄m aial nō ē hō. Si igit̄ tal̄
rela. Ois p̄pō exclusiua in q̄ dicitio ex
clusiua negat̄ exponēda. ē p̄ vnā d̄iuncti
uaz p̄stitutā ex p̄tib⁹ p̄dicat̄ib⁹ p̄tib⁹ co
pulatiue exponētes suā p̄dictoria. vt hec
nō t̄m aial ē hō. sic exponit̄. N̄nullū aial
est hō. v̄l̄ aliqd̄ aliū ab aial est hō. S̄l̄r
ista. nō t̄m hō n̄ ē n̄ hō. sic exponit̄. Ois
hō ē nō hō. v̄l̄ aliqd̄ aliū ab hoīe nō ē n̄
hō et h̄ d̄ expōe p̄pōnūz exclusiuarū.

Secundo sciēdū ē q̄ ad cognō
scēdū sup̄pōez teriorū
i p̄pōib⁹ exclusiuis ponit̄ aliq̄ relē. p̄pōi
ma r̄l̄a ē cūiustib⁹ p̄pōis exclusiue i q̄ d̄i
ctio exclusiua n̄ negat̄ subz sup̄pōit̄ p̄fuse
t̄m p̄z sic. q̄: s̄b illi hō n̄ p̄tigit̄ d̄scēdē nisi
d̄iuncti n̄. n. seq̄t̄ t̄m al ē hō. ḡo t̄m h̄ al ē
hō. v̄l̄ t̄m illū al ē hō et sic d̄ alijs ḡo hō

De exclusiue

pōt fieri dīscē? dīstīctīe qf nec copulatiue
s; bñ pōt fieri dīscē? dīstīctīe. q; bñ seqf.
tātū al' ē bō g' tātū b' al' v' illū al' v' illū.
et sic d' alijs ē bō. Scda relā ē p̄dicatū ex
clusiue affirmatiue sup̄pōit p̄fufe distribu
tiue. p; q; s; eo pōt fieri dīscē? copulati
ue. g' ac. Anz p; q; bñ seqf tñ al' ē bō
g' tñ al' ē iste bō. et tñ al' ē iste bō. et sic
d' alijs. q; bñ seqf. p; q; exponētes p̄ie
lserūt exponētes se. g' ac. Possūt ēt p
bari hec due relē p vñā relāz īferi? dan
dā: v; q; exclusiua et vñā d' teris trāspōtis
puertūē vt iste due puertūē tñ al' ē bō
et oīs bō ē al'. Ita q; ab vñā ad aliā v; pñ
tā. et ē. g' o; q; teri supponāt eod mō
l vñā affirmatiua et exclusiua s; sub; i vñā af
firmatiua supponit p̄fufe distribuē. et illū
idē ē p̄tū i exclusiua. g' p̄tū exclusiue sup
pōit p̄fufe distribuē. Silt p̄tū in vñā af
firmatiua supponit p̄fufe tñ et illū idē ē s; i
exclusiua. g' sub; in exclusiua supponit p̄fufe
tñ. Tertia relā ē p̄tū exclusiue negatiue
in q̄ dictio exclusiua n̄ negat. supponit p̄fufe
se tñ p; q; s; eo solū sit descē? dīstīctīe
ctīz. g' ac. Anz p; q; bñ seqf. tātū sub; a
nō ē accīdēs g' tātū sub; a nō ē b' accīdēs vel
illū et sic d' alijs. q; at n̄ possit fieri descen
sus dīstīctīe aut copulatiue. p; q; n̄ seqf
tñ sub; a n̄ ē accīdēs. g' tātū sub; a n̄ ē b' accī
dēs. v' tātū sub; a nō ē illū accīdēs. Anz. n.
ē vez et pñāstīz. vt faciliē possit p̄bari p
suas exponētes. Ex q' p; q; q̄lī supponūt
termī in p̄pōib' exclusiuis i qb' dictio ex
clusiua negat. Itā q̄libz p̄pō exclusiua i
q̄ dictio exclusiua negat dīctī alicui ex
clusiue i q̄ dictio exclusiua n̄ negat. g' cū
notūz sit quō supponūt teri i exclusiua affir
matia. et negatiua negōe postpōita. māife
stū ē. quō ē tñ supponūt i eaz dīctorīz.
q; oīs ē tñ i dīstributī? i vñā dīctorīz
n̄ sit dīstributībz d; esse distribuē? in aliā.

Tertio sciēdū est q; pro puertio
ne p̄pōnūz exclusiuarū
ponuntur aliq̄ue regule. Prima est.
Omnis exclusiua affirmatiua puertī in
vñā relāz affirmatiua d' ē tñ trāspōsi

tiō. Ita q; ab vñā ad aliā relāz pñā. et ē.
vt bñ seqf. tñ aīal est. bō. ergo oīs bō ē
al'. et ē. Oīs bō ē al'. g' tñ al' ē bō. Pro
bat sic q; bñ seqf tñ bō ē rīstībīlīz. er
go n̄l' nō bō ē rīstībīlīz. et ad istā. null' n̄
bō ē rīstībīlīz. seqtur ista nullū rīstībīlīz ē n̄
bō p cōuersionē simplici. et vltra g' nul
lū rīstībīlīz non est homo. per illam relāz
p̄mī p̄p̄ermentias. A negatiua de p̄e
dicato īfīnīto seqtur affirmatiua d' p̄e
dicato fīnīto. et negatiua d' p̄dicato negato
vt possit p̄bari p̄p̄mū p̄ncipiū. De q'
libz affirmatiua vel negatiua vera et c. Et
ad istāz. Nullū rīstībīlīz nō est bō. seqtur
p̄secūdā regulā egpollētiarūz oē rīstībīlīz
est bō. ergo de p̄mo ad vltimū. bñ seq
tur. tñ bō est rīstībīlīz ergo oē rīstībīlīz est
bō. Dicūt tñ aliq; q; hec regula debz ī
telligi q̄ndo exclusiua p̄ponit ex termī
nīs rectis. q; vt dicūt si cōponeret ex ter
mīnīs ex obīq; nō valeret puertio. vt
n̄ seqtur. Cūlibz bōis ē asīn' ergo tñ
asīn' ē bōis. Silt nō seqtur tñ asīn' est
bōis. ergo cūlibz bōis ē asīn'. Sīq;
tñ velle tenet hanc regulā de terminīs
obīq; tūc debz sic cōuertet p̄dictas p
positiōes. s. istā cūlibz bōis est asīn'
ergo tñ id cūl' est asīn' ē bō. et secūdā
sic. tñ asīn' est bōis. ergo oē n̄ bōis ē
asīn'. Ita. s. q; de totalī p̄dicato exclusiue
fiat sibi vñā relāz et ē. Scda r̄gla est
p̄pō exclusiua negatiua i q̄ dictio exclusi
ua nō negat. puertī i vñā affirmatiua
de terminīs trāspōsitis. cūl' s; est ter
mīn' īfīnīto. vt bñ seqf tñ sba non est
accīdēs ergo oē nō accīdēs ē sba. Ex q̄
b' p; q; nulla p̄pō exclusiua. puertitur
formaliē i aliā exclusiua. Itā enī seqtur
tñ aīal est bō. ergo tñ bō ē aīal. Et hoc
est cōtra aliquos dicētes. q; exclusiua ne
gatiua i q̄ dictio exclusiua nō negat. de
bīte puertī i aliā exclusiua elusīdē q̄lī
tis. vt bñ seqf. tñ sba nō ē accīdēs. er
go tantū accīdēs non est sba. Itā
q; enī reperit instantia. ergo dicta
cōuertio ē bona. S; contra hanc op̄atio

nez arguit sic. Exponētes p̄me nō for-
malr inferunt exponētes scde. ergo p̄-
ma exclusiua n̄ formalr infert s̄am. añs
patet. q: nō sequit formaliter suba non
est acc̄ns. g^o acc̄ns n̄ ē suba. q: p̄cularis
negatiua non pōt conuertī interminis.
Sic nō sequit. oē aliū a suba est acc̄ns.
ergo d̄ aliū ab acc̄nte ē suba. ergo p̄dicta
puersio nō fuit bona. s; q: ibi nō repitur
instātia ideo pōt esse bona cōuersio ma-
terialis licet non formalis.

Contra p̄dicta arguit p̄mo sic.
hec ppō. tñ dom^o est.
ē exclusiua affirmatiua ⁊ possibil. ⁊ it̄ si
exponeret s; p̄mā regulā exponētes es-
sent impossibiles ergo p̄ p̄mā regulā p̄ma
t; q: ppō. cul^o exponētes sunt icopossi-
biles ipsa simplr est impossibil. Scdo sic.
finini ppōis exclusiue i vna exponētūz
supponūt vno mō. ⁊ i alia alio mō. ergo
nō hnt aliquā vnā suppoēs. Tercio sic.
Ista ē bona puersio. tñ hō n̄ ē asin^o er-
go tñ asin^o nō ē hō. q: nūq; repit instan-
tia ergo ppōnes exclusiue sunt conuer-
sibiles in alias exclusiuas.

Ad rōnes Ad p̄mā dī. q: si
illa ppō exponat
fm expōēs pp̄lā. tunc sicut exponētes
ei^o sunt icopossibiles. ita illa ppō ē ipos-
sibilis. si at exponeret s; expōēs ipro-
p̄lā. tunc exponētes essent p̄possibiles.
⁊ ppō exposita eēt possibil^o ⁊ d; sic expo-
ni dom^o ē. ⁊ n̄bil qd nō ē dom^o aut ps
ei^o ē. Ad s; negat p̄ma sic. n. aliū sit de
sens^o sub subo vl sub p̄dicato i exponētū-
bus. ⁊ exposita ita ēt alī supponūt termi-
ni in ip̄is. ⁊ sicut i vna exponētū ē vn^o d̄
sens^o. ⁊ i alia ali^o i tota vō exposita n̄ est
nisi vn^o ita ēt in exponētūb^o termini hnt
diuersas suppoēs i exposita vō hnt vnā
tñ. Ad itā patet solutō i itio notabili.
Est. n. regula ḡual. q: nūq; ppō exponi-
bil^o isert aliā ppōēs expōibile formalr. nī
si exponētes vn^o formalr iserāt expōnē-
tes alterius. Ex quo sequitur q: illa con-
uersio non est formalis.

¶ Hic sequuntur alie regule.

¶ Hic sequuntur alie regule.

Primo sciēdū ē q: d̄ ppōib^o ex-
clusiuis ponit p̄mo tal
relā q: tāgt mōz exponēdi aliq; ppōes
exclusiuas. ⁊ ē hec. Vis ppō i q: dictō ex-
clusiua addit imino nuāli ē distinguēda.
eo q: pōt fieri exclusio ḡra p̄latitatis. vl
ḡra alicuius. si fiat exclusio ḡra alicuius.
tūc ē exponēda s; relas p̄cedētes. Si ve-
ro fiat exclusio ḡra p̄latitatis tūc exponē-
da est per vnāz copulatiuā. cuius p̄ma
p̄ ē p̄acēs exclusiue. ⁊ scda ē negatiua. i
q: negat p̄dicatū d̄ subo s̄ap̄to sub maio-
ri multitudine q: sit multitudo ip̄ortata p̄
terin; nuālez ibi positū. sicut ista. tñ tres
hoies currunt sic expōit ḡra p̄latitatis:
tres hoies currūt. ⁊ n̄ p̄les hoies q: tres
currunt. Juxta h̄c relāz mouet itē so-
p̄bismatū vnū ē p̄bat. ⁊ improbat. p̄ba-
tur sic. vnū ē. Et n̄bil aliū ab vno ē. q: nī-
hil ē qn sit vnū. g^o tñ vnū ē. Improbāt
sic multa sunt ergo non tantū vnū est.

¶ Pro solutiōe sop̄bismatis. Notat pe-
trus byl. i suis s̄incatib; eorumatib^o q:
b̄ nomē vnū ē equocū. q: duplex est vni-
tas. s. essential. ⁊ accidētāl. vnitās essential^o
ē illa p̄ quā res existit i eē specificō. ⁊ ab
ea h; vnaqueq; res q: sit vna vnitātē p̄
formā dātē esse rei p̄ quā res p̄ficiē i eē
pp̄lo ⁊ distinguē ab oib^o alijs d̄ ip̄a sp̄e.
Alia ē vnitās accidētāl q: ē p̄cipiū numeri.
Sic. n. numerus accidit reb^o q: p̄ ip̄z nu-
merat. ita ē vnitās accidit eis. q: qd enīz
numerat p̄ h̄c vnitātē numerat q: nu-
mer^o ē multitudo ex vnitātib^o aggregata.
Et p̄ueniūt ite due vnitates i b. q: vtra
q: cōuertit cū ente. S; differūt p̄mo q:
vna ē essential. ⁊ alia ē accidētāl. Scdo
differunt q: p̄ma est subiectūz secunde
secunda vero se habet. vl accidēs p̄me.

De exclusiuis

Ex his respondet ad sophisma qd si vnu capiat p vno vnitate essentiali sophisma est verum vt facilius pot probari p suas exponetes. pma. n. exponens est ista. vnus est. qd est manifesta. secunda est ista. nihil aliud ab vno est. qd probat sic. Quic quid est. illud est vnus. ergo nihil aliud ab vno est. pna tenet. qd ex opposito pntis inferre oppositum autis. Si at accipiat vntas. pro vnitate accidentali. sophisma est distinguendum. qd vel fit exclusio gra alietatis. et sic sophisma est verum qd vt dictum est. vnus essentialis et vnus accidentalis conuertuntur. et p pna sicut hec e va. Omne ens est vnus vnitate essentiali ita hec erit vera. Omne ens est vnus vnitate accidentali. ergo p puerionem. tantum vnus est. Si autem exponat gra pluralitatis tunc sophisma est falsum vt bene pbat in probatione. Ad probationem rñdetur negatio pna quocumqz modo accipiat vnus. et hoc si fiat exclusio gra alietatis. Cuius ratio est. qd non est idem predicatum in ante. et consequente. predicatum. n. autis est entia predicatum consequens est. ens et iste simul stant. Omne ens est vnus et multa sunt entia. Similiter iste due multa sunt entia et tantum vnum est. Contra hoc sophisma arguit. pe. hy. qd hec est vera et non distinguenda. tantum ens e. ergo hec e simpliciter vera. et nullo modo distinguenda. tantum vnum est. t3 pna qd ens et vnus sunt eadez inter se. et predicant de se inuicem pueribiliter. ergo euz hec sit vera simpliciter tantum ens est. sequit qd hec erit vera simpliciter. tantum vnus est. Ad banc rationem respondet. pe. hy. qd pma pna est bona si accipiat vnus essentialis. Si autem accipiat accidentaliter. pna non va. sed committit fallacia figure dictionis quia ens nominat essentiali rei sibi se. vnus vero dicit discretionem numeri circa ipsas et c. Causa in qre non sequitur est. qd ppos de vno essentiali sp exponunt gra alietatis. Propositiones vero de vno accidentali qnq exponunt gratia alietatis.

et quandoqz gra pluralitatis. Cum ergo sophisma sit falsum. qn exponit gratia pluralitatis. tunc neganda est illa consequentia de vno accidentali. et concedenda de vno essentiali. Ad regulam conuertibilium. dicit qd illa intelligit qn est idem modus exponendi ppos constitutas ex teris conuertibilibus. sic autem non est iproposito. qd ppos de ente. exponunt gra alietatis et propositiones de vno accidentali exponuntur gratia pluralitatis.

Secundo sciendum est qd secunda regula de exclusiuis. talis est. Dicitio exclusiua excludit omne illud de quo non vere dicitur sic exclusum. Declarat sic qd ois ppo exclusiua exponitur per duas exponentes in quaz prima affirmat predicatum de subo. et in secunda negatur predicatum de omni alio a subo. sed omne illud est aliud a subo de quo non vere dicitur ipsum subim. ergo dictio exclusiua addita alicui excludit omne illud. de quo non vere dicitur inclusum. p inclusum autem nihil aliud intelligit. qd subim circa qd fit exclusio. Ex q regula inferunt alie que alie regule. pma. Dicitio exclusiua addita vni generi generalissimo i abstracto excludit aliud. Nam genera generalissima in abstracto accepta negantur de se inuicem. vt hec est vera. suba non est accis qualitas n qntitas et sic d alia. Sed qd generalissima bñ predicant d se inuicem in concreto. id dictio exclusiua addita vni generalissimo in concreto. n semp aliud excludit. vt non sequit. tñ coloratum est. ergo nullus quantum e qd hec est va o coloratum est quantum. et est idem iudiciu d spem accituz paratis inter se. aut et paratis ad subas. s3 de spem sube non est idem iudiciu. qd vna semper negat de alia. Ideo dictio exclusiua addita vni. semp excludit alteram. Secunda regula. dictio exclusiua addita vni oppositorum semper excludit aliud. patet quia oppositorum vnus. nunquam predicatur de altero. et ideo bene sequitur tantum albus est. ergo n-

Tractatus

Septimus

gruz nō est. Tercia regula. Dictio exclusiua addita toti integrali excludit ptez ei? qz totuz integrale non pōt verificari de aliqua ei? parte nec eē. Ex quo sequitur vna regula generalis. Qd quotienscuqz dictio exclusiua addit alicui toti excludit partē. et eē addita pti excludit totuz. ex ceptis toto vli et toto i nio. qz nullū alio/ ruz totoz vere affirmat de sua parte. ex ceptis illis duobus. Ex predictis sequit alie regule. Prima est q ponit ab aliqui bus. Omnis ppō de est. Secundo adla cōte in qua dictio exclusiua addit alicui generi gnali nimo ē impossibilis. sicut hec est impossibilis. tm quātitas est. Segē eniz tm quātitas est. ergo quantitas est. Et vltra quātitas est. ergo suba est. Se/ quitur ē tantū qntitas est. ergo nihil aliū a quātitate est. et per pns nulla suba est. ergo ad istaz. tm quantitas est. sequunt iste due contradictorie. suba est. et nulla substantia est. ergo illa est impossibilis. Alia regula est. Omnis ppō exclusiua in qua dictio exclusiua addit toti integra li. respectu alicuius predicati qd non po test conuenire toti quin conueniat parti/ bus. est impossibilis vt hec est impossibil. tantuz domus est alba. et hec tantū do/ mus est. Tercia regula est oīs ppositio exclusiua in qua dictio exclusiua additur toti in quantitate. vel toti collectiuo respe ctu predicati. qd non potest cōuenire to ti quin cōueniat pibus est impossibilis. quarta regula est. Omnis ppositio ex/ clusiua in qua dictio exclusiua addit ter/ mino numerali respectu predicati qd nō potest conuenire toti. quin. partibus cō/ nueniat est impossibil. si exponatur gratia alicuius. Si aut exponatur grā pluralita tis pōt. eē vera. vt tantum decem homi nes currūt. Iste regule possent facilliter pbari sicut pma. Ex pdictis pz falsitas quarūdā regulaz positaz ab alijs. Pri ma est si dictio exclusiua addat alicui spe ciei aut idiuiduo multiplex ē locutio. eo q pōt fieri exclusio generalis vel spālis

si generalis tūc generalr excludūt oīa d qb? vere nō dī scilicet si fiat exclusio spālis. et addat exclusio termino specifi/ co. tūc solū excludūt alie species eiusdē generis. Si aut addat idiuiduo exclu/ dunt oīa alia idiuidua illi? speciei cui? et idiuiduo. et sic s3 eos. hec est distingnē/ da. tm for. currit qz vli est ibi exclusio ge/ neralis. et sic exponit. for. currit. et nihil aliū a forte currit. Si sit exclusio spālis. tūc sic exponit for. currit. et null? ali? hō a for. currit. Alia regula atquoz ē q qn dictio exclusiua addit toti integrali. multi plex est locutio. eo q pōt fieri exclusio grā materie vli grā fore. Si fiat exclusio grā forme. tūc excludit oē illud qd nō pti cipat formam inclusi et p pns excludit pars. Si fiat exclusio grā materie. tunc excludit oē illud qd nō ē ipz totū. vli pars ei?. et sic nō excludit ptes. s3 iste regle at quoz de virtute sm oīs sunt false. vt pz p regulas pcedentes.

Tertio scienduz est q ad maiore declarationem predicto ruz mouet. p. byspanus tale sophisma. Si tantum pater est. non tantum pater est. Probat sic. si tantum pater est. pī est. Ab exclusiua ad suam pīcentez. et si pater est. filius est. p locum a relati/ uis. et si filius est. aliud a patre ē. et si ali ud a patre est. non tantum pater est. er/ go de pmo ad vltimum. si tantuz pater est. non tantuz pater est. Improbatur sic. vnū oppositoz sequit ad alterum. ergo ppositio est falsa et impossibilis. Ad so phisma rident aliqui. q pater nominat tria scilicet subz paternitatis et cōposituz ex subo et accidētē relationē spāz. Duo bus primis moīs dictio exclusiua addi/ ta vni relatiuoz excludit aliez sed tertio mō dictio exclusiua addita patri non ex/ cludit filiū. S3 iste modus dicēdi nō va let. qz accipiēdo prēm et filiū. tertio mō. vnum vere negat de alio. hec. n. ē vera pī nō est fili?. Alij dicunt sophisma esse falsuz. Et ad pbatōnē dicūt q illa conse

De exclusiuis

quæta de primo ad vltimū nō valz. licz
cōsequētie itermedie sint bone. licet enīz
sequat. pater est ergo filius ē. tñ ad pa-
trem esse sub exclusiōe nō sequit filius ēē.
et ideo ista. tñ p̄r est nō ifert ista fili? est.
S; hoc adhuc nibil valz q; quicqd seq̄
ad consequēs seq̄ ad añs. s; ad hanc tā-
tūm pater est. seq̄ ista p̄r est. et ad hanc
pater ē seq̄ ista filius ē. ergo ad hāc tñ
p̄r est seq̄ ista ergo fili? ē. Ad sophis-
ma ergo respōdet cū petro byspāo q;
ipm̄ est simplr verum patet p hanc re-
gulā v; . Ois ppositio icludēs in se duo
contradictoria pōt inferre suū oppositū
ergo cū ista propō tātum. pater est iclu-
dat duo cōtradictoria. s. fili? ē et nullus fi-
lius est. seq̄ q; pōt inferre suū oppositū
qd est nō tñ p̄r est q; aūt p̄pō icludens
duo p̄dictoria: possit iferi suū oppositū
p̄batur sic p̄suppositis tñ duabus
regulis quaz prima est. In oi bona con-
sequētia ex opposito consequētis inferē
oppositūz añcedētis. Secūda est. quic-
qd seq̄ ad consequēs bone p̄rē. sequit
ad eius añcedēs. Tūc pbat sic q; bene
sequitur tantum pater est. ergo pater ē
et vltra p̄r est. ergo fili? est. Et ex oppo-
sito consequētis scilicet null? fili? est. seq̄
oppositūz añcedētis. v; . non tantum
pater est. sed quicquid sequitur ad cōse-
quēs bone cōsequētie. sequitur ad eius
añcedens. cūz ergo ista nullus filius ē.
sequatur ad istaz. tantūz pater est. et ista
non tantūz pater est sequatur ad istam.
nullus filius est. sequitur d̄ primo ad vl-
timū. q; ad istaz. tñ pater est. sequit ista
non tñ pater est. Ad iprobationē rñdet
concedendo añs scilicet q; ibi sequat op-
positū ad oppositūz et negatur p̄ntia. Et
causa est. q; añs icludit duo contradi-
ctoria. Adodo probatum est q; omnis
propositio icludens duo contradictoria
pōt iferre suū oppositū. soluit tñ pe. by.
negādo añcedens. dicens q; ibi non se-
quitur oppositū de opposito. sed seq̄-
tur altera pars contradictionis ad totū

p̄dictionez. Sed hec solutio non videtur
sufficiens. s; p̄ma solutio verior est et me-
lior. ibi. n. denotatur seq̄ vnū p̄dictorium
ad aliquod añs icludens duo p̄dictoria
Ex quo inferūt aliqui q; omnis p̄ntia est
bona i qua añcedens cōplectitur duo
contradictoria. vt bene sequitur. sor. cur-
rit et sor. non currit. ergo bacul? stat in an-
gulo. Itaz bene sequit sor. currit et sor.
non currit. ergo sor. currit. a tota copula-
tiua ad alteraz ei? partē. Et vltra sor. cur-
rit ergo sor. currit. vel baculus stat in an-
gulo. ab vna pte disunctiue ad vnā totā
disunctiua. Et vltra sor. currit vel bacu-
lus stat in angulo et sor. non currit. ergo
bacul? stat i angulo. a tota disunctiua cū
negatōne vni? partis ad positōne alteri?
ergo de p̄mo ad vltimū bñ sequit sor.
currit. et sor. si currit. g° bacul? stat i aglo.

Contra p̄dicta arguit. p̄dictio sic
Quæne ens ē vnū quo-
cūq; mō capiat vnū. ergo tñ vnūz est
ens p̄ntia tenet p cōuersionē vlis affirma-
tiue i exclusiua d̄ terminis trāspōsitis. Et
vltra tñ vnū est ens ergo tñ vnūz est.
ergo quocūq; mō capiat vnū. b̄ est vā.
tñ vnūz est Secundo sic. Dictio exclu-
siua addita alicui. nō excludit illū qd ē de
intrinseca p̄pōne ei? s; ptes sunt de intrin-
seca cōpōne totū? g° dictio exclusiua addi-
ta totū? nō excludit ptes. Tērtio sic. Ois
cōditional est falsa cui? oppositū p̄ntis
non repugnat añti s; oppositū illi? p̄ntis
nō tñ p̄r est. nō repugnat añti illi? cōdi-
cional cū sit ip̄met añs. g° ip̄a p̄dictio-
nalis ē flā si tñ p̄r est. non tñ pater est.

Ad rationes Ad primam
cōcedit añs
s; distinguit p̄ntis. q; v̄l expōit grā alie-
tatis. et sic cōcedit p̄ntis. et p̄ntia. v̄l expōi-
tur gratia pluralitatis. et sic negatur p̄ntia
Ad probationē p̄ntie rñdetur q; illa con-
uersio non valet. nisi quando fit exclusio
gratia alietatis. ad secundā dicitur q; du-
plex est compositio intrinseca. Itaz que-
dam est p̄ntia siue realis. alia est logi-

ca sine rōnis. Concedit ergo qd dictio ex-
clusiva addita alicui nihil excludit qd sit
de pōne intrinseca logica: sed bñ exclu-
dit illa q sunt de compōne intrinseca phi-
sica siue reali. Cuius rō est q: illa q sunt
de cōpōne logicali sunt genera et spēs q
pdicant de ipso cōposito: s; illa q sunt de
compōne phisicali n̄ predicant de ipso cō-
posito sō excludunt et non illa q sunt de
pōne logicali. Ad tertiam negat aīis.
Ad pbatōnez cōceditur qd oppositum
pñtis est ipm met aīis s; negat pñtia. qz
illud dicitur repugnare in veritate. q ipos-
sibile ē esse simul vā s; impossibile ē aīis et
oppositū pñtis esse siml vā. ergo repu-
gnant in vītate. Itē illa dicitur repugna-
re in vītate q sic se hñt q veritas vni? re-
pugnat vītati alteri? s; sic est q vītās hu-
ius. tantū pater ē. repugnat veritati hui?
tū pater est. Itē veritas istī? tū pater
est includit vītatez hui?. filius ē: s; vītās
istius fili? est. repugnat veritati hui?. tū
pater est. ergo de pmo ad vltimū vītās
hui?. tantū pater ē. repugnat veritati hu-
ius tantū pater est. pñtia qz quicquid re-
pugnat consequēti repugnat antecedēti.

Alie regule Post pñctas
reglas restat vi-
dere de qbusdāz regulis p quas possūt
solui. et distingui multa sophismata i qui
bus ponunt dictiones exclusiue.

Primo sciendū est q pma regu-
la tal' est qñ dictio exclu-
siva addit alicui terio copulato vel disiu-
cto. multiplex ē locutio. eo q pōt fieri ex-
clusio circa totūz terium vel circa vnam
ptez eius. Et p hanc reglāz soluit istud
sophisma. tū vēr et falsū opponitur.
Probatur sic. tū vērū opponit falso. er-
go tū vērū et falsū opponunt. pñtia tēz
qz iste due cōuertunt. vērū opponit fal-
so. et vērū et falsū opponitur. ergo ad-
dita dictio exclusiva ambabz. cōuertun-
tur. Et p pñs bñ sequitur tū vērū oppo-
nit falso. ergo tātz vērū et falsū oppo-
nunt. Improbatur sic. Bonū et malū

opponunt. ergo nō tantū vērū et falsū
opponunt. Ad sophisma rñdet p distin-
ctionē. qz vel pōt fieri exclusio circa totū
copulātū vel circa ptez ei?. Si fiat exclu-
sio circa totūz copulātūz sophisma ē s'm
et significat. q tantū vērū et falsū sūt op-
posita. Si aut fiat exclusio circa pñā pte
eius tūc sophisma ē vērū. et ē sensus. tūc
vērū est qd. et falsū opponunt et expo-
nit sic vērū est aliqd qd et falsum oppo-
nunt et nihil aliud a vērū est qd ē falsū
opponitur. Ad iprobationē rñdetur ne-
gando pñā et hoc si sit exclusio circa ter-
minūz. Ad pbatōnē cōcedit q iste due
cōuertunt: sed negat pñā qz dictio ex-
clusiva vtriqz addita. nō cadit supra idē.
qz in ista tū vērū opponit falso. exclusio
cadit supra hoc qd est vērū vel falsum.
Et inde ē q si exclusio addat pñt tunc bñ
cōuertunt. et si vna est vera tūc reliqua
ē est vera. Et p hoc soluit hō sophisma
tantūz sor. vel plō ē albus. posito q sol?
plō sit alb?. si. n. fiat exclusio circa totū
disiunctū sophisma est vērū. et exponit
sic. sortes vel plō est alb? et nihil qd non
est sor. v' plō est albū et est hoc mō ex-
clusiva de disiuncto subō. si at fiat exclu-
sio circa pñāz ptem disiunctū tūc sophis-
ma est falsū. et est sensus. tantū sor. est q
vel plō est alb?. Et exponit sic sor. est ali-
quid. qd sor. vel plō est albū. et nihil aliud
a sorte est aliqd. qd vel plō est albus. qd
falsū est. qd pz. qz iōānes est alius a sor-
te. et tū est aliqd. quod vel plato ē albus.
hec. n. est vera iōānes vel pso est alb?.

Secūdo sciendū est q ad ma-
iores declarationez p
dictōnz mouet tale sophisma. ¶ Possibi-
le est sortes videre tantū oēm hoīem nō
videntē se. casu posito. q tantūz sint tres
hoīes non videntes se. et q sor. videat tā-
tum illos tres. ¶ Probatur sic. ¶ Possibile ē
sortē videre tantū oēm hoīem cecum. s;
ois hō cecus est hō non videns se. ergo
possibile est sortes videre oēm hominē
nō videntē se. Improbatur sic. si sophisma

De dictionibus exclusiuis.

fit possibile ponat inesse. et ponat qd sor.
videat tantum oem hoiem non videntes
se. aut ergo sor. videt se vel non videt se.
Si videt se. ergo videt videntem se. et p
pns non tantum videt oem hoiem non vi
dentem se. ergo impossibile est forte vide
re. tantum oem hoiez non videntem se. Si
non videt se. ergo p casum. q: posuit est
casus qd sunt tantum tres hoies no viden
tes se. Ad supbia rident qd est simplr
impossibile includes duo contradictoria. s.
Ista sortes videt se. et sortes non videt se.
Exponit. n. sic sor. videt oem hoiem no
videntes se. et sortes non videt aliud ab
hoie non vidente se. s. ad ista sequitur illa.
sortes non videt aliquem hoiem viden
tem se. Et ultra. sor. non videt aliquem
hoiem videntem se. ergo sor. no videt se vi
dentem se. A supiori ad inferi negatine.
Et ultra sor. no videt se videntem se. ergo
sor. no videt se. q: ex opposito pns. ifer
tur oppositu aitis sequitur. n. sor. videt se.
ergo sor. videt videntem se. ergo de pmo
ad vltimu bn sequitur sortes no videt aliud
ab hoie non vidente se. ergo sor. non vi
det se. sed ex illa sor. no videt se. cum alia
exponente sequitur pdictoria eius. ergo p
dicta ppo includit contradictoria. Assum
ptuz pz arguendo sic. Sortes videt oem
hoiem no videntem se. s. sor. non videt se.
ergo sor. videt se. et ita videt se p pma
exponentem et non videt se p secundam. Ad
pbatonez aut ridentur concedendo ams.
fm exponez ipropiaz: sed negatur pna.
q: ibi committit fallacia pns. Arguit. n.
ab inferiori ad superius cuz distributione.
q: cecuz est inferius ad no videns se. sic
bo est inferi ad aial. Et sicut bec pna no
valet ois ho currit. ergo tantum oem aial cur
rit ratione signi vls quo remoto pna est
bona. Ita etiaz bec pna non valet sor. vi
det tantum oem hoim no videntem se.

Tertio let dari tal' regla. qn due
determinationes ponunt in eadem ofone.

tunc ofo est multiplex. eo qd pot iudicari
ut p vna vel p alia sicut bec e distinguenda.
da. sola necessaria necessario sunt va. eo qd
pot iudicari exclusiua vel modal'. Si sit
exclusiua tunc e vera. et significat qd neces
saria necessario sunt vera. Si aut sit mo
dalis. tunc est falsa. et significat qd bec e ne
cessaria. tantum necessaria sunt va qd fal
sum est. qz contingetia sunt va. ergo non
tantum necessaria sunt va. Sitr distinguitur
ista tantum deum esse deum est necessa
riuz. qz vel e exclusiua vel modal'. Si sit
exclusiua est falsa. et significat qd deum esse
deum est necessarium. et nihil aliud qd deum
denz est necessarium. si sit modal' est va
et significat. qd bec e necessaria. tm de est
deus. Et fm qd ille ppones sunt exclusi
ue. tunc ofo ibi esse exclusio necessitatis. Pz
vo qd sunt modales tunc ibi e necessitas
exclusionis. Id e iudiciu de ista. ad sor
tum forte currere sequitur hoiem currere.
Si. n. sit exclusiua. tunc est falsa. et ibi e ex
clusio conditionis. Si at sit conditional' tunc
est vera et ibi e conditio exclusionis. Et si
gnificat qd ad ista solus sor. currit. sequitur
ista ho currit. sitr est de ista. solus sor. est
albus vel niger. posito casu qd solus sor.
sit albus et ples alij nigri. Si. n. sit exclusi
ua tunc est falsa. et significat qd. Sortes
est alb' vel niger. et nihil aliud a sorte est
albus vel nigrus. et tunc ibi e exclusio disiu
ctionis. si aut sit disiuctiua tunc est va et
significat qd solus sor. est alb' vel sol' sor.
est niger. et tunc ibi est disiuctio exclusio
nis. Ex ista regula sequitur alia q talis est.
Quotienscuqz in eadem ofone ponitur
due dictiones exclusiue. tunc ofo e mul
tiplex eo qd pot exponi. p vnam vel per
alia. fm qua relam bec est distinguenda.
Soluz genitiuz pcedit solus noiations
eo qd pot exponi p li. soluz positu in obli
quo. et tunc est sensus. genitiu solus p
cedit noiations. et nulluz aliu casuz a ge
nitiuo. pcedit solus noiations. Si aut ex
ponat p li. solus posituz in recto tunc est

Tractatus

Septimus

falsa. et sic exponit notatiuus solus pcedit
genitiuus. et nullus alius casus a notatiuo
pcedit solus genitiuus. mo pma expones
est falsa. Circa tales relam mouet tale so
phisma. Sol tribus sola duo sunt paucio
ra. Probatur sic. tribus sola duo sunt paucio
ra. et nullus alijs a tribus sola duo sunt pau
ciora. ergo solis tribus sola duo sunt pau
ciora. Improbatur sic. Sol tribus sola duo
sunt pauciora ergo solis tribus duo sunt
pauciora pns est falsus. pna t3 ab exclusi
ua ad sua placentes. falsitas pntis p3 q3 n
solus tribus duo sunt pauciora: s3 et alijs a
tribus. puta quatuor aut quinq. Rndetur. p
distinctione q3 vel exponit fm pma3 ex
clusiuas. et sic est ver. vt p3 ex probatio
ne eius. vel fm scdam exclusiuam. et sic
est falsus vt p3 ex improbatione eius.

Contra

predicta arguit. pma sic. falsu. et falsum
opponunt. ergo no tantu3 ver. et falsum
opponunt. Añs p3 de duob3 contrarijs
falsis etc. Secundo sic. Casus sophisima
tis secudi notabilis e possibil. cum qlibet
ps ei3 sit possibil. et sophisima seq3 ex ca
su. ergo sophisima e possibile. Tertio sic
contra duas reglas tertij notabil. Ois p
po que e multiplex e distinguenda. fm eq
uocatione aut amphibologia. vel s3 alia
fallacias in dictione sed predictae ofones
nullo istoru3 modoru3 sunt distinguende er
go non sunt multiplices.

Ad rones

Ad pma3 ccedi
tur añs: s3 negat
pna q3 ibi accipit oppo p dictione op
pone sicut ea sepe capit. Ap. Ad scdam
dñ q3 qlibet ps casus fm se sit possibil.
total tñ casus est impossibil eo q3 vna ps e
incopossibil alteri: vt p3 consideranti. Ad
tertia3 dñ q3 ille ofones sunt distinguende
penes amphibologia. sicut satis patuit i
fallacijs. Sequuntur alie regule.

Alie regule

Circa dictioes
exclusiuas fina
liter sunt ponende rñe ad cognoscendu pna3
factas in ipis ppositionibus exclusiuis.

Primo

scienduz e q3 pma regu
la est. Ab exclusiua ad
vlez de teris traspositis est bona pna. et
ecotra de q3 regula falsu fuit dictu supius
veritatem d3 hec regula itelligi qñ sit ex
clusio gra alletatis no aut qñ sit exclusio
gra pluralitatis. Non. n. seq3. Tantum
sunt quq3 pdicabilia. ergo oia pdicabilia
sunt quq3. Nec v3 et pna qñ exclusio fer
tur supra pdicatu3. vt no sequitur. Sor. est
tñ aial. ergo oē aial est sor. Non v3 etiā
qñ ex cōclusio cadit supra subm absolute
vt no sequitur. Tātuz deū esse deū est ne
cessariu: ergo oē necessariuz est den3 esse
deū. Scda regula. Ab inferiori ad supi
a pte subi cum dictione exclusiua addita
subo est bona pna. vt bñ sequitur tñ hō
currit: ergo tñ aial currit. pbat sic. Ab
inferiori ad supius sine distributiōe sp e
bona pna. S3 arguendo s3 pdicta regu
lam. arguit ab inferiori ad supius sine di
stributiōe. ergo pna est bona. S3 arguē
do pdictio mo a supiori ad inferi3 non v3
pna vt no sequitur tñ aial currit. ergo tan
tuz hō currit. arguit. n. a supiori ad infe
rius sine distributiōe. Et d3 itelligi de ex
clusiua in q3 exclusio no negat. id non seq
tur no tñ hō currit: ergo no tantum aial
currit. Tertia regla est. Ab inferiori ad
supius a pte pdicati cu3 dictioe exclusiua
addita subo. non v3 pna. vt non seq3 tñ
risibile est hō: ergo tātuz risibile est aial.
Probatur hec regula q3 pdicatu3 ppōis
exclusiue supponit puse distributiue. er
go arguendo ab inferiori ad supius a pte
pdicati arguit ab inferiori ad supius cu3
distributiōe. et p pns illa pna non v3 ex
quo seq3 q3 a supiori ad inferi3 a pte pdi
cati cu3 dictioe exclusiua addita subo est
bona pna. Id3 q3 a supiori ad inferi3 di
stributiue est bona pna. ergo pdicta re
gula est va. Et hec intelligenda sūt de af
firmatiua exclusiua in q3 nulla ponit ne
gatio. Ex hoc pt facili cōcludi quō valēt
pne qñ dictio exclusiua negat. Quarta
regula est. ab inferiori ad supi3 a pte s3i

De dictionibus exclusiuis

cuz dictioe exclusiua addita p̄dicato ē bona p̄na. vt bñ sequitur. Sor. est tm̄ grāmaticus. ergo aīal est tantuz grāmaticus. A sup̄iori ad inferi? p̄dicto mō non v3 p̄na vt nō sequitur aīal est tātum album. ergo bō est tātum alb? Quinta regula ē ab inferiori ad sup̄ius a pte p̄dicati cuz dictioe exclusiua addita p̄dicato est bona p̄na. vt bene sequitur. Sor. est tñi bō. ergo sor. est tantū aīal: sed a superiorī ad inferioris p̄dicto mō non valet cōsequētia: vt non sequitur. equus est tātum animal: ergo equus est tantum homo.

Secūdo scienduz est qd sic p̄na mo dictaz est. propō nes exclusiue in qbus dictio exclusiua n̄ negatur. exponitur copulatiue. Ille vero in qbus dictio exclusiua negatur exponuntur disiunctiue. Ex quo inferuntur aliquae regule. Prima est. ab exclusiua in qua dictio exclusiua nō negatur ad quālibet exponētū tam diuisim q̄ coniuētū. est bona cōsequētia. Probatur sic qz talis exclusiua egpollet vni copulatiue cōstitue ex suis exponētibus: sed a copulatiua ad quālibet eius partem est bona cōsequētia: ergo &c. Secūda regula. Ab altera exponētū exclusiue. ad exclusiua non valet cōsequētia. Datet qz ab altera parte copulatiue ad totā copulatiua nō valet cōsequētia. ergo &c. sed sicut a partibus copulatiue simul sumptis ad ipsam copulatiua est bona consequentia. Ita ab exponētibus simul sumptis ad exclusiua est bona cōsequētia.

Tertia regula. Ab exclusiua in qua dictio exclusiua negat. ad alterā eius partem. nō valet consequentia. Datet qz a disiunctiua ad alterā eius partē nō valet cōsequētia sed quādo exclusio negatur propō exclusiua equiualeat vni disiunctiue ergo &c. Quarta regula ab vna exponētū exclusiue in qua dictio exclusiua negatur ad ipsam exclusiua est bona consequentia. qz ab altera parte disiunctiue ad totam disiunctiua est bona cōsequētia.

Ex quibus sequitur. qd ab exclusiua in qua dictio exclusiua non negatur ad suaz placentem est bona cōsequētia. Datet qz suā placentē exponens respectu illius exclusiue. Ex p̄dictis patet solutio illius syllogismi. Si nihil currit nō tantuz sor. currit. si non tantum sor. currit. ergo aliquid a sorte currit. Si aliud a sorte currit. ergo aliquid currit. ergo si nihil currit. aliquid currit. Soluitur p̄ negatiōez p̄nc. qz arguitur ab exclusiua i q̄ dictio exclusiua negatur ad alteram exponētū. Circa p̄dicta q̄ritur de hoc sophismate. A solo sorte differt q̄qd non est sor. vel ps ei? Probatur sic. A sorte differt q̄qd non est sor. vel ps eius. & a nullo alio differt q̄ a sor. q̄qd nō est sor. vel ps eius. ergo a solo sorte differt q̄qd nō est sor. vel ps eius. Prima exponētū est manifestā. Secunda probatur. qz a pla. non differt q̄qd non est sor. vel ps eius. neqz a Licerone. ergo a nullo alio differt q̄ a sor. q̄qd nō est sor. vel ps eius. Improbatur sic. a solo sorte differt q̄qd nō est sor. vel ps eius s3 plato nō est sor. vl ps eius. ergo plato a solo sorte differt q̄d est flm. Ad sophisma r̄ndetur qd ipm similit̄ est veruz. vt p3 ex probatiōe. Datet etiam qz p̄dictoria eius est flā ergo &c. Ans p3. qz eius p̄dictoria est ista. Ab aliquo homine q̄ a sor. differt qd nō est sor. vel ps eius. que est vna particularis. cuius quelibet singularis ē flā. nihil entis est dabile nisi sor. a quo differat. q̄qd nō ē sor. vl ps eius. Quod pōt sic deduci. qz si detur aliqd sit illud plato. & arguatur sic. A platone differt q̄qd nō est sorteas vel pars eius. sed plato non est sor. vel ps eius. ergo plato a platone differt. cōclusio est falsa. ergo aliqua p̄missarum non minor ergo maior. q̄ est vna singularis illius particularis & sic de alijs. Ad improbatōez r̄ndetur negando p̄sequentiā. qz in mediū non distribuitur in aliqua p̄missarū. non enim distribuitur in prima. qz supra ipsuz cadūt duo signa

Tractatus

distributiva. s. ly solus. et istud signū quicquid: ergo nō distribuit. s. supponit determinate. Et ē idē indicūz ac si argueretur sic. A nullo homine videt ois equus bunnellus est equus. ergo a nullo boie bunnellus videt. Est. n. regula gñalis qd qñ sub aliquo toto i quantitate. posito a pte predicati: fit sub sumptio negatiōe posita a pte subiecti aut aliquo includente negationē. pñā nō valet.

Tertio sciendū ē qd circa predicta mouet tale sophisma. Solus sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois alius a pla. ignorat. posito casu qd sor. sciat equus esse aial. et solus ipse euz multis alijs sciat multa alia enuntiabilia. Probat sic. Sor. scit aliquod enuntiabile. qd ali? a pla. ignorat aut ergo ois ali? a pla. ignorat. aut nō ois ali?. Si ois ali?. ergo sor. ignorat ipsuz. ergo sor. scit aliqd enuntiabile qd ipsemet ignorat. Si nō ois ali?. ergo sor. scit aliqd enuntiabile. qd nō ois ali? a pla. ignorat. Improbat sic. nō solus sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a pla. ignorat. ergo sophisma ē flm. Ans pz qz cū nullus scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a pla. ignorat. ergo nō sol? sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a pla. ignorat. Ad sophisma rñdet qd ipm simplr ē flm. qz altera ei? exponētiū ē flā sic. n. exponit. sor. scit aliqd enuntiabile. qd nō ois ali? a pla. ignorat. et nō ois ali? a sor. scit aliqd enuntiabile. qd nō ois ali? a pla. ignorat. et b scda ps ē flā. Dicit tñ pe. ly. qd illd sophisma ē vuz. et qd iste simul stat. Ali? a sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a pla. ignorat. et nō ois ali? a sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a pla. ignorat. qz enuntiabile tenet pñāz lariter. et capis p diuersis enuntiabilib? in vtraqz. Sed hoc ē simpliciter falsum. quia ille due contradicunt. ergo si enuntiabile teneatur i vna particulariter i alia tenebitur vniuersaliter qd autem contradicant patet sic et iste equivalent non alius a sorte sit aliquod enuntiabile quod

Septimus

non omnis alius a platone ignorat et nullus alius a sorte sit aliquid enuntiabile qd non omnis alius a platone et querat sed sic contradicunt videlicet alius a sorte et alie due contradicunt nullas alius a sorte Itē enuntiabile in secunda sequitur negationē ergo distribuit. et p pñāz nō tenet particulr. Ad pbationē dñ conce/dendo illud qd inferē. s. qd sor. scit aliqd enuntiabile qd nō ois ali? a platone ignorat. Itāz illa categorica multū differt a sophismate qd est ppō exclusiua. Si autē iferat exclusiua. s. sophisma tūc negat pñā.

Contra predicta. Primo sic arguit. Quicqd nō ē sor. vl pars ei? ab aliquo alio differt qz a sor. ergo nō a solo sor. differt qcqd nō est sor. vel pars ei?. Ans pz inductiue. qz hoc ab aliquo alio. differt qz a sor. demonstrato aliquo qd nō est sor. vl ps ei?. Et filr illud ab aliquo alio. dñt qz a sor. demonstrato ē aliquo qd nō est sor. vl ps ei? gº et c. Secdo sic. Equū esse aial est aliqd enuntiabile quod nō ois ali? a platone ignorat. sed solus sor. scit equū esse aial. gº solus sor. scit aliqd enuntiabile. quod nō ois ali? a platone ignorat. Tertio sic. Itā ois ali? a platone ignorat aliquod enuntiabile qd solus sortes scit. ergo solus sortes scit. ali? quod enuntiabile quod non omnis ali? a platone ignorat.

Ad rationes Ad primaz negater consequentia. quia in prima ly aliquod supponit confuse tantum. quia sequitur mediate signum vniuersale. et in secunda supponit determinate quia precedit signuz vniuersale. et non precedit ipsuz aliquod signū distributiuuz. Ad secundam dñ qd male concludit. Itā maiore categorica et minore exclusiua affirmatiua in prima figura. non sequitur conclusio exclusiua. Sed solum categorica et pñāz laris vt non sequitur. Omnis homo est animal tantum risibile est homo. ergo tantum risibile ē animal. Sed bene sequit. ergo

De dictionibus exceptiuis.

aliquid risibile est aial. Cuius rō est qz mī
noze conuersa in vsem. fiet syllus in ter
tia figura mō in tertia figura soluz cōclu
dit pīculariter. Ad tertiāz dī negando
pītiām. qz enuntiabile in exponētibz an
tecedentis supponit deteriate. In vna vō
exponentiūz pītiis. s. in negatiua suppo
nit cōfute distributiue. Ideo si argueret
ab exponentibz pīe ad exponentes scōe
recomitteret fallacia pītiis. Arguendo a
suppōne deteriata. ad confusaz distribu
tiuam. Sed arguēdo ad exposita ad ex
ponentez. nulla committitur fallacia. Et
hec de dictionibus exclusiuis.

Sequitur dī dictioni
b' exceptiuis. Di
cunt āt exceptiua
q̄ significant exce
ptionē alicui⁹ cō
tenti sub aliquo distributo: vt
pīter preterqz. z sic d' alijs. De
qbus tales dātur regle. Pri
ma ē qz oīs exceptio sit a toto
in quantitate seu a terio sūpto
sub signo vli. est autē totum in
quātitate terius cōis sūpt⁹ cuz
signo vli: vt oīs hō pīter sortez
currit. Secūda regula est qz di
ctio exceptiua nō impedita fa
cit terium cōem supra quē ca
dit imēdiate suppōere simpli
citer: vt oē aial pīter hōiem est
irrōnale ibi hōiem supponit
simplr. Tertia regula est vli
affirmatiua exceptiua exponi
tur copulatiue p tres exponē
tes categoricas quarū pma
affirmat pīdicatū de subo sum

ptū cuz aliud ab. z secūda affir
mat pīdicatūz d' terio excepto.
tertia ē negatiua in qua pīdica
tūz negatur de terio excepto.
vt hec oē aial pīter hōiem ē ir
rōale sic exponitur. oē aial ali
ud ab hōie est irrōnale. hō est
aial. hō non ē irrōnalis. Quar
ta regula ē. vli negatiua exce
ptiua exponitur copulatiue p
tres exponētes. in quaz pma
pīdicatū negatur de subo sum
pto cū aliud ab. In secūda af
firmatur subm de terio exce
pto. In tertia affirmatur vli p
dicatū de terio excepto: vt hic
nulluz aial pīter hōiem est risi
bile exponitur sic: nullum aial
aliud ab hōie ē risibile. hō est
aial. z omnis hō ē risibilis. Ex
istis pz q̄liter sue pīradictorie
sunt exponende: z qualiter va
leat consequentia in ipsis.

Ostēd' deteriatūz est de di
ctionib' exclusiuis. pīter de
terlandūz est de dictionibus
exceptiuis. q̄ ideo dicunt ex
ceptiue: qz in sua significatio
ne exceptionem ipōtant z
reddant ppōnez exceptiua vī sunt. pīter
pīterqz. nisi. z sic de alijs. Circa quas.

Primo scēdū est qz hec dictione
pīter. solet capi q̄drupl
Uno mō affirmatiue. z tūc associationez
significat. vt cū dicit sor. soluit centum li
bras preter expensas. i. cū expēsis. Se
cundo mō accipit negatiue. vt cū dī.
tu fecisti hoc pīter me. i. sine me. tunc ne

Tractatus

gationez associationis significat. Tertio modo diminutivae sine subtractivae. ut cum dicitur. decem propter quod sunt quatuor. Quarto modo accipit exceptionem. ut. significat exceptionem propter a suo toto. et hoc ultimo modo redditur propositio exceptionis. Unde in quibus propositio exceptionis quatuor requiruntur. Primum est id a quo fit exceptio et illud est principale subiectum. Secundum est dictio exceptionis per quam denotatur actus accipiendi. Tertium est propter quod excipitur. scilicet id cui immediate additur obiectio exceptionis. Quartum est id respectu cuius fit exceptio ut dicendo omnis homo propter sortem. hoc est id a quo fit exceptio. propter sortem est dictio exceptionis sortis. est id quod excipitur. et currit est illud respectu cuius fit exceptio. Ad hoc autem quod propositio exceptionis sit propria. Quatuor conditiones requiruntur. Primum est quod illud a quo fit exceptio sit terminus cuius habens actualiter proposita supposita. defectu cuius. ista est impropria. Sors. propter platonem currit. Si. non habet proposita supposita. tunc nihil ab eo potest excipi quod illud quod excipitur debet esse actualiter conceptus in eo a quo fit exceptio. Secunda conditio est quod illud a quo fit exceptio verificetur de termino exceptio. defectu cuius. hoc non est propria. omnis homo propter asinum currit. Illud. non. quod excipitur debet esse actualiter conceptus in eo a quo fit exceptio: ergo illud a quo fit exceptio debet vere predicari de excepto. et inde est quod dictiones exceptionis dicuntur instantive. quia significant instantias propter totum. propter autem non significat instantias contra totum. nisi totum possit affirmari de illa. Unde ergo quod illud a quo fit exceptio vere predicetur de excepto. Tertia conditio est quod illud a quo fit exceptio verificetur de alio quam de excepto et hoc in affirmatione defectu cuius ista est impropria. Omnis homo propter irrationale est animal. quia homo non predicatur de alio a rationali. Notatur de in affirmatione quia illud non regreditur in negativam. ista enim potest esse vera. Nullus albus propter sortem. currit. posito quod solus sortis. sit albus et currat. et tamen illud a quo fit exceptio solus predicatur de sorte. Item si illud a quo fit exceptio solus

Septimus

predicaret de excepto in affirmatione. tot exciperent quot supponerentur ergo locutio esset impossibilis. Quarta conditio est quod subiectum capiat cum signo vel defectu cuius sita est impropria homo propter sortem. currit. Vis enim exceptio debet fieri a toto in quantitate ut postea patebit.

Secundo sciendum est quod pro exceptionibus ponuntur aliquae regule. Primum est omnia propositio exceptionis affirmativa exponitur per unam copulativam habentem tres partes. In quarum prima affirmatur predicatum de eo a quo fit exceptio supposito cum quod est aliud ab. in secunda affirmatur id a quo fit exceptio de termino excepto et hoc vel si sit terminus cuius. In tertia remouetur predicatum vel ab illo quod excipitur ut hec. Omne animal preter hominem est irrationale sic exponitur. Omne animal aliud ab homine est irrationale. omnis homo est animal. et nullus homo est irrationalis. hec regula probatur sic. quia ad exceptionem affirmativam exigitur quod predicatum non insit excepto et insit cuius alteri ab excepto. dum tamen fuerit contentum sub subiecto: et est de exceptis contineri sub eo a quo fit exceptio: et debet predicari de illo. et de alijs ab ipso ut patet per conditiones prius positas. ergo regula est vera. Secunda regula est omnis exceptio negativa in qua dictio exceptionis si negatur sibi exponitur per unam copulativam habentem tres partes in quarum prima negatur vel predicatum de illo a quo fit exceptio supposito cum hoc quod est aliud ab. In secunda affirmatur vel illud a quo fit exceptio de illo quod excipitur. In tertia affirmatur predicatum vel de excepto. ut hec. nullus animal propter hominem est rationale. sic exponitur. Nullus animal aliud ab homine est rationale. omnis homo est animal. et omnis homo est rationalis. cuius ratio est. quia propositio exceptionis negativa significat quod predicatum igitur vel terminus excepto. et remouetur a quolibet alio contento sub subiecto. ergo predicta regula est vera. Ex his manifestum est quod debeat exponi omnes alie propositiones exceptionis in quibus obiectio exceptionis negatur. quia si ponatur tantum una negatio precedens dictionem exceptionis

De dictionibus exceptiuis

tunc tal' ppō dicitur exceptiue pure affirmatiue et exponēda est p disunctiuā cōstitutaz ex p'tibus d'icētib' p'tibus copulatiue exponētib' affirmatiuā. Si āt po/nat' d'aplex negatio tūc d'icēit exceptiue in q' ponit' vna negatio tū post dictionē exceptiuā et exponēda est p vna disunctiuāz p'stitutā ex p'tibus d'icētib' p'tibus copulatiue exponētis suā p'tradictoriam.

Tertio sciendū est q' ad cognoscendū supponēz terioz ppōnū exceptiuaz ponūtur aliquę regule. Prima est cuiuslib' ppōnis exceptiue in qua dictio exceptiua nō negat s'm supponit distributiue in mobili p' q' nullus pōt fieri descēsus ad supposita ei' si ne variatōe aliquoz s'ncathegoriz eminatuz in illa ppōne positoz. ergo tē. Añs p' q' nō sequitur ois hō p'ter sor. currit ergo iste hō p'ter sor. currit et ille hō p'ter sor. currit. Secūda regula est predicatū exceptiue affirmatiue supponit cōfuse tā tam. pbat q' sub eo nō pōt fieri descēsus copulatiue nec disunctiue sed disunctiū. Tertia regula est. Si ppō exceptiua fuerit negatiua. ita tñ q' dictio exceptiua non negat taz subin q' predicatū supponant distributiue. vt nullam aial p'ter hoīem est rōnale. tam aial q' rōnale distribuit'. Dicitur notāter vbi dictio exceptiua non negat q' si negaret per negationē p'positā signo tunc subz supponeret deteriate vel confuse tñ. Quarta regula est terius supra quē cadit dictio exceptiua si sit terius discret' supponit discrete. si āt sit terius cōis et dictio exceptiua non impediat p negationē p'cedentem supponit cōfuse tantuz. p' q' sub eo non pōt fieri descēsus copulatiue nec disunctiue: s'z bene disunctiū. ergo supponit cōfuse tantuz. añs p' q' bene sequitur. Omne aial p'ter hoīem est irrōnale. ergo oē aial p'ter hunc hoīem vel illuz et sic de alijs est irrōnale. Sed nō sequitur omne aial p'ter hoīem est irrōnale: ergo omne aial p'ter hunc hoīem est irrōnale

vel oē aial p'ter hunc hoīem est irrōnale verūtamen si dictio exceptiua mutet'. in hoc q' ē aliud ab. pōt fieri descēsus copulatiue ad oia supposita illi' termi. quare sibi nō repugnat suppo confusa distributiua quā h'z in altera exponentiuz. Ex quo sequitur falsitas opinionis aliquoz d'icentū talem terium supponere confuse distributiue s'z. n. in altera suarū exponentiū h'eat supponēz cōfusz distributiua in qua nō inanet dictio exceptiua. nō o'z p'pterea q' in ppōne exponibili p eā idē terius h'eat supponēz confusz distributiua. Quinta regula est. Ois ppōnes exceptiue in q'bus dictio exceptiua negatur cōtradiciunt alicui in qua dictio exceptiua nō negat. et termi in illis ppōnib' h'nt oppositū modū supponendi illi in o' supponendi quē h'nt termini in suis cōtradictorijs. sicut p'us dic'ū est de exclusiuis. hec. n. regula est obseruanda in oib' cōtradictorijs. q' ois terius non distributus in vna d'z esse distribut' in alia: et e'z. Pro conuersione aut' propōnuz exceptiua est aduertendū q' nulla propō exceptiua formalr conuertit' in aliaz exceptiuam. Non. n. sequitur. Ois hō p'ter sor. currit. ergo aliquod currēs p'ter sorte est hō: s'z ad debite p'uertendū huiusmodi propōnes o'z de p'dicato exceptiue facere subin conuertentis. predicatū vero eius d'z esse aggregatū ex terio a quo fit exceptio et terio exceptio mediāte hoc q' est aliud ab. sicut ista. Omne aial p'ter hoīem est irrōnale. d'z sic cōuertit'. aliquod irrōnale est aial. aliud ab hoīe. Similiter ista. nullus hō p'ter sor. currit. d'z sic cōuertit'. Nullum currens est homo alius a sorte. et sic de alijs.

Contra predicta. Primo sic arguitur. Ad vniuersales semper sequitur sua p'scicularis. ergo bene sequitur. Omnis hō p'ter sorte currit. ergo qdam hō p'ter sor. currit. et tñ illud a quo fit exceptio. non sumitur cu'z signo vniuersali: ergo contra quartā cō-

Tractatus

ditionez positaz in pmo notabili. Secdo sic in hac ppone. Nullus ho preter sor. currit dictio exceptiva negat ergo male dictum est qd debeat exponi copulative. Ans pz qz negatio pcedit dictione exce/ptiva. ergo ipsa dictio exceptiva negat.

Tercio sic. Si exceptio sp fieret a terio sumpto cu signo vli seqretur q nulla p/ po exceptiva haberet pditionaz quod e falsuz. tenet pna. qz pditionaz propo/ nis sp est pticularis siue ppd pticularis: ergo cu3 in tali no possit poni exceptio se/ que qd no poterit dari pcontradictorium.

Ad rones Ad piaz ccedit ans q negat pna. qz illa q insert non est pticularis illi? vlis sz pticularis ei? est illa in qua manentib? eisde3 teris fit mutatio dictionis excepti/ ue in hoc complexu aliud ab: vt particula ris isti? Omne aial pter hoem est irrō/ nale e ista. Aliquod aial aliud ab hoie est irrōnale. Ex quo insert vna regula gene/ ralis q nunq pditionem ppōis exce/ ptive est ppō exceptiva. Ad secundaz dī q qnis negatio pcedat dictionem ex/ ceptiva. non in negat ipsam vt pz ex sua equalente. huc. n. equalit. Ois ho pter sorte3 non currit. Est. n. regula general? q negatio negans nunq cadit supra di/ ctione3 exceptiva nisi pmo cadat supra signuz vli additum terio. a quo fit exce/ ptio. Manifestuz est at q in pdicta ppō ne. negatio no cadit supra signum vli. qz in sua equalente remanet affirmatum vt patuit. Ad tertiaz dī q ppō exceptiva nullum bz cōtradictorium in quo ponat dictio exceptiva nisi pponat negatio toti propōni. vñ cōtradictoria hui? Omnis ho preter sor. currit est aliqua istaz. Ali/ quis ho ali? a sorte non currit vel. Non ois ho pter sorte3 currit. q equalit. Nec ista non ois ho preter sor. currit egpollet huc aliq3 ho preter sor. non currit. Sed huc aliq3 ho ali3 a sor. currit. Et ad re/ gulā egpollenti rñ dī q illa regula intel/ ligenda est servata pp. letate sermonis.

Septimus

Onsequēter ad soluendaz aliqua sophismata ptingen/ tia circa propositiones exce/ ptivas ponende sunt ali/ que regule.

Primo scēdū est q pma regu/ la talis. est: ois exceptio fit a toto in quātitate cōprehendēdo sub toto i quātitate totū in tpe et totū i loco. Probat sic. qz exceptio sp fit a terio cōi sumpto cu signo vli vt pz in pcedenti le/ ctione. ergo exceptio sp fit a toto in quāt/ tate. hec in regula e intelligēda. qñ dictio exceptiva no negat. qz qñ negat tunc ne/ gatio pponit signo vli. et fact ipm pticu/ lare et p pns non est ampli? totuz in quā/ titate. Ex qua regula seqt q hec non est pp. le exceptiva decē pter qnq3 sūt qnq3 lz. p. hyl. videat dicere opposituz in suis fincathegoreumatis nec est ibi dictio ex/ ceptiva exceptive tenta. sed magis dīmi/ nutive siue subtractive. Seqt vteri? q ois illa ppō est ipropria in qua fit exce/ ptio a terio singulari aut a terio indefini/ te aut pticulariter sūpto. vt ho preter sor/ tem currit. Seqt et q a toto in quanti/ tate ad suā ptem cu dictio exceptiva no valet pna. vt non seqtur ois ho pter sor. currit. ergo aliq3 ho preter sorte3 currit. Seqt et q propō exceptiva non bz ali/ quā pticularez sibi pcedente vt pns pa/ tuit. Seqt vltimo q loco huius cōplexi non ois. non sp lz ponere qdā nō. vt iste non equalent. non ois ho pter sor. currit et qdaz ho preter sorte3 non currit qz p/ ma est. pp. ia et scda est ipropria. Scda regula est. Propō in toto falsa no pōt vli/ ficari p exceptionez. et ppō in toto vera non manet ampli? va si sibi addat exce/ ptio. vñ ppō dī in toto va. q est vera p quolibet supposito sub i. vt ois ho est rñ/ bilis. Cui si addat exceptio dicendo sic. Ois ho preter sor. e rñbilis efficit falsa. Sed ppō dī in toto falsa. que est falsa p quolibet supposito sub i. vt ois homo est asin? que nūq3 potest verificari per ex/

De dictionibus exceptiuis

ceptionem sibi additam. Tertia regula est ois ppō p pte vera et p pte falsa pte verificari p exceptionem. s. excipiendo illud p quo est falsa. vñ illa ppō dñ in pte va. et in pte falsa. q. p aliquibus suppositis est va. et p aliquibus falsa vt ois hō currit. si sit g' ita q. ois hō ali' a for. currat. ista ppō. ois hō currit. q. est plūm vera. et p tūm falsa reddidit vera p exceptionem dicendo. ois hō pter for. currit. Ex quo sequitur q. nulla ppō exceptia est va. culus pñacēs est va. saltē qñ dictio exceptia nō negatur. Uocat autē pñacēs exceptiue illa ppō q. remāet finota exceptiōe et exceptio. Scdō seqt q. ois exceptiua infert pñacē suū pñacētis vt bñ sequitur. Omē animal pter hominē est irrōnale ergo quoddā animal non est irrōnale: et dñ hoc itelligi sic pcedēs. Tertio sequitur q. ad exceptiua affirmatiua sequitur pñacē laris affirmatiua et pñacē laris negatiua. vt bene sequitur. Omē animal pter hominē est irrōnale ergo quoddā animal ē irrōnale et ex eodē ante sequitur ergo quoddā aīal nō est irrōnale. Ex his pz solutio istius sophismatis. Quilibz enūtiabile. pter vnū est vex. posito casu q. sint: tātū tria enūtiabilia. pñū est de' est. Scdōm est hō est animal. Tertiu est qdlibz enūtiabile pter vnū est vex. Tunc pbat sic q. ipm aut est vex vñ falsū. Si vex habet ppositū si sūm sequit q. ipsum est vex. q. oia alia pte ipsū sunt vera. ergo ipso excepto qdlibz enūtiabile ē vex. et p pñis qdlibet enūtiabile pte vnū est verū. Improbaf sic si sophisma est vex sequitur q. qdlibet enūtiabile est vex et sic pñacēs exceptiue est vera. et p pñis sophisma est falsū vt pz p regulā pcedentes i qua dñ q. ois propō exceptiua est falsa cui' pñacēs est vera. Ad hoc sophisma rñdet q. ipm ē falsū. q. ois illa ppō est s'ia ad quā esse verā. sequitur ipm esse falsū. s. ad hāc esse verā. qdlibz enūtiabile pter vnū est vex. sequitur ipm esse falsū. ergo illa propō est falsa.

Ad pbatōnez dñ q. nō solum significat q. vno excepto ipm sit vex. s. cū hoc significat seipm esse vex et q. ad ipm esse vex sequitur ipm esse s'iz iō sophis. simplr esse falsū et istud sophis. est de numero insolubiliū de quibus alibi videbitur.

Secundo sciendū ē q. fa re/gla pñcipalis ē ista q. qñ tot excipiunt quot supponuntur. locutio est falsa et impossibilis vt hec est impossibilis. Ois hō pter hoīez currit. q. hō supponit p omnibz hominibz et excipit p omnibz. Et dñ hec regula itelligi qñ eadē supponunt et excipiunt ita q. pōt fieri descend' eodē mō ad ea q. supponuntur et ad ea q. excipiuntur. et p hoc soluit istud sophisma. Ois hō videt oīez hoīem pter se posito casu q. null' homo videat se s. videat omnē alīz homīnez a se. Improbaf sic hec ē s'ia. Ois hō videt oīez hoīez. et nō est instantia nisi p se. ergo facta instantia p se erit va ergo hec ē va omnis hō videt omīez homīnez pter se Improbaf sic illud relatiuū. se. supponit p tot sicut suū aīis ergo tot excipiuntur quot supponunt. et p pñis sophisma est s'iz. Ad sophisma rñdet q. ipm est vñ. Ad improbationez dñ q. licet illud relatiuū. se. supponat p tot sicut suū aīis. nō tñ p eisdē ad hunc sensū. q. si fiat dñ sus s'ia illa pñone nō erit idēz suppositū qd accipere sub terio supponēte. et sub termino a quo sit exceptio. q. aīis supponit distributiue simpliciter. s. relatiuū supponit distributiue sigillatiz. iō nō dñ qdlibz suppositū termini excepti indifferenter ppari ad quodlibz suppositū termini supponentis. sed debent ppari singula singula. vel pōt sic pñdicta regula exponi. q. qñ tot excipiunt quot supponunt in pñacēte locutio est impossibilis. Et p b soluit istud sophisma. Ois hō pter plato nez et cicronez currit. posito casu q. sint quatuor homīnez. s. robert' et martin'. q. currāt. et pñ. et cicero q. nō currāt. Tñc pbat. sic ois hō currit. et nō ē instantia nisi

de plone et cicerone g^o facta exceptioe p
illis e va g^o b e va. Ois ho pter platone
et cicerone currit. Improbatur sic. Tot exci
piunt quot supponunt. g^o licet o e sta.
Ad sophisma rñdet q ipz simplr e vuz
Ad probationez dñ q nō tot excipiunt
quot supponunt i placete sophismatis. p
facēs. n. sophismatis e ois ho currit. In q
supponunt oēs hoies. mō i sophismate
solū supponunt duo. Et dñ adhuc itelli
gi quot supponunt i placete actu v l apu
tudie. q: licet i ista. null^o sol pter istū solē
et tot excipiant quot supponunt actu n
placete. n tñ tot excipiunt quot supponū
tur aptitudie. Alia regla e qñdo b dictio.
pñt. ponit euz duplici distributione. et
pars excepta e vtriusqz multitudinis. tñc
ppō e distinguēda eo q pōt fieri exceptō
ab vna multitudie. v l ab aliā v l ab vtra
que simul. et sñ hāc reglā distinguī hoc
sophisma. Ois ho videt oēs hoies pter
sortē. posito casu q ois ho al^o a sorte v l
deat oēs hominē aliū a sorte. et sortes nō
videat aliqū. nec videat ab aliq^o. q: v l
fit exceptio a pma multitudine tñ et tñc
e scūs. Ois ho al^o a sorte videt oēm ho
minē. et sic e falsū. v l fit exceptio a secūda
multitudine tñ. et sic itez est falsū. et sic e sē
sus. Ois ho videt oēs hoies aliū a sor. v l
fit exceptio ab vtraqz multitudine simul
et sic est verū et est sens^o. Ois ho alius a
sorte videt omnem hominē alius a sor.
et per hoc patet solutio sophismatis.

Tertio sciēdū e q d. ppōmb^o ex
ceptiū adhuc dat talis
regla. Si dictio exceptiua cadat supra
terminū cōez tñc n pōt fieri dñc^o sñ ter
mino excepto nisi pmo fiat dñc^o sñ ter
mino a q^o fit exceptō. Ex q^o seq^o q hec
pñā n valz. oē al pter hoies currit g^o oē
al pter hūc hoies currit. q: i isto descēsu
cōmittit fallacia pñtis. Ex hac rēgla pñ so
lutio hui^o sophismatis. oē al pter hoies
e irrōnale. pbat sic oē aial irrōnale et
nō e istātia nisi d hoie. g^o facta exceptioe
erit va. sñ hec oē al pter hoies e irrōnale

facit exceptioez p hoie g^o e va. Impro
bat sic. Omē al pter hoies e irrōnale. g^o
oē al pter hūc hoiem e irrōnale. sñ hoc
e sñz. ergo et sophisma. Solutio. Sophis
ma simplr e vuz et iprobatio peccat pe
nes fallaciā pñtis. arguēdo a pñsa tñ. ad
determinatā. Aut sñz. p. hyl. dñ q peccat
penes fallaciā figure dictionis arguēdo a
simplici ad psonalē. q: i pma ho suppo
nit simplr. i sa vō supponit determinate
aut discrete peccat et penes fallaciā pñtis
arguēdo ab inferiori ad superi^o cū distri
butione. q: i aīte aial solū distribuit pñ
alijs ab hoie. In cōsequēte vō distribui
tur pro oibus alijs ab hoc hoie. mō aial
aliud ab hoc hoie est superi^o ad aial aliū
ab hoie. ad arguit ab inferiori ad supi^o cū
distributione. Ad h^o g^o q debite descēdat
oñ pmo descēdere sub eo a quo fit exce
ptō. et postea sñ exceptio et dñ fieri sic de
scēs^o. Omē aial pter hoiem est irrōnale
ergo hoc aial aliud ab hoie est irrōnale.
vel istū aial aliud ab hoie e irrōnale. Cir
ca pñdicta qñt de hoc sophismate. Ois
ho pter sortes excipit. posito cān q ois
ho al^o a sorte respectu alicui^o actus exci
piatur. puta respectu actus currēdi. et q
sor. respectu illi^o actus. nō excipiat dicē
do sic. Ois ho pter plōnez. et ciceronez
currit. et nō sint nisi tres hoies scilz. sor.
plō. et cicerone. isto cān posito probatur sic
sophisma hec est falsa. Ois homo excipi
tur. et non est instantia nisi de sorte. ergo
facta exceptioe p eo erit vera. ergo hec
e va ois ho pter sortē excipit. Improba
tur sic sñ placens est va si sophisma sit
ver^o ergo exceptiua e sta. Ans pñ q: sua
placēs est ista. Ois ho excipit q est vera
vt notū ē. Itē si sophisma est ver^o sortes
excipit. qd est sñz. ergo sophisma e sñz
Ad sophisma rñdetur q e simplr sñm
vt bene pbat i probatōe. Et si argua
tur. Ois ho pter sortē excipitur ab actu
currēdi ergo ois ho pter sortē excipitur
Item sor. b actu currēdi excipitur. et
ois ho alius a sorte ab actu currēdi ex

De exceptiuis

apit. ergo ois hō pter sortem excipit.
 Negant iste pñe ppter negationē inclu-
 faz in hoc verbo. excipit vñ sicut nō seg-
 tur ab inferiori ad superi? cū negatione.
 Ita nec cū terio includite negationez. &
 ideo nō sequit? excipit a currere ergo ex-
 cipit ab agere. Nec sequit? ois hō pter
 sor. excipit in. b. ergo ois hō pter sor. ex-
 cipit. Alter rñdetur s; pe. hy. qd sophis-
 ma est verū. & hec est simplr falsa. Ois
 hō excipit. q; hec ē falsa. sor. excipit. cuz
 enīz dñ qd ois hō pter sor. excipit. istud
 totū excipit. nō pōt supponē p actu ex-
 ercito in hac ppōne. ois hō excipit. sed
 soluz p actib? excipiēdi significatis p ipz.
 & exercitiis in alijs ppōib? ab ista. Et iō
 ad pbatiōez sophismatis rñdz qd cōmūt
 tū fallacia s; qd ad simplr q; excipi ab
 exceptiōe nō ē excipi simplr. s; s; in qd sic
 pñari cecitate nō est pñari simpliciter.

Contra pñdicta arguit. pmo sic.
 Hec ē exceptiua totus
 sor. pter pedē ē alb? & tñ exceptiō nō fit
 a toto in qñtitate. s; a toto integrali. ergo
 pñia rela est falsa. Scdo sic hec ē vā exce-
 ptiua. Ois fenti pter vnū est. & tñ tot ex-
 cipiū quot supponit? ergo regula pñia
 posita ē falsa. Tercio sic. Excipi a pñicato
 alicui? exceptiue est simplr excipi sed in
 pñicta ppōne sor. excipit a pñicato ppō-
 nis exceptiue ergo simpliciter excipitur.

Ad rationes Ad primaz
 pñt capi duplr. Uno mō cathogoreu-
 maticē. & tunc illa est ip: opñia. & fit exce-
 ptiō a toto integrali. Alio mō sincathogo-
 reumaticē. & sic illa ē ppñia. & fit exceptiō
 a toto in qñtitate. Ad secundaz dicit qd
 licet in ista tot excipiant quot supponit?
 actu nō tñ tot excipiant quot supponit?
 aptitudine. Ad tertiaz negatur añs si in-
 telligat vlr vel posset concedi qd simplr
 excipit & hoc substin ēdo sophisma esse
 falsuz qd videt? probabilis. Circa pñdi-
 cta queruntur aliqua sophismata.

Consequenter circa dictiones excepti-

uas mouentur aliqua sophismata ad pre-
 dictorum declarationem.

Primo sciendum est qd petrus
 hypanus in suis linea-
 thegorematicib? mouet tale sophisma.
 Tot? sor. pter pedē pōt pñeri ab archa.
 posito casu qd sor. possit intrare archā pe-
 de excepto ita. s. qd pes non possit intrare.
 Probatur sic. hec est falsa. Totus sor.
 potest contineri ab archa & nō ē instantia
 nisi de pede eius. ergo facta exceptione
 erit vera. ergo hec est vera. Totus sor.
 pter pedem potest contineri ab archa.
 Improbatur sic. pes sortis potest conti-
 neri ab archa. nō ergo tot? sor. potest cō-
 tineri ab archa pter pedem. Ad sophis-
 ma respondet pe. hy. qd duplici d causa.
 pars potest a suo toto excipi. Uno mo-
 do quia predicatus non conuenit parti se-
 cundum se. siue diuisione. a suo toto vt oē
 animal pter hominem est irrationale.
 Alio mō q; licet predicatus. sibi pueniat
 secundū se. non tñ s; qd est pñicta suo
 toti. & h mō tenet qd sophisma est verū.
 Ad iprobationē respondet p fallaciā ac-
 cidentis q; h cōtineri ab archa s; in se cō-
 nueniat parti. non tñ secundū qd est in suo
 toto. Sed hec opinio non videt? vera.
 Primo quia illud a quo fit exceptio nō
 verificat de excepto. ergo ppō est falsa.
 Añs patet q; hec ē falsa. pes. sor. est sor.
 scdo q; s; in regulas pñi? positas de exce-
 ptiuis. Ois ppō exceptiua est falsa cui?
 placens ē vā. s; hec ē vā. tot? sor. pōt cōti-
 neri ab archa. ergo hec ē falsa totus sor.
 pter pedez pōt cōtineri ab archa. Pro-
 rñsiōe tñ ad sophisma ē aduertēdū qd s;
 pe. hy. vbi supra exceptiō nō solū fit a to-
 to in qñtitate s; ē a toto integrali. & a toto
 numerali & gñalr ab oī toto actuali pñi-
 nēre suas ptes. Et ideo pe. hy. dicit pñdi-
 ctam ppōnez exceptiua esse verā vt pñ
 p casuz. Auctor vero noster i tractatu ex-
 ponibilium ponit exceptionez solum fie-
 ri a toto in quantitate. vt patet p primaz
 regulaz de exceptiuis positam in textu.

Ideo psequēter h3 dicere q*uod* i omni exce
ptiua affirmatiua exceptio debet vificari
d*icitur* exceptio. h3 vltius dicere q*uod* q*uicunq*
p*ro*dicat*ur* exceptiue p*ro*uenit exceptio s3 se
locutio est ista 7 hoc d*icitur* intelligi i excepti
uis affirmatiuis. verūm ad istud sopbis/
ma r*ati*o det*ur* p*ro* d*ist*inctionē q*uod* v*er*ū ly tot*us* te/
net*ur* cat*eg*orematice 7 sic sopbisma ē ve
rū s3 b*on*ū mō nō ē p*ro*p*ri*o exceptiua. nec ibi
tenet*ur* p*ro*ter exceptiue s3 s*ub*tractione. 7 est sē
sus q*uod* s*or*. p*ro*positus ex omnibus suis p*ar*t*ib*
b*on*is. p*o*t*est* p*ro*ueniri ab archa s*ub*tracto vel re
n*on*to pede eius. Si aut tenet*ur* sincathe/
gorematice tūc idēz ē q*uod* q*u*libz ps. 7 sic
sopbisma est s*im*il*it*ud*ine* 7 est p*ro*p*ri*o exceptiua. 7
fit exceptio a toto i q*u*itate. s. ab hac q*uod* ē
q*u*libz ps s*or*. p*ro*ter pedē q*uod* p*o*t*est* p*ro*ueniri ab
archa. Et q*uod* p*ro*ciēs sopbismatis ē vera.
s. q*u*libz ps s*or*. p*o*t*est* p*ro*ueniri ab archa. vt
p3 i*nd*uctiue. i*st*ud sopbisma est s*im*il*it*ud*ine*. Idem
ē iudiciū de isto sopbismate. Dece*re* p*ro*ter
q*u*oq*ue* s*un*t q*u*oq*ue*. I*st*at*ur* 7 i*st*at*ur*. I*st*at*ur*
batur sic. hec est ista. Dece*re* sunt q*u*oq*ue*.
nō at*que* falsa. nisi p*ro* q*u*oq*ue*. ergo exceptis q*u*
q*uod* exceptiua est v*er*a. I*st*at*ur* batur sic. dece*re*
p*ro*ter q*u*oq*ue* s*un*t q*u*oq*ue*. ergo q*u*oq*ue* nō s*un*t q*u*oq*ue*
p*ro*is est falsum. ergo 7 a*nt*ea. p*ro*ia tenet ab
exponibili ad exponētes. R*ati*o det*ur* q*uod* so/
p*ro*bisma est v*er*ū. Ad i*st*at*ur* bationē d*icitur* q*uod*
sopbisma nō ē p*ro*p*ri*o exceptiua s3 bene d*ist*
i*nt*inutiva. 7 est sensus decem remotis
vel diuinitis q*u*oq*ue* s*un*t q*u*oq*ue*. 7 iste sēsus
ē v*er*ū. 7 i*st*o negat*ur* p*ro*ia facta. Illa. n. p*ro*p*ri*o
cū nō sit exceptiua nō d*icitur* exponi secūdu*z*
rel*ati*as p*ro*dictas s3 d*icitur* expōi mō nūc d*icitur*o.

Secundo

sciendū est q*uod* d*icitur* p*ro*
p*ro*ibus exceptiuis
adhuc datur talis regula. Q*u*icunq*ue* addi
tur aliq*uod* determinatio illi respectu cui*us* sit
exceptio. Q*uo*d est multiplex. eo q*uod* p*o*t*est* fi
eri exceptio ab eo s*u*p*er*to cū sua determi
natione vel sine sua determinatione. 7 p*ro*
hoc soluit*ur* hoc sopbisma. S*or*. bis vidit
o*mn*em ho*mo*em p*ro*ter p*ro*ionem. posito casu q*uod*
vna vice viderit o*mn*em ho*mo*em. 7 alia vice
viderit o*mn*em ho*mo*em aliū a platone. 7 nō

viderit ip*su*m p*ro*ionē. I*st*at*ur* batur sic hec est
falsa s*or*. bis vidit o*mn*em ho*mo*em. 7 nō est
falsa nisi rōne platōis. ergo si plato ex
piat*ur*. erit exceptiua vera. d*ist*ic*ti*o s*or*. bis
vidit o*mn*em ho*mo*em p*ro*ter platonem. I*st*at*ur*
batur sic bene sequi*ur* s*or*. bis vidit
o*mn*em ho*mo*em p*ro*ter platonē. ergo s*or*. bis
nō vidit platonē. p*ro*is est falsum. ergo 7
a*nt*ea. Ad sopbisma r*ati*o det*ur* q*uod* ip*su*m est d*ist*
i*nt*inguēdu*z* s3 p*ro*dicta regula q*uod* p*o*t*est* fieri
exceptio vel ab hoc q*uod* est vidisse o*mn*em
ho*mo*em. vel ab hoc q*uod* est bis vidisse o*mn*em
ho*mo*em. si p*ro*mo mō sopbisma est falsum
7 sic exponi*ur*. s*or*. bis vidit o*mn*em ho
m*in*em aliū a platone plato est hō. 7 s*or*.
bis nō vidit platonem quod falsum est
quia ad hanc s*or*. platonem sequi*ur* ista
s*or*. bis vidit o*mn*em ho*mo*em nō vidit platonē
q*uod* falsū ē. Si s*ec*do mō. tūc sopbisma est
v*er*ū. 7 sic exponi*ur*. s*or*. bis vidit o*mn*em
ho*mo*inē. 7 s*or*. nō vidit bis platonem q*uod*
v*er*ū est. Cū enī s*or*. vna vice t*em*p*or*e vide
rit platonē i*st*o hec est v*er*a s*or*. nō vidit bis
platonem Queritur etiam de hoc sopbif
mate. Quelibz viginti p*ro*ter decē sunt de
cem. I*st*at*ur* batur sic. hec viginti p*ro*ter de
cem sunt decem. 7 ista viginti p*ro*ter decē
sunt decem. 7 sic de alijs igitur q*u*libet vi
ginti p*ro*ter decem sunt decem. I*st*at*ur* batur
sic p*ro*ciēs ali*us* exceptiue est in toto fal
sa. ergo ista exceptiua est falsa. p*ro*ia tenet
q*uod* p*ro*p*ri*o in toto falsa nō p*o*t*est* vificari p*ro* exce
ptionez. Solutio. p*ro*ia simpl*it*er est falsa.
vt p3 per exponentes. d*icitur* enī sic expo
ni. q*u*libz viginti alia a decem sunt decem
decem viginti sunt viginti. 7 nulla dece*re*
viginti sunt decem. q*uod* autem sic debeat
exponi p3 per regulas s*u*p*er* p*ro*dictas. Ex
quo sequi*ur* q*uod* sensus sopbismatis est
iste. Quelibz viginti p*ro*ter dece*re* viginti
sunt decem. q*uod* dictio exceptiua semper
excipit p*ro*tem exceptiuam a suo toto. sed
non potest aliter excipi p*ro* exceptiua nisi
dando p*ro*dictas sensus sopbismatis. er
go 7 c*etera*. Si. n. daret*ur* aliter sens*us* iunc ex
petur p*ro* numeralis. 7 non subiectiua.

De reduplicatiuis

Ad probationē respondetur distinguen-
do añs. q: vel illa dictio. preter. accipitur
exceptiue vel diminutiue. Si exceptiue
negatur añs. q: locutio est ipropria. Si
diminutiue conceditur añs sed negatur
consequentia. q: in añte sumitur hec di-
ctio. preter. diminutiue. in pñte vero su-
mitur exceptiue.

Tertio sciendum ē q: adhuc da-
tur vna regula que tal-
est. Ab inferiori exceptio ad superius ex-
ceptum non valet pñā vt nō sequitur oē
aial preter fortez currit. ergo oē aial pre-
ter hominē currit. patet q: ad hanc for.
nō currit. nō sequitur ista. nullus hō cur-
rit. ergo ad hanc omē aial preter for. cur-
rit. non sequit ista omne aial preter ho-
minem currit. pñā tenet. q: ista for. non
currit. est exponens prime exceptiue. ⁊
ista nullus hō currit. est exponēs sic. sed
sic est. q: ab exposita ad exponentē non
est bona pñā nisi ab exponentibus añtis
ad exponētes pñtis sit bona cōsequētia.
regula vā ⁊ ratio huius regule est. q: ibi
arguit ab inferiori ad superi⁹ cū distri-
butiōe superioris. ergo pñā nō valz. Nec
similiter valet pñā a superioris excepto
ad inferioris exceptum: q: nō sequitur oē
aial preter hoīem est irrōnale. ergo oē
aial preter for. est irrōnale. sed cōmittit
fallaciā consequētis ab inferiori ad supi⁹
cū distributiōe. Similit̃ a pñb⁹ totius in
quāitate ad suū totū cum dictione ex-
ceptiua nō valet cōsequētia. vt nō sequi-
tur. Oīs hō pter istū currit. oīs equ⁹ pē
illū currit: ⁊ sic d' alijs. g⁹ oē aial pē istū
currit. Circa hāc reglāz qrit d' hō sophis-
mate. Oē coloratū pē vnū currit posito ca-
su q: tñ sint sex colorata dno alba duo ni-
gra. ⁊ duo medio colore colorata. ⁊ trīa
istoz currāt vnū albū vnū nigrū ⁊ vnū
medio colore coloratū. Tunc pbat sic.
Oē albū pē vnū currit. Oē nigrū pē vnū
currit. ⁊ d' medio colof. coloratū pē vnū
currit. g⁹ oē coloratū pē vnū currit. Im-
probat sic. Oē coloratū pter vnū currit.

cū g⁹ sint sex colorata. seq̃ q: qnq: colo-
rata currāt q: ē sūz ex cap. Ad sophisma
rñdet. q: ē sūz ad pbatōez aūt dī p ne-
gatiōez pñe. q: ibi pcedit a pñb⁹ totū
i quāitate ad suū totū cū dictiōe excep-
tiua sō pñā nō valz. cū? rō ē q: a plibus
exceptis ad vnū exceptū nō valz pñā. cū
g⁹ i añte pla exceptiā. q: i qlibz pte pñ-
tū vnū excipit. sō cū illd añs hēat ples
ptes. ibi pla excipit. s: q: pñs nō hz ples
ptes. s: ē vna ppō cathegorica. sō i pñ-
te solū vnū excipit. Alia rō ē. Oīs affir-
tiua exclusiua isert exceptiua negatiua.
s: nō ē. vt bñ seq̃. tñ aial ē hō. g⁹ nōbll
pē aial ē hō. s: nō seq̃ ē nōbll pē boīem
ē aial. ergo tantum homo est aial.

Contra predicta arguit. pñio
sic. Ab omni multitu-
dine icludēte suas ptes in actu pōt fieri
exceptio. s: totū integrale icludit omnes
suas partes in actu. ergo a toto integrali
pōt fieri exceptio. Secūdo sic. In ista d'
ē pter qnq: sunt qnq: ē exceptio. ⁊ ex-
ceptuz. id a quo fit exceptio. ⁊ id respe-
ctu cuius fit exceptio. ergo illa propō est
exceptiua. Tertio sic. In ista propōne
for. bis vidit omne hoīez preter pla. illd
aduerbiuz bis semper determinat illud
verbum vidit. ergo distinctio nulla est.

Ad rationes dicit negan-
do maiorem. quia solum fit exceptio ab
illa multitudine que pōt predicari de pte
eius. Cū ergo totum numerale. ⁊ totū
integrale nō possint predicari de suis pti-
bus sō ab illis nō pōt fieri exceptio. Oē
ergo q: dictio exceptiua semp excipiat
ptem subiectiua a toto accepto vlr. ⁊
verificetur de sua pte. non tamen opor-
tet q: illud totum cum signo vli verifice-
tur de suis pñb⁹. sed debet verificari de
suis pñibus siue signo ⁊ cōtinet suas p-
tes actualiter cum signo. Ad secūda dicit
tur q: ibi nec est exceptio nec exceptuz.
nec aliqd predictoz. q: ista dictio. pter.
tenetur diminutiue ⁊ nō exceptiue. Ad

Tractatus

tertiam dñr concedendo qd illud aduer-
bium bis semp determinat illud verbū
vidit. cum hoc tñ stat qd oratio est distin-
guenda qz vel negatio inclusa in ly pñt
precedit aduerbium numeri. z sic negat
ipsum z sopbisina est vñz vel negatō se-
quitur illō aduerbiū nñeri. z sic aduerbiū
remāet affirmatū. z sopbisina est falsuz.

Sequitur de redu-
plicatiuis dictio-
bus. Dicuntur at
reduplicatiue di-
ctōes q̄ ipportant
rōnē secūdu quā aliqd alēi at-
tribuitur: vt iquantū fm qd ea
rōne q̄: z sic de alijs: de qb⁹ ta-
les dātur regule. Prima est
qd dictio reduplicatiua p̄sup-
ponit aliquod p̄dicatum iesse
alicui subiecto z denotat qd il-
lud supra qd cadit imēdiate eē
causā iherētie illius. Secūda
regla ē: dictō reduplicatiua sp̄-
fertur ad p̄dicatū: s̄z nūq̄z r̄du-
plicat ip̄z. Tertia regla ē ppō
reduplicatiua affirmatiua expōi-
tur coplatiue p̄ q̄tuor expo-
nentes affirmatiuas quaz p̄ma
affīrat p̄dicatū p̄ncipale de s̄b-
iecto. secūda at affīrat r̄dupli-
catū de s̄b̄tō. tertia affīrat p̄di-
catū p̄ncipale de reduplicato
v̄r. q̄rta ē vna cālis i cui⁹ ante
pōit dictio s̄iquā cadit r̄dupli-
catio de aliq̄ trāscēdēti. z i p̄n-
te p̄dicatū p̄ncipale affīratur
de relatiuo illi⁹ trāscēdētis vt

Septimus

hō iquantū rōalis ē flebil⁹. i. hō
ē flebil⁹: z hō ē rōal⁹. z oē rōale
ē flebile. z qa aliqd ē rōale illā
ē flebile. Quarta r̄gula ē ppō
r̄duplicatiua i qua pōit negatō
post dictiōez r̄duplicatiua ex-
pōitur coplatiue p̄ q̄tuor ex-
ponētes: q̄rū p̄ma negat p̄dica-
tū de s̄b̄tō p̄ncipali. s̄a affīrat
r̄duplicatū de eodē. tertia ne-
gat v̄r p̄dicatū p̄ncipale de re-
duplicato. quarta ē vna cālis
i cui⁹ atēcedēte p̄dicatū redu-
plicatū de suo trāscēdēti affī-
matur. z in cōsequēte negatur
p̄dicatū de relatiuo illi⁹ tran-
scēdētis. vt hō iquantū ratio-
nalis nō ē rudibilis. i. null⁹ hō
est rudibilis z omnis hōmo ē
rationalis. z nulluz rationale
est rudibile: z qa aliquod ē ra-
tionale ipsum non est rudibi-
le. Ex isto patet per legem cō-
tradictoriarum qualiter sunt
exponēde cōtradictorie ista-
rum. z qualiter valeat conse-
quentia in ip̄sis.

Quāq̄ d̄terminatū ē d̄ dictio-
nib⁹ exceptiuis cōsequēti vt /
dēdū ē d̄ dictiōib⁹ redupli-
catiuis cuiusmodi sūt iste di-
ctiōes iquantū. secūdu qd eadē
ratione q̄na. put. z cūz simi-
les. q̄ ideo dicūt r̄duplicatiue. qz pōite
i orōne faciūt eā r̄duplicatiua. Impos-
sūt. n. rationē q̄re aliqd alteri attribuit p̄
quarum declaratione

De dictionibus reduplicatiuis

Primo sciendū est qd iste dictio-
nes inquantū fin q.
aliqui tenentur aduerbialitē et sūt aduerbia
q̄tūtatē. ut cū dī for. scribit inquantū pōt.
Aliqui vero tenentur cōunctionaliter. et sic
sūt cōiunctiones et sic tenentur duplī. vno
mō negative et tūc dicūt negationē causē
inherēte p̄dicatū ad sūm. Et ad veritatē
ppōitōis i qua sic ponunt. requiritur qd
p̄dicatū sit sūm. et qd nō sit aliqua cau-
sa media inter sūm et p̄dicatū mediāte q̄
p̄dicatū in sūm et ut sic hec est vā. hō
inquantū hō ē aīal rōale. q̄ habet sic expōit
hō ē aīal rōale. et bul⁹ nō ē aliq̄ causa. ali-
q̄n autē hec dictio. inquantū tenet p̄positiue.
et hoc duplī. qz vī tenet reduplicatiue.
vel specificatiue. q̄n autē tenet specificati-
ue. tūc specificat et determinat rōem sub
q̄ p̄dicatū iest sūm. ut cū dī. ens inquantū
ens. ē sūm methaphisice ibi inquantū spe-
cificat rōem sub q̄ ē sūm methaphisice
et est scias. Ens sub rōe entis ē sūm me-
thaphisice. et tales pp̄tē sūt reduplica-
tiue. sed specificatiue. et sic dicēdū est d
istis. for. diligē p̄ponem inquantū filiū suū.
vel for. odit platōē inquantū malū. Si
vero inquantū teneat reduplicatiue.
hoc est duplī. qz vel sit reduplicatio grā
cāe. ut hō inquantū aīal est sensibilis. vel
grā cōcomitātē. ut homo inquantū risi-
bilis. est susceptivus discipline. Si autē fiat
reduplicatio grā causē. hoc itē est qua-
druplī qz vel sit grā causē efficientis. ut
for. et plato inquantū albi sunt similes
albedo enim i diuersis sūis est causa effi-
ciens eorū similitudinū. vel sit red-
plicatio grā causē materialis. ut oē corp⁹
inquantū est ex cōtrariis est corruptibile.
vel sit reduplicatio ex parte causē forma-
lis ut omne corpus inquantū habz ani-
mā est animātū. aliquando autē
sit reduplicatio grā causē finalis. ut sa-
nitas in eo qd sanitas est finis discipline
scilicet medicine. Regule autē que po-
nuntur in textu de expositione propo-
sitionū reduplicatiuarum intelliguntur

quando sit reduplicatio grā causē. ut
patet inūnti regulas istas. Pro quaz d
claratione est aduertēdū. qd in q̄libz ppō-
sitione reduplicatiua sunt quatuor. scilicet subin-
principale. dictio reduplicatiua. termin⁹
reduplicatus siue supra quem cadit re-
duplicatio. et p̄dicatū principale. ut p̄ in
hac ppōne hō inquantū rōnalis est risi-
bilis. hō est subin principale. inquantū di-
ctio reduplicatiua rōnalis ē termin⁹ red-
plicat⁹. et risibile est p̄dicatū principale.

Secundo

sciendū est. qd pro
expositione ppō-
nūz reduplicatiuarū ponunt tres regule.
quaz prima est. Omnis ppō reduplica-
tiua affirmatiua exponit copulatiue. per
quatuor exponentes. quaz prima affir-
mat p̄dicatū de sūbo cū sua dispositio-
ne. ita qd si subin fuerit sumptū cū signo
vī in prima exponente p̄dicatū debet
verificari d ipso subiecto sumpto vī. Si
vero fuerit sumptūz cum signo particu-
lari aut sine signo. p̄dicatū debet de eo
verificari particulariter vī indefinite. Se-
cunda vero affirmat d subiecto redupli-
catū etiam secundū eius dispositionē.
Tertia affirmat vniuersaliter p̄dicatū
de reduplicato. et quarta d3 esse vna cō-
dictionalis affirmatiua necessaria in cui⁹
antecedente dictio supra quā cadit red-
plicatio affirmet de hoc termino aliqd.
in consequente vero principale p̄dica-
tū dicatur de eodem termino pro alio
quo sumpto cum relativo idēptitatis. ut
ista propositio. Omnis homo inquantū
rationalis est risibilis sic exponitur. oīs
homo est risibilis. omnis homo est ratio-
nalis: et omne rōnale est risibile. et si ali-
quid est rōnale ipsū est risibile. et hoc
quando hec dictio inquantū tenet cō-
comitanter. quia si tenetur causaliter: tūc
cum quatuor p̄dictis exponentibus de-
bet addi vna quinta causalis in cuius an-
tecedente affirmatur termin⁹ reduplica-
tus de isto transcendēte aliqd et in p̄sequē-
te affirmat p̄dicatū principale de rela-

Tractatus

uno idēpitatis referente idēz trāscēdēs.
dicēdo sic. Et qā aliqd ē rationale ipsūz
est risibile. Secunda regula est. ppositio
reduplicatiua negatiua: i qua dictio redn
plicatiua non negatur: si fiat reduplicatio
gratia cōcomitatie exponitur copulatiue
p quatuor: exponentes: i quaru pima
termin⁹ reduplicat⁹ pdicat⁹ de subiecto
secundū suā dispositionē. ⁊ in secunda p
dicatus pncipale vere negat⁹ de subiecto
secūduz quātitatez subiecti plicentis. ⁊
in tertia pncipale pdicatus vniuersaliter
negat⁹ de termino reduplicato. Et q̄rta
est vna conditiōalis negatiua i cuius an
tecedente termin⁹ reduplicatus pdicat⁹
de isto transcendēte aliqd. ⁊ in psequēte
pdicatus pncipale negatur de relatiuo
idēpitatis referente idēz transcendēs.
vt sortes inquantūz hō non est asinus: sic
exponitur: sortes est homo ⁊ sortes nō ē
asinus ⁊ nullus hō ē asinus: ⁊ si aliqd est
hō: illud non est asinus. Si vō fiat redn
plicatio gratia cause tūc cuz predictis su
peradditur vna causallis conforimis qua
litas cuz conditiōali: vt ista nullus hō
inquantūz rationalis est asin⁹: sic exponi
tur nullus hō est asinus: omnis homo ē
rationalis. ⁊ nullum rationale est asinus.
⁊ si aliqd est rōnale ipsūz nō est asinus.
⁊ qz aliqd est rationale ipsūz nō est asinus
ex quo sequitur qd hec est falsa. Sortes in
quantūz aial nō ē homo quia tertia ei⁹
exponens est falsa. ⁊ similiter: hec est fal
sa. sortes inquantū aial est homo: qā
etiam sua tertia exponēs est falsa: scilicet
hec omne animal est homo. Nec iste in
ter se cōtradiciunt. Pro cuius declara
tione ponitur talis regula: qd ad dandūz
cōtradictoriā in reduplicatiuis: non
sufficit ferri negationez ad verbum: sed
oportet ēt ferri ad reduplicatiōnez sic qd
dictio reduplicatiua negetur: que tamē
duob⁹ modis potest negari: scilicet pre
ponendo negationem liberam toti pro
positioni. vel immediate preponēdo ne
gationez dictiōni reduplicatiue. Proba

Septimus

tur at hec regula: qz sic se hz cōiunctio in
hypotheticis: sic reduplicatio in redupli
cativis. Sed ad dandūz pdictoriā vnius
hypotheticę: opz negare coniunctionez:
ergo ad dandūz cōtradictoriā alicui⁹ re
duplicatiue: opz ēt negare reduplicatio
nem. Itē si non oporteret ferri negatio
nem supra reduplicatiōnez: sequeretur qd
due cōtradictorie essent simul false. Idēz
de istis. sor. inquantū albus est hō. ⁊ sor
tes inquantū albus non est hō. qz ad p
ma⁹ sequitur qd oē albus est hō que ē fal
sa. ⁊ ad scdā sequitur qd sor. non est hō q
etiā est falsa. Ista patent p exponētes ea
rum. Tertia regula pncipalis est qd p
positio reduplicatiua in qua reduplicatio
negat⁹: exponenda est p vnāz disiuctiua
constitutā ex pluribus contradicentib⁹ par
tibus plicis copulatiue. Ita qd si copula
tiua fuerit cōstitutā ex quatuor: exponētib⁹.
ita ⁊ disiuctiua sicut fit qd dictio redupli
cativa tenet concomitanter. Si vō fue
rit cōstitutā ex quinqz: ita ⁊ disiuctiua: si
cut fit qd dictio reduplicatiua tenet con
saliter. Ex his pz qd disiuctio vel p̄ia facta
p reduplicatiōne non t3 cuz reduplicatiō
ne vtrubi⁹ affirmata. vt non sequitur. oē
aial inquantūz aial est substantia. ergo oē
aial inquantūz animal est hō. vel oē aial
inquantū aial est non hō: qz membra
disidentia non contradiciunt. Sed p sup
positione terminorum positorum in pro
positionibus reduplicatiuis.

Tertio sciendūz est qd subim p
ponūz reduplicatiuarū
supponit eodem mō in reduplicatiua sic
in prelatente: s3 terius supra quē cadit re
duplicatio supponit cōfuse tantūz. qz sub
eo solūz pōt fieri descensus disiucti. vt
non sequitur: ois hō inquantūz rōnalis est
risibilis. ergo ois hō inquantūz rōnalis.
est hoc risibile. qz asin⁹ est vex ⁊ p̄is fal
sum. Sed bñ sequitur. ergo ois hō inqua
tūz hoc rōnale vel illud vel illud ē risi
bile. Dicunt tñ aliqui qd terius redupli
catūz supponit p̄fuse distributiue. ⁊ hoc

De dictionibus reduplicatiuis

est vey comparado terium reduplicatiū ad p̄dicatū sp̄ius reduplicatiue ita q̄ respectu illius supponit distributiue. vt bñ segur. ois hō inquantū rōnalis est risibīlis. ergo hoc rōnale est risibile. et illud rōnale est risibile: et sic de alijs. Sed p̄dicatum reduplicatiue. in qua nulla ponitur negatio. supponit cōfūse tantum. p̄p̄ q̄ sub eo nō fit descensus nisi disunctis. nō enī segur. sōr. inquantū rōnalis est aīal. ergo sōr. inquantū rōnalis est hoc aīal: s̄ bene sequit̄ sōr. inquantū rōnalis est aīal. ergo sōr. inquantū rōnalis est. hoc vebīlud: aīal vel illud: et sic de alijs. p̄dicatū vero reduplicatiue in q̄ ponit̄ negatio. post dictionē reduplicatiuā. supponit cōfūse distributiue. p̄ q̄ sub eo p̄t fieri descensus copulatiue. vt bene sequit̄. sōr. inquantū rōnalis nō est asin⁹. ergo sōr. inquantū rōnalis nō est hic asin⁹. in p̄p̄ nō aut̄ reduplicatiua in qua reduplicatio negat̄. illi termini supponit̄ deteriate. q̄ in sua cōtradictoria supponebāt distributiue. illi vero q̄ in sua cōtradictoria supponebant nō distributiue in reduplicatiua i qua reduplicatio negat̄. supponit̄ distributiue. p̄p̄o conuersione at̄ propōnīm reduplicatiuā sit p̄ima regula tal̄. Ant̄ la propō reduplicatiua siue affirmatiua. siue negatiua cōuertit̄ sōr. mal̄ in reduplicatiuā. in affirmatiuis p̄. q̄ nō segur hō inquantū sensitūus est aīal. ergo aīal inquantū sensitūus est hō. nam aīal ē verū et p̄is falsū de negatiuis p̄ q̄ nō sequit̄. hō inquantū rōnal̄ nō est asin⁹. ergo asin⁹ inquantū rōnal̄ nō est hō q̄ aīal est vey et p̄is falsū. Itā p̄ima exponēs est falsa. s̄. bec. asinus est rōnalis.

Secunda regula. Ois reduplicatiua siue affirmatiua: siue negatiua conuertit̄ sōr. mal̄ in vnā reduplicatiuā capiendo subm reduplicatiue p̄o p̄dicato cōuertētis et capiendo p̄o subo cōuertētis. aggregatū in ex p̄dicato p̄ioris reduplicatiue: et terio reduplicato. mediāte hoc p̄noie. quod. vel cū hoc toto. aliqd quod.

que p̄p̄o potest dici de reduplicato subiecto: vt ista. Ois hō inquantū rōnalis est risibilis: ergo aliqd quod inquantū rōnale est risibile est hō. Similr̄ ista nullus hō inquantū rationalis est asinus. sic conuertitur. Risibil quod inquantū est asinus. est homo.

Contra p̄dicta arguit̄. p̄p̄o sic bec p̄p̄o nō est reduplicatiua sōr. scribit inquantū p̄o. et tñ in ea ponit̄ bec dictio inquantū. ergo inquantū nō ē dictio reduplicatiua. Secundo sic iste due equalēt. ois hō inquantū rōnalis nō ē asin⁹. et ois hō nō est asinus inquantū rōnalis: et tñ in vna reduplicatio negat̄. et in alia nō. ergo negatio reduplicatiōis. nō facit quo ad affirmatiōes vel negatiōes p̄p̄o. Tercio sic. si ad dandū p̄tradictionem suffice ret ferre negationem ad reduplicatiōem. sequeretur q̄ iste due cōtradicerent. animal inquantū homo ē risibile. et aīal nō inquantū hō est risibile: s̄ hoc falsū est: ergo et c. Adinor p̄. q̄ iste due sunt simul vere de p̄ima p̄. q̄ sōr. inquantū homo est risibil̄. ergo aīal inquantū hō est risibile. De secunda p̄. q̄ asinus nō inquantū homo est risibilis. ergo animal nō inquantū homo est risibile ab inferiori ad superius sine distributione.

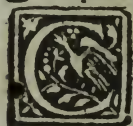
Ad rationes Ad p̄imam p̄ solutio ex p̄is dictis. Dictum est. n. q̄ bec dictio inquantū est aliquādo cōiunctio et aliquādo aduerbiū. Ad secundā distinguit̄ ista. Omnis homo nō est asinus inquantū rationalis. ex eo q̄ bec negatio non. potest solā negare verbum et ibi stare. et hoc modo ille due equipollent et in nulla earum reduplicatio negatur. vñ negatio negat̄ taz verbum q̄ reduplicatiōnem. et tunc nō equalent. q̄ plus negatur in vna q̄ in alia. Ad tertiā dicitur q̄ ad hoc q̄ alique reduplicatiue contradicant. nō sufficit q̄ reduplicatio negetur in vna et non in alia: sed cum hoc requir̄

Tractatus

Septimus

ritur qd termini habeant eosdem modos supponendi scilicet qd si aliquis terminus supponat non distributive in una. qd supponat distributive in alia. et eod. Et quia animal supponit determinate in utraque. ideo iste due non contradicunt. sed contra-dictorium verus. aial inquantum homo est risibile. est istud. Non animal inquam homo est risibile.

¶ Sequuntur alique regule sophismatum.

Consequenter ponende sunt alique regule quibus solvuntur aliqua sophismata contingencia circa propositiones reduplicativas.

Primo sciendum est qd prima regula talis est. A ppositione reduplicativa ad suam ppiacentem est bona ppiia ut bene sequitur. Nullus homo inquantum rationalis est asinus. ergo nullus homo est asinus. Probatur sic. qd ab exposita ad quam libet exponentiis est bona ppiia. et hoc qm illa ppo exponit copulativam. scilicet ppiacens reduplicativam semper est altera exponentiis ipsius reduplicativam ut patet. ergo a reduplicativa ad suam ppiacentem est bona ppiia. et hoc qm reduplicatio non negat qd qm reduplicatio negat exponitur distributive. et non copulativam. Ex qua regula patet qd omnes iste sunt false. Nullus grammaticus inquantum grammaticus est logicus. Nullus pater inquantum pater est filius. Nullus similis inquantum similis est dissimilis. Nullus agens inquantum agens est patiens. patet qd ppiacens omni ista sunt false. ergo ipse sunt false iste. n. sunt false. Nullus grammaticus est logicus. et nullus pater est filius et sic de alijs ppiacentibus. Et per hoc patet solutio huius sophismatis. Aliqua inquantum convenientiam differunt. Probatur sic. aliqua inquantum convenientiam sunt. et inquantum sunt multa sunt. et inquantum multa sunt differunt. ergo aliqua inquantum convenientiam differunt. Improbatur sic. Convenientiam non est causa diffinitionis. sed reduplicatio est nota cause ut prius visum est. ergo sophisma est falsum. Ad sophisma re-

spondetur per distinctionem qd ista dictio inquantum. potest teneri dupliciter. Uno modo specificativum. et tunc est falsum qd nulla ppiacent in illa ratione in qua differunt. Alio modo potest teneri reduplicativum. et tunc vel sit reduplicatio gratia cause. et sic sophisma est falsum. qd per ipsum significat qd convenientiam sit causa diffinitionis. vel sit reduplicatio gratia concomitantie. et sic sophisma est verum: et sic de exponit. Aliqua entia convenientiam sunt diffinitionis. et si aliqua sunt convenientiam ipsa sunt differencia. Quando non sit reduplicatio gratia concomitantie. quarta exponens non deest causalis sed conditionalis. Aliiter respondetur secundum auctorem qd solus exponit reduplicativas gratia cause. dicendo qd sophisma est simpliciter falsum. Ad probationem autem negat minor. scilicet ista aliqua inquantum sunt multa sunt. Aliqua. n. esse. non est causa multitudine diffinitionis eorum. et ideo ista causalis est falsa. qd aliquid sunt id illa multa sunt. scilicet ista pditionalis sit vera. si aliqua sunt ipsa multa sunt.

Secundo sciendum est qd alia regula generalis talis est. Ab inferiori ad superius tam a parte subiecti quam a parte predicati. affirmative. et sine distributione. cum dictione reduplicativa est bona ppiia. ut bene sequitur for. inquantum rationalis est risibilis: ergo aial inquantum rationale est risibile. Similiter for. inquantum rationale est sensibilis: ergo for. inquantum rationale est sensibilis. Si autem arguas cum distributione. aut negatione ppiia non valet. Secunda regula est. Ab inferiori ad superius aut e contra a parte termini reduplicati non valet ppiia ut non sequitur asinus inquantum sensibilis est aial. ergo asinus inquantum rationale est aial. Similiter non sequitur homo inquantum rationale est aial. ergo homo inquantum compositus est aial. qd asinus est verum et ppiis falsum. A superiori tamen ad inferius a parte termini reduplicati comparando ipsum ad predicatum propositum et sine reduplicacione posita in ppiie est bona ppiia. ut bene sequitur for. inquantum sensibilis est aial. ergo rationale est

De reduplicatiuis

animal. q: ad primā sequitur ista. oē sensibile est aial. ad quā sequitur ista rōnale est aial: hoc autē contingit q: terius reduplicatus non eodez mō supponit in expositione. et in exponentibus. Circa hoc qrit de hoc sopbilitate. Equoca inquantū equoca sunt vniuoca. Probat sic: q: equoca inquantū equoca participant nomē et rōnem vniuoci. s: aliqua in eo q participant nomen. et rōnem alicui vniuocatur i eo: s: quocūq vniuocant in aliquo sunt vniuoca: ergo equoca inquantū equoca sunt vniuoca. Improbat sic. Equocatus et vniuocatus sūt oppositi. ergo vniuocatus non est cā alterius. Ad sopbilitatē rñdetur q equiuoca. inquantū equocata vniuocantur in equiuoco vt bene pbat ratio: s: non sequitur. Equiuoca vniuocant in equiuoco. ergo vniuocant. q: vniuocari in equiuoco non est vniuocari simpliciter.

Tertio sciendum est q reduplicatio in propositione addenda est predicato et nō subiecto. Probat sic q: arguendo in prima figura ex maiore reduplicatiua reduplicatio reiteratur cum maiore extremitate in conclusionē. et nō euz in medio in minore. ergo reduplicatio se i: a parte predicati et non a parte subiecti. Antecedens patet sic syllogizando. Omne animal inquantū sensibilis est substantia: omnis homo ē animal. ergo omnis homo inquantū sensibilis ē substantia. Reduplicatio tamē non reduplicat predicatum: sed subiectū: aut saltē aliquid existens in subiecto. patet sic. q: nisi si reduplicatio reduplicaret subiectū et non predicatum. tūc cum ipsa denoter q illud quod reduplicat. sit causa inherētie predicati ad subiectum. sequeretur q aliquid idem. esset causa inherētie. et esset inherens. et per consequens aliquid esset causa sui ipsi. Ex quo sequitur q aliquid esset idem. et diuersus sibi. prius et posterior se ipso. que omnia sunt impossibilia. Reduplicat tamen aliquid existens in subiecto. Nam in subiecto querenda

est causa quare predicatum sibi inest. ergo reduplicatio reduplicat aliquid existens in subiecto vel subiectum.

Contra predicta. Primo sic arguitur. Si ista sit falsa. Nullus grāmaticus inquantū grāmaticus est logicus. Tunc hec erit vera. Aliquis grāmaticus inquantū grāmaticus est logicus et per consequens esse grāmaticum est esse logicum: sed hoc est falsum. ergo prima est vera tenet consequentia a contradictorijs. Secundo sic. Impossibile est aliqua conuenire. illa differant. ergo aliqua inquantū conueniunt differunt. Tertio sic. Ab inferiori ad superius sine distributione ē bona consequentia. cum ergo terminus reduplicatus supponat consensum tantum vt prius visum est sequitur q ab inferiori ad superius a parte termini reduplicati est bona consequentia.

Ad rationes Ad primam negatur consequentia. Ad probationem dicitur q ille non contradicunt: sed cōtradicoria prima est ista. Aliquis homo non inquantū grāmaticus est logicus. et ista exponenda est per vnā disunctiā constitutam ex partibus cōtradicentibus. Ex quibus satis patet q ista pñā non valet. Aliquis homo non inquantū grāmaticus ē logicus: ergo omne grāmaticum est logicum: sed debet argui ad disunctiā constitutā ex omnibus exponentibus. Ad secundam dicitur q i: sit impossibile aliqua conuenire quin illa differant. non tamen aliqua inquantū conueniunt differunt. Ad hoc enim q aliqua reduplicatiua sit vera non sufficit inter subiectum et predicatum esse conuenientia mediante hoc verbo est: sed euz hoc oportet ibi esse causalitatem. i: ergo ista sit vera. si aliquid conueniunt illa differunt q: tamen ista ē falsa. q: aliqua conueniunt illa differunt iō sopbilitas est falsum. Ad tertiam dicitur: q aliquando terius supponit nō distributū

Tractatus

ne in exposita. qui in nulla exponentium distributine supponit. et tunc ab inferiori ad superiorem est bona prima. Contingit etiam quod aliquando aliquis terminus supponit non distributine in exposita. qui tamen in aliqua exponentium distribuit. et tunc in talibus ab inferiori ad superius non valet prima. Cuius ratio est quia antequam aliqua propositio exponibilis possit inferre aliquam propositionem exponibiles. oportet quod exponentes prime possint inferre exponentes secunde. Si ergo superior et inferior distribuerent in exponentibus sequeretur quod arguendo ab una exponente ad alteram. argueretur a superiori ad inferiori distributine. sic antequam est de termino reduplicato ut manifeste patet ex dictis igitur etc.

Sequitur de incipit et desinit.

Equitur de incipit et desinit. Pro quorum expositione notandum est quod rebus quedam sunt quarum acquiritur totum esse simul in instanti: ut homo vel binarius siue hoc sit immediate aliquam mutatione successive precedere ut in productione naturali. siue hoc sit sine aliquam alteratione precedere: ut in creatione angelorum: alie vero sunt quarum esse acquiritur successive: et post partem: ut sunt res naturae permanentes. quarum denotatio dependet a domino prius supra prius sicut albus. niger. frigidus. et calidus. et et res naturae successive ut mortuus et tempus. Etiam aliquarum rerum quarum esse dependit totum simul et in instanti. aliarum

Septimus

autem quarum totum esse dependit successive. Et habet has ordines quatuor datur rebus. Prima regula est: propositiones de incipit in rebus quarum esse totum simul acquiritur. exponuntur per unam copulativam: cuius prima pars est affirmativa de presenti: secunda negativa de futuro: ut homo incipit esse. id est homo nunc est. et immediate autem hoc non fuit. Secunda regula est. propositiones de incipit in rebus quarum esse acquiritur successive: exponuntur per unam copulativam: cuius prima pars est negativa de presenti. secunda est affirmativa de futuro: ut hec sor. incipit esse albus. id est sor. nunc non est albus et immediate post hoc erit albus. vel sic mortuus incipit esse. id est mortuus nunc non est et immediate post hoc erit. Tertia regula est. propositiones de desinit. rebus quarum esse simul totum dependit. exponuntur per unam copulativam: cuius prima pars est affirmativa de presenti. et secunda est negativa de futuro: ut sor. desinit esse homo. id est sor. nunc est homo. et immediate post hoc non erit homo. Quarta regula est. propositiones de desinit in rebus successivis quarum esse dependit successive. exponuntur copulative per negativam de presenti. et alteram affirmativam de futuro: ut hec sor. desinit esse albus. id est sor. nunc non est albus. immediate autem hoc fuit albus. Ex istis patet quod predicorie istarum se exponende. et quod in ipsis vix prima.

De incipit ⁊ desinit

Lostq̃ d̃terminatū est d̃ r̃
 duplicatū. p̃ter vidēdū
 est de incipit. ⁊ desinit q̃ po
 sita in p̃pōib⁹ reddūt eas
 obscuras. ⁊ expōibiles. ⁊
 q̃ in eorū significatiōe itelligunt̃ sineathe
 go:eumatis p̃nunt̃ inter dictiōes sin
 cathego:eumaticas.

sequitur vbiq; nō est accipe p̄mū ēē ibi
est accipe vltimū nō esse. Et nō sequitur
q̄ p̄manētia nō habent vltimū nō esse.
p̄ q; b̄nt p̄mū esse. Sequitur etiā q̄ per
manētia habent p̄mū nō esse. Patet q̄
non habent vltimū esse. Quia ita sequitur.
q̄ successiua habēt vltimū nō esse. p̄ q;
nō h̄nt p̄mū ēē. habent etiā p̄mū nō
esse post ēē. q̄ nō habēt vltimū ēē. ista
supponunt tamq̄ vera sed alias magis
ad longum declarabuntur.

Tractatus

incipit esse in materia a que tunc arguitur sic in illo instanti iste dicitur sunt similes. forma aeris incipit esse in hac materia. et forma a que definit esse in hac materia. scilicet ex prima sequitur forma aeris incipit esse in materia. ergo forma aeris est in materia. et ex ista forma a que definit esse in materia. sequitur ista forma a que est in materia. ergo in eodem instanti forma aeris et forma a que sunt in eadem materia. quod est simpliciter impossibile ex quibus sequitur falsitas. Tertia regula que habetur in textu. que est. quod in rebus quarum esse deperdit totum sunt. Propositiones de definit exponuntur per affirmatiua de presenti et negatiua de futuro. per est falsitas scilicet. et quarte regularum. In secunda. non dicitur quod propositiones de incipit in rebus quarum esse successive accipitur exponuntur per negatiua de presenti et affirmatiua de futuro. et dat exemplum de ista forma. incipit esse albus. hec non regula falsa est. quia in multis talibus rebus quarum esse successive accipitur. dabile est primum instanti esse. quia sunt res vere permanentes. et per primum debent exponi per affirmatiua de presenti sicut et exponit eas. per. b. in suis simpliciter begoreum matibus. Et simpliciter ista forma. incipit esse albus quod exponit per affirmatiua de presenti. Et hoc falsitas per. p. hyl. non composuit istum tractatum. aut nimis manifeste sibi ipsi dicit. Sed per vera exponit huiusmodi propositionum ponuntur aliquae regule. Prima regula est. propositiones de incipit in rebus permanentibus exponende sunt per affirmatiua de presenti et negatiua de preterito. per quia tales res habent primum instanti sui esse. ergo exponende sunt per affirmatiua de presenti: sicut ista forma. incipit esse. sic exponitur. forma. nunc est et immediate ante hoc non fuit. Secunda regula est omnes propositiones de incipit in rebus successivis. exponende sunt per negatiua de presenti et affirmatiua de futuro. per quia tales res non habent primum instanti sui esse sed habent ultimum instanti sui non esse. ergo debet exponi per negatiua de presenti ut ista forma. incipit currere. sic exponitur. forma. nunc non currit. et immediate post hoc curret.

Septimus

Tertia regula est omnes propositiones de definit sicut in rebus permanentibus sicut successivis exponuntur per negatiua de presenti et affirmatiua de preterito. per quia nullus talis rei dabile est ultimum instanti esse: sed cuiuslibet rei dabile est primum instanti non esse. ergo in omnibus rebus propositiones de definit exponende sunt per negatiua de presenti et affirmatiua de preterito. ut hec sortes definit esse sic exponitur forma. non est et immediate ante hoc fuit. exemplum de successivis: ut forma. definit currere. forma. non currit et immediate ante hoc currat. Et iste sunt regule de propositionibus de definit et incipit. pure affirmatiuis. Pro expositione vero negatiuarum est advertendum quod propositiones negatiue de incipit et definit sunt duplices. quedam sunt in quibus negatio postponitur illis verbis incipit et definit. Alie sunt in quibus negatio preponitur. unde omnis perpositio negatiua de incipit in qua negatio postponitur verbo equale alicui de definit in qua nulla ponitur negatio et e contra. Iste de definit equivalet illis de incipit. sicut ista forma. incipit non esse. equivalet huic forma. definit esse. et quia de equivalentibus idem est iudicium. ideo huiusmodi negatiue de incipit exponende sunt sicut affirmatiue de definit. Si negatiue de definit equivalent affirmatiuis de incipit. ut ista forma. definit non esse. equivalet huic forma. incipit esse. et ideo negatiue de definit exponende sunt sicut affirmatiue de incipit. ubi gratia ista forma. incipit non esse. Sic exponitur forma. non est et immediate ante hoc fuit. Si ista forma. definit non esse. sic exponitur forma. est. et immediate ante hoc non fuit. Et est ultimum advertendum quod si sub huiusmodi propositionum de incipit et definit sit terius cōis indefinite vel particulariter sumptus. tunc in exponendis debet addi relatiuū idem prout subieci sicut per exponendo ista forma incipit esse. debet. n. sic exponi. hoc est. et idem hoc immediate ante hoc non fuit. Et intellegendum est tertia regula prius posita de re

De incipit et desinit

bus permanentibus duratibus per spatium tempore. quia propositiones de desinit in rebus permanentibus duratibus solum permanentes. habent exponi per affirmatiua de presenti. et negatiua de futuro. Sicut ista instans desinit esse. dicitur sic exponi instans est. et immediate post hoc non erit: et ita per quod instans potest simul incipere et desinere esse. ut per quod exponentes huiusmodi propositionum. Ex predictis per quod modo exponende sunt predicte dictarum propositionum debent. et exponi per distinctiones constitutas ex partibus dicentibus.

Tertio sciendum est quod pro suppositione teriorum propositionum de incipit et desinit. ponuntur aliquae regulae. Prima est suba huiusmodi propositionum eodem modo supponitur sicut in suis placetibus. Secunda regula est terius posita a predicatu sequens hoc verbum incipit et desinit in propositionibus vltibus supponit confuse tantum. Si vero non fuerit subin distributiuum supponit determinate. Tertia regula in propositione vlti negatiua predicatur partiale. supponit confuse et distributive. Sed pro conversione huiusmodi propositionum est aduertendum quod propositiones de incipit et desinit non conuertuntur in propositiones similes. In propositionibus de incipit et desinit. sic ista for. incipit esse albus. non conuertitur sic. ergo albus incipit esse for. quia posito quod for. nunc sit albus. et prius non fuerit albus. alius est verum et prius falsum. quia ad hanc albus incipit esse for. sequitur ista. ergo hoc incipit esse for. demonstrato for. Ad hoc ergo quod huiusmodi propositiones debite conuertantur oportet addere toti predicato puerse hanc de terminationem. aliquid quod est. Et hoc in affirmatiuis vel in illis quod est in negatiuis sicut ista for. incipit esse albus. sic conuertitur aliquid quod est incipiens esse albus est for. Ulterius est aduertendum quod propositiones de incipit in rebus successiuis debent conuertitur in propositionem de futuro. sicut ista motus incipit esse debet conuertitur sic. ergo aliquid quod incipiet esse erit motus. propositiones vero de desinit in eisdem rebus debent conuertitur in propositiones de preterito sicut ista motus desinit esse. conuertitur sic ergo aliquid quod desinit esse fuit motus. sed in rebus permanentibus propositiones de incipit debent conuertitur in propositiones de preterito. propositiones vero de desinit debent conuertitur in propositiones de preterito. sicut ista for. desinit esse homo. sic conuertitur sic ergo aliquid quod desinit esse homo fuit for.

Contra predicta. primo arguitur sic incipit et desinit sunt verba presentis temporis ergo non inducunt preteritum tempus cum futuro. per prius non possunt exponi per propositionem de preterito vel de futuro. Secundo sic ista propositio for. incipit esse non potest exponi sed aliquam predictarum regularum. ergo ille regle sunt insufficientes posite. Tertio sic incipit et desinit includunt negationes. ergo distribuit terminos sequentes se. et sic maledictus est quod aliqui termini non sequens sed verbum incipit supponit confuse tantum.

Ad rationes ad prima dicitur quod licet incipit et desinit ex consignificatione non includant preteritum tempus aut futurum cum solum cum significant prius tempus bene tamen includunt preteritum et futurum ratione principalis significat eis incipit enim significat inceptionem rei cuius duo sunt termini. scilicet prius et preteritum. et permanentibus. et prius et futurum in successiuis. desinit vero significat desitionem rei cuius etiam sunt duo termini. scilicet prius et preteritum. Ad secundam dicitur quod predicte re solam intelliguntur de propositionibus de presenti. per tamen ex eis sufficienter habent motus exponendi alias propositiones preteriti aut futuri temporis. ista enim for. incipit et sic exponitur. for. et aliquo ista illud fuit: et immediate ante si fuerat. et similiter de illis de futuro. Ad tertiam prius negatur: quia hec verba solum distribunt terminos cum quibus struuntur. modo termini sequentes non struuntur cum illis sicut in ista. Sed. incipit esse albus. ly albus non struuntur sed ly incipit: sed hoc verbum est.

Tractatus

Septimus

Equunt aliq regule de in
cipit et definit. Cōsequēter
ponēde sunt aliq reſe per
qnas ſoluunt ſophiſ. con/
tingentia circa hec verba.
incipit et definit.

Primo ſciendū eſt q pma reſa
talis eſt. ab inferiori ad
ſuperi? cum iſtis v̄bis incipit et definit a
pte predicati nō valet formaliter. p̄ſa. ſz
tenet ſolz in p̄dicationib? eſſentialib?. et
non in p̄dicationib? accidentalib?. Iſd. n.
ſequit. ſor. incipit eſſe alb?. ergo ſor. incipit
eſſe colorat?. Sed bene ſequit. ſor. inci/
pit eſſe hō ergo incipit eſſe aial. et ratio re/
gule eſt. qz in predicatis eſſentialib? non
pōt fieri trāſmutatio ſz ſpēz qm̄ fiat trāſ/
mutatio ſm̄ genus. ſz bene in accidenta/
lib? pōt fieri trāſmutatio ſm̄ ſpēm ſine
hoc qz fiat trāſmutatio ſz gen? puta alī
quid pōt trāſmutari de albo in nigrū. et
tū nō mutabitur de colorato incoloratū.
Ex q? p̄z qz poſito caſu qz ſor. ſp̄ fuerit ni/
ger. et nūc incipit eē alb?. hec ē v̄a. ſor. in/
cipit eē alb?. et hec ē falſa. ſor. incipit eē co/
lorat?. qz ad hāc ſor. incipit eſſe colorat?.
ſeqt ſor. immediate añ hoc n̄ fuit colorat?.
Scda reſa ē ab inferiori ad ſup? cū iſtis
v̄bis incipit et definit ē bona p̄ſa. vt ſor. in/
cipit eē alb?. g? hō incipit eſſe alb?. Ter/
tia reſa ē terius cōis ſeqns hec v̄ba. inci/
pit et definit. duplicē i p̄pōne hñt ſuppo/
ſitionez. vnā p p̄ſtib?. et aliā p p̄teritis
v̄l futuris: ex q? p̄z qz ſi ſor. incipiat eē al/
bus: et p̄i? fuerit niger. hec ē ſta: ſor. inci/
pit habere colorē ſi tñ acciper. p̄ colore q
ē p̄ſialr. eē v̄a. qz hec ē v̄a ſor. incipit ha/
bere colorē. q ē. Ex q? p̄z qz nō ſeqt ſor.
ē colorat?. et p̄i? n̄ erat colorat? colore q
eſt ergo incipit eē colorat?. qz coloratum
non ſolum ampliatur ad colorē qui eſt.
ſed et ad colorē q fuit. et ſo ad hoc qz hec
ſit v̄a ſor. incipit eſſe coloratus. o3 qz ime/
diate añ hoc nō fuerit coloratus. nec co/
lore q eſt. nec qui fuit. Quarta regula eſt
ois terminus ſeqnens h̄ verbum incipit.

aut hoc verbum definit cui immediate vel
mediate. adiūgiſ terminus icludēs mul/
titudinē. ſupponit cōſuſe tantum. vt ſor.
definit eſſe ois hō ſor. definit v̄dere om/
nē hominē. non enim ſequit. ſor. definit
eſſe ois hō. ergo ſor. definit eſſe hic hō.
vel ſor. definit eſſe ille hō v̄l ille. et ſic de
alijs: ſz bene ſequitur ſor. definit eſſe ois
hō. ergo ſor. definit eē iſte hō vel ille vel
ille. et ſic de alijs et o3 hec regula itelligi. ſi
ille termin? p aliquo ſupponat. qz vt po/
ſtea patebit. poſſibile ē talem terminum
p nullo ſupponere. Per hāc regulam
ſoluitur iſtud ſophiſma ſor. definit eē al/
biſſimus hoīz poſito caſu qz ſor. fuerit
albior oī hoīe. qui fuit. ſz nunc gñat p̄ſo
albior ſor. tunc pbat ſophiſma ſic. ſor.
nō ē albiſſimus hoīz. et immediate añ hō
fuit albiſſimus hoīz. ergo ſor. definit eē
albiſſimus hoīz. Improbab ſic ſor. de/
ſinit eē albiſſim? hoīz. aut g? definit eē
albiſſimus hoīz q ſunt. aut hoīz q nō
ſunt. non hoīz qui ſunt. vt p̄z inductiue.
nec hominum qui non ſunt: quia nunc
fuit albiſſimus hominum qui non ſunt.
Ad ſophiſma r̄ſidēſ qz ſp̄z ſimplr ē v̄ū.
ſz i probatio peccat penes fallaz p̄ſis. a
p̄ſuſa a deteriatā. qz cū dī ſor. definit eē
albiſſim? hoīz. ibi hoīz ſuppoſit p̄ſuſe
tñ ſz cū iſerē: g? hoīz q ſi. v̄l hoīz q
n̄ ſunt ibi hoīum ſuppoſit deteriate. Uñ
dī qz ibi ē falſa figure dictōis mutādo q
le qd i h̄ aliqd: et hec ſolutō ſans ouenit
cū ſolutōe. p. h. dicētis qz ibi ſit falſa ac/
cētis qz i accidēte ſit de ſillo reſpectu ho/
minum ſimplr: et non reſpectu hoīum
qui ſunt vel qui non ſunt.

Secundo ſciendū ē qz ex p̄ce/
dēti reſa iſerē alia
r̄la q̄ tal? ē. a toto i q̄ſitate ad ſuā p̄te a p
te p̄i cū bis v̄bis incipit. et dñit nō valet
cōſequentia. pbat qz p regulā p̄cedēte ter/
min? cōmuniſ ſeqnēs hoc v̄bū incipit v̄l
hoc v̄bū definit. adiūct? termino ſigni/
ficanti multitudinē ſupponit cōſuſe tñ. ſz
ſic ē qz q̄ndo a parte p̄dicatī ponit totūz

De incipit & definit

In quantitate. tunc terminus? cōis sequitur
hoc verbum incipit vel definit. & adiungitur
terminus significanti multitudinē. ergo
supponit cōfuse tū & per prius non di-
stribuit. Sed arguendo p locū a toto in
quantitate. nuncq̄ valet p̄na. nisi terminus
cōis distribuatur. ergo regula est vera ex
qua regula sequitur q̄ non valet hec p̄na
sor. definit videre oēs hoīes. ergo sor. de-
finit videre sor. Sicut non sequitur sor. defi-
nit esse oīs hō. ergo definit esse sor. Ex
quo sequitur q̄ oēs iste sunt vere. sor. inci-
pit videre oēs hoīes. posito casu q̄ prius
viderit oēs hoīes preter platonez. nunc
vero videat platonez simul cum omnib⁹
alijs. probatur sic per exponentes. sor.
nunc videt oēm hominē & immediate añ
hoc non videbat oēm hoīes. ergo incipit
videre omnes hoīes. Et p hoc p̄ solutio
hui⁹ sophismatis sor. definit scire q̄qd
ipse scit. posito casu q̄ immediate añ hoc
instans scierit tria enuntiabilia & nūc de-
finit scire vnus illoz. probat & iprobat.
probatur sic sor. nunc nescit q̄qd ipse
scit & immediate ante hoc nescit q̄qd
ipse scit. ergo sor. definit scire q̄qd ipse
scit. Improbatur sic sor. definit scire q̄-
quid ipse scit. sed ipse scit tria enunti-
abilia. ergo definit scire tria enuntiabilia.
Ad b sophisma rīdet. pe. by. q̄ ē simpli-
citer falsū. & ponit. pe. by. tales regulā.
q̄ quando incipit & definit adiunguntur
terminis ip̄tantib⁹ multitudinē. tūc in
exponentib⁹ debet remoueri quodlibet
ipsius multitudinis. & sic s̄m hanc regu-
lam exponit ut sophisma sor. definit scire
q̄qd ipse scit. .i. sor. nullus eoz scit q̄
ipse scit. & immediate ante hoc scit q̄-
quid ipse scit. Ad probationē distinguit
exponentem negatiuā q̄ vel negatio fer-
tur supra distributionē. & sic est vera sed
non est exponens sophismatis. vel distri-
buitio precedit negationē & sic est falsa.
& est exponens sophismatis. Et secūdu
hanc distinctionē respōdet alij distinguē-
do sophisma q̄ si negatio inclusa in hoc

verbo definit. cadat supra distributionē
sic est verū & bene procedit probatio. si ve-
ro negatio sequatur distributionē sic est
falsum. & non bene procedit probatio.
Tenendo tamen regulā precedentem
dicitur q̄ sophisma est verū. sicut enī
hoc verbum definit in sophismate p̄cedit.
hoc signū. q̄qd ideo etiam negatio in-
clusa in hoc verbo definit debz precede-
re distributionē ip̄tantē per hoc signū
q̄qd. Et per prius distinctiones ille nul-
le sunt. manifestum est. n. q̄ iste due pro-
positiones multū differunt q̄qd sor.
scit sor. definit scire. & sor. definit scire
q̄qd ipse scit. prima est falsa. & secun-
da vera. Et prima debet exponi per re-
gulā petri hispani non autē secūda. Ad
improbationē autē sophismatis dicitur q̄
cōmittitur fallacia figure dictōis. sub ter-
mino. n. vel subiecto distributo pro reb⁹
de predicamento subitāte sub summis
terminis significans rem de predicamē-
to quantitatis. Cōmittitur etiam fallacia
consequentis arguendo a toto in quāt-
tate ad suā partē cum hoc verbo defi-
nit precedente. Alia regula est a termino
sumptū cū signo vniuersali ad eundem
sumptū cū signo particulari aut sine si-
gno non valet p̄na cū his verbis incipit
& definit prepositis. vt si sequitur sor. inci-
pit esse oīs hō. ergo sor. incipit esse hō. po-
nitur. n. casus q̄ sint tū duo hoīes scilicet
cet sor. & plato. & moriat plato. tūc argu-
tur sic sor. nunc est oīs hō & immediate añ
hoc non fuit oīs homo. ergo sor. incipit
esse omnis hō. similiter non sequitur sor.
definit esse oīs homo. ergo sor. definit es-
se homo & ita patet q̄ sor. pōt definire eē
omnis hō. & tamen non definit eē aliqd.
patet ē illud q̄ dictū fuit pri⁹ videlicet
q̄ possibile est aliquando terminū sequi
tez hoc verba. incipit & definit. pro nullo
supponere. q̄ si poneret post alias di-
ctiones p aliquo supponeret. Circa hāc
relāz q̄rit de hoc sophismate sor. incipit
scire cēs p̄pōez. posito casu q̄ sint tantū

A

Tractatus

Septimus

tres propositiones .a. b. c. et for. sciat. a. b. propositiones. et p. scit. et c. nunc de no. notat. tunc probat. sophisma for. nunc scit oem propositionem et immediate an hoc no. scit. ergo incipit scire omne p. p. Incipit scire sic. na. sequit. for. incipit scire oem p. p. ergo for. incipit scire. a. propositionem mo. hoc est falsum q. p. scit. a. per casu. Ad sophisma r. d. q. ipz est vex. Ad improbationem d. negando p. na. n. ibi arguitur a termino itante immobiliter ac si staret mobiliter.

Tertio sciendum est q. dantur adhuc alie re. d. incipit et desinit. prima est quodcumq. cu. istis verbis incipit. et desinit ponit aliqua de terminatio adverbialis. multiplex est locutio eo q. illa determinatio potest determinare unu. verbum vel aliud. secundum quas regulas hec est distinguenda. deus desinit nunc esse. eo q. hec determinatio nunc potest determinare hoc verbum de finit. vel hoc verbum esse. si determinet hoc verbum desinit. sic est falsa. et est sensus deus nunc est. et immediate post hoc non erit. si determinet hoc verbum esse. sic est vera et est sensus. deus est nunc et immediate post hoc non erit nunc. Sed si ista p. p. exponeret per negatiuam que esset de presenti et affirmatiuam q. esset de preterito. nullas haberet apparentias. Alia regula est a parte in mo. ad suu. totu. cum his verbis incipit et desinit. non v. p. na. ut non sequitur for. incipit esse ho. albus. ergo for. incipit esse homo. similiter non sequitur for. desinit esse homo albus. ergo for. desinit esse homo. Alia regula est a. p. p. de hoc verbo. incipit d. verbo infinito vel negato. ad affirmatiuam de desinit de verbo finito sine affirmati. to est bona consequentia. et e contra. ut sortes incipit. non esse. ergo for. desinit esse et e contra. sortes desinit non esse. ergo for. incipit esse. Circa hoc queritur d. hoc sophisma for. desinit esse. non desinendo esse. posito casu q. for. sit i. ultimo

instanti vite sue. probatur sic for. est non desinendo esse. et immediate post h. si erit. non desinendo esse. ergo for. desinit esse. non desinendo. Improbatur sic. for. desinit esse. non desinendo esse. aut ergo desinit esse deus non desinit esse. aut quia si desinit esse. aut si non desinit esse. modo quodlibet illorum est falsum. consequentia tenet ex eo q. gerundium exponitur per dum. per si. vel per q. Solutio prima est duplex. eo q. hec determinatio. non desinendo esse. potest determinare hoc verbum desinit. vel hoc verbum esse. si hoc verbum desinit sic est falsa. et est sensus for. non desinendo esse desinit esse. et tunc ponunt opposita in eodem. si autem determinet hoc verbum esse. sic est vera et est sensus. q. for. desinit habere esse. in. deficiens. siue desinit esse sine defici. ne sed nunc incipit habere esse deficiens siue cum desitione. Primo mo. est composita et falsa. secundo est dicta et vera.

Contra predicta. Primo sic arguitur ab inferiori ad superius sine distributione est bona consequentia. sed arguendo sic for. incipit esse albus. ergo for. incipit esse coloratus arguitur ab inferiori ad superius sine distributione quia terminus sequens immediate hoc verbum incipit aut desinit non distribuitur. ergo illa consequentia est bona. Secundo sic bene sequitur for. desinit videre omnem hominem. ergo for. oem hominem desinit videre. sed plato e. homo. ergo sortes platonem desinit videre posito casu q. for. videat omnem hominem. alius a for. et immediate an hoc videt sortes cu. omnib. alijs hec est falsa for. desinit videre oem hominem. Tertio sic. for. desinit scire. se nihil desinere scire. s. nihil d. scire e. aliquid. ergo for. desinit scire aliquid. ergo ista p. p. est falsa. for. desinit scire se nihil desinere. scire casu posito q. for. sciat tria enuntiable. s. a. b. c. et semper sciat illa et cu. illis scierit h. enuntiable for. nihil desinit scire. s. nunc ipso no.

De infinito

sciat hoc casu posito concedat petrus hy
spanus predicta propoñem que possit
sic probari. for. nescit nanc se nihil defi
nere scire & imediate hoc sciat se nihil
definere scire. ergo for. definit scire. se
nihil definere scire ergo &c.

Ad rōnes Ad primaz dicit
q licet in exposi
ta non distribuatur sup^o. tñ i altera ex
ponētū distribuit. & id exponētes pme
nō possunt inferre exponētes scde. id cō
sequentia nō valz in ppōnib⁹ enz expo
nibilib⁹ nō soluz d3 attēdi suppositio ter
minoz i exposita. s3 et i exponētib⁹. Ad
scdaz negatur p^oia p^oia qz ly boiem in
p^oia suppoit pfuse tñ in secūda suppo
nit distributue. Ad tertiā rōdef duplr.
p^olino concedēdo p^oiam aīa. s. for. de
finit scire aliqd. eo qz iste due simul itant
for. nihil definit scire a for. definit scire ali
quid. qz nihil solum distribuitur p enun
tiabilib⁹ alijs ab isto. for. nihil definit sci
re. aliqd vero supponit. indifferēter p^o
oib⁹. cōcedimus. n. istas ppōnes simul
stare. omnia teguntur a celo. & aliqd nō
tegitur a celo. & hoc est propter dīver
sam restrictiōem. Aliē dicitur qz hoc
enuntiabile scites nihil definit scire nō
est aliquid scitum simplr. sed solum se
cundū qd. cōceditur ergo qz for. definit
scire secundū quid. s3 nō simplr. & qz
simplr. inferitur qz definit scire aliqd. id
cōmittitur. fallacia s3 qd ad simplr. se
quitur de hoc nomine infinitum &c.

Sequitur de infinito.

Sed d^o infinito: Qui⁹
qdā solēt assignari
distictiōes. P^oia
ē p infinitum qnz ac
cipit negatiue: & ē
illud qd nō ē finitū: nec aptū na
tuz finiri: vt pūctus vel deus.
Alio mō priuatiue: & est illud

quod nō ē finitū: s3 aptū natuz
ē finiri: vt motus nōdū pfect⁹
ē infinitus. & illud ē triplex. s. ifi
nitū p appositionē vt numer⁹
infinitū p diuisionē: vt continuū
& infinitū p appositionē & diuisi
onē simul sicut ē tps. Scda di
stictio ē de infinito quo distigu
untur oēs modi pcedētes qz
aliud dicit ifinitū i actu quod
ē quātū nō tmiatū aliū ē ifinitū
i potētia vt sunt cōtiua. aliud
d^o ifinitū quo ad nos tantuz
& nō s3 rē. Tertia distictio ē qz
ifinitū capif vno mō cathego
reumatice. i. significatiue vt ē
terminus cōmunis. & sic signi
ficat qualitātē rei subiecte vel
predicate vt cū dicitur mot⁹
ē ifinit⁹. Alio mō sumit finca
thegoreuatiue nō put dicit qli
tātē rei subiecte v^o predicate s3
q^o se h3 sbrū i ordie ad p^om.
& sic nō ē tmin⁹ cois s3 ē dispō
sbrū & signuz distributiū & de
his danf tres regle. P^oia re
gla ē. ifinitū sincathegoreuati
ce captū positū i sbrō facit ter
minū cōez seqntez stare cōfufe
tātū vt hic: ifiniti hoies currūt
ibi hoies suppoit cōfufe nō tñ
facit mobilr. Scda rglā ē ppō
de ifinito sincathegoreuatiue
capto expōit p vnā copulati.

Tractatus

uam: cuius prima pars affirmat predicatum de subiecto sumpto sub aliqua quantitate continua vel discreta. et alia negat predicatum inesse tali subiecto secundum determinatam quantitatem ut ista infiniti homines currunt que sic exponitur: aliqui homines currunt et non tot quin plures duobus vel tribus vel sic. aliqui homines currunt. et quodlibet plures. Tertia regula est propositio de infinito categorice id est significatiue teneto exponitur per unam copulatiuam cuius prima pars affirmat quantitatem de subiecto. et secunda pars negat terminum illius quantitatis ut hic: linea est infinita id est linea est quata. et non habet terminum sue quantitatis. et hoc si infinitum sit in predicato. sed si sit in subiecto prima affirmat predicatum de subiecto quato: et secunda negat terminum illius quantitatis. ut hic aliquod corpus infinitum est album id est aliquod corpus quatum est album et idem corpus non habet terminum sue quantitatis. Et nota quod oportet negare terminum illius quantitatis. secundum

Septimus

dum quem dicit infinitum. ita quod si sit infinitum actu negandus est terminus quantitatis actualis. sed si sit potentia ita quod sit infinitum secundum quantitatem potentialem et non secundum actualem negandus est terminus quantitatis potentialis. et non actualis. siue sit infinitum secundum apponem vel secundum diuisionem.

Quod determinatum est de istis verbis incipit et desinit. nunc determinandum est de infinito. per quod rememoranda sunt quedam superius de ipso dicta in tractatu de distributionibus. Istotade sunt etiam tres distinctiones quas ponit autor in textu de eo. quarum prima est quod infinitum capitur dupliciter scilicet negative et priuatiue. Secunda est quod aliquid dicitur infinitum dupliciter. scilicet in actu. et in potentia. Tertia est quod infinitum capitur dupliciter. scilicet categorice. et syncategoremice. hijs suppositis.

Primo sciendum est quod infinitum categorice sumptum in ualere sicut res infinita. siue res sine fine aut sine terminis. sicut dicimus quod dens est infinitus. vel quod quantitas imaginata sine terminis est infinita. Pro cuius expositione ponunt aliqui tres. prima est propositio affirmatiua in qua ponitur infinitum a parte parti in singulari numero categorice tenetur de genere quantitatis priuatiue. exponitur per duas propositiones in quibus prima ponitur ista. dictio quantus quata quantum. de verbo illius. propositio sumpta secundum suam dispositionem et in secunda de eodem verbo affirmatur per complexum carens terminis. ut hec linea est infinita sic exponitur linea. est quata. et linea est carens terminis. vel linea non habet terminum sue quantitatis. Et similiter exponenda est propositio in qua ponitur infinitum

De infinito

nituz a pte sibi respectu pti d genere qti
tatis ptnue: vt hec infinita e linea. i. aliqd
qtu e linea. et aliqd carens terminis est
linea. vl pstitutu ex lineis infinitis potena
lit distinctis e linea. Secda rta ppo. affir
matua i q. ta a pte sibi q a pte pti pot e b
no me. infinitu. cathegoreumatice sumptuz
i singulari. numero. suppones pro qua
titate ptnua. pot duobus modis expol
vno mo rone sibi retinendo pti vt infinitu
est infinituz. sic expoit qtu e infinitu et q
tu caris terminis. vel pstitutu ex pluri
bus lineis potentalr distinctis e infinitum.
Secdo mo pt expol rone pti retinendo. sibi
sic. infinitu e infinitu id e infinituz e quatu. et
infinituz e caris terminis. vl e qd pstitutu
ex pti potentalr distinctis. Tertia regla
e ppoes affirmatie i qb subijcie. vl ptur
infinitu suppones p qtitate discreta. et re
spectu terminoz d genere qtitatis discer
te. capiend sep infinitum cathegoreumatice
suo mo pformit exponatur sic. ppoes
pdicte in qb subijcie. et ptur infinituz sup
pones p qtitate ptnua. ex plm pmi. vt
ista numerus e infinitus. sic expoit numerus
est aliquot vl aliquot et numerus caret
ultima unitate. vel e pstitutus ex pti bus
infinitis potentalr distinctis. et similie dicie
d istis infinitus e numerus. et infinitu e infinitu
ex qo seqt q ois ppo affirmatia. i q poi
tur infinituz singularis numeri cathego
matice tetuz pti duobus modis expoi. q
vel sumit infinituz p infinito ipotentia vt
ista ppo infinita e linea sic expoit. aliqd q
tu e linea. et pposituz ex pti bus infinitis
potentalr distinctis e linea: vel accipit p i
finito i actu. et te sic expoit. aliqd quatu
e linea. et pposituz ex pti b infinitis actu
lr distinctis. vl caris terminis est linea.
Secudo seqt. q ppoes affirmatiue d
infinito sumptu i plm numero cathegoreu
matico accepto supponite p qtitate ptnua. vel
discreta. dnt exponi sicut ille i quib po
nit infinitu i singulari numero cathego
matico sumptuz vt hec. linee sunt infinite
sic exponit linee sunt quate. et linee sunt

caretes terminis. vel linee sunt pstitute ex
infinitis lineis in poa distinctis. Similr
ista hoies se infiniti. i. hoies sunt aliquot vl
aliquoti et hoies sunt aggregati ex infinitis
hoib actualr. vel potentialr distinctis.

Secundo scidd est q d ex
positioe istius termi
ni. infinitu. qn accipit sine cathegoreumatice
varie sunt opinionones qd e entis dicat q d
expoi p hac orone. n tot gn pla. Alij vo
exponit sic infinita. i. duob pla. tribus
pla. et sic d alijs: Alij sic infinita. i. duo tria
quatuor. et sic d alijs. Alij vo sic infinita. i.
qilibz pla. Alij vo sic infinita. i. d qlibz
spe numeri. quot etia. Pro ista exp
sitione pot e a pe. byspano i distributol
b. Secda poit i textu. Alii ponit aliqui
logici. Pro expositione ista pponit i qb
poit infinitu b mo sumptu sit pma tal regu
la. Infinitu sine cathegoreice sumptu i singula
ri numero suppones p qtitate ptnua. ex
poit p vna copulatiua i culus pma pte
affirmat determinata qtitas de sbo. et i se
cunda negat determinata qtitas. de eod
sbo vt linea e infinita sic expoit. linea e ma
gna. et n e ita magna gn maior. Vel sic li
nea e aliquata et no tata gn maior. Et
coformiter expoit. i. supponat p quan
titate discreta. vt numerus e infinitus sic
expoit numerus e aliquot et numerus
e copositus ex plurib duob ex plib
trib. ex plurib quatuor et. Vel nu
merus est copositus ex aliquo numero
de qualibet spe numeri. Secunda regla
est. Infinitu i plurali numero sine cathego
rice sumptuz coformiter exponit sic in
finitum in singulari numero sine cathego
rice sumptum. vt ista ppo linee sunt infi
nite sic exponit linee sunt quate. et linee
no sunt tante gn adhuc maiores. et hoc
in quantitate continua. s in quantitate discre
ta sic exponitur. hoies sunt infiniti. hoies
sunt aliquot. et n tot gn adhuc plres. si
milliter ista. Infiniti hoies currunt sic
exponit. aliquot hoies currunt. et no tot
gn plares illis currant. Et similr dndum

de negatiua. i. qua infinitus non negatur
ut infiniti homines non currunt. sic expo-
nitur aliquot homines non currunt. et non
tot quin plures. Idem est iudicium de
ppōib⁹ de pterito et futuro. de pterito
ut infiniti homines fuerunt. sic exponit ali-
quot homines sunt vel fuerunt. et non sunt
vel fuerunt tot quin plures illis fuerunt.
similiter diceretur de illa de futuro. Ter-
tia regula est. ppōes pdictorie his habēt
exponi per disunctiuas contradictorias
exponentib⁹ harum. ut ista nulla linea ē
infinita. sic exponitur disunctiue. linea
nō est q̄ta. vel ipsa non ē composita ex i
finitis lineis actuali vel potētiāliter. disti-
ctis vel sic nulla linea est infinita. i. linea
nō ē quāta. vi. ipa bēt ēminū sue q̄ntitatis

Tertio sciendū est qd de suppo-
sitione terminoy. ppo-
sitionū de infinito datur talis r̄la Termini
ni ppositionū in qbus ponit infinitū cathe-
gorematicē sumptū. dicunt eodem
mō supponere sicut dictū ē de alijs ter-
minis cathegorematicis. Scda regula ē
terminū sequens mediate. vel imedia-
te. terminū infinitū sincathegorematicē
sumptū supponit cōfūse tñ. patet pri-
mo de termino posito a parte subiecti p
regulam. p. b. positam in textu q̄ talis ē.
qd infinitum sincathegorematicē acceptū
facit terminū cōm positū in subdō stare
cōfūse tñ. ut in ista numero infinito nu-
merus maior dari pōt. ibi numerus sup-
ponit p̄fūse tñ. de alijs vō terminis se-
quētib⁹ hoc nomē. Infinitū manifestū
ē qd supponūt p̄fūse tñ. nisi p aliquō sinca-
thegorematicē impediuntur. p̄ sic. oīs termi-
nus sequēs mediate in altitudine nō ipe-
dit⁹ supponit cōfūse tñ. sed infinitū im-
portat multitudinē. ergo terius media-
te sequēs ipsū supponit p̄fūse tñ. De cō-
uersione at hmoi pponum ponunt aliq̄
regule. Prima talis est oīs ppōnes si-
ue affirmatiue siue negatiue in quib⁹ po-
nitur infinitū cathegorematicē sumptū
siue in singulari. siue in plurali sunt eodē
mō cōuertende sic et alie de alijs terminis

Secunda regula est conuertēdo ppōes
de infinito sincathegorematicē accepto
dō remoueri multitudo iporata p ip̄s. et
mutari i hoc pplexū aliquot entia. ut ali-
quot tñ s̄z diuersaz expōez hui⁹ nois in
finitū. et hoc qñ pōit a pte subī ut ista in-
finita sunt finita. dō sic cōuertit. g^o finita s̄z
aliquot entia. Et rō rele est. qd infinitū sin-
cathegorematicē acceptū iporata distri-
butionē. Distributio at posita in puerfa
a pte subī nō dō remanere i pto puerfētis.

Contra p̄dicta. p̄dico sic arguit.
si p̄dicte exponentis essent
bone seq̄ret qd ista eēt v̄a. Infinitis in-
finita sunt plura. exponentes. n. ei⁹ sunt vere.
s. aliquot finita sunt pl̄a et nō sunt tot quin
plurib⁹ infinita sunt plura. g^o infinitis in-
finita s̄z pl̄a. Scdo sic infinitū includit ne-
gationem ergo debet facere ppositionē
negatiuaz. Tertio sic oīs termin⁹ priua-
tiū dō exponi p aptitudinē ad id cui⁹ dō
cit puationē s̄z infinitū nō exponit illo mo-
do. ergo insufficientē dat expōitio eius.

Ad rōnes Ad p̄mā cōcedit
totū argumentū.
v̄z qd ista sit vera infinitis. infinita sunt pl̄a
Ad s̄az negat p̄na qd negatō includit i hoc
noie infinitū. nō cadit supra copulā iō nō facit
ppōez negatiuā. Ad tertiā d̄ qd ibi nō ca-
pit infinitū priuatiue sed negatiue. ideo
non debet exponi per aptitudinēz.

Sequitur de comparatiuis.

Sequitur de cōpati-
uis. et suplatiuis de
qb⁹ tales datur r̄le
Prima est. ppō hñs
pparatur i pprie captū. et non
abusine exponitur coplatiue
p tres exponentes. Quaz pri-
ma affirmat positiuū de re ex-
cedēte. Secūda affirmat eadē
de re excessa. et t̄tia affirmat ex-
cessū de re excedēte respectu

De cōparatiuis et suplatiuis

rei excedere. ut hic sor. est albius
asino. i. sor. ē albus et asinus est
albus: et sor. ē magis albus quā
asinus: vel negando equalita-
tē forme in eē excessu respectu
excedētis: ut sor. ē albius. et asi-
nus est albus. et asinus nō est eū
albus sicut sortes. Secūda regu-
la ē qd suplatiu⁹ distribuit cōez
terminū leqntē. q significat re
excessā ut leo ē fortissim⁹ aiali
um: ibi aial distribuit. Tertia
regula ē. Suplatiu⁹ pprie ten-
tus denotat re excessā cōueni-
re rei excedēti p qz hec ē ipso
pria locutio: leo est fortissim⁹
licus. Quarta regula ē ppō de
suplatiuo pprie capto exponi-
tur copulatiue p tres exponē-
tes qru pria affirmat positiuū
de re excedente. secunda affir-
mat idē de re excessā. tertia ne-
gat vniuersaliter excessū de re
excessā p respectū ad re excedē-
tē ut hic: rosa ē pulcherrimus
flos. i. rosa ē pulchra et oīs
flos ē pulcher: et nullus flos ē
pulchrior rosa. si nō suplatiu⁹
teneat affirmatiue. tertia expo-
nēs dz eē affirmatiua affirmāf
de re excedēte excessū p respe-
ctū ad re excessā acceptā vlr:
ut dicēdo rosa ē plchrior oīuz
flos. Et oēs ppōnes de maxio

et minimo. et sic de aliis suplati-
uis his duob⁹ mōis pnt expo-
ni: dūmō ibi ponat gūs ipoz.
tās re excessā: si nō ponat ibi
gūs dz omitti scda exponens
ut hic sor. ē fortissim⁹. i. sor. est
fortis. et null⁹ hō ē fortior ipso
et p dīctorie istaz sp hnt expōi
p dīstīctiuas ē pnb⁹ p dīcētib⁹.
ptibus prioris copulatiue. •

Sequitur de expositione comparati-
uorum et superlatiuorum.

ostēdētū est de ex-
pōne hui⁹ nois. In finitū. cō-
sequēter dicēdū est de expō-
ne cōparatiui et superlatiui
gradus ratione culus.

Primo sciendū est qd cōpara-
tiuus accipit dupl^r. s.
pprie et abusive sine improprie abusive
vō accipit adhuc dupl^r. Vno mō qn
alter terioz tū picipat formā in qua fit
cōparatio. sic hec de⁹ ē melior diabolo.
q exponit p duas exponētes: qruz vna
est affirmatiua: et alia negatiua: videlz de-
us ē bon⁹ et diabol⁹ nō est bon⁹. Alio
mō accipit ip: op:le qn neuter teriozum
picipat pprietatē: vel formā scdz quaz
fit cōparatio ut adulteriū meli⁹ ē homici-
dio. et oīs tal^r exponit p tres exponētes
ut adulteriū meli⁹ ē homicidio. i. adu-
teriū nō ē bonū. et homicidiū nō ē bonū.
et adulteriū nō ē ita malū sic homicidiū
Vel pnt exponi copulatiue p tres expo-
nētes affirmatiuas sic. Adulteriū ē malū
et homicidiū ē malū. et adulteriū ē min⁹
malū qd sit homicidiū. Et p b⁹ p qz ex-
ponēde sūt p dīctorie eaz. Sz pparatiū⁹
accipit pprie qn abo extrema. s. res ex-
cedēs. et res excessā conueniūt in forma
per quam fit comparatio ut sor. est me-
lior platone. p dīo culus expōitiōe po-
nit talis regula ppositio affirmatiua in

qua terminus significans rem excessivam se
 que comparationis exponit per tres exponen-
 tes in quibus prima denotat positum com-
 parativum affirmari de re excedente supra
 cum sua dispositione: et in secunda denotat idem
 positum dici affirmativum de re excessiva uni-
 versaliter sumpta. Et tertia negat ab ex-
 tremis equalitatem. et ponit in equalitatem
 participationis forme in qua sit compara-
 tio. ut si. fortis est fortior asino. sic expōit.
 fortis est fortis omnis asinus est fortis. et nullus
 asinus est ita fortis sicut fortis. similiter ista
 indefinita bonum est fortior asino. Sic expo-
 nitur bonum est fortis omnis asinus est fortis
 et nullus asinus est ita fortis. sicut aliquis
 bonum. Si autem propositio fuerit universalis
 ut hec omnis homo est fortior asino de-
 bet sic exponi. omnis bonum est fortis et omnis
 asinus est fortis. et nullus asinus est ita for-
 tis sicut omnis bonum. et in ista tertia expo-
 nente iste terminus bonum supponit eodem
 modo sicut in exposita scilicet distributive et
 hoc virtute trium signorum distributio-
 rum precedentium ipsius. Ex quibus sequitur aliquid
 regule quod prima est ab inferiori ad superius
 cum comparatio precedentem non valet consequen-
 tia. ut fortis est fortior boie. ergo est for-
 tior asino. Secunda est a superiori ad inferiori cum
 comparatio precedente valet consequentia ut
 fortis est fortior asino. ergo est fortior boie.
 Tertia est a toto in quantitate ad suam partem
 cum comparatio precedentem non valet con-
 sequentia ut non sequitur fortis est fortior omni
 boie. ergo est fortior isto boie. Iste est
 simul stat fortis. fortior omni boie. Et fortis. al-
 quo boie non est fortior. Sequitur etiam quod
 omnes iste sunt vere fortes est melior omni
 ente mundi. posito quod sit melior platone
 similiter plio est melior omni boie et tunc non
 est melior forte. Quarta regula est a toto
 copulato ad alteram eius partem cum com-
 paratio non vadit consequentia. ut non se-
 quitur fortis est melior te et deo. ergo fortis est
 melior deo assensum est unus et consequens
 falsum. Quinta regula est a toto imo-
 do ad suam partem cum comparatio prece-

dente est bona prima posita constantia prius
 in modo. Sed a parte in modo ad suam totum
 non sequitur. bene. n. sequitur fortis est fortior bo-
 mine. ergo est fortior boie albo. sed non est.
 Ultima regula est a superiori ad inferiori a
 parte totum in quantitate et a toto in modo ad suam
 partem non valet formaliter prima. per quod in talibus
 bus argueret equaliter a superiori ad in-
 ferius affirmativum. et sine distributione. et
 hoc ratione secunde exponitis. in illis tamen in quibus
 bus secunda exponens est vltima prima est bona.

Secundo sciendum est quod suplati-
 vus gradus aliqui exponit affirmativum aliqui negativum per cuius
 exponere talis sit regula. omnis propositio de superlativo
 proprie capto exponit per tres exponentes quorum prima affirmat positum
 de re excedente. Secunda eundem de re excedente
 sa. et tertia affirmat excessum de re excedente
 te in ordine ad re excessivam. et hoc si expo-
 nat affirmativum: sed si exponat negativum.

Tertia negat excessum de re excessiva per
 respectum ad re excedente exemplum ponitur
 ut rosa est pulcherrima flos. sic exponit
 rosa est pulchra et omnis flos est pulcher. et
 rosa est omni flore pulchrior. exemplum. scilicet
 ut in predicto exemplo. loco. tertia exponens
 tes de ponit ista negativa nullus flos est
 pulchrior rosa. et hec expositio bona est
 si gradus sequens suplativum ponat sine signo
 vltimo. si autem ille gradus ponat cum signo vltimo. et
 precederet superlativum adhuc exponens esset
 bona sed si sequeretur superlativum de ponit in
 ablativo vltimo sumpto sequente comparationis
 in ea positum. ut ista rosa est pulcherrima
 omnium flos. sic exponit rosa est pulchra al-
 quis flos est pulcher. et rosa est pulchrior omni
 flore. si autem gradus preceat suplativum tunc de
 fieri. Tertia exponens secundum exigen-
 tiam supponis illius terminum. Et est adhiere-
 dum quod quod ponit gradus post suplativum tunc
 terminus illius gradus de affirmari. de subo prin-
 cipali. ut rosa est pulcherrima flos. sic ex-
 ponitur rosa est pulchra. omnis flos est pul-
 cher. et nullus flos est ita pulcher sicut ro-
 sa. Inde est quod ista est falsa: leo est fortissimus

De superlatiuo

mus lincū. et iste est modus exponēdi huiusmodi pōnes affirmatiue. q: ad huiusmodi exponētes. sequit̃ vna exponēs affirmatiua de cōparatiuo. illi⁹ suplatiu⁹: vt bñ sequit̃ tu es fortis. ille ē fortis. et ille nō est ita fortis sicut tu. ergo tu es illo fortior: s; exponēdo. negatiue d; sic dici: tu es fortissim⁹ hoim tu es fortis. alqs hō est fortis. et nullus hō est ita fortior. secunduz quā exponēs solet pcedi q sunt decē genera generalissima exponēdo. generalissimuz negatiue sic generalissimuz est quo nihil est gñalissim⁹. Silt̃ et scdm eādēz exponēs ista est cōcedenda for. est fortissim⁹ hoim. et debilissim⁹ hoim. casu posito q sunt trñ duo hoies. s. for. et plo qui sunt eq̃lter fortes p; exponendo quālibet ptez illi⁹ copulatiue negatiue.

Tertio scienduz est q suplatiu⁹ qñ ponit sine gñuo plī. tunc talis ppō est exponenda p duas exponētes. q: vna est affirmatiua: alia negatiua: vt for. est fortissim⁹ d; sic expōi for. est fortis. et nihil ē ita forte. sicut for. p supōne at suplatiuoruz positoz in ppō nibus de cōparatiuo et suplatiuo dat tal̃ regula general̃ terinī cōes seq̃ntes terminos cōparatiui gradus ablatiu casus supponūt cōfuse distributiue d; in nō ipediantur p aliquod aliud sine cathegorema ibi explicite vel implicite positoz: d; pmo terinī cōes ablatiu casus: q: si post cōparatiuuz ponere nūs casus ille non distribuere vt dicendo sic. for. ē fortior hō istis. ille nūs hō non distribuē. Dicitur scdo d; in nō ipedianē p aliqd sine cathegoreuma: q: si illi teris cōibus ad datur signuz vlt̃ tunc ipedis eoz distributio. et supponunt deteriate. vt p; dicēdo. For. est fortior oī hoie. ille ablatiu⁹ hoie supponit deteriate. et equalit̃ hūc aliquo hoie for. et ita. for. ē fortior hoie equalit̃ hūc: for. est oī hoie fortior. Et notanter d; sequētes. q: si terinī cōis precederet cōparatiuuz tunc nō haberet suaz supōnem ab eo. De suplati

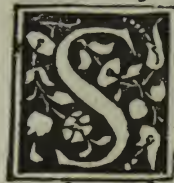
no autē ponit talis regula. genitiu⁹ plu⁹ ralis sequēs superlatiuū non dñy. ppōd; ponit cōfuse distributiue. Et hec regula exponēda est. Sicut pcedens. p; conuersione autē huiusmodi ppōnum tenēda est hec regula. videlz q; pro subo cōuertentis d; accipi cōparatiuus vel suplatiuus euz hac additiōe aliqd quod est. et hoc in affirmatiuis. et nihil quod est in negatiuis: vt ista for. est fortior omni aiali. sic cōuertit̃ aliquid quod ē forti⁹ omni aiali est fortes. Et sic diceret de superlatiuo. S; si querae quante sunt ppōnes in qb⁹ ponitur superlatiuus affirmatiue expōit⁹. verbū grā quanta est hec fortissimuz aialium currit rñdetur q est indefinita. et lz superlatiu⁹ affirmatiue expōit⁹ vñ solū pueniat actualit̃. et pro eodez tpe. potest tamen successive pluribus conuenire.

Contra predicta. p; sic arguitur. Iste propōnes dens est melior diabolo. prodigalitas est melior illiberalitate non exponunt scdm regulas datas in textu. ergo ille sunt ifus fidentes. Scdo sic a superiori ad inferi⁹ distributiue. est bona pñā. ergo a superiori ad inferi⁹ cum suplatiuo precedente est bona pñā: q: superlatiu⁹ h; virtutem distribuenti terinū sequenti. Tertio sic oīs indefinita pōt fieri vñ sed ista fortissimuz aialium currit. non pōt fieri vñ. nihil. n. erit dictus omne maximū aialium currit. ergo illa non est indefinita.

Ad rationes Ad primam prima soluit ex primo notabili. Ad scdam d; q ar guendo ab expōita ad expōitā. non solum op; videre supōnem teriorum in expōitis: s; op; inspicere ad supōnem quaz hñt in exponētib⁹. ita q exponētes pñe iferāt exponētes scde. Ad tertiaz d; q illa pōt fieri vñ. lz entz maximum nō hēat nisi vñum supposituz actu. h; in plura aptitudine. Ideo sicut cōuenienter dicimus omnis fenix. ita cōuertenter dicimus omne maximum.

Tractatus

Sequitur de differt.

Sequitur de differt aliud. ab. de quib⁹ videntur tales regule. Prima ē q^d differt. aliud ab. et diuersam cōueniunt tantū entibus. Nam vt dicit quarto methaphisice necnō ens enti. nec ens non enti est idē vel diuersum. Secūda regula ē q^d ablatius rectus ab istis dictionibus mediante a vel ab distribuitur si sit distribuibil⁹ nisi habeat aliud impedimentū. Tertia regula est q^d propō de differt affirmatiua exponitur per tres exponētes affirmatiuas: in quaz prima affirmatur hoc verbum est de eo quod differt in secunda affirmatur idem de eodem a quo differt. tertia negat vnum illoz de alio vt homo differt ab asino. i. homo ē. et asinus est. et homo non ē asinus. Quarta regula est q^d propositio negatiua de differt debet exponi per vnaz disiunctiūam de partibus cōtradictoribus: vt sortes non differt ab asino idest sortes non est vel asinus nō est vel sortes est asinus. et valent consequentie in istis sicut in precedentibus.

Septimus

Postq³ determinatam ē de expositione comparatiuoz et superlatiuoz p̄ter determinat aucto: de expositione huius dictionū differt. aliud ab. que in sua significatione negationem includunt.

Sciendū est. Primo q^d propositiōnū in quib⁹ ponunt huius dictiones dictione ipsoz qdā sunt affirmatiue et qdā negatiue qdā sunt de p̄senti. quedā de p̄terito et qdā de futuro. vt sortes ē alius a platone. fuit alius a platone. et sortes erit alius a platone. Item huius propositiōnū ablatius rectus ab illis dictionibus mediante a. vel ab. aliqui est terminus cōis aliqui terminus singularis. aliqui ponitur cum signo vniuersali. aliqui sine signo. Aliquādo huiusmodi ablatius p̄cedit: aliquādo sequitur. et fin hoc hnt diuersas expositiones vt patebit. Sz p^o ponuntur regule de expōne huius propositiōnū. Prima est p̄ponēs affirmatiue de. differt. et similibus exponuntur copulatiue per tres categoricas quaz prima affirmat hoc. verbum est. secūdo adiacens. de eo quod differt. secunda affirmat idē verbum de eo a quo differt. et tertia ē negatiua in qua negatur id a quo differt. de eo quod differt. vt ista sortes differt ab homine. sic exponitur sortes est. et hō est. et sortes non est hōmo. ex quo patet q^d hec est falsa. sortes albus differt a sortes nigro. q³ due p̄pone exponentes non possunt simul ēē vere. i. iste sortes albus est. et idē sortes niger est. p̄ ē q^d hec est falsa. sortes differt ab homine. q³ tertia eius exponens est falsa. Et iste modus exponendi est manifestus. quādo ablatius postponit huius verbo differt. Sed si preponat opz q^d alter exponantur: ita q^d in tertia exponente ablatius habeat eandē expōnem sicut in exposita. sicut in ista. sortes ab homine differt non d̄ exponi per istā sortes non est hō. sed p̄ istā sortes aliquis hō non est. vt ille terminū hō

De differt

habeat supponens determinatam. sicut habebat in exposita. similiter ista for. ab omni boie differt. non dicitur exponi per istam for. non est ois hō. sed per istam for. ois hō non est. vel per istam for. nullus hō est aut per istam. for. non est homo que equaliter.

Secundo sciendum est qd p
expositio propo
sitionum de differt. de preterito et futu
ro dantur aliquę regule. Prima est p
positiones affirmative de differt de futu
ro. exponuntur per tres categoricas in
quarum prima affirmatur hoc verbu erit
de eo qd differt. in secunda affirmatur il
lud idē verbum mediate hoc aduerbio.
tunc. aut mediante aliquo alio sibi equi
uivalente de eo a quo differt. et i tertia nū
negatur de altero mediante copula futu
ri temporis. et eodem aduerbio: vt for.
differt a platone. sic exponitur. for. erit
et plato tunc erit et plato tunc nō erit for.
Similiter regula posset dari de propo
sitionibus de preterito. ista enim for. fuit
aliud a platone. sic exponitur for. fuit. et
plato tunc fuit. et for. non tunc fuit plato.
Est tamen aduertendum qd si in propo
sitionibus de preterito et futuro subiectū
sit terminus communis nō distributus
tunc in tertia exponente. a parte subiecti
debet poni relatiuū idēmplicitatis sube.
vt ista hō differt a platone. sic exponitur
hō erit. plato tunc erit. et idē homo tunc
non erit plato. posito enī casu. qd cras nō
sit homo nisi for. et post cras null? sit ho
mo nisi plato. et nunq? post sit aliquis ho
mo. tunc hec est falsa. homo differt a
platone. et tamen si in tertia exponēte nō
ponatur relatiuū idēmplicitatis substan
tię erit vera. vt patet per eius exponen
tes. Ex predictis patet quomodo expo
nende sunt ppōnes negative de differt.
ois. n. negativa de differt dicit alicui af
firmatiue. Et iō o3 exponere negatiuam
distinctione. p tres categoricas dicitēs
sub? copulatiue exponētis dīctoria. vt
ista tu nō differs ab aliquo homīe. sic ex

ponit tu nō es, vel aliqs hō nō ē. vel tu
es aliqs hō. Ex quo p3 qd hec copulatio
est vera, tu differs ab oī homīne ⁊ tu nō
differs ab aliquo homīne.

Tertio sciendū ē q̄ p suppositio-
ne terminorū huiusmodi
ppōnū subiectū ⁊ p̄dicatū eodē modo
supponit multis ppōnib⁹ d̄ differt. ⁊ al-
ud. ab. sicut ī pure cathedra. sed abla-
tiū? seq̄ns hoc vbi differt. ab eo rectus
mediāte ista ppōne .a. vel. ab. non īpe-
ditus supponit confuse distributivē. Et
notāter d̄r ablativus quia si poneret re-
ct⁹ aut ali⁹ cas⁹ n̄ distribueret. vt p3 dicē-
do. for. differt ali⁹ hō a platone. Itaq̄ter ē
d̄r mediāte ppōne .a. vel. ab. q̄ talis
ablativus nō sic neget nō distribuit. vt
p3 dicēdo for. ⁊ huiusmodi differt sp̄. ille
ablativ⁹. specie. nō distribuit. Itaq̄ter
etiam dicitur non impeditus q̄ si sibi ad-
deretur signū distributivū. tunc nō di-
stribueretur patet dicēdo. for. differt ab
omni hōie. ibi homine supponit deter-
minate rōne duorū distributivorū sup-
p̄suz cadentiu. Si autē ablativ⁹ ille p̄ce-
dat istas dictiones differt. aliud ab. tunc
non accipit suam suppositionē ab eis. sed
supponit secundum exigentiam sineathe-
gozima⁹ sibi additi aut alteri⁹ dictiois
vt in hac sortes ab omni homine differt.
homine supponit distributivē. Et in ista
sortes ab homine differt. homine suppo-
nit determinate. Et debent huiusmodi
propositiones cōverti sicut ille de inesse
dummodo fiat de p̄ciso p̄dicato p̄e-
ctim subiectū q̄ facili⁹ fieri potest. fa-
cta resolutioe huius verbi differt. ī hoc
verbum est ⁊ suū p̄cipium. sicut ista
for. differt ab homine. debet sic cōverti.
differtēs ab homine ē for. Itē solutioe
aliquorū sophismatū ponūtur aliquę
regule. prima est. ab inferiori ad superi-
us euz hoc verbo differt. p̄cedēte nō
valet p̄tā ut n̄ seq̄ for. differt ab asino.
3° sortes differt ab animali. Secūda ē a
oto ī quātitate ad suā p̄tē cū eodē verbo

Tractatus

Septimus

precedēte. non v3 pñā vt non sequit̃ sor.
differt ab oī hoīe. ergo sor. differt a fonte.
Tertia regula est a parte in mō ad suūz
totum cū eodez verbo nō valet pñā vt
non sequit̃ sor. differt ab hoīe albo. ergo
differt ab hoīe. Quarta regula est a supe
riori ad inferius ⁊ a parte totius in quā
titate ad suūz totū ⁊ a toto in mō ad suā
partē. cū hac dictione. differt. precedēte.
est bona consequentia vt bene sequitur
sor. differt ab animali. ergo differt ab ho
mine. sicut sor. differt ab hoīe. ergo differt
ab hoīe albo. sed illa pñā qua arguitur a
toto in modo ad suūz ptes non tenet. nisi
ponat̃ cōstantia partis in mō. bene etia3
sequit̃ sor. differt ab hoc hoīe. ergo dif
fert ab oīni hoīe. Ex quo patet solutio
huius sophismatis sor. differt ab oī hoīe.
Ad qđ breuiter responderē qđ ē simplicit̃
ver. pbat̃ sic sor. differt a pñone. qđ sor.
differt ab oīni hoīe. tenet consequentia
per quartaz regulam pñā positaz.

Contra predicta. ¶ Dico sic ar
guē si pma regula eēt
vā seq̃ qđ ista eīset falsa sor. ⁊ plato dif
ferūt ab inuicē. sed h̃ est. ergo ⁊ c. pñā p3
p exponētes que p̃dicūt inter se. sic. n. ex
ponit̃. sor. ⁊ pñō sē. ⁊ ipsi ad adiūcē sē ⁊
ipsi adiūcē h̃ sē. mō s̃a exponēs ⁊ ita cō
tradiciūt. Scđo sic sor. differt ab oīni
hoīe. sor. est h̃. ergo sor. differt a fonte.
pñā est falsuz. ergo ⁊ sophisma. Tertio
sic ab eo qđ n̄bīl ē. n̄bīl differt sed n̄bīl ē
oīs h̃. ergo ab oī hoīe n̄bīl differt. Et
p pñā sor. non differt ab oī hoīe. ⁊ con
firmat̃ in oī ppōne vera id qđ differt d3
supponere p aliquo. sed oīs h̃. p nullo
suppōit. qđ hec ē ista sor. dīr ab oī hoīe.

Ad rationes Ad primam
exponitur. s3 d3 exponit eodē mō sic ista.
sor. dīr a pñone. cui equal3. Ad s̃ā negat̃
pñā vt p3 per tertiaz regulā. Ad tertiam
dicitur negando pñam. q3 male sub su
mitur. n. ista n̄bīl est oīs h̃. ⁊ deb3 sub
sumi ista. oīs h̃ n̄bīl est. que est falsa.

qua equal3 huic null⁹ hō aliqd ē. Ad cō
firmationē dicit̃ qđ ad hoc qđ aliqd sup
ponat̃ p aliquo nō op3 qđ verificet̃ d ali
quo mediante hoc verbo ē sed sufficit qđ
hoc verbum est scđo adiacēs verificetur
de eo ideo h3 ista sit falsa aliqd est oīs h̃
ista tamē est vā oīnis homo est.

Equitur de hoc
signo tot⁹ p quo
sciēdū est qđ hoc
sincathegoreu
ma tot⁹ pōt capi
trib⁹ mōis. Uno

mō cōiter p oī illo qđ h3 ptes
vnde cōpōit̃. Alio mō capitur
magis pprie p oī illo qđ ex oī
bus suis ptrib⁹ ē pfectū sic do
mus dīr tota quādo ē cōpleta
⁊ his duob⁹ modis tot⁹ tene
tur significatiue. Tertio mō ca
pitur sincathegoreumatice p
ut icludit signū distributiū vt
hic. tot⁹ sor. ē alb⁹ ⁊ sic n̄ dicit̃
qđ sit sub3 sed qđliter se hēt ad
p̃dicatū: ⁊ hoc mō reddit ppō
nez exponibilez de quo dātur
due regule. ¶ Prima ē qđ tot⁹ di
stribuit teriūz. cui adiūgīf p qđ
libet pte integrali eius. vt tot⁹
sor. est albus idest qđ lic3 ps sor
tis est alba. Scđa regula est qđ
ppō affirmatiua de toto expo
nitur p vnā cathegoricaz trās
mutando ly tot⁹ in hoc qđ est
s̄m q3 lic3 sui partem: vt totus
sor. ē minor sor. idest sor. secun

De hac dictione totus

dum quilibet sui ptez est mior
for. Preterea notandum est q
hec signa qualelibet quantuli
bet no pprie faciunt ppones
exponibiles s; faciunt distribu
tionem non absolute secundum
modum reliquorum signorum. sicut
sunt ista ois qlz: sed phut ad de
teriatuz gen^o pdicamentale. vt
quatulz distribuit p quantitate
cotinua. et tm valz sic hns oem
quantitatem cotinuam. et qualez
p oi qualitate. et tm valet sicut
hns oem qualitatez. Et sic di
citur mentalr coplexa: quoru
ppoes sunt p coponez. Et hec
de expobilib^o dicta sufficiat.

Da^o deteriatum e de ex
pone huius verbi differt
et aliarum dictionum diuer
sitatem includentis. pnter
deteriatuz est de expoe
hui^o dictois tot^o rone cui^o.

Primo sciendum e q hec dictio.
tot^o. accipit triplr. s. ca
thegorematicce sicuthegorematicce et
ptlz cathegorematicce et ptlm sicuthe
gorematicce. et h vltimo mo accipit qn
addit alicui no hnti ptes. Et de hac diu
sione satis visus e in pcedenti tractatu. is
p expone ppouuz de hoc signo tot^o. po
nunt aliq regule. p^oria est. ppones de
toto exponunt p vna cathegoricā in qua
mutat h signuz tot^o in hoc q e. fm qz
sui ptez. vt ista tot^o for. e alb^o. exponit sic
for. fm qlibet sui pte est alb^o. Alij tm ex
ponunt p vnaz copulatiua vt h. tot^o for.
est alb^o. sic exponit aliq ps for. est alba. et
nulla est ps for. q non sit alba. et ista expō
clarior est pcedente. ppones v^o de toto

ptlz cathegorematicce et ptlz sicuthego
rematicce sumpto. no exponunt p hac di
ctione ps integral. vt ista tota aia est in q
libet pte corpis. no sic exponitur aliq ps
aie est in qlz pte cor. et nulla est ps aie qn
illa sit in aliq pte corporis s; sic exponit.
aia est in qlibet pte corpis. et nihil est aie
qn sit in qlibet pte corporis. p^opones
v^o negatiue in qb^o hec dictio tot^o no ne
gatur hnt exponi p copulatiuas: vt ista.
totus for. non est alb^o sic exponit aliq ps
for. no est alba et nulla est ps for. qn illa sit
alba. Istegatiua vero in qb^o totuz negat
exponit p disunctiuas constitutas ex plz
bus pdicentib^o: sicut ista no tot^o for. e al
bus sic exponit nulla ps for. est alba. vel
est aliqua ps for. q non est alba. Et quo
p3: q ois iste sunt ccedende tot^o for. est
alqd for. et totus for. est ps for. de p^oria
p3 q: qlz ps for. est aliqd for. ergo totus
for. est aliqd for. De scda p3 q: qlz pars
for. est ps foris. ergo totus for. e ps for.
Ista tm non e pcedenda tot^o hō est pars
for. p3 sic no tot^o p^o est ps for. ergo non
tot^o hō est ps for. Ma^o q: ex opposito
pntis infertur oppositu antecedentis.

Secundo

sciendum est q ppō
nes de toto cathe
gorematicce sumptio no egent expone:
s; dando sensuz eaz. d3 resolui ista dictio
totus in hoc q est. ens hns partes. vel i
hoc. q est ens. pfectuz ex oibus ptibus
vt ista tot^o for. est hō. significat q for. ha
bens ptes est hō. v^o q for. pfectus ex o
ibus suis partibus est hō. Et quo p3: q
qn totuz tenetur cathegorematicce tunc
termini supponit eodē mo sicut in alijs
pore cathegoricis qn vero tenetur sicut
thegorematicce tunc distribuit terinz cū
eo cōstructum pro oibus partib^o suis in
tegralibus. vt p3 dicendo totus for. e al
bus. non tm pp hoc ille terminus suppo
nit distributiue: sed discrete si sit termin^o
singularis. si vero sit terminus cōis et se
quatur hoc signum totus: tunc primo et
per se distribuitur pro oibus partibus i

Tractatus

Septimus

tegralibus. ex pñt tñ distribuit p oib⁹ partibus subiectiuis. qđ pz dicēdo sic totus hō ē albus. scias ē qđ pars hoīs est alba. i qđ ille gñs hoīs distribuit cū seq̃ tur rectū distribuit. Si autē terminus coīs pcedat h signū tot⁹. tñ distribuit p pñb⁹ integralib⁹ ⁊ n p pñb⁹ subiectiuis vt pz i ista hō tot⁹ ē alb⁹ qđ equalet hōc hoīs qñbz ps est alba i qua solū pōt fieri descēsus distīctiue sū isto genitiuo hoīs p̄dicatūm vō i affirmatis sup̄pōit p̄fuse tñ q: mediate seq̃tur signū vñ iclusū i hoc signo tot⁹. In negatiuis vō in qbus hec dictio tot⁹ affirmat p̄dicatū sup̄pōit cōfuse distributiue. In negativa autē in qua hoc signum totus negat termini hñt oppositos modos supponendi illis quos habet i sua p̄dictoria. Ex qbus sequit^r aliq⁹ rñ. p̄p̄ia ē ab iserlori ad sup̄i us cū hac dictiōe tot⁹ sincathegoreūatice accepta pcedēte. nō valet pñā vt nō seq̃tur tot⁹ for. ē alb⁹. ergo tot⁹ hō ē alb⁹. q: ex ponētes pñe nō iserūt exponētes secūde. nō eim seq̃tur qñbet pars for. ē alba ergo qñbet ps hoīs ē alba. Ex hac rñ seq̃tur qđ a pte i mō ad suū totū cū hac dictiōe tot⁹ pcedēte nō valz pñā. vt nō seq̃tur. tot⁹ fontes ē alb⁹ ergo tot⁹ for. ē hō alb⁹. Seq̃tur et qđ a toto i mō ad suam pñā poita pñāntia pñs i mō ē bona pñā. vt bene seq̃tur. tot⁹ hō est niger. ergo totus hō alb⁹ est niger. q: sicut pñs est fil⁹ ista ⁊ añs. Secunda regula est a p̄pōne d hoc signo tot⁹ ad suā p̄iacētez nō valz pñā. vt nō seq̃tur tot⁹ for. est mior for. ergo fontes est mior sorte. seq̃tur tñ qñ h signū tot⁹ accipit cathegoreūatice vt for. tot⁹ ē hō. g^o for. ē hō. p̄p̄io cōuersione aut p̄p̄ositionū i qđ pōit hoc signū tot⁹.

Tertio sciendum est qđ p̄pōnes de toto cathegoreūatice sumpto p̄uertit^r sicut alle. p̄pōnes. sed ad debite cōuertēdū p̄pōnes d toto sin cathegoreūatice accepto o: qđ p̄dicatū cōuertentis sit iste terminus ps'cuz gñio tñ addito hōc nñio tot⁹. siue hoc signūz

totus pōat in allo cān. ⁊ totum residuū erit subm vt ista totus for. est minor for. sic conuertit. ergo aliqd minus sorte est pars sortis. totus for. est alb⁹. ergo aliqd album est ps sortis. Aliter possēt cōuerti faciendo de subo conuerse p̄dicatū. cum hoc addito. secundūz qñbet partem. vt ista totūz fontes est albus. ergo aliqd album secundū qñbet partem est fontes. Circa predicta querit^r de hoc sophisima te totū qđ est in mūdo est in oculo meo posito qđ ibi sit festuca. probatur in oculo meo est festuca s; festuca est aliqd totūz quod ē in mundo. ergo totum qđ est in mūdo est in oculo meo. Improbatur sic. q: hec domus est in mūdo. ⁊ non est in oculo meo: ergo nō totūz qđ est in mundo est in oculo meo. Ad sophisima rñde tur p distinctionē q: si totūz capiat cathegoreūatice sic sophisima est ver: vt pz ex p̄batione: sed si accipit sincathegoreūatice sophisima est falsum. ⁊ est sensus totū quod est in mūdo est in oculo meo ⁊ qñbz ps mūdi est in oculo meo ⁊ hoc est falsum. ⁊ vt sic bñ pcedit iprobatio.

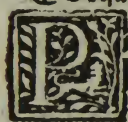
Contra predicta. p̄p̄imo sic arguit^r hoc signū totus nō est distributiūz pñuz subiectiūz. ergo male dictū est qđ distribuit terium tā pro pñb⁹ integralib⁹ qñ subiectiuis. Secundo sic si hoc signum tot⁹ distribueret terium seq̃ntem se sequeret qđ hec pñā esset bona tot⁹ fontes est minor for. ergo for. est minor for. ab vñ ad singularem. Tertio sic hec nō est distinguēda i oculo meo ē totūz quod ē i mūdo. ergo nec ista totū quod ē i mūdo ē i oculo meo. Añs pz p regulaz aliqñoz qđ dicunt qđ h signūz tot⁹ posuit in pñcipio ofonis tenet sincathegoreūatice: s; alibi posuit tenet cathegoreūatice. Cōcedūt. n. istā copulatūā in oculo meo ē totūz qđ ē i mūdo ⁊ n totū qđ ē i mūdo ē i oculo meo.

Ad rationes Ad primaz dñ qđ h hoc signū tot⁹ non p̄mo. ⁊ p se distribuit pro

De dictionibus consecutivis

pabnis subiectulis distribuit in ex pñti.
 7 p accñs. Ad secundā negat pñā ad p
 bationez dñ q ab vñ ad singulārē nō vñ
 pñā nisi singularis sit cōtēta sub vñ. sic
 vñ q subm singularis sit inferi? pñtuz
 sub terio distributo mō sic nō est in pro
 posito. Ad tertiā negat illa regula. imo
 hoc signū. tor? vñcūqz ponatū sine in pñ
 cipio tot? ofonīs sine in medio pñ accipi
 vñ cathegorematicē vñ sincathegorēaticē.

Sequitur de conjunctionibus.

Postq in pcedentibus visuz
 est de pñonibus exponibili
 bus 7 sensum obsecup bñti
 bus. pñter videnduz est de
 aliquibus cōiunctionibus. pp
 quaz significatiōe orit difficultas in so
 pñisimab? inter quas pmo videndum
 est de cōiunctionibus cōsecutivis sicut
 est hec cōiunctio si ratōne cūsus.

Primo scienduz est q hec cō
 iunctio. si. scdm petroz
 hypanū significat causālitatē cūz antecel
 sione. non. n. significat cōsecutiōnē cūz nō
 se teneat cūz pñte sed cūz ante sed signifi
 cat cālitatē cū antecessione. neqz pp hoc
 plura significat s3 vnuz tñ. eo q nō signi
 ficat vtrūqz per rōnem. ppiaz: sed vñ
 p alterū. ad antecessiōem. n. sequit cō
 secutiō. sō ex pñti soluz cōsecutiōnez signi
 ficat. Et qz hec cōiunctio. si. est dñctio cō
 secutiua ideo ad pleniorē noticiā eorū
 que dicenda sunt. videndū est de speciei
 bus cōsecutiōis 7 de aliquibus regulis
 cōsecutiuar. Pñt autē pe. hys. duas
 diuisiones cōsecutiōis. pma est cōsecu
 tiōum alia est existētiuz simul vt si hō
 est aial est. Alia est existētiuz secundum
 prius 7 posterius 7 hoc duplr. qz prius
 aliqui sequit ad posterius scdm idēz tps
 vt si addiscit ignorat. ignorare. n. 7 addi
 scere si sunt. qz nullus addiscit nisi igno
 rans. 7 ignorare pñs est addiscere aliqui
 vero sequit prius ad posterius. in diuersi
 tate tps. Et hoc duplr qz vel sequit in
 pñterio. vt si panis est: aqua 7 farina sue

riunt. 7 ista pñtia cōter accidit i causis nō
 pmanētibz: vel sequit in futuro vt pur
 gatio 7 oia requisita ad sanitatē sunt. er
 go sanitas erit. Et iste triplex modus cō
 sequendi contingit ex triplici habitu dñe
 causaz ad suos effectus. Quedam enim
 cause simul tpe sunt cū suis effectibus. l3
 pcedant natura vt sole in lucere. 7 die in
 esse. Aliqñ autēz cā pcedit suuz effectū
 natura 7 tpe simul. sicut aq. 7 farina pri
 us sunt natura. 7 tpe qz panis. Aliqñ vñ
 cā pcedit effectuz natura 7 sequitur tpe.
 Et hoc maxime cōtingit in cā finali. sicut
 sanitas natura. pcedit medicinā sed seqt
 tpe. Secunda diuisiō psecutiōnez siue
 pñaz. quedā est simplex alia composita
 simplex. vt si hō est. aial est. composita.
 vt si hō est. aial est: sed nullū aial est. er
 go nullus homo est. Et de hac diuisione
 sufficienter dictum ē in fallacia pñtis iste
 aut diuisiones se hñt sicut excedens 7 ex
 cessam. qz quodlibet mēbrum. secunde.
 reperitur in quolz mēbro prime. vñ bigfa
 in cōsecutiōne q est simul existētiū. pñt
 fieri pñā simplr 7 pñā cōposita 7 etiā in
 oibus alijs mēbris prime diuisionis. sicut
 in pñā simplicis possunt reperiri oia mē
 bra prime diuisionis 7 etiā in pñā cō
 posita. Pñter istas diuisiones solēt po
 ni qdam alie. solet enim diuidi pñā. in cō
 sequētiā simplicē 7 pñā vt nunc. Con
 sequētiā simplex ē illa cui? añs pro nullo
 tpe pñt esse vñ sine pñte vt si homo est
 animal est. Sed consequētiā vt nunc est il
 la que tenet pro determinato tempore 7
 non pro semp. cuius. s. pro aliquo tēpo: e
 impossibile. est antecedens vñ sine con
 sequēte. sicut hec pñā est bona. vt nūc. tu
 vides for. ergo tu vides album. hec enī
 est bona pro tempore pro quo for. est al
 bus. Item consequētiā simplicem q
 dam est naturalis 7 est illa cuius termi
 nus inferens habet aliquam habitu dñē
 cōem cum termino illato. qñ. s. terminū
 illat? secundum aliquē modū essendi. in.
 includit in terio inferēte. 7 illa tenet per

locum intrinsecū. Alia ē accidentalis. et est illa
cuius antecedens non includit pñs. s; tenet
p aliquā regulā generalem vel p aliquē
locū extrinsecū. Alia diuisio est quāz
pōit boetius i suis syllogismis hypotheti-
cis. et ē q pñtarum alia ē cūl' añs ē cā cō
sequētis vt si sol lucet dies est. Alia vero
ē cūl' pñs ē: est cā añtis vt si hō ē. aīal ē.
Et licet i oī bona pñs añs sit causa pñtis.
quod ad illationē. nō tñ quo ad eē. vt p; in
hac pñs si risibile est homo est.

Sciendū est scdo q ad hñd; pleniorē noticiā de
pñtijs et ppositionib; conditionabilib; po-
nūtur alique regule generales pñarum
quāz. Prima ē. impossibile ē antecedēs
alicui? bōe pñe simplr eē vey sine pñte.
Et ideo si i aliquo caso añs sit vey et pñe
quēs falsū pñs n̄ valet. q; s; ex falso pos-
sit seq vey. nūq; tñ ex vō. potest sequi
nisi veruz. Et hec regula se hēt tanq; pñ-
cipiūz pñsuppositū in omnibus alijs. et si-
gnificat q impossibile est antecedēs alicui?
bone cōsequētie esse vey sine cōsequēte.
Id est q impossibile est esse sicut significat
per antecedēs quā sit ita sicut significat p
cōsequēs. ex quo p; q hec pñs non est
bona simpliciter oīs hō currit. ergo sor.
currit. q; forte mortuo et oī hoīe currēte
antecedens est veruz et psequens falsuz.
Ex qua regula sequūtur due regule spe-
ciales. Prima est ex pñgenti nō sequit
impossibile. Secunda est ex necessario
nō sequitur cōtingens. Iste regule pro-
bantur. q; cūz cōtingens aliquādo pos-
sit esse verum. si ex cōtingenti sequerē
impossibile añs alicuius bone pñqntie
posset esse verum sine consequente. Et
cūz cōtingēs possit esse falsuz. si ex falso
sequerē cōtingēs. sequerē q aliquan-
do alicuius bone pñquentie antecedēs
esset verum et consequens falsum. Se-
cūda regula pñcipalis est quicquid seq-
tur ad cōsequens sequitur ad antecedēs.
ex qo p; q iste syllogismus hypotheti-
cus ē bonus. si sor. ē hō ē. Si hō est aīal

est. ergo si sor. est. aīal est. Tertia regula
est q; qd ātecedit ad añs antecedit ad cō
sequēs. Ex quo p; q iste syllogismus ē bonus.
Si hō est. aīal est. si sor. est. hō est. ergo
si sor. est aīal est. Ex istis duab; regulis se-
quuntur alie due regule spāles. Prima
est quicquid sequit ex ante et pñte simul. se-
quit ex ante per se. p; q; propō copula
tiua constituta ex ante et pñte est pñs re-
spectu añtis. bene. n. sequit sor. currit. er-
go sor. currit. et hō currit. cūz ergo q; qd
sequit ad pñs sequat ad añs. Sequit q;
quicquid infert ex ante et pñte simul illud
infert ex ante per se. vt p; arguendo sic.
sor. est hō. ergo sor. est hō. et sor. est aīal.
ergo sor. est aīal. Secunda regula spāl
est quicquid seqtur ad pñs cum aliquo ad-
dito sequit ad añs cū eodem addito. p;
batur sic. q; si añs iterat pñs. tunc añs cū
addito inferret pñs cū addito. vt p; per
illā regulam si aliqua pñs sit bona eodez
vtrubi; addito adhuc est bona: s; quic-
quid sequit ad consequens sequit ad ante-
cedens. ergo quicquid sequit ad consequens
cūz aliquo addito sequit ad antecedens
cū eodem addito. vt si sequat si animal
est. et illud est albū aliqd corpus est albū
Sequit etiam si sor. est. et ille est albus.
aliquod corpus est albū. et debet intelli-
gi hec regula q illud additū non sit linea
thegorema formaliter aut virtualiter.

Tertia regula est quicquid repugnat eō
sequenti repugnat antecedenti probatur
sic. quicquid repugnat pñqnti destruit cō-
sequens quicquid destruit consequens de-
struit antecedens. Quicquid destruit ante-
cedens repugnat antecedenti. ergo quic-
quid repugnat consequenti repugnat ante-
cedenti. Quarta regula ē quicquid stat cū
antecedente stat cū cōsequente. p; q; cu-
iussibet bone pñquentie si antecedens ē
verum pñs est vey. ergo cum quocūq;
stabit antecedens in veritate cū illo stabit
consequens in veritate. Ex quibus regulis
sequuntur tres speciales. Prima est q;
rūcūq; pñarum. cōsequentiā repugnā.

De conductionibus

etiam antecedentia. Secunda regula est
quarūcūq; pñaz antecedētia simul stant
et cōsequētia. Tercia est in omni bōa cō
sequētia oppositūz cōsequētis repugnat
ātecedēti. Ex qua sequit̃ q̃ idēz pōt sibi
ip̃i repugnare p̃z q̃a cōtingit aliquando
q̃ oppositūz cōsequētis est ipsammet
antecedens. ut patet in hac cōsequētia
si tu es ubique. tu nō es ubiq; oppositū
eniz cōsequētis butusimodi cōsequētie. est
antecedens eiusdēz. et debet regula in
telligi de opposito p̃tradictorie. Quinta
regula principalis ē si ad aliq̃d ātecedēs
sequat̃ aliquod cōsequētis ex opposito cō
tradictorio cōsequētis. sequit̃ cōtradī
ctoriū ātecedētia. ut si sequitur sor. ē. hō ē
sequit̃ etiam si nullus hō est. sor. nō est.
nec sufficit q̃ ex opposito contrariū vel
subcōtrariū cōsequētis possit inferri oppo
sitū ātecedentis. q̃a tunc ista cōsequētia
esset bōa omnis hō est aīal. ergo omne
animal est hō. quia bene sequit̃ nullum
animal est hō. ergo nullus hō ē animal.
Ex hac regula sequitur due regule spe
ciales. Prima est quicq̃d sequit̃ ad op
positūz ātecedētia sequit̃ ad oppositum
consequētis. Ex qua regula patet q̃ iste
syllogismus et quibz sibi similis est bon⁹
si sor. est. hō est. si sor. nō est. sor. nō est al
bus. ergo si nullus homo est. sor. nō est
albus. patet per hanc regulāz imediate
sequentes. Secunda regula specialis ē
quicquid antecedit ad oppositū cōsequē
tis antecedit ad oppositum antecedentis.
patet quia quicquid antecedit ad antece
dens. antecedit ad cōsequēs sed opposi
tum cōsequētis est antecedēs respectu
oppositi ātecedentis. ergo quicquid an
tecedit ad oppositum consequentis. āte
cedit ad oppositum antecedentis. Ex q̃
regula p̃z q̃ iste syllogismus hypothē
ticus et quilibet similis est bonus. si sor
tes est. homo ē. si nullum animal ē nul
lus homo ē ergo si nullus al⁹ ē sortes nō
est. Et in istis duabus regulis fundan
tur syllogismi hypothetici compositi ex

duabus hypo. de quibus determinat
boetius in tractatu d̃ silis p̃ditionalibus.
Tercio sciendū est q̃ ex p̃dictis
regulis sequitur aliquē
regle que valēt ad arguēdū ex cōditioa
libus. Prima ē ab inferiori ad superius a
parte in mō ad suū totum ex parte an
tecedētis pñte remanēte immobili nō va
let pñā ut nō sequitur. Si hō est. risibile ē.
ergo. si aīal est. risibile ē. q̃ ista pñā fūda
tur in vna regula falsa. scilicet in ista que
qd sequit̃ ad aīas sequit̃ ad pñas. Secda
regula est a toto in q̃titate ad suā p̃m
ex pte aītis. pñte remanēte immobili non
valet pñā. ut nō sequit̃. si oē aīal currit oīs
hō currit. ergo si sor. currit. oīs hō currit
p̃z q̃: hec pñā fundat̃ i eadē reglā falsa
sicut p̃cedēs. Tercia regula est a superiori
ad inferius a toto i mō ad suā p̃te a pte to
tū i q̃titate ad suū totū ex pte aītis pñ
te remanēte immobili ē bōa pñā. Exēplū
p̃m ubi bñ sequit̃ si al⁹ currit. suba currit
g⁹ si hō currit suba currit. Exēplū secundū
ut si hō currit al⁹ currit. g⁹ si hō alb⁹ cur
rit aīal currit. Exēplū tertij ut si sor. cur
rit aīal currit. ergo si oīs hō currit ani
mal currit. Et fundat̃ hec pñā in quadā
reglā sup̃i⁹ posita. ṽz q̃cqd ātecedit ad
aīas ātecedit ad pñas. hec enī sor. currit
ātecedit ad istā animal currit. ergo ātece
dit ad istā animal currit. Quarta re
gula ē ab inferiori ad sup̃i⁹ cū distributio
ne ex pte aītis pñte remanēte immobili
li ē bona pñā ut bñ sequit̃. si oīs hō currit
sor. currit. ergo si oē aīal currit sor. currit
Ex quo sequit̃ q̃ ab inferiori ad sup̃i⁹ ne
gative f̃z p̃dictūz modū arguēdū ē bo
na pñā. ut si lapis nō est hō lapis n̄ ē sor.
g⁹ si lapis nō ē aīal lapis n̄ ē sor. Et fūda
tur hec p̃sequētia in illa regula quicquid
sequitur ad pñas bone cōsequētie. sequit̃
ad eius aīas. Ex parte aīis pñtis ponun
tur aliquē regule. Prima est ab inferi
ori ad superius a parte in modo ad suū
totum. a toto in quantitate ad suam
partem. ex parte pñtis aīte remanen

B

Tractatus

Septimus

te immobili ē bona p̄na. vt bñ sequitur si est
hō. ē aīal. ergo si ē hō est sba. ⁊ similr d
alijs. Et fundat̄ hec p̄sequētia in illa regu
la generali. quicqd sequit̄ ad p̄ns sequitur
ad aīis. cū ergo superi⁹ sequat̄ ad inferi⁹
Ideo ad quicqd sequitur inferius ad illud se
quitur superi⁹. Scda regula ē a superiorē
ad inferi⁹ negative a toto i mō ad suā p̄te
a p̄te totius in q̄titate ad suū totū ex p̄te
p̄ntis ē bona p̄na. vt bñ sequit̄ si for. nō
ē sba. for. nō est aīal. ergo si nō est sba nō
est hō. Similr. si for. ē aīn⁹ for. nō ē p̄lo
ergo si for. est aīnus sortes nō ē oīs hō.
Ex quo p̄z q̄ hoc mō arguēdo distribu
tue est bona p̄na. vt si for. est oē aīal for.
est oē risibile. Tertia regula ē. a sup̄iori
ad inferius affirmatiue a toto in mō ad
suā partē. a parte totius i quantitate ad
suū totū ex parte p̄ntis ante remanēte
immobili. nō valet p̄sequentia. vt nō seq̄t̄
si for. ē hō. for. est animal. ergo si for. est
hō for. est equus. ⁊ similr d alijs. ⁊ tū
datur hec p̄sequētia in vna reglā falsa q̄
talis est quicqd antecedit ad consequens
antecedit ad antecedens.

Contra predicta. p̄mo sic
arguitur antecēdēs nō
non semper est causa cōsequentis. ergo
hec dictio si nō semper significat causali
tatem cū antecessione. Secundo sic ista
regula sit vera quicqd sequitur ad cōse
quens sequitur ad antecedens. tunc hec
cōsequentia erit bona. for. non currit. er
go homo currit. sed hoc est falsum. Igi
tur. maior patet. q̄ ad for. non currere. se
quitur sortem currere vel non currere
a parte disiunctiue ad totam disiunctiua
sed ad for. currere vel non currere. seq
uitur hominem currere. ergo ⁊c. minor
patet. q̄ ad for. currere sequitur homi
nem currere. ergo ad currere vel non
currere sequitur hominem currere cō
sequētia tenet a parte disiunctiue ad to
tam disiunctiua. Tercio sic bene se
quitur quadrupedale est igitur bipeda
le est sua medietas. Et vltra sequitur bi

pedale est sua medietas. igitur pedale ē
sua medietas vt patet consideranti ⁊ ta
men hec cōsequentia non valet quadru
pedale est. igitur pedale est sua medie
tas. ergo contra illam regulam quicqd
sequit̄ ad consequens sequitur ad aīis.

Ad rationes ad primam
dicitur q̄ li
cet antecedens non semper sit causa esse
di consequentis semper tamen est. causa
inferendi siue illationis. Ad secundaz di
stinguatur ista. ad sortem currere vel nō
currere sequitur hominem currere. q̄
vel est composita vel diuisa. si sit compo
sita tunc est falsa. Et est sensus ad sortem
currere vel non currere idest ad hanc p
positionem sortes currit vel non currit se
quitur hec propositio homo currit. ⁊ sic
est falsa. Si vero sit diuisa est vera. ⁊ est
sensus ad sortem currere. Sequitur ho
minem currere. Vel ad sortem nō cur
rere sequitur hominem currere. quando
est composita illa p̄unctio vel cōiungit
iter terminos ⁊ est de disiuncto sbo. q̄i est
diuisa illa p̄unctio vel p̄iungit. inter pro
positiones. ⁊ est disiunctiue. Ad tertiam
p̄ceditur. p̄ma p̄sequentia. ⁊ cū hoc
dicitur q̄ illud qd sequitur ad p̄ns. Se
quitur ad antecedens nisi aliunde esset i
pedimentū. q̄ istud relatiū sua diuer
simode refert. ⁊ variatur quo ad rela
tiōez. Sequit̄ de quibz dā sopbismatib⁹.

Consequenter ponenda
sunt ali
qua sopbismata difficultatē habentia ex
pte istius cōiunctionis. si. rōne culus.

Primo sciendū ē q̄ circa hāc
cōiunctionem. si. solet
moueri tale sopbisma. Si nullum tem
pus ē aliquod tempus est probatur. ⁊
improbatur. Probatur sic si nullum
tempus est nox non est: si nox non est di
es ē a contrarijs immediatis: si dies est ali
quod tempus est. ab inferiori ad superi
us. ergo de p̄io ad vltimū si nullū tps ē
aliquod tps ē. Improbatur sic i sopbismate.

De hac cōiunctione

Sequitur oppositū ad oppositū. ergo est impossibile. Ad sophisma rīdet q̄ ē simpliciter sīm. ad p̄bationē negat ista p̄na si nox nō est. dies est. et dī q̄ locus a cōtrariis immediatis nō ē nisi posita p̄ntia. subiectu. ut nō sequit. Sor. nō est sanus. ergo ē eger. si ergo p̄dicta p̄na dbeat valere o3 arguere. tps ē. et illud nō est nox. ergo est dies. et iō anteq̄ debite arguat p̄ p̄nas de primo ad vltimū o3 q̄ p̄scit illud qd̄ fuit p̄sequens in p̄ma. sit antecedens in scda. Et q̄ in p̄ma p̄na. h̄ p̄pō nox nō est. soluz est p̄ns iō soluz o3 assumi p̄ ante scdē cōsequentie. et si sola assumat. Tertia p̄sequentia nō v3. si aut assumatur cū ista tps ē. tūc secūda consequentia erit bona. s3 illa q̄ ē de primo ad vltimū nō v3. q̄ p̄ns prime p̄sequentie non est ahs secunde. Distinguit tñ. p. h. hāc nox non est. q̄ vel illa negatio. non. ē negatio in gñe. et tunc aliqd̄ ponit scilicet b̄m. et significat q̄ aliquod tps est. et illud non est nox. et sic prima p̄na non v3 s3 secūda est bona. Si vero sit negatio extra genus. tunc nihil ponit. et sic prima consequentia est bona. sed secūda non valet. prima tñ solutio est clarioz. et melior. Ex dictis ifertur vna regula que talis est. omnis propositio includens duo contradictoria inferit suū oppositū. Probatur quicqd̄ sequitur ad p̄ns sequitur ad ahs scd̄ oppositū ahs sequitur ad vtrūq̄ cōtradictorium. et vtrūq̄ cōtradictoriū sequitur ad ahs. ergo oppositum ahs sequitur ad ahs. verbī gratia ista tu scis te esse lapidem. includit ista duo p̄dictoria tu es lapis. et tu nō es lapis et ad qd̄s illoz. sequitur tu nescis te ēē lapidem probatur sic. et primo quod ad istam tu es lapis sequitur ista. tu nescis te esse lapidem. quia bene sequitur. si tu scis te esse lapidem tu non es lapis ergo ex opposito consequentis. si tu es lapis. tu nescis te esse lapidem. Probatur secundo q̄ illud idēz sequitur ad istam tu nō es lapis. quia si tu scis esse lapidem.

tu es lapis. ergo ex opposito consequentis si tu non es lapis tu nescis te esse lapidem. et sic patet quomodo ad vtrūq̄ contradictoriūz inclusōz in eodēz ante sequitur oppositum ahs. Ex quarta patet solutio huius sophismatis si tu scis te esse lapidem tu nescis te esse lapidem probatur si tu scis te ēē lapidez. te esse lapidem est verum. q̄ nihil scitur nisi verū si te esse lapidem est verum tu es lapis. si tu es lapis. tu nil scis. si. tu nihil scis tu nescis. te ēē lapidem. ergo de primo ad vltimū si tu scis te esse lapidem tu nescis te ēē lapidem. Improbatur sic ibi sequitur oppositum ad oppositū. ergo locutio falsa. Ad sophisma respondetur q̄ est simpliciter verum. Ad iprobationez conceditur q̄ ibi sequitur oppositū ad oppositum. sed negatur p̄na. q̄ ahs includit duo p̄dictoria iō pōt inferre suū contradictoriū.

Secundo sciendū est q̄ circa predicta querit de hoc sophismate. si nulla propositio ē vera aliqua propositio est vera. probatur sic. si nulla propositio ē vera. hec nō est vera homo est asinus. et si hec non ē vera homo est asinus sua contradictoria est vera scilicet nullus homo est asinus per locum a contradictorijs. et si hec est vera nullus homo est asinus. aliqua propositio est vera a superiori ad inferius ergo si nulla propositio est vera aliqua propositio est vera. Improbatur sic. ibi sequitur oppositum ad oppositum. ergo propositio est falsa. et impossibilis. Ad sophisma respondetur q̄ est simpliciter falsum quia nullum antecedēs possibile potest inferre suū contradictoriū. sed hec est possibilis nulla propositio est vera. ergo non potest inferre suū contradictoriū. cum ergo in sophisma te illud antecedēs inferat suū contradictoriū. sequitur qd̄ sophisma est falsum Et si dicatur q̄ antecedēs est impossibile. quia ipsum non potest esse verum

Tractatus

Septimus

ergo est impossibile. pbatur anteceds
q: aut esset verum quando est aut quā/
do non est. non qñ est q: si sic. 7 sit verū
aliqua propositio est vera. ergo antece/
dens est flin. In nulla propositio est vera.
nec pōt esse vera qñ non est. q: nunq̃ p/
positio est vera nisi sit. Respondetur er/
go q: ista propositio ē possibilis nulla p/
positio est vera. Pro quo est aduerten/
dū q: ppō non sō dicit possibilis q: ali/
qñ possit esse vera. 7 impossibilis quia
nunq̃ possit eē vera. Quia si sic. vt bene
pbat rō. hec eēt impossibilis. nulla ppō ē
vera. s; ideo dicit possibilis ppō. q: pōt
esse sicut ipsa significat. 7 impossibilis q:
impossibile est eē sicut ipsa significat. Ad
probationē sophismatis concedatur. p: si
ma consequentia. sed negat secunda. v3
ista si hec non est vera homo ē asinus. b
erit vera. nullus homo ē asinus. q: si ip/
sa non sit. ipsa non pōt esse vera nec fal/
sa. nec valet locus a cōtradictorijs arguē/
do negatiue. nisi ponat constantia suble/
cti consequentis. q: ex ppositione sim/
pliciter negatiua non pōt inferri affirma/
tiua. o3 ergo sic arguere hec est. homo ē
asinus. 7 ipsa nō vera. ergo si ista sit. nul/
lus homo est asinus ipsa erit vera.

Tertio sciendum est q: adhuc
posset moueri tale so/
phisma si nihil ē aliquid est. probatur sic
Si nihil est. nihil esse est verum. a cā ad
effectum. Si nihil esse ē verū3 hec ē ve/
ra nihil est. a conuertibilibus. 7 si hec est
vera. nihil est. aliquid est verum. a par/
te subiectina. si aliquid est verum. aliqd
est. a conuertibilibus. ergo si nihil est. ali/
quid ē. Improbatur sic ibi sequitur op/
positum ad oppositum ergo locutio est
impossibilis. Ad sophisma respondent
aliquid dicentes ipsam esse verum. q:
est vna conditionalis cuius antis est im/
possibile. sed omnis illa conditionalis est
vera. cuius antecedens est impossibile.
cum ad impossibile. sequatur quodlibet
ergo sophisma est verum. Et gratia so/
phismatis queritur vtrum ad impossi/
bile sequatur quodlibet. Arguitur q: sic.
q: ad impossibile sequitur verum. ergo
ad impossibile sequitur quodlibet. con/
sequentia tenet q: impossibile maiorem
h3 habitudinem cu3 sū q̃ cum vero. er/
go si ad impossibile sequatur verū3. Ad
impossibile sequatur falsum. s; quicqd ē
illud est verum vel falsum. ergo ad im/
possibile sequitur quodlibet. Antecedens
patet q: bene sequitur for. est asinus. er/
go sortes ē al. a specie ad genus. 7 tñ an/
tecedens est impossibile. 7 consequens
verum. ergo ad impossibile sequit vtrū/
q3. In oppositum arguitur in omni bo/
na consequentia antecedens d3 habere
habitudinem ad pñs. sed impole ad ni/
bil habet habitudinem aut saltem non ad
quodlibet ergo ex impossibili non sequi/
tur qdlibet. minor patet nam istud im/
possibile homo est asinus. nullam h3 ha/
bitudinem. ad hominem esse album vel
nigrum. Ad hoc dubium respondet pe/
trus hispanus q: impossibile tria dicit. s.
ipsam impossibilitatem formaliter. ipsaz
propositionem impossibilem q: nihil ali/
ud est q̃ compositio rez. q: non possunt
componi. vt homo est asinus. vel diuis/
io rerum que non possunt diuidi. vt ho/
mo non est al. aliud est res ipsa que com/
ponitur vel diuiditur cu3 alia. Tunc di/
cit q: ex impossibili quo ad duos pños
modos nihil sequitur. quia tale impossi/
bile nullam h3 habitudinem ad aliquid
sed ex impossibili. tertio modo bene ali/
quid sequitur.

Ad rationem ante oppo/
sitū in qua
dicitur q: ad impossibile sequitur verū3
hoc cōcederetur capiendo impossibile.
tertio modo. sed nō duobus pñis mo/
dis. q: enim sequatur homo est asinus
ergo homo est animal. hoc non ē ratioe
impossibilitatis antecedentis. sed ppter
habitudinem que est inter terminum in/
ferentē positū in ante. 7 terminū3 illatū3

De hac coniunctione si.

positus in sequente. Alij tñ dicunt q ex
impossibili sequitur quodlibet. sed duplex ē
sequentia scilicet naturalis. et accidenta-
lis. Ad impossibile autem sequitur quodli-
bet sequentia accidentali. Probatur sic
nā oīs illa pñā est bona cuius añs nō po-
test ēē vtz sine pñte s; nullius pñe i qua
ex impossibili inferē aliud. añs non pōt ēē
vtz sine pñte. ergo oīs talis pñā est bo-
na. in moꝝ p; q; nulli? talis pñe añs pōt
ēē vtz cū sit impossibile. gº nulli? talis pñe
añs pōt esse vtz sine pñte. Ad rōnes. p.
b. dñ q; i; impossibile nullā habeat habi-
tudines intrinsecā ad quolibet. h; tñ ha-
bitudines extrinsecā. Cōceditur vltimus
q; ad impossibile nō sequitur qdlibet pñā
nā. s; bene pñā accidentali. Ad sophis-
ma respondet petrus hispa. q; ē simplr
falsū. Ad probationē negat istam pñam.
si ē enuntiabile nībil est: est vtz. aliquid
est vtz. q; iste terminus aliquid pōt ēē
simplr. sed hoc enuntiabile nīl est non
ponit ens. nisi secundum quid. et ita ar-
guitur ad secundum quid ad simpliciter
vel aliter dicitur. et melius. q; ista conse-
quentia non valet si nībil est. nībil ēē est
veruz. q; añs est ppº negatiua. et pñs
est propositio affirmatiua ideo pñā non
valet. Ad probationem dicitur q; argu-
endo a veritate rei ad veritatē ppositio-
nis debet argui cum pstantia ipsius pro-
pōnis d; enim sic argui nībil est. et hec
ppº nībil est. ē ergo nībil esse est veruz.
Et qñs. p. b. videatur hanc solutionē
improbare ipsam tam pōsūt superius
in isto sophisinate. si nulla propositio est
vera. aliqua propositio est vera.

Contra pñā pñmo sic argui-
tur. in oī bona pñā con-
sequens d; includi in ante. sed nībil inclu-
dit suum oppositū ergo nībil inferē suū
oppositū. Secūdo sic impossibile ē añs
pñā si nulla ppº est vera aliq. ppº
ē vā ēē vtz sine pñte. gº illa pñā
est vera. añs patet. q; si ponatur q; hec
sit vera tunc demonstrata illa pñā

arguatur sic. hoc est verum. hoc est aliq
propositio. ergo aliqua propositio est vā
Tertio sic ad nībil idē. pōt sequi vtrūq;
contradictoriū. ergo ad impossibile. nō
potest sequi quodlibet.

Ad rationes Ad primam
dicitur q; in
omni pñā bona pñs deb; includi in ante
cedente illatue s; non oport; q; includat
in eo formaliter aut secundum aliquem
modum essendi in. nisi caperetur sextus
modus multum generaliter. Ad secun-
da patet solutio in secundo notabili. Ad
tertiā dicitur q; ad nībil idē; possibile
potest sequi vtrūque contradictoriū
bene tamen ad idem impossibile vt pñ?
visū ē. Sequit de ista pñā an.

Prius visum est de dictione
bus cōsecutivis pñter vidē
dū ē d; hac pñā an. q; ē
pñā interrogatiua significās
dubitationē cuius interrogatio
ne ad vidēdū aut quomodo interrogatio
fit in ipā est.

Primo sciēdū ē q; aliquādo cō-
tingit dubitare de re p
nomi significata sine p modū substantie si-
ne p modū accidentis. et de huiusmodi re
qñt p noia interrogatiua vt quant? qua-
lis. quādoq; autem dubitat de actu spe-
ciali. et tūc de eo querit p hoc interroga-
tiū qd. additū actui generali. vt qd agit
sor. quādoq; antez dubitat de causa.
vt cur legit. quādoq; de tēpore vt qñ le-
git. qñq; d; loco vt vbi legit. qñq; aut du-
bitat de inherētia actus. et tūc fit questio
per pñā vt vtz sor. sit alb? scis an
plato disputet. et sic p; quomodo interro-
gatio facta per pñā. differt ab iter-
rogatiōe facta p vbiū. aut p nom. Aduer-
tendū ē vltēri? q; iste tres pñā. ne-
an. et vtz. pñā i; hoc qd sunt interroga-
tiue pñā de inherētia actus cū sub-
stantia. s; differt hec pñā. ne. ab alijs q;
hec cōfuctio. ne. pñā addit verbo
significanti actum. Alie cōuenientius ad

datur nomini. differunt etiam an. 7. vtrū
quia. vtrū nūq̃ potest geminari sine ad
functione alterius cōiunctionis disiective.
vt nihil est dictu. vtrū sortes currit vtrū
sor. disputat. sed oportet sic dicere vtrū
sor. currat. vel vtrū sor. non currat. sed
hec coniunctio. an. bene geminatur sine
alia cōiunctione sicut conuenienter dici-
mus tu scis an. sortes currat an. non. Et
ratio huius est q̃. an. includit in se dis-
iunctionez vtrūq̃ vero non. De hac dictio-
ne. ponitur talis regula. quandoque
an. semel ponitur in oratione tunc disiun-
git inter duo. contradictoria. quādo vero
ponitur bis. tunc disiungit inter alia dicta
Circa quam regulā. q̃ritur d. hoc sophis-
mate. tu scis. an. oīs homo fit sortes. an.
differat a sorte. probatur sic. tu scis. an. sor-
tes sit sor. an. differat a sorte. tu scis an.
p̃lo sit sortes. an. differat a sorte. 7. sic de
alijs ergo tu scis. an. oīs hō sit sor. an.
differat a sorte. Improbatur sic. tu scis an.
oīs hō sit sor. an. differat a sorte. ergo
tu scis oēm hōiem esse sortem. aut oēm
hōiem esse differentem a sorte quorum
vtrūq̃ est flz. Ad sophisma respōdetur
p̃ distinctionē q̃. vlt accipit i sēsu cōposito
vel diuiso. si in sēsu composito sophisma
est falsum. 7. significat q̃ hec propositio
est scita a te. oīs homo est sortes vel
oīs homo differt a sorte qd falsum ē
si aut capiat in sensu diuiso sophisma. ē
verum. 7. significat. q̃ d. hoc homine scis
q̃ est sortes vel differēs a sorte. 7. d. isto
hōie scis q̃ est sortes. vel differēs a sorte
7. tunc bene procedit probatio.

Secundo sciendū ē q̃ b. dictō. an.
exercet tres act⁹. s. dis-
iungere. dubitare. 7. interrogare. 7. secun-
dū hoc cōiūct. sub diuersis speciebus p̃si-
ctiōis. disiungere enī p̃us cōuenit sibi q̃
dubitare aut interrogare. quia semper
disiungit non tñ semper dubitat aut iter-
rogat. vnde de ea secundū q̃ interrogat
solet dari talis regula hec coniunctio an

petit determinate alteram partez eorū
interq̃ disiungit. Rō est quia petit certi-
ficationem a respondente. cum ergo re-
spondens non possit certificari nisi respō-
deat alteram partez determinate. Seq-
tur q̃ hec coniunctio an. petit alterā par-
tem determinate. Et adhuc de hac con-
iunctione. an. dantur aliquē r̃le. Prima
est ab inferiori ad superius eūz hac dictō-
ne. an. non valet consequentia. nec ē ab
vniuersali ad particulare vt non seq̃ tu
scis an. homo currat. ergo tu scis an. ani-
mal currat. Prima enim potest esse ṽa
secunda existente falsa. similiter nō seq̃
tur tu scis an. oīs hō currit ergo tu scis
an. sor. currit. quia potes scire q̃ nō om-
nis homo currit. 7. tñ dubitare de sorte
an. currit vel non. Alia regula est ab hac
dictione. an. semel posita ad ipam bis po-
sitam dum tamen disiungit inter contra-
dictoria est bona consequentia. vt bene
sequit. tu scis an. sor. currit. ergo. tu scis
an. sor. currit. vel non currit. Si autēz dis-
iungeret inter alia dicta non valeret con-
sequentia vt non sequitur tu scis an. sor.
currit. ergo. tu scis an. sortes. currit. vel
plato disputat. Prima enim potest esse
vera secunda exite falsa.

Tertio sciendum est q̃ circa pre-
dicta queritur de hoc so-
phismate. tu scis an. de mentiente si fal-
sum. sortem esse illum. posito casu q̃ sor-
tes vel plato mentiat. 7. nescias quis il-
lorum mentiat. probatur sic. tu scis q̃
non est falsum de mentiente sortem esse
illum. sine sor. mentiat sine non. ergo
tu scis an. de mentiente sit falsum sortem
esse illuz consequentia patet per vltimā
regulam positam in fine secundū notabi-
lis. Antecedens patet. quia si sortes mē-
tiatur tu scis non esse falsum sortem esse
illum mentientem. quia verum est sor-
tem esse mentientem si mentiat. ergo
nō ē falsum. 7. hoc scis de sorte. quia hoc
enuntable sor. ē mētiens. ē enuntable de

De hac coniunctione an.

forte si autem plato mentatur adhuc scis non esse falsum de mentiente forte esse illum. qz lz sit falsum. fortem esse illuz sci licet mentientem non tn est falsuz d mē-
tiente. eo qz ibi enuntiatum est de forte
et nō de mētiēte. cū plato sit mētiēs. Cū
g^o scias qz non potest aliter cōtingere qn
fortes vel plato sit mentiens. Sequitur
qz tu scis an de mētiēte sit falsuz for. eē
illū. Improbatur sic. tu scis an de mētiē-
te sit flm for. eē illū. ergo tu scis an d mē-
tiente. sit falsum illum esse fortem patet
a cōuertibili. sicut hic si homo est animal
al est homo. Et ultra. tu scis an de men-
tiente sit falsum illum esse fortem. ergo
tu scis an mentiens sit fortes. an nō sit for-
tes. qd falsum est qz virūqz est ibi du-
blum. Si enim dicas qz tu scis an menti-
ens sit fortes an non sit fortes tu scis alte-
rum determinate. Si plinuz. ergo scis
qz mentiens est fortes. qz est contra ca-
sum. si secundum. ergo scis qz mentire
nō ē for. et p oīs scis qz ē plō. et. Iteruz
p casuz. Ad sophisima rñdetur qz ē vna
ppō de hoc verbo. scis. equalis vni co-
pulative cuius pīa ps ē disiunctiva. et se-
cunda categorica. s. huic tu scis fortem
eē mētiētez vel nō. et hoc scis de mētiē-
te. Alqd aut dicitur sciri de illo de quo
enuntiat sicut. ego scio de hoīe qz est risi-
bilis. cū scio hanc hō est risibilis. Ad so-
phisima rñdetur. qz lz ista sit dubia. non
est falsuz fortes eē mētiēte. ista tn ē ve-
ra. non est falsuz de mētiēte fortes eē
illū. qz si fortes sit ille. tunc non est falsuz
de mētiēte scis de platone sed de forte.
Et quo pz qz sophisima est vex. Ad im-
probationē respōdet negando cōsequē-
tiā. qz committit fallacia accidentis sicut
hic. tu scis qz de homine est enuntiabile
homine esse substantiā. ergo tu scis qz de
homine est enuntiabile substantiā eē ho-
mines. lz enim substantiā eē hominem.
et homines eē substantiā conuertantur.
nō tn qd subijcit i vna subijcit i alla. Et
si dicat qz arguit a puerilibus dicens

dum qz verum est indebite qz arguitur
terminis supponitibus mālter et nō
personaliter.

Contra predicta. p^olmo ar-
guitur sic. oīs dubita-
tio sit de substantia aut accīte. sed oīs in-
terrogatio. q sit de substantia. sit per hec
noīa interrogatiua. qz. que. quod. et si fi-
at de accidente. aut significat per noīa. et
sic sit p ista noīa qualis quantus. Aut si
gnificat p aduerbia. et sic sit p ista. vbi.
vnde qualiter. g^o nulla sit per cōiunctio-
nez. Scdo arguitur sic illoz non est iter-
rogatio vna sed plures. q nullo genere
oppositionis opponuntur. Sed for. cur-
rit. et plō currit. nullo genere oppō-
s opponuntur. ergo hec interrogatio non
ē vna. tu scis an for. currit an plato. Ter-
tio arguitur sic vnus instrumenti mī est
vnus actus. ergo hec cōiunctio. an. nō
habet tres actus. s. disiungere. iterroga-
re. et dubitare.

Ad rationes ad primam
concedit an-
tecedens extendendo nomen accidētis
ad inherentiā eius. Dicit vltra qz de ac-
cidente potest esse duplex dubitatio. s.
vna que est de hīs q dubitatur d actu.
et ista sit per nomina vel aduerbia. Alia
est de inherentiā actus. et illa sit per con-
iunctionem. Ad secundam negatur ma-
ior capiēdo interrogationem vnā: tā
simpliciter qz presuppositiue. In hac. n.
interrogatiōe. tu scis an for. currit an pla-
to. presupponitur disiunctiua. sed queri-
tur veritas vnus pīe determinate. Ad
tertiā dicitur qz vnus instrumenti se-
cundum rem. et rationem simul. tantuz
est vnus actus. Tamen vnus instru-
menti secundum rem. diuersuz. tn secū-
dū rōnem. possunt esse plures actus.

P Sequitur de disiunctiis.
Ostqz determinatum ē de
hac cōiunctione. an conse-
quenter determinandum ē
d hac pīiunctiōe vel p quo.

Primo sciendum est qd coniunctio copulativa. et disiunctiva. sic inter se differunt. qz coniunctio copulativa significat copulationem vel comparisonem eorum que sunt simul copulando. Disiunctiva vero significat copulationem vel comparisonem eorum que sunt simul disiungendo. Et qz hec coniunctio. vel. potest coniungere tam inter extrema que sit etiam que inter extrema que non sunt etiam. bñ. n. dicim⁹ aliterps currit vel non currit chimera est vel non est. Ideo significatus eius non est simpliciter sed secundum quid. Et licet significet comparisonem aliquorum non tamen significat veram relationem realem sed rationis tantum. Duplices. n. sunt copulationes. quedam sunt reze existentium simpliciter. et talis sunt in predicamento relationis. Alie sunt copulationes que sunt tam existentium que non existentium. et tales non sunt in genere relationis. unde omnes iste coniunctiones. vel. vel aut. conveniunt cum istis an. ne. vtruz sed differunt eo qd tres ultime possunt esse medius per quod unus actus transit in alium. ut tu scis an. fort. currat. scis ne fort. currere. Ibi actus signatus per hoc verbum. scis. transit super actum signatum per hoc verbum currere. Sed ve. vel. aut. non possunt esse medius per que unus actus transit in alium. Inconvenienter. n. dicimus. Tu scis fort. vel currit. Alia dicitur est qz an. ne. vtruz sunt interrogative. Alie vero sunt disiunctive. Ite hec constructio ve. differt ab alijs duabus. scilicet. vel. et aut. qz ve. est dictio enclitica. Alie vero due non. Ite. ne. est dictio enclitica. An. vero et vtruz sunt interrogative. non tamen sunt enclitice. Sunt autem tres dictiones enclitice scilicet que. ne. et ve. Que dicuntur enclitice. qz trahunt accentum super ultimam syllabam.

Secundo sciendum est qd circa propositiones falsas. pñm⁹ est. ois homo vel asinus currit. posito casu qd aliquis homo currat. sed non ois. et qd aliquis asinus currat sed non ois. Probatur sic. iste homo vel asinus currit.

Ille homo vel asinus currit. et sic de alijs. ergo omnis homo vel asinus currit. Improbatur sic contrarium sophismatis est verum. ergo ipsum est falsum. Assumitur qz. pñm⁹ est null⁹ homo vel asinus currit et est verum qd pñm⁹ inductive. Iste homo vel asinus non currit. Ille homo vel asinus non currit. et sic de alijs. ergo null⁹ homo vel asinus currit. Ad sophisma respondetur per distinctionem qz vel est propositio categorica vel hypothetica. si sit hypothetica sic est verum. qz est una disiunctiva cui⁹ altera pars est vera. Secundum. n. est ois homo currit. vel asinus currit si sit categorica tunc dicitur distinctio. qz vel est de subiecto distinctio. vel de predicato distinctio. Si sit de subiecto distinctio tunc est falsum. et subiectus eius est huiusmodi totus homo vel asinus quod distribuitur. Et significat illa propositio qd de quocumque verum est dicere: qd est homo vel asinus. de illo verum est dicere: qd currat. et tunc bene subsumitur. Asinus quiescens est homo vel asinus. ergo asinus quiescens currit qd falsum est: si sit de disiuncto predicato tunc est verum. et significat qd de quocumque verum est dicere qd est homo de illo verum est dicere qd ipsam vel asinus currit et hoc modo ly homo est solum subiectum. Dicit tamen albertus de saxonis qd sophisma non potest esse propositio de disiuncto subiecto: quia cum sophisma cum sit una propositio. vltima oportet qd habeat aliquas singulares: sed non habet aliquas singulares. ergo non est universalis de subiecto disiuncto minorum probatur quia si haberet aliquas singulares: tunc essent ille: iste homo vel asinus currit: sed hoc non quia hoc totum homo vel asinus predicatur de pluribus qz predicatur tam de boie que de asino. ergo non potest esse subiectum propositionis singularis. Ad hoc respondetur qd ille non sunt singulares est sed iste hoc qd est homo vel asinus currit. Et illud quod est homo vel asinus currit. et sic de alijs. Et subiecta illarum non predicantur de pluribus. Ad probationem sophismatis dicitur

De hac cōiunctione vel

elitur q̄ si capiatur in sensu in quo est propositio categorica de disiuncto predicato. p̄na est bona. ⁊ sophisma est verum. Si vero capiatur in sensu in quo est de disiuncto s̄bo p̄na non valet sed op̄z sic arguere: hoc quod est homo vel asinus currit: illud quod est hō vel asinus currit. ⁊ hoc modo inducendo sunt plures singulares falsæ. Ad improbationem r̄i datur negatio añs. Ad probationē añtis dicitur negando p̄ntiam: q̄ ibi arguitur a non distributo ad distributum ex parte ipsius termini asinus. qui non distribuitur in antecedente cum semper precedat negationem. ⁊ tamē distribuitur in consequente cum sequatur hoc signū nullus.

Tertio sciendum ē q̄ simile sophisma p̄dicto mouet albertus de saxonis. ⁊ est istud ois propositio vel eius contradictoria ē vera. Ad quod dicit quattuor. Primo q̄ subiectum sophismatis est ly propositio. probat quia si sit hoc totum aggregatū. propositio vel eius contradictoria. non posset assignari eius aliqua singularis. sicut posset probari. vt probatum est in precedente sophismate. Secundo dicit q̄ hoc signum omnis non distribuit nisi istum terminum propositio: patet quia signum vniuersale affirmatiuum non distribuit nisi terminum sequentem immediate. nisi terminus sequens mediate sit determinatio termini primo distributi. Tertio dicit q̄ ly vel eius contradictoria. est pars predicati. ⁊ non subiecti patet quia non est pars subiecti. vt patuit. nec est copula nec pars copule. ergo est predicatum vel pars predicati. Quarto dicit q̄ sophisma est simpliciter verum. patet quia de quocunq̄ est verificabile. ly propositio de eodem est verificabile ly aliquod quod vel eius contradictorium est verum modo sensus sophismatis est iste. Omnis propositio est aliquid. quod vel eius contradictorium est verum. ⁊ hoc

set tamē dici probabiliter ad sophisma. sicut ad precedentem. per hoc etiam patet solutio talis sophismatis. Quicquid est vel non est. est probatur sic quicquid est. est. ergo quicquid est vel non ē. est. tenet consequentia a parte disiunctiua ad totam disiunctiuam. Improbatur sic quicquid est vel non est. est. cesar ē vel non est. ergo cesar est. Ad sophisma respondetur q̄: vel est propositio categorica vel hypothetica si sit hypothetica sophisma est verum. ⁊ significat quodlibet ens. est vel aliquod ens non est. Si sit categorica vel est de disiuncto subiecto. vel de disiuncto predicato si sit de disiuncto subiecto tunc sensus est. de quocunq̄ verum est dicere q̄ est vel non ē. de illo verum est dicere q̄ est. ⁊ sic ē falsum si sit de disiuncto predicato. sensus est de quocunq̄ verum est dicere quod ipsam est ens. de illo verum est dicere q̄ ipsam est. vel non est. ⁊ sic est verum.

Contra p̄dicta. Primo sic arguitur secundum boetium: hoc sapit disiunctiua coniunctio. vt ea. inter que disiungit simul esse nō permittit. ergo non dicit comparisonem eorum que sunt simul. Secundo sic totum disiunctum non est vniuersale cum non dicat aliquam naturam communem. ergo sibi non potest addi signum vniuersale. Tertio sic. omnis homo vel asinus currit. ibi asinus mediate sequitur signum vniuersale ergo non distribuitur.

Ad rationes Ad primas dicit q̄ dupliciter potest intelligi q̄ coniunctio disiunctiua non simul permittat ea esse inter que disiungit. vel q̄ nō permittat ea simul esse in actu disiunctionis. ⁊ sic nō intelligit Boetius: quia disiunctiua coniunctio. equaliter disiungit ea iter que ponitur. nec prius ponit veritatē vnius q̄ alterius. aut q̄ nō permittit ea simul esse vera. ⁊ sic intelligit boetius. Ad secundas

dam dicitur q̄ licet totum disunctum non sit vniversale in effēdo est tamē vñ in predicando quia illud complexus est predicabile de quolibet extremo. ⁊ de quolibet contento sub extremo. Ad tertiam potest dici q̄ asinus non distribuit sed totum complexū distribuitur. ⁊ nulla pars distribuitur. Vel dicitur q̄ vterque videlicet tam homo q̄ asinus distribuitur. quia ad supposita cuiuslibet potest fieri descensus copulatiue. Et licet sequatur immediate signum vniversale. tamen aggregatum ex ipso. ⁊ illo cui adiungitur habet rationem determinationis respectu alterius. Ideo vtrūque distribuitur.

Sequitur de copulatis.

Onsequenter determinanda est de ista p̄iunctioe. ⁊ q̄ significat simultatem eorum q̄ sūt simul copulādo. p̄ q̄. scilicet est q̄ bec cō-

lunctio. ⁊ dicitur copulatiua ab actu copulandi quem exercet. Exercet enim copulationem s̄ significat simultatez aliquorum extremorum ad quam simultatez sequitur copulatio. Ex quo p̄ quomodo differt a coniunctione disunctiua. Tamen tamen. bec coniunctio. ⁊. non dicit simultatem aliquorum in tempore aut in loco. quod patet: quia ista conceditur. Adam ⁊ noe fuerunt. ⁊ tamen non fuerunt in eodem tempore. nec in eodem loco. Si queratur i quo sunt simul. Respondetur q̄ sunt simul non in tempore nec in loco. nec in aliquo accidente. sed in aliqua cōiunctione vel copulatione. Unde aliqua hoc modo. esse simul non erit aliud q̄ denotari veritatem vnus esse causam veritatis alterius. Dicuntur eiz aliqua que copulantur. eē simul per negationem prioris. ⁊ posterioris i inferendo. quia neutz ibi ponitur per modum antecedentis. ⁊ consequentis sed equaliter respectu ipsius coniunctionis vel co-

pulationis. Et de hac coniunctione. ⁊. dicitur primo q̄ semper habet coniungere inter diuersa. Istunc sufficit qualiscunque diuersitas inter ea interq̄ coniungit quia non potest contingere inter substantiarum ⁊ adiectiuum. Sed oportet q̄ ibi sit disunctio vel diuersitas substantiarum ⁊ accidentium. vel habitudinum. Sufficit etiam diuersitas suppositorum cum vnitatis significationis. quia conuenienter dicimus. homo ⁊ homo currit. bene enim sequitur homines currūt. ergo homo ⁊ homo currit. sed prima est propria. ergo ⁊ secunda. Dicitur secundo q̄ bec coniunctio. ⁊. aliqui copulat inter p̄positiones: aliqui inter terminos ⁊ q̄ inter terminos ⁊ facit p̄positiones de copulato subo vñ copulato p̄dicato. ⁊ ita p̄t teneri dupliciter. Vno modo collectivē. quando significat predicatum continere ambabus partibus simul sicut p̄is vt sortes. ⁊ plato trahūt navis. Alio modo tenetur diuisiue. quando significat predicatum p̄uenire vtriq̄ parti diuisim. vt sor. ⁊ plato currunt. Quando vero copulat inter p̄positiones tunc facit p̄positionem copulatiuam. Ex quo patet q̄ omnis p̄positio categorica de copulato extremo. in qua bec cōiunctio ⁊. tenetur diuisiue equialet vñ copulatiue. Dicitur tertio. q̄ terminorum includentium hanc coniunctionem. ⁊. aliqui includunt eam vt tenetur collectivē. Ut sunt termini materiales. sicut duo tria. Aliqui vero vt tenetur diuisiue. vt signa vniversalia. proprie tñ bec p̄iunctio. ⁊. tenetur collectivē. in p̄positione categorica. quia nunquam tenetur diuisiue nisi p̄positio i qua ponitur sit formaliter vel equivalentē copulatiua. Sed p̄positio de copulato extremo q̄tū ē de forma p̄positionis. nō ē formaliter neq̄ equivalentē copulatiua. gō i ea nō tenet diuisiue s̄ collectivē. Ex q̄ p̄ q̄ h̄ p̄iunctio. ⁊. ⁊ ois dicitur eā includēs bz vñ p̄fundēdi t̄minū sequitē mediate siue immediate. Ex q̄ sequitē

De hac coniunctione. 7.

ter hys esse veras. Ter bibi vinū bis cō
medi panes. 7. tñ nullū vinū ter potavi
7 nullū panē bis comedi. Ex qb^o inferē
q a. ppōne de copulato extremo ad co
pulatū. aut eē nō v3 pñā. vñ nō seqt
Sortes. 7 plato sūt duo. ergo sor. ē duo.
7 plato est duo. sūt nō sequit duo sē me
dietas qtuor. 7 duo sunt medietas qtuor.
ergo duo. 7 duo sunt medietas qtuor.
Et ita a copulatu ad ppōnez de copu
lato extremo nō valet pñā. nec e contra.

Secundo sciendū est q pro
maiori declaratiōe
predictorū. Adnotetur hoc sophisma oīa
duo. 7 tria sunt paria. 7 iparia. pbat sic.
oīa duo sunt paria. 7 oīa tria sunt iparia.
ergo 7c. Improbaf sic. Omnia duo. 7
tria sunt paria. 7 iparia. sed qnq sūt duo
7 tria. ergo qnq sunt paria. 7 iparia. Cō
clusio est falsa. ergo aliq pmissa non in
nor. ergo maior. q est sophisma. Ad so
phisma rñdetur p distinctionē. q: vñ illa
cōiunctio. 7. pūngit in terios vñ inter p
positiones. Si inter ppōnes distinguit
qz vel indicant p pmas cōiunctiones. 7
sic est falsū. 7 sensus ē. duo sunt paria 7
iparia. 7 tria sūt pia. 7 iparia. vñ iudicat
p faz. 7 sic itez est sūm. 7 est sensus. oīa
duo. 7 tria sunt pia. 7 oīa duo. 7 tria sūt
iparia. Vel iudicat per vñāq. 7 sic est
verū. 7 significat q oīa duo sunt paria.
7 oīa tria sunt iparia. Si cōiungat inter
terminos distinguendū est. quia vel est
categorica de copulato subo 7 sic est fal
sum. 7 significat. q de qbuscunq verū
est dicere q sunt duo. 7 tria. de illis vez
est dicere q sunt paria. 7 iparia. si sit de
pdicato copulato. 7 subo simplici. Tunc
etiā est falsū 7 significat. q de quibz
cunq vez est dicere q sunt duo. de illis
vez ē dicē q ipa. 7 tria sūt pia 7 iparia.

Tertio sciendū est qd aliud so
phisma est istud oē vez
7 denz esse differunt. Improbaf sic. om
ne verū est. denz esse est. 7 deū esse nō
est vez. ergo omne vez. 7 denz ē dif

ferunt. Que pme exponētes sunt vere.
ultima patet qz denz esse. nō est ppō. Cū
ibi non sit verbūz finitū modū. g^o denz ē
non est vez. Improbaf sic. omne verū
7 denz esse differunt. s3 deū esse est vez
ergo denz esse 7 deum esse differunt cō
sequens est falsū. ergo 7 sophisma. Ad
sophisma rñdetur qd si hec o:atio denz
esse supponat materialiter pro hac voce
denz esse secundum primūz modū sup
positionis materialiter sophisma est ve
rū. 7 bene procedit pbatio. si vero sup
ponat materialiter p hac voce denz est.
penes tertūz modūz supponis materia
lis. sophisma est falsū. 7 bene procedit
iprobatio. Ex predictis p3 solutio huius
sophismatis. oīs homo. 7 duo hoies sūt
tres hoies probaf sic. Plato. 7 duo ho
mines sūt tres hoies. Sor. 7 duo hoies
sunt tres hoies. ergo omnis hō. 7 duo
hoies sūt tres hoies. Improbaf sic oīs
homo. 7 duo homines sunt tres. sor. 7
plato sunt duo homines. ergo sor. 7 plo
sunt tres homines. Ad sophisma rñdet
q verum est. 7 iprobatio non valet qz
sub termino nō distributo in maiore sit
sūmptio in minore. In maiore. n. solūz
distribuit hō. 7 in minore sit sūmptio
sub hoc toto. homo 7 duo hoies. sens^o
enim sophismatis est. de quocunq vez
est dicere q est homo. de illo verum est
dicere q ipsum 7 duo hoies sunt tres.

Contra predicta. p^oimo sic ar
guē. 7 grā exēpli pona
mus hoc sophisma. oīa vera 7 falsa op
ponunt. Tunc arguitur sic. Omnia va
7 falsa opponunt. ergo oīa vera oppo
nuntur. cōsequens est falsū. ergo 7 ante
cedens consequentia videtur manifesta
in simili. bene enim sequit. sor. 7 plato
currunt ergo sor. currit. Secundo sic. 7
signetur ista ppositio. omnis homo. 7
asinus currunt. posito casu q qlibet ho
mo currat 7 null^o asinus nisi vnus cur
rat. Tunc agnit sic omnis hō. 7 asinus
currunt. Sor. 7 asin^o quiescens sunt ho

ino et asinus. ergo fortes et asinus quiescens currunt quod falsum est. Tercio sic deum esse. et omne verum differunt. ergo omne verum. et deum esse differunt antecedens per exponentes. deus esse est. omne verum est. et deum esse. non est omne verum. exponentes sunt vere ergo et exposita.

Ad rationes Ad primam respondetur quod si sophisma datus sit propositio hypothetica est falsum. et significat quod omnia vera opponitur. et quod omnia falsa opponitur. Si sit categorica hoc est dupliciter quod vel est de copulato subiecto. et sic est falsum. et significat quod de quibuscumque verum est dicere quod sunt vera vel falsa. de illis verum est dicere. quod opponuntur. Si sit de copulato predicato sic est verum. Et ad improbationem dicitur quod illi consequentia non valet. nisi gratia materie. Et id non oportet quod quilibet similis sit bona pars.

Ad secundam respondetur per negationem quia plus predicatur in minore quam distribuitur in maiore.

Ad tertiam negatur consequentia. quia verum in tertia exponentium. supponit determinate. cum sequatur duo signa distributiva. et tamen in exposita. supponit confuse distributiva. Ideo arguitur a non distributo ad distributum. Et debet sic exponi. deus esse est. omne verum est. et nullum verum est. deum esse deum.

Sequitur de hac conjunctione nisi.

Postquam determinatum est de conjunctione copulativa et disiunctiva. Consequenter determinandus est de hac conjunctione nisi. que est composita ex si. et non pro quo.

Primo sciendum est quod hec dictio. nisi. tenetur dupliciter.

scilicet exceptivum et consecutivum. unde quando tenetur consecutivum. resolvitur in si. et non. Et quia hec conjunctio. si. est dictio consecutiva. Ideo hec conjunctio nisi. includit psecutionem. Et cum hoc negationem. Sensus. n. huius propositionis. nisi for. est sententia. for. non esset aial. et iste si for. non est sententia. for. non est aial. Secundum autem quod est dictio exceptiva tunc denotat instantiam partis contrariam totum. ut nullus homo currit nisi for. Differt tamen hec conjunctio. nisi. ab alijs dictionibus exceptivis. quia nisi. semper excipit a multitudine negativa. Nihil enim est dicere. omnis homo currit nisi for. Alie vero dictiones exceptivae differenter excipiunt a qualibet multitudine. Circa quam monetur tale sophisma. nihil est verum. nisi in hoc instanti. Probatur sic. quicquid est verum. est verum in hoc instanti. ergo nihil est verum. nisi in hoc instanti. Improbatur sic. nihil est verum nisi in hoc instanti. ergo te esse asinum non est verum nisi in hoc instanti. et per consequens te esse asinum est verum in hoc instanti. ergo tu es asinus. Ad sophisma respondet per distinctionem quia ista dictio. nisi. potest teneri dupliciter. Uno modo consecutivum. Et tunc significat quod si nihil est verum in hoc instanti. nihil est verum. Tenetur etiam exceptivum. et tunc dicunt aliqui quod sophisma est falsum. quia est propositio exceptiva cuius exponentes sunt iste. nihil est verum in aliquo instanti ab hoc. Et quolibet est verum in isto instanti. Et hec opinio est vera si fiat exceptio a tempore importato per hoc verbum est. Alij vero dicunt quod in hoc sensu sophisma est verum quia equivaleat hanc. nihil preter verum in hoc instanti est verum. Exponitur sic. nihil aliud a vero in hoc instanti est verum et quolibet verum in hoc instanti est verum. et hoc est verum. si fiat exceptio ab hoc tercio. ens. incluso in hoc distributivo. nihil. Ad probationem respondetur negando per

De hac coniunctione quin.

mam consequentiam. videlicet ista: nihil est verum nisi in hoc instanti. ergo te esse asinum non est verum nisi in hoc instanti. sicut non sequitur. nullus homo praeter sortem currit. ergo plato praeter sortem non currit. sed ut volunt aliqui est fallacia figure dictionis a simplici ad personalem.

Secundo sciendum est quod licet hec negatio. non. et similiter hec coniunctio. si. non sint dictiones exceptivae. tamen hec constructio. nisi. ex illis duabus dictionibus composita. bene est dictio exceptiva. dicens habitudinem partis ad totum. unde secundum petrum hispanum. duplices sunt constructiones compositae. quaedam sunt compositae ex diversis partibus orationis. puta ex coniunctione et adverbio. aut ex nomine. et prepositione. aut ex constructione et prepositione. aut etiam ex prepositione. et adverbio. et tales habent naturam duplicem. sicut hec coniunctio. nisi. componitur ex hac constructione si. et hoc adverbio. non. ratione adverbij negativi habet in se instantivam vel exceptivam naturam. ratione vero constructio. nis constructivae habet in se rationem persecutivam. Aliae sunt conjunctiones compositae ex duabus dictionibus eiusdem partis orationis. Et tales sapient naturam componentium.

Tertio sciendum est de hac constructione. nisi. da tunc talis regula quod nunquam tenetur exceptivae nisi addatur alicui parti comparate suo toti. Circa quam regulam queritur de hoc sophismate nullus homo legit parisius nisi ipse sit asinus. Probatur sic hec est falsa aliquis homo legit parisius nisi ipse sit asinus ergo sua contradictoria est vera. scilicet ista non aliquis homo legit parisius. nisi ipse sit asinus. sed non aliquis et nullus equipollent. ergo hec est vera nullus homo legit parisius nisi ipse sit asinus.

Improbatur sic. si nullus legit parisius nisi ipse sit asinus. ergo si aliquis legit parisius ipse est asinus. consequens est falsum ergo et antecedens quod est sophisma. Ad sophisma respondetur quod ipsum est simpliciter falsum. quia cum in dicto sophismate hec dictio. nisi. non addatur alicui parti comparate toti. sequitur quod non potest teneri exceptivae. cum ergo sit falsum secundum quod tenetur consequentiae. ut patet per probationem. sequitur quod ipsum est simpliciter falsum. equivalet enim huic contradictioni. si nullus homo est asinus. nullus homo legit parisius? que est falsa. Ad probationem antea distinguitur ista. non aliquis homo legit parisius nisi ipse sit asinus. quia vel negatio cadit supra totam propositionem. et tunc est vera. et significat quod non est sic quod aliquis homo legat parisius nisi ipse sit asinus. et ut sic non equipollet sophismati. Si autem negatio cadit supra primam partem eiusdem sic est falsa: et equipollet sophismati.

Contra predicta. Primo sic arguitur: hec dictio. nisi. componitur ex si. et non sed neque. si neque non sunt dictiones exceptivae ergo hec dictio. nisi. non est dictio exceptiva. Secundo sic omnis dictio exceptiva dicit habitudinem partis ad totum sed nulla constructio dicit habitudinem partis ad totum. ergo nulla constructio est dictio exceptiva. Tertio sic sensus istius sophismatis nihil est verum nisi in hoc instanti. est iste nihil est verum in aliquo tempore alio ab hoc instanti. ergo exponens affirmativa debet esse ista quodlibet est verum in hoc instanti.

Ad rationes Ad primam et secundam solute sunt in primo notabili. Ad tertiam dicitur quod si fiat exceptio a tempore importato per hoc verbum est. sophisma est falsum et debet exponi modo dicto in argumento. Si autem fiat

Tractatus

Septimus

exceptio a termino communi incluso in hoc signo nihil sophistica est verum. et dicitur exponi modo dicto in primo notabili.

De hac conjunctione quin.

Ostenditur visum est de hac conjunctione. nisi. consequenter videndum est de hac conjunctione quin. pro quo.

Primo sciendum est quod hec conjunctione quin significat consecutionem. quia cum omnis conjunctio significet simultatem vel ordinem. oportet quod iste conjunctiones que non significant simultatem. id est aliquas res esse secundum prius et posterius: cum ergo hec conjunctio. quin. non significet simultatem oportet quod ipsa significet ordinem: sed hoc est significare consecutionem sine consequentiam. ergo quin significat consequentiam. Utrum autem prius significet consecutionem quod antecessione: dicit petrus hispanus quod prius significat consecutionem. quod antecessione. quia in omni illatione essentialis intelligitur consequens. quod antecedens. quia illatio est quidam motus ab antecedente ad consequens. motus autem magis denominatur a termino ad quem quam a termino a quo. Et significat hec conjunctio. quin. consequentiam simplicem et non compositam. Aliquando tamen significat consequentiam simplicem. Aliquando vero consequentiam ut nunc. Exemplum primum. ut non est homo quin sit animal. Exemplum secundum. ut nullus homo comedit quin bibat.

Secundo sciendum est quod circa hanc conjunctionem. quin. movetur hoc sophisma tu non potes vere negare quin tu sis asinus. probatur sic. Tu non potes vere negare necessarium. Sed te non esse asinum est ne-

cessarium. ergo tu non potes vere negare quin tu sis asinus. Improbatur sic. Tu non potes vere negare te non esse asinum. ergo tu non potes vere negare quin tu sis asinus et per consequens tu es asinus. Ad sophisma respondetur quod ipse simpliciter est verum. Ad improbationem distinguitur ista. tu non potes vere negare quin tu sis asinus. quia hoc quod dico quod tu non sis asinus potest esse obiectum supra quod transit actus illius verbi. negare. et tunc est sensus. Tu non potes vere negare hanc. tu non es asinus. quia cum ipsa sit vera et necessaria. Tunc si negaretur verum et necessarium. et sic prima consequentia est bona: sed secundum non valet: quia hoc modo. quod non. equivaleat huic conjunctioni. quin. si autem obiectum illius verbi negare. sit istud transcendens aliquid. ibi. simpliciter positum. ita quod hec oratio. quod non sis asinus. Equivaleat huic quin sis asinus. tunc illa est falsa. et est sensus. Tu non potes vere negare aliquid quin sis asinus. id est nisi sis asinus. et tunc prima consequentia non valet: sed secunda est bona. quia. quin. et quod non hoc modo equivalent. Et tunc ista propositio. tu non potes vere negare quin tu sis asinus. equivaleat huic conditionali. si non sis asinus tu nihil potes negare.

Tertio sciendum est quod adhuc movetur tale sophisma. In nullo tempore aliquid est verum. quin illud sit necessarium. probatur sic. In nullo tempore deum esse est verum quin illud sit necessarium. ergo in nullo tempore aliquid est verum quin illud sit necessarium. Improbatur sic in nullo tempore aliquid est verum quin illud sit necessarium. ergo in nullo tempore forte currere est verum quin illud sit necessarium. consequens est falsum: ergo et antecedens. quod est sophisma. Ad sophisma respondetur quod est simpliciter falsum: quia equivaleat huic. nunquam aliquid est verum nisi

De his coniunctionibus quāto. ⁊ q̄s.

fit necessariū. ad quam sequitur ista con-
dictionalis falsa si aliquid est verū illud
est necessarium ⁊ hoc est falsū. Aliqd
enim potest esse vez quod non erit ne-
cessarius. sed cōtingens. Ad probationē
videtur q̄ cōmittitur fallacia consequen-
tis ab inferiori ad superius cū hac cōiun-
ctione si. ex parte antecedentis. q̄ sicut
patet in capitulo de hac coniunctione.
si. talis consequentia non valet. Est eālm
regula q̄ ab inferiori ad superius a par-
te in modo ad suū totum ex parte an-
tecedentis respectu eiusdem consequen-
tis non valet consequentia. vnde argu-
mentū pbationis est tale. in nullo tem-
pore est hō qn sit risibilis. g^o in nullo tē-
pore est animal quin sit risibile.

Contra p̄dicta. P̄dicto sic argui-
tur iste cōf p̄cedū. il-
le si audit lectioē. qn dormiat si cōedit.
quin bibat. Et tamen in eis vnum de ne-
cessitate non sequitur ad alterum. ergo
hec coniunctio. quin. non significat con-
secutionem. Secundo sic hec coniun-
ctio quin est collectus. ergo significat il-
lationem ⁊ non consecutionem. Tertio
sic in omni illatione per prius intelligitur
antecedens q̄ consequens caz ergo hec
coniunctio quin. significet illationem se-
quitur q̄ magis significat antecessionem
q̄ consecutionem.

Ad rationes Ad primaz
dicitur q̄ li-
cet vnum non sequatur ad alterum con-
sequentia simplici bene tamen sequitur
consequentia vt nunc. Ad secundam vi-
ditur q̄ coniunctiones illatiue significant
illationem in obliquo vt patet per diffini-
tionem earum positam in primo nota-
bili. Ideo hec coniunctio quin. significat
consecutionem in illatione. siue per illa-
tionem. Et non significat illam tamq̄
duo sed per modum vnius. quia vnum
illorum significatur per alterum. Ad ter-
tiam conceditur q̄ in illatione prius tem-

pore intelligitur antecedens q̄ consequens
tamen perfectius ⁊ essentialius. in ea in-
telligitur cōsequens q̄ antecedens sicut
dictum est in primo notabili.

Sequitur de hac coniunctione quanto.

Quāto determinatum est de
p hac coniunctione. quin. con-
sequenter dicendū est de hac
coniunctione quanto.

Primo sciendum est q̄ hec cō-
iunctio. quāto. secundū
petrum hispanum multipliciter sumi-
tur. Aliquando enim sumitur interroga-
tiue vt cum queritur. quanto profecisti
hodie in lectione. Cui respondetur mul-
tum vel par. Aliquando tenet relatiue
vt tanto profecisti hodie quanto iste. Ali-
quando tenetur infinite. vt quāto volue-
ris tanto proficies. ⁊ nullo istorum triuz
modorum intendimus de hac dictione
quanto. quarto modo tenetur causaliter
⁊ hoc quadrupliciter. Aliq̄ndo dicit cau-
sam formalem vt quanto citius anima
infunditur. tanto citius corpus organicū
est perfectum. Aliquando dicit causam
efficientem. vt quanto calor est intensior.
tanto fortius calefacit. Aliquando dicit
causam materialem vt quanto corpus
citius fit organicum. tanto citius recipit
animam. Aliquando dicit causam fina-
lem vt quanto premium malus est tan-
to facilius labor tolleratur. Circa quam
dictionem monet petrus hispanus tale
sophisma. Quanto magis adiscis tanto
min⁹ scis. posito casu q̄ adiscis duo enū-
tiabilia scilicet deum esse ⁊ hominē esse.
Et scias vnum. scilicet sortem esse gram-
maticum. Tunc probatur sic quanto il-
lud quod adiscis est minus q̄ illud qd
scis. tanto illud quod scis est minus. eo
qd adiscis. ergo quanto magis adiscis.
tanto minus scis. Improbatur autem
sic. quanto magis adiscis. t̄to magis au-
getur scientia in te. Sed quāto magis

angetur scia in te. tanto magis scis. ergo quanto magis adiscis tanto magis scis. Solutio sophisima simpliciter est falsus. Quia significat q magis adiscere sit causa huius q est minus scire quod est falsum. Ad probationem respondetur q peccat penes fallaciam figure dictionis. mutatur enim species vnius predicamenti in speciem. alterius. aut eiusdem v3 maius et minus. in magis et minus quia magis et minus dicunt relationes causatas a quantitatibus. maius vero et minus dicunt relationes causatas a quantitatibus. Et hec de hac coniunctione quantum: sed pro hac coniunctione q.

Secundo sciendum est q hec coniunctio q. aliquando est adverbium similitudinis: vt tam iste q ille est albus. Aliquando est adverbium comparandi vt sor. est fortior q plato. Aliquando est adverbium admirandi: vt q bonus videt deus. Aliquando est adverbium indignandi vt q turpe scelus. Aliquando est coniunctio electiva. vt quando diuersis prepositis aliquid ex eis eligere ostendimus. vt malo esse diues q pauper. Bonum est confidere in domino q confidere in homine. Alterius dicit petrus hispanus q ad quamlibet comparisonem. quinque requiruntur. Primum est illud quod comparatur: Secundum est illud cui comparatur. Tertium est illud in quo fit comparatio. Quartum est excessus. Quintum est respectus medius inter comparatum et illud cui alterum comparatur. vt fortis est albius q plato sor. est illud quod comparatur. plato est illud cui comparatur. Albius includit albedinem in qua fit comparatio. Et etiam excessus respectu platonis. hec autem coniunctio q. dicit respectus medius inter comparatum. et illud cui comparatur. Ex quo patet q in proposito accipitur q comparatiue. Circa qua mouetur hoc sophisma. Impossibile est te plura

scire. q scis probatur sic. hec est impossibile tu scis plura q scis. ergo impossibile est te scire plura q scis. Improbatur scis. Tu cras plura scies q scis. ergo possibile est te plura scire q scis. Solutio p: ma e duplex: q: vel accipitur in sensu composito: et sic est vera: et significat q hec e. Impossibile tu scis. pla q scis. accipitur in sensu diuiso: et sic est falsa et significat q tu no potes plura scire q scis. Per hoc potest etiam faciliter solui hoc sophisma. Impossibile est aliud qz asinus te genuisse: quia ly aliud potest construi cum hoc verbo. est et sic sophisma est verum. Et significat q aliud est impossibile. qz asinus te genuisse. alio modo potest construi cum ly. qz. et tunc est falsum et est sensus. hec est impossibile aliud qz asinus te genuit. Et hec de hac dictione qz. Sequitur de fere.

Tertio sciendum est q ista dictio. fere. dicit accessus ad aliquid. p:uat tamen peruenientiam ad ipsum. Ideo includit negationem. quare ab inferiori ad superius cum hac dictione fere. non valet consequentia. vnde non sequitur. Sortes fere currit. ergo sor. ferre: mouetur. Propositiones enim de ferre exponuntur per duas categoricas. quarum prima negat predicatum inesse subiecto. Et secunda. dicit accessum ad terminum mediante hoc adverbio multum aut sibi simili vt hec propositio. Sortes fere dormit. sic exponitur. Sor. no dormit et multum accedit ad dormiendum: s3 hec dictio. vix. quasi opposito modo se habet. Significat enim rem verbi inesse subiecto sed cum difficultate vt ista sortes vix legit. sic exponitur sor. legit: et non de facili legit. Ex quo patet q includit negationem quare ab inferiori ad superius cum illa dictione vix. non valet consequentia. Si tamen exponitur per affirmatiuam. videlicet per hanc orationem cum laetore. tunc non includeret negationem:

De necessario

et ab inferiori ad suum superius esset bona pñā cum illa dictione vix. Sz hec dictio vicissim dicit interruptionem vbi cui adiungitur. Et q: interruptio est negatio quedāz ideo ab inferiori ad suū superius cum hac dictione vicissim non valet pñā unde non sequit. Sorites vicissim currit: ergo sorites vicissim mouet. hec autē Sor. vicissim currit. sic exponit. sor. currit. postea nō currit et iterum currit. Hec vero dictio. semp. conuenit cum hac oratione in omni tpe. Ita qd idē est dicere sp fuit hō. Et in omni tpe fuit homo. Et sic exponitur. Aliquādo fuit hō. et nūq̄ fuit aliq̄. quin fuerit hō. Et q: hec dictio sp includit in se signūz vlt. Ideo terius sequens hanc dictionem. semper. rōne signi vltis affirmatiui supponit cōfute tñ. finaliter dicendūz est de hac dictione. quicquid. unde hec dictio. quicquid. quatuor includit. primum est distributio. Secundū est terius sue distributionis. Tertiū est consecutio. Quartū est disunctio. vt cum dīr quicquid dabis mihi restituum: hec oratio significat qd sine des mihi istud vlt illud. ego tibi restituum.

Contra predicta. Primo arguitur sic propōnes singulares in sensu cōposito et diuiso equivalent: sed ista ē singularis te scire plura q̄ scis est impossibile. ergo equiualeat in sensu cōposito et diuiso. Et p pñā non debuit distingui. Secūdo sic impossibile ē aliud q̄ asinus te genuisse: ergo impossibile est asinum te non genuisse. ergo p egpolentiam. necesse est asinum te genuisse.

Tertio sic et signetur ista ppō quicquid deus scit adhuc scit. tunc arguitur sic. Deus oīa scit et nullus rei oblitus est. ergo quicquid deus scit adhuc scit. sed deus scit te nasciturū. ergo hō adhuc deus scit. Et per consequens tu es nasciturus. ergo tu non es natus.

Ad rationes concedit qd singulares que sunt de subis p̄dicatis et

copulis simplicib⁹. equaluāt in sensu cōposito et diuiso. sed singulares que sunt de subis p̄dicatis et copulis. cōpositis nō equivalent in sensum cōposito et diuiso. vt pz de ista. soritē albus esse nigrū ē possibile. Ad secūda dicitur si aliud est accu satui casus argumentū pcludit et sophisma est falsū. Si sit nominatiui cas⁹. pñā pñā non valet. sed debet sic inferri. ipossibile ē aliud q̄ asinū te genuisse. ergo aliquid qd nō est asinus te genuisse. est impossibile. Ad tertiā dicit qd duplicia sunt que deus scit. quedā sunt simpliciā vt entia presentia. preterita et futura. et hoc modo si fiat distributio pro istis. sophisma est verū. Alia sunt cōplexa videlicet ppōnes. Et si fiat distributio pro istis. sophisma est falsū. q: sunt multe ppōnes falsę que aliquando fuerunt vere. ergo non omnem ppōnez quā deus scit. ipse scit. quia nihil scitur nisi verum. sequitur de necessario.

Inalter et vltimo determinatur de istis dictionibus necessarium. possibile. impossibile et contingens ratione quāz.

Primo sciendūz est qd necessarium sic diffinitur a petro hispano. Necessarium est ens qd nō potest aliter se habere vnde. necessarium. Impossibile cōtingens possibile habent virtutē ampliandī. sed diuersimodē q: necessarium et impossibile ampliāt ad pñā et futurū copulatiue. vt pz dicēdo sic. De necessario est. sensus est. deus nūc est. et oī tpe futuro erit. Impossibile vō ampliāt negatiue vt pz dicēdo chymera esse est impossibile. Sensus est chymera non est. et chymera nullo tpe erit unde de huiusmodi dictionib⁹ dant aliq̄ regule. Prima est quod tunc scilicet due determinationes ponunt in eadez orōne illa orō ē multiplex. eo qd vna pōt includere aliā vltē. vt ista sor. nō necessario currit est duplex eo qd negatio pōt cadere supra ne

Tractatus

Septimus

cessitatem et tunc iste est sensus. hec non est necessaria sor. currit. aut necessitas cadit supra negationem. et tunc est sensus. hec est necessaria sor. non currit. Alia regula est. quotienscumque in consequente alicuius propositionalis ponitur hec dictio. necessario. tunc oratio est duplex eo quod potest dicere necessitatem prout vel prout sicut ista. Si sor. currit. sor. necessario mouetur. est duplex. eo quod necessario potest dicere necessitatem prout. Et tunc est sensus. hec prout est necessaria. si sor. currit sor. mouetur. Si dicat necessitatem prout. tunc est sensus. Si sor. currit. hec est necessaria sor. mouetur. primo modo est vera. secundo modo est falsa. Alia regula est. Quotienscumque hec dictio necessario ponitur in aliqua oratione distinctionis constituta ex contrariis vel contradictoriis multiplex est locutio. eo quod potest esse necessitas distinctionis vel distinctionis necessitatis ut ista sor. sedere necessario est verum vel falsum. est distinguenda eo quod ibi vel est necessitas distinctionis. et sic est vera et significat quod hec distinctionis est necessaria. sor. currere est verum vel sor. currere est falsum. Si sit distinctio necessitatis tunc est falsa et significat quod sor. currere necessario est verum vel sor. currere necessario est falsum. Alia regula est oratio propositio in qua ponitur b. vbi. ponitur. est distinguenda quod vel subiectum tenetur per his que sunt actualiter sub forma ei. aut per his que possunt esse. et secundum hoc hec est distinguenda. oratio albi contingit currere secundum duplicem eius sensum unus est oratio quod est albi contingit currere. Alius est oratio quod contingit esse albi contingit currere. Et per hanc regulam distinguit. Aristoteles istas in primo priorum. oratio. b. contingit esse a.

Secundo Sciendum est quod contingens capitur duobus modis. uno modo ut distinguitur propter necessarium et diffinitur sic. Contingens est. quod potest esse et non esse. Alio modo capitur ut est commune ad necessarium et ad contingens. quod opponitur necessario. et sic contingens conuertitur cum possibili. Item contingens oppositum necessario dicitur tribus modis. quod quod-

dam est contingens ad vtrumlibet. et est illud quod equaliter se habet ad esse et non esse ut sor. currere. Aliud est contingens natum et est illud quod est magis determinatum ad esse. quam ad non esse. ut hominem canescere in senectute. Aliud est contingens raro et est illud quod magis est determinatum ad non esse quam ad esse ut hominem nesci cum sex digitis in una manu. Circa hanc dictionem necessario. mouetur hoc sophisma. Ois homo necessario est animal. probatur sic. hec est necessaria oratio homo est animal. ergo oris homo est animal. Im probatur sic oris homo necessario est animal sor. est homo. ergo sor. necessario est animal. in tertio prout. scilicet prout est falsa. ergo aliquis prout nullus non minor. ergo maior quam est sophisma. Ad sophisma respondetur quod potest capi in sensu diuiso. et in sensu composito. Si capiat in sensu composito sic est verum et significat quod hec est necessaria oratio oris homo est animal. Si in sensu diuiso dicitur secundum petrum b. spanus quod est falsum et significat quod de quocumque verum est dicere quod est homo de illo verum est dicere quod necessario est animal. Sed verius videtur esse dicendum quod predictum sophisma est verum in vtroque sensu. quod quilibet singularis illius vniuersalis est vera. Ista enim est vera sor. necessario est animal. nec valet inferre. ergo sor. necessario est. scilicet arguitur a magis amplo ad minus amplius sine distributione magis amplius. Ex hoc patet solutio huius sophismatis. si sor. necessario est mortalis. sor. necessario est immortalis. patet enim quod est falsum. quod ibi sequitur oppositum ad oppositum et antecedens est verum. hec. non est vera. sor. necessario est mortalis saltem de necessitate nature. ergo nullo modo potest sequi ex hoc antecedente quod necio sit immortalis. ergo predicta propositio est falsa et impossibilitas.

Tertio sciendum est quod circa hanc dictionem possibile. mouetur hoc sophisma. Iustum iuste damnari est possibile. probatur sic. hoc iuste damnari est possibile demonstrato sorte qui potest esse iniustus quibus nunc sit iustus. ergo iniustum iuste damnari est possibile. Im-

De necessario

probatu sic. iustu iuste dampnari est possi-
bile. ergo hec est possibilis iustus iuste
dampnabit. psequens est falsu. ergo et vi-
cedens. Pro responsioe ad sophisma e ad-
uertendu q in modalibus multu differt
ponere aliquu terminu accidentale in sub-
lecto dicit aut in predicato dicit. q si ponat
in sublecto dicit: tunc dādo sensu diuisu lo-
co eius poterit poni pnomē demonstrati-
uuz demonstrās rē p q supponit. q subz
non appellat formā suā. Sed si ponat a-
pte predicatū. o3 q in ppōne p quas da-
tur. sensu diuisus. remaneat sub prop: la
voce et sub propria forma. quia p dicitū
appellat formā. Ex quo seqt q iste due
multu differunt. Iustu iuste dānari est
possibile. et iuste dāpnari iustu est possi-
bile. utraq. n. istaz est falsa in sensu cōpo-
sito. sensu. n. pme est iste. hec est possibi-
lis. Iustus iuste dānat. sensus scde ē. hec
ē possibilis. iuste dānat iustus. Sed pīa
est vera in sensu diuiso. Et fa ē falsa. sen-
sus pme. ē hoc demonstrato iusto iuste
dānat. Sensus vō fe est iste hec est pos-
sibilis. iuste dampnat iustus. Et p hoc dī
ad sophisma q est vez in sensu diuiso et
falsam in sensu composito.

Contra predicta argut. Pro
sic. for. necessario currit
et tñ potest esse falsa. ergo necessariuz est
possibile aliter se habere maior. patet qz
in ea ponitur modus necessitatis. Se-
cundo sic ista ē modalis de possibili. Ista
duo cōtradictoria possunt fil' esse vā. de-
monstratis duob' p dictionib' cōtingentib'
bus. et tñ in ea non pōt poni nec dari sen-
sus diuisus. g° distinctio penes sensuz cō-
posituz et diuisuz in ppōnib' modalib'
nō est bona. Tercio sic. si for. necessario ē
mortalis. for. necessario est aliqualis. Et
si for. necessario est aliquis for. necessario
est. Et si for. necessario sit. for. necessario
est imortalis. g° de pmo ad vltimū. Si
for. necio ē. mortal'. for. necio ē imortalis.

Ad rationes Ad pīā dī
q l3 ista sit d

necessario nō tñ ē necia cū sit fīa. Ad s3
dī q sensus diuisus d3 sic dari. hoc pōt
esse vez demonstrato vno illoz. Et hoc
pōt esse vez demonstrato altero illoz.
Ad tertiā dī q peccat p fallaciā fīi qd
ad simplr sic arguendo. si for. necessario
est imortalis for. necessario est aliqualis.
qz non sequit. Sortes de necessitate mo-
rietur. ergo for. necessario est aliq̄lis. im-
mo sequit potius opposituz. q si sortes
moriatur de necessitate. g° non necessa-
rio est aliqualis. sicut non sequit. hic hō.
est mortu'. ergo est hō. sed potius se-
quitur opposituz scilicet ergo non est hōmo
Et hec de ppositionib' exponibilibus.
Et per pīs de toto tractatu sumimulaz.
f J M J S.

Explicit cōmentuz valde notabile ad
mentem doctoris subtilis: super logi-
ce sūmulis venerabilis magistri p De
trihyspani ab eximio artium et sacra-
rum litteraruz doctore parisiensi Ex-
cellētissimo magistro Joāne de Adō
te p Parisius olym editum per rene-
rendum sacre theologie doctorez cla-
rissimum magistrum p Petru de cru-
ce portum galicum maxima cum dī-
ligentia et labore castigatū atqz a pluri-
ma incorrectione qua bene irretitū
perfecte emendatum per Albertinū
Uercellensem: vna cum epistola ad
presatum magistrum Joannem de
Adonte: et questione de subiecto hu-
ius lib: i in fine. Venetijs impressioni
dedituz. Anno domini. MD. cccc. die
decima Januarij.

Registrum huius operis.

a b c d e f g h i k l m n o p
q r s t u v x y z et p q r A B

Omnes sunt quaterni preter
B qui est quinternus.

